Bundel - Commissie Grondgebied van 2 december 2024

Agenda bijlagen

2024-12-02_Commissie Grondgebied_Oproep

[24.28766] - Besluitenlijst_Commissie Grondgebied_02122024

1 OPENING VERGADERING

2 VASTSTELLEN AGENDA

3 SPREEKRECHT OVER OP DE AGENDA VERMELDE ONDERWERPEN

4 VASTSTELLEN BESLUITENLIJST EN LIJST VAN TOEZEGGINGEN

4.1 Besluitenlijst commissie Grondgebied 14 oktober 2024

[24.25568] - Besluitenlijst_Commissie Grondgebied_14102024

4.2 Lijst van toezeggingen commissie Grondgebied

Toezeggingen_stand van zaken_Commissie Grondgebied 2 december 2024_21112024

5 OVERZICHT MEDEDELINGEN EN INGEKOMEN STUKKEN TOT EN MET 21 NOVEMBER 2024

[24.27589] - Overzicht Ingekomen stukken & Mededelingen_27 september tot en met 21 november 2024_commissie Grondgebied 2 december 2024

5.1 INGEKOMEN STUKKEN

Ingekomen stukken zijn documenten die geadresseerd zijn aan de gemeenteraad en niet afkomstig zijn van het college van Burgemeester & Wethouders.

5.2 MEDEDELINGEN

De volgende mededelingen zijn ter informatie voor de gemeenteraad door het college van burgemeester & wethouders vastgesteld:
Mededeling: Start project De Groene Zone Isoleren
Mededeling: Uitvoering van de pilot voor het snippergroenproject in de dorpskern Casteren
Mededeling: Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij
Mededeling: Beleidsregel Pré-mantelzorgwoning 2024
Mededeling: Convenant Biobased Bouwen & Telen in de Metropoolregio Eindhoven
Mededeling: Koersdocument GGA Kempenland-West

6 ACTIEVE INFORMATIE VANUIT HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER & WETHOUDERS

7 RAADSVOORSTELLEN

7.1 R24.085 Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven"

Eind 2021 stelden de colleges van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de Ontwikkelstrategie De Kempen 'Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de Brainportregio' vast. Deze strategie op de thema's wonen, werken en bereikbaarheid was een bundeling van bestaand beleid, exclusief de gevolgen van de schaalsprong, de snelle (economische) groei van de regio. In april/mei 2023 stelden de gemeenteraden van de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de bestuursopdracht Ontwikkelstrategie De Kempen vast voor het gezamenlijk opstellen van een vervolg-ontwikkelstrategie. Het doel van de bestuursopdracht is het bepalen van de strategische koers van de Kempen tot 2040.
In september 2024 stemde de gemeenteraad in met het rapport "Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040" en werd het college opdracht gegeven de voorkeursrichting uit te werken tot een voorkeursscenario.
Het voorkeursscenario is nu verwerkt in de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 met de titel 'Samen op eigen wijze vorm geven'. De gemeenteraad wordt voorgesteld deze vast te stellen.
Eerdere besluitvorming:
12 september 2024: Voorkeursrichting Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040
11 mei 2023: R23.020 Bestuursopdracht vervolg Ontwikkelstrategie De Kempen
22 december 2022: R22.069 Woningbouwopgave Bladel 2040

[R24.085] - Raadsvoorstel_Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven"

[24.26059] - Ontwerpbesluit_Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven"

[24.25988] - Bijlage_02 - Bestuursopdracht vervolg Ontwikkelstrategie De Kempen

[24.25989] - Bijlage_03 - Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, Samen op eigen wijze vorm geven

[24.25990] - Bijlage_04 - Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, Samen op eigen wijze vorm geven (met wijzigingen bijhouden)

[24.25981] - Bijlage_05 - Resultaten Toekomstdialoog Ontwikkelstrategie De Kempen

[24.25982] - Bijlage_06- Sfeerverslag Toekomstdialoogavonden

[24.25983] - Bijlage_07 - Overzicht verwerking amendementen en moties

[24.25984] - Bijlage_08 - Uitvoering amendement gemeenteraad Eersel, Alternatieve visie op de schaalsprong
[24.25985] - Bijlage_08a - Aanvullend argument raadsvoorstel Eersel
[24.25986] - Bijlage_09 - Impactbeoordeling Alternatieve visie op de schaalsprong
[24.25987] - Bijlage_10 - Brede Welvaart Kempengemeenten in kaart - (Het PON & Telos - september 2023)

7.2 R24.077 Concept-ontwerp omgevingsvisie

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht gegaan. Daarvoor is het noodzakelijk dat de gemeenteraad 1 omgevingsvisie voor het gehele grondgebied vaststelt. De omgevingsvisie is de integrale langetermijnvisie waarin de gemeente haar ambities en beleidsdoelen vastlegt voor de fysieke leefomgeving. Op 6 juli 2023 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over het procesvoorstel en het startdocument om te komen tot deze omgevingsvisie.
In mei 2024 is vervolgens het toekomstscenario 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' vastgesteld als richtinggevend voor de omgevingsvisie van de gemeente Bladel als geheel, waarbij specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel in de omgevingsvisie ook oog dient te zijn voor toekomstscenario 'Landelijk wonen in Bladel'.
Daarnaast nam de raad het besluit om een eerste concept-omgevingsvisie ter reactie voor te leggen aan de gemeenteraad, en dat daarbij ook de volgende aspecten zijn verwerkt:
a. Alle aspecten van vitaliteit in de fysieke leefomgeving zoals omschreven in het Gezond en Actief Leven Akkoord, hoofdstuk 3B;
b. Alle opgaven en ambities uit het Startdocument Omgevingsvisie;
c. De Brede visie op welzijn;
Relevante eerdere besluitvorming:
Procesvoorstel Omgevingsvisie (6 juli 2023, agendapunt 9.4)
Informatiebijeenkomst Input omgevingsvisie (25 maart 2024)
Toekomstscenario's Omgevingsvisie (mei 2024)

[R24.077] - Raadsvoorstel_Concept-ontwerp omgevingsvisie
[24.25108] - Ontwerpbesluit_Concept-ontwerp omgevingsvisie
[24.25993] - Bijlage_Concept-ontwerp omgevingsvisie
[23.15333] - Bijlage_Startdocument omgevingsvisie
[24.02190] - Bijlage_Rapport Populytics inwonersparticipatie Omgevingsvisie en Brede Visie Welzijn
[R24.018b] - Bijlage_Raadsbesluit_Toekomstscenario's omgevingsvisie_VASTGESTELD

7.3 Discussienota: Opstellen nieuw parkeerbeleidsplan Bladel

Op 7 juli 2022 stelde de gemeenteraad de Verkeersvisie 2035 vast. De verkeersvisie zet in op de mobiliteitstransitie en minder auto-afhankelijk zijn. Eén van de acties uit de Verkeersvisie is het opstellen van parkeerbeleid. Het parkeerbeleid is een uitwerking van de verkeersvisie op het onderdeel parkeren. Om te komen tot een nieuw parkeerbeleid wordt de commissie Grondgebied gevraagd te reageren op een negental vragen.
Op basis hiervan wordt het nieuwe parkeerbeleid vormgegeven en in maart 2025 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
Relevante eerdere besluitvorming:
Verkeersvisie 2035 - juli 2022
Uitvoeringsplan Verkeersvisie 2024-2028 - maart 2023
Informatiebijeenkomst Parkeerbeleid - 26 maart 2024
Behandelwijze: Ieder discussiepunt wordt apart behandeld door de commissie (incl. reactie college). Indien nodig in twee termijnen.

[24.25776] - Discussienota: Opstellen nieuw parkeerbeleidsplan Bladel
[24.28453] - VvE BIZ_Ingezonden stuk inzake Discussienota Parkeerbeleid_28112024

8 RONDVRAAG

9 SLUITING

Gemeente Bladel

Vergadering Commissie Grondgebied – 2 december 2024

Datum	02-12-2024
Oproep	22-11-2024
Tijd	19:30 -
Locatie	Gemeentehuis Bladel, Raadszaal, Markt 21, 5531 BC Bladel
Voorzitter	D. (Dick) Zumker
Toelichting	Hierbij wordt u uitgenodigd voor de vergadering van de commissie Grondgebied op maandag 2 december, om 19.30 uur in de Raadzaal van het gemeentehuis van Bladel. De conceptagenda voor deze vergadering treft u hierbij aan. Het betreft een openbare commissievergadering, die openstaat voor insprekers en die rechtstreeks is bij te wonen in de raadszaal en te is volgen via www.bladel.nl/gemeenteraad. Op deze website zijn ook alle vergaderstukken in te zien. Insprekers die tijdens de vergadering wensen in te spreken op een geagendeerd agendapunt, melden zich vooraf aan via griffie@bladel.nl. Met vriendelijke groet, De voorzitter, D. Zumker

1	OPENING VERGADERING
2	VASTSTELLEN AGENDA
3	SPREEKRECHT OVER OP DE AGENDA VERMELDE ONDERWERPEN
4	VASTSTELLEN BESLUITENLIJST EN LIJST VAN TOEZEGGINGEN
4.1	Besluitenlijst commissie Grondgebied 14 oktober 2024
4.2	Lijst van toezeggingen commissie Grondgebied

5 OVERZICHT MEDEDELINGEN EN INGEKOMEN STUKKEN TOT EN MET 21 NOVEMBER 2024

5.1 INGEKOMEN STUKKEN

5.2 MEDEDELINGEN

De volgende mededelingen zijn ter informatie voor de gemeenteraad door het college van burgemeester & wethouders vastgesteld:

- Mededeling: Start project De Groene Zone Isoleren
- Mededeling: Uitvoering van de pilot voor het snippergroenproject in de dorpskern Casteren
- Mededeling: Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij
- Mededeling: Beleidsregel Pré-mantelzorgwoning 2024
- Mededeling: Convenant Biobased Bouwen & Telen in de Metropoolregio Eindhoven
- Mededeling: Koersdocument GGA Kempenland-West

6 ACTIEVE INFORMATIE VANUIT HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER & WETHOUDERS

7 RAADSVOORSTELLEN

7.1 R24.085 Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven"

Voorgesteld besluit:

1. Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven" vast te stellen (Bijlage 03).

7.2 R24.077 Concept-ontwerp omgevingsvisie

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de concept-ontwerp omgevingsvisie;
2. In te stemmen met het vervolgproces.

7.3 Discussienota: Opstellen nieuw parkeerbeleidsplan Bladel

Voorgesteld besluit:

Er wordt geen besluit gevraagd van de gemeenteraad.

De volgende discussiepunten worden behandeld:

1. Gebiedsindelingen: Hoe denkt u over de gebiedsindeling van de verschillende kernen in de gemeente?
2. Parkeernormen: Wilt u hoog, laag of op het midden van de bandbreedte van de parkeernormen zitten? En zou u onderscheid willen maken door bijvoorbeeld in en rond het centrum laag op de bandbreedte te zitten en in de overige gebieden in het midden?
3. STOMP-principe: Graag willen we weten hoe u denkt over de toepassing van het STOMP-principe op de inrichting van de openbare ruimte? En in welke mate wilt u sturen, stimuleren of ontmoedigen?
4. Fietsparkeernormen: Hoe kijkt u aan tegen het toepassen van fietsparkeernormen bij ruimtelijke ontwikkelingen? Vindt u dat we extra moeten inzetten op fietsparkeren in het openbare gebied? En vindt u dat het realiseren van (extra) fietsparkeren ten koste mag gaan van autoparkeren?
5. Parkeeraanbod: Hoe staat u tegenover het accepteren van een verhoogde bezettingsgraad van 90% in plaats van de gebruikelijke 85%?
6. Deelmobiliteit: Ziet u kansen en meerwaarde voor de inzet van deelmobiliteit als alternatief voor autobezit en minder parkeerbehoefte?
7. Mobiliteitsfonds: Wil u inzetten op het instellen van een mobiliteitsfonds waarbij het fonds gevuld wordt met afkoop van parkeerplaatsen en deze middelen besteden aan mobiliteitsmaatregelen zoals hubs? Moet er een maximum percentage af te kopen parkeerplaatsen zijn?
8. Vrijstelling kleine ontwikkelingen: Wilt u een vrijstelling voor kleine ontwikkelingen opnemen in het parkeerbeleid?
9. Parkeerdruk: Vindt u dat we doelstellingen over parkeerdruk en verdeling van de parkeercapaciteit moeten opnemen in het beleid? Bent u van mening dat we daar structureel onderzoek naar moeten doen, denk aan een parkeerdrukmeting en/of parkeermotieven onderzoek in de centra (bijvoorbeeld elke vijf jaar)?

8 RONDVRAAG

9 SLUITING

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

2 DECEMBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

	Aanwezig		Verhinderd	
Voorzitter	Dhr. Niels Beerens	CDA	Dhr. Dick Zumker	BT
Griffier	Dhr. Jelle van der Wiel			
Raadsleden	Mevr. Helma Claassen Dhr. Marco Schoenmakers Dhr. Ely van Weert Dhr. Niels van der Heijden Dhr. Arnoud van Hulst Dhr. Hugo Maas	VHP CDA VVD BT BT PRO5	Dhr. Twan van Gils	VHP
Burgerleden	Dhr. Jordy Reijnhard Dhr. Rob Beeren Mevr. Ghislaine Baijens Dhr. Joeri van Limpt	VVD PRO5 CDA VHP	Dhr. Casper Valk Dhr. Koos van den Heuvel	BT CDA
Collegeleden	Dhr. Fons d'Haens Mevr. Hetty van der Hamsvoort Dhr. Davy Jansen (t/m agendapunt 5.2) Mevr. Hanneke van Dongen-Hermans	Wethouder CDA Wethouder BT Wethouder BT Wethouder VHP		
Ambtelijke organisatie	Dhr. Ruud Lathouwers	Gemeentesecretaris		

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
1.	**OPENING VERGADERING**	De plv. voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur. Bericht van verhindering: – Koos van den Heuvel (CDA) wordt vervangen door Ghislaine Baijens – Casper Valk (BT) wordt vervangen door Arnoud van Hulst – Twan van Gils (VHP) wordt vervangen door Helma Claassen – Voorzitter Dick Zumker (BT) wordt vervangen door Niels Beerens (CDA).	
2.	**VASTSTELLEN AGENDA**	De conceptagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.	
3.	**SPREEKRECHT OVER OP DE AGENDA VERMELDE ONDERWERPEN**	Er heeft zich niemand aangemeld voor het spreekrecht.	

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

2 DECEMBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
4.	**VASTSTELLEN BESLUITENLIJST VAN 14 OKTOBER 2024 EN LIJST VAN TOEZEGGINGEN**	De besluitenlijst van de commissie Grondgebied van 14 oktober 2024 wordt ongewijzigd vastgesteld.	
5.	**OVERZICHT MEDEDELINGEN EN INGEKOMEN STUKKEN TOT EN MET 21 NOVEMBER 2024**	De commissie adviseert de gemeenteraad de ingekomen stukken en mededelingen van de commissie Grondgebied conform de voorgestelde wijze van afdoening vast te stellen, met uitzondering van de mededeling 'Beleidsregel pré-mantelzorgwoning 2024'	
5.1	Ingekomen stukken	Het volgende stuk wordt op initiatief van VVD en VHP behandeld: GBOH_Herstructurering Oude Provincialeweg in Hapert_01112024	Portefeuillehouder Van Dongen-Hermans zegt toe de snelheidsmeter opnieuw te plaatsen en terug te komen op de overige (verkeersremmende) maatregelen die genomen (kunnen) worden.
5.2	Mededelingen	De volgende raadsmededelingen worden behandeld: – Koersdocument GGA Kempenland-West – Beleidsregel Pré-mantelzorgwoning 2024 De fracties BT en CDA kondigen een motie aan met betrekking tot: ○ de leeftijdsgrens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd ○ mogelijkheden om een pré-mantelzorgwoning te gebruiken ter huisvesting van jongeren – Convenant Biobased Bouwen & Telen in de Metropoolregio Eindhoven	Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat het Koersdocument door de stuurgroep voor kennisgeving is aangenomen, en daarmee niet is vastgesteld doordat niet alle betrokken partijen het document volledig kunnen onderschrijven. De doelen uit het koersdocument worden doorvertaald in de Omgevingsvisie en gemeentelijk beleid. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat 1 pré-mantelzorgwoning vergunningsvrij mogelijk is. Een tweede pré-mantelzorgwoning is uitsluitend mogelijk middels een vergunningsprocedure. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat de AOW-gerechtigde leeftijd bewust is gekozen.
6.	**ACTIEVE INFORMATIE VANUIT HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER & WETHOUDERS**	Door het college worden geen mondelinge mededelingen gedaan ten behoeve van actieve informatie.	
7.	**RAADSVOORSTELLEN**		

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

2 DECEMBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
7.1	**R24.085 Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven"**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat geen specifieke punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad. De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **hamerstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 19 december 2024, en daarmee conform het voorstel van het college te stemmen.	Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat mobiliteit de grootste uitdaging vormt in acht nemende de woningbouwtoename en dat er andere oplossingen (dan de reconstructie) zullen moeten komen om de problematiek op de N284 op te lossen. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat in alle vier de gemeenteraden dezelfde ontwikkelstrategie voorligt en hetzelfde raadsvoorstel. Indien de gemeenteraad van Eersel anders beslist dan zal een herijking dienen plaats te vinden en wordt een nieuw voorstel aan de gemeenteraad van Bladel voorgelegd. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat de ontwikkelstrategie na vaststelling wordt uitgewerkt in diverse beleidsterreinen (woning, bedrijventerreinen, mobiliteit). Dit zal geen separaat uitwerkingsdocument zijn. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat de verbinding met de regio Tilburg onderdeel uitmaakt van de uitwerking.
7.2	**R24.077 Concept-ontwerp omgevingsvisie**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat de volgende punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad: – Procesgang/tijdlijn ten aanzien van concrete kaders/uitvoeringsprogramma's – Anticiperen met een passend voorzieningenniveau op woningbouwuitbreidingen De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **bespreekstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 19 december 2024.	Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat de ontwerp-omgevingsvisie een beleidsarme bundeling betreft van alle huidige beleidsuitgangspunten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat de Omgevingsvisie cyclisch onderhouden dient te worden, maar dat daarin nog een modus (geheel of programmatisch) gevonden moet worden. Alle programma's in de Omgevingsvisie hebben ook een eigen uitvoeringsprogramma waarin is opgenomen welke concrete activiteiten, maatregelen en beleid er gevoerd wordt om invulling te geven aan de kaders uit de Omgevingsvisie. Idealiter worden deze doorvertaald ter monitoring in de P&C-cyclus. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat het (financieel) lastig is om voorzieningen vooruitlopend op de groei te realiseren. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat het raadsvoorstel te abstract is om de financiële consequenties ervan in beeld te brengen.

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

2 DECEMBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
7.3	**Discussienota: Opstellen nieuw parkeerbeleidsplan Bladel**	De commissie geeft een oordeel over de volgende negen aspecten ten behoeve van het op te stellen parkeerbeleidsplan: 1. Gebiedsindelingen 2. Parkeernormen 3. STOMP-principe 4. Fietsparkeernormen 5. Bezettingsgraad parkeeraanbod 6. Deelmobiliteit 7. Mobiliteitsfonds 8. Vrijstelling kleine ontwikkelingen 9. Doelstellingen en meten verwerken in beleid De commissie adviseert de gemeenteraad de discussienota niet te behandelen in de raadsvergadering.	
8.	**RONDVRAAG**	Fractie CDA vraagt naar de stand van zaken van het verhogen van het schelpenpad naar de fietsbrug bij de Biezengoren in Casteren Fractie CDA vraagt naar de mogelijkheden voor bedrijven om kleine windmolens te plaatsen in combinatie met zonnepanelen om te voorzien in de eigen energiebehoefte.	Portefeuillehouder d'Haens zegt toe de vraag schriftelijk te beantwoorden. Portefeuillehouder Van der Hamsvoort geeft aan dat het mogelijk is om kleine windmolens te plaatsen. Van der Hamsvoort geeft aan dat mogelijk de netwerkcongestie hierbij een bottleneck kan zijn. Portefeuillehouder Van der Hamsvoort zegt toe hier schriftelijk op terug te komen.
9.	**SLUITING**	De voorzitter sluit de vergadering van de commissie Grondgebied om 22.30 uur. Besluitvorming over de geagendeerde raadsvoorstellen vindt plaats op donderdag 19 december 2024.	

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

14 OKTOBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

	Aanwezig		Verhinderd	
Voorzitter	Dhr. Dick Zumker	BT		
Griffier	Dhr. Jelle van der Wiel			
Raadsleden	Dhr. Twan van Gils Dhr. Marco Schoenmakers Dhr. Henri van Gorp Dhr. Ely van Weert Dhr. Paul Wouters Dhr. Arnoud van Hulst Dhr. Hugo Maas	VHP CDA CDA VVD BT BT PRO5	Dhr. Niels van der Heijden	BT
Burgerleden	Dhr. Jordy Reijnhard Dhr. Rob Beeren Dhr. Joeri van Limpt	VVD PRO5 VHP	Dhr. Casper Valk Dhr. Koos van den Heuvel	BT CDA
Collegeleden	Dhr. Fons d'Haens Mevr. Hetty van der Hamsvoort Dhr. Davy Jansen Mevr. Hanneke van Dongen-Hermans	Wethouder CDA Wethouder BT Wethouder BT Wethouder VHP		
Ambtelijke organisatie	Dhr. Rick Arendsen	Afdeling Wonen		

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
1.	**OPENING VERGADERING**	De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur. Bericht van verhindering: – Casper Valk (BT) wordt vervangen door Arnoud van Hulst – Niels van der Heijden (BT) wordt vervangen door Paul Wouters – Koos van den Heuvel (CDA) wordt vervangen door Henri van Gorp	
2.	**VASTSTELLEN AGENDA**	De conceptagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.	
3.	**SPREEKRECHT OVER OP DE AGENDA VERMELDE ONDERWERPEN**	Er heeft zich niemand aangemeld voor het spreekrecht.	

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

14 OKTOBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
4.	**VASTSTELLEN BESLUITENLIJST VAN 26 AUGUSTUS 2024 EN LIJST VAN TOEZEGGINGEN**	De besluitenlijst van de commissie Grondgebied van 26 augustus 2024 wordt ongewijzigd vastgesteld.	
5.	**OVERZICHT MEDEDELINGEN EN INGEKOMEN STUKKEN TOT EN MET 26 SEPTEMBER 2024**	De commissie adviseert de gemeenteraad de ingekomen stukken en mededelingen van de commissie Grondgebied conform de voorgestelde wijze van afdoening vast te stellen.	
5.1	Ingekomen stukken	Er worden geen ingekomen stukken behandeld.	
5.2	Mededelingen	Er worden geen mededelingen behandeld. Mededeling Fietspaden Cartierheide betreft agendapunt 7.6	
6.	**ACTIEVE INFORMATIE VANUIT HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER & WETHOUDERS**	Door het college worden geen mondelinge mededelingen gedaan ten behoeve van actieve informatie.	
7.	**RAADSVOORSTELLEN**		
7.1	**R24.064 Bladels toetsingskader woningbouw**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat de volgende punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad: – (Inrichting van het) Vereveningsfonds – De verhouding tussen de prijssegmenten De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **bespreekstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 7 november 2024.	Portefeuillehouder Jansen zegt toe dat er in Q1 2025 een raadsvoorstel over het kostenverhaal met betrekking tot het vereveningsfonds ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Het instrument 'Vereveningsfonds' kan pas na vaststelling van de nota kostenverhaal worden ingezet. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat de groennorm mogelijk onderdeel kan uitmaken van het vereveningsfonds. Portefeuillehouder Jansen geeft aan binnenkort naar de raad te komen met een evaluatie van het CPO-beleidskader. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat alle toekomstige projecten die tot stand komen in de gemeente Bladel dienen te voldaan aan het Bladels toetsingskader Woningbouw, ook toekomstige CPO-projecten. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat de genoemde 30% sociale huur een vaststaand gegeven is, mede bepaald door hogere regelgeving. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat de gemeente Bladel fors achterloopt op het landelijk gemiddelde met betrekking tot het aandeel sociale huurwoningen.

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

14 OKTOBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
			Om woningen ook toekomstig betaalbaar te houden voor starters worden de volgende instrumenten ingezet: Zelfbewoningsplicht en de oppervlakte en uitbreidingsmogelijkheden van woningen beperkt houden.
7.2	**R24.070 Woningbouwstrategie gemeente Bladel**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat de volgende punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad: – Bebouwing voor eigen inwoners realiseren – Aantal woningen per hectare (centrum versus buitengebied) De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **bespreekstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 7 november 2024.	Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat het uitgangspunt is om niet voor ASML te bouwen maar zoveel mogelijk voor de eigen inwoners om vitaal te kunnen blijven wonen. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat 10 woningen per hectare in de kleine kernen niet resultaat in de juiste woningen waar behoefte aan is. Bovendien betekent een hoger aantal woningen per hectare bij uitbreidingsprojecten dat er uiteindelijk minder buitengebied hoeft te worden opgeofferd om de woningbouwambities te realiseren. Portefeuillehouder Jansen adviseert de commissie om de vragen over de omvang en capaciteit van de ambtelijke organisatie te bewaren voor de begrotingsbehandeling. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat de woningbouwstrategie meer mogelijkheden biedt om de transformatie van boeren erven mogelijk te maken. Portefeuillehouder Jansen geeft aan dat CPO min of meer het enige middel is waarmee er gestuurd kan worden op 'bouwen voor eigen inwoners'. Portefeuillehouder Jansen zegt toe informatie aan de raad toe te sturen over de te volgen procedure indien archeologische vondsten gedaan worden op ontwikkellocaties. Portefeuillehouder Jansen zegt toe de verdiepende exercitie ten aanzien van het aantal te bouwen woningen per hectare in het centrum (ook in relatie tot de gevolgen voor de grondexploitatie) voorafgaand aan de raadsvergadering van 7 november 2024 te zullen doen en schriftelijk aan de raad te doen toekomen.
7.3	**R24.065 Grondexploitatie De Stuw Hapert West**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat geen specifieke punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad.	Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat CPO uitsluitend van toepassing is voor projecten op gronden in eigendom van de gemeente, doordat CPO Voor ontwikkelaars niet interessant is.

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

14 OKTOBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
		De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **hamerstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 7 november 2024, en daarmee conform het voorstel van het college te stemmen.	
7.4	**R24.062 Grondexploitatie Wagenbroeken Casteren**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat geen specifieke punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad. De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **hamerstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 7 november 2024, en daarmee conform het voorstel van het college te stemmen, mits de afdoening van de toezegging geen aanleiding geeft om het raadsvoorstel te bespreken.	Portefeuillehouder d'Haens zegt toe een gefaseerde realisatie van het plan uit te werken (analoog aan Valensplein te Hoogeloon) en voorafgaand aan de raadsvergadering aan de stukken toe te voegen. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat het type afnemer niet uitmaakt voor de prijs van het kavel, omdat de gemeente kavels verkoopt op basis van een taxatie.
7.5	**R24.052 (concept-) Omgevingsvergunning voor melkrundveehouderij Groot Terkooijen 25 in Bladel**	De commissie oordeelt het voorstel voldoende voorbereid voor finale standpuntbepaling en dat geen specifieke punten uit de commissie zijn overgebleven voor bediscussiëring door de gemeenteraad. De commissie adviseert de gemeenteraad om dit raadsvoorstel ongewijzigd als **hamerstuk** te behandelen in de raadsvergadering van 7 november 2024, en daarmee conform het voorstel van het college te stemmen.	
7.6	**Agenderingsverzoek CDA inzake Fietspad Cartierheide**		Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat eventuele afsluiting van de fietspaden (overeenkomstig het handhavingsverzoek) zou geschieden in de periodes dat de gladde slang zich voortplant. Er wordt door Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) gekeken of er quick wins mogelijk zijn om afsluiting van de huidige fietspaden te voorkomen. ODBN adviseert hierover dit najaar. Portefeuillehouder d'Haens geeft aan dat het moeilijk is aan te geven wat de kansen zijn dat de realisatie van het bestemmingsplan Fietspaden Cartierheide geen doorgang kan vinden. Duidelijkheid hierover is er pas nadat de procedure is beëindigd.

BESLUITENLIJST

VERGADERING COMMISSIE GRONDGEBIED

14 OKTOBER 2024

RAADZAAL TE BLADEL

Gemeente Bladel

Agendapunt		Besluiten / Uitspraken commissie	Toelichting / Toezeggingen college
			Het plan is om gedurende de vergunningsaanvraag met alle partijen tot een gedragen oplossing te komen, zodat het plan doorgang kan vinden.
8.	**RONDVRAAG**	Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.	
9.	**SLUITING**	De voorzitter sluit de vergadering van de commissie Grondgebied om 21.31 uur. Besluitvorming over de geagendeerde raadsvoorstellen vindt plaats op donderdag 7 november 2024.	

TOEZEGGINGEN

COMMISSIE GRONDGEBIED 2 DECEMBER 2024

Stand van zaken 21 november 2024

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Toezegging is afgedaan Toezegging is niet afgedaan

De wijze van afdoening per toezegging is te raadplegen in het overzicht van Toezeggingen op www.bladel.nl/gemeenteraad

ID	Afgedaan	Agendapunt	Portefeuillehouder	Titel	Deadline	Datum afdoening	Toezegging
323	Nee	Commissie Grondgebied 14-10-2024 7.1. R24.064 Bladels toetsingskader woningbouw	D.S.C. (Davy) Jansen	Nota kostenverhaal Vereveningsfonds	31-03-2025		Portefeuillehouder Jansen zegt toe dat er in Q1 2025 een raadsvoorstel over het kostenverhaal met betrekking tot het vereveningsfonds ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Het instrument 'Vereveningsfonds' kan pas na vaststelling van de nota kostenverhaal worden ingezet.
290	Nee	Commissie Grondgebied 10-06-2024 7.4. Discussienota "Lokale aanvulling Kempische visie op wonen 2024-2028"	D.S.C. (Davy) Jansen	Evaluatie van gemeenten met Vereveningsfonds	07-11-2024		Portefeuillehouder Jansen zegt toe ten aanzien van het Vereveningsfonds te zullen kijken naar evaluaties van gemeenten die werken met een vereveningsfonds.
202	Nee	Commissie Grondgebied 16-01-2023 8.1. R22.093 Rekenkamercommissie Onderzoek: Omgevingswet	A.P. (Fons) d'Haens	Overzicht Implementatie Omgevingswet (RKC)	28-02-2023		Portefeuillehouder d'Haens zegt toe vóór 1 maart 2023 een overzicht te maken van (1) acties die er voor de gemeenteraad en het college aankomen met betrekking tot de implementatie van de omgevingswet en (2) de wijze waarop opvolging wordt gegeven aan de aanbevelingen uit het rapport.
325	Ja	Commissie Grondgebied 14-10-2024 7.2. R24.070 Woningbouwstrategie gemeente Bladel	D.S.C. (Davy) Jansen	Inhoudelijke exercitie aantal woningen per hectare	06-11-2024	04-11-2024	Portefeuillehouder Jansen zegt toe de verdiepende exercitie ten aanzien van het aantal te bouwen woningen per hectare in het centrum (ook in relatie tot de gevolgen voor de grondexploitatie) voorafgaand aan de raadsvergadering van 7 november 2024 te zullen doen en schriftelijk aan de raad te doen toekomen.

TOEZEGGINGEN

COMMISSIE GRONDGEBIED 2 DECEMBER 2024

Stand van zaken 21 november 2024

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Toezegging is afgedaan Toezegging is niet afgedaan

De wijze van afdoening per toezegging is te raadplegen in het overzicht van Toezeggingen op www.bladel.nl/gemeenteraad

ID	Afgedaan	Agendapunt	Portefeuillehouder	Titel	Deadline	Datum afdoening	Toezegging
324	Ja	Commissie Grondgebied 14-10-2024 7.2. R24.070 Woningbouwstrategie gemeente Bladel	D.S.C. (Davy) Jansen	Procedure archeologische vondsten woningbouwlocaties	06-11-2024	29-10-2024	Portefeuillehouder Jansen zegt toe informatie aan de raad toe te sturen over de te volgen procedure indien archeologische vondsten gedaan worden op ontwikkellocaties.
326	Ja	Commissie Grondgebied 14-10-2024 7.4. R24.062 Grondexploitatie Wagenbroeken Casteren	A.P. (Fons) d'Haens	Wagenbroeken gefaseerd ontwikkelen	06-11-2024	22-10-2024	Portefeuillehouder d'Haens zegt toe een gefaseerde realisatie van het plan uit te werken (analoog aan Valensplein te Hoogeloon) en voorafgaand aan de raadsvergadering aan de stukken toe te voegen.
316	Ja	Commissie Grondgebied 26-08-2024 8. RONDVRAAG	H.W.B.M. (Hetty) van der Hamsvoort	Onderhoud MTB-routes	11-09-2024	30-09-2024	BT vraagt wie de mountainbikeroutes in de gemeente Bladel onderhoudt Het college geeft aan deze vraag schriftelijk door te geleiden naar de wethouder 'Sport en recreatie'.

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

24.27589

Lijst met Mededelingen en ingekomen stukken

Aan de commissie Grondgebied – 2 december 2024

Mededelingen en ingekomen stukken 27 september t/m 21 november 2024.

Indien commissieleden behoeften hebben aan agendering van onderstaande documenten dienen zij dit uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering aan de griffier kenbaar te maken.

A. Mededelingen.

Een mededeling is een document waarin het college van burgemeester & wethouders de raad informeert.

	Datum	Betreffende
1.	07-10-2024	Start project De Groene Zone Isoleren
2.	25-10-2024	Uitvoering van de pilot voor het snippergroenproject in de dorpskern Casteren
3.	31-10-2024	Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij
4.	14-11-2024	Beleidsregel Pré-mantelzorgwoning 2024
5.	20-11-2024	Convenant Biobased Bouwen & Telen in de Metropoolregio Eindhoven
6.	20-11-2024	Koersdocument GGA Kempenland-West

De gemeenteraad wordt voorgesteld bovengenoemde ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

B. Ingekomen stukken.

Een ingekomen stuk is een document, geadresseerd aan de gemeenteraad, dat niet afkomstig is van het college van burgemeester & wethouders.

	Afzender	Datum	Betreffende	Afdoening
1.	13-11-2024	Stichting Georganiseerd Burgeroverleg Hapert (GBOH)	GBOH_Herstructurering Oude Provincialeweg in Hapert_01112024	Ter afdoening in handen van B&W stellen
2.	07-11-2024	Raad van State	Raad van State_Voorlopige voorziening_Bp Woningbouw Carolus Simplexplein_07112024	Ter afdoening in handen van B&W stellen
3.	01-11-2024	Metropoolregio Eindhoven (MRE)	MRE_Informatiebrief voortgang Regionale Energiestrategie_01112024	Ter kennisname
4.	31-10-2024	Burger	Burger_Brief over energietransitie en nettariefstelsel_30102024	Ter kennisname
5.	22-10-2024	Aanbestedingsteam concessie OV Oost-Brabant	Aanbestedingsteam concessie OV Oost-Brabant_Programma van Eisen concessie Oost-Brabant en Nota van Beantwoording_22102024	Ter kennisname
6.	17-10-2024	Raad van State	Raad van State_Beroep Bp. Woningbouw Carolus Simplexxplein met omgevingsvergunning_15102024	Ter afdoening in handen van B&W stellen
7.	17-10-2024	College Bladel	College Bladel_Persbericht Opnieuw inrichten marktgebied in Bladel_17102024	Ter kennisname

8.	15-10-2024	Raad van State	Raad van State_Beroep_Bp. Woningbouw Carolus Simplexxplein met omgevingsvergunning_15102024	Ter afdoening in handen van B&W stellen
9.	04-10-2024	Raad van State	Raad van State_Beroep Bp. Woningbouw Carolus Simplexplein met omgevingsvergunning._03102024	Ter kennisname
10.	01-10-2024	Metropoolregio Eindhoven (MRE)	MRE_Uitnodigingsmail webinar NOVEX Stedelijk Brabant_24092024	Ter kennisname

De gemeenteraad wordt voorgesteld bovengenoemde ingekomen stukken op de voorgestelde wijze van afdoening vast te stellen.

Alle mededelingen en ingekomen stukken zijn voor de gemeenteraads- en commissieleden via het digitale raadsinformatiesysteem te raadplegen.

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Nummer : R24.085
Onderwerp : Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven”

Aan de raad

Inleiding
Eind 2021 stelden de colleges van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de Ontwikkelstrategie De Kempen “Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de Brainportregio” vast. Deze strategie op de thema’s wonen, werken en bereikbaarheid was een bundeling van bestaand beleid, exclusief de gevolgen van de schaalsprong, de snelle (economische) groei van de regio.

In april 2023 stelden de gemeenteraden van de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de bestuursopdracht Ontwikkelstrategie De Kempen (bijlage 2, 24.25988) vast voor het gezamenlijk opstellen van een vervolg-ontwikkelstrategie. Het doel van de bestuursopdracht is het bepalen van de strategische koers van de Kempen tot 2040 inclusief de schaalsprong. In deze vervolgstrategie dient de koers gericht te zijn op Wonen, Werken en Mobiliteit, maar moet ook ruime aandacht te zijn voor brede welvaart.

In de bestuursopdracht is het proces opgenomen hoe tot het vervolg van de ontwikkelstrategie wordt gekomen. Dat proces is opgedeeld in de volgende stappen:
Stap 1: Inventarisatie;
Stap 2: Uitwerken brede welvaart;
Stap 3: Van denkrichtingen naar scenario’s;
Stap 4: Voorkeursscenario bepalen;
Stap 5: Uitwerken voorkeursscenario.
Bij behandeling van de bestuursopdracht door de gemeenteraden is door middel van amendementen een tussenstap ingevoerd tussen de stappen 3 en 4. De gemeenteraden worden met deze extra processtap in de gelegenheid gesteld om eventuele wensen, bedenkingen, kaders en uitgangspunten in te brengen en vast te stellen alvorens naar stap 4 “voorkeursscenario bepalen” wordt gegaan. In deze tussenstap is gebruik gemaakt van het begrip ‘voorkeursrichting’. Deze voorkeursrichting is in september en begin oktober 2024 behandeld in de vier gemeenteraden.

Dit voorliggende voorstel heeft als doel om uw raad (en raden van de andere Kempengemeenten), met de voorkeursrichting als leidraad, het voorkeursscenario te bepalen (stap 4). Dit heeft geleid tot Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 “Samen op eigen wijze vorm geven” (bijlage 3, 24.25989).

Voorstel
1. Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven” vast te stellen.

Beoogd effect
Het bepalen van de strategische koers van De Kempen voor 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes op de thema’s wonen, werken, bereikbaarheid & mobiliteit, landschap & klimaat, voorzieningen en samenleving.

Team:	Behandelend ambtenaar:	Telefoonnummer:
ABZ	Bram de Bruin	088-4970511

Argumenten

1.1 Wensen en bedenkingen bij behandeling voorkeursrichting in september (en begin oktober) in de gemeenteraden

In september en oktober 2024 is het raadsvoorstel 'Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, voorkeursrichting' behandeld in de vier gemeenteraden. In de gemeenten Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden is de voorkeursrichting ongewijzigd vastgesteld. In de gemeente Eersel is de voorkeursrichting vastgesteld met een amendement en een toezegging om de ingediende moties in de overwegingen mee te nemen bij de verdere uitwerking van de voorkeursrichting naar de definitieve ontwikkelstrategie. De gemeenteraad van Eersel heeft geamendeerd om niet alleen de voorkeursrichting uit te werken, maar om ook een tweede scenario uit te werken waarbij 50% van de aantallen uit de voorkeursrichting voor de gemeente Eersel worden ingevuld. Een overzicht met de verwerking van amendementen en moties is opgenomen in bijlage 7 (24.25983, Overzicht verwerking amendementen en moties).

De ontwikkelstrategie is een samenwerkingsproduct en bedoeld als een gezamenlijke strategie waarmee juist ook naar buiten kan worden getreden, bijvoorbeeld richting de MRE en/of provincie. Het tonen van eenheid in dit kader is dan ook van belang. Alle vier de gemeenteraden ontvangen daarom hetzelfde voorstel met dezelfde bijlagen, inclusief het door de gemeenteraad van Eersel gevraagde 50% scenario (bijlage 8: Uitvoering amendement gemeenteraad Eersel "Alternatieve visie op de schaalsprong") met bijbehorende impactbeoordeling (bijlage 9: Impactbeoordeling alternatieve visie op de schaalsprong).

1.2 De ontwikkelstrategie wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast aan de ontwikkelingen.

De ontwikkelstrategie geeft de gewenste richting voor De Kempen voor de komende 16 jaar. In deze 16 jaar kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, die mogelijk nog geen plek hebben in de voorliggende ontwikkelstrategie. Daarom wordt de ontwikkelstrategie driejaarlijks geëvalueerd (voor het eerst in 2027) en indien nodig bijgesteld. De ontwikkelstrategie wordt na evaluatie en bijstelling opnieuw aan de gemeenteraden voorgelegd.
De uitwerking van de ontwikkelstrategie vindt plaats in gemeentelijke omgevingsvisies.

1.3 Met de ontwikkelstrategie bereiden De Kempen zich voor op de toekomst en gevolgen van de schaalsprong

<u>Wonen</u>

De verwachte komst van vele duizenden mensen uit binnen- en buitenland naar de regio Zuidoost-Brabant, en daarmee ook naar de Kempenregio, zorgt voor een grote toename van de vraag naar woningen. De woningmarkt is op dit moment echter al krap. Enkel bouwen voor de autonome groei van de huidige bevolking van de gemeenten gaat daarom leiden tot een (nog) groter tekort aan woningen en een verdringingseffect, waarbij de lokale bevolking buiten zijn gewenste omgeving naar woningen zal moeten zoeken. Met een toename van minimaal 8.950 en maximaal 13.000 woningen in de Kempenregio en de verdeling daarvan over de vier gemeenten zoals opgenomen in de ontwikkelstrategie, worden de krapte op de woningmarkt en het verdringingseffect tegengegaan. Een neveneffect daarvan is dat de verhouding tussen de lokale bevolking en nieuwkomers meer in balans kan zijn. Een relatief lager aantal nieuwkomers in de regio biedt eenvoudigere kansen voor de integratie van nieuwkomers.

<u>Werken</u>

Naast de verwacht positieve gevolgen in het kader van de woningbouw biedt de ontwikkelstrategie ook kansen voor lokale ondernemers om uit te breiden of zich te vestigen in de Kempenregio. Nu al is de vraag naar ruimte voor en door deze ondernemers groter dan aangeboden kan worden. De 90 hectare aan nieuw bedrijventerrein in de periode tot en met 2040 zoals opgenomen in de ontwikkelstrategie komt dicht bij de geprognosticeerde vraag. Deze verwachte vraag kan echter niet opgelost worden met het versnipperd uitbreiden van bedrijventerreinen of toevoegen van kleine locaties. De ontwikkelstrategie gaat daarom uit van het ontwikkelen van een nieuw subregionaal bedrijventerrein (KBP2) op een gunstige locatie ten opzichte van de A67 en de nieuwe verbinding van hoogwaardig openbaar vervoer.

<u>Bereikbaarheid en mobiliteit</u>

Extra woningen, meer inwoners en meer bedrijventerreinen en bedrijven zorgen voor meer vervoersbewegingen. Hoewel de afhankelijkheid van de auto zal blijven bestaan in De Kem-

pen, zal een evenredige toename van het autoverkeer tot een vervoersinfarct leiden. Een mobiliteitstransitie is dan ook noodzakelijk, waarbij de aanleg en uitbreiding van een fijn netwerk van (hoogwaardig) openbaar vervoer van significant belang is. De bebouwing in De Kempen is vergeleken met het stedelijk gebied meer verspreid. Om het openbaar vervoer efficiënt te regelen wordt daarom gekozen voor een centrale plek, een knoop, in de regio waar mensen en vervoersmiddelen samen komen. Voor een opwaardering vervolgens van een dergelijk OV-knooppunt naar een HOV-knooppunt is een bepaalde omvang nodig, omdat het anders minder efficiënt en effectief is. De ontwikkelstrategie voorziet in die omvang met de genoemde aantallen woningen (en bijbehorende inwoners) en een bundeling van bedrijventerreinen. Maar met de ontwikkelstrategie wordt ook een strategische keuze gemaakt voor een HOV-knooppunt, zonder overigens al uit te werken hoe deze er exact uit moet komen te zien.

Voorzieningen en samenleving
Een groei van de bevolking zonder dat de (maatschappelijke) voorzieningen toenemen leidt tot het risico dat de Kempische kernen het karakter van een slaapstad of forensenstad gaan krijgen. Dit doet geen goed aan de leefbaarheid, integratie van nieuwkomers, de sociale cohesie en het dorpse karakter van de kernen. Ten dele bestaat een afhankelijkheid van de personeels- en commerciële markt om tot een uitbreiding van de voorzieningen te kunnen komen, maar de overheid kan wel bijdragen aan de fysieke uitbreiding van (maatschappelijke) voorzieningen en zorgen voor stimulansen om tot een invulling daarvan te komen vanuit andere partijen. Met opzet wordt hier overheid genoemd en niet alleen de gemeenten, omdat hiervoor ook draagvlak en (financiële) steun nodig is van hogere overheidslagen. Niettemin maken we als Kempengemeenten met de ontwikkelstrategie de keuze om ons in te spannen om het voorzieningenniveau in de kernen, afhankelijk ook van de uiteindelijke mate van uitbreiding van de betreffende kern, eerder te versterken dan te behouden.

Landschap en klimaat
Binnen de grenzen van de Kempische kernen is onvoldoende ruimte om 8.950 tot 13.000 woningen in de periode tot 2040 te realiseren. Dat houdt in dat ook uitbreiding van de kernen nodig is. Uitbreiding gaat echter ten koste van andere ruimtegebruikers. De ontwikkelstrategie voorziet hierin door ervoor te kiezen dat de ruimte voor woningbouw niet leidt tot een aantasting van de omvang van natuurgebieden. Gronden die nu voor agrarisch gebruik worden ingezet zullen hier ten dele wel voor worden ingezet.

1.4 De ontwikkelstrategie geeft richting aan de toekomst en benut de sterke punten en adresseert de zorgpunten van de inwoners uit de Toekomstdialoog.
De Toekomstdialoog heeft een wezenlijke invloed gehad op de inhoud van de eerdere voorkeursrichting en daarmee ook op de ontwikkelstrategie die nu voorligt. De Kempenaren zien een toekomst voor hun regio met zelfstandige dorpen met elk een eigen identiteit en karakter. De gewenste kleinschalige en landelijke sfeer is prominent aanwezig met een sterke nadruk op saamhorigheid en gemeenschapszin. De groene omgeving, bereikbaarheid, voorzieningen en werkgelegenheid in de regio zijn bestendigd. De resultaten en een algemeen sfeerverslag van de toekomstdialoogavonden zijn als bijlage 5 en 6 (24.25981 en 24.25982) toegevoegd.

Kanttekeningen
1.1 De 'schaalsprong' van de regio is in volle gang, de sturingsmogelijkheden van gemeenten zijn beperkt
Met deze strategische keuzes geven de Kempengemeenten waar mogelijk zelf richting aan hun eigen toekomst. Externe regionale, landelijke en globale ontwikkelingen die van invloed hierop zijn, zijn echter moeilijk of niet stuurbaar. Het is daarom vooral noodzakelijk om deze ontwikkelingen met een adaptieve houding tegemoet te treden. Met de voorliggende ontwikkelstrategie verwachten we de toekomstige ontwikkelingen zo goed mogelijk op te kunnen vangen. Zoals onder punt 1.2 bij de argumenten al aangegeven, is een periodieke evaluatie van de ontwikkelstrategie echter noodzakelijk om de adaptiviteit en flexibiliteit te behouden.

1.2 Samenwerking regio en andere overheden is noodzakelijk op afstemming, realisatie en financiering
De eerder genoemde regionale, landelijke en globale ontwikkelingen houden zich niet aan de geografische grenzen van de Kempengemeenten. Om ons voor te bereiden op de toekomst en onze visie daarop te kunnen realiseren, is samenwerking op regionaal niveau en met ande-

re overheden nodig. Ook kan daarmee ingezet worden op voor de regio beschikbare gelden vanuit bijvoorbeeld de Beethovendeal.

1.3 Het opstellen van een uitvoeringsprogramma is de volgende stap na vaststelling van deze ontwikkelstrategie

Op het moment dat de ontwikkelstrategie door de vier raden is vastgesteld, dient deze op een concrete manier vorm te krijgen, overeenkomend met stap 5 (uitwerken voorkeursscenario) uit de bestuursopdracht. Hier kunnen instrumenten voor worden ingezet zoals reeds bestaande overlegstructuren en beleidsdocumenten als bijvoorbeeld de Kempische Woonvisie. Niet alle delen uit de ontwikkelstrategie zijn echter te koppelen aan bestaande instrumenten. De concretisering van de ontwikkelstrategie dient daarom verder te worden uitgedacht.
Daarnaast worden de strategische keuzes op gemeentelijk niveau verder uitgewerkt in omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen.

1.4 De gemeenteraad van Eersel kan voor een alternatief 50%-scenario kiezen met grote gevolgen voor Ontwikkelstrategie De Kempen en Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel om de voorkeursrichting vast te stellen heeft de gemeenteraad van Eersel via een amendement opdracht gegeven om een tweede scenario voor te leggen, namelijk een 50%-scenario. Op zowel het 100%-scenario (bijlage 3 "Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, Samen op eigen wijze vorm geven") en het 50%-scenario (bijlage 8 "Uitvoering amendement gemeenteraad Eersel, alternatieve visie op de schaalsprong") is een impactbeoordeling uitgevoerd (bijlage 9: "Impactbeoordeling Alternatieve visie op de schaalsprong").

Gezien de onderbouwing in de impactbeoordeling en het aanvullende argument 1.5 in het raadsvoorstel van de gemeente Eersel (bijlage 8a: Aanvullend argument raadsvoorstel Eersel), ontraden wij het 50%-scenario. Ook moet bij een afwijkend besluit van de gemeente Eersel nader onderzocht worden welke gevolgen dit heeft voor de andere Kempengemeenten en voor de Ontwikkelstrategie van Zuidoost-Brabant en de verdere uitwerking van de knopenstrategie.
Daarnaast is de bestuursopdracht door vier gemeenten samen opgesteld en samen uitgewerkt. Als de gemeente Eersel nu een andere weg neemt, zal er een herijking van de Kempische samenwerking plaats moeten vinden.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Communicatie

- De ontwikkelstrategie wordt afgestemd met regionale partners in het regulier overleg Ruimte binnen de Metropoolregio Eindhoven en de provincie en waterschappen.
- De deelnemers aan de participatieavonden ontvangen terugkoppeling van de besluiten van de vier Kempenraden als zij zich hebben opgegeven met e-mailadres.

Uitvoering

- Deze Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven" wordt in de raadsvergaderingen van december 2024 ter besluitvorming voorgelegd. (Bergeijk 19 december, Bladel 19 december, Eersel 21 januari 2025, Reusel-De Mierden 17 december).
- Bij actualisatie van de Omgevingsvisie in de diverse gemeenten wordt gebruik gemaakt van het rapport Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040.
- In 2025 start de verdere uitwerking conform stap 5, de uitvoering start daarna.

Bladel, 5 november 2024

Burgemeester en wethouders van Bladel,

de secretaris,

Digitaal ondertekend door Ruud Lathouwers

de burgemeester,

Digitaal ondertekend door Maurits van den Bosch

Bijlage(n)

01. Ontwerp-besluit (24.26059)
02. Bestuursopdracht vervolg Ontwikkelstrategie De Kempen (24.25988)
03. Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, “Samen op eigen wijze vorm geven” (24.25989)
04. Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, “Samen op eigen wijze vorm geven” (met wijzigingen ten opzichte van de voorkeursrichting) (24.25990)
05. Resultaten Toekomstdialoog Ontwikkelstrategie De Kempen (24.25981)
06. Sfeerverslag Toekomstdialoogavonden (24.25982)
07. Overzicht verwerking amendementen en moties (24.25983)
08. Uitvoering amendement gemeenteraad Eersel, “Alternatieve visie op de schaalsprong” (24.25984)

08A. Aanvullend argument raadsvoorstel Eersel (24.25985)

09. Impactbeoordeling Alternatieve visie op de schaalsprong (24.25986)
10. Brede welvaart Kempengemeenten in kaart (Het PON & Telos, september 2023) (24.25987)

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

24.26059

Ontwerp-raadsbesluit

24.26059

De raad van de gemeente Bladel;

gelezen het voorstel R24.085 van burgemeester en wethouders van 28 oktober 2024;

gelet op uw raadsbesluit R24.057b van 12 september 2024 waarmee besloten werd:
1. In te stemmen met het rapport “Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040” en meer specifiek met het in hoofdstuk 5 geschetste toekomstbeeld en de daaraan verbonden leidende (kaderstellende) principes.
2. Te concluderen dat de gegeven voorkeursrichting voldoet aan de leidende principes en het toekomstbeeld.
3. Het college opdracht te geven de voorkeursrichting uit te werken tot een voorkeursscenario;

overwegende dat:
- in september en oktober 2024 het raadsvoorstel 'Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, voorkeursrichting' behandeld is in de gemeenteraden van Eersel, Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden;
- de voorkeursrichting in de gemeenteraden van deze laatste drie gemeenten ongewijzigd is vastgesteld en in de gemeente Eersel met een amendement waarmee een tweede scenario diende te worden uitgewerkt;
- de ontwikkelstrategie aangescherpt is na behandeling in de gemeenteraden;
- voor de gemeente Eersel een aparte opdracht is uitgevoerd, waarvan de uitkomsten als bijlagen zijn toegevoegd aan het voorstel dat onder dit besluit ligt;
- de ontwikkelstrategie driejaarlijks geëvalueerd zal worden, voor het eerst in 2027;
- De Kempen zich met de ontwikkelstrategie voorbereiden op de toekomst en de gevolgen van de schaalsprong;
- de ontwikkelstrategie de sterke punten en de zorgpunten van de inwoners uit de Toekomstdialoog adresseert;

besluit:

1. Vast te stellen de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 "Samen op eigen wijze vorm geven".

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 19 december 2024.

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

signature si...

Bestuursopdracht vervolg Ontwikkelstrategie de Kempen

Inleiding:
De regio groeit sneller dan verwacht. De snelle groei van ASML is een sprekend voorbeeld. Door de mainport-status toe te kennen, onderschrijft het Rijk het economische belang van deze regio. De schaalsprong is feitelijk al gaande, waardoor de regio nu al geconfronteerd wordt met de sociaal-maatschappelijke en fysieke gevolgen. Het is de uitdaging om te sturen op deze groei, zodat deze gevolgen ons niet overkomen. Dit willen we doen vanuit de Kempische kwaliteiten: samenhang binnen de kernen en verbinding met het landschap. Door het effect van deze groei nu inzichtelijk te maken en keuzes voor te bereiden, hopen we niet alleen deze Kempische kwaliteit te behouden, maar ook voor de toekomst te waarborgen.

In december 2021 is de ontwikkelstrategie De Kempen door de colleges van de vier Kempengemeenten vastgesteld. De ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit en legt de focus primair op de periode tot 2030. Het is een bundeling van bestaand beleid. Inmiddels is regionaal de conclusie getrokken dat dit vanwege de schaalsprong niet genoeg is. Op het niveau van de Metropoolregio Eindhoven wordt in opdracht van subregio's de Kempen, de Peel en de A2-gemeenten op dit moment gewerkt aan een MRE-brede ontwikkelstrategie. Met deze ontwikkelstrategie wordt een eerste verkenning gemaakt van de gevolgen van de schaalsprong voor de regio. Het doel van dit traject is om op de Omgevingsdag van 13 juli 2023 bestuurlijke, richtinggevende afspraken. Deze afspraken hebben invloed kunnen zijn op het traject van de bestuursopdracht.

Deze bestuursopdracht moet uiteindelijk leiden tot een strategische koers voor de Kempen om de schaalsprong goed te laten landen, inclusief een streefbeeld voor 2040. Hierbij kijken we niet alleen naar de fysieke aspecten (hoe zorgen we voor genoeg woningen en ruimte voor bedrijven?), maar ook naar de sociaal-maatschappelijke gevolgen van dergelijke ontwikkelingen. Hoe zorgen we ervoor dat de samenhang in de Kempen in stand blijft? Hoe kunnen we een bepaald voorzieningenniveau voor de Kempen garanderen? En wat moeten we daarvoor doen?

Wat is de schaalsprong?

De aanwezige kennisintensieve maakindustrie én het feit dat het in de Brainport regio goed wonen, werken en leven is, zorgen voor een forse groei. Dat resulteert in meer bedrijven, meer banen, meer inwoners en een groot en toenemend verdienvermogen. Er is versneld actie nodig om te voorkomen dat de groei stagneert en de regio vastloopt. De regio maakt deze schaalsprong bovendien door in een tijd waarin het welzijn van onze inwoners al onder toenemende spanning staat. Economisch gaat het voor de wind, maar het welzijn en de kwaliteit van de leefomgeving houdt daarmee geen gelijke tred

Aanleiding:
Er gebeurt op dit moment ontzettend veel in onze regio. We willen de kwaliteiten van de Kempen in stand houden en als het even kan versterken. Deze kwaliteiten liggen niet enkel in fysieke ontwikkelingen, maar juist ook in de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. Het is één ding om ervoor te zorgen dat elke Kempenaar een geschikte en betaalbare woning heeft, maar het is een heel andere uitdaging om ervoor te zorgen dat daarmee de kernen in Kempen in hun kracht blijven. Op de informatiebijeenkomst van 21 september 2022 heeft Pieter van Geel (voormalig staatssecretaris VROM) het gehad

over judoplanologie. Judoplanologie houdt in dat je meegaat in ontwikkelingen, maar daarbij duidelijk stuurt op waar de kracht die ontstaat in de ontwikkelingen terecht komt.

Deze bestuursopdracht is een volgende stap om voor de Kempen te sturen op de gevolgen van de ontwikkelingen die nu in de regio gaande zijn. Dit proces moet leiden tot een Kempenbrede strategie om met deze ontwikkelingen om te gaan. De bestuursopdracht wordt in de maanden april en mei voorgelegd aan de vier gemeenteraden. De colleges willen mandaat om met dit onderzoek aan de slag te gaan. Daarnaast fungeert dit ook als een belangrijk moment om input van de raden op te halen voor dit onderzoek. Het moet uiteindelijk resulteren in één onderzoek/traject voor de Kempen, waarbij het vanuit democratisch oogpunt niet gek is dat er binnen de verschillende gemeenteraden andere accenten worden gelegd. Als we te maken krijgen met vier bestuursopdrachten die op detail verschillen, hoeft dit geen belemmering te zijn voor het vervolgtraject.

De groei van ASML in beeld

De verwachting is dat bij ASML in 2030 zo'n 35.000 medewerkers werken. Dit is een toename van 18.000 medewerkers en daarmee een verdubbeling van het aantal in 2022. Bovendien levert iedere baan bij ASML nog eens 2,5 banen op in de toeleveringsketen. Dit betekent dat de groei van ASML alleen al zorgt voor 70.000 extra medewerkers in de regio in 2030 en dus ook een groei van het aantal inwoners. Daar bovenop komen de benodigde medewerkers in bijvoorbeeld zorg, welzijn, detailhandel, horeca of onderwijs.

Doelstelling:
Bepalen van de strategische koers van de Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda.

Dit traject moet uiteindelijk een compact rapport opleveren, opgebouwd vanuit één voorkeursscenario. Dit rapport bestaat uit kaarten en visualisaties om de effecten en keuzes inzichtelijk te maken.

Uitgangspunten :

- De Kempen vormen één geografisch gebied en een sterke deelregio binnen de MRE. De strategische koers wordt met de vier gemeenten bepaald. Samenwerking is essentieel om voldoende massa mee te brengen in enerzijds gesprekken op alle niveaus en anderzijds voldoende geografisch oppervlakte om alle claims op de fysieke ruimte hun eigen plek te bieden (we kunnen niet alles overal).
- We gaan uit van de kracht van de Kempen: wat maakt de Kempen nu echt de Kempen en wat mag daarin absoluut niet worden aangetast? Vanuit deze kracht beoordelen we welke (fysieke) ontwikkelingen we belangrijk vinden en waar ruimte is. Die ruimte wordt naast fysieke (on)mogelijkheden bepaald door welke sociaal-maatschappelijke waarden we koesteren en versterken.
- Eerder vastgestelde en nog steeds actuele visiedocumenten worden actief betrokken in het traject, denk daarbij aan individuele toekomstvisies, de Strategische Kempenagenda en de gemeentelijke omgevingsvisies. We gaan gedurende het traject van uitvoering het gesprek aan met de provincie en het Rijk als hun beleid en/ of regelgeving belemmerend werkt voor de ontwikkelingen in de Kempen.
- Er worden integrale denkrichtingen opgesteld voor de wijze waarop de schaalsprong kan landen in De Kempen, inclusief de verwachte sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke consequenties. Voor die denkrichtingen gebruiken we de eerder opgestelde denkrichtingen:

1. Bewust kiezen om niets te doen;
2. Ontwikkelen naar rato verdelen over alle kernen en bedrijventerreinen;
3. Een focus op het ontwikkelen van de kernen en bedrijventerreinen nabij het Stedelijk Gebied Eindhoven;
4. Een focus op het ontwikkelen van nieuwe locaties.

- Het uiteindelijke voorkeursscenario bepaalt de strategische koers van De Kempen en vormt het uitgangspunt voor de sturing op toekomstige ontwikkeling. Het uitwerken van dit voorkeursscenario is ook onderdeel van deze bestuursopdracht.
- De schaalsprong raakt alle taken en beleidsvelden van de gemeenten. Hiervoor is een integrale aanpak nodig. De strategische koers kan niet allesomvattend zijn, maar geeft voldoende kaders en richting voor verdere uitwerking op alle van toepassing zijnde thema's. In de uitvoering van deze bestuursopdracht ligt de focus op:
    - Wonen, werken en mobiliteit (ontwikkelstrategie) en daarvoor noodzakelijkheden (waaronder energiegebruik van wonen, werken en mobiliteit);
    - De thema's die het sterke sociaal-maatschappelijke karakter van de Kempen bepalen, zoals het verenigingsleven, de samenhang binnen gemeenschappen en voorzieningen (zie fase 2 van de aanpak).

Aandachtspunten:

- De schaalsprong wacht niet op gemeentelijk beleid. De schaalsprong is al gaande en daar moeten we dus op een juiste manier op in zien te spelen. Met een strategische koers kunnen de gemeenten meer de regie nemen op deze ontwikkelingen. Dit heeft de grootste kans van slagen als de vier gemeenten (op hoofdlijnen) dezelfde koers inzetten.
- Er leeft de wens om inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in dit traject te betrekken. Omdat het gaat over zaken die op termijn van grote invloed kunnen zijn op de Kempenaren, is het van belang dit te doen (in stap 2 van de uitvoering van de bestuursopdracht). Zorgen voor voldoende spreiding van inwoners, geografisch en in leeftijdscategorieën, is daarbij van belang.
- De (gevolgen van de) schaalsprong raakt alle beleidsvelden en taken van de gemeenten. De strategische koers moet voldoende richting geven op hoofdlijnen aan sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke consequenties, maar kan niet alles omvattend zijn. Als deze opdracht te breed wordt, is de kans groter dat deze verzandt in details.
- Sturen op de gevolgen van de schaalsprong is een langdurig traject, waarbij de kans op succes groter is als consequent wordt vastgehouden aan de gemaakte keuzes. Over meerdere raads- en bestuursperiodes. Hoewel het democratische proces niet gestuurd kan worden, moet iedereen zich hier bewust van zijn.
- Trajecten met een andere looptijd (zie paragraaf tijdlijn) kunnen druk zetten op dit traject om een strategische koers voor de Kempen te bepalen. Zo kunnen andere overheden eerder uitspraken verwachten op bepaalde beleidsterreinen voordat we met dit traject eigenlijk zover zijn. De colleges moeten daarom de ruimte krijgen om gedurende dit traject uitspraken te doen of de kaders van de bestuursopdracht bij te stellen.

Aanpak:

De uitvoering van deze bestuursopdracht gaat uit van vijf stappen. De uitvoering van deze bestuursopdracht is complex. Zeker om die tot in detail uit te werken met de wetenschap dat iedere stap nieuwe informatie oplevert, die richtinggevend is in de volgende stappen. Het is daarom van belang dat er ruimte is om de hieronder geschetste aanpak op details te wijzigen, voorafgaand aan de start van een

nieuwe stap. Alle stappen leiden tot een tussenproduct. De tussenproducten van de stappen 1, 2 en 3 worden ter kennisgeving gedeeld met de gemeenteraden. De producten uit stappen 4 en 5 worden ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraden.

Stap 1: Inventarisatie

Als voorbereiding op de bestuursopdracht is er allereerst een inventariserende fase. In deze fase wordt uitgezocht 1) wat de schaalsprong concreet betekent voor de Kempen en 2) welke (beleids)uitgangspunten van toepassing zijn in de volgende fasen. Er is inzicht nodig in de aantallen, het tempo, welke medewerkers en welke type huishoudens zich op de Kempen richten. Verder wordt een analyse gemaakt van de Kempische bedrijven die door de schaalsprong behoefte hebben aan bedrijfsruimte en personeel én de totale omvang van de te verwachte vraag. Ten slotte wordt er een gemaakt analyse van de (beleids)uitgangspunten die we meenemen in de volgende fasen. Hierbij houden we in ieder geval rekening met:

i) Analyse van de Ontwikkelstrategie en onderliggende lokale (omgevings)visies en beleidsstukken.
ii) Analyse van de verstedelijkingsprincipes en de toepassing hiervan in de ontwikkeling van de Kempen.
iii) Analyse van uitkomsten van de regionale Ontwikkelstrategie.
iv) Analyse van overige van toepassing zijnde stukken en trajecten op provinciaal of Rijksniveau.

Deze stap loopt van maart 2023 tot en met juli 2023.

Stap 2: Uitwerken van brede welvaart in de Kempen

Een belangrijk uitgangspunt van deze bestuursopdracht is de focus op de sociaal-maatschappelijke gevolgen van de schaalsprong. Voor deze gevolgen is op dit moment nog te weinig aandacht. Daarom wordt het concept brede welvaart verder uitgewerkt, voornamelijk wat dit kan betekenen voor de Kempen. Wat maakt de Kempen welvarend en wat is daarin essentieel? Onderdeel van deze fase is een participatief proces met colleges, raden, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om meer duidelijkheid te krijgen over de kracht van de Kempen.

Deze stap loopt van mei 2023 tot en met september 2023.

Het begrip brede welvaart

Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Hiermee wordt afscheid genomen van het bruto binnenlands product als belangrijkste maatstaf voor groei. Het PON-Telos heeft een model met dertig indicatoren ontwikkeld dat brede welvaart inzichtelijk moet maken. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en veiligheid. Het gaat hier veelal om sociaal-maatschappelijke aspecten, daarom worden deze begrippen in dit document afwisselend gebruikt.

Stap 3: Van denkrichtingen naar scenario's

Hierbij wordt gebruik van de vier denkrichtingen uit de verdieping van de Ontwikkelstrategie de Kempen (2021). Deze denkrichtingen illustreren vier uiteenlopende richtingen waarop de Kempen zich zouden kunnen ontwikkelen om een groei van wonen, werken en mobiliteit te faciliteren.

1. Bewust kiezen om niets te doen (nulsituatie);
2. Ontwikkelen naar rato verdelen over alle kernen en bedrijventerreinen;

3. Een focus op het ontwikkelen van de kernen en bedrijventerreinen nabij het Stedelijk Gebied Eindhoven;
4. Een focus op het ontwikkelen van nieuwe locaties.

Als eerste dimensie bij het omzetten van de denkrichtingen in scenario's wordt gekeken naar de uitkomsten van stap 2: wat kunnen de sociale structuren in de Kempen aan en hoe behouden we onze krachten? Vervolgens worden daarop de fysieke ontwikkelingen geprojecteerd die daar binnen mogelijk zijn, uitgegaan van die vier bovenstaande denkrichtingen.

Deze stap loopt van oktober 2023 tot en met januari 2024.

<u>Stap 4: Voorkeursscenario bepalen</u>
De vier denkrichtingen worden in deze stap met elkaar vergeleken, beoordeeld en gecombineerd. Daaruit komt een voorkeursscenario. Dit scenario wordt voorgelegd aan de vier gemeenteraden.

Deze stap loopt van februari 2024 tot en met juli 2024

<u>Stap 5: Uitwerken voorkeursscenario</u>
Met deze stap leggen we de basis voor een strategische koers om als gemeenten in de Kempen te kunnen sturen op het ontwikkelen van onze gemeenten die zichtbaar worden in de periode tussen 2030 en 2040. Hierbij wordt deze strategische koers op basis van twee disciplines uitgewerkt: ruimtelijk-fysieke en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen.

Wat betreft de ruimtelijk-fysieke ontwikkelingen sluiten we aan bij de thema's uit de ontwikkelstrategie (2021): wonen, werken en mobiliteit. Deze thema's worden op basis van het gekozen voorkeursscenario verder uitgewerkt. Op sociaal-maatschappelijk gebied bouwen we verder op de verkenning van het concept brede welvaart die bij stap 2 is uitgevoerd. Welke indicatoren bepalen de kwaliteit van de Kempen en hoe kunnen we die binnen het voorkeursscenario behouden en versterken? Ten slotte wordt in deze stap gewerkt aan een uitvoeringsagenda.

Deze stap loopt van juli 2024 tot en met december 2024.

Tijdlijn:

Legenda
Stap 0: Vaststellen bestuursopdracht;
Stap 1: Inventarisatie;
Stap 2: Uitwerken brede welvaart;
Stap 3: Van denkrichtingen naar scenario's;
Stap 4: Voorkeursscenario bepalen;
Stap 5: Uitwerken voorkeursscenario.

Rode lijn: Raadsbesluit

Stap	2023 3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	2024 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
0																						
1																						
2																						
3																						
4																						
5																						

Verschillende (deel)trajecten binnen gemeenten, regio, provincie en Rijk lopen door de planning van de uitvoering van deze bestuursopdracht. Sommige deeltrajecten hebben input vanuit dit traject nodig, andere trajecten leveren juist weer input. Met deze trajecten hebben we rekening te houden. Wanneer om input wordt gevraagd bepaalt de stuurgroep met welk tussentijds scenario wordt gebruikt voor het desbetreffende traject.

Organisatie:

Gemeenteraden:

De gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden zijn de opdrachtgever voor dit traject om te komen tot een strategische koers. De raadsleden zijn op 21 september 2022 en 1 maart 2023 voorafgaand aan het vertrekken van de opdracht gezamenlijk geïnformeerd.

De gemeenteraden bepalen de koers van dit traject en stellen keuzes vast. Allereerst stellen de verschillende raden in april en mei de bestuursopdracht vast. Hiermee geven de gemeenteraden de colleges een mandaat om dit onderzoek uit te gaan voeren en kunnen ze de colleges van input voorzien voor dit traject. Daarna worden de raden in juni en juli 2024 betrokken bij het bepalen van een voorkeursscenario om in november en december 2024 de strategische koers vast te stellen.

Verder blijven ze gedurende het traject gezamenlijk geïnformeerd en (in stap 2) actief betrokken. Tijdens de Kempische informatiebijeenkomsten voor de gezamenlijke raden zullen de raden iedere bijeenkomst worden bijgepraat over de voortgang. De bijeenkomst van 13 september 2023 zal worden gebruikt voor een werkbijeenkomst in het kader van stap 2 van het traject (uitwerken brede welvaart).

Stuurgroep:

De stuurgroep is de opdrachtnemer en bestaat uit één bestuurder per gemeente, de ambtelijk opdrachtgever en de ambtelijk opdrachtnemer. De stuurgroep geeft richting aan het ambtelijke kernteam en de externe opdrachtnemers. Dit gebeurt met deze bestuursopdracht als uitgangspunt.

Ambtelijk kernteam:
Het ambtelijk kernteam bestaat uit inhoudelijke deskundigen op de verschillende deelthema's (wonen, werken, mobiliteit & brede welvaart). Dit zijn medewerkers van één of meer van de vier deelnemende gemeenten. Het kernteam coördineert de uitvoering van de bestuursopdracht en begeleidt de inzet van externe gespecialiseerde bureaus. Daarnaast is het kernteam de plek waar de aansluiting wordt gezocht met andere lokale, (sub)regionale en provinciale trajecten.

Kosten:
Voor het uitvoeren van deze opdracht worden kosten gemaakt. Daarvoor worden bijvoorbeeld gespecialiseerde bureaus ingezet in de stappen 3 en 4 van de aanpak, wordt Het PON-Telos ingezet voor het begeleiden van de stappen 1 en 2 van de aanpak en worden de producten samengesteld en vormgegeven die worden voorgelegd aan de gemeenteraden.

De totale kosten voor de uitvoering van de vijf fasen van deze opdracht worden geraamd op €200.000,-. Deze kosten worden conform een verdeelsleutel verdeeld onder de vier deelnemende gemeenten. De verdeelsleutel houdt onder andere rekening met het inwoneraantal van de deelnemende gemeenten. De beschikbaarheid van de benodigde middelen in iedere deelnemende gemeente wordt lokaal georganiseerd bij het vaststellen van deze bestuursopdracht. De gemeente Eersel zal optreden als penvoerder.

Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040

Samen op eigen wijze vorm geven

25 oktober 2024

Gemeente Bergeijk

Gemeente Bladel
Bladel · Casteren · Hapert · Hoogeloon · Netersel

gemeente Eersel

GEMEENTE
Reusel-De Mierden

00

Voorwoord

Mathijs Kuijken
Wethouder gemeente Bergeijk

Fons d'Haens
Wethouder gemeente Bladel

Steven Kraaijeveld
Wethouder gemeente Eersel

Frank Rombouts
Wethouder gemeente Reusel-De Mierden

De Kempen zijn in trek!
Het is hier mooi en plezierig wonen en recreëren. Onze ondernemersmentaliteit en de ligging in de Brainportregio leiden bovendien tot economische voorspoed. Het ziet ernaar uit dat die Brainportregio de komende jaren flink blijft groeien en dat heeft invloed op De Kempen. Door de schaalsprong zal er de komende jaren veel op ons afkomen. Zo is er de vraag naar woningen voor Kempenaar én nieuwkomer en naar nieuwe bedrijventerreinen. Die vraagstukken komen bovenop de flinke opgaven die we al hebben als het gaat om de bereikbaarheid van onze kernen, de klimaatopgaven en de transitie van de landbouw. We behouden graag onze identiteit van onze kernen in het mozaïeklandschap van beekdalen, bossen, heide en vennen, en het boerenland, waarin we er voor elkaar zijn.

Schouder aan schouder
De opgaven waar we voor staan zijn gemeentegrensoverschrijdend. Alleen door deze Kempenbreed op te pakken, kunnen we ervoor zorgen dat de schaalsprong goed in ons gebied kan landen. Net als in 2021 hebben we - de vier gemeenten in De Kempen: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden - een gezamenlijke ontwikkelstrategie opgesteld. De inbreng die de Kempenaren ons tijdens de toekomstdialoog hebben gegeven is daarbij van wezenlijk belang gebleken en is terug te lezen in dit document. Met elkaar hebben we bepaald hoe de schaalsprong kan meehelpen aan een positieve ontwikkeling van de brede welvaart in De Kempen.

Samen op eigen wijze vorm geven
Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat de gezamenlijke ambitie van de vier Kempengemeenten. In De Kempen zijn we eigenwijs. Aansluitend op het karakter van de Kempenaar geven wij dan ook samen op eigen wijze vorm aan de toekomst van ons gebied.

Namens De Kempen,
25 oktober 2024,

Mathijs Kuijken
Fons d'Haens
Steven Kraaijeveld
Frank Rombouts

Inhoudsopgave

00

00	Bestuurlijke samenvatting	4
01	Inleiding	5
02	Een foto van De Kempen	11
03	De Kempische toekomstdialoog	17
04	De Kempische opgaven	21
05	De Kempische ambitie	27
06	Hoe nu verder?	47

00 Bestuurlijke samenvatting

De Brainportregio maakt een economische schaalsprong door, die ook in De Kempen tot extra vraag aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen leidt. Dat heeft invloed op de ruimtelijke inrichting van en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. De vier gemeenteraden hebben daarom een bestuursopdracht vastgesteld voor *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda"*. Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan die bestuursopdracht.

De bestaande identiteit van De Kempen en de wensen die de Kempenaren hebben uitgesproken tijdens de toekomstdialoog hebben we naast de Kempische opgaven gelegd. Daaruit is de Kempische ambitie gevolgd op de thema's wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Tezamen vormen de thema's voor deze strategie de brede welvaart en hebben ze invloed op het subjectief welzijn van alle Kempenaren.

De Kempische ambitie luidt op hoofdlijnen:

- Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. Indien nodig stellen we dit aantal na evaluatie bij.
- Elke kern kan qua woningaantal groeien, om te kunnen voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern. Daarmee behouden we de leefbaarheid en versterken deze waar mogelijk.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen meer dan de autonome woningbehoefte. Ook de kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied zullen meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen.

Met de Kempische ambitie streven we naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040: *"In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met haar actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren."*

Om het toekomstbeeld te bereiken koppelen we aan de voorkeursrichting per thema een of meer leidende principes.

01 Inleiding

Aanleiding

In december 2021 hebben de colleges van de vier Kempengemeenten de Ontwikkelstrategie De Kempen "Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de *Brainportregio*" vastgesteld. Die ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit en legt de focus primair op de periode tot 2030.

De Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 is echter al snel ingehaald door de tijd. Uit recente inzichten blijkt namelijk dat de ontwikkelingen vanuit de *schaalsprong* sneller gaan en bovendien een grotere impact hebben op *De Kempen* dan eerder gedacht.

De *Metropoolregio Eindhoven* (MRE) stelde daarom in 2023 de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant voor wonen, werken en mobiliteit op, die afspraken bevat over de ontwikkeling van de regio. Hiermee is ook een eerste verkenning gemaakt van de gevolgen van de ontwikkelingen voor De Kempen. In maart 2024 heeft het kabinet Operatie Beethoven gepresenteerd, waarmee ASML en aanverwante bedrijven voor Nederland (en de Brainportregio) kunnen worden behouden en zullen doorgroeien. Uit de beoordeling van de Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 én die van Zuidoost-Brabant volgde bovendien dat de *brede welvaart* en het *subjectief welzijn* meer aandacht verdienen.

Bestuursopdracht

In het voorjaar van 2023 hebben de gemeenteraden van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden een bestuursopdracht vastgesteld, met als doel *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda. Dit traject moet uiteindelijk een compact rapport opleveren, opgebouwd vanuit één voorkeursscenario. Dit rapport bestaat uit kaarten en visualisaties om de effecten en keuzes inzichtelijk te maken."*

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gegeven:

- De strategische koers wordt met de vier Kempengemeenten bepaald.
- We gaan uit vanuit de kracht van De Kempen.
- Eerder vastgestelde en nog steeds actuele visiedocumenten worden actief betrokken in het traject.
- Er worden vier integrale denkrichtingen opgesteld voor de wijze waarop de schaalsprong kan landen in De Kempen.
- Het uiteindelijke voorkeursscenario bepaalt de strategische koers van De Kempen en vormt het uitgangspunt voor de sturing op toekomstige ontwikkeling.
- De strategische koers kan niet allesomvattend zijn, maar geeft voldoende kaders en richting voor verdere uitwerking op alle van toepassing zijnde thema's, te weten:
  - wonen, werken en mobiliteit;
  - thema's die het sterke sociaal-maatschappelijke karakter van De Kempen bepalen.

Metropoolregio Eindhoven en Brainportregio

De Metropoolregio Eindhoven is een bestuurlijke samenwerking van 21 gemeenten in het zuidoosten van Brabant, waarvan Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden onderdeel zijn. Binnen de Brainportregio (officieel: Brainport Eindhoven) werken de regiogemeenten samen met bedrijven en kennisinstellingen in de regio. De Brainportregio is een van de meest toonaangevende kennis- en innovatieregio's van Europa.

Wat is de schaalsprong?

De aanwezige kennisintensieve maakindustrie én het feit dat het in de Brainportregio goed wonen, werken en leven is, zorgen voor een forse groei. Dat resulteert in meer bedrijven, meer banen, meer inwoners en een groot en toenemend verdienvermogen: de schaalsprong. De vier Kempengemeenten willen niet afwachten, maar actie ondernemen om te voorkomen dat de groei tot knelpunten leidt en de regio vastloopt. De regio maakt deze schaalsprong bovendien door in een tijd waarin het welzijn van onze inwoners al onder toenemende spanning staat. Economisch gaat het voor de wind, maar het behouden van welzijn en de kwaliteit van de leefomgeving staat daarmee steeds meer onder druk.

De Kempen

Waar we in voorliggend document spreken van De Kempen bedoelen we de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Wat is Brede Welvaart?

Bij welvaart denken we vaak als eerste aan economische groei. Maar welvaart is meer dan alleen ons inkomen en het vermogen dat we al of niet bezitten. Hoe we wonen, waar we werken en hoe bereikbaar onze leefomgeving is, bepalen de kwaliteit van ons leven. Ook het landschap, de problemen rondom klimaatverandering, de samenleving en de aanwezige (of juist ontbrekende) voorzieningen zijn hierop van invloed. Brede welvaart omvat dus alles wat mensen van waarde vinden.

Momenteel wordt vanuit diverse overheidslagen gewerkt aan het begrip brede welvaart en hoe daaraan in ruimtelijke planvorming invulling kan worden gegeven. Dit is hoe wij het nu zien: de Kempenaar staat centraal! De thema's die de brede welvaart vormen zijn alle van invloed op het subjectieve welzijn van de Kempenaar, maar ook op de mate waarin deze ten koste gaat van het welzijn van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. In de planvorming is daarom een breder, meer integraal en samenhangend perspectief op welvaartsontwikkeling nodig; een leidraad voor de manier van planvorming, niet alleen gericht op het 'hier en nu', maar ook op 'later' en 'elders'.

In het participatietraject van deze ontwikkelstrategie hanteerden we zeven thema's. Omdat het thema welzijn - net als brede welvaart - allesomvattend/holistisch is, hebben we ervoor gekozen dit thema niet meer afzonderlijk te beoordelen, maar onderdeel te laten zijn van de overige zes thema's.

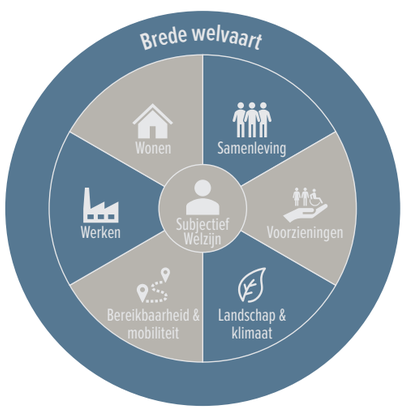
Wat is subjectief welzijn?

Subjectief welzijn is de mate waarin mensen erin slagen invulling te geven aan hun persoonlijke levenshouding en de waardering die mensen aan hun leven geven.

Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan de bestuursopdracht vanuit de vier Kempische gemeenteraden om een vervolg te geven aan de ontwikkelstrategie uit 2021. De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat een gezamenlijke strategische koers voor De Kempen tot 2040. Zoals aangegeven in de bestuursopdracht hebben we aandacht gehad voor de randvoorwaarden om deze (regionale) ontwikkelingen te laten landen en de Kempenaren betrokken.
De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 vormt de leidraad voor de ontwikkeling van De Kempen tot 2040 op ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk gebied: beknopt, concreet en kaderstellend. De afzonderlijke gemeenten stellen vervolgens binnen deze kaders hun eigen omgevingsvisies vast en stellen – waar mogelijk regionaal – andere relevante beleidsdocumenten op.

De opgave

Er gebeurt op dit moment ontzettend veel in De Kempen en de Brainportregio. De regio maakt een economische schaalsprong door, die extra behoefte aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen vraagt. Dat heeft effecten op de ruimtelijke inrichting en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Nu de schaalsprong steeds duidelijker vorm begint te krijgen, is het noodzakelijk dat we in een gezamenlijke en gemeentegrensoverschrijdende strategie bepalen hoe we in De Kempen moeten omgaan met de schaalsprong.

We willen de kwaliteiten van De Kempen en de Kempische identiteit in stand houden en als het even kan versterken. Zoals blijkt uit bestaande beleidsdocumenten, de gevoerde toekomstdialoog en eerder onderzoek liggen deze kwaliteiten niet enkel in materiële ontwikkelingen, maar juist ook in immateriële aspecten. Deze thema's beschrijven we binnen de leidraad 'Brede Welvaart'.

We beoordelen de opgaven en wegen de diverse belangen af in het licht van de eigen ambities van De Kempen, die mede door de Kempenaren zijn omschreven tijdens de toekomstdialogen. Bepaalde opgaven komen overeen met de Kempenambities. Dan kan er worden meegelift met de schaalsprong. Maar er zullen ook tegenstrijdigheden zijn. Dat vraagt om het maken van keuzes! En dat doen we op basis van wetgeving, beleid, vastgestelde kaders én brede welvaart.

Leeswijzer

Opbouw van deze ontwikkelstrategie

In hoofdstuk 2 maken we eerst een 'foto' van De Kempen. Aan de hand van zes thema's, die samen de brede welvaart vormen en invloed hebben op het subjectieve welzijn, tonen we de sterkten en zwakten van het gebied, en laten we zien wat de identiteit is van De Kempen. In hoofdstuk 3 laten we de Kempenaren aan het woord en geven we hun visie op de ontwikkeling van De Kempen weer aan de hand van de resultaten van de toekomstdialoog. Vervolgens zoomen we in hoofdstuk 4 in op de opgaven die bij de thema's van brede welvaart horen. Dat doen we veelal aan de hand van bestaande beleidsdocumenten, aangevuld met de effecten van de schaalsprong. Hieruit volgt een aantal leidende principes, die in hoofdstuk 5 uitmonden in de Kempische ambitie voor de ontwikkeling van De Kempen. In hoofdstuk 6 zijn de vervolgstappen opgenomen.

Schrijfwijze

We hebben deze ontwikkelstrategie in de wij-vorm geschreven, omdat we – de gemeenteraden die deze strategie hebben vastgesteld – alle Kempenaren vertegenwoordigen. Een uitzondering hierop is hoofdstuk 3 met de toekomstdialoog. Daarin waren individuele Kempenaren zelf aan het woord en hebben we gekozen om te schrijven in de zij-vorm.

01

Wat is de identiteit van De Kempen?

In deze ontwikkelstrategie wordt regelmatig over de Kempische identiteit geschreven. Maar wat is nu die identiteit? De identiteit van een plek wordt door veel factoren bepaald. We beschrijven de identiteit van De Kempen daarom aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart vormen.

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grote dorpen in een landschappelijke omgeving. De (historische) dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De verwevenheid van de kernen met het omliggende mozaïeklandschap is een bijzondere kwaliteit. Het gebied is geliefd bij de Kempenaren én bij bezoekers van buitenaf.

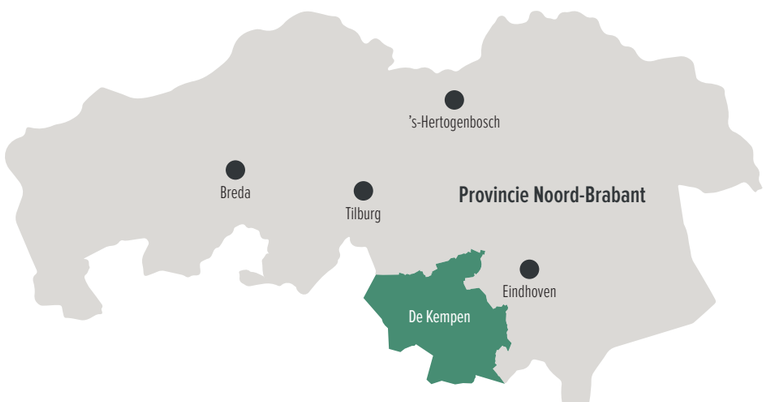
De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Zij staan klaar voor de ander, zowel individueel als in verenigingsverband. De ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken vormt de basis voor economische ontwikkeling.

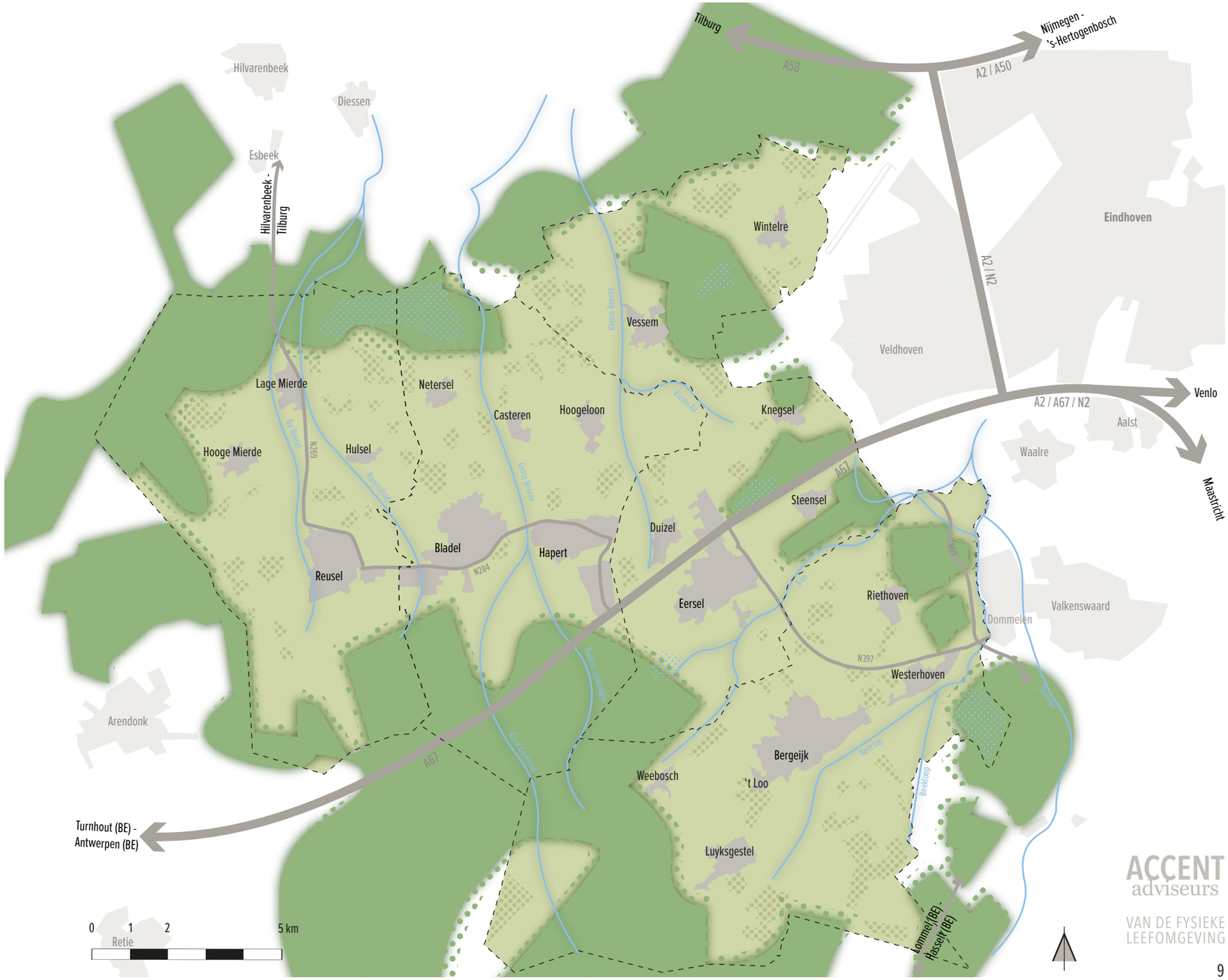
01

Overzichtskaart De Kempen

Legenda

- Kempische dorpen
- regionaal autonetwerk
- natuurgebieden
- mozaïeklandschap als identiteit van het Kempisch landschap
- waterlopen
- vennen
- grens Kempengemeenten

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Een foto van De Kempen

02

De Kempen beschikken over een groot aantal kwaliteiten. Door als het ware een foto van De Kempen te maken, krijgen we zicht op pluspunten en aandachtspunten. Dat doen we aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart omvatten. Hoewel de thema's afzonderlijk beschreven zijn, staan deze niet los van elkaar, maar zijn verbonden of beïnvloeden elkaar.

Wonen

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grotere dorpen in een landschappelijke omgeving. We onderscheiden daarin vijf grote dorpen – Reusel, Bladel, Hapert, Eersel en Bergeijk – en vijftien kleinere dorpen. Daarnaast is er nog een aantal buurtschappen. De historische dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De dorpen liggen in een groene omgeving met agrarisch gebruik en natuur. Dit Kempische karakter heeft een hoge aantrekkingskracht. Mede als gevolg van de werkgelegenheid in de Brainportregio zijn er meer vestigers dan vertrekkers. Het woningaanbod is echter klein en eenzijdig; het bestaat vooral uit grote grondgebonden (koop)woningen op relatief grote percelen. Mede door een gebrek aan seniorenwoningen zijn de doorstroommogelijkheden beperkt en stijgt de gemiddelde koopsom. Voor kleinere huishoudens, kwetsbaren, mensen met een smalle beurs en starters op de woningmarkt is het moeilijk om een woning te vinden.

Werken

De werkgelegenheid binnen De Kempen en de Brainportregio is groot. De Kempen behoren tot de snelst groeiende economische regio's van Nederland. De strategische ligging op een economische toplocatie is een belangrijke drijfveer voor dit succes. Daarnaast biedt de Brainportregio een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor (internationale) kenniswerkers in vergelijking met andere economische toplocaties wereldwijd. Het economisch succes komt ook vanuit de Kempische ondernemersmentaliteit. We willen elke dag een beetje beter worden: we werken hard, zijn praktisch ingesteld en gebruiken ons boerenverstand, tonen creativiteit en ondernemerschap. Dit zorgt ervoor dat in de Brainportregio toonaangevende bedrijven de ontwikkeling van nieuwe producten uitbesteden aan bedrijven in De Kempen. De Kempen maken daarmee een cruciaal onderdeel uit van de innovatieketen van de Brainportregio. Een aantal sleutelbedrijven is in De Kempen gevestigd.
Er is een te beperkte ruimte voor doorgroei van bedrijven. Het Kempisch Bedrijvenpark heeft de doorgroei van bedrijven die cruciaal zijn voor de Brainportregio mogelijk gemaakt. Hoewel daardoor ook ruimte is vrijgekomen voor kleinere lokale bedrijven, blijft er behoefte aan uitbreidingsruimte.

Een andere economische pijler van De Kempen is de vrijetijdseconomie. Jaarlijks bezoeken 2,5 miljoen toeristen uit binnen- en buitenland onze regio om te verblijven in een van de recreatieparken. Daarnaast biedt het Kempische landschap vele dagrecreatieve mogelijkheden. Dit levert een flinke werkgelegenheid op.

Tot slot is de landbouw een belangrijke economische sector in De Kempen en is daarmee een grote speler voor werkgelegenheid voor internationale werknemers.

Mozaïeklandschap
Een mozaïeklandschap bestaat uit een afwisseling van relatief kleine akkers, weiden, bospercelen en braakliggende velden. In De Kempen doen de kleine dorpen en buurtschappen mee in dit landschap.

Ongewenst doorgaand verkeer
Dit wordt in de volksmond ook wel sluipverkeer genoemd. Het is de benaming voor (ongewenste) verkeersstromen die ontstaan als gevolg van capaciteitsproblemen (zoals ongevallen of files) op snelwegen of andere belangrijke wegen. Hierdoor wordt het onderliggende wegennet overbelast en ondervinden het lokale verkeer en de omwonenden hinder.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Het uitgestrekte gebied maakt dat de auto het belangrijkste vervoermiddel is in De Kempen. Het gebied ligt aan de A67, met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven op korte afstand (en van daaruit belangrijke verbindingen naar onder meer Randstad en Ruhrgebied). Er is echter sprake van een blijvende toename van de verkeersdruk en overlast door het verkeer. Niet alleen is er het fileknelpunt met knooppunt De Hogt; ook de N69-zuid richting de Belgische Kempen en de N284 tussen Reusel en Hapert slibben dicht. Het gevolg is *ongewenst doorgaand verkeer*, wat de verkeersveiligheid en daarmee de leefbaarheid van de kleine dorpen verslechtert.

Ook de bereikbaarheid van De Kempen met het openbaar vervoer is een aandachtspunt. De routes zijn veelal vormgegeven langs de hoofdas A67-N284 en Bergeijk wordt ontsloten via de route Riethoven-Veldhoven-Eindhoven. De kleine dorpen hebben alleen een buurtbus. Dat heeft als gevolg dat de kleine dorpen onderling slecht bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Bovendien zijn de reistijden naar Eindhoven, Tilburg en Arendonk met deze vervoerswijze relatief lang.

In De Kempen ligt een fijnmazig fietsnetwerk, met vrijliggende fietspaden tussen bijna alle dorpen. Aandachtspunten zijn verkeersveiligheid en comfort vanwege de vele kruisingen met gemotoriseerd verkeer.

Landschap en klimaat

Het *mozaïeklandschap* is een kernkwaliteit van De Kempen en voor ons gebied het fundament voor de prettige woon- en leefomgeving. Het landschap is afwisselend en kenmerkt zich door de beekdalen, bossen, heide en vennen, en het boerenland met typische Kempische cultuur en historie. Hieraan ontleent de Kempenaar deels diens identiteit.

De beken De Reusel, Groote Beerze, Kleine Beerze, Keersop en De Run, de Neterselse Heide en het Groot Meer en Klein Meer behoren tot Natura 2000. Natuur en ontspanningsmogelijkheden zijn in De Kempen nooit ver weg en vormen een aantrekkingskracht voor recreanten van heinde en verre.

Zo'n 60% van het grondgebied van De Kempen wordt gebruikt voor agrarische doeleinden en heeft een belangrijke bijdrage aan de voedselvoorziening. Dit bepaalt voor een groot gedeelte het aanzicht van het Kempische landschap. Keuzes in het verleden, zoals schaalvergroting door moderne landbouw en verstedelijking, hebben echter geleid tot verstoring van het mozaïeklandschap en de verwevenheid van dorpen met het landschap.

Een aanzienlijk deel van het landschap wordt gebruikt voor de vrijetijdseconomie. Denk daarbij aan vakantieparken, golfbanen, festivalterreinen, ultraluxe paardenhouderijen en mountainbikeroutes.

Ook de klimaatopgaven hebben de recente jaren hun stempel gedrukt op het landschap. Enerzijds is er de mogelijke komst van windmolens in het westelijk deel van De Kempen, anderzijds heeft hermeandering van beken ruimte geboden aan de wateropgave. De doorgaande verandering van het klimaat en de afname van de biodiversiteit zetten het landschap verder onder druk.

De ligging van De Kempen tussen de industriegebieden van Antwerpen en Rotterdam en het Ruhrgebied, gecombineerd met de lokale emissie van fijnstof zorgen voor een relatief slechte luchtkwaliteit. Daarnaast heeft het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen een negatieve impact op de waterkwaliteit.

Voorzieningen

In De Kempen zijn veel voorzieningen aanwezig. De grotere dorpen hebben een bovenlokale horeca- en winkelfunctie. Daarnaast zijn in de grotere dorpen diverse sportvoorzieningen, zoals zwembaden en sporthallen, en een bibliotheek aanwezig. Bijna alle dorpen hebben een eigen basisschool, kinderopvang, een gemeenschapshuis/MFA, een veldsportaccommodatie, een café en een friettent. Deze staan vrijwel allemaal onder druk door *vergrijzing* en in de kleine dorpen ook door *ontgroening*. Bovendien zijn er weinig voorzieningen voor de jeugd.

De Kempische zorg kent diverse vormen. De wijze waarop onze zorg is ingericht is gebaseerd op nationaal beleid. Zo lang mogelijk thuis blijven wonen is daarbij het uitgangspunt. De zelfredzaamheid van de Kempenaren is goed. De sociale cohesie maakt bovendien dat mantelzorg vaak voorhanden is. Wie is aangewezen op intensieve zorg moet verhuizen naar een van de verpleeghuizen in de grotere dorpen of – voor wie het zich kan permitteren – particuliere

Wat zijn vergrijzing en ontgroening?
Vergrijzing is het toenemen van het aandeel ouderen in de bevolking. Door betere levensomstandigheden en gezondheidszorg is het aantal ouderen in westerse landen zoals Nederland de laatste 50 jaar sterk toegenomen.

Ontgroening is het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking. In De Kempen is deze ontgroening onder meer het gevolg van het niet terug (kunnen) keren naar hun geboorteregio van jongeren die elders hebben gestudeerd.

02

02

woon-/zorginitiatieven. Deze plekken bevatten vaak ook aanvullende voorzieningen voor ouderen. Medische voorzieningen zoals huis- en tandartsen, fysiotherapiepraktijken en apotheken zijn niet in elk dorp beschikbaar en voornamelijk in de grotere dorpen aanwezig. Net als andere basisvoorzieningen zorgt dit ervoor dat de leefbaarheid in de kleine dorpen onder druk staat en door vergrijzing en ontgroening wordt dit versterkt. Voor ziekenhuizen zijn we aangewezen op Veldhoven, Eindhoven en Tilburg, die gevoelsmatig op grote afstand liggen. Ook andere grote kernen en steden, zoals Valkenswaard, Turnhout en Antwerpen, zijn niet ver weg, maar slecht bereikbaar met het openbaar vervoer.

Zoals aangegeven heeft elk dorp ten minste één basisschool. We kennen in onze regio openbaar en algemeen bijzonder onderwijs, maar ook speciaal basisonderwijs. In alle gemeenten worden kinderopvang en peuterprogramma's aangeboden. Niet-Nederlandstalige leerlingen in het basis- en voorgezet onderwijs leren we in een jaar de Nederlandse taal en ook over onze gewoonten en gebruiken. We merken dat de druk op het speciaal onderwijs en het onderwijs aan anderstaligen toeneemt door de schaalsprong.

In De Kempen hebben we twee scholen voor voortgezet onderwijs. De afstand naar het voortgezet onderwijs is echter groter dan gemiddeld in Nederland, zoals in veel landelijke gebieden, waardoor er lange reistijden zijn. Middelbaar beroepsonderwijs en hoger en universitair onderwijs zijn er niet in De Kempen.

Samenleving

De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Onderdeel van de Kempische identiteit zijn gemeenschapszin, sociale cohesie en een sterk verenigingsleven. Naast sportverenigingen, zijn er in bijna alle dorpen een gilde en carnavalsverenigingen aanwezig. De lokale bedrijven ondersteunen het verenigingsleven door middel van sponsoring.

De 'ons-kent-ons cultuur' en de Kempische mentaliteit van nuchterheid, hard werken en niet zeuren, maakt dat de Kempenaren voor elkaar klaarstaan, zowel individueel als in verenigingsverband. Deze karaktereigenschappen zorgen daarnaast voor een enigszins conservatieve en zelfredzame samenleving; de Kempenaar denkt er vaak 't zijne van zonder het uit te spreken. Daarnaast leven de Kempenaren bourgondisch: op tijd genieten van het leven en ontspanning zoeken.

Een uitdaging voor de regio zijn de bovengemiddelde vergrijzing en dreigende ontgroening. Door een verandering in de opbouw van de bevolking en de afnemende bereidheid om een actieve bijdrage te leveren, komt de draagkracht voor de (basis)-voorzieningen en het verenigingsleven onder druk te staan. Hierdoor kan de gemeenschapszin achteruit gaan.

Mede door de grote sociale cohesie is het in brede zin goed gesteld met het welzijn van de Kempenaren. In De Kempen lijken minder mensen eenzaamheid te ervaren dan in de rest van de Nederland. We ervaren een goede (geestelijke) gezondheid, al zijn er uiteraard verschillen per persoon. Er is sprake van een veilige leefomgeving met van oudsher veel sociale controle.

De Kempische toekomstdialoog

03

Waar we bij de Foto van De Kempen de huidige situatie in beeld brachten, kijken we in dit hoofdstuk met de Kempenaren naar de toekomst. In een toekomstdialoog schetsten de Kempenaren hun toekomstbeeld en gaven hun aandachtspunten mee over hoe De Kempen er in 2040 uit zouden moeten zien.

De toekomstdialoog

In april en mei 2024 heeft een toekomstdialoog plaatsgevonden. Tijdens twaalf interactieve werksessies in de verschillende Kempendorpen gaven zo'n 550 inwoners en ondernemers aan wat zij zouden willen behouden, versterken of juist toevoegen in hun dorp en De Kempen. Ook de raadsleden van de vier gemeenten hebben zo'n werksessie gehouden. Aangevuld met de resultaten uit een online vragenlijst en bezoek aan middelbare scholen en een jeugdgemeenteraad, is een duidelijk beeld ontstaan hoe de Kempenaren hun regio in de toekomst zien.

03

Samenvatting toekomstdialoog: zo zien de Kempenaren hun regio in 2040

In 2040 wonen de Kempenaren in een regio met zelfstandige dorpen die elk een eigen identiteit en karakter hebben kunnen behouden. De kleinschalige, landelijke sfeer is prominent aanwezig gebleven, met een sterke nadruk op saamhorigheid en gemeenschapszin. De dorpen zijn levendig, met een mix van jong en oud die samenleven in harmonie, en waarin nieuwkomers hun plek hebben kunnen vinden.

Er is een gezonde balans gevonden tussen nieuwbouw en het behoud van de dorpskernen met hun historische elementen. Nieuwbouwbuurten zijn ontworpen met respect voor het dorpse karakter. Er zijn voldoende betaalbare woningen. Specifieke aandacht is uitgegaan naar woningen voor starters en ouderen, waardoor jongeren in hun geboortestreek hebben kunnen blijven wonen en ouderen in hun vertrouwde omgeving oud kunnen worden. De Kempenaren willen dat elk dorp een groei doormaakt, maar zien het zwaartepunt voor de nieuwe woningen vooral nabij Eindhoven. Zij willen echter voorkomen dat hun dorpen vastgroeien aan het stedelijke gebied van Eindhoven en Veldhoven.

De voorzieningen zijn uitstekend ontwikkeld en afgestemd op de behoeften van alle inwoners en kennen draagkracht. De gemeenschapshuizen vormen nog steeds het kloppend hart van de samenleving. Basisscholen, kinderopvang, sportverenigingen en winkels voor basislevensmiddelen zijn behouden en waar nodig uitgebreid, waardoor de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd is. Een groter winkelaanbod is beschikbaar in de grotere kernen en omliggende steden. In elk dorp zorgen horeca en andere vormen van vermaak voor levendigheid, ook in de kleinere. Dat maakt de dorpen aantrekkelijk om in te wonen en te bezoeken. Zorgvoorzieningen zijn goed georganiseerd. Zo zijn huisartsen en tandartsen binnen handbereik en ook specialisten niet heel ver weg. Iedereen heeft toegang tot de zorg die nodig is.

Rondom de dorpen is het mozaïeklandschap van beekdalen, bossen, heide en vennen, en boerenland versterkt. De Kempenaren waarderen de gebruiksnatuur nabij de dorpen en wensen een uitbreiding van de recreatiepaden om te kunnen genieten van de groene ruimte. Daarnaast wensen de Kempenaren dat waardevolle bossen en andere natuur meer ruimte krijgen zodat ze robuuster van aard zijn. De groene dooradering van beken door het landschap zorgt voor een natuurlijke barrière tussen de verschillende dorpen.
De Kempenaren zijn het erover eens dat de landbouw een belangrijke invulling geeft aan het buitengebied en de toekomst van de regio. Over de wijze waarop landbouw wordt gedreven zijn de meningen verdeeld. De een ziet vooral een voortzetting van de huidige landbouw; voor de ander is de landbouw in 2040 verduurzaamd en minder intensief geworden.

De sociale cohesie is versterkt door initiatieven van bewoners, die worden ondersteund door de overheid. De Kempenaren hebben tal van vrijwilligersorganisaties en verenigingen die zich inzetten voor gemeenschapsprojecten, waardoor er een sterke band is tussen de inwoners. Vanuit de ons-kent-ons mentaliteit lukt het goed om de Kempenaren onderdeel te laten zijn van de samenleving. Integratie

van nieuwkomers wordt actief bevorderd door gerichte gemeenschapsactiviteiten en lokale projecten, met name voor internationale werknemers.

In dit toekomstbeeld staat ook het behoud van de kwaliteit van de werkgelegenheid centraal. Lokale bedrijven bloeien en bieden voldoende werkgelegenheid voor de inwoners. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en de lokale economie. De kwaliteit van de werkgelegenheid zijn behouden zonder uitbreiding van álle bedrijventerreinen.

Het netwerk van wegen en fietspaden vormt goede en veilige verbindingen tussen de dorpen en de grotere steden. In de dorpen is meer ruimte voor de fiets en het openbaar vervoer is voor de meeste dorpen een alternatief voor de auto.

Kortom, De Kempen hebben zich kunnen ontwikkelen tot een samenspel van bloeiende gemeenschappen met een eigen identiteit waar het dorpsgevoel en de zorg voor elkaar centraal staan. De combinatie van landelijke charme en moderne voorzieningen en werkgelegenheid maakt De Kempen aantrekkelijk voor zowel huidige als toekomstige generaties.

De Kempische opgaven

04

Naast de ambities van de Kempenaren om hun gebied zelf vorm te geven, hebben we te maken met een groot aantal opgaven die zijn ingegeven door (inter)nationale ontwikkelingen, of die rechtstreeks uit de schaalsprong volgen. We moeten ermee omgaan, we kunnen ze niet vermijden. Maar we kunnen er zelf wel richting aan geven door proactief eigen keuzes te maken. Aan een deel van de opgaven is al min of meer richting gegeven in bestaande regionale beleidsdocumenten, of per gemeente afzonderlijk. Andere opgaven zijn nog niet in beleid vastgelegd. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de opgaven heeft invloed op de brede welvaart van De Kempen en het subjectieve welzijn van de Kempenaar.

Wonen

Tot enkele jaren geleden waren we een *krimpregio*. De ontwikkeling van de Brainportregio bracht daar verandering in. De Kempen zijn in trek! Dat is natuurlijk positief, maar als keerzijde van de medaille is er nu sprake van een grote druk op de woningmarkt. Er is sprake van schaarste, zowel in kwantiteit als kwaliteit. Het woningaanbod blijft achter bij de vraag en er is niet voor elk wat wils. Het gevolg is dat er onvoldoende doorstroming is en de huizenprijzen stijgen.

Om alleen al de *autonome behoefte* op te kunnen vangen moeten we tot 2030 ten minste 3.220 woningen bouwen. Dat is al over zes jaar! Het woningaanbod richt zich op de verschillende doelgroepen waaronder woningen voor ouderen nabij voorzieningen en meer betaalbare woningen voor jongeren.

Elke subregio van de Brainportregio/MRE is gevraagd een steentje bij te dragen aan het faciliteren van de regionale schaalsprong. Voor De Kempen betekent dat dat er tot 2040 in totaal 5.000 tot 13.000 woningen bij moeten komen als onderdeel van een totale opgave van 100.000 tot 130.000 in de Brainportregio. Hier hebben we de volgende keuze te maken: gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? Is het verstandig om een buffercapaciteit op te nemen, mochten bepaalde ontwikkelingen geen doorgang kunnen vinden? En waar kunnen we het beste bouwen? Wat meer in de grotere dorpen? Of meer in de dorpen nabij het stedelijk gebied waar de druk op de woningmarkt het grootst is?

Iedere keuze heeft consequenties, zowel positief als negatief. Keuzes, die versterkend en tegelijkertijd tegenstrijdig kunnen zijn. Er ontstaat een nieuwe balans in de volkshuisvesting, omdat meer betaalbare woningen ook meer mensen van buiten De Kempen trekt. Meer woningen betekenen meer mensen die potentieel medewerkers kunnen zijn van de Kempische bedrijven en die bijdragen aan de levendigheid van De Kempen en daarmee het behoud van voorzieningen en het verenigingsleven.

In verband met de vergrijzing is er een groeiende behoefte aan levensloopgeschikte woningen, door nieuwbouw of aanpassing van bestaande woningen. Omdat de kansen voor inbreiding bijna allemaal opgebruikt zijn, moeten we dorpen gaan uitbreiden of accepteren dat er hoger gebouwd gaat worden. Daarbij moeten we voorkomen dat dit een

5.000 tot 13.000 woningen
Het aantal van 5.000 woningen is gebaseerd op de autonome behoefte in de woonvisie. De 13.000 woningen zijn afkomstig uit de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant (deel II Bijlagen).

Krimpregio
Een krimpregio is een gebied dat te maken heeft met bevolkingsdaling. Dergelijke krimp kan negatieve gevolgen hebben voor de economie en leefbaarheid in een regio.

Autonome behoefte
Het is de behoefte van een dorp om te kunnen voorzien in de natuurlijke aanwas van het dorp, voor jong en oud.

“Gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? En waar kunnen we het beste bouwen?”

04

ongewenste inbreuk doet op de kleinschalige en vaak karakteristieke identiteit van de dorpen en het omliggende landschap.

Werken

De Kempen zijn ook als economische locatie in trek! Niet alleen willen mensen in De Kempen blijven wonen of er zich vestigen. Ook de Kempische maakindustrie lift mee met de snelgroeiende economische Brainportregio, met voornamelijk bedrijven die hightech systemen en materialen maken. Willen we onderdeel blijven van deze economische voorspoed, zijn er nieuwe werklocaties nodig. Daarnaast vraagt de schaalsprong om voldoende geschikt personeel – in de maakindustrie, maar ook in maatschappelijke sectoren zoals zorg, onderwijs en welzijn.

Voor de economische ontwikkeling van De Kempen hanteren we twee groeiscenario’s. In de periode tot 2030 kiezen we voor *EIB*-hoog, met een Kempische behoefte van 60 hectare bedrijventerrein. Daarna is tot 2040 EIB-laag het uitgangspunt en komt daar nog eens 30 hectare bedrijventerrein vanuit de schaalsprong bij. Daarmee kunnen we overigens niet alle bedrijven faciliteren en zullen er keuzes gemaakt moeten worden.

Onderdeel van de Kempische economie zijn de landbouwbedrijven en de bedrijven die onderdeel zijn van de vrijetijdseconomie. De landbouw staat aan de vooravond van een transitie. De vrijetijdseconomie zal onveranderd groot blijven.

EIB

Het Economisch Instituut voor de Bouw maakt prognoses en scenario’s over de ontwikkeling van de bouw en gebouwde omgeving voor overheden, belangenorganisaties en bedrijven.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Een goede bereikbaarheid van De Kempen en binnen De Kempen is een voorwaarde voor een goed functionerende woon- en werkomgeving. Uit de Foto van De Kempen volgt dat we deze bereikbaarheid op veel plekken in het gebied zouden kunnen verbeteren, ongeacht de keuze om door te groeien. Er is sprake van een slechte doorstroming van de A- en N-wegen en verminderde verkeersleefbaarheid van de kleine dorpen. Door een gebrek aan serieuze alternatieven kiest de Kempenaar vaak voor de auto als vervoermiddel.

Een mobiliteitstransitie van De Kempen is noodzakelijk. In de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040 en de Kempische Mobiliteitsstrategie zijn hiervoor al oplossingsrichtingen beschreven. Het bestaande autonetwerk is ontoereikend en een opschaling daarvan is zowel ruimtelijk als met betrekking tot klimaat en leefbaarheid ongewenst. Investeringen in het wegennet moeten passen bij de rol van de auto en de leefomgeving in de toekomst. We verbeteren duurzame alternatieven (denk aan hoogwaardig openbaar vervoer en verbeterde brandstoffen) en actieve mobiliteit in de vorm van de fiets. Vanuit de gedachte van brede welvaart betekent dat het leggen van nadruk op bereikbaarheid voor iedereen, in plaats van te focussen op filebeperking en reistijdwinsten, en het beperken van de negatieve voetafdruk van mobiliteit op de omgeving. Voorwaarde is wel dat de reistijd met fiets en openbaar vervoer in de spitsperioden kan concurreren met die van de auto. Het aanbod aan mobiliteitsvoorzieningen zal echter per kern verschillen. Voor de korte afstand zetten we in op fiets en voor de lange afstand op openbaar vervoer als goede alternatieven voor de auto.

Vanuit de Brainportregio hebben De Kempen de opgave voor het aanleggen van hoogwaardig-openbaar-vervoersverbindingen om de bereikbaarheid te verbeteren. De HOV4-lijn Eindhoven-Veldhoven wordt doorgetrokken tot aan Eersel en vanaf Eersel naar Bergeijk en naar Bladel en Reusel (HOV4-light). De HOV-lijnen bestaan uit een netwerk van HOV-haltes op een hoofdas, van waaruit een fijnmazig netwerk van fiets, openbaar vervoer en auto de Kempenaren naar de dorpen brengt. De *HOV-knoop* in Eersel, waar HOV4 en HOV4-light op elkaar aansluiten kan op termijn uitgroeien tot *Brainporthub*. De HOV-knoop vormt een logische plek voor verbindingen in de richting van Bergeijk/Lommel en Eindhoven Airport/*BIC*.

Landschap en klimaat

Uit de Foto van De Kempen blijkt dat het kenmerkende mozaïeklandschap het fundament vormt voor een prettige woon- en leefomgeving. Waar het buitengebied voorheen vooral het domein was van natuur en landbouw, maken andere vormen van ruimtegebruik de laatste decennia meer en meer aanspraak op dit gebied. Er vindt al langer een verstedelijking plaats voor nieuwe woonbuurten en bedrijventerreinen. Daarnaast leggen recreatieve bedrijvigheid en activiteiten een extra druk op natuur en landschap.

Relatief nieuw is het ruimtegebruik dat te maken heeft met het veranderende klimaat – denk aan de productie van duurzame energie en de berging van steeds grotere hoeveelheden regenwater die in korte tijd vallen. Tot slot is door intensivering van de

HOV 4 en HOV 4-light

HOV 4 is de snelle busverbinding van het centrum van Eindhoven, via Veldhoven over de vluchtstrook van de A67 naar Eersel. Het vervolg van HOV 4 gaat om de hoogwaardige busverbinding via Bladel naar Reusel.

HOV 4-light wordt gevormd door de busverbindingen vanaf Eersel via Bladel naar Reusel en vanaf Eersel naar Bergeijk. Op deze verbindingen krijgt de bus voorrang op de rest van het gemotoriseerde verkeer.

HOV-knoop

Een hoogwaardig-openbaar-vervoersknoop (kortweg: HOV-knoop) is een plek waar meerdere vervoersvormen (fiets, openbaar vervoer, auto) samenkomen. Het is een toegankelijk centraal punt waarmee een efficiënte en duurzame verplaatsing van A naar B mogelijk wordt.

Brainporthub

Deze hub is een park & ride buiten de stad met een belangrijke bovenregionale functie voor de afvang van automobilisten, dus ook voor bezoekers van buiten de regio. De Brainporthub biedt hen een snelle en duurzame transfer richting hun eindbestemming, veelal richting grote werkgevers en naar het stedelijk gebied. Het is plek waar doorreizigers maar relatief kort zijn. Reizigers, veelal woon-werkverkeer, parkeren de auto op deze hub buiten het stedelijk gebied en stappen daar over op (hoogwaardig) openbaar vervoer.

BIC

BIC staat voor Brainport Industries Campus. De BIC is een bedrijvenpark voor bedrijven die onderdeel zijn van de toeleverketen voor de multinationals in de Brainportregio. De gemeente Eindhoven en ASML zijn overeengekomen dat de nieuwe fabriek van ASML wordt toegevoegd aan de BIC.

04

landbouw de symbiose tussen landbouw en natuur veelal verloren gegaan, met grote negatieve gevolgen voor de biodiversiteit.

Zoals hiervoor al is gebleken, is nieuwe gebruiksruimte voor wonen en bedrijven onontkoombaar. Daarnaast hebben De Kempen een functie van landelijke en natuurlijke 'achtertuin' van de Brainportregio, van een bovenregionaal niveau. Bij het zoeken naar locaties voor deze verstedelijking is een zorgvuldige afweging nodig, waarbij water en bodem sturend zijn en er ruimte blijft voor versterking van natuur, behoud van het landschap met cultuurhistorische bebouwingsclusters, verbetering van de landbouw en herstel van de verwevenheid van natuur en landbouw. Daarnaast willen we onze omgeving meer klimaatrobuust maken, zodat we grote hoeveelheden regenwater goed opvangen, om vast te houden of te verwerken. Ook gaan we hiermee *hittestress* tegen. Deze opgave komt in een *groenblauwe gebiedsgerichte aanpak* voor de gebieden Kempenland-West en Grenscorridor aan de orde. Een algemene opgave is de toevoer van voldoende energie. Ook wij hebben te maken met *netcongestie*. Verzwaring van het elektriciteitsnet is pas gepland na 2031.

Voorzieningen

De voorzieningen in De Kempen staan op verschillende manieren onder druk. Ook hier hebben vergrijzing en vergroening een grote invloed. De vergrijzing maakt dat er steeds meer aanspraak wordt gemaakt op zorgvoorzieningen, terwijl er steeds minder 'handen' beschikbaar zijn om die zorg te kunnen bieden. Zo zal in de periode tot 2040 bijna een verdubbeling van het aantal 75-plussers plaatsvinden. Het aantal ouderen dat behoefte heeft aan 24-uurszorg of zorg op afroep neemt na 2030 toe met 70%. Het landelijke beleid is erop gericht om nauwelijks nog nieuwe verpleeghuisplekken te creëren. Hierdoor moeten we de woonvragen van senioren steeds meer in reguliere woningen opvangen. Dit beleid is een gevolg van de personeelstekorten in de zorg. In de periode tot 2040 verwachten we daarom een tekort aan 1.200 zorgplekken. Dat vraagt niet alleen om extra voorzieningen, maar vooral om voldoende personeel.

De omgekeerde beweging zien we in het basisonderwijs. Door ontgroening zijn er steeds minder kinderen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het behoud van een basisschool en voldoende kinderopvang belangrijk, omdat dat voor jonge gezinnen vaak wel voorwaarde is om te blijven of zich er te vestigen.

Voor levendige en aantrekkelijke dorpsharten is het noodzakelijk dat er voldoende winkels en horecagelegenheden zijn, en dat de dorpsharten goed bereikbaar zijn. Het aantal winkels in de kleine dorpen is de laatste jaren afgenomen en bestaande winkels hebben moeite met het vinden van opvolging. Daarnaast is er behoefte aan andere vormen van vermaak.

Ongeveer de helft van de Kempenaren kampt met overgewicht. Hoewel dit percentage niet veel anders is dan in Nederland als geheel, is het wenselijk dit aantal terug te brengen. Dat vraagt om veranderingen in het levenspatroon van mensen. Slechts een kleine 46% van de Kempenaren voldoet namelijk aan de beweegrichtlijn. Aantrekkelijke mogelijkheden om aan sport te doen en een plezierige omgeving om te wandelen of te fietsen nodigen uit om in beweging te komen.

Samenleving

Het behoud van de Kempische identiteit is een veelgehoord onderwerp. Zoals we eerder al aangaven bepalen vele factoren de identiteit van een gebied. Een belangrijk deel komt voort uit de samenleving. De Kempen worden gekenmerkt door een actief verenigingsleven en het er voor elkaar zijn. Doordat het aantal Kempenaren dat zich wil of kan inzetten voor de vereniging en elkaar afneemt, staat het verenigingsleven echter onder druk. Dit komt door vergrijzing en ontgroening, en wordt versterkt door de individualisering van de samenleving – een fenomeen dat zich al enige decennia in heel Nederland voordoet.

Als gevolg van de schaalsprong zullen zich mensen van elders in De Kempen gaan vestigen. Mensen die vaak andere opvattingen en gebruiken hebben, ongeacht hun komaf. De opgave is om deze nieuwkomers bekend te maken met de Kempische identiteit en het hen mogelijk te maken daarvan onderdeel te worden.

Hittestress
Als gevolg van klimaatverandering warmt de omgeving op. Extreme, langdurige hitte vermindert het functioneren van mensen en kan schadelijk zijn de voor gezondheid. Koelere plekken in de openbare ruimte bieden de mogelijkheid om af te koelen en gaan het opwarmen van de (stedelijke) omgeving tegen.

Groenblauwe gebiedsgerichte aanpak
De klimaat-, natuur-, water- en landbouwopgaven zijn nauw met elkaar verweven. Met de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak wordt gezocht naar slimme combinaties van oplossingen die bijvoorbeeld de natuur versterken, de kwaliteit van ons water en onze bodem verbeteren en kansen bieden voor de landbouw.

Netcongestie
Doordat we overstappen op duurzame energie, neemt het gebruik en de opwek van elektriciteit toe. Op verschillende plekken in Nederland is daardoor onvoldoende ruimte (capaciteit) op het elektriciteitsnet. Dit zorgt voor file op het elektriciteitsnet op piekmomenten: netcongestie.

De Kempische ambitie

05

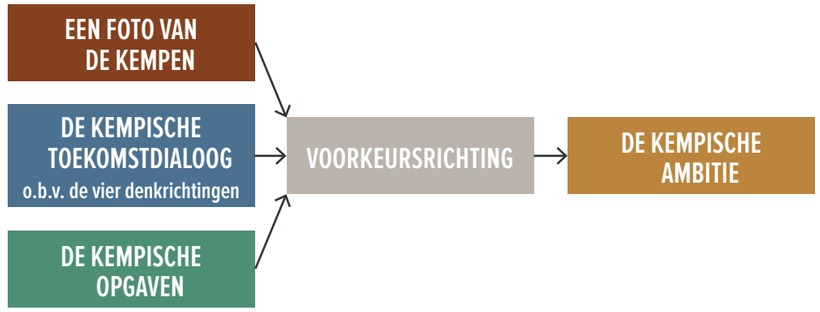
Van denkrichtingen naar Kempische ambitie

In het kader van het bestuursopdracht van deze Ontwikkelstrategie zijn vier denkrichtingen opgesteld, waarlangs de effecten van de Kempische opgaven kunnen worden bepaald en die gebruikt zijn als gesprekstarter tijdens de toekomstdialoog. De vier denkrichtingen zijn:

- Minimale groei
  De dorpen groeien geleidelijk door. Er komen pakweg 5.000 woningen en een bedrijventerrein bij.
- Gelijk verdeelde groei
  Er komen ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij. De woningen worden gelijk verdeeld over de vier gemeenten. Alle dorpen en bedrijventerreinen worden ruim een derde groter.
- Groei nabij stedelijk gebied
  Ook in deze denkrichting komen er ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij, maar dan op één locatie in De Kempen, in de richting van Eindhoven. Daar ontstaat een nieuwe 'knoop'. De dorpen groeien een beetje.
- Groei in nieuwe kern
  We vangen de groei met ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein op met een nieuwe groeikern op een andere plek in De Kempen.

Vanuit de vier denkrichtingen is een vijfde denkrichting - de voorkeursrichting - gecreëerd, die heeft geleid tot de Kempische ambitie. Deze volgt uit de foto van De Kempen, de toekomstdialoog en de Kempische opgaven.

Tegenstrijdigheden zorgen ervoor dat niet alles kan en dat er overwogen keuzes zijn gemaakt.

“Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

05

De Kempische ambitie op hoofdlijnen

De Kempische ambitie is voornamelijk gebaseerd op de denkrichtingen ‘gelijk verdeelde groei’ en ‘groei nabij stedelijk gebied’:

- Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen gaan we mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong en groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal na evaluatie bij te stellen.
- We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen (Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel) meer dan de autonome woningbehoefte. Daarnaast zullen de kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied (denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel) meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.[1]
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden ze uit, en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.

Uit de toekomstdialoog volgt dat de Kempenaren trots zijn op hun sociale identiteit met haar verenigingsleven, kenmerkende tradities zoals carnaval, en de ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken. Deze Kempische identiteit wordt daarnaast gekenmerkt door ruimtelijke aspecten zoals de ruim opgezette kernen, weinig hoogbouw en de groene omgeving die altijd in een mum van tijd te bereiken is. Deze identiteit is belangrijk voor het welbevinden van de inwoners en dient behouden te blijven.

We streven naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040:

“In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met het actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

Om dit toekomstbeeld te bereiken houden we vast aan de volgende leidende principes:

- We sturen op plannen in het fysieke domein (wonen, werken, mobiliteit, voorzieningen) om maatschappelijke doelen te realiseren.
- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Ter borging van het karakter van de kernen en daarbij horende sociale cohesie wordt voor eigen inwoners en voor hen die terug willen keren naar De Kempen binnen de eigen gemeenten - voor zover de wetgeving hiervoor mogelijkheden biedt - beleid gevoerd om hen een voorrangspositie te bieden op nieuwe woningen.
- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.
- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met geschikte vervoermiddelen voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan uitstoot, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen. Zo bewaren en bevorderen we de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.
- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden, om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te behouden.
- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaar en de nieuwkomers.

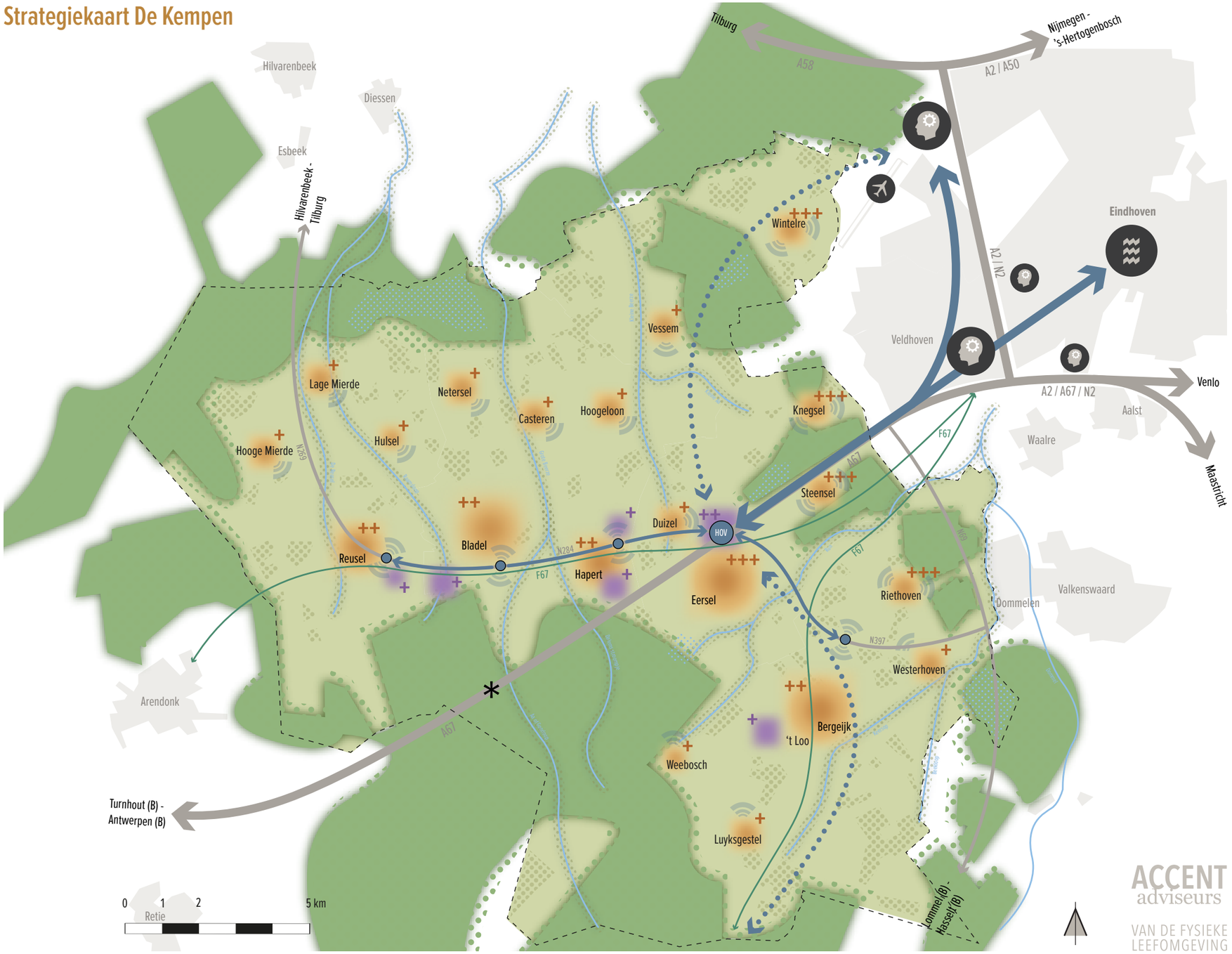
De Kempische ambitie gaat in op de zes thema’s: wonen, werken, bereikbaarheid, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Voor elk thema wordt aan de hand van de ‘draaiknoppen’ ambitie, locatie en prioriteit richting gegeven. Alle ambities hebben als doel om bij te dragen aan de brede welvaart van De Kempen en daarmee het welzijn van alle Kempenaren. Brede welvaart en subjectief welzijn wordt hiermee voorwaarde voor toekomstige ontwikkelingen.

1 *Voor zover mogelijk binnen de fysieke mogelijkheden en begrenzingen vanuit onder andere bodem, water en natuur, en de milieucontouren van Eindhoven Airport.*

"In onze samenleving is iedereen welkom
en leren we elkaar graag kennen."

05

Strategiekaart De Kempen

Legenda

- Kempisch dorp
- bedrijventerrein
- \+ groei voor autonome behoefte
- ++ groei voor autonome behoefte en schaalsprong
- +++ extra groei voor autonome behoefte en schaalsprong nabij stedelijk gebied
- HOV-knoop De Kempen
- regionaal autonetwerk
- HOV 4
- HOV 4 light
- HOV-halte
- OV-verbinding (in onderzoek)
- snelfietsverbinding De Kempen (F67)
- fijnmazig mobiliteitsnetwerk
- * zoekgebied afrit A67
- natuurgebied als drager van de identiteit van het Kempisch landschap
- versterken mozaïeklandschap als identiteit van het Kempisch landschap
- vennen
- versterken beekdal als ruimtelijke identiteitsdrager van het mozaïeklandschap
- centrum Eindhoven
- Brainport bedrijvencampus
- Eindhoven Airport
- grens Kempengemeenten

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

05

“Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer.”

Wonen

- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft.

Ambitie

1. Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen gaan we mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong en groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. Om dit aantal te realiseren is het creëren van een buffer noodzakelijk, zodat bij er planvertraging of -uitval voldoende plannen zijn om dit aantal mogelijk te maken.

   We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal binnen een bandbreedte na evaluatie bij te stellen. Per gemeente hanteren we onderstaande ruime, en daarmee richtinggevende, bandbreedte.

2. We geven invulling aan de vraag naar woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder senioren en starters. Ook zetten we in op betaalbare woningen en de huisvesting van overige aandachtsgroepen, zoals zorgbehoevenden, arbeidsmigranten, statushouders en asielzoekers.
3. Met collectieve wooninitiatieven zetten we in op het versterken van de saamhorigheid, de zorg voor elkaar en het tegengaan van eenzaamheid.

Locatie

1. We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.

Gemeente	Minimale ambitie	Maximale ambitie
Bergeijk	+1.750 woningen	+3.000 woningen
Bladel	+2.250 woningen	+3.000 woningen
Eersel	+4.000 woningen	+5.500 woningen
Reusel-De Mierden	+950 woningen	+1.500 woningen
Totaal De Kempen	+8.950 woningen	+13.000 woningen

2. Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen (Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel) meer ten opzichte van de autonome woningbehoefte. Daarnaast zullen ook kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied (denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel) meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
3. De woningtypologie en de dichtheid van nieuwe woningen sluit aan bij de lokale woonbehoefte en opgave van de betreffende kern.
4. Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Om het groen in de kernen te behouden en om aan de woningopgave te voldoen is de uitbreiding van onze kernen echter noodzakelijk. Hierbij zijn water en bodem sturend.

Prioriteit

1. Prioriteit ligt bij het opvangen van de schaalsprong in de kernen nabij het stedelijk gebied, denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel. Hiervoor is belangrijk dat snel onderzocht wordt waar deze woningen gerealiseerd kunnen gaan worden en planologische voorbereidingen te starten.
2. We monitoren de toewijzing van woningen aan mensen met sociale, economische of maatschappelijke binding met De Kempen. Mocht dit in een bepaald segment in een gemeente onder grenzen vanuit de Huisvestingswet komen te liggen, kunnen we op lokaal niveau overwegen

05

Huisvestingswet

De aangepaste Huisvestingswet (2024) biedt meer ruimte om woningen met voorrang toe te wijzen aan mensen met lokale, maatschappelijke of economische binding in sociale huur, middenhuur of nieuwbouw betaalbare koop. Dit is alleen mogelijk als er aantoonbare schaarste is die leidt tot verdringing. Daarvan is sprake als meer dan 50% van de vrijkomende woningen in een afzonderlijk segment naar mensen van buiten de gemeente gaat.

om nieuwe instrumenten uit de Huisvestingswet in te zetten.

3. We bouwen nieuwe woningen in de kernen naar gelang demografische ontwikkelingen en behoefte met speciale aandacht voor starters en senioren. Deze doelgroepen vragen om specifieke woonvormen zoals kleinere en betaalbare woningen voor starters uit eigen regio.
4. Focus ligt op het behouden en toevoegen van seniorenwoningen in de dorpscentra van met name Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel. Op deze manier wonen de senioren nabij bestaande voorzieningen en ontstaat er voldoende volume voor ondersteunende voorzieningen. Daarnaast zal dit de doorstroming op de woningmarkt bevorderen doordat de huizen die achtergelaten worden door de senioren beschikbaar worden voor andere doelgroepen.

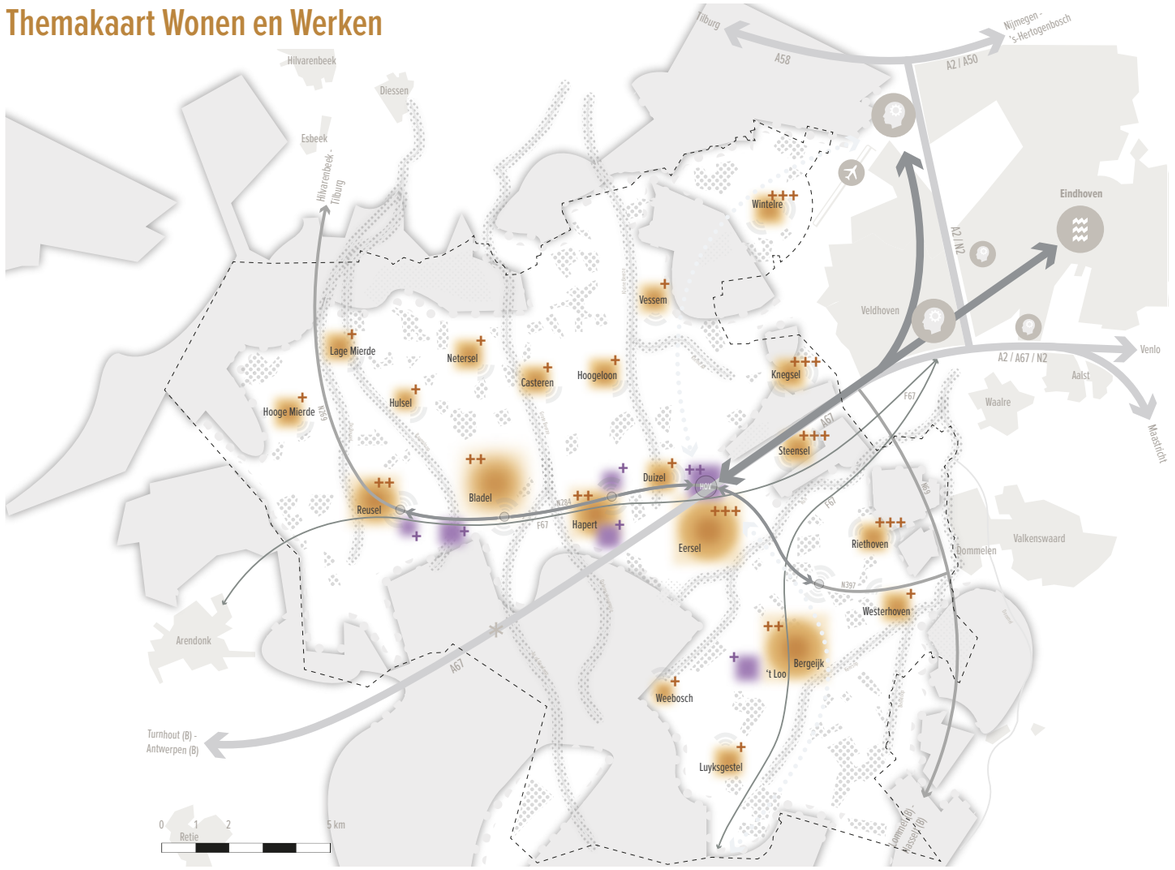
Voorzieningen in kleine kernen

Tijdens de toekomstdialoogavonden is de nadrukkelijke wens van de Kempenaren uitgesproken voor het versterken en toevoegen van (basis)voorzieningen, met name ook in de kleine kernen. Ondanks dat voorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid van de kernen is de gedachte dat elke kern kan beschikken over een compleet voorzieningenaanbod niet reëel. Onderstaand rekenvoorbeeld toont aan hoeveel inwoners en woningen een kern moet hebben om een bepaalde voorziening levensvatbaar te maken en houden. Hiervoor hanteren we de gemiddelde huishoudensgrootte in De Kempen van 2,33 personen per huishouden (CBS, 2023).

Huisarts	Gemiddeld aantal huisartsen in Nederland per 1.000 inwoners	0,66
	Inwoners benodigd voor één huisarts	1.515
	Benodigde woningen voor één huisarts	651
Cafetaria	Gemiddeld aantal cafetaria's in Nederland per 1.000 inwoners	0,55
	Inwoners nodig voor één cafetaria	1.818
	Benodigde woningen voor één cafetaria	781
Voetbalvereniging	Gemiddeld aantal sportvelden in Nederland per 1.000 inwoners	0,96
	Inwoners nodig voor één sportveld	1.042
	Benodigde woningen voor één sportveld	447

Uitleg tabel: om een extra huisarts in een willekeurige kern of cluster van kernen mogelijk te maken moeten er dus 651 woningen toegevoegd worden. Voor een kern als de Weebosch, met 218 woningen, betekent dit een groei met 199%. Hulsel dient met 323 woningen te groeien, wat gelijk staat aan een groei van 98% ten opzichte van de huidige situatie.

Themakaart Wonen en Werken

Legenda

- Kempisch dorp
- bedrijventerrein
- \+ groei voor autonome behoefte
- ++ groei voor autonome behoefte en schaalsprong
- +++ extra groei voor autonome behoefte en schaalsprong nabij stedelijk gebied

05

Werken

- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.

Ambitie

1. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong ontwikkelen we ten minste 90 hectare aan nieuwe bedrijventerreinen in de regio, waarvan 40% aan kleinschalige lokale terreinen en 60% op een grootschalig subregionaal terrein: het Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2). Het versterken van de lokale en regionale werkmilieus heeft een positief effect op de lokale werkgelegenheid en (brede) welvaart van de regio door de verbondenheid met onder andere sponsoring van het lokale verenigingsleven.
2. We zetten in op het behouden en versterken van de vrijetijdssector.

Locatie

1. We breiden bestaande lokale bedrijventerreinen uit of ontwikkelen nieuwe lokale bedrijventerreinen om in de lokale behoefte te kunnen voorzien.
2. Ons nieuwe subregionale bedrijventerrein (KBP 2) ontwikkelen we op een gunstige locatie ten opzichte van de A67 en de nieuwe HOV-verbinding.

Prioriteit

1. In de periode tot 2030 volgen we het scenario “EIB hoog”, waarbij we circa 60 hectare bedrijventerreinen ontwikkelen. In de periode tot 2040 volgen we het scenario “EIB laag”. In deze periode ontwikkelen we de overige 30 hectare.
2. Bestaande bedrijventerreinen willen we waar mogelijk revitaliseren en verduurzamen. In sommige gevallen herstructureren we de bedrijventerreinen.

Bereikbaarheid en mobiliteit

- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan emissie, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen, om zo de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.

Ambitie

1. Om de druk op het wegennet binnen en buiten de kernen te verminderen zetten we in op het opwaarderen van het bestaande lokale fietsnetwerk en de aanleg van de snelfietsverbinding F67 (De Kempenroute), zonder hierbij afbreuk te doen aan de autobereikbaarheid van onze kernen.
2. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong investeren we in een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Dit doen we door de realisatie van een HOV-verbinding naar De Kempen (HOV4 en HOV4-light). Deze leidt tot de realisatie van een regionale HOV-knoop in Eersel, die op termijn kan uitgroeien tot Brainporthub. HOV4 en HOV4-light maken een fijnmazig netwerk aan kleinere HOV-haltes met passend openbaar vervoer voor alle kernen mogelijk.
3. Naast het verbeteren van de fietsbereikbaarheid en (H)OV denken we aan inzet van slimme mobiliteitsoplossingen.

Locatie

1. Door de aanleg van een hoogwaardige OV-verbinding op de vervoersas Veldhoven - Eersel - Hapert - Bladel - Reusel (HOV4 en HOV4-light) is de realisatie van een HOV-knoop mogelijk. Vanwege de gunstige ligging op die as realiseren we de HOV-knoop nabij de A67-afrit Eersel. We onderzoeken of extra ov-verbindingen van Bergeijk naar Lommel en Eindhoven Airport/BIC nodig zijn.
2. Om de verkeersveiligheid in onze kernen te waarborgen, te verbeteren en ongewenst doorgaand vervoer te beperken zoeken we naar maatwerkoplossingen op kernniveau. Waar nodig breiden we ons fijnmazige mobiliteitsnetwerk uit met nieuwe OV-verbindingen en (auto)-infrastructuur. We onderzoeken of een extra afrit op de A67 ter hoogte van Reusel mogelijk is.

Prioriteit

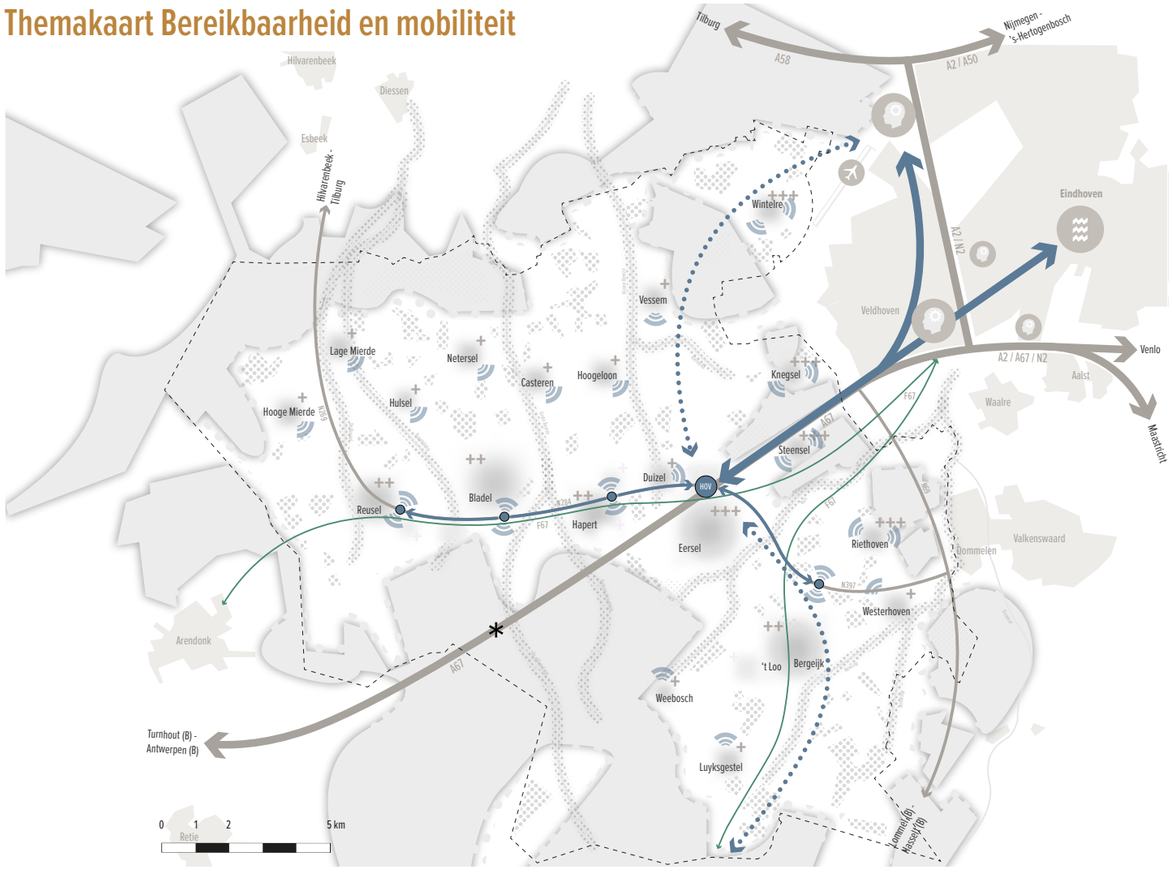
1. We zetten in op veilige, comfortabele fietsverbindingen tussen de kernen en directe, veilige en comfortabele verbindingen naar het stedelijk gebied. Daarnaast zetten we in op een goed fietsnetwerk dat de kernen, werklocaties, recreatieve voorzieningen en de natuurlijke omgeving met elkaar verbinden.

2. Het realiseren van HOV4, HOV4-light en de HOV-knoop, en het daaruit volgende fijnmazige netwerk van openbaar vervoer en andere mobiliteitssystemen, heeft gezien de schaalsprong hoge prioriteit. Een goede bereikbaarheid en ontsluiting van alle kernen voor jong en oud draagt bij aan de leefbaarheid van onze regio.

Legenda

- HOV-knoop De Kempen
- regionaal autonetwerk
- HOV 4
- HOV 4 light
- HOV-halte
- OV-verbinding (in onderzoek)
- snelfietsverbinding De Kempen (F67)
- fijnmazig mobiliteitsnetwerk
- zoekgebied afrit A67

Themakaart Bereikbaarheid en mobiliteit

05

Landschap en klimaat

- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.

Ambitie

1. We zetten in op het behouden en versterken van onze natuur en mozaïeklandschap. Waar mogelijk geven we meer ruimte aan natuurgebieden en creëren we nieuwe ecologische verbindingszones om het mozaïeklandschap te versterken. Dit aantrekkelijke landschap draagt ook bij aan de recreatie- en vrijetijdssector van De Kempen.
2. De agrarische sector met zijn akkers en weiden, en dierhouderijen is en blijft een belangrijk onderdeel van De Kempen. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector.
3. We sluiten aan bij de strategie voor besparing, grootschalige opwek van duurzame energie en warmte zoals is vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0.

Locatie

1. De beken in De Kempen vormen een belangrijke ruimtelijke structuur en zorgen voor een groenblauwe dooradering van het landschap die de kernen van elkaar scheidt. Een groene buffer kan een ruimtelijke scheiding vormen met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven. Door deze gebieden robuuster/ breder te maken draag je bij aan de Kempische identiteit (individuele kernen in het groen). Op deze wijze wordt er ook een bijdrage geleverd aan de ecologische hoofdstructuur, biodiversiteit, tegengaan van hittestress en ruimte voor waterberging.
2. We streven naar diversiteit in landbouw gericht op verbetering van de omgevingskwaliteit. Water en bodem en de nabijheid van natuur, woningen en recreatie zijn sturend in het bepalen van locaties en het type landbouw.

Prioriteit

1. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector. We sluiten hiervoor aan bij de provinciale aanpak en de GGA’s ‘Kempenland-West’ en ‘Grenscorridor’.

Voorzieningen

- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen.

Ambitie

1. We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden die uit en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.
2. De (hightech) maakindustrie die zo kenmerkend is voor onze regio willen we graag behouden. Het toevoegen van middelbaar beroepsonderwijs (mbo) gericht op sectoren die van groot belang zijn in de Brainportregio, zoals techniek, zorg, landbouw en de vrijetijdssector is wenselijk.
3. We zien de komst van nieuwkomers als een kans om vergrijzing tegen te gaan, (zorg)voorzieningen te behouden en het tekort aan personeel in de maatschappelijke sectoren (zoals zorg en onderwijs) op te vangen.

Locatie

1. In alle kernen behouden en versterken we het voorzieningenaanbod aan de hand van de lokale vraag.
2. Gezien de vergrijzing en de toename van het aantal inwoners is het van belang om eerstelijnszorg (huisarts, apotheek) in de nabijheid te hebben.
3. Voor bovenlokale voorzieningen zoeken we naar goed bereikbare locaties passend in de ruimtelijke structuur.

Prioriteit

1. Personeelstekorten in de maatschappelijke dienstverlening blijft een aandachtspunt. Het terugdringen van de personeelstekorten is een voorwaarde voor het opvangen van de schaalsprong in De Kempen. We zien kansen in het creëren van aantrekkelijke arbeidsplaatsen door de clustering van maatschappelijke voorzieningen in bijvoorbeeld nieuwbouw.
2. We zetten in op het ontwikkelen van ontmoetingsplekken en voorzieningen voor de Kempische jeugd, jongvolwassenen en ouderen. Op deze manier houden we onze kernen levendig en aantrekkelijk voor iedereen.
3. Door de groei van het aantal woningen is het belangrijk dat het aanbod van voorzieningen (zoals zorg en onderwijs) blijft aansluiten op de vraag, zowel kwantitatief als kwalitatief. Denk hier aan mbo-, speciaal- en internationaal onderwijs.

“Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen.”

05

Samenleving

- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaren en nieuwkomers.

Ambitie

1. We zijn trots op onze Kempische manier van leven dat zich typeert door genieten en gezelligheid. We kennen onze dorpsgenoten en leren nieuwe buurtgenoten graag kennen. Deze cultuur behouden en versterken we door dit uit te dragen met actieve communicatie, het organiseren van waardevolle evenementen en fysieke ingrepen die ontmoeting stimuleren.
2. De sociale cohesie blijft behouden door in te blijven zetten op een actief verenigingsleven waar vrijwilligers een belangrijke rol spelen. Verenigingen dragen sterk bij aan een bruisende regio.
3. Nieuwkomers zijn van harte welkom in onze regio en dragen bij aan het in stand houden van onze verenigingen. We streven naar een goede integratie in onze Kempische gemeenschap zodat iedereen zich snel thuis voelt en actief kan bijdragen aan onze samenleving.

Locatie

1. Onze samenleving is niet locatie gebonden. Het DNA van De Kempen moet overal te voelen zijn, zowel in onze kernen als in de omliggende landschappen.

Prioriteit

1. We zetten ons in om de Kempische cultuur te behouden.
2. We geven uitvoering aan de integratie van nieuwkomers in De Kempen. Het organiseren van taal- en cultuurlessen voor nieuwkomers helpt bij een goede integratie in onze samenleving.

Hoe nu verder?

06

Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat een gezamenlijke ambitie van de vier Kempengemeenten, bedoeld om richting te geven aan de schaalsprong en deze in goede banen te kunnen leiden, met oog voor de brede welvaart in het gebied. Dit document heeft echter geen juridische status en is bovendien niet bindend. Het is daarom noodzakelijk om een aantal vervolgstappen te nemen om tot uitvoering van de ontwikkelstrategie te kunnen komen én om sturingsmogelijkheden te houden. De vervolgstappen worden in dit hoofdstuk beschreven.

Omgevingsvisie per gemeente

De Omgevingswet verplicht gemeenten een omgevingsvisie vast te stellen, waarin zij hun ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastleggen. Alle vier de Kempengemeenten beschikken over een omgevingsvisie, al is de ene wat recenter dan de andere. Voorliggende ontwikkelstrategie vormt de basis voor een actualisatie van de omgevingsvisies. De omgevingsvisies worden vervolgens uitgewerkt in het omgevingsplan en omgevingsprogramma's.

Hoewel de individuele gemeenten een eigen omgevingsvisie moeten hebben, is het wenselijk om voor bepaalde onderwerpen samen te werken. Dat gebeurt overigens al voor heel wat (deel)thema's: wonen, (vrijetijds)economie, bedrijventerreinen, mobiliteit, onderwijs, jeugd, Wmo minima, transitie landelijk gebied, gebiedsgerichte aanpak.

Het bestuurlijke proces van de omgevingsvisies geeft zowel het gebied als de gemeenteraden de mogelijkheid om inhoudelijk bij te dragen.

Periodieke evaluatie en bijstelling

Voorliggende ontwikkelstrategie is opgesteld op basis van de op dit moment beschikbare gegevens en verwachte tendensen. De praktijk leert dat de toekomst zich meestal anders ontwikkelt dan we nu kunnen voorzien. Wij stellen daarom voor om iedere drie jaar een evaluatie uit te voeren waarbij ook recente ontwikkelingen worden meegenomen ("zijn we nog op de goede weg?") om - indien nodig - bij te kunnen stellen. De evaluaties vinden plaats in 2027, 2030, 2033 en 2036.

Toetsingskader brede welvaart

Het leveren van een positieve bijdrage aan de brede welvaart blijft steeds voorop staan, zowel bij het wijzigen van de gemeentelijke omgevingsvisies als bij de periodieke evaluatie. Het onderwerp brede welvaart is - ook landelijk gezien - nog in ontwikkeling. Mogelijk dat er in de toekomst betere werkwijzen beschikbaar zijn. Bij de eerste evaluatie zal ook een monitor brede welvaart worden opgesteld naar de inzichten die er dan zijn.

Colofon

Deze Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 is een beleidsdocument van de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. De ontwikkelstrategie is opgesteld vanuit een ambtelijke kerngroep en een stuurgroep bestaande uit afgevaardigden uit de vier gemeenten. Accent adviseurs was penvoerder en vormgever van het document.

Gemeente Bergeijk

Postbus 10.000
5570 GA Bergeijk
info@bergeijk.nl
0497 551 455

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Postbus 11
5530 AA Bladel
info@bladel.nl
0497 361 636

gemeente Eersel

Postbus 12
5520 AA Eersel
gemeente@eersel.nl
0497 531 300

GEMEENTE Reusel-De Mierden

Postbus 11
5540 AA Reusel
gemeente@reuseldemierden.nl
0497 650 650

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Luchthavenweg 13E
5657 EA Eindhoven
contact@accentadviseurs.nl
www.accentadviseurs.nl
040 30 300 95

ACCENT
adviseurs

VAN DE FYSIEKE
LEEFOMGEVING

Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040

met zichtbare aanpassingen ten opzichte van september 2024

Samen op eigen wijze vorm geven

25 oktober 2024

Gemeente Bergeijk

Gemeente Bladel
Bladel · Casteren · Hapert · Hoogeloon · Netersel

gemeente Eersel

GEMEENTE
Reusel-De Mierden

00 Voorwoord

Mathijs Kuijken
Wethouder gemeente Bergeijk

Fons d'Haens
Wethouder gemeente Bladel

Steven Kraaijeveld
Wethouder gemeente Eersel

Frank Rombouts
Wethouder gemeente Reusel-De Mierden

De Kempen zijn in trek!
Het is hier mooi en plezierig wonen en recreëren. Onze ondernemersmentaliteit en de ligging in de Brainportregio leiden bovendien tot economische voorspoed. Het ziet ernaar uit dat die Brainportregio de komende jaren flink blijft groeien en dat heeft invloed op De Kempen. Door de schaalsprong zal er de komende jaren veel op ons afkomen. Zo is er de vraag naar woningen voor Kempenaar én nieuwkomer en naar nieuwe bedrijventerreinen. Die vraagstukken komen bovenop de flinke opgaven die we al hebben als het gaat om de bereikbaarheid van onze kernen, de klimaatopgaven en de transitie van de landbouw. We behouden graag onze identiteit van onze kernen in het mozaïeklandschap van beekdalen, bossen, heide en vennen, en het boerenland, waarin we er voor elkaar zijn.

Schouder aan schouder
De opgaven waar we voor staan zijn gemeentegrensoverschrijdend. Alleen door deze Kempenbreed op te pakken, kunnen we ervoor zorgen dat de schaalsprong goed in ons gebied kan landen. Net als in 2021 hebben we - de vier gemeenten in De Kempen: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden - een gezamenlijke ontwikkelstrategie opgesteld. De inbreng die de Kempenaren ons tijdens de toekomstdialoog hebben gegeven is daarbij van wezenlijk belang gebleken en is terug te lezen in dit document. Met elkaar hebben we bepaald hoe de schaalsprong kan meehelpen aan een positieve ontwikkeling van de brede welvaart in De Kempen.

Samen op eigen wijze vorm geven
Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat de gezamenlijke ambitie van de vier Kempengemeenten. In De Kempen zijn we eigenwijs. Aansluitend op het karakter van de Kempenaar geven wij dan ook samen op eigen wijze vorm aan de toekomst van ons gebied.

Namens De Kempen,
25 oktober 2024,

Mathijs Kuijken
Fons d'Haens
Steven Kraaijeveld
Frank Rombouts

Inhoudsopgave 00

00	Bestuurlijke samenvatting	4
01	Inleiding	5
02	Een foto van De Kempen	11
03	De Kempische toekomstdialoog	17
04	De Kempische opgaven	21
05	De Kempische ambitie	27
06	Hoe nu verder?	47

00 Bestuurlijke samenvatting

De Brainportregio maakt een economische schaalsprong door, die ook in De Kempen tot extra vraag aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen leidt. Dat heeft invloed op de ruimtelijke inrichting van en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. De vier gemeenteraden hebben daarom een bestuursopdracht vastgesteld voor *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda"*. Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan die bestuursopdracht.

De bestaande identiteit van De Kempen en de wensen die de Kempenaren hebben uitgesproken tijdens de toekomstdialoog hebben we naast de Kempische opgaven gelegd. Daaruit is de Kempische ambitie gevolgd op de thema's wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Tezamen vormen de thema's voor deze strategie de brede welvaart en hebben ze invloed op het subjectief welzijn van alle Kempenaren.

De Kempische ambitie luidt op hoofdlijnen:

- Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. Indien nodig stellen we dit aantal na evaluatie bij.
- Elke kern kan qua woningaantal groeien, om te kunnen voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern. Daarmee behouden we de leefbaarheid en versterken deze waar mogelijk.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen meer dan de autonome woningbehoefte. Ook de kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied zullen meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen.

Met de Kempische ambitie streven we naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040:
"In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met haar actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren."

Om het toekomstbeeld te bereiken koppelen we aan de voorkeursrichting per thema een of meer leidende principes.

01 Inleiding

Aanleiding
In december 2021 hebben de colleges van de vier Kempengemeenten de Ontwikkelstrategie De Kempen "Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de *Brainportregio*" vastgesteld. Die ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit en legt de focus primair op de periode tot 2030.

De Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 is echter al snel ingehaald door de tijd. Uit recente inzichten blijkt namelijk dat de ontwikkelingen vanuit de *schaalsprong* sneller gaan en bovendien een grotere impact hebben op *De Kempen* dan eerder gedacht.

De *Metropoolregio Eindhoven* (MRE) stelde daarom in 2023 de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant voor wonen, werken en mobiliteit op, die afspraken bevat over de ontwikkeling van de regio. Hiermee is ook een eerste verkenning gemaakt van de gevolgen van de ontwikkelingen voor De Kempen. In maart 2024 heeft het kabinet Operatie Beethoven gepresenteerd, waarmee ASML en aanverwante bedrijven voor Nederland (en de Brainportregio) kunnen worden behouden en zullen doorgroeien. Uit de beoordeling van de Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 én die van Zuidoost-Brabant volgde bovendien dat de *brede welvaart* en het *subjectief welzijn* meer aandacht verdienen.

Bestuursopdracht
In het voorjaar van 2023 hebben de gemeenteraden van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden een bestuursopdracht vastgesteld, met als doel *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda. Dit traject moet uiteindelijk een compact rapport opleveren, opgebouwd vanuit één voorkeursscenario. Dit rapport bestaat uit kaarten en visualisaties om de effecten en keuzes inzichtelijk te maken."*

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gegeven:

- De strategische koers wordt met de vier Kempengemeenten bepaald.
- We gaan uit vanuit de kracht van De Kempen.
- Eerder vastgestelde en nog steeds actuele visiedocumenten worden actief betrokken in het traject.
- Er worden vier integrale denkrichtingen opgesteld voor de wijze waarop de schaalsprong kan landen in De Kempen.
- Het uiteindelijke voorkeursscenario bepaalt de strategische koers van De Kempen en vormt het uitgangspunt voor de sturing op toekomstige ontwikkeling.
- De strategische koers kan niet allesomvattend zijn, maar geeft voldoende kaders en richting voor verdere uitwerking op alle van toepassing zijnde thema's, te weten:
  - wonen, werken en mobiliteit;
  - thema's die het sterke sociaal-maatschappelijke karakter van De Kempen bepalen.

Metropoolregio Eindhoven en Brainportregio
De Metropoolregio Eindhoven is een bestuurlijke samenwerking van 21 gemeenten in het zuidoosten van Brabant, waarvan Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden onderdeel zijn. Binnen de Brainportregio (officieel: Brainport Eindhoven) werken de regiogemeenten samen met bedrijven en kennisinstellingen in de regio. De Brainportregio is een van de meest toonaangevende kennis- en innovatieregio's van Europa.

Wat is de schaalsprong?
De aanwezige kennisintensieve maakindustrie én het feit dat het in de Brainportregio goed wonen, werken en leven is, zorgen voor een forse groei. Dat resulteert in meer bedrijven, meer banen, meer inwoners en een groot en toenemend verdienvermogen: de schaalsprong. De vier Kempengemeenten willen niet afwachten, maar actie ondernemen om te voorkomen dat de groei tot knelpunten leidt en de regio vastloopt. De regio maakt deze schaalsprong bovendien door in een tijd waarin het welzijn van onze inwoners al onder toenemende spanning staat. Economisch gaat het voor de wind, maar het behouden van welzijn en de kwaliteit van de leefomgeving staat daarmee steeds meer onder druk.

De Kempen
Waar we in voorliggend document spreken van De Kempen bedoelen we de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

01

Wat is Brede Welvaart?
Bij welvaart denken we vaak als eerste aan economische groei. Maar welvaart is meer dan alleen ons inkomen en het vermogen dat we al of niet bezitten. Hoe we wonen, waar we werken en hoe bereikbaar onze leefomgeving is, bepalen de kwaliteit van ons leven. Ook het landschap, de problemen rondom klimaatverandering, de samenleving en de aanwezige (of juist ontbrekende) voorzieningen zijn hierop van invloed. Brede welvaart omvat dus alles wat mensen van waarde vinden.

Momenteel wordt vanuit diverse overheidslagen gewerkt aan het begrip brede welvaart en hoe daaraan in ruimtelijke planvorming invulling kan worden gegeven. Dit is hoe wij het nu zien: de Kempenaar staat centraal! De thema's die de brede welvaart vormen zijn alle van invloed op het subjectieve welzijn van de Kempenaar, maar ook op de mate waarin deze ten koste gaat van het welzijn van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. In de planvorming is daarom een breder, meer integraal en samenhangend perspectief op welvaartsontwikkeling nodig; een leidraad voor de manier van planvorming, niet alleen gericht op het 'hier en nu', maar ook op 'later' en 'elders'.

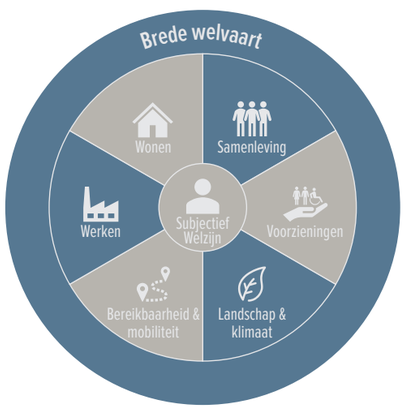
In het participatietraject van deze ontwikkelstrategie hanteerden we zeven thema's. Omdat het thema welzijn - net als brede welvaart - allesomvattend/holistisch is, hebben we ervoor gekozen dit thema niet meer afzonderlijk te beoordelen, maar onderdeel te laten zijn van de overige zes thema's.

Wat is subjectief welzijn?
Subjectief welzijn is de mate waarin mensen erin slagen invulling te geven aan hun persoonlijke levenshouding en de waardering die mensen aan hun leven geven.

Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan de bestuursopdracht vanuit de vier Kempische gemeenteraden om een vervolg te geven aan de ontwikkelstrategie uit 2021. De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat een gezamenlijke strategische koers voor De Kempen tot 2040. Zoals aangegeven in de bestuursopdracht hebben we aandacht gehad voor de randvoorwaarden om deze (regionale) ontwikkelingen te laten landen en de Kempenaren betrokken.
De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 vormt de leidraad voor de ontwikkeling van De Kempen tot 2040 op ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk gebied: beknopt, concreet en kaderstellend. De afzonderlijke gemeenten stellen vervolgens binnen deze kaders hun eigen omgevingsvisies vast en stellen – waar mogelijk regionaal – andere relevante beleidsdocumenten op.

De opgave

Er gebeurt op dit moment ontzettend veel in De Kempen en de Brainportregio. De regio maakt een economische schaalsprong door, die extra behoefte aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen vraagt. Dat heeft effecten op de ruimtelijke inrichting en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Nu de schaalsprong steeds duidelijker vorm begint te krijgen, is het noodzakelijk dat we in een gezamenlijke en gemeentegrensoverschrijdende strategie bepalen hoe we in De Kempen moeten omgaan met de schaalsprong.

We willen de kwaliteiten van De Kempen en de Kempische identiteit in stand houden en als het even kan versterken. Zoals blijkt uit bestaande beleidsdocumenten, de gevoerde toekomstdialoog en eerder onderzoek liggen deze kwaliteiten niet enkel in materiële ontwikkelingen, maar juist ook in immateriële aspecten. Deze thema's beschrijven we binnen de leidraad 'Brede Welvaart'.

We beoordelen de opgaven en wegen de diverse belangen af in het licht van de eigen ambities van De Kempen, die mede door de Kempenaren zijn omschreven tijdens de toekomstdialogen. Bepaalde opgaven komen overeen met de Kempenambities. Dan kan er worden meegelift met de schaalsprong. Maar er zullen ook tegenstrijdigheden zijn. Dat vraagt om het maken van keuzes! En dat doen we op basis van wetgeving, beleid, vastgestelde kaders én brede welvaart.

Leeswijzer

Opbouw van deze ontwikkelstrategie

In hoofdstuk 2 maken we eerst een 'foto' van De Kempen. Aan de hand van zes thema's, die samen de brede welvaart vormen en invloed hebben op het subjectieve welzijn, tonen we de sterkten en zwakten van het gebied, en laten we zien wat de identiteit is van De Kempen. In hoofdstuk 3 laten we de Kempenaren aan het woord en geven we hun visie op de ontwikkeling van De Kempen weer aan de hand van de resultaten van de toekomstdialoog. Vervolgens zoomen we in hoofdstuk 4 in op de opgaven die bij de thema's van brede welvaart horen. Dat doen we veelal aan de hand van bestaande beleidsdocumenten, aangevuld met de effecten van de schaalsprong. Hieruit volgt een aantal leidende principes, die in hoofdstuk 5 uitmonden in de Kempische ambitie voor de ontwikkeling van De Kempen. In hoofdstuk 6 zijn de vervolgstappen opgenomen.

Schrijfwijze

We hebben deze ontwikkelstrategie in de wij-vorm geschreven, omdat we – de gemeenteraden die deze strategie hebben vastgesteld – alle Kempenaren vertegenwoordigen. Een uitzondering hierop is hoofdstuk 3 met de toekomstdialoog. Daarin waren individuele Kempenaren zelf aan het woord en hebben we gekozen om te schrijven in de zij-vorm.

Wat is de identiteit van De Kempen?
In deze ontwikkelstrategie wordt regelmatig over de Kempische identiteit geschreven. Maar wat is nu die identiteit? De identiteit van een plek wordt door veel factoren bepaald. We beschrijven de identiteit van De Kempen daarom aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart vormen.

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grote dorpen in een landschappelijke omgeving. De (historische) dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De verwevenheid van de kernen met het omliggende mozaïeklandschap is een bijzondere kwaliteit. Het gebied is geliefd bij de Kempenaren én bij bezoekers van buitenaf.

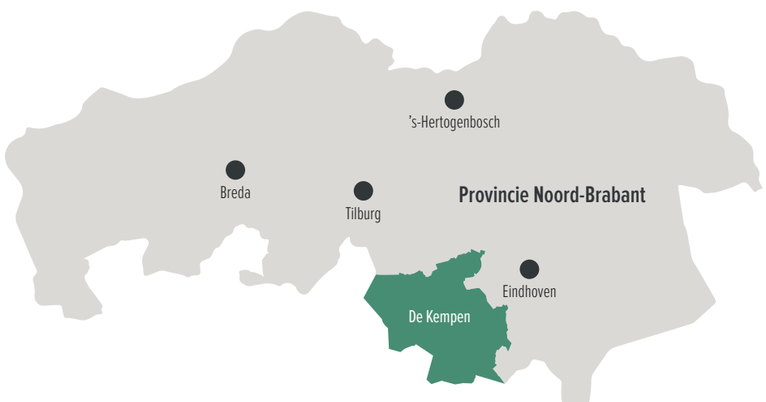
De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Zij staan klaar voor de ander, zowel individueel als in verenigingsverband. De ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken vormt de basis voor economische ontwikkeling.

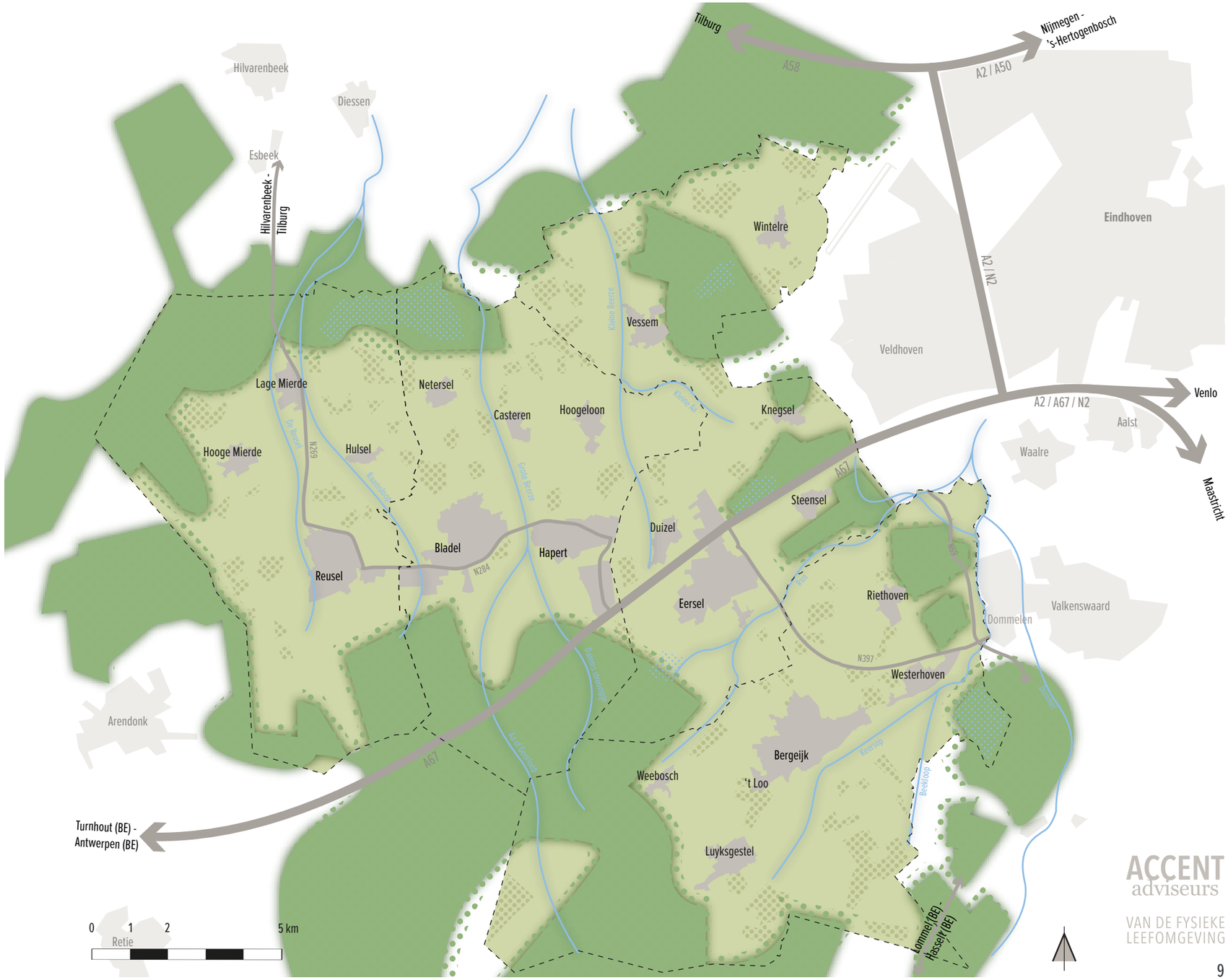
01

Overzichtskaart De Kempen

Legenda

- Kempische dorpen
- regionaal autonetwerk
- natuurgebieden
- mozaïeklandschap als identiteit van het Kempisch landschap
- waterlopen
- vennen
- grens Kempengemeenten

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Een foto van De Kempen

02

De Kempen beschikken over een groot aantal kwaliteiten. Door als het ware een foto van De Kempen te maken, krijgen we zicht op pluspunten en aandachtspunten. Dat doen we aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart omvatten. Hoewel de thema's afzonderlijk beschreven zijn, staan deze niet los van elkaar, maar zijn verbonden of beïnvloeden elkaar.

Wonen

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grotere dorpen in een landschappelijke omgeving. We onderscheiden daarin vijf grote dorpen – Reusel, Bladel, Hapert, Eersel en Bergeijk – en vijftien kleinere dorpen. Daarnaast is er nog een aantal buurtschappen. De historische dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De dorpen liggen in een groene omgeving met agrarisch gebruik en natuur. Dit Kempische karakter heeft een hoge aantrekkingskracht. Mede als gevolg van de werkgelegenheid in de Brainportregio zijn er meer vestigers dan vertrekkers. Het woningaanbod is echter klein en eenzijdig; het bestaat vooral uit grote grondgebonden (koop)woningen op relatief grote percelen. Mede door een gebrek aan seniorenwoningen zijn de doorstroommogelijkheden beperkt en stijgt de gemiddelde koopsom. Voor kleinere huishoudens, kwetsbaren, mensen met een smalle beurs en starters op de woningmarkt is het moeilijk om een woning te vinden.

Werken

De werkgelegenheid binnen De Kempen en de Brainportregio is groot. De Kempen behoren tot de snelst groeiende economische regio's van Nederland. De strategische ligging op een economische toplocatie is een belangrijke drijfveer voor dit succes. Daarnaast biedt de Brainportregio een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor (internationale) kenniswerkers in vergelijking met andere economische toplocaties wereldwijd. Het economisch succes komt ook vanuit de Kempische ondernemersmentaliteit. We willen elke dag een beetje beter worden: we werken hard, zijn praktisch ingesteld en gebruiken ons boerenverstand, tonen creativiteit en ondernemerschap. Dit zorgt ervoor dat in de Brainportregio toonaangevende bedrijven de ontwikkeling van nieuwe producten uitbesteden aan bedrijven in De Kempen. De Kempen maken daarmee een cruciaal onderdeel uit van de innovatieketen van de Brainportregio. Een aantal sleutelbedrijven is in De Kempen gevestigd.
Er is een te beperkte ruimte voor doorgroei van bedrijven. Het Kempisch Bedrijvenpark heeft de doorgroei van bedrijven die cruciaal zijn voor de Brainportregio mogelijk gemaakt. Hoewel daardoor ook ruimte is vrijgekomen voor kleinere lokale bedrijven, blijft er behoefte aan uitbreidingsruimte.

Een andere economische pijler van De Kempen is de vrijetijdseconomie. Jaarlijks bezoeken 2,5 miljoen toeristen uit binnen- en buitenland onze regio om te verblijven in een van de recreatieparken. Daarnaast biedt het Kempische landschap vele dagrecreatieve mogelijkheden. Dit levert een flinke werkgelegenheid op.

Tot slot is de landbouw een belangrijke economische sector in De Kempen en is daarmee een grote speler voor werkgelegenheid voor internationale werknemers.

Mozaïeklandschap
Een mozaïeklandschap bestaat uit een afwisseling van relatief kleine akkers, weiden, bospercelen en braakliggende velden. In De Kempen doen de kleine dorpen en buurtschappen mee in dit landschap.

Ongewenst doorgaand verkeer
Dit wordt in de volksmond ook wel sluipverkeer genoemd. Het is de benaming voor (ongewenste) verkeersstromen die ontstaan als gevolg van capaciteitsproblemen (zoals ongevallen of files) op snelwegen of andere belangrijke wegen. Hierdoor wordt het onderliggende wegennet overbelast en ondervinden het lokale verkeer en de omwonenden hinder.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Het uitgestrekte gebied maakt dat de auto het belangrijkste vervoermiddel is in De Kempen. Het gebied ligt aan de A67, met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven op korte afstand (en van daaruit belangrijke verbindingen naar onder meer Randstad en Ruhrgebied). Er is echter sprake van een blijvende toename van de verkeersdruk en overlast door het verkeer. Niet alleen is er het fileknelpunt met knooppunt De Hogt; ook de N69-zuid richting de Belgische Kempen en de N284 tussen Reusel en Hapert slibben dicht. Het gevolg is *ongewenst doorgaand verkeer*, wat de verkeersveiligheid en daarmee de leefbaarheid van de kleine dorpen verslechtert.

Ook de bereikbaarheid van De Kempen met het openbaar vervoer is een aandachtspunt. De routes zijn veelal vormgegeven langs de hoofdas A67-N284 en Bergeijk wordt ontsloten via de route Riethoven-Veldhoven-Eindhoven. De kleine dorpen hebben alleen een buurtbus. Dat heeft als gevolg dat de kleine dorpen onderling slecht bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Bovendien zijn de reistijden naar Eindhoven, Tilburg en Arendonk met deze vervoerswijze relatief lang.

In De Kempen ligt een fijnmazig fietsnetwerk, met vrijliggende fietspaden tussen bijna alle dorpen. Aandachtspunten zijn verkeersveiligheid en comfort vanwege de vele kruisingen met gemotoriseerd verkeer.

Landschap en klimaat

Het *mozaïeklandschap* is een kernkwaliteit van De Kempen en voor ons gebied het fundament voor de prettige woon- en leefomgeving. Het landschap is afwisselend en kenmerkt zich door de beekdalen, bossen, heide en vennen, en het boerenland met typische Kempische cultuur en historie. Hieraan ontleent de Kempenaar deels diens identiteit.

De beken De Reusel, Groote Beerze, Kleine Beerze, Keersop en De Run, de Neterselse Heide en het Groot Meer en Klein Meer behoren tot Natura 2000. Natuur en ontspanningsmogelijkheden zijn in De Kempen nooit ver weg en vormen een aantrekkingskracht voor recreanten van heinde en verre.

Zo'n 60% van het grondgebied van De Kempen wordt gebruikt voor agrarische doeleinden en heeft een belangrijke bijdrage aan de voedselvoorziening. Dit bepaalt voor een groot gedeelte het aanzicht van het Kempische landschap. Keuzes in het verleden, zoals schaalvergroting door moderne landbouw en verstedelijking, hebben echter geleid tot verstoring van het mozaïeklandschap en de verwevenheid van dorpen met het landschap.

Een aanzienlijk deel van het landschap wordt gebruikt voor de vrijetijdseconomie. Denk daarbij aan vakantieparken, golfbanen, festivalterreinen, ultraluxe paardenhouderijen en mountainbikeroutes.

Ook de klimaatopgaven hebben de recente jaren hun stempel gedrukt op het landschap. Enerzijds is er de mogelijke komst van windmolens in het westelijk deel van De Kempen, anderzijds heeft hermeandering van beken ruimte geboden aan de wateropgave. De doorgaande verandering van het klimaat en de afname van de biodiversiteit zetten het landschap verder onder druk.

De ligging van De Kempen tussen de industriegebieden van Antwerpen en Rotterdam en het Ruhrgebied, gecombineerd met de lokale emissie van fijnstof zorgen voor een relatief slechte luchtkwaliteit. Daarnaast heeft het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen een negatieve impact op de waterkwaliteit.

Voorzieningen

In De Kempen zijn veel voorzieningen aanwezig. De grotere dorpen hebben een bovenlokale horeca- en winkelfunctie. Daarnaast zijn in de grotere dorpen diverse sportvoorzieningen, zoals zwembaden en sporthallen, en een bibliotheek aanwezig. Bijna alle dorpen hebben een eigen basisschool, kinderopvang, een gemeenschapshuis/MFA, een veldsportaccommodatie, een café en een friettent. Deze staan vrijwel allemaal onder druk door *vergrijzing* en in de kleine dorpen ook door *ontgroening*. Bovendien zijn er weinig voorzieningen voor de jeugd.

De Kempische zorg kent diverse vormen. De wijze waarop onze zorg is ingericht is gebaseerd op nationaal beleid. Zo lang mogelijk thuis blijven wonen is daarbij het uitgangspunt. De zelfredzaamheid van de Kempenaren is goed. De sociale cohesie maakt bovendien dat mantelzorg vaak voorhanden is. Wie is aangewezen op intensieve zorg moet verhuizen naar een van de verpleeghuizen in de grotere dorpen of – voor wie het zich kan permitteren – particuliere

Wat zijn vergrijzing en ontgroening?
Vergrijzing is het toenemen van het aandeel ouderen in de bevolking. Door betere levensomstandigheden en gezondheidszorg is het aantal ouderen in westerse landen zoals Nederland de laatste 50 jaar sterk toegenomen.

Ontgroening is het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking. In De Kempen is deze ontgroening onder meer het gevolg van het niet terug (kunnen) keren naar hun geboorteregio van jongeren die elders hebben gestudeerd.

02

02

woon-/zorginitiatieven. Deze plekken bevatten vaak ook aanvullende voorzieningen voor ouderen. Medische voorzieningen zoals huis- en tandartsen, fysiotherapiepraktijken en apotheken zijn niet in elk dorp beschikbaar en voornamelijk in de grotere dorpen aanwezig. Net als andere basisvoorzieningen zorgt dit ervoor dat de leefbaarheid in de kleine dorpen onder druk staat en door vergrijzing en ontgroening wordt dit versterkt. Voor ziekenhuizen zijn we aangewezen op Veldhoven, Eindhoven en Tilburg, die gevoelsmatig op grote afstand liggen. Ook andere grote kernen en steden, zoals Valkenswaard, Turnhout en Antwerpen, zijn niet ver weg, maar slecht bereikbaar met het openbaar vervoer.

Zoals aangegeven heeft elk dorp ten minste één basisschool. We kennen in onze regio openbaar en algemeen bijzonder onderwijs, maar ook speciaal basisonderwijs. In alle gemeenten worden kinderopvang en peuterprogramma's aangeboden. Niet-Nederlandstalige leerlingen in het basis- en voorgezet onderwijs leren we in een jaar de Nederlandse taal en ook over onze gewoonten en gebruiken. We merken dat de druk op het speciaal onderwijs en het onderwijs aan anderstaligen toeneemt door de schaalsprong.

In De Kempen hebben we twee scholen voor voortgezet onderwijs. De afstand naar het voortgezet onderwijs is echter groter dan gemiddeld in Nederland, zoals in veel landelijke gebieden, waardoor er lange reistijden zijn. Middelbaar beroepsonderwijs en hoger en universitair onderwijs zijn er niet in De Kempen.

Samenleving

De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Onderdeel van de Kempische identiteit zijn gemeenschapszin, sociale cohesie en een sterk verenigingsleven. Naast sportverenigingen, zijn er in bijna alle dorpen een gilde en carnavalsverenigingen aanwezig. De lokale bedrijven ondersteunen het verenigingsleven door middel van sponsoring.

De 'ons-kent-ons cultuur' en de Kempische mentaliteit van nuchterheid, hard werken en niet zeuren, maakt dat de Kempenaren voor elkaar klaarstaan, zowel individueel als in verenigingsverband. Deze karaktereigenschappen zorgen daarnaast voor een enigszins conservatieve en zelfredzame samenleving; de Kempenaar denkt er vaak 't zijne van zonder het uit te spreken. Daarnaast leven de Kempenaren bourgondisch: op tijd genieten van het leven en ontspanning zoeken.

Een uitdaging voor de regio zijn de bovengemiddelde vergrijzing en dreigende ontgroening. Door een verandering in de opbouw van de bevolking en de afnemende bereidheid om een actieve bijdrage te leveren, komt de draagkracht voor de (basis)-voorzieningen en het verenigingsleven onder druk te staan. Hierdoor kan de gemeenschapszin achteruit gaan.

Mede door de grote sociale cohesie is het in brede zin goed gesteld met het welzijn van de Kempenaren. In De Kempen lijken minder mensen eenzaamheid te ervaren dan in de rest van de Nederland. We ervaren een goede (geestelijke) gezondheid, al zijn er uiteraard verschillen per persoon. Er is sprake van een veilige leefomgeving met van oudsher veel sociale controle.

De Kempische toekomstdialoog

03

Waar we bij de Foto van De Kempen de huidige situatie in beeld brachten, kijken we in dit hoofdstuk met de Kempenaren naar de toekomst. In een toekomstdialoog schetsten de Kempenaren hun toekomstbeeld en gaven hun aandachtspunten mee over hoe De Kempen er in 2040 uit zouden moeten zien.

De toekomstdialoog

In april en mei 2024 heeft een toekomstdialoog plaatsgevonden. Tijdens twaalf interactieve werksessies in de verschillende Kempendorpen gaven zo'n 550 inwoners en ondernemers aan wat zij zouden willen behouden, versterken of juist toevoegen in hun dorp en De Kempen. Ook de raadsleden van de vier gemeenten hebben zo'n werksessie gehouden. Aangevuld met de resultaten uit een online vragenlijst en bezoek aan middelbare scholen en een jeugdgemeenteraad, is een duidelijk beeld ontstaan hoe de Kempenaren hun regio in de toekomst zien.

03

Samenvatting toekomstdialoog: zo zien de Kempenaren hun regio in 2040

In 2040 wonen de Kempenaren in een regio met zelfstandige dorpen die elk een eigen identiteit en karakter hebben kunnen behouden. De kleinschalige, landelijke sfeer is prominent aanwezig gebleven, met een sterke nadruk op saamhorigheid en gemeenschapszin. De dorpen zijn levendig, met een mix van jong en oud die samenleven in harmonie, en waarin nieuwkomers hun plek hebben kunnen vinden.

Er is een gezonde balans gevonden tussen nieuwbouw en het behoud van de dorpskernen met hun historische elementen. Nieuwbouwbuurten zijn ontworpen met respect voor het dorpse karakter. Er zijn voldoende betaalbare woningen. Specifieke aandacht is uitgegaan naar woningen voor starters en ouderen, waardoor jongeren in hun geboortestreek hebben kunnen blijven wonen en ouderen in hun vertrouwde omgeving oud kunnen worden. De Kempenaren willen dat elk dorp een groei doormaakt, maar zien het zwaartepunt voor de nieuwe woningen vooral nabij Eindhoven. Zij willen echter voorkomen dat hun dorpen vastgroeien aan het stedelijke gebied van Eindhoven en Veldhoven.

De voorzieningen zijn uitstekend ontwikkeld en afgestemd op de behoeften van alle inwoners en kennen draagkracht. De gemeenschapshuizen vormen nog steeds het kloppend hart van de samenleving. Basisscholen, kinderopvang, sportverenigingen en winkels voor basislevensmiddelen zijn behouden en waar nodig uitgebreid, waardoor de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd is. Een groter winkelaanbod is beschikbaar in de grotere kernen en omliggende steden. In elk dorp zorgen horeca en andere vormen van vermaak voor levendigheid, ook in de kleinere. Dat maakt de dorpen aantrekkelijk om in te wonen en te bezoeken. Zorgvoorzieningen zijn goed georganiseerd. Zo zijn huisartsen en tandartsen binnen handbereik en ook specialisten niet heel ver weg. Iedereen heeft toegang tot de zorg die nodig is.

Rondom de dorpen is het mozaïeklandschap van beekdalen, bossen, heide en vennen, en boerenland versterkt. De Kempenaren waarderen de gebruiksnatuur nabij de dorpen en wensen een uitbreiding van de recreatiepaden om te kunnen genieten van de groene ruimte. Daarnaast wensen de Kempenaren dat waardevolle bossen en andere natuur meer ruimte krijgen zodat ze robuuster van aard zijn. De groene dooradering van beken door het landschap zorgt voor een natuurlijke barrière tussen de verschillende dorpen.
De Kempenaren zijn het erover eens dat de landbouw een belangrijke invulling geeft aan het buitengebied en de toekomst van de regio. Over de wijze waarop landbouw wordt gedreven zijn de meningen verdeeld. De een ziet vooral een voortzetting van de huidige landbouw; voor de ander is de landbouw in 2040 verduurzaamd en minder intensief geworden.

De sociale cohesie is versterkt door initiatieven van bewoners, die worden ondersteund door de overheid. De Kempenaren hebben tal van vrijwilligersorganisaties en verenigingen die zich inzetten voor gemeenschapsprojecten, waardoor er een sterke band is tussen de inwoners. Vanuit de ons-kent-ons mentaliteit lukt het goed om de Kempenaren onderdeel te laten zijn van de samenleving. Integratie

van nieuwkomers wordt actief bevorderd door gerichte gemeenschapsactiviteiten en lokale projecten, met name voor internationale werknemers.

In dit toekomstbeeld staat ook het behoud van de kwaliteit van de werkgelegenheid centraal. Lokale bedrijven bloeien en bieden voldoende werkgelegenheid voor de inwoners. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en de lokale economie. De kwaliteit van de werkgelegenheid zijn behouden zonder uitbreiding van álle bedrijventerreinen.

Het netwerk van wegen en fietspaden vormt goede en veilige verbindingen tussen de dorpen en de grotere steden. In de dorpen is meer ruimte voor de fiets en het openbaar vervoer is voor de meeste dorpen een alternatief voor de auto.

Kortom, De Kempen hebben zich kunnen ontwikkelen tot een samenspel van bloeiende gemeenschappen met een eigen identiteit waar het dorpsgevoel en de zorg voor elkaar centraal staan. De combinatie van landelijke charme en moderne voorzieningen en werkgelegenheid maakt De Kempen aantrekkelijk voor zowel huidige als toekomstige generaties.

De Kempische opgaven

04

Naast de ambities van de Kempenaren om hun gebied zelf vorm te geven, hebben we te maken met een groot aantal opgaven die zijn ingegeven door (inter)nationale ontwikkelingen, of die rechtstreeks uit de schaalsprong volgen. We moeten ermee omgaan, we kunnen ze niet vermijden. Maar we kunnen er zelf wel richting aan geven door proactief eigen keuzes te maken. Aan een deel van de opgaven is al min of meer richting gegeven in bestaande regionale beleidsdocumenten, of per gemeente afzonderlijk. Andere opgaven zijn nog niet in beleid vastgelegd. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de opgaven heeft invloed op de brede welvaart van De Kempen en het subjectieve welzijn van de Kempenaar.

Wonen

Tot enkele jaren geleden waren we een *krimpregio*. De ontwikkeling van de Brainportregio bracht daar verandering in. De Kempen zijn in trek! Dat is natuurlijk positief, maar als keerzijde van de medaille is er nu sprake van een grote druk op de woningmarkt. Er is sprake van schaarste, zowel in kwantiteit als kwaliteit. Het woningaanbod blijft achter bij de vraag en er is niet voor elk wat wils. Het gevolg is dat er onvoldoende doorstroming is en de huizenprijzen stijgen.

Om alleen al de *autonome behoefte* op te kunnen vangen moeten we tot 2030 ten minste 3.220 woningen bouwen. Dat is al over zes jaar! Het woningaanbod richt zich op de verschillende doelgroepen waaronder woningen voor ouderen nabij voorzieningen en meer betaalbare woningen voor jongeren.

Elke subregio van de Brainportregio/MRE is gevraagd een steentje bij te dragen aan het faciliteren van de regionale schaalsprong. Voor De Kempen betekent dat dat er tot 2040 in totaal 5.000 tot 13.000 woningen bij moeten komen als onderdeel van een totale opgave van 100.000 tot 130.000 in de Brainportregio. Hier hebben we de volgende keuze te maken: gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? Is het verstandig om een buffercapaciteit op te nemen, mochten bepaalde ontwikkelingen geen doorgang kunnen vinden? En waar kunnen we het beste bouwen? Wat meer in de grotere dorpen? Of meer in de dorpen nabij het stedelijk gebied waar de druk op de woningmarkt het grootst is?

Iedere keuze heeft consequenties, zowel positief als negatief. Keuzes, die versterkend en tegelijkertijd tegenstrijdig kunnen zijn. Er ontstaat een nieuwe balans in de volkshuisvesting, omdat meer betaalbare woningen ook meer mensen van buiten De Kempen trekt. Meer woningen betekenen meer mensen die potentieel medewerkers kunnen zijn van de Kempische bedrijven en die bijdragen aan de levendigheid van De Kempen en daarmee het behoud van voorzieningen en het verenigingsleven.

In verband met de vergrijzing is er een groeiende behoefte aan levensloopgeschikte woningen, door nieuwbouw of aanpassing van bestaande woningen. Omdat de kansen voor inbreiding bijna allemaal opgebruikt zijn, moeten we dorpen gaan uitbreiden of accepteren dat er hoger gebouwd gaat worden. Daarbij moeten we voorkomen dat dit een

5.000 tot 13.000 woningen
Het aantal van 5.000 woningen is gebaseerd op de autonome behoefte in de woonvisie. De 13.000 woningen zijn afkomstig uit de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant (deel II Bijlagen).

Krimpregio
Een krimpregio is een gebied dat te maken heeft met bevolkingsdaling. Dergelijke krimp kan negatieve gevolgen hebben voor de economie en leefbaarheid in een regio.

Autonome behoefte
Het is de behoefte van een dorp om te kunnen voorzien in de natuurlijke aanwas van het dorp, voor jong en oud.

“Gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? En waar kunnen we het beste bouwen?”

04

ongewenste inbreuk doet op de kleinschalige en vaak karakteristieke identiteit van de dorpen en het omliggende landschap.

Werken

De Kempen zijn ook als economische locatie in trek! Niet alleen willen mensen in De Kempen blijven wonen of er zich vestigen. Ook de Kempische maakindustrie lift mee met de snelgroeiende economische Brainportregio, met voornamelijk bedrijven die hightech systemen en materialen maken. Willen we onderdeel blijven van deze economische voorspoed, zijn er nieuwe werklocaties nodig. Daarnaast vraagt de schaalsprong om voldoende geschikt personeel – in de maakindustrie, maar ook in maatschappelijke sectoren zoals zorg, onderwijs en welzijn.

Voor de economische ontwikkeling van De Kempen hanteren we twee groeiscenario’s. In de periode tot 2030 kiezen we voor *EIB*-hoog, met een Kempische behoefte van 60 hectare bedrijventerrein. Daarna is tot 2040 EIB-laag het uitgangspunt en komt daar nog eens 30 hectare bedrijventerrein vanuit de schaalsprong bij. Daarmee kunnen we overigens niet alle bedrijven faciliteren en zullen er keuzes gemaakt moeten worden.

Onderdeel van de Kempische economie zijn de landbouwbedrijven en de bedrijven die onderdeel zijn van de vrijetijdseconomie. De landbouw staat aan de vooravond van een transitie. De vrijetijdseconomie zal onveranderd groot blijven.

EIB

Het Economisch Instituut voor de Bouw maakt prognoses en scenario’s over de ontwikkeling van de bouw en gebouwde omgeving voor overheden, belangenorganisaties en bedrijven.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Een goede bereikbaarheid van De Kempen en binnen De Kempen is een voorwaarde voor een goed functionerende woon- en werkomgeving. Uit de Foto van De Kempen volgt dat we deze bereikbaarheid op veel plekken in het gebied zouden kunnen verbeteren, ongeacht de keuze om door te groeien. Er is sprake van een slechte doorstroming van de A- en N-wegen en verminderde verkeersleefbaarheid van de kleine dorpen. Door een gebrek aan serieuze alternatieven kiest de Kempenaar vaak voor de auto als vervoermiddel.

Een mobiliteitstransitie van De Kempen is noodzakelijk. In de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040 en de Kempische Mobiliteitsstrategie zijn hiervoor al oplossingsrichtingen beschreven. Het bestaande autonetwerk is ontoereikend en een opschaling daarvan is zowel ruimtelijk als met betrekking tot klimaat en leefbaarheid ongewenst. Investeringen in het wegennet moeten passen bij de rol van de auto en de leefomgeving in de toekomst. We verbeteren duurzame alternatieven (denk aan hoogwaardig openbaar vervoer en verbeterde brandstoffen) en actieve mobiliteit in de vorm van de fiets. Vanuit de gedachte van brede welvaart betekent dat het leggen van nadruk op bereikbaarheid voor iedereen, in plaats van te focussen op filebeperking en reistijdwinsten, en het beperken van de negatieve voetafdruk van mobiliteit op de omgeving. Voorwaarde is wel dat de reistijd met fiets en openbaar vervoer in de spitsperioden kan concurreren met die van de auto. Het aanbod aan mobiliteitsvoorzieningen zal echter per kern verschillen. Voor de korte afstand zetten we in op fiets en voor de lange afstand op openbaar vervoer als goede alternatieven voor de auto.

Vanuit de Brainportregio hebben De Kempen de opgave voor het aanleggen van hoogwaardig-openbaar-vervoersverbindingen om de bereikbaarheid te verbeteren. De HOV4-lijn Eindhoven-Veldhoven wordt doorgetrokken tot aan Eersel en vanaf Eersel naar Bergeijk en naar Bladel en Reusel (HOV4-light). De HOV-lijnen bestaan uit een netwerk van HOV-haltes op een hoofdas, van waaruit een fijnmazig netwerk van fiets, openbaar vervoer en auto de Kempenaren naar de dorpen brengt. De *HOV-knoop* in Eersel, waar HOV4 en HOV4-light op elkaar aansluiten kan op termijn uitgroeien tot *Brainporthub*. De HOV-knoop vormt een logische plek voor verbindingen in de richting van Bergeijk/Lommel en Eindhoven Airport/*BIC*.

Landschap en klimaat

Uit de Foto van De Kempen blijkt dat het kenmerkende mozaïeklandschap het fundament vormt voor een prettige woon- en leefomgeving. Waar het buitengebied voorheen vooral het domein was van natuur en landbouw, maken andere vormen van ruimtegebruik de laatste decennia meer en meer aanspraak op dit gebied. Er vindt al langer een verstedelijking plaats voor nieuwe woonbuurten en bedrijventerreinen. Daarnaast leggen recreatieve bedrijvigheid en activiteiten een extra druk op natuur en landschap.

Relatief nieuw is het ruimtegebruik dat te maken heeft met het veranderende klimaat – denk aan de productie van duurzame energie en de berging van steeds grotere hoeveelheden regenwater die in korte tijd vallen. Tot slot is door intensivering van de

HOV 4 en HOV 4-light

HOV 4 is de snelle busverbinding van het centrum van Eindhoven, via Veldhoven over de vluchtstrook van de A67 naar Eersel. Het vervolg van HOV 4 gaat om de hoogwaardige busverbinding via Bladel naar Reusel.

HOV 4-light wordt gevormd door de busverbindingen vanaf Eersel via Bladel naar Reusel en vanaf Eersel naar Bergeijk. Op deze verbindingen krijgt de bus voorrang op de rest van het gemotoriseerde verkeer.

HOV-knoop

Een hoogwaardig-openbaar-vervoersknoop (kortweg: HOV-knoop) is een plek waar meerdere vervoersvormen (fiets, openbaar vervoer, auto) samenkomen. Het is een toegankelijk centraal punt waarmee een efficiënte en duurzame verplaatsing van A naar B mogelijk wordt.

Brainporthub

Deze hub is een park & ride buiten de stad met een belangrijke bovenregionale functie voor de afvang van automobilisten, dus ook voor bezoekers van buiten de regio. De Brainporthub biedt hen een snelle en duurzame transfer richting hun eindbestemming, veelal richting grote werkgevers en naar het stedelijk gebied. Het is plek waar doorreizigers maar relatief kort zijn. Reizigers, veelal woon-werkverkeer, parkeren de auto op deze hub buiten het stedelijk gebied en stappen daar over op (hoogwaardig) openbaar vervoer.

BIC

BIC staat voor Brainport Industries Campus. De BIC is een bedrijvenpark voor bedrijven die onderdeel zijn van de toeleverketen voor de multinationals in de Brainportregio. De gemeente Eindhoven en ASML zijn overeengekomen dat de nieuwe fabriek van ASML wordt toegevoegd aan de BIC.

04

landbouw de symbiose tussen landbouw en natuur veelal verloren gegaan, met grote negatieve gevolgen voor de biodiversiteit.

Zoals hiervoor al is gebleken, is nieuwe gebruiksruimte voor wonen en bedrijven onontkoombaar. Daarnaast hebben De Kempen een functie van landelijke en natuurlijke 'achtertuin' van de Brainportregio, van een bovenregionaal niveau. Bij het zoeken naar locaties voor deze verstedelijking is een zorgvuldige afweging nodig, waarbij water en bodem sturend zijn en er ruimte blijft voor versterking van natuur, behoud van het landschap met cultuurhistorische bebouwingsclusters, verbetering van de landbouw en herstel van de verwevenheid van natuur en landbouw. Daarnaast willen we onze omgeving meer klimaatrobuust maken, zodat we grote hoeveelheden regenwater goed opvangen, om vast te houden of te verwerken. Ook gaan we hiermee *hittestress* tegen. Deze opgave komt in een *groenblauwe gebiedsgerichte aanpak* voor de gebieden Kempenland-West en Grenscorridor aan de orde. Een algemene opgave is de toevoer van voldoende energie. Ook wij hebben te maken met *netcongestie*. Verzwaring van het elektriciteitsnet is pas gepland na 2031.

Voorzieningen

De voorzieningen in De Kempen staan op verschillende manieren onder druk. Ook hier hebben vergrijzing en vergroening een grote invloed. De vergrijzing maakt dat er steeds meer aanspraak wordt gemaakt op zorgvoorzieningen, terwijl er steeds minder 'handen' beschikbaar zijn om die zorg te kunnen bieden. Zo zal in de periode tot 2040 bijna een verdubbeling van het aantal 75-plussers plaatsvinden. Het aantal ouderen dat behoefte heeft aan 24-uurszorg of zorg op afroep neemt na 2030 toe met 70%. Het landelijke beleid is erop gericht om nauwelijks nog nieuwe verpleeghuisplekken te creëren. Hierdoor moeten we de woonvragen van senioren steeds meer in reguliere woningen opvangen. Dit beleid is een gevolg van de personeelstekorten in de zorg. In de periode tot 2040 verwachten we daarom een tekort aan 1.200 zorgplekken. Dat vraagt niet alleen om extra voorzieningen, maar vooral om voldoende personeel.

De omgekeerde beweging zien we in het basisonderwijs. Door ontgroening zijn er steeds minder kinderen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het behoud van een basisschool en voldoende kinderopvang belangrijk, omdat dat voor jonge gezinnen vaak wel voorwaarde is om te blijven of zich er te vestigen.

Voor levendige en aantrekkelijke dorpsharten is het noodzakelijk dat er voldoende winkels en horecagelegenheden zijn, en dat de dorpsharten goed bereikbaar zijn. Het aantal winkels in de kleine dorpen is de laatste jaren afgenomen en bestaande winkels hebben moeite met het vinden van opvolging. Daarnaast is er behoefte aan andere vormen van vermaak.

Ongeveer de helft van de Kempenaren kampt met overgewicht. Hoewel dit percentage niet veel anders is dan in Nederland als geheel, is het wenselijk dit aantal terug te brengen. Dat vraagt om veranderingen in het levenspatroon van mensen. Slechts een kleine 46% van de Kempenaren voldoet namelijk aan de beweegrichtlijn. Aantrekkelijke mogelijkheden om aan sport te doen en een plezierige omgeving om te wandelen of te fietsen nodigen uit om in beweging te komen.

Samenleving

Het behoud van de Kempische identiteit is een veelgehoord onderwerp. Zoals we eerder al aangaven bepalen vele factoren de identiteit van een gebied. Een belangrijk deel komt voort uit de samenleving. De Kempen worden gekenmerkt door een actief verenigingsleven en het er voor elkaar zijn. Doordat het aantal Kempenaren dat zich wil of kan inzetten voor de vereniging en elkaar afneemt, staat het verenigingsleven echter onder druk. Dit komt door vergrijzing en ontgroening, en wordt versterkt door de individualisering van de samenleving – een fenomeen dat zich al enige decennia in heel Nederland voordoet.

Als gevolg van de schaalsprong zullen zich mensen van elders in De Kempen gaan vestigen. Mensen die vaak andere opvattingen en gebruiken hebben, ongeacht hun komaf. De opgave is om deze nieuwkomers bekend te maken met de Kempische identiteit en het hen mogelijk te maken daarvan onderdeel te worden.

Hittestress
Als gevolg van klimaatverandering warmt de omgeving op. Extreme, langdurige hitte vermindert het functioneren van mensen en kan schadelijk zijn de voor gezondheid. Koelere plekken in de openbare ruimte bieden de mogelijkheid om af te koelen en gaan het opwarmen van de (stedelijke) omgeving tegen.

Groenblauwe gebiedsgerichte aanpak
De klimaat-, natuur-, water- en landbouwopgaven zijn nauw met elkaar verweven. Met de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak wordt gezocht naar slimme combinaties van oplossingen die bijvoorbeeld de natuur versterken, de kwaliteit van ons water en onze bodem verbeteren en kansen bieden voor de landbouw.

Netcongestie
Doordat we overstappen op duurzame energie, neemt het gebruik en de opwek van elektriciteit toe. Op verschillende plekken in Nederland is daardoor onvoldoende ruimte (capaciteit) op het elektriciteitsnet. Dit zorgt voor file op het elektriciteitsnet op piekmomenten: netcongestie.

De Kempische ambitie

05

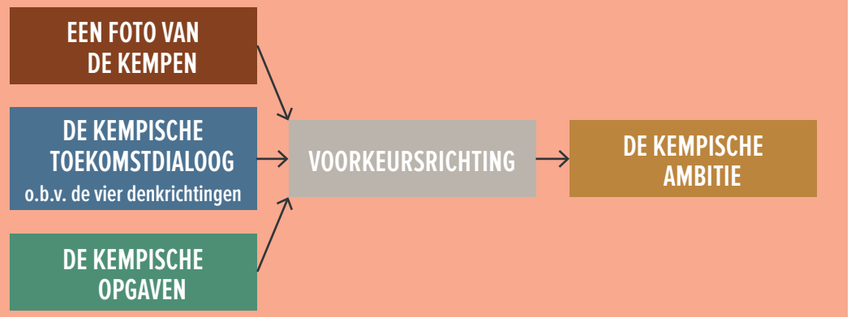
Van denkrichtingen naar Kempische ambitie

In het kader van het bestuursopdracht van deze Ontwikkelstrategie zijn vier denkrichtingen opgesteld, waarlangs de effecten van de Kempische opgaven kunnen worden bepaald en die gebruikt zijn als gesprekstarter tijdens de toekomstdialoog. De vier denkrichtingen zijn:

- Minimale groei
  De dorpen groeien geleidelijk door. Er komen pakweg 5.000 woningen en een bedrijventerrein bij.
- Gelijk verdeelde groei
  Er komen ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij. De woningen worden gelijk verdeeld over de vier gemeenten. Alle dorpen en bedrijventerreinen worden ruim een derde groter.
- Groei nabij stedelijk gebied
  Ook in deze denkrichting komen er ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij, maar dan op één locatie in De Kempen, in de richting van Eindhoven. Daar ontstaat een nieuwe ‘knoop’. De dorpen groeien een beetje.
- Groei in nieuwe kern
  We vangen de groei met ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein op met een nieuwe groeikern op een andere plek in De Kempen.

Vanuit de vier denkrichtingen is een vijfde denkrichting - de voorkeursrichting - gecreëerd, die heeft geleid tot de Kempische ambitie. Deze volgt uit de foto van De Kempen, de toekomstdialoog en de Kempische opgaven.

Tegenstrijdigheden zorgen ervoor dat niet alles kan en dat er overwogen keuzes zijn gemaakt.

“Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

05

De Kempische ambitie op hoofdlijnen

De Kempische ambitie is voornamelijk gebaseerd op de denkrichtingen ‘gelijk verdeelde groei’ en ‘groei nabij stedelijk gebied’:

- Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen gaan we mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong en groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal na evaluatie bij te stellen.
- We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen (Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel) meer dan de autonome woningbehoefte. Daarnaast zullen de kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied (denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel) meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.[1]
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden ze uit, en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.

Uit de toekomstdialoog volgt dat de Kempenaren trots zijn op hun sociale identiteit met haar verenigingsleven, kenmerkende tradities zoals carnaval, en de ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken. Deze Kempische identiteit wordt daarnaast gekenmerkt door ruimtelijke aspecten zoals de ruim opgezette kernen, weinig hoogbouw en de groene omgeving die altijd in een mum van tijd te bereiken is. Deze identiteit is belangrijk voor het welbevinden van de inwoners en dient behouden te blijven.

We streven naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040:

“In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met het actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

Om dit toekomstbeeld te bereiken houden we vast aan de volgende leidende principes:

- We sturen op plannen in het fysieke domein (wonen, werken, mobiliteit, voorzieningen) om maatschappelijke doelen te realiseren.
- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Ter borging van het karakter van de kernen en daarbij horende sociale cohesie wordt voor eigen inwoners en voor hen die terug willen keren naar De Kempen binnen de eigen gemeenten - voor zover de wetgeving hiervoor mogelijkheden biedt - beleid gevoerd om hen een voorrangspositie te bieden op nieuwe woningen.
- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.
- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met geschikte vervoermiddelen voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan uitstoot, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen. Zo bewaren en bevorderen we de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.
- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden, om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te behouden.
- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaar en de nieuwkomers.

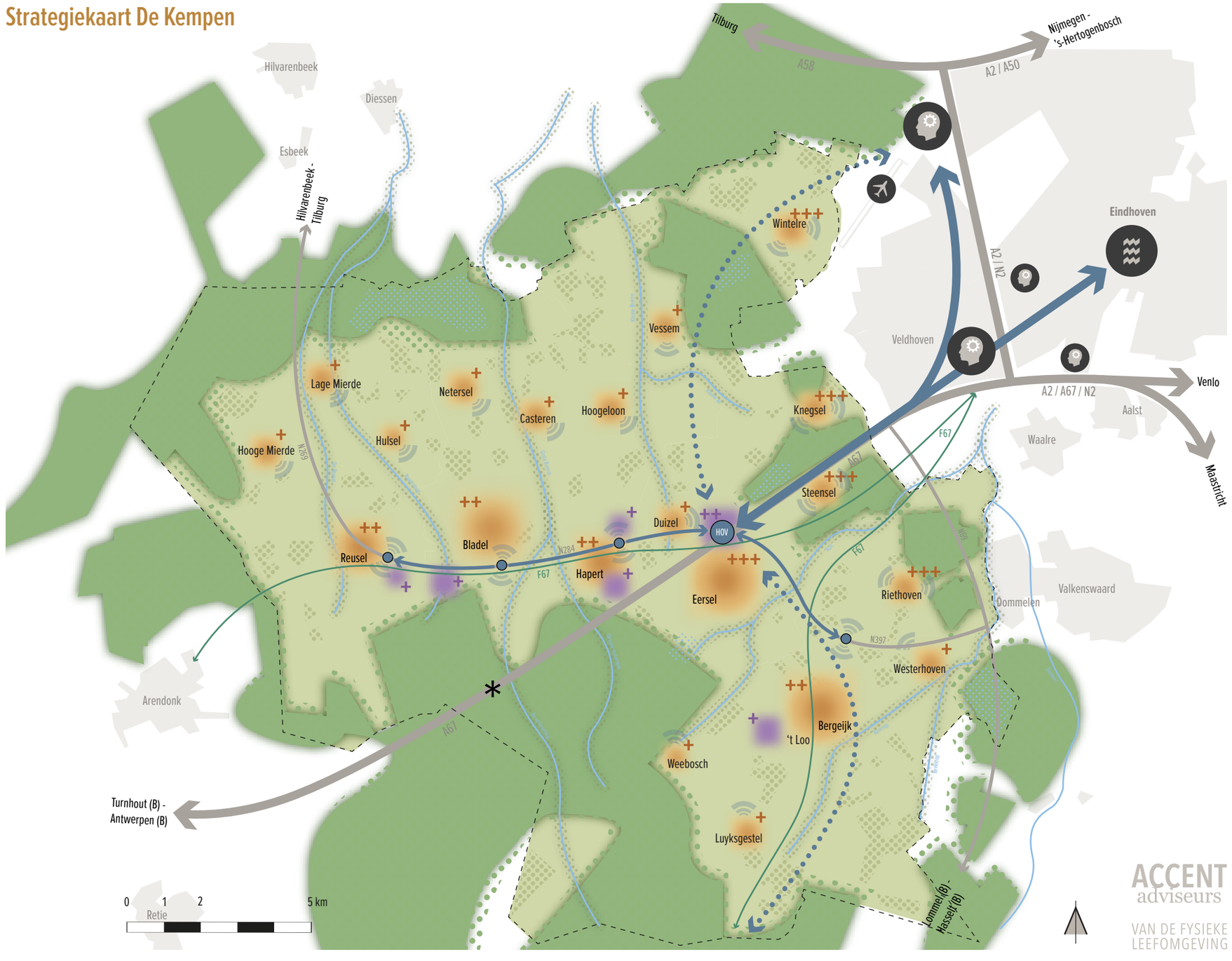
De Kempische ambitie gaat in op de zes thema’s: wonen, werken, bereikbaarheid, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Voor elk thema wordt aan de hand van de ‘draaiknoppen’ ambitie, locatie en prioriteit richting gegeven. Alle ambities hebben als doel om bij te dragen aan de brede welvaart van De Kempen en daarmee het welzijn van alle Kempenaren. Brede welvaart en subjectief welzijn wordt hiermee voorwaarde voor toekomstige ontwikkelingen.

1 *Voor zover mogelijk binnen de fysieke mogelijkheden en begrenzingen vanuit onder andere bodem, water en natuur, en de milieucontouren van Eindhoven Airport.*

“In onze samenleving is iedereen welkom
en leren we elkaar graag kennen.”

05

Strategiekaart De Kempen

Legenda

- Kempisch dorp
- bedrijventerrein
- \+ groei voor autonome behoefte
- ++ groei voor autonome behoefte en schaalsprong
- +++ extra groei voor autonome behoefte en schaalsprong nabij stedelijk gebied
- HOV-knoop De Kempen
- regionaal autonetwerk
- HOV 4
- HOV 4 light
- HOV-halte
- OV-verbinding (in onderzoek)
- snelfietsverbinding De Kempen (F67)
- fijnmazig mobiliteitsnetwerk
- * zoekgebied afrit A67
- natuurgebied als drager van de identiteit van het Kempisch landschap
- versterken mozaïeklandschap als identiteit van het Kempisch landschap
- vennen
- versterken beekdal als ruimtelijke identiteitsdrager van het mozaïeklandschap
- centrum Eindhoven
- Brainport bedrijvencampus
- Eindhoven Airport
- grens Kempengemeenten

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

05

“Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer.”

Wonen

- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft.

Ambitie

1. Om de woonzekerheid van onze regio te waarborgen gaan we mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong en groeien we tot 2040 met minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen. Om dit aantal te realiseren is het creëren van een buffer noodzakelijk, zodat bij er planvertraging of -uitval voldoende plannen zijn om dit aantal mogelijk te maken.

We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal binnen een bandbreedte na evaluatie bij te stellen. Per gemeente hanteren we onderstaande ruime, en daarmee richtinggevende, bandbreedte.

2. We geven invulling aan de vraag naar woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder senioren en starters. Ook zetten we in op betaalbare woningen en de huisvesting van overige aandachtsgroepen, zoals zorgbehoevenden, arbeidsmigranten, statushouders en asielzoekers.
3. Met collectieve wooninitiatieven zetten we in op het versterken van de saamhorigheid, de zorg voor elkaar en het tegengaan van eenzaamheid.

Locatie

1. We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.

Gemeente	Minimale ambitie	Maximale ambitie
Bergeijk	+1.750 woningen	+3.000 woningen
Bladel	+2.250 woningen	+3.000 woningen
Eersel	+4.000 woningen	+5.500 woningen
Reusel-De Mierden	+950 woningen	+1.500 woningen
Totaal De Kempen	+8.950 woningen	+13.000 woningen

2. Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de grotere kernen (Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel) meer ten opzichte van de autonome woningbehoefte. Daarnaast zullen ook kernen met een ligging nabij het stedelijk gebied (denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel) meer groeien om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
3. De woningtypologie en de dichtheid van nieuwe woningen sluit aan bij de lokale woonbehoefte en opgave van de betreffende kern.
4. Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Om het groen in de kernen te behouden en om aan de woningopgave te voldoen is de uitbreiding van onze kernen echter noodzakelijk. Hierbij zijn water en bodem sturend.

Prioriteit

1. Prioriteit ligt bij het opvangen van de schaalsprong in de kernen nabij het stedelijk gebied, denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel. Hiervoor is belangrijk dat snel onderzocht wordt waar deze woningen gerealiseerd kunnen gaan worden en planologische voorbereidingen te starten.
2. We monitoren de toewijzing van woningen aan mensen met sociale, economische of maatschappelijke binding met De Kempen. Mocht dit in een bepaald segment in een gemeente onder grenzen vanuit de Huisvestingswet komen te liggen, kunnen we op lokaal niveau overwegen

05

Huisvestingswet

De aangepaste Huisvestingswet (2024) biedt meer ruimte om woningen met voorrang toe te wijzen aan mensen met lokale, maatschappelijke of economische binding in sociale huur, middenhuur of nieuwbouw betaalbare koop. Dit is alleen mogelijk als er aantoonbare schaarste is die leidt tot verdringing. Daarvan is sprake als meer dan 50% van de vrijkomende woningen in een afzonderlijk segment naar mensen van buiten de gemeente gaat.

om nieuwe instrumenten uit de Huisvestingswet in te zetten.

3. We bouwen nieuwe woningen in de kernen naar gelang demografische ontwikkelingen en behoefte met speciale aandacht voor starters en senioren. Deze doelgroepen vragen om specifieke woonvormen zoals kleinere en betaalbare woningen voor starters uit eigen regio.
4. Focus ligt op het behouden en toevoegen van seniorenwoningen in de dorpscentra van met name Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel. Op deze manier wonen de senioren nabij bestaande voorzieningen en ontstaat er voldoende volume voor ondersteunende voorzieningen. Daarnaast zal dit de doorstroming op de woningmarkt bevorderen doordat de huizen die achtergelaten worden door de senioren beschikbaar worden voor andere doelgroepen.

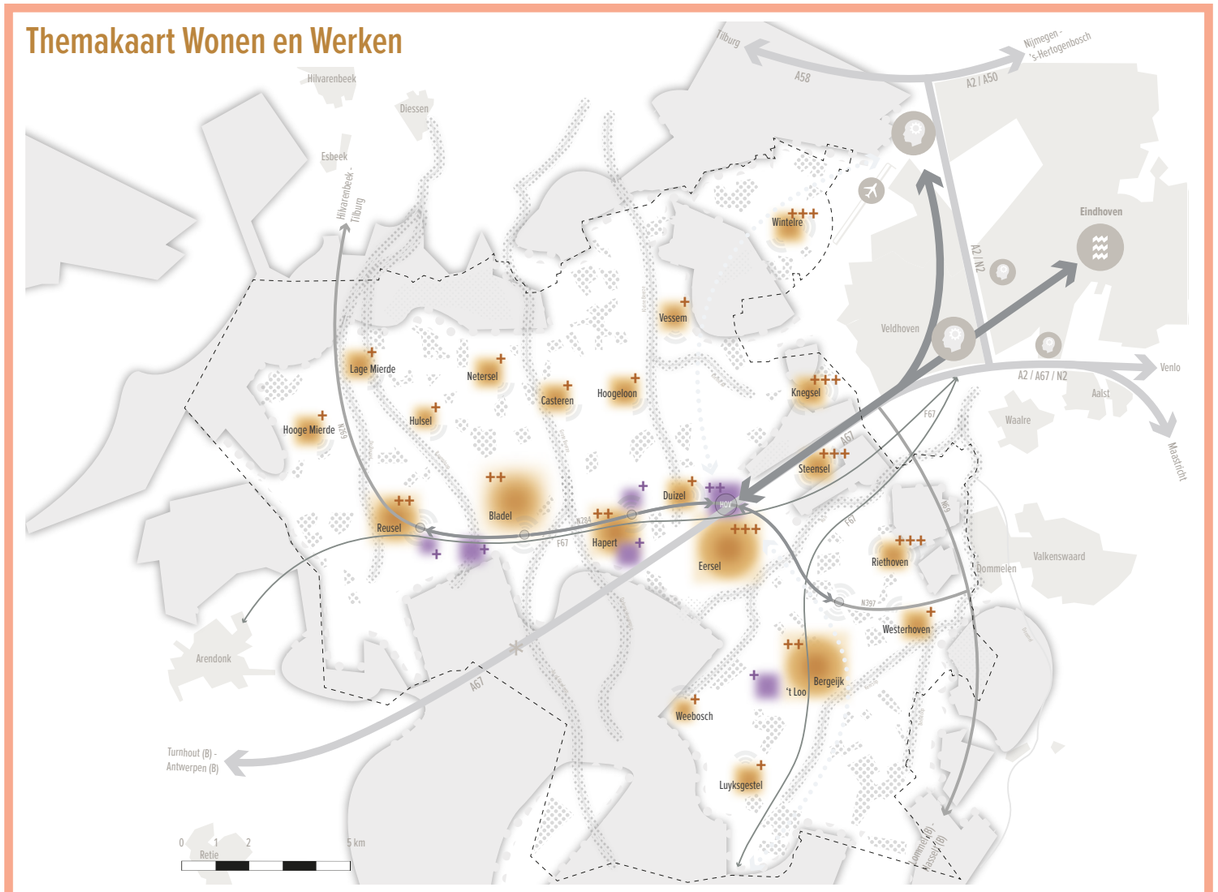
Voorzieningen in kleine kernen

Tijdens de toekomstdialoogavonden is de nadrukkelijke wens van de Kempenaren uitgesproken voor het versterken en toevoegen van (basis)voorzieningen, met name ook in de kleine kernen. Ondanks dat voorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid van de kernen is de gedachte dat elke kern kan beschikken over een compleet voorzieningenaanbod niet reëel. Onderstaand rekenvoorbeeld toont aan hoeveel inwoners en woningen een kern moet hebben om een bepaalde voorziening levensvatbaar te maken en houden. Hiervoor hanteren we de gemiddelde huishoudensgrootte in De Kempen van 2,33 personen per huishouden (CBS, 2023).

Huisarts	Gemiddeld aantal huisartsen in Nederland per 1.000 inwoners	0,66
	Inwoners benodigd voor één huisarts	1.515
	Benodigde woningen voor één huisarts	651
Cafetaria	Gemiddeld aantal cafetaria's in Nederland per 1.000 inwoners	0,55
	Inwoners nodig voor één cafetaria	1.818
	Benodigde woningen voor één cafetaria	781
Voetbalvereniging	Gemiddeld aantal sportvelden in Nederland per 1.000 inwoners	0,96
	Inwoners nodig voor één sportveld	1.042
	Benodigde woningen voor één sportveld	447

Uitleg tabel: om een extra huisarts in een willekeurige kern of cluster van kernen mogelijk te maken moeten er dus 651 woningen toegevoegd worden. Voor een kern als de Weebosch, met 218 woningen, betekent dit een groei met 199%. Hulsel dient met 323 woningen te groeien, wat gelijk staat aan een groei van 98% ten opzichte van de huidige situatie.

Themakaart Wonen en Werken

Legenda

- Kempisch dorp
- bedrijventerrein
- \+ groei voor autonome behoefte
- ++ groei voor autonome behoefte en schaalsprong
- +++ extra groei voor autonome behoefte en schaalsprong nabij stedelijk gebied

05

Werken

- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.

Ambitie

1. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong ontwikkelen we ten minste 90 hectare aan nieuwe bedrijventerreinen in de regio, waarvan 40% aan kleinschalige lokale terreinen en 60% op een grootschalig subregionaal terrein: het Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2). Het versterken van de lokale en regionale werkmilieus heeft een positief effect op de lokale werkgelegenheid en (brede) welvaart van de regio door de verbondenheid met onder andere sponsoring van het lokale verenigingsleven.
2. We zetten in op het behouden en versterken van de vrijetijdssector.

Locatie

1. We breiden bestaande lokale bedrijventerreinen uit of ontwikkelen nieuwe lokale bedrijventerreinen om in de lokale behoefte te kunnen voorzien.
2. Ons nieuwe subregionale bedrijventerrein (KBP 2) ontwikkelen we op een gunstige locatie ten opzichte van de A67 en de nieuwe HOV-verbinding.

Prioriteit

1. In de periode tot 2030 volgen we het scenario “EIB hoog”, waarbij we circa 60 hectare bedrijventerreinen ontwikkelen. In de periode tot 2040 volgen we het scenario “EIB laag”. In deze periode ontwikkelen we de overige 30 hectare.
2. Bestaande bedrijventerreinen willen we waar mogelijk revitaliseren en verduurzamen. In sommige gevallen herstructureren we de bedrijventerreinen.

05

Bereikbaarheid en mobiliteit

- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan emissie, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen, om zo de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.

Ambitie

1. Om de druk op het wegennet binnen en buiten de kernen te verminderen zetten we in op het opwaarderen van het bestaande lokale fietsnetwerk en de aanleg van de snelfietsverbinding F67 (De Kempenroute), zonder hierbij afbreuk te doen aan de autobereikbaarheid van onze kernen.
2. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong investeren we in een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Dit doen we door de realisatie van een HOV-verbinding naar De Kempen (HOV4 en HOV4-light). Deze leidt tot de realisatie van een regionale HOV-knoop in Eersel, die op termijn kan uitgroeien tot Brainporthub. HOV4 en HOV4-light maken een fijnmazig netwerk aan kleinere HOV-haltes met passend openbaar vervoer voor alle kernen mogelijk.
3. Naast het verbeteren van de fietsbereikbaarheid en (H)OV denken we aan inzet van slimme mobiliteitsoplossingen.

Locatie

1. Door de aanleg van een hoogwaardige OV-verbinding op de vervoersas Veldhoven - Eersel - Hapert - Bladel - Reusel (HOV4 en HOV4-light) is de realisatie van een HOV-knoop mogelijk. Vanwege de gunstige ligging op die as realiseren we de HOV-knoop nabij de A67-afrit Eersel. We onderzoeken of extra ov-verbindingen van Bergeijk naar Lommel en Eindhoven Airport/BIC nodig zijn.
2. Om de verkeersveiligheid in onze kernen te waarborgen, te verbeteren en ongewenst doorgaand vervoer te beperken zoeken we naar maatwerkoplossingen op kernniveau. Waar nodig breiden we ons fijnmazige mobiliteitsnetwerk uit met nieuwe OV-verbindingen en (auto)-infrastructuur. We onderzoeken of een extra afrit op de A67 ter hoogte van Reusel mogelijk is.

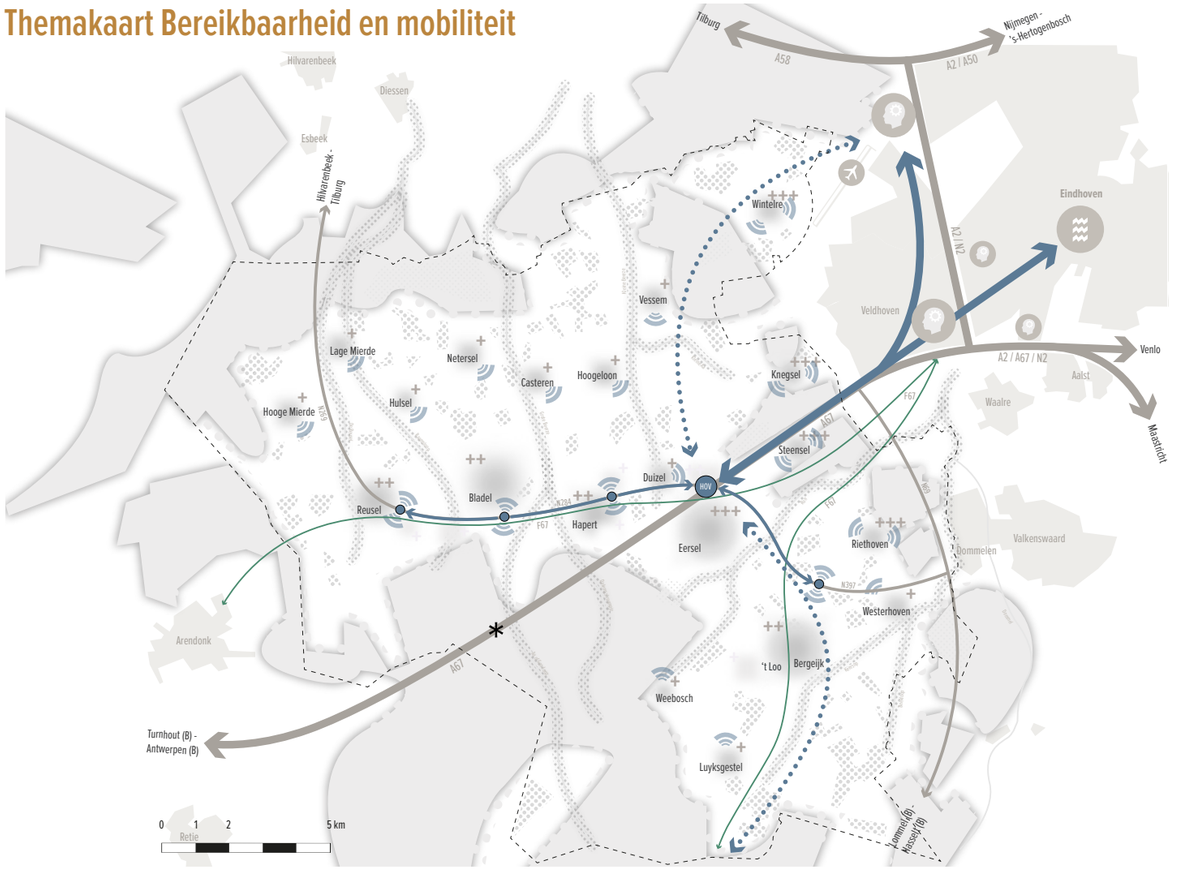
Prioriteit

1. We zetten in op veilige, comfortabele fietsverbindingen tussen de kernen en directe, veilige en comfortabele verbindingen naar het stedelijk gebied. Daarnaast zetten we in op een goed fietsnetwerk dat de kernen, werklocaties, recreatieve voorzieningen en de natuurlijke omgeving met elkaar verbinden.
2. Het realiseren van HOV4, HOV4-light en de HOV-knoop, en het daaruit volgende fijnmazige netwerk van openbaar vervoer en andere mobiliteitssystemen, heeft gezien de schaalsprong hoge prioriteit. Een goede bereikbaarheid en ontsluiting van alle kernen voor jong en oud draagt bij aan de leefbaarheid van onze regio.

Legenda

- HOV-knoop De Kempen
- regionaal autonetwerk
- HOV 4
- HOV 4 light
- HOV-halte
- OV-verbinding (in onderzoek)
- snelfietsverbinding De Kempen (F67)
- fijnmazig mobiliteitsnetwerk
- zoekgebied afrit A67

Themakaart Bereikbaarheid en mobiliteit

05

Landschap en klimaat

- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.

Ambitie

1. We zetten in op het behouden en versterken van onze natuur en mozaïeklandschap. Waar mogelijk geven we meer ruimte aan natuurgebieden en creëren we nieuwe ecologische verbindingszones om het mozaïeklandschap te versterken. Dit aantrekkelijke landschap draagt ook bij aan de recreatie- en vrijetijdssector van De Kempen.
2. De agrarische sector met zijn akkers en weiden, en dierhouderijen is en blijft een belangrijk onderdeel van De Kempen. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector.
3. We sluiten aan bij de strategie voor besparing, grootschalige opwek van duurzame energie en warmte zoals is vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0.

Locatie

1. De beken in De Kempen vormen een belangrijke ruimtelijke structuur en zorgen voor een groenblauwe dooradering van het landschap die de kernen van elkaar scheidt. Een groene buffer kan een ruimtelijke scheiding vormen met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven. Door deze gebieden robuuster/ breder te maken draag je bij aan de Kempische identiteit (individuele kernen in het groen). Op deze wijze wordt er ook een bijdrage geleverd aan de ecologische hoofdstructuur, biodiversiteit, tegengaan van hittestress en ruimte voor waterberging.
2. We streven naar diversiteit in landbouw gericht op verbetering van de omgevingskwaliteit. Water en bodem en de nabijheid van natuur, woningen en recreatie zijn sturend in het bepalen van locaties en het type landbouw.

Prioriteit

1. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector. We sluiten hiervoor aan bij de provinciale aanpak en de GGA’s ‘Kempenland-West’ en ‘Grenscorridor’.

Voorzieningen

- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen.

Ambitie

1. We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden die uit en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.
2. De (hightech) maakindustrie die zo kenmerkend is voor onze regio willen we graag behouden. Het toevoegen van middelbaar beroepsonderwijs (mbo) gericht op sectoren die van groot belang zijn in de Brainportregio, zoals techniek, zorg, landbouw en de vrijetijdssector is wenselijk.
3. We zien de komst van nieuwkomers als een kans om vergrijzing tegen te gaan, (zorg)voorzieningen te behouden en het tekort aan personeel in de maatschappelijke sectoren (zoals zorg en onderwijs) op te vangen.

Locatie

1. In alle kernen behouden en versterken we het voorzieningenaanbod aan de hand van de lokale vraag.
2. Gezien de vergrijzing en de toename van het aantal inwoners is het van belang om eerstelijnszorg (huisarts, apotheek) in de nabijheid te hebben.
3. Voor bovenlokale voorzieningen zoeken we naar goed bereikbare locaties passend in de ruimtelijke structuur.

Prioriteit

1. Personeelstekorten in de maatschappelijke dienstverlening blijft een aandachtspunt. Het terugdringen van de personeelstekorten is een voorwaarde voor het opvangen van de schaalsprong in De Kempen. We zien kansen in het creëren van aantrekkelijke arbeidsplaatsen door de clustering van maatschappelijke voorzieningen in bijvoorbeeld nieuwbouw.
2. We zetten in op het ontwikkelen van ontmoetingsplekken en voorzieningen voor de Kempische jeugd, jongvolwassenen en ouderen. Op deze manier houden we onze kernen levendig en aantrekkelijk voor iedereen.
3. Door de groei van het aantal woningen is het belangrijk dat het aanbod van voorzieningen (zoals zorg en onderwijs) blijft aansluiten op de vraag, zowel kwantitatief als kwalitatief. Denk hier aan mbo-, speciaal- en internationaal onderwijs.

Samenleving

- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaren en nieuwkomers.

Ambitie

1. We zijn trots op onze Kempische manier van leven dat zich typeert door genieten en gezelligheid. We kennen onze dorpsgenoten en leren nieuwe buurtgenoten graag kennen. Deze cultuur behouden en versterken we door dit uit te dragen met actieve communicatie, het organiseren van waardevolle evenementen en fysieke ingrepen die ontmoeting stimuleren.
2. De sociale cohesie blijft behouden door in te blijven zetten op een actief verenigingsleven waar vrijwilligers een belangrijke rol spelen. Verenigingen dragen sterk bij aan een bruisende regio.
3. Nieuwkomers zijn van harte welkom in onze regio en dragen bij aan het in stand houden van onze verenigingen. We streven naar een goede integratie in onze Kempische gemeenschap zodat iedereen zich snel thuis voelt en actief kan bijdragen aan onze samenleving.

Locatie

1. Onze samenleving is niet locatie gebonden. Het DNA van De Kempen moet overal te voelen zijn, zowel in onze kernen als in de omliggende landschappen.

Prioriteit

1. We zetten ons in om de Kempische cultuur te behouden.
2. We geven uitvoering aan de integratie van nieuwkomers in De Kempen. Het organiseren van taal- en cultuurlessen voor nieuwkomers helpt bij een goede integratie in onze samenleving.

Hoe nu verder?

06

Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat een gezamenlijke ambitie van de vier Kempengemeenten, bedoeld om richting te geven aan de schaalsprong en deze in goede banen te kunnen leiden, met oog voor de brede welvaart in het gebied. Dit document heeft echter geen juridische status en is bovendien niet bindend. Het is daarom noodzakelijk om een aantal vervolgstappen te nemen om tot uitvoering van de ontwikkelstrategie te kunnen komen én om sturingsmogelijkheden te houden. De vervolgstappen worden in dit hoofdstuk beschreven.

Omgevingsvisie per gemeente

De Omgevingswet verplicht gemeenten een omgevingsvisie vast te stellen, waarin zij hun ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastleggen. Alle vier de Kempengemeenten beschikken over een omgevingsvisie, al is de ene wat recenter dan de andere. Voorliggende ontwikkelstrategie vormt de basis voor een actualisatie van de omgevingsvisies. De omgevingsvisies worden vervolgens uitgewerkt in het omgevingsplan en omgevingsprogramma's.

Hoewel de individuele gemeenten een eigen omgevingsvisie moeten hebben, is het wenselijk om voor bepaalde onderwerpen samen te werken. Dat gebeurt overigens al voor heel wat (deel)thema's: wonen, (vrijetijds)economie, bedrijventerreinen, mobiliteit, onderwijs, jeugd, Wmo minima, transitie landelijk gebied, gebiedsgerichte aanpak.

Het bestuurlijke proces van de omgevingsvisies geeft zowel het gebied als de gemeenteraden de mogelijkheid om inhoudelijk bij te dragen.

Periodieke evaluatie en bijstelling

Voorliggende ontwikkelstrategie is opgesteld op basis van de op dit moment beschikbare gegevens en verwachte tendensen. De praktijk leert dat de toekomst zich meestal anders ontwikkelt dan we nu kunnen voorzien. Wij stellen daarom voor om iedere drie jaar een evaluatie uit te voeren waarbij ook recente ontwikkelingen worden meegenomen ("zijn we nog op de goede weg?") om - indien nodig - bij te kunnen stellen. De evaluaties vinden plaats in 2027, 2030, 2033 en 2036.

Toetsingskader brede welvaart

Het leveren van een positieve bijdrage aan de brede welvaart blijft steeds voorop staan, zowel bij het wijzigen van de gemeentelijke omgevingsvisies als bij de periodieke evaluatie. Het onderwerp brede welvaart is - ook landelijk gezien - nog in ontwikkeling. Mogelijk dat er in de toekomst betere werkwijzen beschikbaar zijn. Bij de eerste evaluatie zal ook een monitor brede welvaart worden opgesteld naar de inzichten die er dan zijn.

Colofon

Deze Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 is een beleidsdocument van de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. De ontwikkelstrategie is opgesteld vanuit een ambtelijke kerngroep en een stuurgroep bestaande uit afgevaardigden uit de vier gemeenten. Accent adviseurs was penvoerder en vormgever van het document.

Gemeente Bergeijk

Postbus 10.000
5570 GA Bergeijk
info@bergeijk.nl
0497 551 455

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Postbus 11
5530 AA Bladel
info@bladel.nl
0497 361 636

gemeente Eersel

Postbus 12
5520 AA Eersel
gemeente@eersel.nl
0497 531 300

GEMEENTE Reusel-De Mierden

Postbus 11
5540 AA Reusel
gemeente@reuseldemierden.nl
0497 650 650

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Luchthavenweg 13E
5657 EA Eindhoven
contact@accentadviseurs.nl
www.accentadviseurs.nl
040 30 300 95

ACCENT
adviseurs

VAN DE FYSIEKE
LEEFOMGEVING

Aa

Resultaten Toekomstdialoog Ontwikkelstrategie De Kempen

Aanleiding

Voor het schrijven van een ontwikkelstrategie voor De Kempen is het gesprek met de Kempenaar onmisbaar. De gemeenteraden van de vier Kempengemeenten hebben dan ook de wens uitgesproken om inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in het traject te betrekken. In dat kader heeft in de maanden april en mei 2024 een participatietraject, de Toekomstdialoog, plaatsgevonden. De Toekomstdialoog bestond uit fysieke bijeenkomsten, toekomstdialoogavonden, en uit een digitale vragenlijst.
Deze bijlage beschrijft de opzet, de werkwijze en de uitkomsten van de toekomstdialoogavonden en de digitale enquête.

Toekomstdialoogavonden

Opzet
Er zijn in totaal 12 bijeenkomsten in verschillende dorpen georganiseerd waar men kon deelnemen aan de toekomstdialoog. De inwoners van De Kempen zijn op verschillende manieren benaderd met de uitnodiging om deel te nemen. Dit is o.a. gebeurd middels sociale media, lokale krantjes en 'welkomstborden' in de kernen. Ook zijn er persoonlijke uitnodigingen verstuurd naar ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarnaast zijn er op twee middelbare scholen vergelijkbare werksessies georganiseerd, is de jeugdgemeenteraad van de gemeente Bergeijk om input gevraagd en is er een werksessie georganiseerd voor alle raadsleden van de vier Kempengemeenten. Hieronder staan de data en locaties waarop en waar deze avonden hebben plaatsgevonden.

Datum	Bergeijk	Bladel	Eersel	Reusel-De Mierden
8 april			Knegsel	
10 april	Jeugdgemeenteraad		Steensel	
11 april			Duizel	
15 april				Reusel
16 april	Luyksgestel			
6 mei	Westerhoven			
7 mei				Hulsel

8 mei			Wintelre	
13 mei	Bergeijk 't Hof/'t Loo			
15 mei			Eersel	
16 mei		Pius X-College	Vessem	
21 mei		Bladel		
3 juni			Rythovius College	
4 juni	Werkbijeenkomst vier gemeenteraden			

Werkwijze
De bijeenkomsten werden gestart met een algemene introductie op de Ontwikkelstrategie De Kempen. Hierin werd verteld over de aanleiding van de strategie en welke mogelijkheden er zijn om als regio te groeien. Deze mogelijkheden zijn omschreven in 4 denkrichtingen die middels een korte animatie werden uitgelegd aan de aanwezigen. Vervolgens ging men in 3 verschillende rondes het gesprek aan gaan, aan de hand van 7 thema's en 3 vragen. Doel van de werksessie was het inzichtelijk maken wat de Kempenaar graag wil behouden, versterken en toevoegen aan de regio en om na te denken over de gevolgen van de verschillende groeiscenario's (denkrichtingen) op de regio. De deelnemers werd niet gevraagd om voor een bepaalde denkrichting te kiezen.

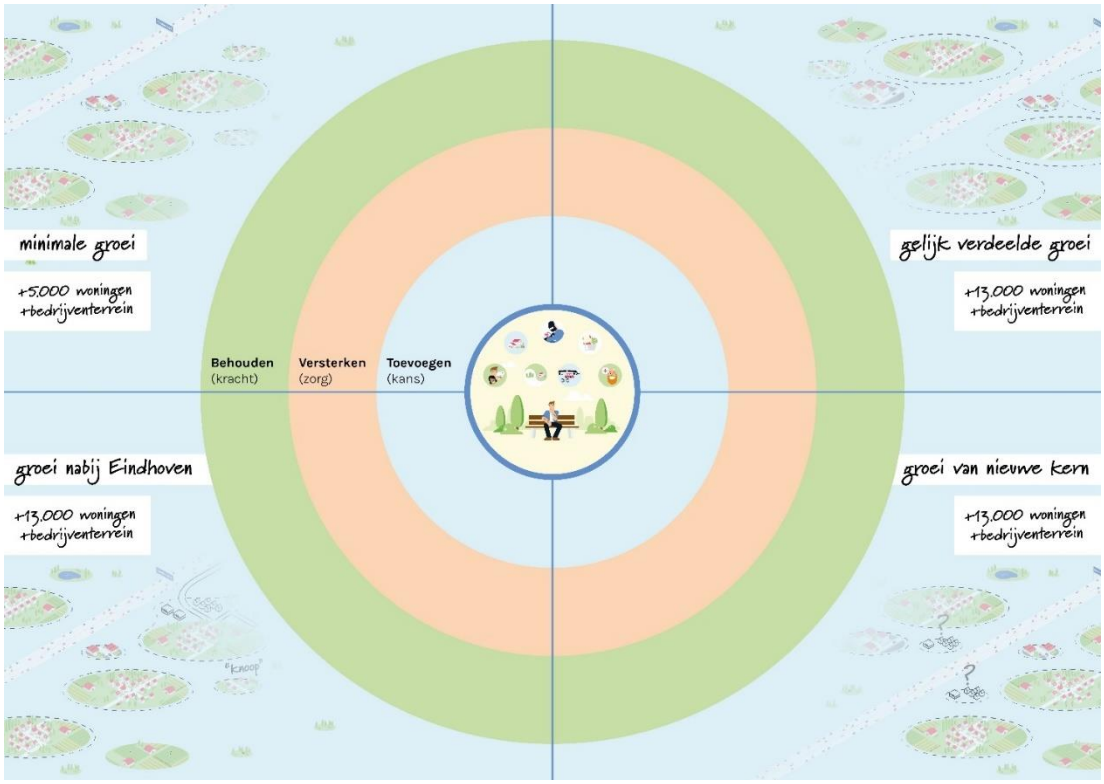
Zeven thema's	**Drie vragen**
Wonen	Wat wil je behouden?
Werken	Wat wil je versterken?
Voorzieningen	Wat wil je toevoegen?
Welzijn	
Samenleving	
Landschap & klimaat	
Bereikbaarheid	

In ronde 1 kwamen de thema's Wonen en Werken aan bod, in ronde 2 Voorzieningen, Welzijn en Samenleving en in ronde 3 de thema's Bereikbaarheid en Landschap & klimaat.

De deelnemers werden verdeeld in groepen van 6 tot 8 personen. Per groep kreeg men een A0 formaat poster (figuur 1) op tafel, waarop men post-its op kon plakken met hun bevindingen per thema. Ook kreeg iedere tafel per thema een infographic, waar nuttige informatie over het thema op staat. Aan de hand van het volgende stappenplan werd iedere ronde doorlopen:

Aa

1 Voer samen het gesprek over de thema's.
2 Schrijf op post-its wat jij wil...
...behouden
...versterken
...toevoegen
3 Plak de post-its binnen de juiste cirkel (en eventueel binnen een denkrichting die daarbij past)
4 Plak op de belangrijkste post-its een sticker om dit onderwerp te benadrukken.

Figuur 1. A0 4 denkrichtingen

Bijeenkomstverloop

Iedere gemeente heeft zelf besloten in welke kernen bijeenkomsten georganiseerd zouden worden, er is daarom niet in alle kernen een avond georganiseerd. De opkomst verschilt per locatie, gemiddeld waren er 40 mensen per bijeenkomst aanwezig. Hieronder staat een overzicht van het aantal deelnemers per locatie.

Dorp	Aantal aanwezigen
Knegsel	± 60
Steensel	± 35
Duizel	± 42
Reusel	± 32
Luyksgestel	± 25
Westerhoven	± 35
Bergeijk 't Hof/'t Loo	± 28
Hulsel	± 23
Wintelre	± 32
Eersel	± 72
Vessem	± 48
Bladel	± 57
Pius X-College	± 40
Rythovius College	± 25
Totaal	± 554

Voor de bijeenkomsten in de dorpen zijn ook sfeerverslagen gemaakt. Hierin staat onder andere beschreven wat de algehele sfeer per avond was en welke onderwerpen extra werden benadrukt door de deelnemers. Deze verslagen zijn niet gemaakt voor de bijeenkomsten op de middelbare scholen.

Opbrengst

In totaal zijn er over alle onderwerpen ruim 3.000 post-its beschreven. Deze zijn allemaal uitgewerkt in één bestand, onderverdeeld per thema, de drie vragen en de locatie. Op verschillende niveaus, zoals per kern of thema, zijn er samenvattingen opgesteld aan de hand van uitgewerkte post-its.
In de snelgroeiende technologische wereld kunnen wij natuurlijk niet achterblijven met de toepassing van de nieuwste ontwikkelingen, namelijk kunstmatige intelligentie (in de volksmond AI genoemd). Deze toepassing heeft ons geholpen met het samenvatten van de ruim 3.000 post-its.

Uitkomsten

Op basis van de uitgewerkte post-its zijn er samenvattingen opgesteld die een beeld geven van de toekomstdialoogavonden. Deze samenvattingen zijn op de volgende niveaus gemaakt:

- Kempenbreed per thema;
- Per gemeente, uitgesplitst per thema en de 3 vragen;
- Per middelbare school;
- Per kern, uitgesplitst per thema en de 3 vragen.

Aa

Niet iedere deelnemer deelt dezelfde mening. Daarom kan het zijn dat er tegenstrijdigheden in onderstaande samenvattingen staan.

Kempenbreed per thema

Wonen

Er is een sterke behoefte aan betaalbare woningen, vooral voor starters en senioren, om ervoor te zorgen dat jongeren in hun eigen dorp kunnen blijven wonen en ouderen passende huisvesting kunnen vinden. Mensen pleiten voor diverse woonvormen zoals seniorenwoningen, mantelzorgwoningen, en kleinere woningen om de doorstroom te bevorderen. Er zijn zorgen over de prijsopdrijving van woningen door externe factoren en er is een roep om voorrang te geven aan lokale inwoners bij de toewijzing van nieuwe woningen. Daarnaast is er een wens om de leefbaarheid te behouden door zorgvoorzieningen, gemeenschapshuizen en andere sociale structuren te versterken.
De druk op bestaande voorzieningen zoals huisartsen, tandartsen en kinderopvang baart veel zorgen, vooral met de verwachte toename van het aantal inwoners. Er is een duidelijke oproep om eerst de huidige voorzieningen op orde te hebben voordat er meer woningen worden gebouwd. Het behoud en de uitbreiding van gemeenschapshuizen en ontmoetingsplaatsen worden als cruciaal gezien om sociale cohesie te behouden. Verder wordt er gepleit voor nieuwe woonvormen en aanpassingen van regelgeving om het mogelijk te maken woningen te splitsen en mantelzorgwoningen te realiseren.
Er is veel aandacht voor de zorg voor ouderen, met name de behoefte aan bejaardentehuizen, zorgwoningen en faciliteiten voor thuiszorg. Men wil dat ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en dat er voldoende ondersteuning is voor mantelzorg. Het versterken van zorgvoorzieningen en het opzetten van nieuwe initiatieven zoals maatjesprojecten om eenzaamheid te bestrijden, wordt gezien als essentieel voor de toekomst. Ook is er een wens om preventieve zorg en welzijnsactiviteiten te stimuleren.
Tot slot zijn er zorgen over de mate van groei en de impact daarvan op de kleine kernen. Er wordt gepleit voor een evenwichtige, beheersbare groei die rekening houdt met het behoud van de lokale identiteit en de bestaande sociale structuren. Men wil voorkomen dat dorpen worden opgeslokt door nabijgelegen steden en streeft naar een groei die de leefbaarheid en het kleinschalige karakter van de kernen behoudt.

Werken

Er is een duidelijke weerstand tegen de uitbreiding van bedrijventerreinen, vooral in Knegsel en Duizel, waar men de voorkeur geeft aan het behouden van het huidige karakter van de dorpen. Mensen pleiten voor het behoud van bestaande industrieterreinen zonder verdere uitbreiding en willen bedrijven vooral buiten de woongebieden houden om de leefbaarheid te waarborgen. Er is een sterke voorkeur voor kleinschalige, lokale ondernemers en het stimuleren van werkgelegenheid binnen bestaande structuren. Men maakt zich zorgen over de impact van grote bedrijven zoals ASML op de lokale gemeenschap en de arbeidsmarkt.
Veel mensen benadrukken het belang van het creëren van werkgelegenheid die aansluit bij de lokale bevolking en de beschikbare arbeidskrachten. Er is een roep om meer diversiteit in werkgelegenheid en het niet uitsluitend richten op technologische sectoren zoals ASML en VDL. Men pleit voor meer ondersteuning van kleine en middelgrote

ondernemingen (MKB) en lokale agrarische bedrijven, met aandacht voor duurzame en ecologische bedrijfsmodellen. Ook wordt er gepleit voor betere infrastructuur en voorzieningen om werkgelegenheid en bedrijventerreinen goed te ondersteunen.
Er is veel aandacht voor het behoud van boerenbedrijven en de agrarische sector, met een nadruk op kleinschalige en ecologische landbouw. Men maakt zich zorgen over de toekomst van de agrarische sector en wil dat boeren de ruimte behouden om te kunnen blijven opereren. Er zijn zorgen over vervuilende industrieën en de impact daarvan op de leefomgeving. Mensen pleiten voor het benutten van bestaande kennis en kunde van agrarische ondernemers bij de ontwikkeling van het buitengebied.
Tot slot wordt er gepleit voor een evenwichtige ontwikkeling van bedrijvigheid die rekening houdt met de behoeften van de lokale gemeenschap. Men wil voorkomen dat grote bedrijven de overhand nemen en pleit voor een divers aanbod van werkgelegenheid dat bijdraagt aan de lokale economie. Er is een wens om de unieke kenmerken van de Kempen te behouden en tegelijkertijd te zorgen voor voldoende werkgelegenheid en economische groei die duurzaam en toekomstbestendig is.

Bereikbaarheid
De gemeenschap heeft duidelijke zorgen over de verkeersdrukte en de integratie met nabijgelegen steden zoals Veldhoven en Eindhoven. Er is een sterke wens om Knegsel en andere dorpen zelfstandig te houden en niet te laten vastgroeien aan Veldhoven. Het beperken van zware vrachtwagens en het ontzien van dorpskernen van verkeer wordt als essentieel beschouwd. Verder wordt er gepleit voor een betere infrastructuur, zoals snelfietspaden en een uitgebreid openbaar vervoernetwerk om de verkeersdruk te verminderen en de bereikbaarheid te verbeteren.
Daarnaast is er veel aandacht voor het verbeteren van het openbaar vervoer, vooral in de kleinere kernen. Mensen willen frequentere en betrouwbaardere busverbindingen die ook in het weekend en 's avonds beschikbaar zijn. Innovatieve oplossingen zoals snelfietspaden, deelauto's en beter verlichte fietspaden worden ook als prioriteiten genoemd. Er is een roep om betere verbindingen naar Eindhoven en andere grote steden zoals Tilburg om de mobiliteit te verbeteren zonder de afhankelijkheid van auto's te vergroten.
Verder wordt er nadruk gelegd op de noodzaak van veilige fietspaden en voetpaden. Er is een zorg over de verkeersveiligheid, vooral in de buurt van scholen en dorpskernen, waar de snelheid van voertuigen en het gebrek aan veilige wandel- en fietsroutes problematisch zijn. Initiatieven zoals autovrije dorpskernen en rondwegen om het zware verkeer om te leiden worden voorgesteld om de veiligheid en leefbaarheid te bevorderen.
Tot slot zijn er zorgen over de impact van vliegverkeer op de luchtkwaliteit en geluidshinder. De gemeenschap wil het vliegverkeer beperken en de luchtkwaliteit verbeteren door minder intensieve veeteelt en minder vervuilende industrieën. Er is ook een oproep voor meer milieuvriendelijke mobiliteitsopties, zoals elektrische fietsen en openbaar vervoer, om de algehele leefbaarheid en het milieu te beschermen.

Landschap & Klimaat
De gemeenschap hecht groot belang aan het behoud van natuur en groen. Er is een sterke roep om bossen, landbouw en plattelandsstatus te behouden, waarbij de nadruk ligt op het verbeteren van de kwaliteit van bossen en het behoud van de groene omgeving. Bossen en wandelpaden moeten behouden blijven, evenals de landbouw, om

de plattelandskarakteristiek te bewaren. Het belang van nabijheid van natuur bij alle kernen wordt benadrukt, samen met de noodzaak van een goede balans tussen verstedelijking en groen.
Daarnaast wordt er gepleit voor een duurzamere en minder intensieve landbouw, waarbij boeren worden ingezet voor het beheer en behoud van het landschap en de natuur. Er is een duidelijke voorkeur voor kleinschalige en biologische landbouw, waarbij de landbouwproductie meer gericht is op eigen consumptie. De gemeenschap wil dat bebouwing ten koste gaat van agrarisch gebied en niet van bos en natuur, en dat er meer verkaveling van landbouwgrond plaatsvindt.
Er is ook een aanzienlijke bezorgdheid over de lucht- en waterkwaliteit, met voorstellen voor maatregelen zoals het planten van bomen tegen hittestress, het verbeteren van waterbeheer en het verplichten van zonnepanelen op daken in plaats van op landbouwgrond. Men wil minder intensieve veeteelt en minder vervuilende industrie, met een focus op schone lucht en klimaatadaptie. Het behoud van het landschap en de agrarische sector als beheerder van de openbare ruimte wordt gezien als essentieel voor de toekomst van de regio.

Voorzieningen
Bij het analyseren van de feedback over voorzieningen en de behoeften in de kernen, blijkt er een sterke vraag naar het behouden en uitbreiden van bestaande voorzieningen, met een focus op onderwijs, sport, kinderopvang en winkels. Hier zijn de belangrijkste punten samengevat:

Onderwijs
Er is een grote zorg over het behouden van basisscholen in kleine kernen, met meerdere opmerkingen die de noodzaak van toegankelijk en kwalitatief onderwijs benadrukken. De opmerkingen hierover kregen veel steun, zoals blijkt uit de reacties over het behouden van basisscholen en het toegankelijk maken van onderwijs op alle niveaus.
Een andere belangrijke zorg is het tekort aan onderwijs- en zorgpersoneel, wat benadrukt wordt in de opmerkingen over de noodzaak om voldoende leraren en zorgverleners te hebben.

Sportvoorzieningen
Veel feedback benadrukt het belang van sportvoorzieningen in de kernen. Er is een sterke wens om bestaande sportvoorzieningen te behouden en waar nodig uit te breiden. Het belang van betaalbare sportfaciliteiten en het behoud van sportverenigingen werd meerdere keren genoemd.
Specifieke voorstellen, zoals het uitbreiden van sportparken en het behouden van sportverenigingen, kregen eveneens steun.

Kinderopvang
Kinderopvang blijkt een cruciale voorziening te zijn, met veel opmerkingen die wijzen op de noodzaak van voldoende en toegankelijke kinderopvangfaciliteiten. De opmerkingen over het behoud en de uitbreiding van kinderopvang in de kernen werden veelvuldig ondersteund.
Er zijn zorgen over tekorten in de kinderopvang en het belang van het uitbreiden van BSO-faciliteiten (buitenschoolse opvang) wordt onderstreept.

Aa

Winkels en Horeca
Er is een sterke wens om lokale winkels te behouden en uit te breiden, vooral in kleine kernen. Mensen benadrukken het belang van een divers winkelaanbod, inclusief supermarkten en kleinschalige winkels.
Ook de horeca wordt genoemd als een belangrijke voorziening, waarbij er steun is voor het behouden en uitbreiden van horecagelegenheden, zoals cafés en restaurants.

Gezondheidszorg
Het behouden van zorgvoorzieningen, zoals doktersposten en apotheken, is een terugkerend thema. Er is bezorgdheid over de druk op bestaande zorgvoorzieningen en de noodzaak om deze te verbeteren en uit te breiden om aan de groeiende vraag te voldoen.

Culturele voorzieningen
Culturele en recreatieve voorzieningen, zoals bibliotheken, muziekscholen en multifunctionele accommodaties (MFA), worden ook als belangrijk beschouwd. Mensen willen deze voorzieningen behouden en waar mogelijk uitbreiden om een breed scala aan activiteiten en diensten te bieden.
Voorstellen voor nieuwe voorzieningen, zoals een bibliotheek met leestafel en dagruimte, en een zwembad met meer faciliteiten, kregen positieve reacties.
Samengevat, er is een sterke vraag naar het behoud en de uitbreiding van basisvoorzieningen in de kernen, met een nadruk op onderwijs, sport, kinderopvang, winkels, gezondheidszorg en culturele voorzieningen. Mensen willen een leefbare omgeving met voldoende faciliteiten die bijdragen aan de gemeenschap en de levenskwaliteit van de inwoners.

Samenleving
Uit de reacties blijkt dat het behoud van dorpsidentiteit en -karakter een cruciale zorg is voor de inwoners. Veel mensen hechten waarde aan de kleinschaligheid, saamhorigheid en de unieke identiteit van hun dorpen. Het behoud van deze eigenschappen wordt als essentieel gezien om de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de dorpen te waarborgen. Daarnaast is er een sterke voorkeur voor het handhaven van bestaande dorpsvoorzieningen zoals basisscholen, dorpshuizen en lokale verenigingen. Het dorpsgevoel, gekenmerkt door omzien naar elkaar en een hechte gemeenschap, wordt zeer gewaardeerd.
Integratie van nieuwe inwoners, met name expats en arbeidsmigranten, vormt een uitdaging. Veel reacties benadrukken de noodzaak om nieuwkomers goed te integreren in de dorpsgemeenschap om de sociale cohesie te behouden. Dit kan door hen actief te betrekken bij lokale verenigingen en vrijwilligerswerk, en door aandacht te besteden aan taalbarrières en cultuurverschillen. De zorg om een verlies van identiteit en sociale samenhang door een toestroom van nieuwe inwoners wordt breed gedeeld.

De zorg voor ouderen en de vergrijzing van de bevolking is een ander belangrijk thema. Veel reacties wijzen op de noodzaak van voldoende en toegankelijke zorgvoorzieningen in de dorpen, evenals geschikte woonvormen voor senioren. Het idee van zorgcentra, ouderenhofjes en gemeenschappelijke woonvormen wordt positief ontvangen.

Aa

Het behoud van een veilige en zorgzame leefomgeving waar ouderen kunnen blijven wonen, ook als ze meer zorg nodig hebben, is een terugkerend punt.
Daarnaast wordt het belang van een sterk verenigingsleven en vrijwilligerswerk onderstreept. Het verenigingsleven speelt een centrale rol in het sociale weefsel van de dorpen. Het behouden en versterken van verenigingen en het stimuleren van vrijwilligerswerk, vooral onder jongeren en nieuwkomers, wordt gezien als cruciaal om de gemeenschap levendig en verbonden te houden. Initiatieven om jongeren actief te betrekken en vrijwilligerswerk aantrekkelijker te maken worden gewaardeerd.

Ten slotte komt de zorg voor de diversiteit en inclusiviteit in de dorpen naar voren. Veel reacties benadrukken het belang van een gezonde mix van jong en oud, en het voorkomen van segregatie. Er is een wens om alle inwoners, ongeacht achtergrond of herkomst, volledig te integreren en te betrekken bij het dorpsleven. Dit omvat ook aandacht voor sociaal zwakkeren en een inclusieve benadering voor alle bevolkingsgroepen. Het bevorderen van een divers en inclusief gemeenschapsleven wordt als een belangrijk doel gezien om de leefbaarheid en samenhang van de dorpen te waarborgen.

Welzijn
De gemeenschap hecht groot belang aan rust en leefbaarheid, waarbij een rustige omgeving, rust en ruimte als cruciaal worden gezien. De concentratie van werkgelegenheid in bepaalde gebieden moet samengaan met het behoud van rust in andere kernen. Ook de plaatsing van windmolens wordt besproken, waarbij de nadruk ligt op het vermijden van gezondheidsschade en landschapsvervuiling door hoge windmolens. Het belang van rust en ruimte komt ook terug in de roep om geen extra woningen te ontwikkelen, omdat dit de leefbaarheid zou verlagen.

Gezondheidszorg is een topprioriteit, waarbij de behoefte aan meer gezondheidscentra en het uitbreiden van de gezondheidszorg naar de eerste lijn benadrukt wordt. Het behouden van gezondheidszorgvoorzieningen, het aanpakken van tekorten aan dokters en tandartsen, en het realiseren van een regionaal ziekenhuis bij Eersel/Duizel zijn belangrijke punten. Geluidswallen langs de A67 en de toegevoegde waarde van het vliegveld voor de gezondheid zijn ook genoemd als maatregelen om de gezondheid te bevorderen.

Veiligheid en een gevoel van veiligheid zijn essentiële factoren voor de gemeenschap. Er is een nadruk op de noodzaak van voldoende politie, handhaving, en zichtbaarheid van politie/boa's. Brandweer en 24-uurs alarmmogelijkheden vlakbij dragen bij aan dit veiligheidsgevoel. De leefbaarheid wordt gestimuleerd door het gevoel van veiligheid in kleine kernen te versterken, en door een geclusterde woonvorm voor senioren met lichte zorgvoorzieningen om eenzaamheid bij ouderen te verminderen. Samenhang en een rijk verenigingsleven worden gezien als manieren om eenzaamheid tegen te gaan.

Per **gemeente**, uitgesplitst **per thema** en de 3 vragen

Gemeente Reusel-de Mierden
Landschap & Klimaat
Behouden
Het behoud van groen en natuur, zowel in en rond dorpen, wordt sterk gewaardeerd, met nadruk op het behouden van bestaande landschappen en nabijheid van natuur bij alle kernen. Het belang van wonen in een groene omgeving wordt ook benadrukt. Specifiek wordt gepleit voor het behoud van groen rondom dorpen en het behouden van natuur, ook dichtbij de kernen. Daarnaast is er steun voor het behoud van landbouwbedrijven en een landschap zonder windmolens. Tenslotte wordt de noodzaak genoemd om groen en natuur te combineren, met aandacht voor het dorpskarakter en de landelijke uitstraling zonder grote stedelijke invloeden.

Toevoegen
Er is een sterke wens om landbouw te behouden zoals het oorspronkelijk bedoeld is, zonder uitbuiting door de voedingsmiddelenindustrie, en om te investeren in de heropening van "afslag" Postel in plaats van nieuwe projecten die de natuur schaden. Daarnaast wordt gepleit voor meer natuur en ruimte voor bouwen, ook al gaat dit ten koste van de agrarische sector. De energietransitie moet centraal goed worden geregeld. Het is belangrijk om de rol van landbouw als beheerder van openbare ruimte te versterken en een scheiding te maken tussen wonen/werken langs de N284 en natuur/recreatie ten noorden daarvan. Hoewel minder belangrijk, zijn er ook oproepen voor meer groen in dorpen, beter waterbeheer in de natuur, regionale energieclusters die aanbod en behoefte afstemmen, en het waarborgen van schone lucht zonder afvallozing in beken.

Versterken
Er is een sterke zorg over de afname van landbouwgrond en de verslechtering van de landschappelijke kwaliteit, waarbij stikstof- en CO_2-uitstoot toenemen. De Kempen moet behouden blijven als groene long in de Brainportregio, en er moet worden voorkomen dat luidruchtige en luchtvervuilende industrieën de omgeving verder schaden. Daarnaast zijn er zorgen over problematische stroom- en watervoorziening, evenals landschappelijke verloedering door verstedelijking en industrialisering. Er wordt gepleit voor een landbouwtransitie en meer natuur in plaats van uitbreiding van het vliegveld.

Bereikbaarheid
Behouden
Er is een sterke behoefte aan beter openbaar vervoer in het dorp. Daarnaast wordt het belangrijk gevonden om het openbaar vervoer voor scholieren en studenten naar Tilburg en Eindhoven te verbeteren. Het behoud en versterken van wandelroutes (ommetjes) is ook van belang. Samenwerking met andere gemeenten op het gebied van woonwijken, bedrijventerreinen en verkeer wordt genoemd, evenals het beperken van bedrijventerreinen tot de N284-as. Andere punten zijn het behouden van de buslijn naar Turnhout, het aanleggen van goede fietspaden zoals in Bladel, en het respecteren van landschappelijke waarden bij het ontwikkelen van woon- en werkgebieden.

Toevoegen
Er is een grote behoefte aan beter openbaar vervoer, inclusief het goedkoper of gratis maken van OV, en het verbeteren van de verbindingen naar en vanuit kleine kernen. Vrij liggende voet- en fietspaden, zoals in Hulsel, krijgen veel steun. Ook wordt er gepleit voor meer duurzaamheid in het openbaar vervoer en voldoende en goede voetpaden. Gratis openbaar vervoer wordt sterk ondersteund, evenals het stimuleren van fietsvervoer en het aanleggen van snelfietspaden, zoals tussen Reusel en Eindhoven en Veldhoven en Tilburg. Verder is er behoefte aan alternatieve vervoersvoorzieningen, zoals trams, belbussen en snelfietspaden, en het weren van zwaar vrachtverkeer uit dorpen. Ten slotte wordt het belang van goede infrastructuur tussen Hapert en Reusel genoemd, evenals het weghalen van vervuilende boeren en het organiseren van liften naar Tilburg en Eindhoven.

Versterken
Er is een sterke behoefte aan goedkoper openbaar vervoer en een snelweg door de Kempen zonder afrit bij Reusel. Daarnaast wordt het belangrijk gevonden om woningbouw en natuurpoorten te verbinden met vrijliggende fiets- en voetpaden, en om fietspaden goed te onderhouden en strategisch te plaatsen. Er is ook steun voor goede fietsverbindingen, gratis taxi vervoer voor bejaarden, en het afstemmen van bereikbaarheid op technologische ontwikkelingen. Het onderhoud van voetpaden en het verbeteren van de bereikbaarheid van Tilburg en Eindhoven zijn ook genoemd, hoewel minder vaak.

Wonen
Behouden
Er is een duidelijke behoefte aan betaalbare woningen voor jongeren. Hoewel er ook voorstellen zijn om gemeenschapshuizen in kleine kernen te behouden en woningbouw af te stemmen op de behoefte, krijgen deze minder aandacht.

Toevoegen
Er is een sterke behoefte aan betaalbare woningen en sociale huurwoningen, evenals aan betere doorstroming mogelijkheden. Er wordt gepleit voor kavelsplitsing en het ondersteunen van niet-standaard woonideeën zoals kangoeroewoningen en micro-woningen. Het behoud en de beschikbaarheid van bejaardenhuizen wordt gemist, wat ook invloed heeft op de doorstroming op de woningmarkt. Er is een wens om bedrijventerreinen te concentreren langs de N284 en bedrijven aan huis toe te staan daarbuiten. Ten slotte is er een oproep voor een flexibelere gemeentelijke instelling die meedenkt met de bewoners, en voor een langere termijnvisie met betere communicatie en heldere doelen.

Versterken
Er is een sterke behoefte aan het behouden van jongeren in kleine kernen en het versterken van woningbouw voor de lokale bevolking. Bij het wonen moeten doelgroepen beter worden gespreid, en basisschoolvoorzieningen moeten meegroeien met de bevolking. Betaalbaar wonen blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is er zorg over de locatie van grote bedrijventerreinen en de wens om wet- en regelgeving duidelijker te maken. Hoogbouw moet

worden beperkt tot maximaal drie lagen. Er moet ook aandacht zijn voor het uitbreiden van huisvestingsconcepten voor arbeidsmigranten nabij bedrijvenparken.

Werken

Behouden

Er is een sterke behoefte aan het behouden van industrieterreinen en het afwikkelen van logistiek buiten woongebieden. Het is belangrijk om Kempische bedrijfjes lokaal te houden en percelen betaalbaar te maken. Daarnaast moeten lokale ondernemingen en ambachtelijke beroepen worden ondersteund, terwijl er ook aandacht is voor het grote aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers). Het versterken van netwerken voor werk en ondernemingen wordt eveneens genoemd.

Toevoegen

Er is een voorkeur voor het clusteren van industrie op één plaats om efficiëntie te bevorderen. Er wordt ook waarde gehecht aan het waarderen en accepteren van professionals. Andere zorgen zijn het minimaliseren van restricties voor bedrijven op nieuwe bedrijfsterreinen en het vestigen van bedrijventerreinen bij afritten. Daarnaast is er bezorgdheid over de druk die asielzoekers en statushouders kunnen veroorzaken op de huizenmarkt.

Versterken

Er is een voorkeur voor het vestigen van bedrijventerreinen langs snelwegen, zoals het KBP. Tegelijkertijd is er weerstand tegen de ontwikkeling van grootschalige bedrijventerreinen.

Voorzieningen

Behouden

Er is een sterke behoefte aan het behoud van basisscholen in elke kern, uitbreiding van kinderopvang, en de aanwezigheid van winkels en doktersposten met apotheken of medische automaten. Sportvoorzieningen en sportverenigingen moeten behouden blijven en samenwerken, en recreatie moet gestimuleerd worden om de behoefte aan winkels en horeca te vergroten. Er is ook steun voor het faciliteren van industriële behoeften aan arbeidskrachten via onderwijs en het behouden van multifunctionele accommodaties (MFA) in de kernen.

Toevoegen

Er is een sterke behoefte aan ontmoetingsruimtes voor jongeren onder de 18 jaar, evenals aan het bevorderen van techniek in het basisonderwijs. Het behouden van een sportpark voor alle kernen en het stimuleren van groei in kleine kernen zodat winkels bestaansrecht hebben, wordt ook belangrijk gevonden. Daarnaast is er steun voor het creëren van goede en toegankelijke speelmogelijkheden en ontmoetingsruimtes, zoals een gymzaal in Hulsel en multifunctionele accommodaties (MFA). Het koppelen van onderwijs en bedrijven, evenals het gebruik van het BBL-model op MBO-niveau, wordt gezien als waardevolle initiatieven. Het waarborgen van een verscheidenheid aan horecagelegenheden en goede woonvoorzieningen voor arbeidsmigranten is eveneens gewenst.

Aa

Versterken
Er is een duidelijke behoefte aan het behouden van sportvoorzieningen in kleine kernen en het versterken van recreatieve functies om werkgelegenheid in de horeca te bevorderen. Het behoud van basisscholen en gemeenschapsvoorzieningen in kleine kernen is belangrijk, evenals de financiële steun voor lokale uitbaters zoals 't Drieske. Natuurlijke speeltuinen worden genoemd, hoewel ze minder prioriteit lijken te hebben.

Welzijn
Behouden/Versterken
Men wil graag de rust die de leefbaarheid groot maakt behouden en versterken. Hoewel er ook aandacht is voor algemene leefbaarheid en voldoende politie, krijgen deze aspecten minder nadruk.

Samenleving
Behouden
Er is een sterke behoefte aan het behoud van scholen en dorpshuizen, evenals aan het behoud van het dorpskarakter inclusief voorzieningen en uitgaansgelegenheden in de dorpen. Saamhorigheid en een sterk verenigingsleven worden zeer gewaardeerd, net als rust en ruimte in de dorpen. Hulsel moet klein gehouden worden wat betreft het inwoneraantal. Er is ook waardering voor de hoge betrokkenheid van mensen in hun buurt en sterke gemeenschappen. Sociale cohesie is belangrijk, evenals het gevoel van geaard zijn in de gemeenschap. Minder regelgeving wordt ook genoemd, maar heeft minder prioriteit.

Toevoegen
Er is een sterke behoefte aan kleinschalige woonvormen met zorg in de nabijheid. Daarnaast wordt het fiscaal tegemoetkomen aan mantelzorgers gewaardeerd en is de beschikbaarheid van zorg en doktersvoorzieningen in kleine kernen belangrijk. Er is ook een wens om het dorps karakter te behouden zonder hoogbouw, en om meer activiteiten te organiseren voor gemeenschapsvorming. Woonvormen voor de jeugd, zoals appartementen en tiny houses, worden genoemd, hoewel dit minder prioriteit lijkt te hebben. Alle inwoners van Nederland zijn welkom in Hulsel, hoewel dit aspect minder vaak werd genoemd.

Versterken
Er is een sterke behoefte aan het verbeteren en behouden van zorg, met speciale aandacht voor het bouwen van beschutte woonvormen voor ouderen in alle dorpen. Er is ook steun voor het behouden van ouderen in kleine kernen met mogelijkheden voor ontmoetingen en zorg. Het is belangrijk om de effectiviteit en efficiëntie in de zorg te waarborgen, waarbij regionale grenzen minder van belang zijn. Verder wordt het verbreden van de N269 genoemd. Sociale cohesie, het versterken van sociale controle, en het behouden van een veilige leefomgeving zijn eveneens belangrijke aandachtspunten. Tenslotte is er behoefte aan het voorkomen van segregatie en het faciliteren van verbinding tussen oude en nieuwe Kempenaren.

Aa

Gemeente Bladel
Landschap & Klimaat
Behouden/versterken
Er is een sterke behoefte aan het behouden van het landschappelijke karakter van de Kempengemeenten. Daarnaast wordt het belangrijk gevonden om het groen in de dorpen te behouden en niet te laten vervallen tot stedelijk gebied. Er is ook een oproep om nieuwe industrie te laten investeren in natuur en er is weerstand tegen de vestiging van grote distributiecentra. Het behoud van het landelijke karakter blijft een kernpunt.

Bereikbaarheid
Behouden/versterken
Er is een sterke behoefte aan het verbeteren van infrastructuur voor bereikbaarheid en doorstroming, evenals het aanpassen van wegen, vooral fietspaden, en het autovrij maken van centra zoals Bladel voor veiligheid. Het stimuleren van doorstroming en het investeren in bereikbaarheid en parkeren in de kernen worden ook als belangrijk gezien. Voorzieningen voor openbaar vervoer moeten worden verbeterd en verkeersscenario's moeten verdeeld worden over de Kempen om het dorpskarakter te behouden en voorzieningen in stand te houden.

Wonen
Behouden
Er is een sterke behoefte aan het laten groeien van kleine kernen op een gematigde manier om basisvoorzieningen te behouden, evenals aan het splitsen van woningen. Er is ook steun voor het creëren van huurwoningen in het middensegment en het bieden van voldoende woonmogelijkheden voor de eigen bevolking in Casteren en andere kleine kernen, met een focus op starters en senioren. Het behouden van kleinschaligheid in kleine kernen en het bieden van een gevarieerd woningaanbod zijn belangrijk. Daarnaast zijn er oproepen voor meer koopwoningen dan huurwoningen en voor woningen voor eigen bedrijven in de gemeente Bladel. Het sociale weefsel van kleine gemeenschappen vereist gerichte en gefaseerde groei.

Toevoegen
Er is een sterke behoefte aan het bouwen van seniorenwoningen in de kern om doorstroming te bevorderen, evenals aan meer sociale huurwoningen en voldoende woningen voor de jeugd. Er is ook steun voor hoogbouw (+4 woninglagen) in grote kernen voor seniorenwoningen, en het behouden van kernen zonder dat ze aan elkaar groeien. Betaalbare woningbouw voor jeugd en ouderen, evenals huisvesting voor 1-persoons huishoudens, wordt gewaardeerd. Er zijn oproepen voor meer betaalbare starterswoningen en creatieve oplossingen om meer mensen per huis te huisvesten. Het creëren van zorgwoningen en levensloopbestendige woningen is ook belangrijk. Ten slotte wordt het aanpassen van eengezinswoningen naar 1-persoonswoningen en het ondersteunen van "begijnhofjes" voor ouderen genoemd.

Versterken
Er is een sterke behoefte aan het behouden en faciliteren van eigen jeugd door het aanbieden van betaalbare woningen voor jongeren. Er is ook steun voor het bouwen van starterswoningen en het creëren van een grotere diversiteit aan woningen. Kangoeroewoningen, waarbij ouderen met kinderen op hetzelfde terrein wonen, worden gewaardeerd. Er zijn oproepen om verordeningen aan te passen om splitsen van woningen en samenwonen met behoud van AOW mogelijk te maken. Verder is er een wens om ouderen in moderne woonflats te laten wonen en om de cohesie in kleine kernen te behouden. Ten slotte wordt er gesuggereerd om van de Kempen een nieuw randstedelijk gebied te maken.

Werken
Behouden/toevoegen
Er is een sterke zorg over het traditionele denken rondom groei en banen, met een voorkeur voor een meer toekomstgerichte benadering. Het stimuleren van lokale bedrijventerreinen zoals Hapert-Noord voor eigen ondernemers in de Kempen wordt gewaardeerd, evenals het creëren van een nieuw bedrijventerrein bij KBP2 in Reusel met een extra afslag. Er is behoefte aan zelfvoorzienendheid en balans in tijden van economische crisis. Het spreiden van werk en wonen wordt als belangrijk gezien, evenals het lokaal faciliteren van werk. Er is ook zorg over het beperkte aanbod voor hooggeschoold personeel en de mogelijke impact van AI op banen.

Voorzieningen
Toevoegen/versterken
Er is een sterke behoefte aan het stimuleren van vakopleidingen in de regio en het behouden en creëren van werkvoorzieningen in de Kempen. Er is ook steun voor het toevoegen van MBO-opleidingen gericht op de maakindustrie in de Kempen. Een levendig centrum met winkels en horeca wordt gewaardeerd. Hoewel het creëren van lokale onderwijsinstellingen voor vakmensen, meer technische opleidingen, en het behoud van voorzieningen zoals scholen, winkels en cafés belangrijk wordt gevonden, krijgen deze aspecten minder aandacht. Het belang van meer voorzieningen bij toenemende woningbouw en de voordelen van een nieuwe kern worden ook genoemd, maar met minder nadruk.

Welzijn
Behouden
Er heerst een zorg dat de leefbaarheid verloren gaat.

Samenleving
Behouden/versterken
Er is een sterke behoefte aan het behoud van het dorpskarakter, vooral in kleine kernen, en aan betaalbare doorstroming voor ouderen met aantrekkelijke woonvormen en gemeenschappelijke ruimtes. Er is ook steun voor het creëren van werkgelegenheid in de buurt van waar mensen wonen en het behouden van basisvoorzieningen zoals onderwijs, sportvoorzieningen en dorpswinkels. Samenhang en de "ons-kent-ons" cultuur zijn belangrijk, evenals het

bieden van woningen voor jongeren in hun eigen dorpen. Nieuwkomers moeten aan regels gebonden zijn om de gemeenschap te versterken. Het centraal groeien van nieuwe projecten, zoals een ASML-dorp, buiten de bestaande kernen wordt genoemd om de dorpen te ontlasten.

Gemeente Eersel
Landschap & Klimaat
Behouden
Er is een sterke behoefte aan het behoud van natuur en het groene karakter van de dorpen. Dit omvat het behoud van bossen, landbouwgebieden en plattelandsstatus, evenals het versterken van de kwaliteit van bossen en het waarborgen van nabijheid van natuur bij alle kernen. Er is steun voor initiatieven die zuinig omgaan met natuur en landbouw en het inzetten van boeren voor natuurbeheer. Het behoud van het landschap zonder windmolens of zonneparken en het stimuleren van mozaïeklandschappen worden ook gewaardeerd. Het is belangrijk om groene voorzieningen binnen de bebouwde kom te behouden om de leefbaarheid te waarborgen. Er is een sterke nadruk op het behouden van het dorpskarakter en de identiteit van de dorpen door het groen te behouden zowel binnen als buiten de kernen.

Toevoegen
Er is een sterke behoefte aan het bevorderen van kleinschalige en biologische landbouw, evenals het behouden en versterken van de natuur. Het uitbreiden van verzorgingshuizen zoals Groenendaal, en het bouwen van huizen voor eigen inwoners, vooral in het buitengebied, krijgen veel steun. Er is ook een wens om het vliegveld tijdelijk te sluiten om de luchtkwaliteit te meten en deze resultaten openbaar te maken. Het opheffen van intensieve veehouderij en het beperken van vakantievluchten worden als belangrijk gezien. Verder is er steun voor de uitbreiding van recreatievoorzieningen en het verbeteren van de luchtkwaliteit. De balans tussen natuur, agrarische en recreatiegebieden, en het behouden van het groene karakter van de dorpen, zijn eveneens belangrijke punten.

Versterken
Er is een sterke behoefte aan het behoud van bossen en wandelpaden, het verbeteren van de luchtkwaliteit en het versterken van de natuur in de kernen en wijken. Het inzetten van boeren voor beheer en behoud van groen en natuur krijgt veel steun, evenals het behoud van een groene omgeving in en om dorpen. Het verbeteren van de kwaliteit van bossen en het behouden van groene gebieden worden als belangrijk gezien. Er is ook aandacht voor duurzame en circulaire landbouw, het verminderen van intensieve landbouw, en het behouden van natuurgebieden ondanks groei. Het energiezuinig maken van bestaande woningen en het zelfvoorzienend worden door energiehubs zijn eveneens belangrijke aandachtspunten. Verder is er steun voor recreatie in de natuur en het combineren van landbouw en natuur om de leefbaarheid en gezondheid te verbeteren. Het behoud van groene dorpskernen en de aanleg van wandelpaden in bosrijke omgevingen worden gewaardeerd.

Wonen

Behouden

Er is een sterke behoefte aan groei voor eigen inwoners, vooral door het aanbieden van betaalbare en gevarieerde woningen voor senioren en jongeren. Het behouden van het Kempische karakter en de kleinschaligheid van dorpen zoals Eersel wordt gewaardeerd. Er is steun voor het faciliteren van thuiszorg en ouderenzorg, en het maken van woningen voor ouderen op initiatief van de bewoners zelf. Er wordt gepleit voor beperkte bevolkingsgroei, met nadruk op het behouden van de leefbaarheid en het klimaat. Het splitsen van woningen en het bouwen van huur- en koopwoningen die betaalbaar zijn, wordt als belangrijk gezien. Verder is er steun voor het behouden van laagbouw, het uitbreiden van bestaande kernen en voorzieningen in plaats van het creëren van nieuwe kernen, en het behoud van monumentale gebouwen en landelijkheid rondom de kernen.

Toevoegen

Er is een sterke behoefte aan het bouwen van betaalbare woningen voor zowel jongeren als senioren, met een focus op lokale bewoners. Kleinschalige, diverse woonvormen, zoals seniorenwoningen, mantelzorgwoningen, tiny houses en woonvormen die gemengd zijn qua doelgroep, worden gewaardeerd. Doorstroom naar passende woningen, zoals het splitsen van bestaande woningen en het faciliteren van mantelzorgwoningen op eigen perceel, wordt gezien als belangrijk voor de gemeenschap. Het behouden en uitbreiden van voorzieningen, zoals zorg, supermarkten en gemeenschapshuizen, is cruciaal voor de leefbaarheid. Daarnaast is er een voorkeur voor beperkte en geleidelijke groei van de kernen, waarbij zowel hoogbouw als nieuwbouw in balans zijn met het behouden van het karakter van de dorpen. Betaalbare en levensloopbestendige woningen, inclusief nieuwbouwprojecten die rekening houden met het milieu, worden aangemoedigd om de doorstroming te bevorderen en de woningnood onder lokale bewoners aan te pakken.

Versterken

Er is een duidelijke vraag naar betaalbare woningen voor lokale bewoners, met een specifieke focus op starters en senioren. Doorstroomwoningen zijn essentieel om de woningmarkt in beweging te houden, vooral voor jongeren en ouderen. Er is een sterke wens om de kleinschaligheid en het karakter van de dorpen te behouden, met een voorkeur voor laagbouw en diverse woonvormen zoals mantelzorgwoningen, tiny houses, en seniorenwoningen. Daarnaast is er behoefte aan het versterken van voorzieningen zoals zorg, supermarkten, en openbaar vervoer, die moeten meegroeien met de bevolkingsaantallen. De gemeenschap hecht waarde aan het behouden van zorgpunten zoals huisartsenposten en bejaardentehuizen, en wil meer aandacht voor verantwoorde verduurzaming van woningen. Er is ook aandacht voor sociale cohesie en gemeenschapsvoorzieningen, zoals gemeenschapshuizen en winkelcentra, om de leefbaarheid en samenhang binnen de dorpen te behouden en te verbeteren.

Werken

Behouden

Er is een duidelijke voorkeur om geen nieuwe bedrijventerreinen in Knegsel en Duizel te ontwikkelen en de huidige industrieterreinen niet uit te breiden. Er is een sterke wens om werkgelegenheid te behouden zonder deze te laten

groeien, met een specifieke nadruk op kleinschalige industrie en het vermijden van grote distributiecentra en logistieke dozen. De voorkeur gaat uit naar het behouden van boerenbedrijven zonder mega stallen, en het inrichten van het landelijke gebied met ruimte voor boeren en recreatie. Er is ook steun voor het behouden van bestaande bedrijventerreinen buiten de kern, met een voorkeur voor uitbreiding dichtbij de snelweg. Diversiteit in werk en gelijke verdeling van groei, met bijvoorbeeld een nieuw bedrijventerrein naast Vencomatic, worden ook als belangrijk beschouwd.

Toevoegen
Er is een sterke voorkeur voor het beperken van de groei van bedrijven, met een specifieke nadruk op het vermijden van logistieke en distributiecentra. Lokale werkgelegenheid en ruimte voor kleinere, kleinschalige bedrijven worden gewaardeerd. Er is ook steun voor het plaatsen van windmolens op bedrijventerreinen en het bieden van ruimte aan MKB-ondernemers en toeleveranciers. De voorkeur gaat uit naar het concentreren van bedrijventerreinen op één plek, zonder verdere uitbreiding van industrie in Duizel. Scherper handhaven op uitstoot van bedrijven en het creëren van supermarkten op industrieterreinen worden eveneens als belangrijk beschouwd. Er wordt benadrukt dat bedrijvigheid gericht moet zijn op het beschikbare arbeidspotentieel en dat er meer diversiteit in werkgelegenheid moet zijn, niet alleen gericht op de tech- of ICT-sector.

Versterken
Er is een duidelijke voorkeur om geen logistieke centra op bedrijventerreinen te hebben, met de nadruk op het verbeteren van de luchtkwaliteit en het verwijderen van bedrijven en boeren uit de kern. Het versterken van lokale, kleinschalige ondernemers en het vermijden van een Kempisch bedrijventerrein in Duizel worden benadrukt. Betere landschappelijke inpassing van bedrijven en meer vrijheid bij het stoppen van agrarische bedrijven worden ook als belangrijk beschouwd. Er is behoefte aan ruimte voor hoogwaardige werkgelegenheid en aandacht voor de inclusie van mensen met een beperking. Er zijn zorgen over het wegtrekken van ASML-personeel bij kleinere bedrijven en de vergrijzing van kleine kernen doordat jeugd elders werk vindt. Verder wordt het belang van betaalbare woningen, ondersteuning voor ouderen en behoud van lokale middenstand benadrukt, evenals de behoefte aan projecten voor jongeren om straat hangen te voorkomen en samenwerking in de zorg te verbeteren.

Voorzieningen
Behouden
Het behoud van basisscholen en BSO wordt als zeer belangrijk beschouwd, met een nadruk op het behouden van winkels en betaalbare sportvoorzieningen. Er is behoefte aan investeringen in voorzieningen zoals schoolgebouwen, sportvelden en sporthallen, evenals faciliteiten die meegroeien met de verwachte groei van woningbouw. Lokale sportverenigingen, recreatievoorzieningen en ontspanningsmogelijkheden zoals bioscopen en bowlingbanen worden gewaardeerd. Er wordt ook opgeroepen om de mentale gezondheid van jongeren op scholen meer aandacht te geven. Het behoud van de uitstraling van de markt en de recreatie/campings in de regio wordt ook als essentieel gezien.

Aa

Toevoegen
Het belang van voldoende winkels in alle kernen wordt onderstreept, samen met een sterke nadruk op het behouden en uitbreiden van sportvoorzieningen en basisscholen. Er is ook een duidelijke behoefte aan betere culturele voorzieningen en uitbreiding van middelbaar onderwijs en MBO/HBO-instellingen. Voorzieningen zoals supermarkten, sportfaciliteiten en medische centra moeten meegroeien met de bevolking. Daarnaast wordt er gepleit voor een bredere variëteit aan horecavoorzieningen en recreatieve mogelijkheden, waaronder een zwembad met meer voorzieningen voor zwemveiligheid. De nadruk ligt ook op het stimuleren van opleidingen in de regio, het motiveren van bedrijven om bij te dragen aan gezondheidszorg en onderwijs, en het behouden van betaalbare sportfaciliteiten voor iedereen.

Versterken
Bij het overwegen van prioriteiten voor de regio worden verschillende belangrijke aspecten benadrukt. Er is een sterk pleidooi voor het behoud en de uitbreiding van sportvoorzieningen en basisscholen. De behoefte aan meer extra voorzieningen zoals supermarkten, huisartsen, tandartsen en andere winkels wordt ook nadrukkelijk genoemd, vooral gezien de bezorgdheid over het verdwijnen van winkels. De noodzaak om betaalbare faciliteiten voor sport, gezondheid en onderwijs beschikbaar te maken, evenals de uitbreiding van MFA's met meerdere openingen, wordt als cruciaal beschouwd. Verder is er een duidelijke oproep voor betere culturele voorzieningen en opleidingsfaciliteiten, zoals een Fontys dependance of summa college voor MBO, en voor praktische scholen die de kloof tussen onderwijs en arbeidsmarkt kunnen overbruggen. Tot slot, er wordt sterk aangedrongen op het behoud van de gemeenschapssfeer met lokale ontmoetingsplaatsen zoals café's, en het belang van kinderopvang en BSO wordt benadrukt vanwege de toenemende bevolking van jonge gezinnen.

Welzijn
Behouden/versterken
De gemeenschap legt een sterke nadruk op het behouden en verbeteren van gezondheidszorgvoorzieningen, met specifieke aandacht voor gezondheidszorg op peil houden en de bereikbaarheid van ziekenhuizen. Er is ook een duidelijke behoefte aan meer gezondheidscentra en aandacht voor de zorg voor ouderen, met name 75+'ers, om eenzaamheid te verminderen. Daarnaast wordt het belang van een rustige omgeving en een gevoel van veiligheid benadrukt, met voorstellen zoals het handhaven van veiligheid en samenleving en zichtbaarheid van politie/boa. Brandweerbeschikbaarheid wordt ook als essentieel beschouwd. De gemeenschap hecht waarde aan welzijn en gezondheid in het algemeen, en streeft naar weinig stress en een rijk verenigingsleven om de leefbaarheid te waarborgen. Er is bezorgdheid over de geluidsoverlast van vliegbewegingen en de behoefte aan geluidsschermen langs de A67. Er wordt gepleit voor selectieve uitgifte van industrieterreinen om de kwaliteit van leven te behouden.

Toevoegen
De gemeenschap benadrukt het belang van welzijn en gezondheid, waarbij er een sterke behoefte is aan de realisatie en uitbreiding van gezondheidscentra en de verschuiving van zorg van de tweede lijn naar de eerste lijn. Het is cruciaal om geluidswallen langs de A67 te plaatsen om de leefbaarheid te verbeteren en mogelijk

zonnepanelen te integreren. Daarnaast is er discussie over de noodzaak van het uitbreiden van zorg in Eersel en een eventuele ziekenhuisuitbreiding. Het bevorderen van samenhang binnen de gemeenschap wordt gezien als een manier om eenzaamheid te verminderen.

Samenleving

Behouden

De gemeenschap legt een sterke nadruk op het behoud van de dorpsidentiteit en het dorpskarakter in de regio Knegsel en omliggende dorpen. Dit wordt gezien als essentieel voor het behouden van de saamhorigheid en sociale cohesie. Er is een duidelijke wens om de gemoedelijke sfeer en het 'ons-kent-ons' gevoel te behouden, waarbij buren oog hebben voor elkaar en elkaar ondersteunen. Het behoud van lokale voorzieningen zoals basisscholen, dorpshuizen, en zorgvoorzieningen is cruciaal voor de leefbaarheid van de dorpen. Daarnaast is er een dringende behoefte aan betaalbare woningen voor starters en jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen, wat tevens de sociale cohesie en het verenigingsleven ten goede komt. Vrijwilligerswerk en een sterk verenigingsleven worden gezien als pijlers van de gemeenschap, en er wordt gepleit voor ondersteuning en faciliteiten om deze te versterken. Er is ook zorg over de integratie van nieuwe bewoners, met name expats, en hoe deze beter betrokken kunnen worden bij de gemeenschap en verenigingen. Samenvattend, de gemeenschap wil groeien op een manier die de unieke identiteit en het karakter van de dorpen behoudt, met aandacht voor sociale cohesie, lokale voorzieningen, en betaalbare woningen.

Toevoegen

De gemeenschap benadrukt sterk het behoud van de dorpsidentiteit en het dorpskarakter. Er is een duidelijke voorkeur voor nieuwbouw binnen dorpskernen, met aandacht voor het behouden van het lokale gevoel en het integreren van nieuwkomers, inclusief expats en arbeidsmigranten, in de gemeenschap. Er wordt gepleit voor betaalbare woningen voor lokale jongeren om vergrijzing tegen te gaan en de gemeenschapszin te behouden. De integratie van expats vereist aandacht, zodat zij actief deelnemen aan het dorpsleven en bijdragen aan het verenigingsleven. Sociale cohesie, saamhorigheid en het verenigingsleven worden als cruciaal gezien voor de leefbaarheid van de dorpen. Vrijwilligerswerk moet aantrekkelijker worden gemaakt en meer ondersteund om de gemeenschap te versterken. Er is behoefte aan lokale voorzieningen zoals dorpshuizen, scholen en zorgcentra om de dorpsgemeenschappen te ondersteunen. Diversiteit aan inwoners wordt gezien als een bron van creativiteit en nieuwe inzichten, mits goed geïntegreerd in de gemeenschap. Tot slot, er is zorg over de groei van dorpen, waarbij een evenwichtige en beheersbare groei wordt geprefereerd om het dorpskarakter te behouden en te voorkomen dat nieuwe kernen de bestaande gemeenschappen verdringen.

Versterken

Bij het bepalen van prioriteiten voor de dorpen in de regio, wordt veel nadruk gelegd op het behoud van het dorpskarakter en de integratie van nieuwe bewoners in de lokale gemeenschappen. Er is een sterke behoefte aan meer woningen voor starters en jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen, evenals aan passende zorgvoorzieningen dicht bij huis, zoals huisartsen en fysiotherapeuten. Snelheidsbeperkingen in dorpskernen zijn

belangrijk voor de veiligheid en het dorpsgevoel. Daarnaast is er een duidelijke oproep om te investeren in het versterken van het verenigingsleven, bijvoorbeeld door subsidies voor vrijwilligerswerk en initiatieven om jongeren actief te betrekken. Er is ook veel aandacht voor sociale veiligheid en cohesie, waarbij het belangrijk is dat nieuwe bewoners zich welkom voelen en deelnemen aan het gemeenschapsleven. Het behoud en de ontwikkeling van voorzieningen zoals scholen, sportparken en dorpscentra worden gezien als essentieel voor de leefbaarheid van de dorpen. Tot slot wordt er gepleit voor een gecoördineerde aanpak van de gemeente om de lokale middenstand en kleinschalige initiatieven te ondersteunen en te versterken.

Gemeente Bergeijk
Landschap en klimaat
Behouden
De reacties benadrukken het belang van het behoud van de groene en landelijke omgeving, met name het dorpskarakter en het groen in de omgeving van Riethoven en Westerhoven. Er is veel steun voor het beschermen van natuur en landbouw, het zorgen voor voldoende speelplekken voor kinderen, en het creëren van een gevoel van "buiten" wonen. Ook wordt het behoud van het mooie buitengebied met bossen en zandpaden gewaardeerd. Het behoud van groene en recreatieve buitenruimte, de luchtkwaliteit, en de nabijheid van natuur voor mentale en fysieke gezondheid worden ook als belangrijk gezien. Tot slot is er een sterke nadruk op het behouden van het Kempische en landelijke karakter van de dorpen.

Versterken
De reacties benadrukken het belang van het behoud van landbouwgrond en natuur, en het behouden van veel groen in woonwijken. Er is steun voor meer realisme in natuurdoelen en voor maatregelen om de vergrijzing op te vangen, zoals het bouwen van zorgwoningen en het ombouwen van boerderijen. Ook wordt er belang gehecht aan het verdelen van de ruimtebehoefte tussen natuur en landbouw, en aan het beschermen van de lokale agrarische sector. Het beperken van natuurcompensatie en het vermijden van bebouwing ten koste van natuur zijn ook belangrijke punten. Verder wordt het belang van gezonde luchtkwaliteit en een groene leefomgeving benadrukt.

Toevoegen
De reacties leggen de nadruk op het behoud van natuur en landbouwgrond, met veel steun voor het idee om zonnepanelen eerst op daken te plaatsen in plaats van op landbouwgrond. Er is ook veel waardering voor het creëren van verbindingszones voor natuur en het streven naar de ambitie om de groenste regio van Nederland te worden. Belangrijke punten zijn verder het meenemen van boeren in de transitie van het buitengebied en de samenwerking tussen de agrarische sector en techniek. Andere voorstellen die steun krijgen zijn de implementatie van een waterstofcentrale op industrieterreinen en het bevorderen van actieve grondpolitiek. Tot slot is er een voorkeur voor kleine kerncentrales boven windmolens en voor biogasproductie uit mest.

Bereikbaarheid

Behouden

De reacties tonen een voorkeur voor het aanpakken van de stijgende huizenprijzen in Riethoven en Westerhoven door veel te bouwen, en het behoud van groen in Westerhoven. Daarnaast is er steun voor het verbeteren van de leefbaarheid in kleine kernen door meer voorzieningen voor jong en oud te creëren, en voor een actieve grondpolitiek door de gemeente. Andere ideeën die genoemd worden zijn het vragen van ASML om ook in andere steden te groeien, en het verbeteren van openbaar vervoer en busverbindingen richting omliggende dorpen.

Toevoegen

De reacties benadrukken het belang van verbeterde infrastructuur en openbaar vervoer. Hoog gewaardeerde voorstellen omvatten een schaalsprong in het openbaar vervoer om alternatieven voor Eindhoven te bieden, zoals betere verbindingen naar Tilburg, en de aanleg van goede brede fietspaden tussen kernen. Het verbeteren van B-wegen voor betere bereikbaarheid en de verplaatsing van het industrieterrein Riethoven vanwege slechte bereikbaarheid voor vrachtwagens krijgen ook veel steun. Innovatieve woonvormen voor ouderen en kleine huishoudens, alsmede de introductie van 65+ gratis openbaar vervoer, worden positief ontvangen. Er is ook sterke steun voor efficiënter openbaar vervoer, waaronder ringverbindingen tussen gemeentes, en het stimuleren van innovaties in de landbouw. Verder worden voorstellen voor een snelbus of tram vanaf de HUB in Eersel en voor ontmoetingsvoorzieningen voor overdag gewaardeerd.

Versterken

De reacties benadrukken de noodzaak van betere en veiligere fietspaden, met speciale aandacht voor snelfietspaden en voldoende groen in alle kernen. Verkeersveiligheid wordt belangrijk gevonden, met voorstellen om wegen zo in te richten dat hard rijden wordt ontmoedigd. Daarnaast is er veel steun voor gratis openbaar vervoer en betere verbindingen, zowel binnen de kernen als naar omliggende gebieden zoals Lommel en België. Andere prioriteiten zijn het voorkomen van megastallen in dorpen, de aanleg van gescheiden fietspaden, en het verbeteren van de bereikbaarheid van landbouwverkeer. Er zijn ook zorgen over de verkeersdrukte door afsluitingen en de noodzaak van meer busverbindingen, evenals voorstellen voor innovaties in mobiliteit, zoals een tram van Bergeijk naar Eindhoven en betere aansluiting op treinstations.

Wonen

Behouden

Reacties over woningbouw benadrukken vooral de noodzaak voor betaalbare woningen, met een sterke focus op starterswoningen en kleinere woningen voor zowel jongeren als senioren. Er is ook steun voor het versoepelen van regels om woningensplitsing mogelijk te maken en het behouden van de functie van gemeenschapscentra zoals het Aquinohuis. Er zijn oproepen om niet alle voorzieningen in steden te concentreren om criminaliteit en groepsvorming te vermijden, en om culturen te verdelen door groei in kleinere kernen te stimuleren. Daarnaast is er vraag naar basisvoorzieningen voor wonen, zonder bouwlagen en met behoud van ruimtelijk wonen. Er is ook steun voor meer

recreatiemogelijkheden zoals bioscopen en uitgaansgelegenheden, evenals voor het stimuleren en behouden van verenigingen en vrijwilligerswerk voor gemeenschapszin.

Toevoegen
De gemeenschap van Bergeijk heeft uiteenlopende meningen over de toekomst van woningbouw, met suggesties variërend van het bouwen van seniorenwoningen met doorstroommogelijkheden en gedeelde tuinen tot het creëren van betaalbare woningen voor starters en het herbestemmen van agrarische locaties. Populaire ideeën omvatten het stoppen met inbreiden en in plaats daarvan uitbreiden naar buitenlocaties, het bouwen van kleinere woningen voor één- of tweepersoonshuishoudens, en het stimuleren van gemeenschapsgerichte woningbouw met zorgvoorzieningen. Er is ook steun voor groei, zij het met aandacht voor het behoud van de kwaliteit van leven en voorzieningen, terwijl grote groei wordt afgewezen. Daarnaast wordt gepleit voor duurzaam bouwen, circulaire praktijken en het behouden van het landelijke karakter.

Versterken
De discussie over woningbouw in Bergeijk draait om het vinden van een balans tussen groei en behoud van leefbaarheid. Populaire suggesties zijn het beperken van het aantal nieuwe woningen tot 8.000 in plaats van 13.000, het verkennen van buitenlandse voorbeelden zoals België voor inspiratie, en het bouwen van meer sociale huurwoningen. Er is bezorgdheid over de extreme prijsstijging van woningen en de trage bouwprocessen die leiden tot vertrek van jongeren. Prioriteiten zijn het bouwen van woningen voor ouderen, het behouden van betaalbaarheid en ruimte creëren voor toekomstige generaties. Het versterken van het verenigingsleven en het bieden van recreatieve voorzieningen worden ook benadrukt, naast het stimuleren van duurzaamheid en het bieden van voorrang aan lokale inwoners bij woningtoewijzing.

Werken
Behouden
De gemeenschap van Bergeijk pleit voor het behoud en de ontwikkeling van lokale bedrijven in de kern, met aandacht voor de maakindustrie die werkgelegenheid biedt. Er wordt gepleit voor ruimte voor bedrijfsontwikkeling, met een focus op bedrijven tot 100 werknemers en het invullen van banen met inwoners uit de Kempen. Verbeterde infrastructuur rond industrieterreinen wordt gewenst, zodat woon-werkverkeer beperkt blijft. De nadruk ligt op een Kempische mentaliteit van samenwerking en betrokkenheid, terwijl het behoud van ruimte voor boeren voor toekomstige ontwikkelingen wordt onderstreept. Kritiek wordt geuit op de afhankelijkheid van één bedrijf zoals ASML en op de verkoop van grond van de Boerenbond aan Bax.

Toevoegen
In de dialoog over de economische ontwikkeling van Bergeijk wordt de nadruk gelegd op het benutten van ondernemerschap en het investeren in de ontwikkeling van personeel door werkgevers. Er is steun voor samenwerking met België en voor meer eenduidigheid in zorgovereenkomsten tussen gemeenten. Aanvullend wordt gepleit voor het stimuleren van een goed inkomen voor boeren, het bevorderen van kleinschalige, biologische

landbouw en het creëren van meer huizen voor ouderen. Er wordt gewaarschuwd om niet alleen te focussen op korte termijn belangen, met de opmerking dat de toekomst van ASML verschilt van die van de Kempen op de lange termijn.

Versterken
De discussie over de ontwikkeling van bedrijventerreinen in Bergeijk richt zich op het slim benutten van ruimte en het vermijden van overmatige verdichting in de kern. Er is steun voor het verplaatsen van megastallen naar bedrijventerreinen om zo ruimte vrij te maken voor woningbouw zonder inbreiding in de kern. Het verdichten van bestaande bedrijventerreinen met arbeidsplaatsen wordt voorgesteld, terwijl uitbreiding van bedrijven buiten de kern wordt aangemoedigd om woningbouw mogelijk te maken. Er is weinig steun voor de ontwikkeling van extra bedrijventerreinen, terwijl diversificatie van bedrijven wordt benadrukt om afhankelijkheid van een specifieke branche te voorkomen.

Voorzieningen
Behouden
In het debat over de sociale en culturele ontwikkeling van Bergeijk wordt gepleit voor het behoud en de verbetering van sportfaciliteiten, zoals de sportvereniging Weebosch, en het ondersteunen van kleinschalige, praktijkgerichte onderwijsvormen om passend onderwijs te bieden en de middenmoot te versterken. Er is steun voor het behoud en de ontwikkeling van diverse voorzieningen, zoals recreatie, uitgaansgelegenheden voor de jeugd, en levendige centra zoals Den Eijkholt en 't Sant. Verder wordt de nadruk gelegd op het behouden van kleine winkeliers en het centraliseren van wonen, werken, zorg en onderwijs voor efficiëntie.

Toevoegen
In de discussie over onderwijs, cultuur en voorzieningen in Bergeijk wordt gepleit voor diverse maatregelen, waaronder het behoud en de ontwikkeling van scholen in kleine kernen, het vergroten van gemeenschapsruimten door bijvoorbeeld sporthallen te combineren met multifunctionele centra, en het stimuleren van nieuwe vormen van onderwijs. Er is steun voor het koppelen van maakindustrie en onderwijs, het beter afstemmen van beroepsonderwijs op het bedrijfsleven, en het investeren in onderwijs, zorg en voorzieningen. Daarnaast wordt gepleit voor een hoger voorzieningenniveau bij groei van de kernen, zoals zwembaden, en voor het behoud van speelvoorzieningen en bibliotheekvoorzieningen op een niveau dat aan de behoeften van de gemeenschap voldoet, met mogelijkheden voor fysieke interactie en sociale binding.

Versterken
In de discussie over onderwijs, cultuur en voorzieningen in Bergeijk wordt gepleit voor het behoud van voldoende sportmogelijkheden en kleinschalige winkels, vooral op het gebied van voedingsmiddelen, ondersteund door lokale ondernemers zoals boeren. Er is aandacht voor het tekort aan onderwijs- en zorgpersoneel, terwijl de kwaliteit van onderwijs gewaarborgd moet blijven en er stimulans is voor opleidingen in de zorg. Er wordt gesuggereerd om speciale voorzieningen en sporten te decentraliseren, terwijl in kleine kernen het behoud van voorzieningen zoals

kinderopvang en basisscholen wordt benadrukt. Verder wordt gepleit voor het uitbreiden van het aanbod van multiculturele voorzieningen en het vergroten van culturele locaties zoals Kattendans.

Welzijn

Behouden

In eerdere opmerkingen is er nadruk gelegd op het belang van rust en veiligheid, met specifieke aandacht voor het veiligheidsgevoel in kleine kernen. Er is steun voor het behoud van een veiligheidsgevoel in de gemeenschap, vooral in de kleinere kernen, en voor het idee dat de stad op afstand moet blijven om de rust en veiligheid te waarborgen.

Toevoegen

In de recente reacties wordt sterk benadrukt dat vervuiling door uitstoot en geluid moet worden beperkt, en dat er geen landschapsvervuiling door hoge windmolens moet plaatsvinden, wat de meeste steun kreeg. Er zijn ook suggesties voor het verbeteren van welzijn en gezondheid door het creëren van woonvoorzieningen voor jongeren. Andere reacties wijzen op de behoefte aan ziekenhuisbedden en het belang van het hebben van veel ommetjes voor recreatie en gezondheid.

Versterken

Uit de reacties blijkt een duidelijke bezorgdheid over de mogelijke gezondheidsrisico's van windmolens, met de nadruk op het centraal stellen van gezondheid en veiligheid. Het prioriteren van gezondheid en geluk wordt eveneens benadrukt, wat aangeeft dat deze aspecten voorrang moeten krijgen bij het nemen van beslissingen over windenergieprojecten.

Samenleving

Behouden

De reacties onderstrepen een sterke voorkeur voor het behoud van het dorpskarakter en de eigenheid van de dorpskernen. Veelvuldig genoemde punten zijn het belang van de "ons kent ons" mentaliteit en het hechte gemeenschapsgevoel, wat blijkt uit de wens om het verenigingsleven te behouden en te stimuleren. Het dorpskarakter, inclusief kenmerken zoals lintbebouwing en de mogelijkheid om zonder afspraak bij elkaar binnen te lopen, wordt gezien als essentieel voor de leefbaarheid. Er is een duidelijke roep om geleidelijke groei die het bestaande dorpskarakter respecteert, met bijzondere aandacht voor het behoud van scholen en andere voorzieningen in de dorpen. Daarnaast wordt er waarde gehecht aan zorg in de buurt en goede voorzieningen voor ouderen, zoals zorgwoningen en zorgcentra. Sociale cohesie, veiligheid en het bieden van voldoende ontmoetingsruimtes worden ook als cruciaal gezien voor het behouden van de leefgemeenschap. Tot slot is er aandacht voor de woonbehoeften van de eigen jeugd en het bieden van werkgelegenheid binnen het dorp om de lokale economie te versterken.

Aa

Toevoegen
De reacties tonen een brede waaier aan suggesties voor het behoud en de verbetering van de dorpsgemeenschappen. Er is een sterke nadruk op het behoud van het dorpskarakter en het bevorderen van sociale cohesie. De gemeenschapszin en het verenigingsleven worden gezien als cruciaal, met voorstellen voor het stimuleren van vrijwilligerswerk en het beter waarderen van mantelzorg. De integratie van nieuwkomers wordt als belangrijk gezien, waarbij er initiatieven zoals inburgeringscursussen en integratieactiviteiten worden voorgesteld om een gezonde mix van bewoners te bevorderen. Daarnaast is er bezorgdheid over de druk op lokale scholen door expats, met suggesties voor internationale of Engelstalige scholen om deze druk te verlichten. De uitbreiding van voorzieningen zoals scholen, gemeenschapshuizen, en zorgfaciliteiten wordt gezien als essentieel voor de leefbaarheid van de dorpen, waarbij groei noodzakelijk wordt geacht, maar wel met behoud van het dorpskarakter. Het beschermen van het architectonische dorpsgezicht en het handhaven van een gezonde mix van bewoners, inclusief jonge en oude inwoners en mensen met diverse achtergronden, wordt ook als belangrijk beschouwd. Tot slot is er een oproep voor meer politieaanwezigheid om de veiligheid in de dorpen te waarborgen.

Versterken
De reacties benadrukken het belang van het behoud van het dorpskarakter met passende woningen, betaalbare huisvesting voor de jeugd, en een mix van woningtypes voor zowel ouderen als jongeren. Er is grote zorg over de kwaliteit en nabijheid van zorgvoorzieningen, met voorstellen om mantelzorg financieel aantrekkelijker te maken en administratieve lasten te verlagen. Sociale cohesie en betrokkenheid worden gezien als cruciaal, met aandacht voor het behouden van verenigingen en het stimuleren van vrijwilligerswerk. Integratie van nieuwkomers en het bevorderen van een inclusieve samenleving worden ook genoemd, inclusief verplichte taalcursussen en initiatieven om polarisatie tegen te gaan. Tot slot wordt gesuggereerd dat bedrijven zoals ASML beter in dunner bevolkte gebieden kunnen uitbreiden om lokale druk te verminderen.

Per middelbare school

Pius X-College
Er is een brede waaier aan wensen en behoeften, variërend van betere infrastructuur zoals wegen, fietspaden en busverbindingen, tot meer betaalbare woningen en voorzieningen zoals supermarkten, sportclubs, fastfood ketens en scholen in de dorpen. Er is ook een oproep voor recreatieve voorzieningen zoals kartbanen, zwembaden, en speelparken, evenals entertainmentopties zoals bioscopen en kroegen. Daarnaast wordt er behoefte aan meer werkgelegenheid en ondersteuning voor lokale bedrijven en boeren genoemd. De gemeenschap vraagt om verbeteringen in openbare voorzieningen en infrastructuur om de leefbaarheid en het welzijn te bevorderen.

Rythovius College
Men wil graag dat de lokale supermarkten, de natuur, rust, en de Brabantse cultuur, zoals carnaval en worstenbroodjes, behouden blijven. Verder hechten ze veel waarde aan het dorpsgevoel, diverse sportverenigingen, zorginstellingen, scholen en groene voorzieningen. Ook de aanwezigheid van recreatiemogelijkheden zoals

dorpsfeesten, een sportschool, en ijssalons zijn belangrijk voor hen. Dit alles draagt bij aan de unieke identiteit en leefbaarheid van het dorp.

Daarnaast zijn er verschillende gebieden die versterking nodig hebben, zoals een verbeterde infrastructuur van fietspaden, en een uitbreiding van het openbaar vervoer en buslijnen. Ook is er een wens voor meer winkels, recreatiemogelijkheden, en faciliteiten voor jongeren, zoals discotheken en uitgaansgelegenheden. Het behoud en de uitbreiding van groene gebieden en recreatieve activiteiten, zowel in de zomer als in de winter, zijn eveneens van groot belang. Daarnaast willen ze meer parkeermogelijkheden voor fietsen en verbeterde schoolactiviteiten om de gemeenschap nog aantrekkelijker en levendiger te maken.

Per kern, uitgesplitst per thema en de 3 vragen

Kern	Strategie	Hoofdcategorie	Samenvatting
Bergeijk	Behouden	Voorzieningen	Bewoners maken zich zorgen over de stijgende leegstand in het centrum en pleiten daarom voor een concentratie van winkelgebieden. Ze zijn van mening dat dit zal bijdragen aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van het centrum.
Bergeijk	Behouden	Samenleving	De reacties benadrukken het belang van het behouden van het dorpse karakter, saamhorigheid en het verenigingsleven als cruciale elementen van de plaatselijke identiteit. De sociale cohesie, de aandacht voor elkaar, en het onderhouden van een "sociale controle" worden gezien als belangrijk. De deelnemers drukken verder hun zorgen uit over vergrijzing, en suggereren dat er meer zorg- en woonfaciliteiten voor ouderen nodig zijn. Ze pleiten ook voor meer ontmoetingscentra en gemeenschappelijke ruimtes.
Bergeijk	Behouden	Werken	In Bergeijk willen inwoners belangrijke punten zoals banen voor Kempenaren, de Kempische mentaliteit, en laagdrempelige toegankelijkheid van instanties behouden. Ze pleiten voor het vermijden van extra bedrijventerreinen en diversificatie van bedrijfstakken. Versterking is nodig in bredere participatie van de gemeenschap en betere samenwerking tussen gemeenten op het gebied van zorg. Toevoegingen omvatten benutting van ondernemerskracht en agrarische kennis, investeren in personeel, kleinschalige biologische landbouw en minder boeren.
Bergeijk	Behouden	Wonen	De focus ligt op de ontwikkeling van zorg-, bejaarden- en starterswoningen voor de jeugd tussen 20-25 jaar. Er is een grote behoefte aan kleinere woningen, vooral voor senioren in de kern van de gemeenschap. Dit biedt groeikansen voor verenigingen, met name bij het bouwen van kleinschalige starterswoningen.
Bergeijk	Behouden	Bereikbaarheid	Voor Eersel, Hapert en Bladel is er aandacht nodig voor het verbeteren busverbindingen, waarbij een vlotte doorstroming wordt bevorderd. Deze verbeteringen zouden het openbaar vervoer in de regio efficiënter en aantrekkelijker maken, wat bijdraagt aan de algehele bereikbaarheid en duurzaamheid van de kernen.
Bergeijk	Behouden	Landschap & Klimaat	De kern van de inhoud focust zich op het belang en behouden van groene ruimtes, natuur en het dorpse karakter in de woonomgeving. Deze factor draagt bij aan mentaal welzijn en recreatie, terwijl het ook leefruimte biedt voor dieren. Ideaal gelegen nabij bossen en wandelroutes. Het behouden van de agrarische sector en recreatieve buitenruimtes dichtbij de dorpskern zijn ook belangrijke aspecten. Tevens wordt de karakteristieke landschapsstijl gewaardeerd.
Bergeijk	Toevoegen	Voorzieningen	Bergeijk heeft een sterk technisch georiënteerd bedrijfsleven, waar variatie in bedrijven en onderwijs kan zorgen voor een dynamischer samenleving. Het lokale onderwijs moet toegankelijk zijn, met een focus op

			zowel beroepsonderwijs als algemene vakken, en moet beter afgestemd worden op het lokale bedrijfsleven. De rol van voorzieningen zoals bibliotheken en speelvoorzieningen is belangrijk voor de leefbaarheid van de kernen, en deze moeten actief ondersteund en verbeterd worden. Daarbij wordt de bibliotheek in het bijzonder gemist in het centrum 't Hof, waar deze zou moeten dienen als een gemeenschapshart.
Bergeijk	Toevoegen	Landschap & Klimaat	De regio streeft naar het worden van de groenste in Nederland door het landschap te behouden en tegelijkertijd de landbouwsector te ondersteunen. Ze zijn van plan de landbouw opnieuw uit te vinden en willen graag nieuwe, groene energie op bedrijventerreinen introduceren. Er is een oproep tot samenwerking tussen de agrarische sector en techniek om het buitengebied in te richten. Daarbij wordt aangestuurd op minder intensieve veeteelt.
Bergeijk	Toevoegen	Samenleving	De discussie spitste zich toe op de integratie van nieuwkomers en het behoud van de dorpscultuur. Deelnemers pleiten voor gezamenlijke verantwoordelijkheid en educatie over dorpscultuur, ondersteund door gemeenschapshuizen per dorp. Bescherming van het dorpsgezicht, uitbreiding van lokale voorzieningen, en culturele activiteiten voor kinderen werden ook belangrijk geacht. Het waarderen van mantelzorg en vrijwilligerswerk, het versterken van sociale cohesie en het aanpakken van het beperkte aantal vrijwilligers kwamen naar voren als uitdagingen. De urgentie om beslissingen te nemen over zorg en het faciliteren van dialoog tussen verschillende culturen werd benadrukt. Tenslotte was er een roep om structurele in plaats van incidentele ideeën uitwisseling om ruimte te bieden aan innovatie en nieuwe culturele inzichten.
Bergeijk	Toevoegen	Welzijn	Er zijn verschillende kansen beschikbaar met betrekking tot welzijn en gezondheid, zoals het creëren van woonvoorzieningen voor jongeren, het verbeteren van de capaciteit en kwaliteit van ziekenhuisbedden en het aanmoedigen van regelmatige lichamelijke activiteit door het faciliteren van 'ommetjes' of kortere wandelingen.
Bergeijk	Toevoegen	Bereikbaarheid	Het project gaat over het verbeteren van het openbaar vervoer (OV) en de fietsinfrastructuur in en rond Eindhoven. Er is een stijgende vraag naar betere OV-verbindingen, met name tussen de omliggende dorpen. Daarom wordt er gekeken naar het realiseren van snelfietsroutes, het verhogen van de frequentie van het OV en het introduceren van kostenefficiëntere vervoersopties, zoals deelauto's. Verder zou het verminderen van verplichte parkeerplaatsen bij nieuwbouw meer ruimte kunnen bieden voor extra woningen. Tenslotte worden innovatieve woonvormen voor ouderen en kleinere huishoudens ook overwogen, evenals het behoud van zoveel mogelijk dorpskernen.
Bergeijk	Toevoegen	Werken	Dit document benadrukt het belang van het benutten van de kennis en kunde van agrarische ondernemers om de uitdagingen in het buitengebied aan te gaan. Het roept ook op tot meer investeringen van werkgevers in de ontwikkeling van hun personeel en pleit voor een betere samenwerking met gemeenten op het gebied van zorg. De nadruk wordt gelegd op het bevorderen van kleinschalige, bio- en ecologische landbouw, minder boeren en meer woningen voor ouderen. Ten slotte wordt opgeroepen tot een keuze in welke industrieën we willen behouden.
Bergeijk	Toevoegen	Wonen	Het document bespreekt strategieën voor woningbouw in Bergeijk, gericht op gemengd gebruik en duurzaamheid. Verschillende specifieke initiatieven worden voorgesteld zoals, het bouwen van kleinere huizen voor één persoon, sociale huurwoningen, senioren hofjes en het ontwikkelen van landelijke gebieden voor kleinschalige bedrijven met behoud van het landelijke karakter. Daarnaast wordt er gepleit voor het splitsen van woningen buiten de bebouwde kom, het ontwikkelen van industriële terreinen, en de bouw van 'tiny houses'. Het behouden van een evenwicht tussen massawoningen en gemoedelijke buurten om veiligheid te bevorderen, wordt ook aangemoedigd. De mogelijkheid wordt ook overwogen om huisartsenposten 's nachts binnen 15 km beschikbaar te hebben. Bouwen voor

			jongeren wordt als net zo belangrijk als voor ouderen beschouwd, met de suggestie om te bouwen in gemeenschappen waar zorg voor elkaar centraal staat. Andere ideeën omvatten het bouwen voor starters, het onderzoeken van mogelijkheden voor alleenstaanden om makkelijker samen te wonen en het voeren van gemeentelijke grondpolitiek. Er wordt benadrukt dat de gemeente Bergeijk niet streeft naar grote groei, maar veeleer naar circulair en stedelijk bouwen.
Bergeijk	Versterken	Wonen	Er is een brede waaier van zorgen en suggesties naar voren gebracht in Bergeijk. De gemeenschap wil graag dat er in het weekend ook een dienstdoende huisarts beschikbaar is. Ze stellen voor om alternatieve vormen van huisvesting voor arbeidsmigranten te zoeken en pleiten voor meer aandacht voor preventieve gezondheidszorg. Het versterken van recreatieve mogelijkheden voor de bewoners wordt gezien als een manier om mensen te binden aan de gemeenschap. Er worden suggesties gedaan om slimmer te werken en niet altijd allemaal op dezelfde locatie te zijn. Woningen voor starters en ouderen, en betaalbaarheid worden als prioriteiten genoemd. De gemeenschap wil ook ruimte voor groei, maar op een duurzame manier, met voorkeur voor hun eigen inwoners en een diverser woningaanbod. Ze vragen zich af waarvoor en voor wie ze precies groeien, en suggereren om de groei te beperken en de kleinere kernen te ontwikkelen om levensvatbaarheid te waarborgen.
Bergeijk	Versterken	Voorzieningen	De focus ligt op de Nederlandse taal versus internationalisering in het onderwijs, met als doel de onderwijskwaliteit te waarborgen. Daarnaast wordt besproken hoe het voorzieningen aanbod uit te breiden met multiculturele opties. Tevens is er sprake van plannen om de Vakschool Kattendans te vergroten.
Bergeijk	Versterken	Bereikbaarheid	Het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid in de gemeente is essentieel. Dit omvat onder andere het uitbreiden en stimuleren van het openbaar vervoer, betere ontsluiting van wegen, en innovatie in mobiliteit. Voorzieningen zoals MBO's en ziekenhuizen moeten dichter bij de dorpen komen, wat zal resulteren in minder wegen nodig. Er bestaat een behoefte aan meer bussen en een betere OV-verbinding naar bedrijventerreinen. Veilige fietspaden, aandacht voor hard rijden en de inrichting van wegen zijn ook voornaamste aandachtspunten. Verder moet het openbaar vervoer niet alleen gericht zijn op Eindhoven, maar ook op omliggende gemeenten zoals Bergeijk en Eersel. Betere aansluiting bij het treinstation en het beschouwen van openbaar vervoer als basisbehoefte zijn belangrijke onderwerpen.
Bergeijk	Versterken	Landschap & Klimaat	De leefbaarheid van woonwijken wordt bevorderd door veel groen en een gezondere luchtkwaliteit. Daarnaast worden natuur en landbouw steeds belangrijker door de groeiende behoefte aan grondverdeling. Door meer verkaveling van landbouw en het behoud van natuurlijke lijnen, wordt er meer natuur gecreëerd. Het behouden van het landschap, met name het groen rondom dorpen, draagt ook bij aan dit doel. Een vermindering van kippen en varkens zou de luchtkwaliteit ten goede komen. Daarnaast is de beschikbaarheid van infrastructuur, zoals stroom en water, cruciaal.
Bergeijk	Versterken	Welzijn	Het is cruciaal voor ieders welzijn om zowel fysieke als mentale gezondheid te prioriteren. Door bepaalde levensstijlkeuzes te maken, zoals regelmatig sporten, gezond eten, voldoende slaap krijgen en stress verminderen, kan men een gezonder en gelukkiger leven leiden. Daarnaast is het bevorderen van de veiligheid, zowel thuis als op het werk, evenzeer belangrijk om letsel en ziekte te voorkomen.
Bergeijk	Versterken	Werken	Er is een discussie gaande over de uitbreiding van het bedrijventerrein, waarbij sommige mensen van mening zijn dat er geen extra bedrijventerrein nodig is. Daarnaast is er een suggestie gedaan om bedrijven niet alleen op de high tech branche te laten vestigen, maar om een breder scala aan bedrijven toe te laten. Het idee hierachter is dat dit diversiteit en economische stabiliteit bevordert. Deze benadering benadrukt ook de participatiecultuur waar iedereen een bijdrage levert aan de samenleving.
Bergeijk	Versterken	Samenleving	De uitstraling van woningen in Bergeijk moet passen bij het dorpskarakter, zonder het uiterlijk van 'blokkendozen'. Het dorpskarakter blijft belangrijk, terwijl het type woning dat niet binnen de Bergeijkse

			cultuur past, verandert. Er zou een toename kunnen zijn van mensen en vrijwilligers. Zorgvragen en -behoeften zouden samen gebracht moeten worden door bijvoorbeeld hofjeswoningen en gekoppelde mantelzorg. Er is een roep om minder regeldruk voor de zorg, verbetering van de zorgkwaliteit en het terugdringen van de complexiteit van de zorgorganisatie. Bovendien moet er aandacht zijn voor zorg dichtbij huis en toegankelijkheid van de leefomgeving voor mindervaliden. Het inkomensverschil binnen de gemeente is ook een punt van zorg. De suggestie wordt gedaan dat ASML zou moeten uitbreiden in minder bevolkte gebieden zoals Drenthe of Groningen.
Bladel	Behouden	Voorzieningen	Men pleit voor het behouden van voorzieningen, waaronder een kerk en winkels.
Bladel	Behouden	Landschap & Klimaat	Ondanks de toenemende urbanisatie, blijft het noodzakelijk om groene ruimtes in dorpen te behouden. Dit omdat ze niet alleen het milieu helpen, maar ook bijdragen aan de algehele welzijn van de dorpsbewoners die daar wonen of op bezoek komen.
Bladel	Behouden	Wonen	Het gemeentelijk beleid in Bladel zorgt voor een gefaseerde uitbreiding van woningen, met een focus op starters en senioren. Het behoudt het dorpskarakter door af te zien van hoogbouw en streeft naar een gelijkmatige groei voor de eigen bevolking. Ze willen circa 10-15 nieuwe woningen per jaar en meer koopwoningen dan huurwoningen. Het beleid stimuleert ook de spreiding van verschillende woningtypes per uitbreidingsfase. Tevens onderstreept het de noodzaak van nieuwe arbeidskrachten en de fragiliteit van het sociale weefsel in kleine gemeenschappen. Deze strategie ziet groei als een kans, met de focus op het bouwen van gemengde woonvormen voor zowel de jeugd als ouderen, om sluiting van voorzieningen te voorkomen en de kleinschaligheid te behouden.
Bladel	Behouden	Bereikbaarheid	Het openbaar vervoer in de Kempen moet worden verbeterd, met als doel het dorpskarakter en voorzieningen te behouden in het licht van de vergrijzing en andere uitdagingen. Er wordt verwezen naar een verkeersscenario voor het openbaar vervoer dat over de hele regio moet worden verdeeld. Hiermee wordt het belang van toegankelijke en effectieve openbaar vervoersdiensten in deze landelijke gemeenschappen benadrukt, met nadruk op de behoud van hun unieke karakter en infrastructuur.
Bladel	Behouden	Werken	Het gebied Hapert-Noord in de Kempen stimuleert de investering in lokale ondernemingen, met een bijzondere focus op familiebedrijven. Deze strategie zorgt voor diversiteit in werkgelegenheid en wonen, en is vooral gunstig voor technische bedrijven in de regio.
Bladel	Behouden	Welzijn	Clusters van woonvormen voor senioren met gedeelde lichte zorgvoorzieningen kunnen de leefbaarheid van woningbouw bevorderen. Dergelijke leefgemeenschappen stellen ouderen in staat om onafhankelijk te leven terwijl ze toegang hebben tot essentiële zorgdiensten, waardoor ze langer in hun eigen huis kunnen wonen en actief betrokken kunnen blijven bij hun gemeenschap. Deze combinatie van onafhankelijkheid en zorg toont aan hoe woningbouw kan inspelen op de behoeften van een vergrijzende bevolking, en uiteindelijk de algemene leefbaarheid kan verbeteren.
Bladel	Behouden	Samenleving	Het lijkt erop dat men het landelijke dorpse karakter van ASML en omgeving wil behouden en verder ontwikkelen. Groei in het dorp wordt aangemoedigd, evenals wonen in de eigen dorpen voor de jeugd, met als doel het behoud van het dorpskarakter, vooral in de kleinere kernen. Grote bedrijvigheid zou naar grotere kernen, zoals Bladel, Hapert en Hoogeloon moeten gaan. Er wordt nadruk gelegd op samenhang en het vermijden van te veel verdunning door nieuwkomers.
Bladel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Met de gestage groei van nieuwe industrieën is er dringend behoefte aan investeringen in natuurbehoud om een evenwichtige en duurzame groei te waarborgen. Deze oproep is een reactie op de (over)exploitatie van beschikbare natuurlijke hulpbronnen, met steeds meer bedrijven die betrokken zijn bij milieuvriendelijke praktijken. Het voorstel legt de nadruk op het belang van natuurbehoud als kostenbesparende investering, omdat het milieuschade vermindert en duurzaamheid bevordert.

Aa

Bladel	Toevoegen	Wonen	Het voorstel presenteert verschillende oplossingen voor de woningnood, waarbij er met name nadruk wordt gelegd op het bouwen van meer seniorenwoningen, betaalbare woningen voor starters, appartementen voor de jeugd, en levensloopbestendige woningen. Met het oog op de vergrijzing wordt ook gepleit voor zorgwoningen en het aanpassen van eengezinswoningen naar 1-persoonswoningen. Daarnaast wordt het idee geopperd om meer hoogbouw toe te passen voor betaalbare en kleine woningen, en om door middel van creatieve oplossingen meer mensen per huis te huisvesten. Bij dit alles wordt wel benadrukt dat het belangrijk is om de bestaande kernen te behouden en niet te laten groeien.
Bladel	Toevoegen	Werken	Er is een stijging in het aantal bedrijven, wat opgevuld wordt door werknemers van buitenaf. Dit wordt mogelijk gemaakt door onder andere de extra afslag Reusel van de snelweg en de uitbreiding van het bedrijventerrein bij KBP2 in Reusel. Er wordt echter wel nagedacht over wat voor werk er verzet moet worden. Meer dan ooit zal er minder 'gewerkt' worden en meer 'voor elkaar gezorgd'. Dit scenario wordt gezien als het meest realistisch vanwege de regelgeving en de huidige situatie. Ook rijst de vraag of er grond beschikbaar is voor industriële doeleinden bij KBP 2 als ASML vertrekt, gezien het huidige terrein te klein is om de groeiende werkgelegenheid lokaal te ondersteunen.
Bladel	Toevoegen	Voorzieningen	Er is een sterke aanmoediging voor de oprichting van lokale onderwijsinstellingen voor vakmensen in de Kempen, met een focus op technische opleidingen zoals LTS - MTS - HTS. Het creëren van meer woningen zou leiden tot meer voorzieningen in een levendig centrum met winkels en horeca. De vorming van een nieuwe kern zou voordelen op verschillende gebieden met zich meebrengen, waaronder mobiliteit en werkgelegenheid. Er is ook een oproep om werkgelegenheid in de Kempen te behouden en uit te breiden, en de toevoeging van MBO op de maakindustrie in de Kempen wordt gezien als een positieve ontwikkeling. Het is bovendien een pluspunt dat Den Herd naar de markt komt.
Bladel	Toevoegen	Samenleving	Het onderzoek benadrukt het belang van basisvoorzieningen zoals onderwijs, sportfaciliteiten en winkels in dorpskernen, het mogelijk maken van gedeelde kantoortuinen en het tegengaan van leegloop, vooral onder de jeugd wanneer dorpen snel groeien door bijvoorbeeld de invloeden van bedrijven zoals ASML. Het behoud van dorpsgezelligheid en het evenwicht tussen de inheemse bevolking en nieuwkomers wordt benadrukt, evenals de mogelijkheid om werk te creëren dichtbij waar mensen wonen. Er is bezorgdheid geuit over het verdwijnen van de 'ons-kent-ons' cultuur en er wordt op gewezen dat nieuwkomers aan regels gebonden zijn om integratie te bevorderen en leegloop in nieuwe kernen tegen te gaan.
Bladel	Toevoegen	Bereikbaarheid	Er is een voorstel om korting te bieden op grond voor CPO woningen, met de voorwaarde dat de huizen door de kopers zelf bewoond worden. Eventuele kortingen bij een verhuizing zouden in een pot voor starters kunnen gaan. Dit idee is tevens gekoppeld aan suggesties om de indeling van de wegen (vooral de fietspaden) te veranderen om de veiligheid in het centrum van Bladel te verbeteren, bijvoorbeeld door het gebied autovrij te maken voor een betere doorstroming en bereikbaarheid.
Bladel	Versterken	Wonen	Het bevorderen van betaalbare en levensloopbestendige huisvesting voor jongeren en senioren door middel van diverse woonoplossingen is een belangrijke focus binnen de gemeenschap. Deze oplossingen kunnen variëren van het bouwen van starterswoningen, het introduceren van regelgeving om woningsplitsing en samenleving met behoud van AOW mogelijk te maken, tot het creëren van moderne woonflats en kangoeroewoningen voor senioren. Ook wordt er gepleit voor een minimale groei van nieuwe industrieën, meer samenwerking met naburige gemeenten en het behoud van de lokale jeugd door bouwmogelijkheden te faciliteren. Gemeenschapscohesie blijft echter een belangrijke zorg, terwijl er ook voorstellen zijn om de regio Kempen om te vormen tot een nieuw randstedelijk gebied.
Bladel	Versterken	Voorzieningen	De focus ligt op het behoud van basiselementen in de gemeenschap zoals scholen, winkels en cafés om de levendigheid en sociale cohesie te bevorderen. Dit wordt gezien als essentieel voor de groei en

			ontwikkeling van de gemeenschap. Het idee is om deze instellingen te behouden en te verbeteren, omdat ze de ruggengraat vormen van een levendige gemeenschap.
Bladel	Versterken	Bereikbaarheid	De regio ervaart geen voordelen van de schaalsprong, terwijl vergrijzing in de kerngebieden juist toeneemt. Om deze problemen te bestrijden, moeten er investeringen worden gedaan op het gebied van bereikbaarheid en parkeren in deze kernen. Hierbij is aandacht nodig voor infrastructuurverbeteringen die de doorstroming en bereikbaarheid bevorderen.
Bladel	Versterken	Landschap & Klimaat	Het landschappelijke karakter van de Kempengemeenten behouden is cruciaal; dat betekent dat er geen distributiecentra (ook wel 'dozen' genoemd) toegevoegd worden. Veel mensen hebben de voorkeur gegeven aan een behoud van het natuurlijke landschap in plaats van industriële ontwikkeling.
Bladel	Versterken	Samenleving	Het dorpskarakter van kleine kernen dient behouden te worden, met speciale aandacht voor woningen voor ouderen om doorstroming te bevorderen en wonen betaalbaar te houden. Een aantrekkelijke woonvorm met een gemeenschappelijke ruimte kan hier een bijdrage aan leveren. Daarnaast dient zorg optimaal aangepast te zijn voor iedereen.
Bladel	Versterken	Werken	Het zorgpunt is het beperkte aanbod van banen voor hoogopgeleiden, gezien veel van deze banen verdwijnen door kunstmatige intelligentie (AI). Het is essentieel om voor te bereiden op deze veranderingen in werkgelegenheid, die vaak traditioneel wordt beschouwd in termen van 'groei' en 'banen'. In tijden van economische crisis moeten we zelfvoorzienend en in balans zijn. Al zal de aard van veel vacatures significant veranderen, waardoor het cruciaal wordt om hier actief op in te spelen.
Duizel	Behouden	Voorzieningen	Basisscholen en buitenschoolse opvangvoorzieningen blijven behouden, met de nadruk op het handhaven van sportfaciliteiten. Lokale voorzieningen zoals verenigingen worden ondersteund door subsidie en er wordt gestreefd naar het aanbieden van opleidingen van alle niveaus binnen een straal van 10 km van elk woonkern. Bovendien, wordt er gepleit voor het terugkeren naar gemeenschappelijke cafés, los van kantines, meer uitgaansmogelijkheden voor jongeren en meer ontspanningsmogelijkheden zoals bioscopen en bowlingbanen.
Duizel	Behouden	Wonen	Het plan omvat het aanbieden van een gevarieerd aanbod van woningen en appartementen voor senioren in verschillende prijsklassen, gecombineerd met een beheersbare groei van de gemeenschap. Er ligt een focus op niet te ver van de bebouwde kom bouwen, zoals locaties zoals Erselo, om ervoor te zorgen dat lokale bewoners in Duizel kunnen blijven wonen in diverse huisvarianten. Een belangrijk aspect is het voldoende scheiden van woongebieden van de industrie en het behoud van landelijke kenmerken rondom de kern, zodat er geen sprake is van industrie-invloeden.
Duizel	Behouden	Samenleving	De Dorpskarakter Behouden Duizelse mensen zijn vastbesloten om het dorpskarakter van Duizel te behouden. Ze maken zich sterk voor kleinschaligheid, saamhorigheid en behoud van lokale tradities en taal. Belangrijke speerpunten zijn ook betaalbare huisvesting voor starters met familie in het dorp, evenals faciliteiten en accommodatie voor lokale verenigingen. De gemeenschap wil niet dat Duizel ingeklemd wordt tussen industrieterreinen en streeft naar een goed beheerste groei die de dorpskarakter en kernwaarden behoudt. De boodschap is duidelijk: Duizel moet Duizel blijven.
Duizel	Behouden	Welzijn	Het gebruik van eigen vervoer voor ziekenhuisbezoek is significant toegenomen van 54% in 2015 naar 59% in 2018, aangevuld met een afname van mensen die afhankelijk zijn van openbaar vervoer of vervoer door anderen. De gemiddelde reistijd naar het ziekenhuis is gedaald van 20 naar 19 minuten. Ondanks deze verbeteringen ervaart 11% van de patiënten nog problemen met de bereikbaarheid van ziekenhuizen, waarbij ouderen het meest getroffen zijn. In de categorie "Zeer goed en goed" is de tevredenheid over de bereikbaarheid gestegen van 47% naar 55%, maar er is nog ruimte voor verbetering.

Aa

Duizel	Behouden	Bereikbaarheid	Er zijn zorgen over de toekomst van de technologie sector over tien jaar, tevens zijn er plannen om de snelfietspad naar Eindhoven te verbeteren en het sluipverkeer uit het dorp te verwijderen door een randweg rond Reusel en Bladel te creëren. Hierbij zal de auto nog immer bruikbaar blijven. Tot slot is er het idee om de wadi te overdekken om meer speelruimte te creëren.
Duizel	Behouden	Werken	In Duizel is er besloten geen nieuwe industrieterreinen te bouwen om de diversiteit van werk in stand te houden. Er is echter wel ruimte voor kleinschalige industrie, maar grote distributiecentra worden van de hand gewezen. Er wordt benadrukt dat een groot bedrijventerrein niet past binnen de visie van Duizel, gezien het streven naar een balans tussen leefbaarheid en economische activiteit.
Duizel	Behouden	Landschap & Klimaat	Natuurbehoud en groene aanpassingen zijn essentieel voor welzijn en leefbaarheid in de regio. Er is een wens om meer te focussen op landbouw dan op industrie; bovendien moeten boeren de verantwoordelijkheid krijgen voor het beheer en onderhoud van landschap en natuur. Binnen bebouwde gebieden moeten groenvoorzieningen worden opgenomen om hittestress tegen te gaan. Recreatieve groenvoorzieningen zijn nodig en er is een duidelijke weerstand tegen de komst van windmolens of zonneparken; men wil het mozaïeklandschap in stand houden.
Duizel	Toevoegen	Samenleving	De aanstelling van een integratiecoördinator kan helpen bij het integreren van buitenstaanders, waaronder expats en arbeidsmigranten. Deze betaalde functie houdt in dat de coördinator ervoor zorgt dat nieuwkomers bekend raken met de lokale verenigingen, vrijwilligerswerk en levensstijl. Er wordt ook voorgesteld om woonplekken in hoogbouw te creëren voor jonge immigranten, met mogelijkheden om door te stromen naar dorpen. Daarnaast wordt de mogelijkheid onderzocht voor oudere inwoners van Duizel om daar te blijven wonen, zelfs als ze zorgbehoevend worden.
Duizel	Toevoegen	Werken	Er is een discussie over de plaatsing van supermarkten op industrieterreinen, waarbij er ook bezwaren zijn tegen logistieke bedrijven. Het idee is om voornamelijk lokale, kleinere bedrijven de kans te geven zich te ontwikkelen en uit te breiden met waakzaamheid over sterke industriële uitbreiding die dreigt de lokale gemeenschap van Duizel in te sluiten. Verder wordt gesteld dat ASML zijn partners zou moeten helpen bij het vinden van werk, met voldoende diversificatie in banen, niet alleen in de techniek of ICT-sector. De suggestie van een chipmachine bedrijfsschool in de trant van Philips bedrijfsschool wordt ook geopperd, inspelend op de behoefte aan uitbreidingsruimte in de industrie.
Duizel	Toevoegen	Bereikbaarheid	Er wordt gepleit voor een uitbreiding en verbetering van openbaar vervoer, gericht op een vermindering van het autogebruik en het vermijden van files tijdens de spits. Dit omvat onder andere de invoer van de hoge snelheidsbus met meer routes, een regionaal tramsysteem en treinen met lange lijnen en veel haltes, en de implementatie van SMART mobiliteit strategieën. Om de integratie van nieuwkomers te faciliteren en voor de overschot aan zonnestroom te kunnen accommoderen, zijn er plannen voor het aanleggen van meer snelfietspaden en 'batterijstraten'. Verbeteringen en uitbreidingen op specifieke routes worden ook voorgesteld, zoals een snelle verbinding met Eindhoven, een fietsbrug tussen Haagdoorn en Meerheide, en een afslag van de snelweg bij Reusel. Het idee van een magneettrein van Eindhoven naar Antwerpen is ook aan de orde. Daarnaast wordt er nadruk gelegd op het aanpakken van de luchtkwaliteit door wijzigingen aan te brengen in Eindhoven Airport en de lokale veeteelt.
Duizel	Toevoegen	Voorzieningen	Er wordt voorgesteld om het middelbaar onderwijs uit te breiden en te vergroten, inclusief het MBO en HBO. Daarnaast wordt er gedacht aan uitbreiding van de detailhandel en diversificatie van de winkels om de leefbaarheid in de regio te verbeteren. Een specifieke focus ligt op het opzetten van een hoogwaardige MBO-techniekopleiding en het stimuleren van opleidingen in de regio. Het aanbieden van diversen HBO en universitair onderwijs "op stap" wordt besproken als een opportuniteit. Tot slot wordt er gesproken over het creëren van meer en gevarieerde uitgaansgelegenheden in de kernen en het oprichten van een MBO techniek.

Aa

Duizel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	De voorkeur gaat uit naar het bouwen op landbouwgrond in plaats van in natuurgebieden, met een nadruk op het versterken van de natuur en het verzorgen van inheemse groen. Het creëren van groenere wijken en het bevorderen van kleinschalige, biologische landbouw en veeteelt voor lokale consumptie, in plaats van export, zijn ook belangrijk. Daarnaast is het behoud van het karakter van plaatsen zoals Duizel essentieel, evenals het versneld uitbreiden van stroomcentrales voor meer energievoorziening, met minder lichtvervuiling. Daarnaast wordt de lokale productie en verkoop van voedsel aangemoedigd, evenals het planten van geschikte bomen in straten voor het Nederlandse klimaat.
Duizel	Toevoegen	Welzijn	Er zijn plannen om een gezondheidscentrum te realiseren bij de Geluidswal A67, als onderdeel van een breder initiatief om de leefbaarheid in het gebied te verbeteren. Verder kijken ze ook naar andere mogelijkheden om de leefbaarheid in de regio te verbeteren, waaronder nieuwe recreatieve voorzieningen en milieuvriendelijke initiatieven.
Duizel	Toevoegen	Wonen	Er wordt gepleit voor diverse verbeteringen in Duizel, waaronder het behoud en uitbreiding van het gemeenschapshuis en de lokale kroeg, evenals de bouw van diverse soorten woningen. Dit omvat kleinere, goedkopere woningen voor starters en senioren, mantelzorgwoningen, eengezinswoningen, groepshuizen en meer woningen voor eenpersoonshuishoudens. Ook worden de groeimogelijkheden voor verenigingen benoemd en de wens voor het bouwen van verzorgingstehuizen en appartementen die betaalbaar zijn voor ouderen. Bovendien wordt er gevraagd om de mogelijkheden te onderzoeken voor het gebruik van het terrein van Donksbergen.
Duizel	Versterken	Werken	Lokale ondernemers in Duizel zien groeimogelijkheden, ondanks de beslissing om geen Kempisch bedrijventerrein in hun gebied te vestigen. De doorstroming van woningen wordt daarentegen belemmerd door senioren die hun grote woningen niet willen verlaten voor een klein, duur appartement. Dit dwingt de gemeenschap te discussiëren over welk type industrie en bedrijvigheid waar gepast is om zowel kleinschalige ondernemerschap als woonwensen te accommoderen.
Duizel	Versterken	Voorzieningen	Het plan onderstreept het belang van sportfaciliteiten in lokale gemeenschappen, stelt uitbreiding van de multifunctionele accommodatie (MFA) voor en roept op tot verbeteringen in de kinderopvang/buitenschoolse opvang. Bovendien suggereert het de transformatie van E3-strand in een recreatie- en wandelgebied dat open is voor het publiek. Ten slotte benadrukt het de noodzaak om scholen te voorzien van voldoende capaciteit om het groeiende aantal leerlingen te huisvesten.
Duizel	Versterken	Landschap & Klimaat	Er is een groeiend besef dat boeren een centrale rol kunnen spelen in het beheer en behoud van groen en natuur in stedelijke gebieden en daarbuiten. Bij deze benadering worden landbouw en natuur gezien als complementair en niet conflicterend. Het idee is ook om de transitie in de landbouw te bevorderen door beter gebruik te maken van de beschikbare ruimte met behulp van een "ruimte voor ruimte" aanpak. Andere strategieën zijn onder meer het verbeteren van de wateropvang om droogte tegen te gaan en het planten van bomen om stedelijke hittestress te verminderen.
Duizel	Versterken	Bereikbaarheid	Er zijn verschillende voorstellen gedaan om de leefbaarheid en de verkeerssituatie in de regio Eindhoven te verbeteren. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het beperken van het vliegverkeer tot de uren tussen 7 uur 's morgens en 11 uur 's avonds, het aanleggen van een nieuwe rondweg om Duizel en het verbeteren van het openbaar vervoer door bijvoorbeeld de invoer van snelfietspaden en een hogesnelheidsbus. Ook wordt een betere verbinding met en naar de dorpen voorgesteld, evenals het stoppen met industriële uitbreiding rondom Duizel. Bovendien wordt er aandacht gevraagd voor het onderhoud van straten en wegen en de bereikbaarheid van voorzieningen voor minder mobiele mensen.
Duizel	Versterken	Samenleving	Bewoners van Kempen dorpen pleiten voor het behoud van het karakter van hun dorpen, het stimuleren van expats en nieuwkomers om deel te nemen aan het lokale verenigingsleven en bestuursfuncties, en zij moedigen vrijwilligerswerk aan om de vergrijzing in de Kempen tegen te gaan. De nadruk ligt op

			woninguitbreiding die past bij de bestaande dorpsstructuur en cultuur, het voorkomen van ongewenste verstedelijking en industrie, en het behoud van natuurlijke kenmerken. Voorstellen omvatten ook alternatieve woonoplossingen voor ouderen, zoals knarrenhofjes, die zelfstandig wonen mogelijk maken met zorgdiensten in de buurt.
Duizel	Versterken	Wonen	Er is een oproep voor het ontwikkelen van seniorenwoningen voor 65+ inwoners van Duizel om mantelzorg door kinderen te vergemakkelijken. Daarnaast is er een sterke roep om de oude bejaardenhuis-constructie in de gemeente Eersel nieuw leven in te blazen. Verder wordt voorgesteld om betaalbare woningen te creëren met een goede doorstroom voor alle levensfasen, inclusief éénpersoonswoningen voor jongeren. De renovatie van de Donksbergen flats voor gebruik door statushouders wordt ook geopperd. Minder discussie was er over de roep om meer starterswoningen en betaalbare woningen voor alle inwoners.
Duizel	Versterken	Welzijn	Er is een toename in het aantal gezondheidscentra, wat aangeeft dat de gezondheidszorg in de regio zich verder ontwikkelt. Er zijn echter zorgen over toenemende vliegbewegingen en de impact daarvan op het geluidsniveau. Om de geluidsoverlast tegen te gaan wordt er een geluidsscherm geplaatst langs de A67.
Eersel	Behouden	Samenleving	Het behouden van de identiteit, sfeer en voorzieningen van de Kempische dorpen staat centraal. Dit houdt in het bewaren van de gemoedelijke dorpskern, lokale winkels, horeca, scholen en het buitengebied, om de Kempen niet om te toveren tot een 'Efteling'. Het belang van saamhorigheid en het 'ons-kent-ons' gevoel worden benadrukt, met een focus op veiligheid, vrijwilligerswerk en sociale controle in levendige wijken. Modernisering, zoals de bouw van moderne gebouwen of Vinex-achtige wijken, wordt afgekeurd als dat ten koste gaat van het dorpskarakter. Het behoud van de agrarische sector is ook belangrijk voor het Brabantse landschap. Tenslotte ondersteunt men lokale initiatieven en is het belangrijk dat nieuwe kernen integreren zonder de Kempen te verstedelijken.
Eersel	Behouden	Landschap & Klimaat	Bescherming van bestaande groene ruimtes, inclusief parken, bossen, en natuurgebieden, is een belangrijk thema voor de gemeenschap. Dit omvat het behoud van het karakteristieke landschap van de Kempen, het in stand houden van groene ruimtes in stedelijke gebieden, en het waarborgen van de toegang tot de natuur voor recreatie. Daarnaast is er de noodzaak om aandacht te besteden aan milieuaspecten zoals lucht- en waterkwaliteit, en om regels op te stellen om vervuiling te voorkomen, zowel voor bedrijven als voor particulieren. Er wordt ook aangedrongen op een duidelijk onderscheid tussen landelijke en stedelijke gebieden en het bevorderen van biodiversiteit door middel van bijvoorbeeld de aanplant van heggen.
Eersel	Behouden	Voorzieningen	Er wordt opgeroepen tot meer aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren in scholen, omdat de huidige focus ontoereikend wordt geacht. Daarnaast wordt het belang van betaalbare sportfaciliteiten benadrukt, waarbij zowel het behoud als de uitbreiding wordt aangemoedigd. Ook wordt aangedrongen op voldoende ruimte voor de agrarische sector, met de nadruk op zelfvoorziening boven export. Het behoud van de kermis op de markt, de uitstraling van de markt en recreatie/campings in de regio wordt eveneens van belang geacht.
Eersel	Behouden	Werken	Er zijn plannen om een groot bedrijventerrein te realiseren onder de aanvliegroute bij Knegselsedijk. Er is een voorkeur voor een gelijke verdeling van deze groei, met als doel een uitbreiding van 13.000 met een nieuw terrein grenzend aan Vencomatic. Daarnaast is er een focus op de uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen nabij snelwegen.
Eersel	Behouden	Wonen	Er is een sterke behoefte om het kleinschalige, Kempische karakter van de gemeente Eersel te behouden, terwijl er toch ruimte is voor groei en ontwikkeling. Het vergroten van een open mind en rekening houden met de medemens zijn hierbij sleutelbegrippen. Deze groei zou bij voorkeur plaatsvinden door bestaande kernen te laten groeien, in plaats van nieuwe te creëren. Een

			puntensysteem kan worden geïntroduceerd zodat jongeren makkelijker aan een woning kunnen komen. Tevens wordt het belang van het behoud van monumentale gebouwen en de rol van religie benadrkut. Het idee om een centrale ontmoetingsplek in de nieuwbouw te creëren en het samenwonen van studenten en senioren toe te voegen wordt toegejuicht. Begrenzing van de groei en aandacht voor de kwaliteit van leven zijn ook belangrijke aandachtspunten.
Eersel	Behouden	Bereikbaarheid	Deze feedback vestigt de aandacht op een verbetering van de bereikbaarheid van het openbaar vervoer en persoonlijk vervoer, met een focus op de betaalbaarheid en toegankelijkheid voor iedereen. Het behoud en de verbetering van de natuur wordt benadrukt voor gezondheid, beweging en ontspanning, met een oproep tot bredere fietspaden. Het beperken van verkeer in het dorp en het beperken van vliegbewegingen worden genoemd, evenals het belang van begaanbare paden voor rollators en rolstoelen in de centra. Daarnaast wordt de verbetering van buslijnen genoemd onder de noemer van verbeterde toegankelijkheid en infrastructuur.
Eersel	Behouden	Welzijn	Het artikel benadrukt het belang van een gevoel van veiligheid in diverse aspecten van het leven, waaronder thuis, op het werk en in relaties. Het stelt dat een gebrek aan veiligheid leidt tot verhoogde stress en gezondheidsproblemen, terwijl een gevoel van veiligheid bijdraagt aan het welzijn en de productiviteit.
Eersel	Toevoegen	Wonen	Dit document onderstreept de belangrijke gemeenschapsbehoeften in Eersel en Steensel, zoals de noodzaak om kleine lokale voorzieningen te behouden, de behoefte aan flexibele en betaalbare huisvestingsopties voor arbeidsmigranten, jeugd, starters en senioren, en de zorg om ouderen en personen met zorgbehoeften in staat te stellen om in hun eigen woningen te blijven wonen. Er wordt ook vermeld dat er behoefte is aan het bouwen van meer seniorenwoningen en appartementencomplexen, betaalbare woningen en "kangoeroewoningen" voor mantelzorgers. Andere ideeën omvatten de oprichting van gemeenschapshuizen, de instandhouding van betaalbare woningen voor jongeren, en de stimulering van nieuwe woonvormen om de doorstroming te bevorderen. Het document roept ook op tot de bouw van meer zorgcentra en doktersposten in de regio om de groeiende bevolking op te vangen.
Eersel	Toevoegen	Welzijn	Het onderwerp van discussie is de noodzaak van uitbreiding van de gezondheidszorg in Eersel, specifiek het idee van het transformeren van een 2e-lijnsvoorziening naar een 1e-lijnsvoorziening. Er is ook een suggestie om een gezondheidscentrum op te zetten om de eenzaamheid te verminderen door meer verbondenheid en samenhang. Bovendien wordt de mogelijkheid van een spoedpost besproken als onderdeel van de uitbreiding.
Eersel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Het discussie-document zet in op het zuiver houden van een dorp door bedrijventerreinen apart te houden en de nadruk te leggen op groene omlijsting en behoud van groen voorzieningen. Het benadrukt een focus op gemeenschappelijke energieprojecten zoals zonnepanelen op scholen en watermolens, de bouw van energie neutrale huizen met klimaatbewuste methoden, de uitbreiding van natuurlijke landschappen nabij kernen en het opwekken van eigen energie. Bovendien pleit het document voor stimulatie van bedrijven om te verduurzamen, beter beheer van bestaande natuurgebieden, omzetting van landbouwgrond in natuurgebieden en woonruimten en minder intensieve veehouderij.
Eersel	Toevoegen	Voorzieningen	Het idee van het samenvoegen van sport- en lokale voorzieningen en de inspanningen van grote bedrijven om bij te dragen aan goede sport- en recreatievoorzieningen zijn populaire gespreksonderwerpen. Er is ook een roep om meer variëteit in de horeca en moderne omgevingen zoals Strijp-S. Belangrijk is ook dat sportfaciliteiten betaalbaar blijven voor iedereen en dat elke jongere een gratis sport kan beoefenen. Er is groei nodig in het onderwijs met voldoende basisscholen en middelbare scholen, aangezien de huidige locaties te klein zijn voor groei. Er is een roep om meer samenwerking tussen sportverenigingen en de uitbreiding van scholen en medische centra. Er zijn ook verzoeken voor meerdere onderwijsvormen,

			uitgebreide speelfaciliteiten, en meer culturele voorzieningen zoals een bioscoop. Mensen willen ook dat bedrijven bijdragen aan gezondheidszorg, onderwijs en culturele voorzieningen, en dat er meer mogelijkheden komen voor sport en zwemveiligheid. Er zijn suggesties om supermarkten buiten het centrum te plaatsen, en om te investeren in volkstuinen voor gezondere voeding.
Eersel	Toevoegen	Samenleving	De combinatie van Weebosch en Piel wordt voorgesteld als nieuw dorp met basisvoorzieningen en makkelijk toegang naar Hapert. Een nieuw dorp zou moeten bestaan uit karakteristieke laagbouw met de juiste stedenbouwkundige input. Hiermee zou je groei kunnen stimuleren en dorpen meer lichaam kunnen geven. Betaalbare woningen voor jongeren zou helpen om de vergrijzing tegen te gaan. Daarnaast zou er meer geld en professionele organisatie moeten komen voor cultuur. Er wordt gepleit voor het actief opnemen van vluchtelingen in de samenleving door vroegtijdige participatie in vrijwilligerswerk of onderwijs. Voor nieuwe inwoners wordt vrijwilligerswerk aangemoedigd. Een sociale huurwoningen met gedeelde voorzieningen zoals tuin of schuur zou een toevoeging kunnen zijn. Er wordt aandacht gevraagd voor eenzame en oudere mensen, door bijvoorbeeld gezamenlijke eetgelegenheden te organiseren. Diversiteit onder de inwoners zou zorgen voor creativiteit en nieuwe inzichten. Eindigend met de suggestie om een "Kempen zo doen we het hier" introductie programma te ontwikkelen met tradities en vernieuwingen.
Eersel	Toevoegen	Bereikbaarheid	De ideeën voor verbeteringen in de gemeente variëren van het verkeersvrij maken van de markt tot het stimuleren van elektrisch vervoer, het verbeteren van de snelwegen en het openbaar vervoer, en het creëren van een treinstation in Eersel voor betere OV-verbindingen. Verder wordt het idee geopperd om nieuwe woonwijken te voorzien van een centrum met goede ontsluiting, en de groei voornamelijk te concentreren in de richting van Eersel, Steensel en Veldhoven. Het is van belang dat de recreatie niet de overhand gaat nemen in het buitengebied en dat er ruimte blijft voor agrarische bedrijven. Ook moet er aandacht zijn voor de aanwas van niet-technische sectoren zoals zorg, onderwijs, diensten en overige beroepen. Daarnaast zou de bereikbaarheid van de kernen via OV verbeterd moeten worden, en zouden er meer laadpunten voor elektrische fietsen moeten komen. Tot slot wordt de gedachte gedeeld om de kracht van de Brainport regio te gebruiken voor innovatieve oplossingen die we zelf kunnen realiseren.
Eersel	Toevoegen	Werken	Er worden vragen gesteld over waarom bedrijventerreinen in alle scenario's een vaste aanname zijn. Ook wordt het belang van een metronetwerk en de behoefte aan ruimte voor MKB-ondernemers benadrukt.
Eersel	Versterken	Landschap & Klimaat	Het idee om bedrijventerreinen uit te breiden wordt onderschreven, maar moet niet ten koste gaan van de natuur. In plaats daarvan wordt er gepleit om de groene dorpskern en de lokale markt met winkels te behouden en de huidige natuurgebieden te beschermen. Duurzame en circulaire landbouw wordt aangemoedigd, net als lokaal energiebeheer en de steun voor het energiezuinig maken van bestaande woningen, vooral voor lage inkomens. Zelfvoorzienend energiebeheer door energiehubs wordt bepleit, net als het recyclen van energie tussen bedrijven of via een lokaal warmtenet. Daarnaast wordt duurzaam bouwen gepropageerd en het gebruik van daken voor zonnepanelen eerder dan landschappen. De aanwezigheid van vervuilende industrie en windmolenparken wordt ontmoedigd, terwijl het aanplanten van diverse soorten bomen wordt aangemoedigd om hitte-stress te voorkomen.
Eersel	Versterken	Wonen	De samenvatting richt zich op diverse sociale en stedelijke algemene behoeften. Er wordt gesteld dat er een uitbreiding nodig is van huisartsen- en mentale zorg, en projecten om eenzaamheid te bestrijden. Bovendien is er vraag naar meer betaalbare huisvesting, met een focus op starterswoningen voor de jeugd en senioren, inclusief mantelzorgwoningen en 'tiny houses'. Het belang van diversiteit in het woningaanbod wordt genoemd, evenals de noodzaak om voorzieningen te laten meegroeien met de bevolkingsgroei. Vragen over de toekomst van de huisartsenpost en meningen over de verdeling van

			groei per kern worden ook benoemd. Ten slotte wordt de zorg over stijgende huren en de wens om nieuwe wijken te mengen qua leeftijd en inkomen aangekaart.
Eersel	Versterken	Bereikbaarheid	Het kernpunt van de voorgestelde visie was het behoud van kwalitatief openbaar vervoer en een sterke focus op fietsmobiliteit, waarbij nieuwe woningbouw bestaande voorzieningen niet mag beperken. Voorstellen omvatten regelmatiger en nachtelijk openbaar vervoer, uitbreiding van het ov naar kleinere dorpen zoals Vessem, Hoogeloon en Hulsel en verbeterde busverbindingen. Bovendien werd ook de nadruk gelegd op het ontwerpen van nieuwe wijken rekening houdend met een groot aantal auto's, het aanpakken van geluidsoverlast van extra verkeer en het aanmoedigen van duurzame mobiliteit in plaats van de uitbreiding van autowegen. Andere suggesties zijn onder meer het aanbieden van deelauto's en deelfietsen, gratis openbaar vervoer en een betere aan- en afvoer naar Eindhoven.
Eersel	Versterken	Voorzieningen	De deelnemers van de discussiegroep maken zich zorgen over het verdwijnen van winkels en het beperkte aanbod van basisscholen in Eersel. Ze pleiten voor onderwijs op alle niveaus, toegankelijk voor alle bevolkingslagen met minder reistijd. Een empathisch beheer in sporthallen, extra ondersteuning voor sport- en cultuurclubbesturen, meer samenwerking tussen middelbare scholen en betaalbare faciliteiten voor sport, gezondheid, scholen en hoger onderwijs zijn andere punten die de deelnemers aankaarten. Ze benadrukken ook het belang van doordachte stadsplanning, met behoud van wijkgemeenschappen, buurtwinkels, sociale centra en voorzieningen zoals tennisbanen en sportcentra. Het huidige sportaanbod dient behouden en inclusiever te worden gemaakt, en het bestaande aanbod moet worden aangevuld met betere restaurants. Ze zien ook een noodzaak voor meer opleidingsfaciliteiten, toegankelijk en betaalbaar, om meer hogeropgeleiden aan te trekken. Verder vragen ze meer uitgaansmogelijkheden voor tieners, meer parkeergelegenheid en een vergroting van moestuinen. Tot slot wordt de wens geuit voor het versterken van bestaande culturele voorzieningen zoals de Muzenval en de bibliotheek.
Eersel	Versterken	Welzijn	Het is van cruciaal belang om de gezondheidszorg op peil te houden, vooral in het regionaal ziekenhuis bij Eersel/Duizel en bij Vencomatic Zorg voor 75+. Ouderen hebben meer kans op eenzaamheid, die verder wordt verergerd door de beperkingen van hun leefomgeving. Daarnaast speelt veiligheid een grote rol in de samenleving, waar strengere handhaving essentieel is.
Eersel	Versterken	Samenleving	Er wordt een pleidooi gevoerd voor het behoud en de bevordering van lokale cultuur en identiteit, met speciale aandacht voor muziekonderwijs en de integratie van expats en nieuwe inwoners in De Kempen. Er wordt gepleit voor balans in woningverdeling, cultuuraanbod en groei tussen de eigen jeugd en expats. Er is ook een roep om betere verbindingen en zorgfaciliteiten binnen de regio, alsook de herinvoering van de tram ter ondersteuning van de mobiliteit. Minder bekendheid met buren en druk op de zorg worden gezien als groeiende problemen die aangepakt moeten worden voor een veilige, diverse en inclusieve leefomgeving. Het benadrukken van de sociale cohesie, het verenigingsleven en de lokale middenstand wordt gezien als essentieel voor het behoud van de 'dorpse' ziel van De Kempen.
Eersel	Versterken	Werken	De besproken onderwerpen omvatten de ontwikkeling van een extra bedrijventerrein voor hoogwaardige werkgelegenheid bij volledige benutting van het KBP, de aantrekkingskracht op mensen met diverse nationaliteiten en hun verschillende woonwensen, het wegtrekken van personeel door ASML en het opzetten van projecten voor jongeren om hen te betrekken bij de maatschappij. Er is een roep voor verbeterde samenwerking in de zorg, meer ondersteuning voor mensen die moeite hebben sociaal te participeren en de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk. Het MKB moet blijven bestaan, ondanks dat er minder boeren zijn en er sprake is van een vervuilende industrie. Er werd ook een wens geuit voor oudere inloophuizen, vermindering van gasaansluitingen in huurwoningen en meer arbeidsplekken zoals bij Metalflex. De vraag is of de huidige arbeidsmarkt voldoende ruimte kan bieden voor de verwachte toestroom.

Aa

Hulsel	Behouden	Werken	Het artikel behandelt de kwestie van industrieterreinen en de logistieke afwikkeling, met nadruk op de locatie van deze terreinen buiten woongebieden om rust en veiligheid te garanderen. Er wordt gespot op het belang van een sterk netwerk tussen lokale ondernemingen, vooral in de Kempen, waar het behouden en betaalbaar houden van percelen voor Kempische bedrijven een prioriteit is. Er blijkt ook een aanzienlijk aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) actief te zijn in deze regio, wat wijst op een bloeiende sfeer van ambacht en ondernemerschap.
Hulsel	Behouden	Landschap & Klimaat	Er is een sterke roep om landbouwbedrijven te behouden en te combineren met natuurbeheer, om zo het groene en landelijke karakter van het gebied te handhaven. Boerderijen worden aangemoedigd om kleinschalige industrieën toe te laten en er is een breed gedragen wens om het landschap te behouden zonder de aanleg van windmolens. Daarnaast pleiten bewoners voor schone lucht en tegen de bouw van onder andere grote flats en blokkendozen, die het landelijke karakter zouden aantasten.
Hulsel	Behouden	Welzijn	Het artikel gaat over de aantrekkingskracht van rust en ruimte, en het ontbreken van files, op mensen die op zoek zijn naar een stressvrije omgeving. Het benadrukt hoe een rustige atmosfeer en ruimte om te bewegen kunnen bijdragen aan een betere levenskwaliteit.
Hulsel	Behouden	Voorzieningen	Om lokale gemeenschappen te ondersteunen, wordt een reeks voorzieningen voorgesteld. De focus ligt op het stimuleren van recreatie en winkels, met name in kleinere kernen, om zowel bewoners als bezoekers te bedienen. Lokaal gevestigde industrieën worden aangemoedigd om te helpen voldoen aan de behoefte aan arbeidskrachten door opleidingen aan te bieden. Sport- en recreatievoorzieningen worden als bereikbaar en beschikbaar beschouwd, met mogelijkheden voor samenwerking tussen sportparken en -verenigingen. Ook wordt aangedrongen op uitbreiding van de kinderopvang en het behoud van basisscholen in elke kern, eventueel via multifunctionele accommodaties.
Hulsel	Behouden	Samenleving	Er is een sterke nadruk op behoud van het dorpse karakter, met behoud van voorzieningen zoals dorpscafés, scholen en dorpshuizen. Dit aspect wordt vaak gekoppeld aan het belang van gemeenschapszin en saamhorigheid, wat wordt geïllustreerd door een royaal verenigingsleven en nabuurschap. Er is sprake van een hoge betrokkenheid en sociale cohesie tussen de inwoners. Tegelijkertijd wordt er een verlangen geuit om het dorp qua inwoneraantal klein te houden. Er is ook een roep om minder regelgeving.
Hulsel	Behouden	Bereikbaarheid	Er wordt een sterke vraag naar beter openbaar vervoer en medische faciliteiten in het dorp opgemerkt, evenals een grotere samenwerking tussen de Kempengemeenten op gebieden als woningverdeling en bedrijfsterreinen. Er is een voorkeur voor bedrijven langs de N284 richting Veldhoven/Eindhoven, terwijl het verkeer minimaal blijft. Meer fiets- en wandelpaden in de natuur zijn gewenst, evenals beter openbaar vervoer voor scholieren en studenten naar Tilburg en Eindhoven. Het behoud van de buslijn naar Turnhout en goede fietspaden naar Bladel zijn belangrijk. Bescherming en ontwikkeling van landschappelijke waarden worden benadrukt, rekening houdend met de behoeften van wonen en werken. Ommetjes moeten behouden en versterkt worden.
Hulsel	Behouden	Wonen	Het behoud van het gemeenschapshuis in kleine kernen wordt benadrukt, evenals het belang van betaalbare woningen voor jongeren. De woningbouw zou volgens het artikel dan ook afgestemd moeten worden op de behoeften in bepaalde gebieden.
Hulsel	Toevoegen	Wonen	Men benadrukt de behoefte aan meer en diverse woonvormen in bepaalde gebieden, zoals betaalbare woningen, splitsing van bestaande woningen, mantelzorgwoningen en nieuwe vormen van wonen zoals 'micro-woningen' en 'kangoeroewoningen'. Ook wordt het belang van het benutten van leegstaande woningen benadrukt. Er wordt geopperd bedrijventerreinen meer aan de N284 te concentreren en de bouw van woningen op plekken van kleine bedrijvenparken te stimuleren om de woongelegenheid te vergroten. De gemeenten wordt verzocht een flexibelere houding aan te nemen en mee te denken met

			vragen over niet-standaard woonideeën en om een langetermijnvisie te ontwikkelen. Verbeterde communicatie, duidelijke doelen en een betere doorstroming van starters naar seniorenwoningen zijn ook onderwerpen van zorg. Er wordt gepleit voor meer voorzieningen in kleine kernen, zoals winkels en MBO-opleidingen.
Hulsel	Toevoegen	Voorzieningen	De focus ligt op onderwijs- en sociale hervormingen met meer praktijkonderwijs en verbinding tussen scholen en bedrijven. Het doel is om het technisch onderwijs te bevorderen en de aantrekkelijkheid van kleine kernen te vergroten voor zowel bewoners als lokale bedrijven. Er is ook de nadruk op sport- en recreatievoorzieningen zoals gemeenschappelijke sportparken, zwembaden en diverse horeca. Daarnaast zijn er plannen voor betere toegankelijkheid van medicijnen via een 24/7 apotheek en het creëren van woonruimte voor arbeidsmigranten en beginnende docenten. Specifieke ontmoetingsruimtes voor verschillende leeftijdsgroepen, waaronder jongeren onder de 18 en ouderen, worden eveneens besproken.
Hulsel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	De rol van landbouw als beheerder van de openbare ruimte kan worden gefaciliteerd en versterkt. Daarnaast kan er meer groen worden toegevoegd aan het dorp en kan het waterbeheer in de natuur worden verbeterd. Regeringen wordt geadviseerd om energieclusters te vormen die regionale energie-aanbod en -behoefte op elkaar afstemmen. Tegelijkertijd stelt het ook voor om een scheiding te maken tussen wonen / werken langs de N284 en natuur / recreatie ten noorden daarvan. Het regelen van de energietransitie op centraal niveau wordt ook als cruciaal beschouwd.
Hulsel	Toevoegen	Werken	Het KBP-bedrijventerrein bij de afrit is de geplande locatie voor het clusteren van bedrijven, waarbij de focus ligt op zo min mogelijk restricties voor de bedrijven om deze locatie aantrekkelijk te maken. Dit moet echter balanceren met verzorgingsproblemen, zoals druk van asielzoekers en statushouders op de woningmarkt, wat potentiële moeilijkheden kan veroorzaken. Daarnaast wordt het belang van waardering en acceptatie van professionals in diverse sectoren benadrukt.
Hulsel	Toevoegen	Samenleving	Het plan van Hulsel omvat: het onderhouden van het dorps karakter zonder hoogbouw, het creëren van 3-laagse woonvormen zoals appartementen en kleine huizen voor de jongeren, zorg voor mantelzorgers door middel van fiscale voordelen, beschikbaarheid van zorgcentra en doktersposten in kleinere gebieden, het bevorderen van kleinschalig wonen met zorg, en het organiseren van activiteiten voor de inwoners. Het plan heet ook alle inwoners van Nederland welkom in Hulsel.
Hulsel	Toevoegen	Bereikbaarheid	Deze ideeën voor verbetering van het openbaar vervoer en alternatieve vervoersmogelijkheden zijn zeer divers, te beginnen met het versterken en uitbreiden van het bestaande openbaar vervoer en het goedkoper of zelfs gratis maken daarvan. Bij veel suggesties ligt de focus op verbeterde fietsverbindingen, zoals fietssnelwegen, snelfietspaden en fietsstraten. Specifieke probleemgebieden zoals de verbinding Reusel-Eindhoven worden aangehaald, en er is ook sprake van het weren van zwaar vrachtverkeer uit dorpen. Ten slotte zijn er ideeën over het stimuleren van autodelen, het verbeteren van voetpaden, en het organiseren van meer liftopties naar grote steden.
Hulsel	Versterken	Samenleving	Men pleit voor het verbeteren van de sociale cohesie in kleine dorpjes, met speciale aandacht voor ouderenzorg. Er wordt een sterke nadruk gelegd op het behoud van vrijwilligers en het versterken van het verenigingsleven, om zowel de sociale controle als de veiligheid in de gemeenschap te versterken. Er wordt gesuggereerd dat het belangrijk is om de zorg te verbeteren en in ieder geval te behouden. Ook wordt er aandacht gevraagd voor problemen zoals de anonimiteit, het vertrek van jongeren uit de regio en de noodzaak om de opvang voor kansarme jongeren te versterken. Ten slotte wordt benadrukt dat er geen segregatie mag zijn en dat er een verbinding moet worden gefaciliteerd tussen oude en nieuwe inwoners van de Kempen.

Hulsel	Versterken	Werken	Het plan om een grootschalig bedrijventerrein te ontwikkelen aan de snelweg, vergelijkbaar met het Kempisch Bedrijvenpark (KBP), wordt niet ondersteund door de betrokken partijen. Er wordt opgeroepen tot een zorgvuldige afweging van de impacts op het landschap, het milieu en de lokale economie.
Hulsel	Versterken	Voorzieningen	Er zijn plannen om sportvoorzieningen in kleinere kernen te versterken door in te zetten op natuurlijke speeltuinen en het versterken van de recreatieve functie. Dit zou niet alleen bijdragen aan het behoud van basisscholen en gemeenschapsvoorzieningen, maar kan ook leiden tot extra werkgelegenheid in de horeca. Desalniettemin bestaat er enige bezorgdheid over het mogelijk verdwijnen van bestaande sportvoorzieningen en er zijn oproepen om financiële steun te verlenen aan de uitbater 't Drieske.
Hulsel	Versterken	Landschap & Klimaat	De Kempen wordt gezien als een groene long binnen de Brainport-regio, maar wordt ook geconfronteerd met uitdagingen zoals verstedelijking en industrialisering. Het landschap is versnipperd en kent landschappelijke verloedering. Het klimaatprobleem is te groot voor de effectieve rol van welwillende gemeenten. Er is een roep om geen verdere uitbreiding van het vliegveld en het voorkomen van luidruchtige en luchtvervuilende industrieën. De focus ligt op het behoud van de natuur in combinatie met een transitie in de landbouw.
Hulsel	Versterken	Wonen	Het behoud van de eigen huisarts en het goedkoop houden van grond voor woningen voor de lokale jeugd zijn enkele zorgen van inwoners. Daarnaast wordt gesuggereerd om huisvestingsconcepten voor arbeidsmigranten bij bedrijvenparken uit te breiden en seniorenwoningen te bedenken. De locatie van grote bedrijfsterreinen en de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen zijn ook openstaande kwesties. Hoewel men verwacht dat de problemen met bereikbaarheid zich zullen oplossen door de toename van thuiswerken, is er nog steeds een zorg over de explosieve groei van de bevolking en de noodzaak om basisschoolvoorzieningen uit te breiden. Ten slotte wordt hoogbouw afgewezen ten gunste van drie verdiepingen tellende gebouwen, de noodzaak om jongeren in kleine kernen te behouden en de roep om duidelijkere wet- en regelgeving.
Hulsel	Versterken	Welzijn	Ondanks de zorgen die burgers en bedrijfseigenaren over de afnemende politie-aanwezigheid in het centrum van Eindhoven hebben geuit, blijkt uit recente cijfers dat de criminaliteitscijfers in de stad is gedaald. Activiteiten zoals het aanpakken van drugshandel en -gebruik blijven echter een punt van zorg en vereisen voortdurende aandacht en inzet van politietroepen. De politie is van mening dat in plaats van het uitbreiden van het aantal agenten, een efficiëntere distributie en toewijzing van middelen cruciaal is en is van plan haar activiteiten dienovereenkomstig aan te passen.
Hulsel	Versterken	Bereikbaarheid	De belangrijkste onderwerpen zijn: het verduurzamen en optimaliseren van de transportinfrastructuur in de Kempen, waaronder het verbeteren van de bereikbaarheid van Tilburg en Eindhoven, het stimuleren van het openbaar vervoer en het aanpassen van tarieven, het creëren van robuuste fiets- en voetpaden, en het waarborgen van goede toegang tot essentiële diensten voor oudere burgers door gratis taxidiensten. Discussies draaiden ook om regionale huisvesting en natuurplannen, met een focus op het gelijkelijk verdelen van de groei over de Kempengemeentes. De onderhoud van paden en de locatiekeuze van deze paden zijn ook belangrijke aandachtspunten. Daarnaast werd het idee van een snelweg door de Kempen geopperd, maar zonder afrit bij Reusel. Ook werd het belang van het afstemmen van de bereikbaarheid op technologische ontwikkelingen en behoeften uit de samenleving benadrukt.
Knegsel	Behouden	Voorzieningen	Het behoud van sportfaciliteiten, eigen sportverenigingen en supermarkten in Knegsel wordt benadrukt, evenals het belang van recreatievoorzieningen en ontspanningsmogelijkheden. Het recreatieve en verblijfsrecreatieve aanbod van de E3 in Knegsel moet eveneens in stand gehouden worden.
Knegsel	Behouden	Werken	In Knegsel is besloten dat er geen nieuw bedrijventerrein zal worden opgericht. De huidige industrieterreinen blijven behouden, maar zullen niet verder uitgebreid worden. Dit besluit werd

			genomen om de werkgelegenheid te behouden en de bedrijventerreinen buiten de kern te houden. Dit besluit wordt door 40 personen positief gewaardeerd.
Knegsel	Behouden	Landschap & Klimaat	De deelnemers hechten veel waarde aan het behoud van de natuur en landbouw, met nadruk op bossen, het plattelandskarakter en open landschappen. Ze willen onderhoud en versterking van de bossen en het groene karakter van de kernen. Verder is ook het behoud van akkers, weilanden en de kwaliteit van schone lucht en water belangrijk. Daarnaast willen ze een rem op de uitbreiding van het vliegveld en beperking van eventuele schade aan infrastructuur door bomen. De identiteit van hun leefomgeving en het welzijn ervan speelt een aanzienlijke rol in hun wensen.
Knegsel	Behouden	Bereikbaarheid	Er is een sterke wens voor Knegsel om haar dorpse karakter te behouden en niet vast te groeien aan Veldhoven, met behoud van het open landschap. Het is gewenst om het militaire en burgerlijke vliegverkeer te beperken om zo schonere lucht te bereiken, in vergelijking met Eindhoven. Verbetering van het openbaar vervoer in Knegsel wordt ook aangemoedigd.
Knegsel	Behouden	Welzijn	Deze beschrijving is te vaag en biedt niet genoeg informatie om een samenvatting te schrijven. Kan je meer details geven of context over wat er in een "rustige omgeving" gebeurt?
Knegsel	Behouden	Samenleving	De identiteit van het dorp Knegsel blijft behouden door op te letten wat er in hun eigen gemeenschap speelt. Ondanks de groei in woningen, tot wel 13000 per dorp, blijft het karakter van de dorpen, met een sterke Kempische mentaliteit en verenigingsleven, intact. Het behoud van de dorpskern en het voorkomen van identiteitsverlies zijn prioriteiten in deze veranderende tijden.
Knegsel	Behouden	Wonen	Men benadrukt de noodzaak van betaalbare woningbouw voor lokale starters, met een focus op laagbouw en de behoud van kleine kernen met een maximale bouwgrootte van 1200 m3. Aanvullende groeiplannen beslaan diverse sectoren, zoals defensie en landbouw. Er wordt echter opgemerkt dat de afgelegen kernen te maken krijgen met het verlies van middenstand en er is geen intentie om een nieuwe kern op te richten.
Knegsel	Toevoegen	Bereikbaarheid	Er zijn zorgen geuit over de toenemende verkeersdrukte in Knegsel, met veel oproepen voor verbeteringen in het openbaar vervoer, waaronder betere verbindingen en vaste busroutes naar alle kernen, evenals directe buslijnen naar Eindhoven Centraal. Extra en veilig verlichte fietspaden worden voorgesteld, evenals de introductie van meer deelvervoersmiddelen. Voorstellen voor landschapsbehoud in bestaande kernen en gelijkmatige groei met bijpassende voorzieningen, infrastructuur en onderwijs zijn ook naar voren gebracht, samen met aandacht voor ondernemers mogelijkheden in de lokale kern, zoals woningen met kleine opslagruimtes.
Knegsel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Om landbouw duurzamer en minder intensief te maken, is er een oproep om de druk op bossen en natuurgebieden te verminderen door extra beschermingsgebieden aan te wijzen. Daarmee kan niet alleen het landschap versterkt worden, maar kan tevens bijgedragen worden aan klimaatdoelstellingen. Dit plan heeft veel aantrekkingskracht, aangezien het lijkt aan te sluiten bij zowel milieubeschermingsinitiatieven als landbouwhervormingen. Verder zal deze aanpak ook bijdragen aan de vermindering van de overbevolkingsproblematiek in bepaalde gebieden.
Knegsel	Toevoegen	Wonen	Er is een urgent verlangen naar betaalbare woningen voor lokale jongeren en ouderen in Knegsel, met voorrang voor inwoners of mensen die verbonden zijn met het dorp. Om dit te bereiken stellen de deelnemers voor om een nieuwe kern te ontwikkelen tussen Steensel en Eersel en meer huizen te bouwen binnen de bestaande bebouwde kom. Ook wordt voorgesteld om meer te kijken naar leegstaande panden en deze te gebruiken voor andere doeleinden. Daarnaast wordt geopperd dat het stimuleren van nieuwe woonvormen de druk op de bestaande kernen kan verlichten. Een groei naar 2000-2500 inwoners wordt als positief gezien voor de leefbaarheid van de regio.

Knegsel	Toevoegen	Welzijn	Men benadrukt het belang van de concentratie van werkgelegenheid in bepaalde kernen om rust in andere gebieden te waarborgen, met als doel het welzijn en de gezondheid van de inwoners te bevorderen. Hierdoor ontstaan er gebieden waar professionele activiteit centraal staat, terwijl andere gebieden kunnen fungeren als rustplaatsen waar de omgevingskwaliteit gunstig is voor ontspanning en herstel. Zo wordt de balans tussen werk en ontspanning, essentieel voor de algemene gezondheid, gehandhaafd.
Knegsel	Toevoegen	Werken	De deelnemers zijn voorstander van het creëren van een betere verbinding naar Eindhoven en andere bedrijven, waardoor de werkgelegenheid en economische activiteit geprikkeld worden. Voorstellen omvatten de oprichting van een transferium voor een snellere pendel naar werklocaties, concentratie van bedrijventerreinen op één locatie, en wonen en werken op de zelfde plek voor gemak. Het idee om bedrijventerreinen in de hoogte uit te breiden en te focussen op kostbare terreinen wordt ook genoemd. Het uiteindelijke doel is om meer banen te creëren, afgestemd op het beschikbare arbeidspotentieel.
Knegsel	Toevoegen	Voorzieningen	Er is een sterke vraag naar meer en betere voorzieningen in alle kernen, waaronder kleine kernen en Knegsel. De voorgestelde verbeteringen omvatten een groter aanbod aan winkels, met inbegrip van supermarkten, verbeterde sport- en onderwijsfaciliteiten, en zorgvoorzieningen. Daarnaast wordt er opgeroepen tot meer voorzieningen voor jongeren tot 20 jaar, waaronder een jeugdhonk. De uitbreiding van het aantal woningen wordt gezien als een kans om het aantal van deze voorzieningen te vergroten.
Knegsel	Toevoegen	Samenleving	Er zijn plannen om dorpsgebonden bedrijvigheid te stimuleren, met als doel meer werk in eigen dorp en het oplossen van het personeelstekort. Er wordt ook gekeken naar faciliteren van huisvesting voor jongeren, met voorrang voor lokale inwoners, om het dorpsgevoel te behouden. Er is een idee voor een toekomstbestendig nieuw dorp volgens de nieuwste inzichten, met toegang tot de snelweg en specifiek gericht op werkende expats. Hierbij wordt rekening gehouden met de wens van expats om bij elkaar te wonen en het behoud van de huidige dorpskernen. Andere voorzieningen waar aan gedacht wordt zijn een buurtwinkel, uitbreiding van sociale voorzieningen, en meer aandacht voor sociale cohesie, vergrijzing en welzijn/zorg. Het plan heeft als doel nieuwe vrijwilligers aan te trekken, meer jongeren in het dorp en daardoor ook meer levendigheid. Er wordt ook gekeken naar het verbeteren van de verbinding naar Eindhoven. In deze nieuwe dorpen kunnen hechte gemeenschappen ontstaan, ondersteund door faciliteiten zoals een school, zorgcentrum en jeugdhonk.
Knegsel	Versterken	Bereikbaarheid	Er is een toename van verkeersdrukte in het dorp Knegsel, voornamelijk door het woon-werkverkeer. Er worden suggesties geopperd om het openbaar vervoer te versterken en goede fietspaden aan te leggen om dit probleem aan te pakken. Er is ook bezorgdheid dat Knegsel door uitbreiding zou opgaan in nabijgelegen steden zoals Eindhoven of Veldhoven, wat de inwoners niet wensen. Om dit te voorkomen, wordt voorgesteld om het verkeer uit de dorpskern te weren en bedrijventerreinen te creëren, maar zware vrachtwagens door het dorp te voorkomen. De inwoners willen ook geen nieuwe kern en pleiten voor minder vrachtauto's door het dorp. Aangenomen wordt dat de verkeersdrukte verder zal toenemen als er onvoldoende nieuwe voorzieningen komen.
Knegsel	Versterken	Wonen	Er is een tekort aan huisartsen en lange wachttijden voor specialisten in Zorgwoningen en zorgcentrum. Er is een mate van kunstmatige prijsverhoging waargenomen, veroorzaakt door werkgevers. De prioriteit moet liggen bij het aanbieden van betaalbare starterswoningen voor de lokale bevolking, met name voor de jongeren in Knegsel die graag in hun geboorteplaats willen wonen. Echter, de toevoeging van veel nieuwe woningen kan de vrijheid van het wonen voor huidige bewoners verminderen. Er zijn ook suggesties gemaakt voor de bouw van seniorenwoningen en starterswoningen, de versoepeling van woningsplitsing voor gezinsleden, alsook de ontwikkeling van hoogbouw. Ondanks de snelle

			ontwikkelingen is het belangrijk om de levendigheid van de kern te behouden en te voorkomen dat er een nieuwe kern ontstaat.
Knegsel	Versterken	Samenleving	De dorpsbewoners maken zich zorgen over de toekomst van Knegsel. Een van de belangrijkste zorgen is het behouden van de identiteit van het dorp door middel van het integreren van nieuwe bewoners en het behouden van 'eigen' bewoners, met name starters die in het dorp geboren zijn. Daarnaast is er behoefte aan een snelheidsbeperking in de dorpskern, meer woningen, de aanplant van geschikte boomsoorten in het dorp en de vestiging van een dorpscafé. Langs de lijn van de zorg zijn men bezorgd over de vergrijzing, een tekort aan zorg voor ouderen en mindervaliden en het risico van vereenzaming onder ouderen. De verbetering van de 5G-telefoonverbinding is ook genoemd, evenals de noodzaak om de maatschappelijke cohesie te bevorderen.
Knegsel	Versterken	Voorzieningen	Er is een groeiend personeelstekort in sectoren zoals zorg, onderwijs, veiligheid en bij artsen. Er is een sterke wens om eigen sportclubs te behouden in Knegsel, en om schoolvoorzieningen en MFA Leenhoef nieuw leven in te blazen met een nieuw bestuur. Betaalbare oefenruimtes zijn ook een aandachtspunt. Er is echter geen behoefte aan extra massa recreatie.
Knegsel	Versterken	Welzijn	Besproken zijn de verbanden en belangen van welzijn en gezondheid, o.a. hoe een achteruitgang in deze aspecten de veiligheid en de kwaliteit van leven kan beïnvloeden. Daarnaast wordt welzijn in verband gebracht met mobiliteit, wat een cruciale rol speelt in het behouden of verbeteren van een goede levenskwaliteit.
Knegsel	Versterken	Landschap & Klimaat	Er is een sterke wens om de bossen en wandelpaden te behouden en de kwaliteit van de bossen te verbeteren, met een grotere diversiteit aan flora en fauna. Bewoners pleiten voor een balans tussen bebouwing en landbouw en willen de nabijheid van de natuur in alle woongebieden versterken. Kritiek is er op het aantal vluchten en er is verzet tegen grootschalige duurzame energievoorzieningen zoals windmolens en zonnepanelen. In plaats daarvan wordt een kleine kerncentrale voorgesteld. Waarborging van lucht- en waterkwaliteit is ook een punt van aandacht.
Luyksgestel	Behouden	Bereikbaarheid	Het is van belang om de geografische ligging ten opzichte van Eindhoven te behouden, inclusief de bestaande fietspaden en knooppunten voor zowel wandel- als fietsroutes. Dit erkent de waarde van deze infrastructuur voor gezonde en duurzame vervoersalternatieven en recreatieve mogelijkheden, wat van belang is voor de bevolking.
Luyksgestel	Behouden	Samenleving	Het behoud en de ondersteuning van het dorpskarakter en het levendige verenigingsleven vormen de kern van deze discussie, waarbij aspecten als woonvormen, stedelijke inrichting en geleidelijke groei op basis van de specifieke vraag in elk dorp worden benadrukt. Bovendien wordt de noodzaak benadrukt van een veilige leefomgeving en het bevorderen van een gevarieerde populatie van alle leeftijden, en wordt de waarde van de mentaliteit van "ons kent ons" en zorg in de buurt erkend. Andere belangrijke elementen zijn het faciliteren van arbeidsmigranten en het intact houden van de minder competitieve woningmarkt voor expats.
Luyksgestel	Behouden	Welzijn	Het gevoel van veiligheid in kleine steden is hoog, ondanks de afstand tot grotere steden. Dit gevoel wordt beïnvloed door verschillende factoren zoals de lokale gemeenschap, omgevingsfactoren en de beschikbaarheid van veiligheidsmaatregelen
Luyksgestel	Behouden	Landschap & Klimaat	Het dorp streeft naar het behoud van het landelijk karakter, waar het groene landschap, inclusief bossen, zandpaden en heidegebieden, een integraal onderdeel van vormen. Dit draagt bij aan een goede leefomgeving, waarin buitenactiviteiten zoals sporten en spelen gestimuleerd worden. Bovendien zijn landbouw en de verkoop van lokale producten, zoals eieren en groente, cruciaal voor het lokale toerisme. Het behoud van deze groene, ruime leefomgeving, gecombineerd met voldoende speelplekken voor

			kinderen, wordt sterk benadrukt. De luchtkwaliteit speelt een belangrijke rol in het behoud van het dorpse karakter van Weebosch.
Luyksgestel	Behouden	Werken	De maakindustrie speelt een belangrijke rol in de lokale economie door het creëren van werkgelegenheid en het mogelijk maken van een minimale woon-werk reisafstand. Ondanks de recente verkoop van de Boerenbond naar Bax, is het essentieel voor boeren om hun ruimte te behouden om zich voor te bereiden op toekomstige ontwikkelingen, een actie die sommige als schandalig zien.
Luyksgestel	Behouden	Voorzieningen	De sportvereniging Weebosch zet zich in voor het behoud van sportfaciliteiten en bevordert het welzijn van haar leden. Ze stelt voor om het onderwijs te hervormen naar een meer praktijkgerichte aanpak, om zo meer aansluiting te vinden bij de behoeften van de studenten. Daarnaast streeft de vereniging ernaar om de voorzieningen per kern in stand te houden en zet zij zich in voor het behoud van recreatieve centra als Den Eijkholt en 't Sant. Door deze uitgebreide inzet hoopt de vereniging meer kansen te creëren voor passend onderwijs en recreatie.
Luyksgestel	Behouden	Wonen	Er is een sterke noodzaak voor meer betaalbare woningen, specifiek voor alleenstaanden en jongeren, en mogelijke groeikansen omvatten de ontwikkeling van recreatieve faciliteiten zoals uitgaansgelegenheden en bioscopen. Behoud van het mooie, ruimtelijke wonen en het bieden van basisvoorzieningen voor wonen worden ook benadrukt.
Luyksgestel	Toevoegen	Bereikbaarheid	Het bedrijventerrein in Eersel krijgt mogelijk een verbindende weg tot aan Luyksgestel, om zo de bereikbaarheid per fiets te verbeteren. Inwoners van Eersel worden aangemoedigd om meer te fietsen naar hun werk, als een maatregel om de luxe van veel werkgelegenheid en het tekort aan werkkrachten in de zorgsector aan te pakken. Daarnaast wordt er gesproken over verbetering van B-wegen, waardoor betere bereikbaarheid ontstaat. Ook is er een wens voor meer openbaar vervoer naar omliggende gemeenten en Lommel, en zal dit vervoer later in de avond moeten rijden. De uitbreiding van het openbaar vervoer moet ook plaatsvinden in kleinere kernen. Tot slot wordt beweging van ouderen in de kloostertuin gestimuleerd en wordt er gediscussieerd over het doortrekken van de Diepveldenweg.
Luyksgestel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Het artikel bespreekt diverse onderwerpen inclusief het potentieel van landbouwgrond als bouwgrond, het belang van verbindingszones voor natuurbehoud, de biogas productie uit mest van rundvee en terugwinning van cellulose daaruit, en het concept van waterberging.
Luyksgestel	Toevoegen	Werken	Gemeente Bergeijk in Nederland heeft een technische opleiding opgezet in samenwerking met lokale bedrijven om de werkgelegenheid voor de nieuwe generatie te stimuleren en veilig te stellen. Het project omvat het inzetten van een netwerk voor elektra en het aanbieden van flexibele werkplekken en kantoren. Verder is er een samenwerking opgezet met België om expertise en middelen te delen.
Luyksgestel	Toevoegen	Samenleving	De samenvatting pleit voor het bieden van kansen voor jeugdintegratie in dorpen, het stimuleren van vrijwilligerswerk en groei in verenigingen, wat bijdraagt aan saamhorigheid. De eigen inwoners van de gemeente krijgen voorrang op het gebied van huur en verkoop, ter behoud van tolerantie en het dorps- en verenigingsleven. Er zijn scholen nodig voor expats omdat de huidige onder druk staan door de instroom van expatkinderen. Hierbij wordt de suggestie gedaan voor internationale of Engels sprekende scholen. Het werven van vrijwilligers en de inzet van Brainport-kennis ten dienste van de samenleving wordt ook benadrukt. Tot slot wordt er aangedacht voor extra politie, vooral in Luyksgestel, gezien het aantal inwoners.
Luyksgestel	Toevoegen	Voorzieningen	Het plannen van meerdere technische en internationale scholen, inclusief horeca opleidingscentra, in de regio Weebosch is noodzakelijk om aan de groeiende vraag te voldoen, en deze zouden gefinancierd moeten worden door bedrijven. Met de groei van de kernen zullen er ook meer voorzieningen nodig zijn, zoals horeca, winkels, scholen en meer. De woninggroei biedt ook kansen voor een hoger niveau van voorzieningen, zoals een zwembad. Er zouden ook opleidingen moeten worden aangeboden op het

			gebied van bouw en maakindustrie. Daarnaast is het belangrijk om te voorzien in kinderopvang en nutsvoorzieningen.
Luyksgestel	Toevoegen	Wonen	De visie voor wonen in de toekomst focust op meer diversiteit in woningtypes en het verbeteren van voorzieningen. De behoefte is aan seniorenwoningen, zowel vrijstaand als in verzamelgebouwen, woningen met gedeelde tuinen en verblijfsruimtes, kleinere woningen voor starters en meer sociale huurwoningen. Het aanbod moet ook betaalbare woningen, woningen met aanleunmogelijkheden, en helofytenfilters voor woningen in het buitengebied bevatten. Het voordeel van goedkopere grondprijzen moet benut worden. Het ontwikkelingsplan omvat ook het bouwen van woningen voor arbeidsmigranten en het versnellen van de bouw van de zwarte bergen, met aandacht voor levensbestendige woningen. De groei wordt als een kans gezien om de voorzieningen in kleine kernen te verbeteren. De woningbouw moet aansluiten op de vormen van de kernen en er moet een focus zijn op het creëren van doorgroeimogelijkheden.
Luyksgestel	Versterken	Bereikbaarheid	De bevolking dringt aan op verbeterde infrastructuur, waaronder betere openbaar vervoersverbindingen naar Eersel en Eindhoven, veiligere fietspaden en maatregelen om de verkeerssnelheid in de dorpen te verminderen. Ook is zorg uitgesproken over de groei van het verkeer in Weebosch, veroorzaakt door het afsluiten van Runderbochten, en de veiligheid op de Diepveldenweg en N69. Verder wordt aangegeven dat meer informatie over gemeentelijke bijeenkomsten nodig is en dat openbaar vervoer op maat tussen de kernen en knooppunten wenselijk is. Ten slotte wordt het belang benadrukt dat parkeergelegenheid gratis moet blijven om de mobiliteit te bevorderen, ondanks de lange ritten en beperkte mogelijkheden per uur.
Luyksgestel	Versterken	Samenleving	De uitdagingen in de dorpskernen van Zorg en Kempen omvatten onder andere het tegemoetkomen aan de behoeften van ouderen, het in stand houden van culturen en tradities ondanks groei, het waarborgen van huisvesting voor oudere inwoners en beheer van netcongestie. Vergrijzing en de afname van vrijwilligers zijn andere prominente problemen, hoewel het belangrijk is om waardering te tonen voor de vrijwilligers die wel bijdragen. Verder moeten expats worden geïntegreerd en moet er rekening worden gehouden met cultuurverschillen. Daarnaast zijn er zorgen over armoede, de noodzaak van veilige speelplekken voor kinderen en de behoefte aan ondersteuning voor ouderen die worstelen met digitale technologie.
Luyksgestel	Versterken	Welzijn	In de gezondheidszorg is er een oplopend tekort aan dokters en tandartsen, wat een toenemende hoeveelheid werk en stress oplegt op bestaande medische professionals. Daarnaast is er een vraag naar betaalbare woningen en wordt aangeraden dat het toewijzen van woningen strenger moet worden gecontroleerd. Bovendien moet de huisvesting voor ouderen verbeterd worden om eenzaamheid onder deze groep tegen te gaan. Buiten deze problemen is rust en ruimte iets positiefs dat regelmatig wordt genoteerd.
Luyksgestel	Versterken	Werken	Bergeijk overweegt om zijn bedrijventerrein uit te breiden om de groei van kleine bedrijven en ZZP'ers te accommoderen, maar er zijn geen plannen voor een groot nieuw bedrijventerrein. De uitbreiding zal voorzichtig en beperkt zijn, gericht op bestaande bedrijven en de ontwikkeling van de juiste infrastructuur voor meerdere terreinen. Bovendien worden duurzame energiebronnen zoals windmolens en zonnepanelen als een kans gezien voor de energievoorziening op deze terreinen.
Luyksgestel	Versterken	Voorzieningen	Er wordt onderzocht of de huidige groei van voorzieningen zoals scholen en sportfaciliteiten voldoende is om te voldoen aan de toenemende vraag. Er worden plannen ontwikkeld om winkels, horeca, gezondheidszorg, kleding, voeding en sportfaciliteiten, specifiek voor mensen met een minimuminkomen, te verbeteren en uit te breiden. Een ander aandachtsgebied is het verstrekken van voorzieningen voor ouderen, inclusief huisvesting en verblijf, evenals het verbeteren van de voorzieningen

			voor jongeren tussen 14 en 17 jaar. Tot slot wordt er ook gekeken naar het verbeteren van de buitenspeelvoorzieningen in elke wijk, die bedoeld zijn voor de minder bedeelden.
Luyksgestel	Versterken	Wonen	Er is een dringende behoefte aan betaalbare woningen, betere speelvoorzieningen voor kinderen en een gemeenschapshuis met diverse activiteiten voor alle leeftijdsgroepen. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de huisvesting van arbeidsmigranten en de toenemende vraag naar zorgwoningen. Er moet een oplossing gevonden worden voor de vrijkomende agrarische woningen/gebouwen en aandacht uitgaan naar het stimuleren van sociale huurwoningen. De invloed van ASML + HTC op zorg zou (mogen) niet mogen groeien en de wet- en regelgeving rondom wonen moet herzien worden. Het behoud van gemeenschapsgevoel wordt benadrukt worden naarmate er meer mensen in de wijk komen wonen. Tenslotte is er een groeiende behoefte aan levensloopbestendig wonen.
Luyksgestel	Versterken	Landschap & Klimaat	De discussie rond energietransitie moet gestimuleerd worden, waarbij specifiek aandacht moet uitgaan naar de regulering van landbouwwerktuigen in Weebosch en het behoud van lokale natuur en de agrarische sector. Daarnaast wordt het planten en onderhouden van meer groen in alle wijken aangemoedigd, evenals het ontwikkelen van meer losloopgebieden. Dit laatste zou leiden tot meer bewustzijn en zorg voor de natuur. De luchtkwaliteit moet eveneens worden verbeterd en er dient aandacht te zijn voor het meanderen van beken en waterverdeling in het buitengebied. De zorg over het stilliggen van het windmolenpark wordt geuit, evenals het bestaande gebrek aan stroom en de bijbehorende wet- en regelgeving rondom congestie.
Reusel	Behouden	Voorzieningen	Er is een sterke nadruk op het behoud en de verbetering van de bestaande voorzieningen binnen de gemeenschap, waaronder sportaccommodaties, scholen en zorgcentra. Bijzondere aandacht gaat uit naar kinderopvang Bolliewollie en de noodzaak om deze opvang te behouden. Er is een voelbaar tekort aan buitenschoolse opvang (BSO), wat als een topprioriteit wordt aangeduid. Daarenboven wordt het belang van goede campings aangehaald.
Reusel	Behouden	Samenleving	De dorpscultuur, gekenmerkt door kleinschaligheid en benaderbaarheid, wordt hoog in het vaandel gedragen met een sterke focus op het behouden van de identiteit en eigenheid van de kernen. Het dorpsleven wordt gekenmerkt door een sterke saamhorigheid binnen de verschillende kernen, een "ons-kent-ons" cultuur en een actief verenigingsleven met o.a. Buurtverenigingen en Jong Nederland. Het behoud van de Kempische mentaliteit en het waarborgen van een veilige leefomgeving zijn ook prioriteiten. Dit alles zorgt voor een sterke verankering en verbondenheid in de buurt.
Reusel	Behouden	Bereikbaarheid	Een aanzienlijk aantal mensen wil dat fietspaden worden uitgebreid en behouden, met een focus op het maken van de fiets het primaire vervoermiddel in plaats van de auto. Daarnaast is er een sterke wens om de diversiteit in de stad te behouden en jongeren in de stad te houden. Men benadrukt ook de noodzaak van beter openbaar vervoer en schoolfaciliteiten.
Reusel	Behouden	Werken	Ondanks grote zorgen over het verlies van banen als gevolg van automatisering en digitalisering, blijkt uit recente cijfers dat de menselijke werknemer cruciaal blijft in de arbeidsmarkt. Er wordt benadrukt dat menselijke werknemers vaardigheden bezitten die machines niet kunnen repliceren zoals creativiteit, empathie, leiderschap, emotioneel inzicht en strategisch denken. Daarom moet er meer worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van deze vaardigheden bij werknemers om banen te behouden en toekomstige arbeidsmarkttrends het hoofd te bieden.
Reusel	Behouden	Landschap & Klimaat	De populariteit van campings in het gebied is te danken aan het prachtige landschap en de rustige natuur. De behoud van deze natuurlijke groene omgeving is cruciaal, evenals de nabijheid van de natuurlijke omgeving tot alle dorpskernen om hun karakter te behouden. Het is belangrijk om groene

			ruimtes rond de dorpen te behouden, mogelijk gemaakt door bijvoorbeeld meer in de hoogte te bouwen. Het behoud van bestaande landschappen is eveneens een belangrijk aandachtspunt.
Reusel	Behouden	Wonen	Het behouden van eigen bedrijven wordt benadrukt om werkgelegenheid dichter bij huis te faciliteren, waardoor ook de mobiliteit wordt verminderd. Maatschappelijke voorzieningen moeten groeien om in verhouding te blijven, maar ze moeten de groei wel aankunnen. Er wordt gesuggereerd alleen te bouwen voor eigen inwoners om overbevolking te voorkomen, en landbouw wordt aangemoedigd om import te vermijden.
Reusel	Toevoegen	Samenleving	De focus ligt op het bieden van kansen aan jongeren om in hun eigen dorp te wonen en werken, met daarbij een aandacht voor sociale huurwoningen. Er is ook aandacht voor het idee om zorgbehoevenden te centraliseren vanwege de afname van mantelzorgers en vrijwilligers, bevorderend de interactie tussen ouderen en jongeren.
Reusel	Toevoegen	Wonen	Het betreft suggesties voor de verbetering van de huisvesting voor ouderen zoals de terugkeer van het bejaardenhuis, het op orde krijgen van faciliteiten zoals kinderopvang en huisartsen om de toenemende bevolking te kunnen ondersteunen. Er wordt gepleit voor investeringen in begeleid wonen voor mensen met een handicap, het verzekeren van voldoende opvanglocaties in Reusel, het bouwen van betaalbare en duurzame woningen, en het behoud van faciliteiten in groeiende gebieden. Ideeën voor de bouwvariaties zijn onder andere hoger bouwen, het vervangen van oude gebouwen door nieuwe, en het implementeren van variërende woonvormen waaruit zorg voor elkaar kan volgen. Verder wordt aandacht gevestigd op het intensiever bewonen van wijken en de mogelijke inzet van tiny houses.
Reusel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	De schrijver stelt voor om landbouw terug te brengen naar zijn oorspronkelijke bedoeling en niet als industrie te exploiteren, met specifieke aandacht voor investeringen in de heropening van "afslag" Postel. Daarnaast wordt aangevoerd dat er geen geld moet gaan naar nieuwe afslagen, aangezien dit ten koste zou gaan van de natuur. Belangrijk zijn ook het behoud van schone lucht en het tegengaan van afvallozing in beken.
Reusel	Toevoegen	Bereikbaarheid	De suggesties voor stadsontwikkeling betreffen onder meer het splitsen van grote woningen in beneden-bovenwoningen, werken met gebiedsontwikkelaars voor een holistische benadering van stadsplanning inclusief huizenbouw, sociale voorzieningen, wegen, medische voorzieningen, kinderopvang en onderwijs. Daarnaast wordt voorgesteld om de openbaarvervoersverbindingen te verbeteren door meer bussen naar Tilburg en Eindhoven in te zetten, en de kwaliteit en het aanbod van andere vervoersopties te verbeteren, zoals snelfietspaden, betaalbare bussen, hubs rond de stad en mogelijk zelfs een tramverbinding tussen Reusel en Eindhoven of Tilburg. Verder wordt het uitstellen van project N284 voorgesteld, alsook het realiseren van carpoolplaatsen en snelle oplaadpunten voor e-bikes.
Reusel	Toevoegen	Voorzieningen	Deze passage benadrukt het idee om omnisporthallen en professionele verenigingen te combineren om meer openbare sport- en bewegingsfaciliteiten te creëren. Daarnaast wordt er voorgesteld om de aanvangstijden van scholen en bedrijven per sector te coördineren met een verschil van 15 minuten en er wordt gesuggereerd om meer te bouwen in kleinere kernen om zo een potentieel draagvlak voor voorzieningen te creëren. Er wordt een bijzondere nadruk gelegd op de behoefte aan kinderopvang, met suggesties voor een groter aantal speeltuinen in de wijken in Reusel, meer BSO (buitenschoolse opvang) op of bij de school, en investeringen in de opvanginfrastructuur.
Reusel	Toevoegen	Werken	Het behouden van werk en het stimuleren van sociale netwerken zijn kritieke factoren voor de ontwikkeling van een regio, met bijzondere aandacht voor het betrekken van de jeugd door hen betaald "vrijwilligerswerk" aan te bieden. Deze aanpak moet gebaseerd zijn op de historische context en de inherente kracht van de regio, die ondanks van zijn bescheiden begin, zich aanzienlijk heeft ontwikkeld door de wil om te werken. Het is dus ook essentieel om dergelijke kansen te benutten en te faciliteren.

Reusel	Toevoegen	Welzijn	Het initiatief van de Raad om de leefbaarheid in de stad te verbeteren heeft veel weerklank gevonden bij de burgers. Door de implementatie van nieuwe maatregelen zoals de vergroening van openbare ruimtes, verbetering van infrastructuur en het bevorderen van duurzame mobiliteit, heeft de Raad het welzijn van de burgers in het centrum van hun strategie geplaatst.
Reusel	Versterken	Bereikbaarheid	De deelnemers van een discussiepanel uiten hun zorgen over de infrastructuur, het wegennet en het openbaar vervoer (OV) voor MBO/HBO/WO studenten. De groei van grote bedrijven leidt tot overname van dorpen en de noodzaak om het OV binnen deze gebieden te verbeteren. Er wordt ook gewezen op het gebrek aan voldoende en betaalbaar OV naar steden als Eindhoven en Tilburg. Daarnaast wordt betrouwbaarheid van buurtbussen en de aanleg van veilige wegen en fietspaden benadrukt. Het verbreden en aanpassen van de N284 en het creëren van meer parkeergelegenheid in Reusel staan ook op de agenda. Verder is er ook aandacht voor de zorgplicht voor flora en fauna en het stimuleren van betrokkenheid bij dit onderwerp. Mogelijke negatieve gevolgen van het aanleggen van meer wegen, zoals ruimtegebruik en verkeersimpact, worden ook besproken.
Reusel	Versterken	Landschap & Klimaat	Er bestaan groeiende zorgen over toenemende milieu- en recreatieproblemen als gevolg van de uitbreiding van een vliegveld. De voorgenomen uitbreiding heeft geleid tot een afname van de landbouwgronden en een verslechtering van de natuur en het landschap, waardoor recreatiegebieden onder druk staan. Bovendien verminderen de landschappelijke kwaliteit en door de uitbreiding worden ook de stroom- en watervoorziening problematisch. Benadrukt wordt ook de verhoogde niveaus van fijnstof in de omgeving, met de voorspelling dat de uitstoot van stikstof en CO2 zal toenemen.
Reusel	Versterken	Werken	Er is een groot tekort aan zorgpersoneel en mantelzorgers in Reusel, wat resulteert in problemen rond kinderopvang. Deze situatie bedreigt niet alleen de bestaande banen, maar veroorzaakt ook een stijgende werkgelegenheid in verscheidene sectoren. Er wordt voorgesteld om niet te veel te leunen op grote bedrijven zoals ASML en VDL, aangezien er een risico bestaat dat ze te veel macht krijgen. Het belang van ondersteuning voor werkende ouders door te voorzien in betrouwbare kinderopvang wordt benadrukt, evenals de behoefte aan adequate water- en netwerkaansluitingen om congestie te voorkomen. Daarnaast wordt het stimuleren van eigen initiatief om kosten te dekken en het creëren van meer stageplekken voorgesteld.
Reusel	Versterken	Wonen	Er heerst bezorgdheid omtrent de geplande groei van een ongespecificeerde woonwijk, waarbij een verscheidenheid aan onderwerpen aan bod komt. Onder de geuite zorgen valt de afstand tot de huisartsenpost, de groeiende wachtlijst voor kinderopvang als gevolg van een tekort aan locaties, en betaalbare huisvesting voor alle leeftijdsgroepen. De deelnemers pleiten ook voor het behoud van bestaande voorzieningen en het waarborgen van hun werking alvorens verdere uitbreiding te overwegen.
Reusel	Versterken	Voorzieningen	De inwoners hechten waarde aan betaalbare sportvoorzieningen inclusief zwemlessen, adequate zorgvoorzieningen zoals dokters, mentale en fysieke zorg, en goede scholingsmogelijkheden. Ze hebben zorgen over de grootte van PiusX en de druk op zorg en onderwijs, en benadrukken het belang van vrijwilligers bij sportverenigingen. Er is ook bezorgdheid over de tekorten aan kinderopvang en de rol van de gemeente erin. Daarnaast wordt de behoefte aan meer activiteiten voor de jeugd tot 18 jaar, een dokters-, spoed- en apotheekpost, alsook noodopvang benadrukt.
Reusel	Versterken	Samenleving	Het waarborgen van de identiteit van de Kempen staat centraal. Enkele van de besproken kwesties betreffen parkeergelegenheid in het dorpscentrum en bij nieuwbouw huizen, afnemende saamhorigheid en een 'ons-kent-ons' mentaliteit. Ook wordt er aandacht besteed aan de noodzaak om cultuurvoorzieningen te versterken en het belang van het behoud van verenigingen, bijvoorbeeld door het stimuleren van jongeren. Er is bezorgdheid over een scheve werk-/privébalans, die kan leiden tot minder tijd voor vrijwilligerswerk, en hoge huren die leegstand van winkelpanden veroorzaken. Tenslotte wordt

			het idee geopperd om jongeren meer inzicht te geven in het belang van zorg voor anderen en het samenbrengen van jongeren in de leeftijdsgroep 20-30.
Reusel	Versterken	Welzijn	Het artikel bespreekt de invloed van de nabijheid van zorgvoorzieningen zoals huisartsen en tandartsen op de algemene gezondheid van de gemeenschap. Het benadrukt het belang van eenvoudige toegang tot deze voorzieningen en het effect ervan op preventieve gezondheidszorg en behandeling.
Steensel	Behouden	Voorzieningen	Het plan omvat het behoud van sportvormen en horeca-evenementen, met een focus op het waarborgen van sportaccommodaties. Dit strekt zich uit naar het basisonderwijs, waar extra aandacht wordt gegeven aan speelvoorzieningen om de algehele welzijnsvoorzieningen voor kinderen te verbeteren. Het plan omvat ook recreatie en verblijfsrecreatie, met als doel een evenwichtig en aangenaam vrijetijdsaanbod voor alle inwoners en bezoekers te waarborgen.
Steensel	Behouden	Samenleving	Het behouden van de dorpse identiteit en sterke sociale cohesie wordt benadrukt. Er wordt waarde gehecht aan een hechte samenleving met sterke verenigingsleven, sociale relaties en een mix van inkomens. Er is zorg geuit over de deelname van expats in lokale gemeenschappen en de zekerheid voor het voortbestaan van lokale verenigingen. Het belang van vrijwilligerswerk en oog hebben voor elkaar wordt genoemd, naast het behoud van het karakteristieke kempische karakter binnen nieuwe ontwikkelingen, zonder het creëren van een nieuw dorp. De nadruk wordt gelegd op een 'ons-kent-ons' sfeer met een sterke zorgcoöperatie.
Steensel	Behouden	Wonen	De behoud van de kinderopvanglocatie en het gemeenschapshuis in de kern worden als cruciaal gezien. Het wordt belangrijk geacht om meer kansen te creëren voor lokale bewoners, voornamelijk op het gebied van woningen. De groei van kleine kernen wordt gezien als een bijdrage aan het behoud van leefbaarheid, inclusief scholen, verenigingen etc. Er wordt een gezonde mix van woningtypes gewenst met een maximum van vier woonlagen die in lijn zijn met de Steenselse kernwaarden.
Steensel	Behouden	Bereikbaarheid	Er wordt voorgesteld om bedrijventerreinen te verdelen over verschillende kernen of regio's, het openbaar vervoer te verbeteren en parkeervoorzieningen te voorzien, bij voorkeur gratis.
Steensel	Behouden	Landschap & Klimaat	Er is een sterke vraag naar het behoud van groen in de kernen, met veel deelnemers die de nabijheid van de natuur benadrukken als een waardevol aspect van hun gemeenschap. Veel deelnemers willen binnen 5 minuten lopen het bos in en uit kunnen gaan voor recreatie buitenshuis. Deze bevindingen benadrukken het belang van het beschermen en bevorderen van natuurlijke ruimtes in de stedelijke planning.
Steensel	Toevoegen	Wonen	De noodzaak van extra woningen wordt benadrukt om aan de lokale woonbehoeften te vorderen, met een focus op diverse woonvormen en woning splitsingen. Dit kan helpen om betaalbare huizen te bieden voor verschillende inwoners, waaronder ouderen en eenpersoonshuishoudens. Daarnaast wordt voorgesteld om strategisch te kiezen voor duurzaam en circulair bouwen. Dit voedt de groei van de gemeenschap stap voor stap en biedt kansen om een 'Utopia' te creëren ter ontlasting van de rest van de regio. Het bouwen voor senioren wordt ook gezien als een belangrijke stap voor het beschikbaar stellen van woningen voor starters.
Steensel	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Het belang van het behoud en verbetering van groenvoorzieningen, waaronder parken en bossen, voor recreatie en ontspanning wordt benadrukt. Daarnaast wordt aangegeven dat er meer aandacht moet zijn voor recreatie en biologische landbouw als trekpleisters. Er wordt ook gepleit voor een betere luchtkwaliteit. Waterbeheer en waterbekkens worden ook benadrukt als belangrijke factoren, evenals het beperken van vakantievluchten, het halveren van vliegvelden.
Steensel	Toevoegen	Voorzieningen	In de context van een toenemend aantal inwoners worden meer voorzieningen aangemerkt als een kans. Denk hierbij aan de uitbreiding van de basisschool en de bundeling van sportaccommodaties. Er wordt pleit bezorgt voor het creëren van nieuwe faciliteiten zoals een mini-supermarkt, een medisch centrum in het centrum en een ontmoetingsplaats. Ook elektrische laadvoorzieningen en speelvoorzieningen worden

			genoemd als positieve toevoegingen. Tegelijkertijd wordt het idee om bestaande voorzieningen te versterken ondersteund, en wordt het huidige niveau van festivals als geschikt bestempeld.
Steensel	Toevoegen	Bereikbaarheid	De voorstellen voor het verbeteren van de mobiliteit en bereikbaarheid in Eindhoven omvatten het gebruik van automatisering en robots in de zorg, het aantrekken van bedrijven onder de vliegroute van Eindhoven Airport, het promoten van deelauto's zelfs in kleinere kernen, verbetering van het openbaar vervoer inclusief frequentere en innovatievere diensten en gratis openbaar vervoer voor iedereen. Betere busverbindingen zouden het aantal auto's verminderen, vooral in Vessem, wat gunstig zou zijn voor ouderen en hun welzijn. Ook wordt een treinverbinding tussen Eindhoven en Antwerpen voorgesteld.. Andere suggesties zijn het verhogen van de beschikbaarheid van e-laadpunten, met een minimum van 3-4 per kern.
Steensel	Toevoegen	Welzijn	In het kader van de gezondheid, welzijn en veiligheid wordt er ingezet op waterberging en de ontwikkeling van gezondheidszorgvoorzieningen. Er wordt aangegeven dat er minder agrarische industrie nodig is voor een betere gezondheid. Daarnaast is er een suggestie gedaan voor een geluidswal met zonnepanelen langs de A67 als duurzame en geluidswerende oplossing.
Steensel	Toevoegen	Werken	Er wordt gepleit voor een strengere handhaving op de uitstoot van bedrijven om zo de klimaatdoelstellingen te behalen. Daarnaast wordt er benadrukt dat er voldoende werkplekken en woongelegenheden moeten worden gerealiseerd voor essentiële beroepen zoals de zorg en het onderwijs. Deze betrokkenen zouden idealiter in de buurt van hun werk moeten kunnen wonen, om zo de druk op het vervoerssysteem te verlichten.
Steensel	Toevoegen	Samenleving	Er is een sterke behoefte aan het integreren van expats en het aantrekkelijk houden van dorpen voor nieuwkomers. Dit omvat het aantrekken van verschillende soorten werk, zoals dokters en leraren, terwijl het dorpskarakter behouden blijft. Het dorp moet een centrale kern met veel voorzieningen hebben, waarbij er oog is voor elkaar en er aandacht is voor nabuurschap. Het bevorderen van vrijwilligerswerk, het stimuleren van nieuwe leden voor verenigingen en het verbinden van bedrijfsleren met maatschappij worden als belangrijk beschouwd. Een railverbinding tussen de kernen en het behoud van een mobiele bezorgservice worden ook aanbevolen. Bovendien wordt het belang van meer omkijken naar elkaar benadrukt.
Steensel	Versterken	Voorzieningen	Het behoud en de uitbreiding van voorzieningen in kleine kernen komt sterk naar voren in de discussie, in het bijzonder de bereikbaarheid van winkels en de noodzaak om sportverenigingen te laten meegroeien met de gemeenschap. Specifieke aandachtsgebieden zijn onder andere de uitbreiding van het sportpark, het behoud van de basisschool, en de ontwikkeling van een ontmoetingsplek zoals 'Hollekes 2.0'. Daarnaast wordt het idee geopperd om de gemeente te promoten als vrijetijdsgemeente om zo meer toeristische inkomsten te genereren. Recreatie wordt gezien als een gebied dat in zijn huidige staat kan blijven, terwijl de uitbreiding van de school ook als een prioriteit wordt gezien.
Steensel	Versterken	Bereikbaarheid	De discussiepunten draaiden voornamelijk om het belang van een goed en regelmatig openbaar vervoer, met een bus die minstens twee keer per uur rijdt, ook in het weekend, van 's morgens vroeg tot laat in de avond. Er werd benadrukt dat Steensel graag onafhankelijk wil blijven en geen deel wil uitmaken van Veldhoven. Het belang van een goede fiets- en openbaarvervoerverbinding werd aangestipt. Bezorgdheid werd geuit over de integratie en participatie van nieuwkomers, het verkeer, geluidsoverlast en schade door de paarden aan de natuur. De kwaliteit van de lucht is een aandachtspunt door het toenemende verkeer en het vliegverkeer. Duurzaamheid met betrekking tot bouwen en verplaatsen, alsmede het verminderen van de uitstoot, is een andere prioriteit.
Steensel	Versterken	Wonen	De bevolkingsgroei in bepaalde gebieden is belemmerd door een tekort aan doorstroomwoningen en een tekort aan woningen voor starters. Er is een behoefte aan het versterken van doorstroommogelijkheden

			en de bouw van meer en kleinere woningen, inclusief sociale woningen op kleinere percelen. Er zijn echter zorgen over hoe de toename van voorzieningen zoals gezondheidszorg, scholen en huisartsen zal worden bemenst. Er is een verlangen om geen hoogbouw in kleinere kernen toe te staan, om de groei gelijk te verdelen en om huizen te bouwen waar mensen werken. Er is ook een roep om de oude bejaardentehuizen (zoals die in Steensel) te behouden en meer eenpersoonshuizen te bouwen, terwijl betaalbaar wonen als een uitgangspunt wordt beschouwd. Hoewel er een perceptie is dat er te veel huizen zijn in verhouding tot de regio Steensel, moet het karakter van "Kempisch wonen" behouden blijven, waarbij het buitengebied wordt gebruikt voor weiden voor dieren zoals paarden. Er wordt gepleit voor het niet creëren van een nieuwe kern.
Steensel	Versterken	Werken	Er is sprake van zorgen over het verplaatsen van bedrijven en boerderijen, inclusief kippenhouderijen, uit de kerngebieden. Dit zou jonge werkenden dwingen te verhuizen naar nieuwe omgevingen, wat verder zou bijdragen aan de vergrijzing van kleinere kernen. Ook wordt de kwetsbaarheid van het te sterk leunen op één bedrijfstak benadrukt.
Steensel	Versterken	Samenleving	Er moet aandacht zijn voor de integratie en inclusie van nieuwkomers in dorpen om het dorpskarakter te behouden. Kinderen van expats dienen naar de lokale school en vereniging te gaan, om zo bij te dragen aan het behoud van lokale voorzieningen zoals een huisarts en fysiotherapeut. Vertrek van jongeren, ook genoemd als toekomstige steunpilaren, kan leiden tot een "uitdovend" dorp. Er is zorg over uitbreiding met een onbeleefde samenleving die elkaar niet kent. Het is belangrijk dat inwoners van buitenaf meedoen en er wordt ook aangeraden om meer te focussen op welzijn om de zorg betaalbaar te houden. Het behouden van het dorpskarakter zonder grote flats, en het stimuleren van bouw voor lokale bewoners heeft de voorkeur boven migratie.
Steensel	Versterken	Landschap & Klimaat	Het bouwen kan ten koste gaan van natuur, tenzij er de hoogte in wordt gebouwd. Er is bezorgdheid dat teveel drukte een negatieve druk legt op het weinige groene gebied wat overblijft. Belangrijk is dan ook de juiste balans tussen verstedelijking en groen, met het behoud van natuur en voldoende groene ruimtes. De diversiteit van de flora en fauna dreigt echter laag te blijven ondanks beschikbare wandelpaden in bosrijke omgevingen. Beperkingen vanuit vliegveld en Natura 2000 gebieden kunnen ook ruimte voor klimaatadaptie beperken.
Steensel	Versterken	Welzijn	De positieve impact van een vliegveld op de lokale gezondheidszorg wordt benoemd, waarbij snellere medische hulp en een hogere beschikbaarheid van gespecialiseerde behandelingen mogelijk worden gemaakt door directe vliegverbindingen. Ondanks enige bezorgdheid over geluidsoverlast en luchtvervuiling, benadrukt de analyse dat de voordelen van toegankelijke gezondheidszorg opwegen tegen mogelijke nadelen. De hoge waardering van het artikel suggereert een algemene consensus over de toegevoegde waarde van luchtverbindingen voor de gezondheidszorg.
Vessem	Behouden	Landschap & Klimaat	De Kempen wordt gekenmerkt door zijn groene, landelijke karakter, afgewisseld door bosgebieden en agrarische landstreken. Er wordt sterk gepleit voor het behoud van deze natuurlijke omgeving en expressief landschap, met name via het toegankelijk maken en behouden van bossen en het bewaren van wandel- en natuurgebieden. Bovendien zet de bevolking zich in voor een gezonde leefomgeving, waarbij aandacht wordt gevraagd voor de invloed van lucht- en bodemkwaliteit op de lokale ecologie. Er wordt weerstand geboden tegen de aanleg van zonneparken en de eventuele uitbreiding van de nabijgelegen luchthaven, vooral tussen 23:00 en 7:00, om zo de rust van het dorp te waarborgen.
Vessem	Behouden	Werken	Het bericht pleit voor behoud van MKB-bedrijven en lokale werkgelegenheid, waaronder bijbanen voor jongeren, en benadrukt het belang van boerenbedrijven. Het suggereert echter dat megastallen vermeden moeten worden en pleit voor een landelijke inrichting die zowel ruimte biedt aan boeren als

			recreatie. Bovendien benadrukt het bericht het belang van het vermijden van logistieke dozen bij de ontwikkeling van deze ruimtes.
Vessem	Behouden	Wonen	De voorzieningen zoals de huisarts, supermarkt en school in de omgeving zijn van belang, maar een beetje groei is ook positief voor de school en het verenigingsleven.
Vessem	Behouden	Samenleving	Het dorpskarakter en de eigen identiteit worden hoog gewaardeerd in Vessem, met speciale nadruk op de dorpskern en de voorzieningen zoals de dorpsarts, apotheek en scholen. Het behoud van laagbouw, de hulpvaardigheid tussen buren en bewoners, en het levendig verenigingsleven zijn essentiële aspecten van de lokale cultuur. Dit 'ons kent ons' karakter draagt bij aan een laag niveau van misdrijven en promoot sociale cohesie. Echter, bezorgdheid wordt uitgedrukt dat de unieke essentie van het dorp verdwijnt, en er is een oproep tot behoud van een inclusieve samenleving, in plaats van alleen een focus op een hoogfunctionerend brainport-regio.
Vessem	Behouden	Voorzieningen	De nadruk ligt op het behoud en de ondersteuning van lokale faciliteiten en diensten, inclusief bedrijven, supermarkten, scholen en kinderopvang, allemaal centraal rond de snelweg voor gemakkelijke toegang. Er is ook groot belang gehecht aan het verenigingsleven en sportverenigingen, wat de nadruk legt op het belang van het gemeenschapsleven en de lichamelijke gezondheid. Bovendien wordt het behoud van lokale evenementen zoals de kermis aangemoedigd, wat wijst op het belang van het behoud van culturele tradities in de regio.
Vessem	Behouden	Welzijn	Brandweer moet worden behouden.
Vessem	Behouden	Bereikbaarheid	Inwoners van een dorp bij Eindhoven komen op voor het behoud van hun dorpskarakter. Ze willen wet-regelgeving laten aanpassen om de snelheid van het verkeer te beperken, de hoeveelheid verkeer in de dorpskern te verminderen en vrachtverkeer in de dorpskernen te weren. Ze streven tevens naar sociale cohesie, zelfs met de groei van nabijgelegen Eindhoven. Daarnaast hechten ze belang aan het behoud van hun dorpsblad en de historische Jacobushoeve.
Vessem	Toevoegen	Voorzieningen	Er wordt benadrukt dat er een mogelijkheid is tot uitbreiding van winkels, horeca, en mogelijk zelfs een muziekschool. Er is ook de potentie om het hardlopen bij sportverenigingen aan te moedigen. Behoud van sportvoorzieningen en een bloeiend verenigingsleven krijgen de kans om te floreren op voorwaarde dat er voldoende binding is met de nieuwkomers. Tevens biedt dit een kans om meer uitgaansgelegenheden te creëren voor verschillende leeftijdsgroepen, zoals jongeren, 18+ en 12+.
Vessem	Toevoegen	Samenleving	Vessem moet een stimulans bieden voor mkb en werken om een forensendorp te vermijden, met maximaal drie woonlagen in de dorpskern en daarbuiten lager. Er is noodzaak voor voldoende groei van zowel woningen als inwoners in de dorpen, met bijzondere aandacht voor de integratie van nieuwkomers. De oplossing kan liggen in het vormen van nieuwe kernen met een eigen vervoerstructuur en het bevorderen van de oorspronkelijke regionale identiteit van de Kempen. Het is eveneens belangrijk om jong en oud bij elkaar in de buurt te laten wonen door bijvoorbeeld appartementen voor beide groepen gelijktijdig te bouwen. Vrijwilligerswerk moet worden aangemoedigd, het verenigingsleven moet worden ondersteund en de gemeenschap moet in stand houden door eigen bevolkingsgroei te stimuleren en te subsidiëren. Het idee wordt voorgesteld om een sociaal centrum te creëren voor de lokale bevolking en jonge mensen te ondersteunen, bijvoorbeeld via een sociaal loket of dialect inburgeringscursussen.
Vessem	Toevoegen	Wonen	Er wordt gepleit voor diverse woonbehoeftes en er worden voorstellen gedaan voor een evenwichtige demografische groei in Vessem, inclusief betaalbare woningen voor de plaatselijke jeugd, seniorenwoningen met gezamenlijke ruimtes, verzorgingstehuizen en mantelzorgwoningen. Er wordt gesuggereerd dat de groei geleidelijk en verspreid over alle kernen moet gebeuren, met een nadruk op betaalbaarheid en het aantrekken van meer huisartsen en zorgmedewerkers. Specifieke suggesties

			bevatten het omvormen van het Welten-gebouw tot verzorgingstehuis, woonconcepten voor ouderen en gemengde woonhofjes. De maximale hoogte van de gebouwen wordt besproken, beperkt tot 3 verdiepingen.
Vessem	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Groenendaal, een verzorgingshuis, uitbreiden met een specifiek deel voor senioren wordt gezien als kans. Daarnaast wordt er gestreefd naar het verminderen van de belasting van het vliegveld op de omgeving - waaronder geluidsoverlast en stikstofuitstoot - voor zowel mensen als de natuur. Het idee om windmolens niet in de buurt van bewoning te plaatsen wordt benoemd evenals een verbeterde monitoring van luchtvaartemissies.
Vessem	Toevoegen	Bereikbaarheid	De voorzieningen draaien om het verbeteren van openbaar vervoer, met suggesties voor busverbindingen tussen Vessem, Eindhoven, Veldhoven, Eersel en een spoorverbinding tussen Eindhoven en België. Er wordt benadrukt dat dorpen hun eigen identiteit moeten behouden en er wordt gefocust op levensloopbestendige woningen, ouderenzorg en de behoefte aan recreatievoorzieningen. Ook wordt er aandacht besteedt aan verkeersveiligheid, met voorstellen voor een verkeersluwe kern, veilige fietspaden, en de aanpak van vracht- en landbouwverkeer in de kernen. Er wordt ook opgeroepen voor meer investeringen in wegen en fietspaden, rondwegen rond Vessem en dorpcentra die autovrij zijn. Daarnaast worden ook voorstellen gedaan voor deeldiensten voor auto's en de afwijzing van zonnevelden, met de voorkeur voor zonnepanelen op industriële gebouwen.
Vessem	Toevoegen	Werken	Binnen de energietransitie is er gepleit voor het plaatsen van windmolens op bedrijventerreinen. Hierdoor kan er lokaal groene stroom worden opgewekt, zonder dat dit ten koste gaat van natuurgebieden of agrarische percelen. Daarnaast kunnen bedrijven direct gebruik maken van de opgewekte energie. Er zijn al diverse succesvolle projecten op bedrijventerreinen gerealiseerd, wat aantoont dat er veel potentie is voor windenergie op deze locaties.
Vessem	Versterken	Wonen	Er werd gesproken over het versterken van de ouderenzorg en uitbreiding van seniorenwoningen, inclusief woonhofjes. Ook het belang van starterswoningen voor de inwoners van Vessem werd benoemd. Met de groei van de bevolking, zouden de voorzieningen zoals huisartsen en apotheken moeten toenemen. De bevordering van mantelzorgwoningen en de noodzaak van voldoende zorg binnen alle sectoren werd ook benadrukt. Men sprak over minimale groei voor de eigen bevolking, en het potentieel van woningsplitsing en het vergroten van bouwvlakken om leefbare kernen te creëren. Ouderen zouden bovendien in staat moeten zijn om door te stromen. Aanpassingen in de agrarische sector werden ook gesuggereerd. Het bleek duidelijk dat de zorgsector speciale aandacht behoeft, vooral in het licht van toekomstige groei.
Vessem	Versterken	Landschap & Klimaat	De deelnemers pleiten voor een gemengde, groene woonomgeving met betaalbare woningen en voldoende voorzieningen. Het idee is om de landbouw zo natuurinclusief mogelijk te maken en zonne-energie te prioriteren boven windenergie. Verder wordt aangedrongen op de bescherming van de natuur zonder deze te commercialiseren, met bijzondere aandacht voor het bevorderen van de natuur voor gezondheid, ontmoeting en recreatie. De deelnemers pleiten dat de bouw van extra huizen ten koste kan gaan van de landbouw, en erkent dat Natura 2000-beperkingen een uitdaging kunnen zijn. Het verminderen van het gebruik van pesticiden en een goede regulering van de grondwaterstand worden ook als belangrijk beschouwd.
Vessem	Versterken	Samenleving	De zorg voor ouderen en de werkgelegenheid in dorpen zijn grote aandachtspunten. Er wordt vooral gepleit voor goede vervoersoplossingen, het bevorderen van de toeristische aantrekkelijkheid, het versterken van het verenigingsleven en het in stand houden van de lokale middenstand. Een coördinerende rol van de gemeente wordt hierbij als noodzakelijk gezien. Om een hechte gemeenschap

			te blijven en te groeien, wordt er ook ingezet op het persoonlijk benaderen van de jeugd voor vrijwilligerswerk en het opnemen van nieuwkomers in de verenigingen.
Vessem	Versterken	Voorzieningen	Er wordt voorgesteld om bestaande winkels, met een speciale focus op kleding- en sportwinkels, te veranderen ten behoeve van wonen en andere voorzieningen. Er wordt gepleit voor extra voorzieningen zoals een supermarkt, huisarts- en tandartspraktijken en het mogelijk maken van andere winkelbedrijven. Het idee om een zwembad en een kleine bioscoop of theater te realiseren wordt ook benoemd.
Vessem	Versterken	Werken	Het behoud van lokale winkeliers is onderwerp van gesprek. Door de opkomst van e-commerce worden deze vaak in het nauw gedreven. Men is van mening dat winkelgebieden hun aantrekkingskracht verliezen als lokale winkels verdwijnen. Verschillende initiatieven worden benoemd hen te ondersteunen, zoals 'shop local' campagnes, subsidies en het stimuleren van samenwerking tussen winkeliers.
Vessem	Versterken	Bereikbaarheid	Er is aangegeven dat er behoefte is aan goede busverbindingen naar het voortgezet onderwijs en betere doorgaande wegen voor een vlottere verkeersdoorstroming. Daarnaast zijn er ideeën naar voren gebracht over het gebruik van meer deelauto's, bromfietsen en fietsen. Er zijn ook suggesties gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren, zoals het verbreden van de A67 en A58 om druk verkeer uit dorpen te vermijden en beter openbaar vervoer vanuit de kern te voorzien. Tot slot heeft men het idee om fietsroutes te behouden en te verbeteren rond Vessem en om een ringweg om Vessem aan te leggen om de doorstroming te verbeteren.
Vessem	Versterken	Welzijn	De groeiende bezorgdheid over de zichtbaarheid van politie en boa's in de buurt is duidelijk merkbaar.. Ze geloven dat de aanwezigheid van politie en boa's in de openbare ruimte bijdraagt aan de algemene veiligheid en daarmee aan de leefbaarheid in hun buurt.
Westerhoven	Behouden	Wonen	Men pleit voor investeringen in thuis- en ziekenzorg, centralisatie van zorg, het creëren van starterswoningen voor eigen inwoners en het versoepelen van regels om splitsing van bestaande woningen mogelijk te maken. Het benadrukt ook het belang van het behoud en de groei van verenigingen en vrijwilligers voor sociale cohesie. Het belang van het vermijden van een concentratie van alle voorzieningen in stedelijke gebieden om criminaliteit en het ontstaan van groepsvorming te voorkomen wordt benadrukt. Een evenwichtige culturele verdeling en groei in andere kernen zijn van essentieel belang zijn. De groei van wonen in steden wordt aangemoedigd, net als de ontwikkeling van nieuwe kernen met beperkte groei en een voorkeur voor laagbouw.
Westerhoven	Behouden	Bereikbaarheid	Bij het zoeken naar nabijheid van Eindhoven, met ASML als een gewilde werkgever, worden dorpen als Riethoven en Westerhoven steeds aantrekkelijker waardoor de huizenprijzen stijgen. Door meer huizen te bouwen kan dit worden voorkomen en wordt de leefbaarheid voor zowel jong als oud verbeterd, waardoor er geen leegloop ontstaat. Het wordt ook aangespoord dat ASML haar groei verspreidt naar steden als Tilburg en Den Bosch en niet enkel binnen de omgeving van Eindhoven. Verdere groei nabij Eindhoven wordt overwogen, echter dichterbij bestaande wegen zoals de N69 en dorpen als Riethoven of Westerhoven. Uitbreidingen van het groene openbaar vervoer en goedkopere prijzen zijn ook in overweging om het aantrekkelijker te maken. Tegelijkertijd wordt het belangrijk geacht om het groen te behouden als bepaalde voorzieningen zoals de tennisbaan in Westerhoven zouden verdwijnen. Er wordt nog een besluit genomen over de vier scenario's van voor- en nadelen, gezien er momenteel weinig informatie beschikbaar is.
Westerhoven	Behouden	Samenleving	Het behoud van de unieke identiteit en het karakter van verschillende dorpskernen is essentieel. Het dorpsondersteuner moet behouden blijven en er is een voorkeur voor behoud en groei van de specifieke identiteit van de diverse kernen. Sommigen stellen voor om stoppende boerenbedrijven om te zetten in kleine wooncluster, terwijl anderen pleiten voor het alleen bouwen voor de eigen jeugd in het dorp.

			Uitbreiding van het eigen bedrijventerrein wordt ook gewaardeerd, zodat meer mensen in hun eigen dorp kunnen werken. Sociale samenhang, vrijwilligerswerk en een bloeiend verenigingsleven zijn ook van belang, net als het behoud van zorgfaciliteiten, zoals een dokterspost. Het idee om verschillende woontypen voor jong en oud te combineren wordt ook positief ontvangen, en er wordt benadrukt dat kleinschaligheid moet worden behouden.
Westerhoven	Behouden	Werken	De discussie gaat over het creëren van ontwikkelingsruimte voor bedrijven met maximaal 100 werknemers in de kern van de stad. Tegelijkertijd wordt het belang benadrukt dat boeren hun gepachte grond van de gemeente moeten behouden. Er is bezorgdheid over de hoge afhankelijkheid van het grote bedrijf ASML, en het idee om hiervoor belastinggeld te investeren stuit op weerstand.
Westerhoven	Behouden	Voorzieningen	Het voorstel om wonen, werken, zorg en onderwijs in het voortgezet woononderwijs te centraliseren om de infrastructuur en menskracht efficiënt in te zetten, werd door het publiek positief ontvangen. Gelijktijdige ontwikkeling van voorzieningen met woningbouw en de toevoeging van een uitgaansgelegenheid voor de jeugd werden met name gewaardeerd. Er werd ook aandacht besteed aan de voorzieningen voor ouderen in hun eigen omgeving, inclusief seniorenwoningen.
Westerhoven	Behouden	Landschap & Klimaat	Het gaat om het behouden van groen en landbouwgrond in dorpen en het voorkomen van uitbreiding van woningen en bedrijven die het landelijke karakter kunnen aantasten. Belangrijk is ook het behoud van de luchtkwaliteit en het behouden van een mix van groen en wonen. Daarnaast wordt de nadruk gelegd op het behouden van het landschappelijke en sociale karakter van de Kempen, ook als dat betekent dat er enige overlast in de rest van de Kempen moet worden getolereerd.
Westerhoven	Toevoegen	Wonen	Het hart van de discussie ligt bij het creëren van meer en aangepaste woningen voor verschillende bevolkingsgroepen, zoals starters, ouderen en jongeren, die mogelijk op kleinschalige, niet-grondgebonden woningen gericht zijn. Ook wordt er gepleit voor het behoud van voorzieningen zoals huisartsenpraktijken. De groei van de woonvoorzieningen kan bijdragen aan de lokale economie en werkgelegenheid, bijvoorbeeld in de omgeving van de High Tech Campus of ASML. Er is sprake van een roep om zorgvuldige planning en regulering, met aandacht voor onder andere de huisvesting van arbeidsmigranten, het in stand houden van voorzieningen en het balanceren van stadsuitbreiding met de belangen van de huidige bewoners.
Westerhoven	Toevoegen	Bereikbaarheid	Betere OV-verbindingen tussen gemeentes en groene OV-uitbreidingen zijn essentieel. Suggesties zijn gratis openbaar vervoer voor 65-plussers, investeringen in wegen naar het achterland, en verbetering en goedkopere OV-verbindingen. Er is een roep om meer fietspaden, efficiënter openbaar vervoer en het behoud van buslijnen. Voor veiligheid is een goede bereikbaarheid van BOA's belangrijk en men wil graag de politiepost terug in Bergeijk.
Westerhoven	Toevoegen	Landschap & Klimaat	De voorkeur wordt gegeven aan het opofferen van agrarisch gebied voor bebouwing in plaats van bos en natuur, met het doel de luchtkwaliteit te verbeteren. De noodzaak voor elektrisch vervoer wordt benadrukt voor een betere luchtkwaliteit en geluidsbeheersing. Zonnepanelen op landbouwgronden worden ontmoedigd, waarbij in plaats daarvan de focus ligt op het optimaliseren van de ruimte op daken. Aanvullende suggesties omvatten de uitbreiding van groene ruimtes, het betrekken van boeren in de transitie naar schonere energie, de overweging van kleine kerncentrales boven windmolens, de vestiging van waterstofcentrales op industrieterreinen en het voeren van een actief grondbeleid.
Westerhoven	Toevoegen	Welzijn	De landschapsvervuiling door hoge windmolens is een significant punt van zorg. Dit benadrukt de noodzaak om energieoplossingen te implementeren die zowel ecologisch duurzaam zijn als rekening houden met het esthetisch belang van natuurlijke landschappen, om zo het evenwicht tussen milieu, energiebehoefte en esthetiek te behouden.

Westerhoven	Toevoegen	Werken	Er wordt gepleit voor het versoepelen van mogelijkheden in het buitengebied en het verplicht stellen van het aantal medewerkers op bedrijventerreinen. Ook wordt opgeroepen om de woningbouw te stimuleren door sociaal netwerk en het garanderen van een goed inkomen voor boeren. Daarnaast wordt aangegeven dat regelgeving een vertragende factor kan zijn en dat men zich niet moet laten leiden door de waan van de dag, aangezien de tijdshorizon van bedrijven zoals ASML anders is dan de lange termijn planning van de Kempen.
Westerhoven	Toevoegen	Samenleving	De leefbaarheid van dorpen verbeteren zonder het dorpskarakter te veranderen is van belang. Het realiseren van integratie activiteiten, het bouwen van nieuwe woningen en het ondersteunen van lokale bedrijven d.m.v. extra bedrijventerreinen, is een oplossing om eenzaamheid te verminderen en de voorzieningen in het dorp te behouden. Positieve aandacht voor het verenigingsleven, betere mantelzorg en een gezonde mix van verschillende bewoners zijn ook nodig. Inburgercursussen voor nieuwe bewoners en de aanwezigheid van een politiepost kunnen ook bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen.
Westerhoven	Toevoegen	Voorzieningen	Deelnemers vinden het belangrijk dat er voldoende basisvoorzieningen zijn zoals een arts, een bereikbaar loket en een verpleegkundige. Er is een sterke wens om winkels terug te brengen en de toekomst van scholen in kleine kernen veilig te stellen. Een mogelijkheid hiervoor is het combineren van kantines, sporthallen en multifunctionele ruimtes om de gemeenschapsruimten te vergroten en een multifunctioneel centrum te creëren. Het behoud van sportvoorzieningen wordt als essentieel gezien, evenals de beschikbaarheid van pinautomaten en gezondheidszorg in elke kern. Een vooruitstrevende visie is nodig, misschien eerst moet worden nagedacht over de voorzieningen voordat er gebouwd wordt. Ook wordt gesuggereerd om een uitgaansgelegenheid voor jongeren te creëren en een McDonald's te plaatsen bij de afritten Eersel & Hapert. Voorzieningen moeten worden verstrekt naar rato van het aantal inwoners.
Westerhoven	Versterken	Bereikbaarheid	Deze lijst van zorgen en suggesties voor verbeteringen onderstreept de noodzaak van beter openbaar vervoer en infrastructuur in de kleine kernen, met name Riethoven en Westerhoven. De behoefte om lokale werkgelegenheid te vergroten, de verkeersveiligheid te verbeteren, sociale samenhang te behouden, meer groene ruimte en recreatiemogelijkheden te hebben, alsook obstakelvrije wegen en voetpaden zijn onderwerpen van belang. De mensen pleiten ervoor om de A2, A67 en N69 uit te breiden om het verkeer beter te kunnen verwerken.
Westerhoven	Versterken	Landschap & Klimaat	Er wordt benadrukt dat er een balans moet zijn tussen landschap, wonen en werken. Een voorstel is om stoppende boerderijen om te bouwen tot meerdere woningen om zo vergrijzing op te vangen. Bovendien is men tegen het weghalen van landbouwgrond voor de uitbreiding van bebouwing en wordt er gepleit om de benodigde ruimte uit de natuur te halen, terwijl er een meer realistische houding ten aanzien van natuurdoelen moet zijn. Ook suggereert men landbouwproductie te beperken ten behoeve van eigen consumptie en er wordt opgeroepen tot het behoud van de lokale agrarische sector voor landschapsonderhoud. Er wordt verder afkeurend gesproken over de plaatsing van industrie nabij de kernen en windmolens voor klimaatdoeleinden, en men wijst erop dat het elektriciteitsnet al vol is ondanks de druk om over te schakelen op zonne-energie en elektrisch rijden.
Westerhoven	Versterken	Wonen	De huidige woningmarkt, gekenmerkt door lange bouwtijden en extreme prijsstijgingen, maakt het onaantrekkelijk om kleiner te gaan wonen, ondanks de wens hiertoe; dit resulteert in een tekort aan betaalbare huizen en het vertrek van jongeren. De nadruk voor nieuwe bouw ligt op sociale huurwoningen en vormen die aansluiten bij de behoeften van ouderen en eigen jeugd, zoals bijvoorbeeld het Hoefslag gebouw.
Westerhoven	Versterken	Voorzieningen	Er is een oproep voor voldoende sportmogelijkheden en behoud van culturele en sportvoorzieningen per kern. Het stimuleren van lokale ondernemers, met name boeren, in kleinschalige winkels wordt

			aangemoedigd, ondanks het gebrek aan winkelvoorzieningen in kleinere kernen. Een opleiding zorg wordt gestimuleerd door de tekorten in het onderwijs en zorgpersoneel. Er is behoefte aan kinderopvang en continuïteit in het basisonderwijs. Er wordt voorgesteld om een nieuwe kern te creëren bij een bestaande kern om het sociale leven en de voorzieningen dicht bij de industrie en de stad op peil te houden, zoals ASML.
Westerhoven	Versterken	Werken	Megastallen mogelijk verhuizen naar bedrijventerreinen om ruimte te maken voor woningbouw in de kern. Bedrijventerreinen verdichten met arbeidsplaatsen op de bedrijventerreinen (geen magazijnen/opslaghallen). De voorkeur gaat uit naar het uitbreiden van bedrijven buiten de kern. Locaties die in de kern vrijkomen na het verplaatsen van bedrijven buiten de kern gebruiken voor woningbouw.
Westerhoven	Versterken	Welzijn	Er zijn zorgen over de invloed van windmolens op de gezondheid van omwonenden; zoals slaapstoornissen, hoofdpijn en andere gezondheidsproblemen die volgens hen veroorzaakt worden door het constante geluid en trillingen van de windturbines.
Westerhoven	Versterken	Samenleving	De participatie en betrokkenheid in dorpsgemeenschappen neemt af, waarbij jongeren vaak willen blijven maar de woningprijzen dit niet toelaten. De focus van de woningmarkt is gericht op vergrijzing en verjonging, wat de sociale samenhang belemmert. Carnavalsverenigingen en lokale buurthuizen ervaren een afname in leden, wat de basis van de gemeenschap ondermijnt. Daarnaast is er een groeiend tekort aan zorgvoorzieningen zoals verpleeghuizen, ziekenhuizen en tandartsen, wat de druk op de mantelzorg vergroot. Verbetervoorstellen omvatten het verhogen van de lonen in de zorg, het verminderen van administratieve lasten voor verzorgers en het opzetten van een steunpunt voor ouderen. Bovendien wordt het stimuleren van een inclusieve samenleving en verplichte taalcursussen voor nieuwe bewoners voorgesteld om de polarisatie tegen te gaan.
Wintelre	Behouden	Samenleving	De lokale gemeenschap hecht belang aan het behoud van het dorpskarakter, de hulp voor elkaar en een sterk verenigingsleven. Ze zien ook het potentieel van immigranten in het dorp, en suggesties zijn gedaan om hen te betrekken bij het dorpsleven en hen te laten werken. Toch geloven sommigen dat het behouden van de 'Kempische aard' niet haalbaar is. De sociale cohesie in de kleine kernen en het verenigingsleven zijn opties die aantrekkelijk worden geacht om te faciliteren.
Wintelre	Behouden	Wonen	De focus ligt op het organiseren van thuiszorg, mantelzorg en ouderenzorg, met speciale aandacht voor woningen voor ouderen en betaalbare huurwoningen voor studenten en jonge werknemers. Ondanks een beperkte bevolkingsgroei, wordt er opgeroepen tot meer investeringen om de leefbaarheid te behouden, met name door de bouw van meer woningen voor jongeren. Behoud van de jongeren in kleine kernen door het aanbieden van arbeid en wonen wordt ook als cruciaal gezien. Volgens de deelnemers moet de groei echter wel rekening houden met het klimaat en mag deze de leefbaarheid niet in gevaar brengen.
Wintelre	Behouden	Werken	Veel mensen hebben baat bij de nabijheid van banen, maar de stagnatie in groei kan een uitdaging vormen voor toekomstige generaties op de arbeidsmarkt.
Wintelre	Behouden	Voorzieningen	In de discussie over investeringen in voorzieningen wordt duidelijk de noodzaak gevoeld voor voldoende verenigingssporten en een eigen sportpark. De vraag wie er moet zorgen voor het bieden van onderwijs, zorg, mantelzorg, vrijwilligerswerk en kinderopvang is ook van groot belang. Met de verwachte groei van de woningbouw is het essentieel dat faciliteiten meegroeien, denk hierbij aan scholen, sporthallen en gemeenschapshuizen. Het behouden van samenhang tussen bedrijven en verenigingen en voldoende opslag voor sportmateriaal is eveneens belangrijk. Daarbij wordt het belang onderstreept van het behoud van lokale winkels, kroegen en andere voorzieningen, waarvan de Coop supermarkt en de lokale kerk als specifieke voorbeelden worden genoemd.
Wintelre	Behouden	Landschap & Klimaat	Het natuurgebied Ouwmeer en de omliggende bosgebieden moeten behouden blijven, net zoals vele natte plekken die natuurlijk ontstaan zijn. Deze regio heeft een klein, onderling verbonden landschap dat

			tegelijkertijd gebruikt kan worden voor landbouw, natuurbehoud en recreatie. Nieuwe ontwikkelingen moeten worden geleid door het natuurlijke systeem, waarbij er ruimte blijft voor de agrarische sector en recreatie, vooral rondom de meren.
Wintelre	Behouden	Bereikbaarheid	De plannen omvatten het verplaatsen van verkeer buiten het dorp via een nieuwe rondweg, terwijl tegelijkertijd de werkgelegenheid voor de bestaande bewoners wordt behouden. Daarnaast wordt voorgesteld om groei meer te spreiden over de Benelux, Duitsland en de rest van Nederland. Andere plannen zijn het gebruik van het dorp als wandel- en fietsgebied en recreatieve bestemming, evenals het behoud van de vervoersdienst.
Wintelre	Behouden	Welzijn	Het industrieterrein moet selectief worden uitgegeven om te voorkomen dat het een 'distrustrie' wordt. De focus ligt op het behouden van een laag stressniveau, het minimaliseren van eenzaamheid en het verrijken van het verenigingsleven in de gemeenschap. Het bereiken van deze doelen vereist de betrokkenheid en inzet van alle inwoners.
Wintelre	Toevoegen	Wonen	De focus ligt op het verbeteren en diversifiëren van de woningmarkt voor verschillende doelgroepen zoals senioren, jongvolwassenen, starters en inwoners. Initiatieven zoals uitbreiding van steunpunten, het bouwen van betaalbare starterswoningen, het aanbieden van 24-uurs zorg en aanleunwoningen, invoering van kleine huisjes voor beginnende jongvolwassenen en het verbeteren van de toegankelijkheid voor zonnepanelen zijn onder meer voorgesteld. Er wordt ook gekeken naar nieuwe woonvormen voor ouderen en huisvestingsoplossingen om de jeugd in de gemeenschap te houden. Andere suggesties omvatten regels voor woningverhuur aanpassen en gediversifieerde woontypologieën introduceren zoals alleenstaand, één/twee personen-eenheden.
Wintelre	Toevoegen	Bereikbaarheid	Er bestaat een behoefte aan betere infrastructuur en openbaar vervoer in de omgeving van Wintelre en Eindhoven Airport, zoals busverbindingen, snelfietspaden (specifiek voor woon-werkverkeer) en verlichte fietspaden. Het idee om mobiliteit aan te moedigen door fietsen te stimuleren en auto's te weren ter verbetering van de luchtkwaliteit wordt gesteund en er is ook een roep om een treinverbinding naar Antwerpen en een snelbus door de Kempen. Daarnaast zou betere telefonische bereikbaarheid in het buitengebied en uitbreiding van een steunpunt/trefpunt voor vooral ouderen bijdragen aan de beweging van deze populatie. Het idee om een grote flat te bouwen op de rand van Veldhoven en Steensel is eveneens naar voren gebracht.
Wintelre	Toevoegen	Voorzieningen	Men pleit voor het bevorderen van culturele ontmoetingen en cursussen, naast het verbeteren van openbare sportvoorzieningen. Daarnaast is er een vraag naar meer winkels in de omgeving, evenals de behoefte aan meer kinderopvangvoorzieningen vanwege huidige tekorten.
Wintelre	Toevoegen	Samenleving	Het behoud van saamhorigheid in dorpen wordt bedreigd door expats die tijdelijk wonen en niet integreren, en door inwoners van buiten het dorp. Verschillende concepten zoals een voedselbos, dorpsmoestuin, herenboeren en boerderijwinkels kunnen helpen om het gemeenschapsgevoel te versterken. Ook is aandacht nodig voor de waardevolle rol die ouderen kunnen spelen in de gemeenschap, dit valt onder het Eersel voor elkaar-initiatief. Zorg is eveneens een belangrijk aandachtspunt, met ideeën variërend van een zorgboerderij tot mobiele lokale zorg en 24-uurs zorg, met de focus op het creëren van ontmoetingsmogelijkheden tussen mensen. Zorg voor het klimaat wordt daarnaast als cruciaal gezien.
Wintelre	Toevoegen	Landschap & Klimaat	Belangrijke punten zijn het groener maken van de bestaande bebouwing, het faciliteren van landbouwtransitie met minder regelgeving en meer financiële ondersteuning, en het realisme ten aanzien van landschap en klimaat. Het benadrukt ook de noodzaak om woningen te bouwen voor eigen inwoners, zelfs in het buitengebied, en maakt pleidooi voor het plaatsen van zonnepanelen op daken in plaats van

			op agrarische grond. Het verzoek om de luchtkwaliteit te meten bij sluiting en opening van het vliegveld en de resultaten openbaar te maken, wordt ook geuit.
Wintelre	Toevoegen	Werken	Het volgende ziet men graag toegevoegd aan de regio; Zonnepanelen op bedrijventerreinen, grotere bedrijven, meer lokale werkgelegenheid en een klein industrie terrein
Wintelre	Versterken	Wonen	Men pleit voor een uitbreiding van zorg en welzijn, inclusief 24-uurs zorg en aanleunwoningen.. Ze pleiten voor meer seniorenwoningen en huisvestingsmogelijkheden voor vluchtelingen en seizoenswerkers. Hoogbouw zonder tuinen, kleinere woonvormen voor jeugd en ouderen, en doorstroomwoningen voor zowel ouderen als kleine gezinnen zijn nodig voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeenschap. Ze willen ook een manier ontwikkelen om senioren die in te grote huizen wonen, naar kleinere woningen te krijgen en zo voor een doorstroom van woningen te zorgen.
Wintelre	Versterken	Werken	De discussie rondom de betere landschappelijke inpassing van bedrijven wordt voortgezet, met een focus op de vrijheid van agrarische bedrijven bij stopzetting en de centralisatie van bedrijven om bedrijventerreinen te vergroten. Er is ook een roep om tweepersoonswoningen en betaalbare huizen op relatief grote percelen, ingesteld op lange termijn bewoning. Daarnaast wordt er een hypothetische situatie overwogen over de eventuele gevolgen van een vertrek van ASML, een prominent technologiebedrijf in de regio.
Wintelre	Versterken	Welzijn	De wens is er om een 24 uurs alarmmogelijkheid vlakbij te hebben. Daarnaast wil men geen extra woonhubs, omdat dit de leefbaarheid in gevaar brengt. De volgende punten wil men graag behouden: Weinig stress, weinig eenzaamheid, rijk verenigingsleven moet inwoners die zich daar samen voor inzetten.
Wintelre	Versterken	Voorzieningen	Het voorstel omvat de uitbreiding van kinderopvang en buitenschoolse opvang om aan de groeiende vraag te voldoen. Daarnaast wordt de nadruk gelegd op het creëren van woonvoorzieningen voor oudere mensen om te voorzien in hun specifieke behoeften. Ten slotte is er een oproep om de school uit te breiden naar 12 lokalen, met bijzondere aandacht voor het uitbreiden van de faciliteiten voor de leeftijdsgroep 8-12 jaar.
Wintelre	Versterken	Landschap & Klimaat	In het dorp wordt de groene omgeving behouden en aandacht besteed aan de integratie van landbouw en natuur. Boeren wordt aangemoedigd om te stoppen om ruimte voor natuur te maken. De luchtkwaliteit baart zorgen door toename in verontreiniging. Er is een voorstel om meer bos te creëren als buffer tegen industrie en om te stoppen met het winnen van aardwarmte om de bodem, inclusief het (drink)water, te beschermen. De biodiversiteit neemt af door eenzijdige weilanden en een tekort aan wallen. Er is bezwaar tegen een zonnepaneelpark bij de Oirschotsedijk; er wordt voorgesteld om lege daken te gebruiken. Elektrisch rijden wordt aangemoedigd voor het klimaat.
Wintelre	Versterken	Samenleving	Het behoud van dorpscentra, met winkels, gemeenschapshuizen en sociale voorzieningen staat centraal. De zorg wordt ook in het dorp ontwikkeld, met beperkte nieuwbouw in oude kernen om het dorpskarakter te behouden. Er wordt gepleit voor het settelen van jonge werkenden en studenten in dorpen, met nieuwe woningen die beschikbaar blijven voor dorpelingen. Er is ook een zorg over expats die woningen opkopen en een stijgende druk op vrijwilligers en mantelzorgers. Het idee is om dorpen beperkt te laten groeien en mogelijk een nieuw dorp te realiseren. De bijdrage van inwoners aan verenigingsbesturen, een passende mix van jonge en oude inwoners en behoud van normen en waarden speelt ook mee. Men pleit voor nabije eerstelijnszorg en de terugkeer van de wijkverpleegster.
Wintelre	Versterken	Bereikbaarheid	Er heerst een grote vraag naar meer veiligheid op de wegen van het dorp, vooral met betrekking tot het sluipverkeer. Het idee van nieuwe snelfietspaden wordt zeer gewaardeerd, evenals de wens om openbaar vervoer meer te activeren en te integreren met woon-werkverkeer. Er wordt aangedrongen op uitbreiding van het busvervoer, bij voorkeur goedkoper of zelfs gratis, en een toename van de diensten.

			Het verbreden van het fietspad op Landardseweg wordt overwogen, voornamelijk om de bereikbaarheid van BIC 1+2 te verbeteren. De toename van verkeer door groei en woningbouw vereist een goede ontsluitin.

Digitale vragenlijst

Opzet
Onder de inwoners van de Kempen is een digitale vragenlijst uitgezet die men middels een QR-code kon openen en invullen. Deze enquête bevat vragen over de 7 thema's en wat men hierin wil behouden, toevoegen of versterken.

Hieronder staat de vragenlijst, inclusief intro, zoals men deze te zien kreeg na het scannen van de QR-code.

Vragenlijst digitale enquête Ontwikkelstrategie de Kempen
Onze regio groeit als kool. Dat betekent meer mensen, huizen en bedrijven. Daarmee staan we voor grote uitdagingen. Dat vraagt dat we goed nadenken over hoe we ermee om willen gaan. Daarom nodigen wij je uit voor een Toekomstdialoog-avond.

We zijn benieuwd naar wat onze inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties belangrijk vinden in deze groei. Zodat we zo veel als mogelijk kunnen groeien op een manier die bij ons past. Doordacht. Met elkaar. En met aandacht voor alles wat onze gemeenten en onze dorpen zo bijzonder maakt.

Tijdens de Toekomstdialogen gaan we in gesprek over deze groei, aan de hand van zeven belangrijke thema's:
- Samenleving: hoe groeien we met behoud van alles wat de regio mooi en sterk maakt?
- Wonen: hoe zorgen we voor geschikte en betaalbare woningen voor íédereen?
- Landschap en klimaat: hoe zorgen we voor een goede balans tussen gebouwen, natuur en landbouw?
- Werken: waar verdienen we ons brood mee?
- Bereikbaarheid: hoe komen we vlot op onze bestemming met een passend vervoersmiddel?
- Voorzieningen: welke voorzieningen, zoals scholen, winkels en theaters, hebben we in de regio nodig?
- Welzijn: hoe blijven we gezond en gelukkig?

We ontmoeten je graag tijdens één van deze bijeenkomsten. Kun je niet komen, vul dan de vragenlijst in. Denk je mee?

Wil je graag nog meer informatie bekijk dan het volgende filmpje!

"Filmpje over de Kempen"

A a

Algemene vragen
Informatie deelnemer

- Leeftijd:
- Postcode (6 tekens)

Vraag 1:
Welke thema's zijn voor jou het belangrijkst?
Zet de volgende zeven thema's op volgorde van belangrijkheid. Dit kun je doen door op een thema te klikken, ingedrukt te houden en te verslepen.
Bij elke [i] hoort een 'informatieknopje' te staan waarbij men extra informatie ziet wanneer men hierover heen beweegt (of op klikt) met de muiscursor. Er verschijnt dan een pop-up venster waarin een korte inleiding op het thema wordt gegeven.
Samenleving [i]
[i] De Kempische identiteit kenmerkt zich door gemeenschapszin, sociale cohesie en een sterk verenigingsleven. Tegelijkertijd groeit de Kempenregio als kool. Dat betekent meer mensen, meer woningen en meer bedrijven. Hoe groeien we met behoud van alles wat de regio mooi en sterk maakt? Hoe behouden we de Kempische aard terwijl we tegelijkertijd voor integratie zorgen en eenzaamheid tegengaan?
Wonen [i]
[i] Steeds meer mensen gaan zich in de Kempen vestigen. De woningbehoefte zal daardoor behoorlijk groeien. De komende jaren komen er duizenden woningen bij. Dat vraagt om duidelijke keuzes. Hoe zorgen we voor geschikte en betaalbare woningen voor iedereen? Hoe zorgen we bovendien dat de fysieke identiteit van de Kempen behouden blijft?
Landschap en klimaat [i]
[i] De komende jaren wordt er flink gebouwd in de Kempen. De dorpen gaan groeien. Er komen bedrijven en woningen bij. Tegelijkertijd staan we in het buitengebied voor de nodige opgaven op het gebied van natuurbehoud, energie en waterberging. Hoe kunnen we groeien met behoud van onze fysieke identiteit en de juiste balans tussen bebouwing, natuur en landbouw?
Werken [i]
[i] De groei van de Kempenregio brengt uitdagingen en kansen met zich mee, ook op het gebied van werk. De komende jaren groeit het aantal inwoners, net als het aantal bedrijven dat zich in de regio vestigt. Waar verdienen wij ons brood mee in de Kempen? Hoe zal de arbeidsmarkt zich ontwikkelen?
Bereikbaarheid [i]
Wanneer de Kempenregio groeit, wordt het drukker op de weg. Dat vraagt om passende infrastructurele keuzes. Daarom is het goed om na te denken over manieren om vlot, veilig en duurzaam op je bestemming te komen met een passend vervoersmiddel; van de auto en de fiets tot openbaar vervoer of deelvervoer.
Voorzieningen [i]
De Kempenregio groeit. De komende jaren zullen steeds meer mensen zich in de regio vestigen. Daarmee groeit de behoefte aan allerlei voorzieningen. Welke voorzieningen hebben we nodig in de kernen en in de regio? Zijn er

bijvoorbeeld meer winkels nodig? Of een bioscoop? Hoe beïnvloedt de groei van de regio de behoefte aan bijvoorbeeld scholen, zorg- en sportvoorzieningen en recreatie?
Welzijn [i]
In de groeiende Kempenregio speelt welzijn een belangrijke rol. Welzijn heeft allerlei aspecten. Het heeft bijvoorbeeld te maken met sociale cohesie, gezondheid en veiligheid. Maar ook met de beschikbaarheid van ondersteuning, zorg en mantelzorg. Hoe groeien we met oog voor het welzijn en welbevinden van alle inwoners? Hoe blijven we gezond en gelukkig in de Kempen?
Vraag 2 t/m 8:

2. het belangrijkste thema volgens de respondent
   a. extra vraag: Waarom vind je dit thema het meest belangrijk?
3. het één na belangrijkste thema volgens de respondent
4. het minst belangrijkste thema volgens de respondent
   a. extra vraag: Waarom vind je dit thema het minst belangrijk?
5. (optioneel) het twee na belangrijkste thema volgens de respondent
6. (optioneel) het drie na belangrijkste thema volgens de respondent
7. (optioneel) het vier na belangrijkste thema volgens de respondent
8. (optioneel)het vijf na belangrijkste thema volgens de respondent

Afhankelijk van het thema komen de volgende vragen aan bod.

Samenleving
Welk type kenmerk op het gebied van Samenleving past volgens jou het meest bij de regio? Zet de volgende punten op volgorde van meest typerend en zet de meest de meeste typerende bovenaan.
Dit kun je doen door op een antwoord te klikken, ingedrukt te houden en te verslepen.

- Saamhorigheid en ‘ons-kent-ons cultuur’
- Sterk verenigingsleven en vrijwilligerswerk
- Veilige leefomgeving
- Kempische mentaliteit (nuchterheid, hard werken en niet zeuren)
- Identiteit van kleinschalige dorpen met enkele grote kernen
- Anders, namelijk...

Wat zou je graag versterken in De Kempen op het gebied van Samenleving? Kies twee van de volgende opties.

- Saamhorigheid en ‘ons-kent-ons cultuur’
- Sterk verenigingsleven en vrijwilligerswerk
- Veilige leefomgeving
- Kempische mentaliteit (nuchterheid, hard werken en niet zeuren)
- Identiteit van kleinschalige dorpen met enkele grote kernen
- Anders, namelijk...

Wat zou je graag toevoegen in de regio met betrekking tot het thema Samenleving? Vul dit hieronder in.

Wonen

Er worden de komende jaren woningen gebouwd. Er zijn meer woningen nodig dan in de vorige jaren gebouwd zijn. Wat vind je een goede plek voor de bouw van het grootste deel van de extra nieuwe woningen? Kies één van de volgende opties.

- Verspreid over alle kernen
- Verspreid over een deel van de kernen: dichtbij de stad
- Vooral bij de grotere kernen
- Vooral geconcentreerd op één plek in de Kempen
- Weet ik niet
- Anders, namelijk...

Nieuwe woningen, bedrijvigheid en wegen vragen om ruimte. Waar vinden we de ruimte voor deze functies? Kies één van de volgende opties:

- Door te bouwen in de bestaande kern(en) met hoogbouw
- Door te bouwen in de bestaande kern(en) ten koste van groenvoorzieningen in de dorpen
- Door de bestaande kern(en) uit te breiden aan de randen
- Door te bouwen buiten bestaande kern(en) in het buitengebied
- Weet ik niet
- Anders, namelijk...

Landschap en klimaat

Wat wil je graag behouden op het gebied van Landschap en klimaat? Zet de volgende punten op volgorde van belangrijkheid en zet de meest belangrijke bovenaan.
Dit kun je doen door op een antwoord te klikken, ingedrukt te houden en te verslepen.

- Dorps karakter met mozaïeklandschap [i]

[i] landschap dat gekenmerkt wordt door grasland met akkerland, braak liggende velden en stukken natuur. Een divers landschap.

- Natuur in en dicht bij de kernen
- Bossen en natuurgebieden
- Ruimte voor agrarische sector
- Recreatie en verblijfsrecreatie
- Voldoende ruimte voor klimaatadaptatie [i]

[i] Klimaatadaptatie is het aanpassen aan de gevolgen en omstandigheden van klimaatverandering. Zo zorgen dat je als individu minder last hebt van de effecten van klimaatverandering.

- Anders, namelijk...

Wat zou je graag versterken in de regio met betrekking tot het thema Landschap en klimaat? Kies twee van de volgende opties.

Dorps karakter met mozaïeklandschap [i]

[i] landschap dat gekenmerkt wordt door grasland met akkerland, braak liggende velden en stukken natuur. Een divers landschap.

Nabijheid natuur bij alle kernen
Ruimte voor agrarische sector
Recreatie en verblijfsrecreatie
Voldoende ruimte voor klimaatadaptatie
Schone en gezonde leefomgeving
Diversiteit flora en fauna
Ruimte voor duurzame energie
Anders, namelijk...

Wat zou je graag toevoegen in De Kempen op het gebied van landschap en klimaat? Vul dit hieronder in.

Werken

Bedrijven in De Kempen hebben behoefte aan uitbreidingsmogelijkheden. Hiervoor zijn nieuwe bedrijventerreinen nodig. Wat vind je een goede plek voor grotere bedrijventerreinen? Kies één van onderstaande opties.

Verspreid over alle kernen
Bij de grotere kernen in De Kempen
Geconcentreerd op één plek in De Kempen
Weet ik niet
Anders, namelijk...

Bereikbaarheid

Nieuwe ontwikkelingen zullen impact hebben op de bereikbaarheid van voorzieningen binnen de gemeente. Waar moet er op ingezet worden om de gemeente duurzaam, veilig en bereikbaar te houden? Zet op volgorde van belangrijkheid.

Te voet
Fiets
Scooter/bromfiets
Openbaar vervoer
Deelmobiliteit (elektrische fiets, scooter of auto)
Auto/motor
Anders, namelijk...

Ook buiten de gemeente zullen nieuwe ontwikkelingen impact hebben op de bereikbaarheid van voorzieningen. Waar moet er op ingezet worden om de gemeente duurzaam, veilig en bereikbaar te houden? Zet op volgorde van belangrijkheid.

Te voet
Fiets
Scooter/bromfiets
Openbaar vervoer
Deelmobiliteit (elektrische fiets, scooter of auto)
Auto/motor
Anders, namelijk...

Voorzieningen

Wat wil je minimaal behouden in jouw omgeving met betrekking tot het thema Voorzieningen? Kies er maximaal drie.

Huisarts
Pinautomaat
Basisschool
Middelbare school
Kinderopvang
Bibliotheek
Speelvoorzieningen
Sportvoorzieningen
(lokale) Supermarkt
Restaurant
Café
Gemeenschapshuis
Anders, namelijk...

Wat zou je graag uitbreiden in jouw omgeving met betrekking tot het thema Voorzieningen? Kies er maximaal drie.

Huisarts
Pinautomaat
Basisschool
Middelbare school
Hoger onderwijs (MBO/HBO)
Kinderopvang
Bibliotheek
Speelvoorzieningen
Sportvoorzieningen
(Lokale) supermarkt
Restaurant
Café
Gemeenschapshuis

Anders, namelijk...

Welke voorzieningen ontbreken nu in De Kempen en wil je graag toevoegen?

Welzijn

Zet de volgende trefwoorden in volgorde van belangrijkheid en zet de meest belangrijke bovenaan. Dit kun je doen door te klikken, ingedrukt te houden en dan te verslepen.

Huisarts
Thuiszorg
Verpleegtehuis
Dagbesteding
Gemeenschapshuis
Sportvelden en sportclubs
Verenigingen
Goede buren
Familie dichtbij
Anders, namelijk...

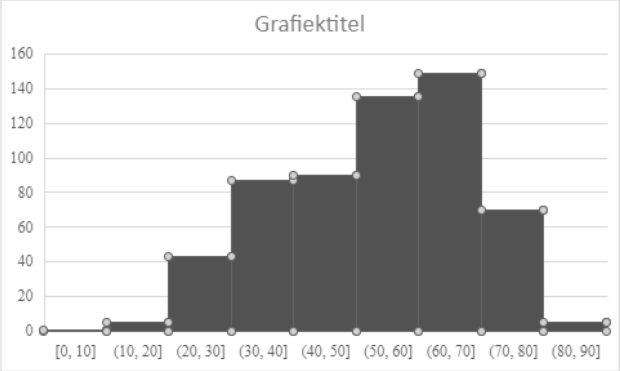
Tot slot

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst.
Wil je via een email op de hoogte gehouden worden over de uitkomst van de enquête en het verloop van project Ontwikkelstrategie de Kempen? Vul dan je emailadres hieronder in.
Emailadres: ....
Klik op de knop verzenden om je antwoorden door te sturen.

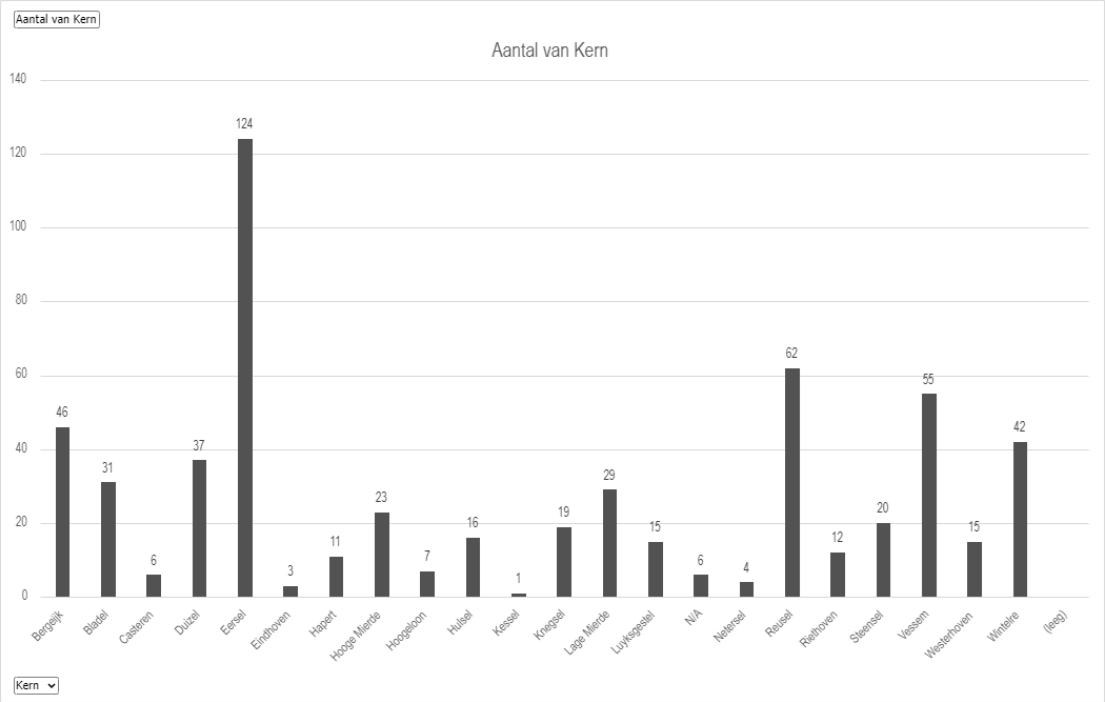
Aa

Opbrengst en uitkomsten

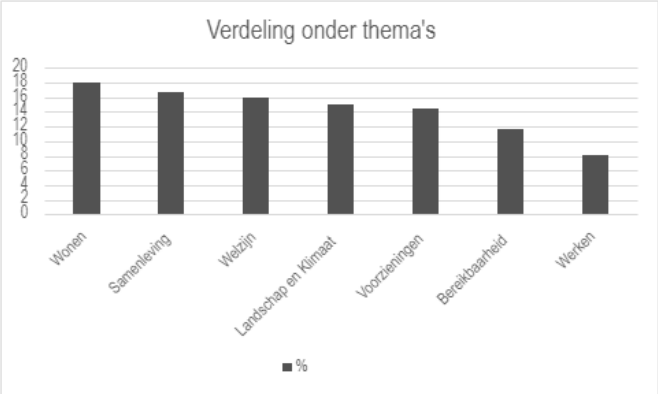
In totaal is de vragenlijst 585 keer ingevuld. Onderstaande grafiek laat de verdeling in leeftijd zien onder de deelnemers.

De verdeling onder de dorpen is redelijk gelijkmatig, op een piek in Eersel na. Onderstaande grafiek laat de verdeling onder de dorpen zien.

Men kon aangegeven welke thema's men het meest en minst belangrijk vindt. Dit is redelijk gelijk verdeeld, zie hieronder de verdeling.

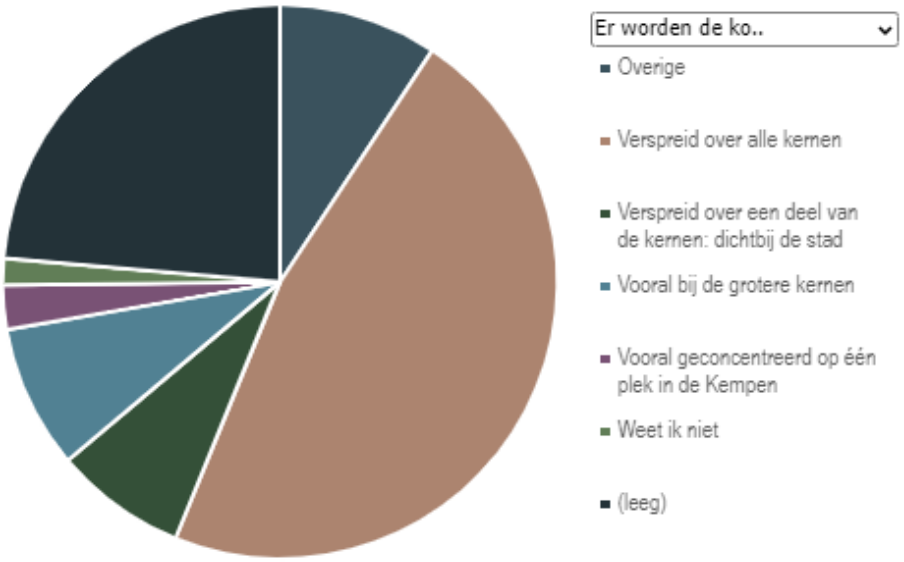

De belangrijkste resultaten van de enquête worden hieronder per thema weergegeven, op volgorde zoals weergegeven in bovenstaande grafiek. Voor de vragen die een locatie aanduiding betreffen is er een cirkeldiagram opgenomen.

Wonen

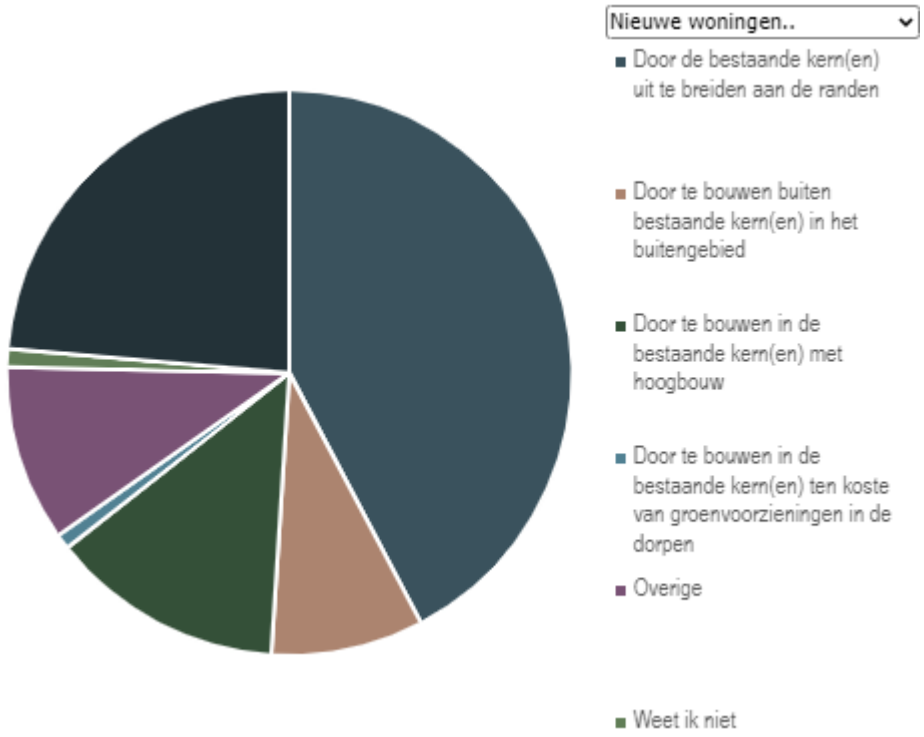
Aa

Vraag: *Er worden de komende jaren woningen gebouwd. Er zijn meer woningen nodig dan in de vorige jaren gebouwd zijn. Wat vind je een goede plek voor de bouw van het grootste deel van de extra nieuwe woningen?*

Reacties bij 'overige':
Veel respondenten pleiten voor de bouw van nieuwe woningen in grote kernen om de bestaande infrastructuur optimaal te benutten. Tegelijkertijd is er een sterke voorkeur om kleine kernen te ontzien om hun dorpskarakter te behouden. Een gebalanceerde spreiding van nieuwe woningen over zowel grote als kleine kernen wordt door sommigen als een goede oplossing gezien om overbevolking te voorkomen en toch alle gebieden te bedienen. Specifieke locaties zoals Vessem, Reusel en Steensel worden genoemd. Vessem, dat jarenlang geen nieuwe woningen heeft gekregen, wordt genoemd als een kern die dringend behoefte heeft aan ontwikkeling. Het is belangrijk dat nieuwe woningen vooral de lokale bewoners ten goede komen, zoals jongeren die in hun geboortedorp willen blijven wonen en ouderen die nog niet naar een verzorgingstehuis hoeven.
Een aantal respondenten stelt voor om geheel nieuwe dorpen te creëren om de druk op bestaande kernen te verminderen. Er is ook een sterke oproep voor duurzame ontwikkeling, waarbij de voorkeur wordt gegeven aan het hergebruiken van leegstaande gebouwen en het vermijden van bouw op vruchtbare landbouwgrond.
Tot slot is er behoefte aan flexibel en zorgvuldig beleid dat rekening houdt met de specifieke behoeften van verschillende kernen en gemeenschappen, zodat de dorpssfeer behouden blijft en de leefbaarheid voor alle inwoners gewaarborgd wordt.

Vraag: *Nieuwe woningen, bedrijvigheid en wegen vragen om ruimte. Waar vinden we de ruimte voor deze functies?*

Reacties bij ‘overige’:

Veel respondenten pleiten voor het benutten van bestaande, leegstaande woningen en panden elders in het land voor nieuwe woonbestemmingen. Er wordt voorgesteld om creatief om te gaan met beschikbare ruimtes, zoals het splitsen van grote huizen en het herontwikkelen van kleine industrieterreinen tot woonbestemmingen.
Men ziet het liefst dat nieuwe woningen worden gebouwd in de buurt van werkvoorzieningen en zoveel mogelijk buiten de kleine kernen blijven om hun unieke kleinschaligheid te behouden. Een andere veelgenoemde oplossing is het herinrichten of slopen van leegstaande huizen en bedrijfspanden voor woningbouw, zonder hierbij de natuur aan te tasten.

Respondenten benadrukken het belang van een flexibel beleid dat initiatieven voor woningsplitsing en inbreiding ondersteunt. Er wordt voorgesteld om de bouw te concentreren aan de randen van de steden en dorpen, waar dit het minst afbreuk doet aan het landschap, en om gebruik te maken van oude bedrijventerreinen voor woningbouw.
Ook wordt er gesproken over het bouwen van een nieuw dorp in de Kempen om bestaande kernen te ontlasten.
Hoogbouw wordt voornamelijk in de grotere kernen en steden gewenst, terwijl in de dorpen middelhoge bouw en verkaveling in het buitengebied worden geprefereerd.

Aa

Het behoud van groene voorzieningen en het dorpse karakter is essentieel voor veel respondenten. Daarnaast wordt er gepleit voor kleinere, betaalbare woningen, zoals tiny houses, en het delen van bestaande woningen om de woonruimte beter te benutten. Sommigen stellen voor om bedrijven en daarmee ook woningbouw naar andere delen van Nederland, zoals de Eemshaven, te verplaatsen om de druk in bepaalde regio's te verminderen.
Tot slot is er een roep om efficiënter te bouwen, de doorstroom te bevorderen en te kiezen voor hoogbouw tot vijf woonlagen in zowel bestaande kernen als aan de randen, om zo een betere verdeling van woningen te realiseren zonder onnodig veel groene ruimte op te offeren.

Uit de vele antwoorden blijkt dat wonen het belangrijkste thema is voor de respondenten. Hier zijn de belangrijkste argumenten uit de reacties:

Ruimte en Beschikbaarheid: Er is nu nog ruimte om te bouwen, maar er worden momenteel te weinig woningen gebouwd, waardoor ze veel te duur zijn.

Betaalbaarheid: Vooral jongeren en starters kunnen geen betaalbare woningen vinden, wat hen dwingt om in het ouderlijk huis te blijven wonen of uit de regio te vertrekken.

Doelgroepen: Er zijn te weinig woonmogelijkheden voor zowel 65-plussers als jongeren, wat de doorstroming op de woningmarkt belemmert.

Jeugd en Toekomst: Respondenten willen dat hun kinderen in of nabij hun geboortedorp kunnen blijven wonen. Er moeten meer betaalbare woningen zijn voor de eigen jeugd om vergrijzing tegen te gaan.

Lokale Bouw: Er wordt op dit moment weinig gebouwd in dorpen zoals Lage Mierde, wat de mogelijkheden voor de jeugd beperkt en onvoldoende doorstroming veroorzaakt.

Eenzijdig Aanbod: Het huidige woningaanbod is te eenzijdig en niet afgestemd op de behoeften van verschillende doelgroepen, vooral voor jonge mensen en starters.

Persoonlijke Frustratie: Veel respondenten ervaren persoonlijke frustratie door het gebrek aan betaalbare woningen en de lange wachttijden.
Samengevat is de behoefte aan voldoende en betaalbare woningen het grootste knelpunt voor de respondenten. Het tekort aan passende woonruimte veroorzaakt veel onrust en heeft negatieve effecten op andere aspecten van het leven in de Kempen.

Samenleving

Aa

Uit de reacties blijkt dat samenleving het een na belangrijkste thema is voor de respondenten. Dit zijn de belangrijkste argumenten uit de reacties:

Het dorp waarin men is opgegroeid, is saamhorig en binding hebben met het dorp is essentieel voor het levendig houden ervan. De Kempen moet zijn Kempisch karakter behouden. Een fijne samenleving zorgt voor verbinding. In een wereld die steeds meer individualiseert, blijft het belangrijk om oog te hebben voor de samenleving. Interactie bevordert het leefplezier op scholen, in buurten en bij sport.
Het behouden van het karakter van het dorp is belangrijk. Veel respondenten geven aan dat ze de Brabantse gezelligheid en de Kempische identiteit willen behouden. Dit omvat zorg voor elkaar en kleinschaligheid.

Een samenleving waarin mensen naar elkaar omkijken en oog hebben voor elkaar is cruciaal. Dit bevordert de veiligheid en het welzijn van alle inwoners. Het rijke verenigingsleven in de Kempen is een groot goed dat behouden moet blijven. Verenigingen dragen bij aan de sociale cohesie en betrokkenheid in de dorpen.
Het is belangrijk dat jongeren in hun geboortedorp kunnen blijven wonen. Dit heeft een positieve invloed op de samenleving en het dorpsgevoel. Een goede samenleving smeden met een veranderende bevolking is cruciaal. Iedereen moet zich thuis voelen en meedoen in de gemeenschap.

Samengevat hechten de respondenten veel waarde aan een hechte, zorgzame en verbonden gemeenschap, waarin het dorpskarakter en de saamhorigheid behouden blijven. Deze aspecten worden gezien als fundamenteel voor het welzijn en de leefbaarheid in de Kempen.

Welzijn
Voor 16 % van de respondenten is welzijn het belangrijkste thema. Hierbij wordt het volgende benoemd.

Welzijn wordt als een allesomvattend thema gezien dat gezondheid, geluk en kwaliteit van leven omvat. Respondenten benadrukken het belang van een gezonde leefomgeving, goede gezondheidszorg, en een sterke gemeenschapszin. Een goed welzijn wordt gezien als de basis voor het kunnen genieten van de omgeving, werken, en deelnemen aan de samenleving.

Een goed welzijn is essentieel omdat het direct invloed heeft op alle andere aspecten van het leven. Als mensen zich gezond en gelukkig voelen, zijn ze beter in staat om bij te dragen aan de gemeenschap, actief deel te nemen aan het verenigingsleven en om te gaan met andere uitdagingen. Het welzijn van de inwoners bepaalt de algehele leefbaarheid van de regio.
Landschap & klimaat
Voor 15 % van de respondenten is landschap & klimaat het belangrijkste thema. Hierbij wordt het volgende benoemd.

Landschap en klimaat worden gezien als fundamenteel voor de kwaliteit van leven. Veel respondenten benadrukken het belang van natuurbehoud, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Er is bezorgdheid over de impact van

Aa

industriële groei en intensieve landbouw op het milieu en het landschap. Het behoud van de groene en rustige omgeving wordt als essentieel gezien voor zowel het welzijn van de inwoners als toekomstige generaties.

Dit thema is belangrijk omdat een gezonde en groene leefomgeving bijdraagt aan het welzijn en de kwaliteit van leven van de inwoners. De natuur en het landschap vormen de identiteit van de Kempen en moeten worden beschermd tegen overmatige verstedelijking en vervuiling. Zonder aandacht voor landschap en klimaat kunnen andere thema's zoals wonen en welzijn negatief beïnvloed worden.

Voorzieningen
Voor 15 % van de respondenten is voorzieningen het belangrijkste thema. Hierbij wordt het volgende benoemd.

Voorzieningen zijn cruciaal om de leefbaarheid, vooral in kleinere kernen, te waarborgen. Respondenten vragen om voldoende winkels, scholen, kinderopvang, en medische voorzieningen om wonen op in de kernen aantrekkelijk te houden. De beschikbaarheid van essentiële voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs is momenteel al onder druk, met lange wachttijden en een tekort aan huisartsen. Er is behoefte aan meer sport- en recreatiefaciliteiten, betere verspreiding van winkels en dienstverleningen over dorpen, en meer activiteiten voor zowel jongeren als ouderen.

Met de verwachte bevolkingsgroei is het belangrijk dat de voorzieningen meegroeien om de kwaliteit van leven te behouden. Dit omvat de bouw van nieuwe huizen, scholen, gezondheidscentra, en de aanstelling van voldoende personeel voor deze instellingen. Inwoners benadrukken dat zonder voldoende voorzieningen, de groei kan leiden tot spijt en problemen, zoals in de zorgsector die nu al grote druk ervaart. Het is essentieel om voorzieningen goed te verdelen over dorpen en niet te concentreren op één plek om de bereikbaarheid en zelfstandigheid van alle bewoners te waarborgen.

Voor een aantrekkelijke en leefbare gemeenschap moeten voorzieningen op de juiste plek zijn en goed bemenst worden. Dit omvat niet alleen de dagelijkse behoeften zoals supermarkten en huisartsen, maar ook sportaccommodaties, culturele activiteiten, en voldoende kinderopvang. Inwoners willen graag een toekomst waarin zij en hun kinderen zonder afhankelijkheid van een auto toegang hebben tot alle noodzakelijke voorzieningen, wat de zelfstandigheid en kwaliteit van leven in de regio Kempen sterk zou verbeteren.

Bereikbaarheid
Uit de reacties blijkt dat bereikbaarheid niet het belangrijkste thema is, voor 12% wel. Dit zijn de belangrijkste argumenten uit de reacties:

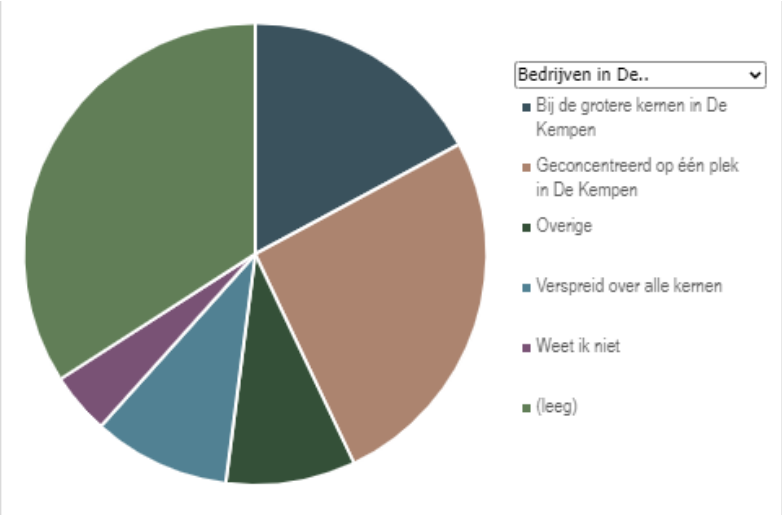
Goede infrastructuur, met name de kwaliteit van wegen en fietspaden, is essentieel voor woon-werkverkeer en dagelijkse verplaatsingen. Er is een dringende behoefte aan betrouwbaar openbaar vervoer, vooral in kleinere dorpen waar autogebruik vaak noodzakelijk is. Inwoners wijzen op het gebrek aan frequent openbaar vervoer, wat de afhankelijkheid van auto's vergroot. Een uitgebreide dienstregeling, die ook 's avonds en in het weekend functioneert, is gewenst om drukte en overlast in dorpskernen te verminderen.

Het verbeteren van de bereikbaarheid is ook belangrijk voor het milieu en de kwaliteit van leven. Inwoners van Eersel en omliggende dorpen geven aan dat betere verbindingen naar steden zoals Eindhoven en Tilburg noodzakelijk zijn, met voorstellen voor rechtstreekse snelbussen die efficiënt gebruik maken van snelwegen. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de verbreding van wegen en verbetering van parkeerfaciliteiten in winkelgebieden om de verkeersdoorstroming te optimaliseren.

Tot slot, met de verwachte groei van de regio, is het belangrijk dat de bereikbaarheid prioriteit krijgt om zowel bewoners als bedrijven goed te kunnen bedienen. Er moet meer aandacht komen voor de capaciteit van provinciale wegen en verbindingen met belangrijke snelwegen zoals de A67. Een goede infrastructuur is onmisbaar voor verdere woningbouw en de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

Werken

Vraag: *Bedrijven in De Kempen hebben behoefte aan uitbreidingsmogelijkheden. Hiervoor zijn nieuwe bedrijventerreinen nodig. Wat vind je een goede plek voor grotere bedrijventerreinen?*

Uit de verzamelde reacties blijkt dat "werken" door de respondenten als het minst belangrijke thema wordt beschouwd. 8% van de respondenten hebben dit wel aangeduid als het belangrijkste thema en benoemen daarbij het volgende.

Aa

Veel respondenten geven aan dat er voldoende werkgelegenheid is in de regio. Ze benadrukken dat werk te vinden is in nabijgelegen steden zoals Eindhoven en Tilburg, en dat de afstand tussen woon- en werkplek geen groot probleem vormt vanwege goede infrastructuur en vervoeropties.
Verschillende respondenten noemen dat mensen bereid zijn te reizen voor hun werk. Ze vinden het niet nodig dat werkgelegenheid direct in hun dorp aanwezig is, omdat ze toch al gewend zijn aan reizen voor hun baan. Hierdoor is de nabijheid van werk minder van belang.

De opkomst van thuiswerken en de digitale wereld maken fysieke nabijheid van werk minder relevant. Respondenten merken op dat veel banen tegenwoordig op afstand gedaan kunnen worden, wat de noodzaak voor lokale werkgelegenheid vermindert.

Enkele respondenten wijzen op de nadelen van het aantrekken van meer werkgelegenheid, zoals vervuiling, verkeersdrukte, en de druk op de woningmarkt. Ze vrezen dat een toename van bedrijven en industrie in hun omgeving de leefbaarheid kan aantasten.

Sommigen geven aan dat werk en economie zichzelf reguleren door vraag en aanbod. Ze vinden dat de overheid zich meer moet richten op andere thema's waar ze een grotere impact kunnen maken, zoals welzijn en landschap, in plaats van op werkgelegenheid.

Voor veel respondenten is de kwaliteit van de leefomgeving belangrijker dan werkgelegenheid. Ze hechten meer waarde aan een groene en rustige woonomgeving, goede voorzieningen, en sociale cohesie dan aan de nabijheid van werk.

Een aanzienlijk aantal respondenten is gepensioneerd of arbeidsongeschikt, waardoor werk voor hen geen prioriteit is. Zij richten zich meer op andere thema's die direct invloed hebben op hun dagelijks leven, zoals welzijn, bereikbaarheid, en voorzieningen.

Sfeerverslag Toekomstdialoog de Kempen
Samenvattend verslag 12 bijeenkomsten

Onderwerp: 12 participatiebijeenkomsten Toekomstdialoog de Kempen
Datum: april/mei 2024
Locaties/deelnemers:

Locatie	Deelnemers
Knegsel	60
Steensel	35
Duizel	42
Reusel	32
Luyksgestel	25
Westerhoven	35
Hulsel	23
Wintelre	32
Bergeijk	28
Eersel	72
Vessem	48
Bladel	57

Overig aanwezig: Voorzitter
Collegeleden
Raadsleden
Medewerkers Gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden
Pers (Eindhovens Dagblad)
Medewerkers van Accent adviseurs
Studenten Universiteit Wageningen

Hier vindt u het samenvattend sfeerverslag van de 12 participatiebijeenkomsten Toekomstdialoog de Kempen. Het betreft geen woordelijk verslag, maar geeft wel een beeld van de avonden. Er waren in totaal bijna 500 bewoners en belanghebbenden aanwezig. Zij waren via huis-aan-huis bladen, nieuwsbrief, sociale media, welkomstborden bij de dorpen of op uitnodiging uitgenodigd om deel te nemen aan de bijeenkomst. Bewoners en belanghebbenden hebben zich vooraf via de email kunnen aanmelden voor deze avond. Inloop op de avond zelf was ook toegestaan (niet gecommuniceerd), hier is in beperkte mate gebruik van gemaakt. Het merendeel van de aanwezigen waren inwoners, ongeveer 150 aanwezigen aantal waren vertegenwoordigers van organisaties/partijen (en hebben dit bij aanmelding aangegeven). De opbouw qua leeftijd van de aanwezigen was: <25 jaar niet/nauwelijks, 25-60 redelijk, >60 merendeel.

Dit verslag is als volgt opgebouwd:
1. Doel van de bijeenkomst / Achtergrond
2. Programma
3. Verslag avonden
    - Beschrijving van de werkvorm
    - Weergave van de bijeenkomsten

1. Doel van de bijeenkomst / Achtergrond

De Brainportregio waar De Kempen onderdeel van is, gaat aanzienlijk groeien. Hoe die gemeenten gaan groeien is nog niet bekend. Duidelijk is wel dat er behoefte is aan ruimte voor woningen en bedrijventerreinen. Grofweg moeten er in de totale Brainportregio 100.000 woningen komen en vele hectares aan bedrijventerreinen. Dit wordt ook wel 'de schaalsprong' genoemd. De Brainportregio is opgedeeld in vier deel- of sub regio's waarbij de vraag is gesteld of en zo ja welk deel van die totale groei in die regio's kan plaatsvinden.
De Kempen zijn naast het stedelijk deel, de Peel en de A2-gemeenten één van de vier regio's. Met de vier Kempengemeenten, Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De-Mierden is afgesproken dat er een gezamenlijke strategie komt op welke wijze De Kempen dat ziet. In december dit jaar nemen de vier gemeenteraden daarover een besluit.
In iedere gemeente zijn Toekomstdialogen georganiseerd. Inwoners zijn uitgenodigd om mee te denken en mee te praten over wat ze willen behouden, versterken of juist toevoegen. Wat vinden zij van de groei? Geeft dat zorgen of biedt het kansen? Wat zijn de sterke punten van de regio die ze willen behouden, wat zijn de zorgen, of waar zien ze kansen? Het doel is om de voorkeuren, opmerkingen en vragen van bewoners en belanghebbenden te verzamelen, zodat deze meegenomen kunnen worden in de keuze en uitwerking.

2. Programma

Tijd	Programmaonderdeel
19:00-19:30 uur	Inloop
19:30 uur	Welkomstwoord door voorzitter en wethouder / burgemeester Toelichting Start werkvorm tafels Ronde 1 (25 - 30 min.) Ronde 2 (25 - 30 min.) Ronde 3 (25 - 30 min.) Plenaire terugkoppeling
21:30-22:00 uur	Afsluiting

3. Verslag avonden

Tijdens de inloop namen de aanwezigen plaats aan de opgestelde tafels. Er was geen vaste tafelsetting, zodat de aanwezigen zelf een plek konden kiezen.
De avond werd geopend en iedereen werd welkom geheten. De avondvoorzitter, de heer Wim van den Haak, introduceerde zichzelf en de andere aanwezigen. Tijdens de avonden zijn foto's gemaakt. Het programma is getoond.

Hierna hebben collegeleden de aanleiding voor deze avond toegelicht, door de context, het participatietraject en de besluitvorming toe te lichten.
Na de introductie werden de aanwezigen gevraagd of hier nog opmerkingen of vragen over waren. Op 1 avond na was dat het geval. Een kleine samenvatting hiervan:

- Wat gebeurt er als het minder goed gaat met ASML of weggaat?
- Over welke periode praten we?
- Wie bepaalt hoe de groei gaat plaatsvinden? En hoe staan we samen tegenover de MRE/ Eindhoven?
- Is er naast wonen en werken ook aandacht voor voorzieningen zoals zorg, onderwijs?
- Waarom is bij het organiseren van de avonden gekozen voor een avond per kern of juist gekozen voor samenvoegen van kernen?
- Het is fijn en belangrijk dat we mee mogen denken, maar het gevoel zegt dat alles al is besloten, zeer benieuwd naar de uitwerking
- De hoeveelheid woningen die genoemd worden komen die bovenop wat er nu al gebouwd wordt?

Na de vragenronde startte de voorzitter het inhoudelijke deel van het programma op.

<u>Beschrijving van de werkvorm</u>

Presentatie scenario's en thema's
Aan de hand van een animatie werden 4 mogelijke denkrichtingen over de toekomstige groei in de Kempen geschetst en wat deze groei betekent aan de hand van zeven belangrijke thema's:

- **Samenleving**: hoe groeien we met behoud van alles wat de regio mooi en sterk maakt?
- **Wonen**: hoe zorgen we voor geschikte en betaalbare woningen voor íédereen?

- **Landschap en klimaat**: hoe zorgen we voor een goede balans tussen gebouwen, natuur en landbouw?
- **Werken**: waar verdienen we ons brood mee?
- **Bereikbaarheid**: hoe komen we vlot op onze bestemming met een passend vervoersmiddel?
- **Voorzieningen**: welke voorzieningen, zoals scholen, winkels en theaters, hebben we in de regio nodig?
- **Welzijn**: hoe blijven we gezond en gelukkig?

Knegsel, 8 april

De animatie werd tijdens alle avonden aandachtig bekeken. Na de animatie heeft de voorzitter uitgelegd wat de bedoeling was van de werkvormen aan de tafels. Een drietal centrale vragen zijn belangrijk met betrekking tot de scenario's en thema's: wat willen we behouden (kracht), wat versterken (zorg) en wat toevoegen (kans).

Bespreking/ werkvorm
In totaal is in 8 groepen in 3 rondes gesproken over de denkrichtingen en de thema's. Aan het begin van de werkvorm is de deelnemers (indien nodig) gevraagd te verdelen over de groepen/ tafels. Hierdoor zaten een gelijk aantal personen per tafel.
Per groep vonden gesprekken plaats bij drie thematafels:

1. 25 – 30 minuten gesprek over 2 thema's op basis van praatplaat voor behoud, versterken en toevoegen
2. 25 - 30 minuten gesprek over 3 nieuwe thema's; aanvullen vorige ronde
3. 25 - 30 minuten aangeven over 2 nieuwe thema's wat belangrijkste is om te behouden, versterken of toe te voegen (max 3 per persoon)

Thema's tafel 1: Samenleving, Welzijn en Voorzieningen,
Thema's tafel 2: Wonen en Werken
Thema's tafel 3: Landschap en klimaat en Bereikbaarheid

Bij elke tafel waren infographics van de thema's aanwezig. Na afloop van iedere gespreksronde werden de praatplaten doorgegeven, zodat alle 7 thema's per tafel aan bod kwamen.

Uit de eerste 3 avonden was gebleken dat het meenemen van de denkrichtingen te veel en te ingewikkeld was -> om deze reden is de denkrichting voor de overige avonden geparkeerd. De nadruk kwam dus te liggen op de 7 thema's en de 3 vragen.

1. gesprek over thema's Wonen en Werken op basis van praatplaat voor behoud, versterken en toevoegen
2. gesprek over thema's Voorzieningen, Welzijn en Samenleving
3. gesprek over thema's Landschap en klimaat en Bereikbaarheid

Bij elke tafel waren infographics van de thema's aanwezig. Na afloop van iedere ronde zijn de praatplaten verwisseld. Aan het einde van iedere ronde konden de deelnemers met stickers aangeven wat mensen zelf het belangrijkst vonden.

Hoe was de sfeer op de avonden?

Veel bewoners lieten zien dat ze betrokken zijn. Bij aanvang van de werkvorm gingen de deelnemers enthousiast aan de slag. Soms was het nodig om de gesprekken aan tafel op gang te helpen, maar vaak ging dit ook vanzelf. Er heerste tijdens bijna alle avonden een positieve instelling en er was een goede dynamiek tussen de aanwezigen. Onderling werden veel vragen aan elkaar gesteld. Ondanks tegenstellingen aan tafel waren de meeste discussies/ gesprekken open en levendig. Er was bijna altijd voldoende ruimte voor een eigen mening. De meeste avonden werden als positief en gezellig ervaren Op een enkele avond waren sommige aanwezigen kritisch en enigszins negatief.

Reusel 15 april (links)
Wintelre 6 mei (rechts)

Na afloop van de derde ronde 3 vroeg de voorzitter per tafel om een plenaire terugkoppeling te geven wat bij die tafel als belangrijk is aangemerkt. In Eersel is er voor gekozen om per ronde 1 tafel om een terugkoppeling te vragen.

Tijdens de eerste avonden is ook gevraagd naar de werkvorm. De meeste reacties over de werkvorm gingen over de hoeveelheid en moeilijkheid om input te geven over de thema's per kwadrant. aanvullen en prioriteren van opmerkingen van anderen en het wisselen van de praatplaten tussen de rondes. Naar aanleiding van deze reacties is de werkvorm voor de andere avonden aangepast

Met betrekking tot wat de deelnemers belangrijk vond en werden het meest genoemd:

- behoud van het dorpse karakter/ identiteit,
- het bevorderen van de woningbouw, met name voor de jeugd en senioren
- zorgen over de verkeersdrukte
- behoud van voorzieningen
- groei van met name woningen in relatie tot behoud/ versterken van de voorzieningen
- verenigingsleven
- behoud van groen, natuur
- doorstroming in de woningen
- verbeteren openbaar vervoer
- invloed van inwoners op het proces
- zorgen om de zorg

Na afloop van de terugkoppeling werden de avonden afgesloten met een dankwoord. Tevens is gewezen op de mogelijkheid om een digitale vragenlijst in te vullen.
Afsluitend is aangegeven dat indien aanwezigen hun email adres hebben achtergelaten zij via deze weg een terugkoppeling krijgen over de besluitvorming en verslaglegging. Na afloop konden mensen napraten in de gemeenschappelijke ruimte met een drankje.

Korte evaluatie van de avonden
Aan het einde van de avonden zijn verschillende aanwezigen gevraagd hun mening te geven over de avond. Over het algemeen is men tevreden over de opzet en inhoud van de avond. De avonden werden als gezellig en nuttig ervaren, in een goede sfeer. Deelnemers vonden het fijn dat ze betrokken worden. De gesprekken waren constructief en open. Ze zijn heel benieuwd wat er met de input gedaan wordt. Vaak werd opgemerkt dat men de jeugd aan tafel miste.

Overzicht verwerking amendementen en moties – definitief

Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, Voorkeursrichting

Gemeente Bergeijk				
De voorkeursrichting is ongewijzigd en unaniem aangenomen				
A1	Indienen wensen ter aanvulling op toekomstbeeld en leidende principes *Amendement is verworpen*		Het eerste beslispunt te wijzigen in: 1. Met medeneming van een aantal toevoegingen in te stemmen met het rapport "Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040" en meer specifiek met het in hoofdstuk 5 geschetste toekomstbeeld en de daaraan verbonden leidende (kaderstellende) principes	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
			"Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer". Aan te vullen met: "Het gaat daarbij zowel om inwoners die in een huur- als in een koopwoning wonen en mensen met allerlei economische statussen".	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
			"We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing". Aan te vullen met: "Dit betekent dat het landschap en de natuur niet alleen gezien wordt en als "gebruiksnatuur", maar ook als iets waar een waarde op zich heeft".	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
			"We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau ten minste op peil te houden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te behouden". Aan te vullen met: "Daarnaast wordt de sociale cohesie versterkt".	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
			"We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaar en de nieuwkomers". Aan te vullen met: "Er blijft ook aandacht en ruimte voor kunst en cultuur als een belangrijk onderdeel van het leven".	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
			Samenleving Aan te vullen met: "Het werken aan sociale cohesie meer zal vragen dan een actief verenigingsleven. Het echt welkom heten van nieuwe inwoners en hen erbij laten horen is inderdaad belangrijk. Dat gaat ook op expats, vluchtelingen, statushouders en arbeidsmigranten".	Amendement is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan het amendement gegeven.
M1	Ontwikkelstrategie De Kempen *Motie is verworpen*		In de verdere lokale uitwerking mee te nemen dat oplossingen kunnen liggen in het kleiner gaan bouwen (waardoor er een kleiner beslag wordt gedaan op de beschikbare ruimte en waardoor je beter aansluit bij de woonbehoeften van de steeds groter wordende groep alleenstaanden)	Motie is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan de motie gegeven.
			En in de lokale uitwerking mee te nemen dat oplossingen kunnen liggen in het in de hoogte gaan bouwen waar dat passend kan zijn, zonder het authentieke karakter van de kernen aan te tasten (bijvoorbeeld 2 of 3 bouwlagen).	Motie is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan de motie gegeven.

Gemeente Bladel				
De voorkeursrichting is ongewijzigd en unaniem aangenomen				
Gemeente Eersel				
De voorkeursrichting is voor kennisgeving aangenomen (13 stemmen voor, 3 stemmen tegen).				
A1	Twee scenario's om voorkeur te bepalen *Amendement is aangenomen*	1	• Bullet 2, de tekst toe te voegen 'Ter borging van het karakter van de kern en daarbij horende sociale cohesie wordt voor inwoners van en binnen de eigen gemeenten beleid gevoerd binnen de wettelijke kaders om hen een voorrangspositie te bieden op nieuwe woningen, dit dient ook te gelden voor zogenaamde 'spijt-optanten'.' • Bullet 5, de tekst '..met een regionale mobiliteitshub..' komt te vervallen en wordt vervangen door: ..met als leidend principe van de aangenomen motie 24.18715 Hoogwaardig openbaar vervoerssyteem d.d. 2 juli 2024. • Bullet 7, de tekst 'ten minste op peil te houden' te wijzigen in 'eerder te versterken dan te behouden'.	• Het leidende principe is aangepast. • Het schrappen van 'regionale mobiliteitshub' heeft negatieve gevolgen voor alle gemeenten, ondermijnt de gekozen verstedelijkingsstrategie van de voorkeursrichting en is daarnaast in strijd met de regionale ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant. Enkel een 'Hoogwaardig openbaar vervoerssysteem' dekt de lading niet. Daarom worden de teksten in het rapport aangepast naar "HOV-knoop dat kan uitgroeien tot Brainporthub". • De voorgestelde tekstuele wijziging is doorgevoerd.
		2	Te concluderen dat voorgestelde voorkeursrichting niet voldoet aan de leidende principes en het Toekomstbeeld voor de gemeente Eersel. Daarom stellen wij voor dit verder uit te werken op de volgende manier, waarbij wij ons specifiek richten op de uitdagingen voor de gemeente Eersel: In plaats van één scenario, kiezen we ervoor om twee scenario's uit te werken: a) één scenario volgens de voorgestelde voorkeursrichting voor de gemeente Eersel; b) een tweede scenario waarbij 50% van de aantallen uit de voorkeursrichting voor de gemeente Eersel wordt ingevuld. In beide scenario's is het van belang dat er zorgvuldig aandacht wordt besteed aan de impact op onze voorzieningen, verenigingen, veiligheid en sociale cohesie. Dit moet op een duidelijke manier inzichtelijk worden gemaakt voor de gemeenteraad. Het rapport "Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040" te gebruiken bij de uitwerking van deze scenario's', met de in het punt 1 genoemde uitgangspunten.	Voor de gemeente Eersel wordt een tweede scenario, het 50% scenario uitgewerkt. Daarnaast wordt de impact van het 50% scenario en het scenario volgens de voorgestelde voorkeursrichting inzichtelijk gemaakt. Het 50% scenario en het rapport met de impact van het 50% scenario en het scenario volgens de voorgestelde voorkeursrichting worden – naast de uitgewerkte voorkeursrichting – als bijlagen bij de raadsvoorstellen voor de vier gemeenten bijgevoegd.
		3	Voor zover het college in de regio reeds voorstellen moet doen of afspraken moet maken, daarbij niet uit te gaan van het voorgestelde scenario, maar van het 50% scenario voor de gemeente Eersel, totdat de raad op het einde van deze bestuursopdracht een definitieve keuze heeft gemaakt.	Ter kennisgeving, opdracht voor het college van de gemeente Eersel om dit als uitgangspunt te houden.
		4	De mogelijke scenario's zo spoedig mogelijk voor te leggen aan de gemeenteraad, zodat de raad het voorkeursscenario kan selecteren.	Uitgangspunt blijft om zo snel mogelijk vier besluiten op het voorkeursscenario te hebben.
M3	Nadere uitwerking denkrichting 1 *Motie verworpen*		Om denkrichting 1 (minimale groei van 5.000 woningen extra in de Kempen) nader uit te werken als voorkeurscenario en daarbij uit te	Motie is verworpen. Er wordt geen uitvoering aan de motie gegeven.

			zoeken hoe een en ander klimaatneutraal en stikstof-emissieloos gerealiseerd kan worden.	
M4	Stop op groei Eindhoven Airport *Motie is aangenomen*		Om in alle gremia waar de schaal, omvang en mogelijk groei van Eindhoven Airport ter sprake komt pro actief, ondubbelzinnig en met passie uit te dragen dat de gemeenteraad van Eersel ook in de toekomst tegen een verdere toename is van het aantal vliegbewegingen dan zoals dat nu is afgesproken is door de betrokken partijen.	De groei van Eindhoven Airport valt buiten de scope van de Ontwikkelstrategie De Kempen. Het is aan het college van de gemeente Eersel om uitvoering aan de motie te geven.
M5	Wensen ontwikkelstrategie De Kempen *Motie niet officieel ingediend*	1	Omdat we vrezen dat andere overheden zoals Rijk, provincie maar ook het MRE zich blind gaan staren op het getal van 13.000 woningen is het onze wens om dat getal los te laten. Beschouw het hooguit als 'richtlijn' of 'maximale denkrichting' of iets dergelijks.	Bij de tabel met woningbouwaantallen in hoofdstuk 5 voegen we toe dat het een "richtinggevende bandbreedte" betreft. In hoofdstuk 6 voegen we toe dat de aantallen periodiek (elke drie jaar) geëvalueerd en mogelijk herijkt worden.
		2	Werk ook een scenario uit waarbij wordt uitgegaan van een groei van 6.500 woningen voor de hele Kempen.	Dit is strijdig met amendement 1 en strijdig met de besluiten in de gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden. Dit scenario werken we niet uit.
		3	Neem Welzijn en Brede Welvaart mee als leidende principes.	In hoofdstuk 1 worden 'welzijn' en 'brede welvaart' gepositioneerd. In hoofdstuk 5 staat beschreven dat de leidende principes samen zorgen voor het individuele welzijn van de Kempenaar en de brede welvaart voor De Kempen.
		4	Zet ook in op de bouw van zonneparken en windmolens waarvan de opbrengst (ook) ten goede komt van de eigen gemeenschap.	In de voorkeursrichting geven we aan dat we aansluiten bij de RES. Dit willen we niet wijzigen of verder concretiseren. Daarnaast is het delen van de opbrengst met de gemeenschap onderdeel van bestaand provinciaal beleid.
		5	Zodra blijkt dat door de groei van een kern de leefbaarheid daar onder druk komt te staan wordt de groei naar beneden bijgesteld zodat de leefbaarheid blijft gehandhaafd.	De gemeenteraad heeft na vaststelling van de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024 – 2040 "Samen op eigen wijze vorm geven" nog meerdere momenten om te sturen op o.a. de definitieve woningbouwaantallen. Mocht de leefbaarheid in een bepaalde kern onder druk staan kan besloten worden om daar geen woningen toe te voegen. In hoofdstuk 6 wordt toegevoegd dat we blijven monitoren en toetsen op brede welvaart.
		6	Er wordt pas bij gebouwd wanneer van te voren gebleken is dat het behoud van de leefbaarheid (na de bouw) gegarandeerd is. Bij voorbeeld: als men hier komt wonen moet men niet hoeven wachten op de komst van een nieuwe huisartspraktijk met bijbehorend personeel.	Dit is min of meer al opgenomen in hoofdstuk 5 bij 'voorzieningen', prioriteit 3. We scherpen dit punt niet aan want dit valt buiten de macht van de gemeente aangezien hier sprake is van marktwerking. Faciliteren kan, maar afdwingen niet.
		7	Schrap een grote Hub bij Eersel als leidend principe. Een Hub komt pas in beeld als blijkt dat de toekomstige groei dat écht noodzakelijk maakt.	Het schrappen van een hub heeft negatieve gevolgen voor alle gemeenten, ondermijnt de gekozen verstedelijkingsstrategie van de voorkeursrichting en is daarnaast in strijd met de regionale ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant. Teksten in het rapport worden aangepast naar "HOV-knoop dat kan uitgroeien tot Brainporthub"
		8	Ga in MRE-verband overleggen hoe recreatief en zakelijk parkeren in Eindhoven (en o.a. bij ASML) zoveel mogelijk wordt ontmoedigd. Bijvoorbeeld door hoge parkeertarieven, vertragende verkeersmaatregelen e.d.	Dit verzoek ligt buiten de scope van de Ontwikkelstrategie De Kempen. We nemen hier aanvullend niks over op.

		9	Geen grote hub zonder kwalitatief hoog en efficiënt OV naar de stad.	De volgorde van eerst (H)OV en dan pas een hub was al als zodanig in de voorkeursrichting opgenomen, 'bereikbaarheid en mobiliteit', ambitie 2 en locatie 1.
		10	Goede, frequente en betaalbare busverbinding in iedere kern.	Het realiseren van een fijnmazig mobiliteitsnetwerk wordt in de Ontwikkelstrategie De Kempen al als ambitie opgenomen.
		11	Zorg te allen tijde voor een flinke, groene, biodiverse buffer, niet alleen tussen de Eerselse kernen maar óók tussen Wintelre, Knegsel, Steensel en Eindhoven/Veldhoven. Dus: bouw de Kempen niet vast aan Eindhoven en Veldhoven.	De tekst wordt aangevuld waarbij het handhaven van de groene buffer tussen De Kempen en Eindhoven en Veldhoven wordt benadrukt.
		12	Als men dat wil moet het voor senioren mogelijk zijn om zo lang mogelijk in hun eigen kern te blijven wonen.	We leggen de focus op het toevoegen van seniorenwoningen in de dorpscentra van Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel gezien het bestaande voorzieningenaanbod. Dit sluit de realisatie van seniorenwoningen in de overige dorpen niet uit. We hebben immers opgenomen dat de woningtypologie aan moet sluiten bij de lokale vraag.
		13	Heb ook aandacht voor één of tweepersoonswoningen.	Zie antwoord hierboven. We bouwen naar gelang de vraag. Dus mocht er een grote vraag zijn naar één of tweepersoonswoningen dan is dat mogelijk.
		14	De dorpen worden intensief en proactief betrokken bij het concretisering van toekomstige bouwplannen.	In hoofdstuk 6 van de Ontwikkelstrategie De Kempen wordt de status van de strategie in relatie tot omgevingsvisies en programma's benoemd. Het betrekken van inwoners kan zijn plek vinden in deze trajecten.
		15	Voer actief campagne om ook nieuwkomers, statushouders en partners van arbeidsmigranten aan het werk te krijgen in de zorg. Dat kan natuurlijk ook in regioverband.	Dit verzoek ligt buiten de scope van de Ontwikkelstrategie De Kempen. We nemen hier aanvullend niks over op.
		16	Kijk bij het inzetten van een transitie naar een duurzamere landbouwsector ook naar mogelijkheden om intensieve veeteelt terug te dringen.	De transitie naar een duurzamere landbouwsector was al als prioriteit opgenomen.
	Betoog CDA Ontwikkelstrategie De Kempen		Ons voorstel is dan ook om tijdens de uitvoering van de bouwplannen, regelmatig te evalueren met de direct betrokkenen en de plannen daarop bij te stellen.	Dit voorstel is opgenomen in hoofdstuk 6 van de Ontwikkelstrategie De Kempen.
			De start van de wooncomponent uit het plan, is wat ons betreft op die plekken waar de nood het hoogst is en dat zijn de dorpen tegen het stedelijk gebied aan (Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven). Zorg dat daar als eerste de huizen weer betaalbaar worden en dat er doorstroming gaat ontstaan. Tegelijkertijd kunnen daarmee de voorzieningen weer op orde worden gebracht en wellicht uitgebreid. En ja dan ook meteen het OV mee opschalen.	Deze prioritering was al als zodanig opgenomen in de voorkeursrichting van de Ontwikkelstrategie De Kempen.
			Zoals al gezegd, doe dit wel steeds in overleg met de lokale mensen. We willen onze kinderen ook in de buurt laten wonen, er is groei mogelijk en veelal ook wenselijk om weer op niveau te komen. Hoeveel huizen dat zijn? Dat is niet aan ons, maar aan de gemeente in overleg met de mensen uit het dorp. Verschillend nu, maar ook in de komende jaren zal dat nog gaan veranderen. Flexibel dus. En liefst zonder getallen, dat	In dit hoofdstuk 6 wordt beschreven hoe uitvoering gegeven kan worden aan de Ontwikkelstrategie De Kempen. Het proactief betrekken van inwoners hoort hier ook bij. De woningbouwaantallen blijven in de Ontwikkelstrategie De Kempen. Deze getallen zijn nodig voor regionale afstemming en helpt ons om de voortgang te monitoren.

			schept vooral verwarring. Wel noodzakelijk voor afstemming met de provincie.	
			Geen enorme groei, geen dorpen aan elkaar plakken, de Kempische identiteit bewaren, daar zijn we allemaal voor. Maar groei komt er, dat hou je niet tegen, dus niet het “department of no” je moet je er gebruik van maken. Let op wij zijn ook voor het beschermen van de kempische identiteit en waardes.	Deze opmerkingen waren al als leidende principes opgenomen in de Ontwikkelstrategie De Kempen.
			Eén zorg leeft bij het CDA ook enorm. Noem het maar het welzijnsdeel, zoals de dokter, snackbar etc. die komen niet vanzelf. Daar hebben we echt een van onze grootste zorgen. Huizen kunnen worden gebouwd, KBP2 kan worden aangelegd, treinverbinding ook. Maar een huisartsenpost bemensen etc. daarvoor moet actief worden gelobbyd.	Dit nemen we niet op in de Ontwikkelstrategie De Kempen aangezien dit buiten de macht van de gemeente valt aangezien hier sprake is van marktwerking. Faciliteren kan, maar afdwingen niet.
			Het lijkt dus dat we voor scenario 3 kiezen. Nu eerst scenario 3 (stedelijk gebied) omdat dit niet anders kan (ook vanwege hoge nood en de eigen behoefte van de dorpen) en steeds verder opschuiven naar Scenario 2 (gelijk verdeelde groei) lijkt beter te passen.	De voorkeursrichting is gebaseerd op de denkrichtingen 2 (gelijk verdeelde groei) en 3 (nabij stedelijk gebied). Programmering, fasering en bepaling van de exacte woningbouwaantallen op te nemen in omgevingsvisie en woonvisie.
			Plannen moeten flexibel zijn. De uitvoering moet gelijk op gaan met de verbetering van de OV verbindingen en zeker niet in de laatste plaats de sociale voorzieningen en de werkgelegenheid. Evalueren en flexibel kunnen schakelen. De uitwerking van beiden scenario’s, dus scenario 2 en 3 heeft onze voorkeur. Dan is dit ook beter te vergelijken voor het vervolg en maakt het inzichtelijk om te zien wanneer we kunnen omschakelen.	Dit is min of meer al opgenomen in hoofdstuk 5 bij ‘voorzieningen’, prioriteit 3. We scherpen dit punt niet aan want dit valt buiten de macht van de gemeente aangezien hier sprake is van marktwerking. Faciliteren kan, maar afdwingen niet. We kiezen er daarnaast voor om één voorkeursscenario uit te werken gebaseerd op denkrichtingen 2 en 3. Daarnaast wordt voor de gemeente Eersel een 50% scenario uitgewerkt.
Gemeente Reusel-De Mierden				
De voorkeursrichting is ongewijzigd en unaniem aangenomen				

Uitvoering amendement gemeenteraad Eersel

Amendement nr. 24.23603

Alternatieve visie op de schaalsprong

met zichtbare aanpassingen ten opzichte van Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040

25 oktober 2024

gemeente Eersel

00

Voorwoord

Steven Kraaijeveld
Wethouder gemeente Eersel

Alternatieve visie op de schaalsprong
Voorliggende "Alternatieve visie op de schaalsprong" geeft uitvoering aan het op 24 september 2024 door de gemeenteraad van Eersel aangenomen amendement. Hiermee geven wij op alternatieve wijze vorm aan de toekomst van ons gebied.

Relatie met Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040
Voorliggend document is weliswaar gebaseerd op de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, maar wijkt daar stevig van af. De gekozen verstedelijkingsstrategie, waarij de meeste woningen nabij het stedelijk gebied worden gebouwd, vervalt in dit alternatief.

Belangrijk is om de volgende opmerkingen te maken:

- De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 heeft een zorgvuldige voorbereiding gehad en vormt daardoor een samenhangend geheel voor vier gemeenten.
- In voorliggend document zijn de woningaantallen voor één gemeente - Eersel - aangepast. Deze ogenschijnlijk eenvoudige aanpassing heeft gevolgen op alle onderdelen van de brede welvaart, waardoor de samenhang van de strategische keuzes gedeeltelijk verloren is. Denk hierbij aan de haalbaarheid van de regionaal gewenste mobiliteitsoplossingen en de bestaanszekerheid van voorzieningen.
- Voorliggende alternatieve visie is daarom geen zelfstandig document en moet in samenhang worden gelezen met de Impactbeoordeling, waarvan voorliggend document in hoofdstuk 6 een bestuurlijke samenvatting bevat.
- Het toekomstbeeld voor 2040 dat is opgenomen in hoofdstuk 5 is met deze alternatieve visie lastig uitvoerbaar.

Namens de gemeente Eersel,
25 oktober 2024,

Steven Kraaijeveld

Inhoudsopgave

00

00	Bestuurlijke samenvatting	4
01	Inleiding	5
02	Een foto van De Kempen	11
03	De Kempische toekomstdialoog	17
04	De Kempische opgaven	21
05	De alternatieve Kempische ambitie	27
06	Bestuurlijke samenvatting impactbeoordeling	47

00 Bestuurlijke samenvatting

De Brainportregio maakt een economische schaalsprong door, die ook in De Kempen tot extra vraag aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen leidt. Dat heeft invloed op de ruimtelijke inrichting van en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. De vier gemeenteraden hebben daarom een bestuursopdracht vastgesteld voor *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda"*. Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan die bestuursopdracht.

De bestaande identiteit van De Kempen en de wensen die de Kempenaren hebben uitgesproken tijdens de toekomstdialoog hebben we naast de Kempische opgaven gelegd. Daaruit is de Kempische ambitie gevolgd op de thema's wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Tezamen vormen de thema's voor deze strategie de brede welvaart en hebben ze invloed op het subjectief welzijn van alle Kempenaren.

Het Eerselse alternatief luidt op hoofdlijnen:

- Anders dan de gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden gaat de gemeente Eersel gedeeltelijk mee in de vraag naar woningen vanuit de schaalsprong. In de Kempenregio groeien we daarom tot 2040 met minimaal 6.950 tot maximaal 10.250 woningen
- Elke kern kan qua woningaantallen groeien, om te kunnen voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern. Daarmee behouden we de leefbaarheid en versterken deze waar mogelijk.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de kernen Bergeijk, Bladel, Hapert en Reusel meer dan de autonome woningbehoefte. Daarnaast groeit de kern Riethoven, gezien zijn ligging nabij het stedelijk gebied, meer om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen.

Met de Kempische ambitie streven we naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040: *"In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met haar actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren."*

Om het toekomstbeeld te bereiken koppelen we aan het voorkeursscenario per thema een of meer leidende principes.

01 Inleiding

Aanleiding

In december 2021 hebben de colleges van de vier Kempengemeenten de Ontwikkelstrategie De Kempen "Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de Brainportregio" vastgesteld. Die ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit en legt de focus primair op de periode tot 2030.

De Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 is echter al snel ingehaald door de tijd. Uit recente inzichten blijkt namelijk dat de ontwikkelingen vanuit de *schaalsprong* sneller gaan en bovendien een grotere impact hebben op *De Kempen* dan eerder gedacht.

De Metropoolregio Eindhoven (MRE) stelde daarom in 2023 de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant voor wonen, werken en mobiliteit op, die afspraken bevat over de ontwikkeling van de regio. Hiermee is ook een eerste verkenning gemaakt van de gevolgen van de ontwikkelingen voor De Kempen. In maart 2024 heeft het kabinet Operatie Beethoven gepresenteerd, waarmee ASML en aanverwante bedrijven voor Nederland (en de Brainportregio) kunnen worden behouden en zullen doorgroeien. Uit de beoordeling van de Ontwikkelstrategie De Kempen uit 2021 én die van Zuidoost-Brabant volgde bovendien dat de *brede welvaart* en het *subjectief welzijn* meer aandacht verdienen.

Bestuursopdracht

In het voorjaar van 2023 hebben de gemeenteraden van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden een bestuursopdracht vastgesteld, met als doel *"het bepalen van de strategische koers van De Kempen in 2040 op sociaal-maatschappelijk en fysiek gebied, met daarin concrete keuzes en een bijpassende uitvoeringsagenda. Dit traject moet uiteindelijk een compact rapport opleveren, opgebouwd vanuit één voorkeursscenario. Dit rapport bestaat uit kaarten en visualisaties om de effecten en keuzes inzichtelijk te maken."*

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gegeven:

- De strategische koers wordt met de vier Kempengemeenten bepaald.
- We gaan uit vanuit de kracht van De Kempen.
- Eerder vastgestelde en nog steeds actuele visiedocumenten worden actief betrokken in het traject.
- Er worden vier integrale denkrichtingen opgesteld voor de wijze waarop de schaalsprong kan landen in De Kempen.
- Het uiteindelijke voorkeursscenario bepaalt de strategische koers van De Kempen en vormt het uitgangspunt voor de sturing op toekomstige ontwikkeling.
- De strategische koers kan niet allesomvattend zijn, maar geeft voldoende kaders en richting voor verdere uitwerking op alle van toepassing zijnde thema's, te weten:
  - wonen, werken en mobiliteit;
  - thema's die het sterke sociaal-maatschappelijke karakter van De Kempen bepalen.

Metropoolregio Eindhoven en Brainportregio
De Metropoolregio Eindhoven is een bestuurlijke samenwerking van 21 gemeenten in het zuidoosten van Brabant, waarvan Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden onderdeel zijn. Binnen de Brainportregio (officieel: Brainport Eindhoven) werken de regiogemeenten samen met bedrijven en kennisinstellingen in de regio. De Brainportregio is een van de meest toonaangevende kennis- en innovatieregio's van Europa.

Wat is de schaalsprong?
De aanwezige kennisintensieve maakindustrie én het feit dat het in de Brainportregio goed wonen, werken en leven is, zorgen voor een forse groei. Dat resulteert in meer bedrijven, meer banen, meer inwoners en een groot en toenemend verdienvermogen: de schaalsprong. De vier Kempengemeenten willen niet afwachten, maar actie ondernemen om te voorkomen dat de groei tot knelpunten leidt en de regio vastloopt. De regio maakt deze schaalsprong bovendien door in een tijd waarin het welzijn van onze inwoners al onder toenemende spanning staat. Economisch gaat het voor de wind, maar het behouden van welzijn en de kwaliteit van de leefomgeving staat daarmee steeds meer onder druk.

De Kempen
Waar we in voorliggend document spreken van De Kempen bedoelen we de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Wat is Brede Welvaart?

Bij welvaart denken we vaak als eerste aan economische groei. Maar welvaart is meer dan alleen ons inkomen en het vermogen dat we al of niet bezitten. Hoe we wonen, waar we werken en hoe bereikbaar onze leefomgeving is, bepalen de kwaliteit van ons leven. Ook het landschap, de problemen rondom klimaatverandering, de samenleving en de aanwezige (of juist ontbrekende) voorzieningen zijn hierop van invloed. Brede welvaart omvat dus alles wat mensen van waarde vinden.

Momenteel wordt vanuit diverse overheidslagen gewerkt aan het begrip brede welvaart en hoe daaraan in ruimtelijke planvorming invulling kan worden gegeven. Dit is hoe wij het nu zien: de Kempenaar staat centraal! De thema's die de brede welvaart vormen zijn alle van invloed op het subjectieve welzijn van de Kempenaar, maar ook op de mate waarin deze ten koste gaat van het welzijn van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. In de planvorming is daarom een breder, meer integraal en samenhangend perspectief op welvaartsontwikkeling nodig; een leidraad voor de manier van planvorming, niet alleen gericht op het 'hier en nu', maar ook op 'later' en 'elders'.

In het participatietraject van deze ontwikkelstrategie hanteerden we zeven thema's. Omdat het thema welzijn - net als brede welvaart - allesomvattend/holistisch is, hebben we ervoor gekozen dit thema niet meer afzonderlijk te beoordelen, maar onderdeel te laten zijn van de overige zes thema's.

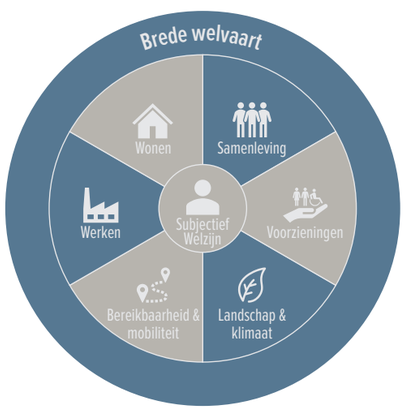
Wat is subjectief welzijn?

Subjectief welzijn is de mate waarin mensen erin slagen invulling te geven aan hun persoonlijke levenshouding en de waardering die mensen aan hun leven geven.

Voorliggende Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 geeft invulling aan de bestuursopdracht vanuit de vier Kempische gemeenteraden om een vervolg te geven aan de ontwikkelstrategie uit 2021. De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 bevat een gezamenlijke strategische koers voor De Kempen tot 2040. Zoals aangegeven in de bestuursopdracht hebben we aandacht gehad voor de randvoorwaarden om deze (regionale) ontwikkelingen te laten landen en de Kempenaren betrokken.
De Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 vormt de leidraad voor de ontwikkeling van De Kempen tot 2040 op ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk gebied: beknopt, concreet en kaderstellend. De afzonderlijke gemeenten stellen vervolgens binnen deze kaders hun eigen omgevingsvisies vast en stellen – waar mogelijk regionaal – andere relevante beleidsdocumenten op.

De opgave

Er gebeurt op dit moment ontzettend veel in De Kempen en de Brainportregio. De regio maakt een economische schaalsprong door, die extra behoefte aan woningen, bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen vraagt. Dat heeft effecten op de ruimtelijke inrichting en het sociale leven in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Nu de schaalsprong steeds duidelijker vorm begint te krijgen, is het noodzakelijk dat we in een gezamenlijke en gemeentegrensoverschrijdende strategie bepalen hoe we in De Kempen moeten omgaan met de schaalsprong.

We willen de kwaliteiten van De Kempen en de Kempische identiteit in stand houden en als het even kan versterken. Zoals blijkt uit bestaande beleidsdocumenten, de gevoerde toekomstdialoog en eerder onderzoek liggen deze kwaliteiten niet enkel in materiële ontwikkelingen, maar juist ook in immateriële aspecten. Deze thema's beschrijven we binnen de leidraad 'Brede Welvaart'.

We beoordelen de opgaven en wegen de diverse belangen af in het licht van de eigen ambities van De Kempen, die mede door de Kempenaren zijn omschreven tijdens de toekomstdialogen. Bepaalde opgaven komen overeen met de Kempenambities. Dan kan er worden meegelift met de schaalsprong. Maar er zullen ook tegenstrijdigheden zijn. Dat vraagt om het maken van keuzes! En dat doen we op basis van wetgeving, beleid, vastgestelde kaders én brede welvaart.

Leeswijzer

Opbouw van deze ontwikkelstrategie

In hoofdstuk 2 maken we eerst een 'foto' van De Kempen. Aan de hand van zes thema's, die samen de brede welvaart vormen en invloed hebben op het subjectieve welzijn, tonen we de sterkten en zwakten van het gebied, en laten we zien wat de identiteit is van De Kempen. In hoofdstuk 3 laten we de Kempenaren aan het woord en geven we hun visie op de ontwikkeling van De Kempen weer aan de hand van de resultaten van de toekomstdialoog. Vervolgens zoomen we in hoofdstuk 4 in op de opgaven die bij de thema's van brede welvaart horen. Dat doen we veelal aan de hand van bestaande beleidsdocumenten, aangevuld met de effecten van de schaalsprong. Hieruit volgt een aantal leidende principes, die in hoofdstuk 5 uitmonden in de Kempische ambitie voor de ontwikkeling van De Kempen. In hoofdstuk 6 zijn de vervolgstappen opgenomen.

Schrijfwijze

We hebben deze ontwikkelstrategie in de wij-vorm geschreven, omdat we – de gemeenteraden die deze strategie hebben vastgesteld – alle Kempenaren vertegenwoordigen. Een uitzondering hierop is hoofdstuk 3 met de toekomstdialoog. Daarin waren individuele Kempenaren zelf aan het woord en hebben we gekozen om te schrijven in de zij-vorm.

01

Wat is de identiteit van De Kempen?

In deze ontwikkelstrategie wordt regelmatig over de Kempische identiteit geschreven. Maar wat is nu die identiteit? De identiteit van een plek wordt door veel factoren bepaald. We beschrijven de identiteit van De Kempen daarom aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart vormen.

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grote dorpen in een landschappelijke omgeving. De (historische) dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De verwevenheid van de kernen met het omliggende mozaïeklandschap is een bijzondere kwaliteit. Het gebied is geliefd bij de Kempenaren én bij bezoekers van buitenaf.

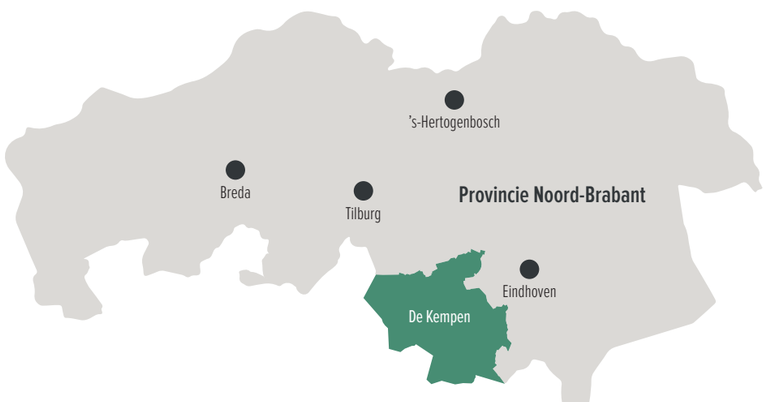
De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Zij staan klaar voor de ander, zowel individueel als in verenigingsverband. De ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken vormt de basis voor economische ontwikkeling.

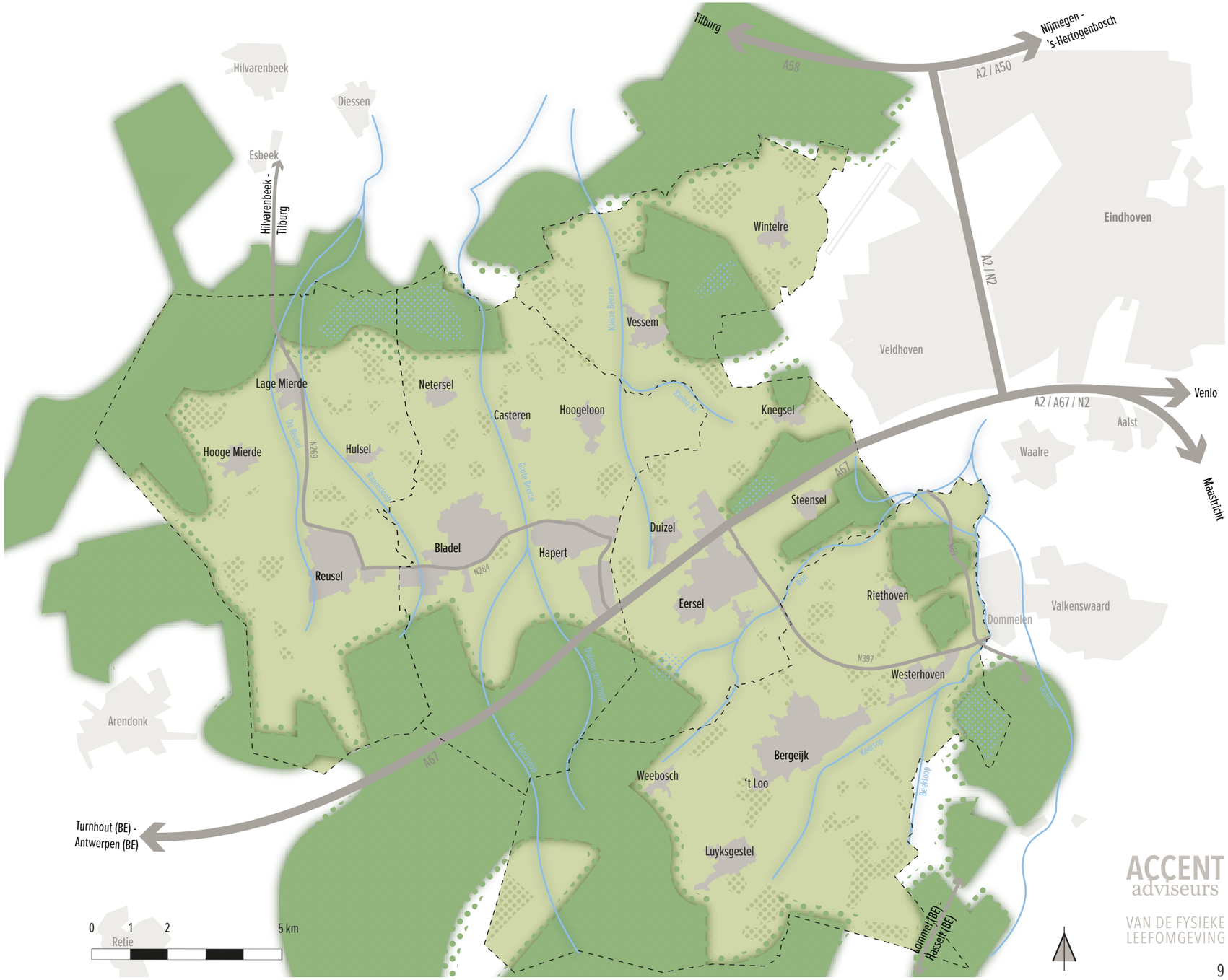
01

Overzichtskaart De Kempen

Legenda

- Kempische dorpen
- regionaal autonetwerk
- natuurgebieden
- mozaïeklandschap als identiteit van het Kempisch landschap
- waterlopen
- vennen
- grens Kempengemeenten

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Een foto van De Kempen

02

De Kempen beschikken over een groot aantal kwaliteiten. Door als het ware een foto van De Kempen te maken, krijgen we zicht op pluspunten en aandachtspunten. Dat doen we aan de hand van de zes thema's die samen de brede welvaart omvatten. Hoewel de thema's afzonderlijk beschreven zijn, staan deze niet los van elkaar, maar zijn verbonden of beïnvloeden elkaar.

Wonen

De Kempen kenmerken zich door twintig kleine en grotere dorpen in een landschappelijke omgeving. We onderscheiden daarin vijf grote dorpen – Reusel, Bladel, Hapert, Eersel en Bergeijk – en vijftien kleinere dorpen. Daarnaast is er nog een aantal buurtschappen. De historische dorpsharten met overwegend kleinschalige, individuele bebouwing geven karakter. De dorpen liggen in een groene omgeving met agrarisch gebruik en natuur. Dit Kempische karakter heeft een hoge aantrekkingskracht. Mede als gevolg van de werkgelegenheid in de Brainportregio zijn er meer vestigers dan vertrekkers. Het woningaanbod is echter klein en eenzijdig; het bestaat vooral uit grote grondgebonden (koop)woningen op relatief grote percelen. Mede door een gebrek aan seniorenwoningen zijn de doorstroommogelijkheden beperkt en stijgt de gemiddelde koopsom. Voor kleinere huishoudens, kwetsbaren, mensen met een smalle beurs en starters op de woningmarkt is het moeilijk om een woning te vinden.

Werken

De werkgelegenheid binnen De Kempen en de Brainportregio is groot. De Kempen behoren tot de snelst groeiende economische regio's van Nederland. De strategische ligging op een economische toplocatie is een belangrijke drijfveer voor dit succes. Daarnaast biedt de Brainportregio een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor (internationale) kenniswerkers in vergelijking met andere economische toplocaties wereldwijd. Het economisch succes komt ook vanuit de Kempische ondernemersmentaliteit. We willen elke dag een beetje beter worden: we werken hard, zijn praktisch ingesteld en gebruiken ons boerenverstand, tonen creativiteit en ondernemerschap. Dit zorgt ervoor dat in de Brainportregio toonaangevende bedrijven de ontwikkeling van nieuwe producten uitbesteden aan bedrijven in De Kempen. De Kempen maken daarmee een cruciaal onderdeel uit van de innovatieketen van de Brainportregio. Een aantal sleutelbedrijven is in De Kempen gevestigd.
Er is een te beperkte ruimte voor doorgroei van bedrijven. Het Kempisch Bedrijvenpark heeft de doorgroei van bedrijven die cruciaal zijn voor de Brainportregio mogelijk gemaakt. Hoewel daardoor ook ruimte is vrijgekomen voor kleinere lokale bedrijven, blijft er behoefte aan uitbreidingsruimte.

Een andere economische pijler van De Kempen is de vrijetijdseconomie. Jaarlijks bezoeken 2,5 miljoen toeristen uit binnen- en buitenland onze regio om te verblijven in een van de recreatieparken. Daarnaast biedt het Kempische landschap vele dagrecreatieve mogelijkheden. Dit levert een flinke werkgelegenheid op.

Tot slot is de landbouw een belangrijke economische sector in De Kempen en is daarmee een grote speler voor werkgelegenheid voor internationale werknemers.

Mozaïeklandschap
Een mozaïeklandschap bestaat uit een afwisseling van relatief kleine akkers, weiden, bospercelen en braakliggende velden. In De Kempen doen de kleine dorpen en buurtschappen mee in dit landschap.

Ongewenst doorgaand verkeer
Dit wordt in de volksmond ook wel sluipverkeer genoemd. Het is de benaming voor (ongewenste) verkeersstromen die ontstaan als gevolg van capaciteitsproblemen (zoals ongevallen of files) op snelwegen of andere belangrijke wegen. Hierdoor wordt het onderliggende wegennet overbelast en ondervinden het lokale verkeer en de omwonenden hinder.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Het uitgestrekte gebied maakt dat de auto het belangrijkste vervoermiddel is in De Kempen. Het gebied ligt aan de A67, met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven op korte afstand (en van daaruit belangrijke verbindingen naar onder meer Randstad en Ruhrgebied). Er is echter sprake van een blijvende toename van de verkeersdruk en overlast door het verkeer. Niet alleen is er het fileknelpunt met knooppunt De Hogt; ook de N69-zuid richting de Belgische Kempen en de N284 tussen Reusel en Hapert slibben dicht. Het gevolg is *ongewenst doorgaand verkeer*, wat de verkeersveiligheid en daarmee de leefbaarheid van de kleine dorpen verslechtert.

Ook de bereikbaarheid van De Kempen met het openbaar vervoer is een aandachtspunt. De routes zijn veelal vormgegeven langs de hoofdas A67-N284 en Bergeijk wordt ontsloten via de route Riethoven-Veldhoven-Eindhoven. De kleine dorpen hebben alleen een buurtbus. Dat heeft als gevolg dat de kleine dorpen onderling slecht bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Bovendien zijn de reistijden naar Eindhoven, Tilburg en Arendonk met deze vervoerswijze relatief lang.

In De Kempen ligt een fijnmazig fietsnetwerk, met vrijliggende fietspaden tussen bijna alle dorpen. Aandachtspunten zijn verkeersveiligheid en comfort vanwege de vele kruisingen met gemotoriseerd verkeer.

Landschap en klimaat

Het *mozaïeklandschap* is een kernkwaliteit van De Kempen en voor ons gebied het fundament voor de prettige woon- en leefomgeving. Het landschap is afwisselend en kenmerkt zich door de beekdalen, bossen, heide en vennen, en het boerenland met typische Kempische cultuur en historie. Hieraan ontleent de Kempenaar deels diens identiteit.

De beken De Reusel, Groote Beerze, Kleine Beerze, Keersop en De Run, de Neterselse Heide en het Groot Meer en Klein Meer behoren tot Natura 2000. Natuur en ontspanningsmogelijkheden zijn in De Kempen nooit ver weg en vormen een aantrekkingskracht voor recreanten van heinde en verre.

Zo'n 60% van het grondgebied van De Kempen wordt gebruikt voor agrarische doeleinden en heeft een belangrijke bijdrage aan de voedselvoorziening. Dit bepaalt voor een groot gedeelte het aanzicht van het Kempische landschap. Keuzes in het verleden, zoals schaalvergroting door moderne landbouw en verstedelijking, hebben echter geleid tot verstoring van het mozaïeklandschap en de verwevenheid van dorpen met het landschap.

Een aanzienlijk deel van het landschap wordt gebruikt voor de vrijetijdseconomie. Denk daarbij aan vakantieparken, golfbanen, festivalterreinen, ultraluxe paardenhouderijen en mountainbikeroutes.

Ook de klimaatopgaven hebben de recente jaren hun stempel gedrukt op het landschap. Enerzijds is er de mogelijke komst van windmolens in het westelijk deel van De Kempen, anderzijds heeft hermeandering van beken ruimte geboden aan de wateropgave. De doorgaande verandering van het klimaat en de afname van de biodiversiteit zetten het landschap verder onder druk.

De ligging van De Kempen tussen de industriegebieden van Antwerpen en Rotterdam en het Ruhrgebied, gecombineerd met de lokale emissie van fijnstof zorgen voor een relatief slechte luchtkwaliteit. Daarnaast heeft het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen een negatieve impact op de waterkwaliteit.

Voorzieningen

In De Kempen zijn veel voorzieningen aanwezig. De grotere dorpen hebben een bovenlokale horeca- en winkelfunctie. Daarnaast zijn in de grotere dorpen diverse sportvoorzieningen, zoals zwembaden en sporthallen, en een bibliotheek aanwezig. Bijna alle dorpen hebben een eigen basisschool, kinderopvang, een gemeenschapshuis/MFA, een veldsportaccommodatie, een café en een friettent. Deze staan vrijwel allemaal onder druk door *vergrijzing* en in de kleine dorpen ook door *ontgroening*. Bovendien zijn er weinig voorzieningen voor de jeugd.

De Kempische zorg kent diverse vormen. De wijze waarop onze zorg is ingericht is gebaseerd op nationaal beleid. Zo lang mogelijk thuis blijven wonen is daarbij het uitgangspunt. De zelfredzaamheid van de Kempenaren is goed. De sociale cohesie maakt bovendien dat mantelzorg vaak voorhanden is. Wie is aangewezen op intensieve zorg moet verhuizen naar een van de verpleeghuizen in de grotere dorpen of – voor wie het zich kan permitteren – particuliere

Wat zijn vergrijzing en ontgroening?
Vergrijzing is het toenemen van het aandeel ouderen in de bevolking. Door betere levensomstandigheden en gezondheidszorg is het aantal ouderen in westerse landen zoals Nederland de laatste 50 jaar sterk toegenomen.

Ontgroening is het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking. In De Kempen is deze ontgroening onder meer het gevolg van het niet terug (kunnen) keren naar hun geboorteregio van jongeren die elders hebben gestudeerd.

02

02

woon-/zorginitiatieven. Deze plekken bevatten vaak ook aanvullende voorzieningen voor ouderen. Medische voorzieningen zoals huis- en tandartsen, fysiotherapiepraktijken en apotheken zijn niet in elk dorp beschikbaar en voornamelijk in de grotere dorpen aanwezig. Net als andere basisvoorzieningen zorgt dit ervoor dat de leefbaarheid in de kleine dorpen onder druk staat en door vergrijzing en ontgroening wordt dit versterkt. Voor ziekenhuizen zijn we aangewezen op Veldhoven, Eindhoven en Tilburg, die gevoelsmatig op grote afstand liggen. Ook andere grote kernen en steden, zoals Valkenswaard, Turnhout en Antwerpen, zijn niet ver weg, maar slecht bereikbaar met het openbaar vervoer.

Zoals aangegeven heeft elk dorp ten minste één basisschool. We kennen in onze regio openbaar en algemeen bijzonder onderwijs, maar ook speciaal basisonderwijs. In alle gemeenten worden kinderopvang en peuterprogramma's aangeboden. Niet-Nederlandstalige leerlingen in het basis- en voorgezet onderwijs leren we in een jaar de Nederlandse taal en ook over onze gewoonten en gebruiken. We merken dat de druk op het speciaal onderwijs en het onderwijs aan anderstaligen toeneemt door de schaalsprong.

In De Kempen hebben we twee scholen voor voortgezet onderwijs. De afstand naar het voortgezet onderwijs is echter groter dan gemiddeld in Nederland, zoals in veel landelijke gebieden, waardoor er lange reistijden zijn. Middelbaar beroepsonderwijs en hoger en universitair onderwijs zijn er niet in De Kempen.

Samenleving

De Kempenaren voelen zich verbonden met hun leefomgeving. Onderdeel van de Kempische identiteit zijn gemeenschapszin, sociale cohesie en een sterk verenigingsleven. Naast sportverenigingen, zijn er in bijna alle dorpen een gilde en carnavalsverenigingen aanwezig. De lokale bedrijven ondersteunen het verenigingsleven door middel van sponsoring.

De 'ons-kent-ons cultuur' en de Kempische mentaliteit van nuchterheid, hard werken en niet zeuren, maakt dat de Kempenaren voor elkaar klaarstaan, zowel individueel als in verenigingsverband. Deze karaktereigenschappen zorgen daarnaast voor een enigszins conservatieve en zelfredzame samenleving; de Kempenaar denkt er vaak 't zijne van zonder het uit te spreken. Daarnaast leven de Kempenaren bourgondisch: op tijd genieten van het leven en ontspanning zoeken.

Een uitdaging voor de regio zijn de bovengemiddelde vergrijzing en dreigende ontgroening. Door een verandering in de opbouw van de bevolking en de afnemende bereidheid om een actieve bijdrage te leveren, komt de draagkracht voor de (basis)-voorzieningen en het verenigingsleven onder druk te staan. Hierdoor kan de gemeenschapszin achteruit gaan.

Mede door de grote sociale cohesie is het in brede zin goed gesteld met het welzijn van de Kempenaren. In De Kempen lijken minder mensen eenzaamheid te ervaren dan in de rest van de Nederland. We ervaren een goede (geestelijke) gezondheid, al zijn er uiteraard verschillen per persoon. Er is sprake van een veilige leefomgeving met van oudsher veel sociale controle.

De Kempische toekomstdialoog

03

Waar we bij de Foto van De Kempen de huidige situatie in beeld brachten, kijken we in dit hoofdstuk met de Kempenaren naar de toekomst. In een toekomstdialoog schetsten de Kempenaren hun toekomstbeeld en gaven hun aandachtspunten mee over hoe De Kempen er in 2040 uit zouden moeten zien.

De toekomstdialoog

In april en mei 2024 heeft een toekomstdialoog plaatsgevonden. Tijdens twaalf interactieve werksessies in de verschillende Kempendorpen gaven zo'n 550 inwoners en ondernemers aan wat zij zouden willen behouden, versterken of juist toevoegen in hun dorp en De Kempen. Ook de raadsleden van de vier gemeenten hebben zo'n werksessie gehouden. Aangevuld met de resultaten uit een online vragenlijst en bezoek aan middelbare scholen en een jeugdgemeenteraad, is een duidelijk beeld ontstaan hoe de Kempenaren hun regio in de toekomst zien.

03

Samenvatting toekomstdialoog: zo zien de Kempenaren hun regio in 2040

In 2040 wonen de Kempenaren in een regio met zelfstandige dorpen die elk een eigen identiteit en karakter hebben kunnen behouden. De kleinschalige, landelijke sfeer is prominent aanwezig gebleven, met een sterke nadruk op saamhorigheid en gemeenschapszin. De dorpen zijn levendig, met een mix van jong en oud die samenleven in harmonie, en waarin nieuwkomers hun plek hebben kunnen vinden.

Er is een gezonde balans gevonden tussen nieuwbouw en het behoud van de dorpskernen met hun historische elementen. Nieuwbouwbuurten zijn ontworpen met respect voor het dorpse karakter. Er zijn voldoende betaalbare woningen. Specifieke aandacht is uitgegaan naar woningen voor starters en ouderen, waardoor jongeren in hun geboortestreek hebben kunnen blijven wonen en ouderen in hun vertrouwde omgeving oud kunnen worden. De Kempenaren willen dat elk dorp een groei doormaakt, maar zien het zwaartepunt voor de nieuwe woningen vooral nabij Eindhoven. Zij willen echter voorkomen dat hun dorpen vastgroeien aan het stedelijke gebied van Eindhoven en Veldhoven.

De voorzieningen zijn uitstekend ontwikkeld en afgestemd op de behoeften van alle inwoners en kennen draagkracht. De gemeenschapshuizen vormen nog steeds het kloppend hart van de samenleving. Basisscholen, kinderopvang, sportverenigingen en winkels voor basislevensmiddelen zijn behouden en waar nodig uitgebreid, waardoor de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd is. Een groter winkelaanbod is beschikbaar in de grotere kernen en omliggende steden. In elk dorp zorgen horeca en andere vormen van vermaak voor levendigheid, ook in de kleinere. Dat maakt de dorpen aantrekkelijk om in te wonen en te bezoeken. Zorgvoorzieningen zijn goed georganiseerd. Zo zijn huisartsen en tandartsen binnen handbereik en ook specialisten niet heel ver weg. Iedereen heeft toegang tot de zorg die nodig is.

Rondom de dorpen is het mozaïeklandschap van beekdalen, bossen, heide en vennen, en boerenland versterkt. De Kempenaren waarderen de gebruiksnatuur nabij de dorpen en wensen een uitbreiding van de recreatiepaden om te kunnen genieten van de groene ruimte. Daarnaast wensen de Kempenaren dat waardevolle bossen en andere natuur meer ruimte krijgen zodat ze robuuster van aard zijn. De groene dooradering van beken door het landschap zorgt voor een natuurlijke barrière tussen de verschillende dorpen.
De Kempenaren zijn het erover eens dat de landbouw een belangrijke invulling geeft aan het buitengebied en de toekomst van de regio. Over de wijze waarop landbouw wordt gedreven zijn de meningen verdeeld. De een ziet vooral een voortzetting van de huidige landbouw; voor de ander is de landbouw in 2040 verduurzaamd en minder intensief geworden.

De sociale cohesie is versterkt door initiatieven van bewoners, die worden ondersteund door de overheid. De Kempenaren hebben tal van vrijwilligersorganisaties en verenigingen die zich inzetten voor gemeenschapsprojecten, waardoor er een sterke band is tussen de inwoners. Vanuit de ons-kent-ons mentaliteit lukt het goed om de Kempenaren onderdeel te laten zijn van de samenleving. Integratie

van nieuwkomers wordt actief bevorderd door gerichte gemeenschapsactiviteiten en lokale projecten, met name voor internationale werknemers.

In dit toekomstbeeld staat ook het behoud van de kwaliteit van de werkgelegenheid centraal. Lokale bedrijven bloeien en bieden voldoende werkgelegenheid voor de inwoners. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en de lokale economie. De kwaliteit van de werkgelegenheid zijn behouden zonder uitbreiding van álle bedrijventerreinen.

Het netwerk van wegen en fietspaden vormt goede en veilige verbindingen tussen de dorpen en de grotere steden. In de dorpen is meer ruimte voor de fiets en het openbaar vervoer is voor de meeste dorpen een alternatief voor de auto.

Kortom, De Kempen hebben zich kunnen ontwikkelen tot een samenspel van bloeiende gemeenschappen met een eigen identiteit waar het dorpsgevoel en de zorg voor elkaar centraal staan. De combinatie van landelijke charme en moderne voorzieningen en werkgelegenheid maakt De Kempen aantrekkelijk voor zowel huidige als toekomstige generaties.

De Kempische opgaven

04

Naast de ambities van de Kempenaren om hun gebied zelf vorm te geven, hebben we te maken met een groot aantal opgaven die zijn ingegeven door (inter)nationale ontwikkelingen, of die rechtstreeks uit de schaalsprong volgen. We moeten ermee omgaan, we kunnen ze niet vermijden. Maar we kunnen er zelf wel richting aan geven door proactief eigen keuzes te maken. Aan een deel van de opgaven is al min of meer richting gegeven in bestaande regionale beleidsdocumenten, of per gemeente afzonderlijk. Andere opgaven zijn nog niet in beleid vastgelegd. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de opgaven heeft invloed op de brede welvaart van De Kempen en het subjectieve welzijn van de Kempenaar.

Wonen

Tot enkele jaren geleden waren we een *krimpregio*. De ontwikkeling van de Brainportregio bracht daar verandering in. De Kempen zijn in trek! Dat is natuurlijk positief, maar als keerzijde van de medaille is er nu sprake van een grote druk op de woningmarkt. Er is sprake van schaarste, zowel in kwantiteit als kwaliteit. Het woningaanbod blijft achter bij de vraag en er is niet voor elk wat wils. Het gevolg is dat er onvoldoende doorstroming is en de huizenprijzen stijgen.

Om alleen al de *autonome behoefte* op te kunnen vangen moeten we tot 2030 ten minste 3.220 woningen bouwen. Dat is al over zes jaar! Het woningaanbod richt zich op de verschillende doelgroepen waaronder woningen voor ouderen nabij voorzieningen en meer betaalbare woningen voor jongeren.

Elke subregio van de Brainportregio/MRE is gevraagd een steentje bij te dragen aan het faciliteren van de regionale schaalsprong. Voor De Kempen betekent dat dat er tot 2040 in totaal 5.000 tot 13.000 woningen bij moeten komen als onderdeel van een totale opgave van 100.000 tot 130.000 in de Brainportregio. Hier hebben we de volgende keuze te maken: gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? Is het verstandig om een buffercapaciteit op te nemen, mochten bepaalde ontwikkelingen geen doorgang kunnen vinden? En waar kunnen we het beste bouwen? Wat meer in de grotere dorpen? Of meer in de dorpen nabij het stedelijk gebied waar de druk op de woningmarkt het grootst is?

Iedere keuze heeft consequenties, zowel positief als negatief. Keuzes, die versterkend en tegelijkertijd tegenstrijdig kunnen zijn. Er ontstaat een nieuwe balans in de volkshuisvesting, omdat meer betaalbare woningen ook meer mensen van buiten De Kempen trekt. Meer woningen betekenen meer mensen die potentieel medewerkers kunnen zijn van de Kempische bedrijven en die bijdragen aan de levendigheid van De Kempen en daarmee het behoud van voorzieningen en het verenigingsleven.

In verband met de vergrijzing is er een groeiende behoefte aan levensloopgeschikte woningen, door nieuwbouw of aanpassing van bestaande woningen. Omdat de kansen voor inbreiding bijna allemaal opgebruikt zijn, moeten we dorpen gaan uitbreiden of accepteren dat er hoger gebouwd gaat worden. Daarbij moeten we voorkomen dat dit een

5.000 tot 13.000 woningen
Het aantal van 5.000 woningen is gebaseerd op de autonome behoefte in de woonvisie. De 13.000 woningen zijn afkomstig uit de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant (deel II Bijlagen).

Krimpregio
Een krimpregio is een gebied dat te maken heeft met bevolkingsdaling. Dergelijke krimp kan negatieve gevolgen hebben voor de economie en leefbaarheid in een regio.

Autonome behoefte
Het is de behoefte van een dorp om te kunnen voorzien in de natuurlijke aanwas van het dorp, voor jong en oud.

“Gaan we volledig mee in de schaalsprong, of groeien we enkel voor onze eigen behoefte? Of kiezen we een tussenvariant? En waar kunnen we het beste bouwen?”

04

ongewenste inbreuk doet op de kleinschalige en vaak karakteristieke identiteit van de dorpen en het omliggende landschap.

Werken

De Kempen zijn ook als economische locatie in trek! Niet alleen willen mensen in De Kempen blijven wonen of er zich vestigen. Ook de Kempische maakindustrie lift mee met de snelgroeiende economische Brainportregio, met voornamelijk bedrijven die hightech systemen en materialen maken. Willen we onderdeel blijven van deze economische voorspoed, zijn er nieuwe werklocaties nodig. Daarnaast vraagt de schaalsprong om voldoende geschikt personeel – in de maakindustrie, maar ook in maatschappelijke sectoren zoals zorg, onderwijs en welzijn.

Voor de economische ontwikkeling van De Kempen hanteren we twee groeiscenario’s. In de periode tot 2030 kiezen we voor *EIB*-hoog, met een Kempische behoefte van 60 hectare bedrijventerrein. Daarna is tot 2040 EIB-laag het uitgangspunt en komt daar nog eens 30 hectare bedrijventerrein vanuit de schaalsprong bij. Daarmee kunnen we overigens niet alle bedrijven faciliteren en zullen er keuzes gemaakt moeten worden.

Onderdeel van de Kempische economie zijn de landbouwbedrijven en de bedrijven die onderdeel zijn van de vrijetijdseconomie. De landbouw staat aan de vooravond van een transitie. De vrijetijdseconomie zal onveranderd groot blijven.

EIB
Het Economisch Instituut voor de Bouw maakt prognoses en scenario’s over de ontwikkeling van de bouw en gebouwde omgeving voor overheden, belangenorganisaties en bedrijven.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Een goede bereikbaarheid van De Kempen en binnen De Kempen is een voorwaarde voor een goed functionerende woon- en werkomgeving. Uit de Foto van De Kempen volgt dat we deze bereikbaarheid op veel plekken in het gebied zouden kunnen verbeteren, ongeacht de keuze om door te groeien. Er is sprake van een slechte doorstroming van de A- en N-wegen en verminderde verkeersleefbaarheid van de kleine dorpen. Door een gebrek aan serieuze alternatieven kiest de Kempenaar vaak voor de auto als vervoermiddel.

Een mobiliteitstransitie van De Kempen is noodzakelijk. In de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040 en de Kempische Mobiliteitsstrategie zijn hiervoor al oplossingsrichtingen beschreven. Het bestaande autonetwerk is ontoereikend en een opschaling daarvan is zowel ruimtelijk als met betrekking tot klimaat en leefbaarheid ongewenst. Investeringen in het wegennet moeten passen bij de rol van de auto en de leefomgeving in de toekomst. We verbeteren duurzame alternatieven (denk aan hoogwaardig openbaar vervoer en verbeterde brandstoffen) en actieve mobiliteit in de vorm van de fiets. Vanuit de gedachte van brede welvaart betekent dat het leggen van nadruk op bereikbaarheid voor iedereen, in plaats van te focussen op filebeperking en reistijdwinsten, en het beperken van de negatieve voetafdruk van mobiliteit op de omgeving. Voorwaarde is wel dat de reistijd met fiets en openbaar vervoer in de spitsperioden kan concurreren met die van de auto. Het aanbod aan mobiliteitsvoorzieningen zal echter per kern verschillen. Voor de korte afstand zetten we in op fiets en voor de lange afstand op openbaar vervoer als goede alternatieven voor de auto.

Vanuit de Brainportregio hebben De Kempen de opgave voor het aanleggen van hoogwaardig-openbaar-vervoersverbindingen om de bereikbaarheid te verbeteren. De HOV4-lijn Eindhoven-Veldhoven wordt doorgetrokken tot aan Eersel en vanaf Eersel naar Bergeijk en naar Bladel en Reusel (HOV4-light). De HOV-lijnen bestaan uit een netwerk van HOV-haltes op een hoofdas, van waaruit een fijnmazig netwerk van fiets, openbaar vervoer en auto de Kempenaren naar de dorpen brengt. De *HOV-knoop* in Eersel, waar HOV4 en HOV4-light op elkaar aansluiten kan op termijn uitgroeien tot *Brainporthub*. De HOV-knoop vormt een logische plek voor verbindingen in de richting van Bergeijk/Lommel en Eindhoven Airport/*BIC*.

Landschap en klimaat

Uit de Foto van De Kempen blijkt dat het kenmerkende mozaïeklandschap het fundament vormt voor een prettige woon- en leefomgeving. Waar het buitengebied voorheen vooral het domein was van natuur en landbouw, maken andere vormen van ruimtegebruik de laatste decennia meer en meer aanspraak op dit gebied. Er vindt al langer een verstedelijking plaats voor nieuwe woonbuurten en bedrijventerreinen. Daarnaast leggen recreatieve bedrijvigheid en activiteiten een extra druk op natuur en landschap.

Relatief nieuw is het ruimtegebruik dat te maken heeft met het veranderende klimaat – denk aan de productie van duurzame energie en de berging van steeds grotere hoeveelheden regenwater die in korte tijd vallen. Tot slot is door intensivering van de

HOV 4 en HOV 4-light
HOV 4 is de snelle busverbinding van het centrum van Eindhoven, via Veldhoven over de vluchtstrook van de A67 naar Eersel. Het vervolg van HOV 4 gaat om de hoogwaardige busverbinding via Bladel naar Reusel.

HOV 4-light wordt gevormd door de busverbindingen vanaf Eersel via Bladel naar Reusel en vanaf Eersel naar Bergeijk. Op deze verbindingen krijgt de bus voorrang op de rest van het gemotoriseerde verkeer.

HOV-knoop
Een hoogwaardig-openbaar-vervoersknoop (kortweg: HOV-knoop) is een plek waar meerdere vervoersvormen (fiets, openbaar vervoer, auto) samenkomen. Het is een toegankelijk centraal punt waarmee een efficiënte en duurzame verplaatsing van A naar B mogelijk wordt.

Brainporthub
Deze hub is een park & ride buiten de stad met een belangrijke bovenregionale functie voor de afvang van automobilisten, dus ook voor bezoekers van buiten de regio. De Brainporthub biedt hen een snelle en duurzame transfer richting hun eindbestemming, veelal richting grote werkgevers en naar het stedelijk gebied. Het is plek waar doorreizigers maar relatief kort zijn. Reizigers, veelal woon-werkverkeer, parkeren de auto op deze hub buiten het stedelijk gebied en stappen daar over op (hoogwaardig) openbaar vervoer.

BIC
BIC staat voor Brainport Industries Campus. De BIC is een bedrijvenpark voor bedrijven die onderdeel zijn van de toeleverketen voor de multinationals in de Brainportregio. De gemeente Eindhoven en ASML zijn overeengekomen dat de nieuwe fabriek van ASML wordt toegevoegd aan de BIC.

04

landbouw de symbiose tussen landbouw en natuur veelal verloren gegaan, met grote negatieve gevolgen voor de biodiversiteit.

Zoals hiervoor al is gebleken, is nieuwe gebruiksruimte voor wonen en bedrijven onontkoombaar. Daarnaast hebben De Kempen een functie van landelijke en natuurlijke 'achtertuin' van de Brainportregio, van een bovenregionaal niveau. Bij het zoeken naar locaties voor deze verstedelijking is een zorgvuldige afweging nodig, waarbij water en bodem sturend zijn en er ruimte blijft voor versterking van natuur, behoud van het landschap met cultuurhistorische bebouwingsclusters, verbetering van de landbouw en herstel van de verwevenheid van natuur en landbouw. Daarnaast willen we onze omgeving meer klimaatrobuust maken, zodat we grote hoeveelheden regenwater goed opvangen, om vast te houden of te verwerken. Ook gaan we hiermee *hittestress* tegen. Deze opgave komt in een *groenblauwe gebiedsgerichte aanpak* voor de gebieden Kempenland-West en Grenscorridor aan de orde. Een algemene opgave is de toevoer van voldoende energie. Ook wij hebben te maken met *netcongestie*. Verzwaring van het elektriciteitsnet is pas gepland na 2031.

Voorzieningen

De voorzieningen in De Kempen staan op verschillende manieren onder druk. Ook hier hebben vergrijzing en vergroening een grote invloed. De vergrijzing maakt dat er steeds meer aanspraak wordt gemaakt op zorgvoorzieningen, terwijl er steeds minder 'handen' beschikbaar zijn om die zorg te kunnen bieden. Zo zal in de periode tot 2040 bijna een verdubbeling van het aantal 75-plussers plaatsvinden. Het aantal ouderen dat behoefte heeft aan 24-uurszorg of zorg op afroep neemt na 2030 toe met 70%. Het landelijke beleid is erop gericht om nauwelijks nog nieuwe verpleeghuisplekken te creëren. Hierdoor moeten we de woonvragen van senioren steeds meer in reguliere woningen opvangen. Dit beleid is een gevolg van de personeelstekorten in de zorg. In de periode tot 2040 verwachten we daarom een tekort aan 1.200 zorgplekken. Dat vraagt niet alleen om extra voorzieningen, maar vooral om voldoende personeel.

De omgekeerde beweging zien we in het basisonderwijs. Door ontgroening zijn er steeds minder kinderen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het behoud van een basisschool en voldoende kinderopvang belangrijk, omdat dat voor jonge gezinnen vaak wel voorwaarde is om te blijven of zich er te vestigen.

Voor levendige en aantrekkelijke dorpsharten is het noodzakelijk dat er voldoende winkels en horecagelegenheden zijn, en dat de dorpsharten goed bereikbaar zijn. Het aantal winkels in de kleine dorpen is de laatste jaren afgenomen en bestaande winkels hebben moeite met het vinden van opvolging. Daarnaast is er behoefte aan andere vormen van vermaak.

Ongeveer de helft van de Kempenaren kampt met overgewicht. Hoewel dit percentage niet veel anders is dan in Nederland als geheel, is het wenselijk dit aantal terug te brengen. Dat vraagt om veranderingen in het levenspatroon van mensen. Slechts een kleine 46% van de Kempenaren voldoet namelijk aan de beweegrichtlijn. Aantrekkelijke mogelijkheden om aan sport te doen en een plezierige omgeving om te wandelen of te fietsen nodigen uit om in beweging te komen.

Samenleving

Het behoud van de Kempische identiteit is een veelgehoord onderwerp. Zoals we eerder al aangaven bepalen vele factoren de identiteit van een gebied. Een belangrijk deel komt voort uit de samenleving. De Kempen worden gekenmerkt door een actief verenigingsleven en het er voor elkaar zijn. Doordat het aantal Kempenaren dat zich wil of kan inzetten voor de vereniging en elkaar afneemt, staat het verenigingsleven echter onder druk. Dit komt door vergrijzing en ontgroening, en wordt versterkt door de individualisering van de samenleving – een fenomeen dat zich al enige decennia in heel Nederland voordoet.

Als gevolg van de schaalsprong zullen zich mensen van elders in De Kempen gaan vestigen. Mensen die vaak andere opvattingen en gebruiken hebben, ongeacht hun komaf. De opgave is om deze nieuwkomers bekend te maken met de Kempische identiteit en het hen mogelijk te maken daarvan onderdeel te worden.

Hittestress
Als gevolg van klimaatverandering warmt de omgeving op. Extreme, langdurige hitte vermindert het functioneren van mensen en kan schadelijk zijn de voor gezondheid. Koelere plekken in de openbare ruimte bieden de mogelijkheid om af te koelen en gaan het opwarmen van de (stedelijke) omgeving tegen.

Groenblauwe gebiedsgerichte aanpak
De klimaat-, natuur-, water- en landbouwopgaven zijn nauw met elkaar verweven. Met de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak wordt gezocht naar slimme combinaties van oplossingen die bijvoorbeeld de natuur versterken, de kwaliteit van ons water en onze bodem verbeteren en kansen bieden voor de landbouw.

Netcongestie
Doordat we overstappen op duurzame energie, neemt het gebruik en de opwek van elektriciteit toe. Op verschillende plekken in Nederland is daardoor onvoldoende ruimte (capaciteit) op het elektriciteitsnet. Dit zorgt voor file op het elektriciteitsnet op piekmomenten: netcongestie.

De alternatieve Kempische ambitie

05

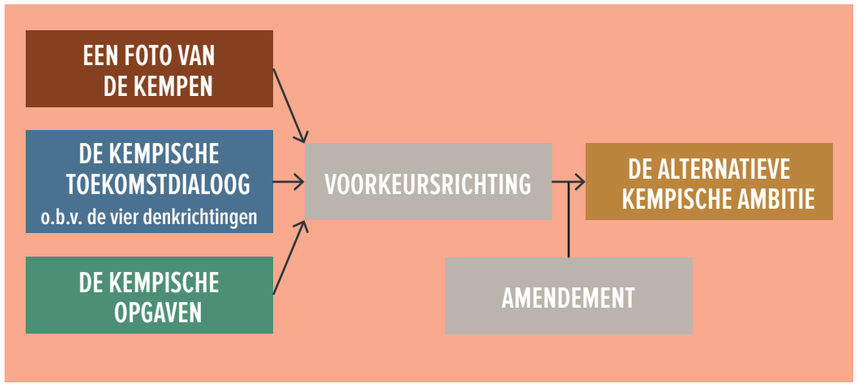
Van denkrichtingen naar de alternatieve Kempische ambitie

In het kader van het bestuursopdracht van de Ontwikkelstrategie zijn vier denkrichtingen opgesteld, waarlangs de effecten van de Kempische opgaven kunnen worden bepaald en die gebruikt zijn als gesprekstarter tijdens de toekomstdialoog. De vier denkrichtingen zijn:

- Minimale groei
  De dorpen groeien geleidelijk door. Er komen pakweg 5.000 woningen en een bedrijventerrein bij.
- Gelijk verdeelde groei
  Er komen ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij. De woningen worden gelijk verdeeld over de vier gemeenten. Alle dorpen en bedrijventerreinen worden ruim een derde groter.
- Groei nabij stedelijk gebied
  Ook in deze denkrichting komen er ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij, maar dan op één locatie in De Kempen, in de richting van Eindhoven. Daar ontstaat een nieuwe ‘knoop’. De dorpen groeien een beetje.
- Groei in nieuwe kern
  We vangen de groei met ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein op met een nieuwe groeikern op een andere plek in De Kempen.

Vanuit de vier denkrichtingen is een vijfde denkrichting - de voorkeursrichting - gecreëerd, die heeft - na amendement - geleid tot een alternatieve ambitie op de schaalsprong.

Tegenstrijdigheden zorgen ervoor dat niet alles kan en dat er overwogen keuzes zijn gemaakt.

De alternatieve visie op hoofdlijnen

In de alternatieve visie gaat de gemeente Eersel slechts gedeeltelijk mee in de denkrichtingen ‘gelijk-verdeelde groei’ en ‘groei nabij stedelijk gebied’:

- De gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden gaan mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong. De gemeente Eersel gaat daar gedeeltelijk in mee. In de Kempenregio groeien we daarom tot 2040 met minimaal 6.950 tot maximaal 10.250 woningen.[1] We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal na evaluatie bij te stellen.
- We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.
- Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de kernen Bergeijk, Bladel, Hapert en Reusel meer dan de autonome woningbehoefte. Daarnaast groeit de kern Riethoven, gezien zijn ligging nabij het stedelijk gebied, meer om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.[2]
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden ze uit, en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.

Uit de toekomstdialoog volgt dat de Kempenaren trots zijn op hun sociale identiteit met haar verenigingsleven, kenmerkende tradities zoals carnaval, en de ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken. Deze Kempische identiteit wordt daarnaast gekenmerkt door ruimtelijke aspecten zoals de ruim opgezette kernen, weinig hoogbouw en de groene omgeving die altijd in een mum van tijd te bereiken is. Deze identiteit is belangrijk voor het welbevinden van de inwoners en dient behouden te blijven.

We streven naar het volgende toekomstbeeld voor De Kempen in 2040:

“In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met het actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

Om dit toekomstbeeld te bereiken houden we vast aan de volgende leidende principes:

- We sturen op plannen in het fysieke domein (wonen, werken, mobiliteit, voorzieningen) om maatschappelijke doelen te realiseren.
- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Ter borging van het karakter van de kernen en daarbij horende sociale cohesie wordt voor eigen inwoners en voor hen die terug willen keren naar De Kempen binnen de eigen gemeenten - voor zover de wetgeving hiervoor mogelijkheden biedt - beleid gevoerd om hen een voorrangspositie te bieden op nieuwe woningen.
- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.
- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met geschikte vervoermiddelen voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan uitstoot, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen. Zo bewaren en bevorderen we de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.
- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.
- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden, om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te behouden.
- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaar en de nieuwkomers.

De alternatieve visie gaat in op de zes thema’s: wonen, werken, bereikbaarheid, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. Voor elk thema wordt aan de hand van de ‘draaiknoppen’ ambitie, locatie en prioriteit richting gegeven. Alle ambities hebben als doel om bij te dragen aan de brede welvaart van De Kempen en daarmee het welzijn van alle Kempenaren. Brede welvaart en subjectief welzijn wordt hiermee voorwaarde voor toekomstige ontwikkelingen.

[1] *Ter vergelijking: in de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 hanteren we de volgende bandbreedte voor de gehele Kempen: minimaal 8.950 tot maximaal 13.000 woningen.*

[2] *Voor zover mogelijk binnen de fysieke mogelijkheden en begrenzingen vanuit onder andere bodem, water en natuur, en de milieucontouren van Eindhoven Airport.*

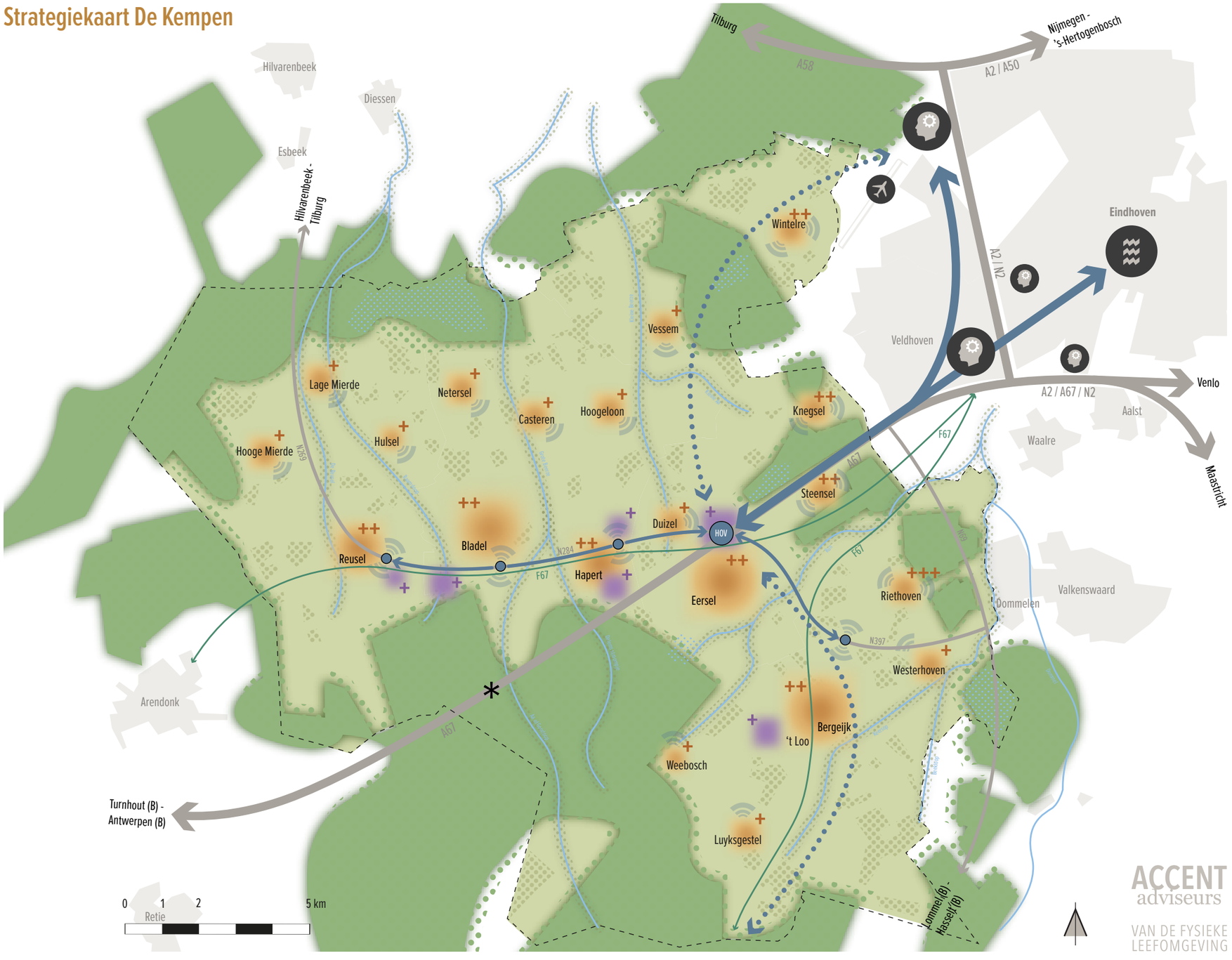
“Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren.”

05

“In onze samenleving is iedereen welkom
en leren we elkaar graag kennen.”

05

Strategiekaart De Kempen

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

05

“Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer.”

Wonen

- Nieuwe woningen sluiten qua uitstraling aan bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte.
- Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft.

Ambitie

1. De gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden gaan mee met de woningvraag volgend uit de schaalsprong. De gemeente Eersel gaat daar slechts gedeeltelijk in mee. In de Kempenregio groeien we daarom tot 2040 met minimaal 6.950 tot maximaal 10.250 woningen. Om dit aantal te realiseren is het creëren van een buffer noodzakelijk, zodat bij er planvertraging of -uitval voldoende plannen zijn om dit aantal mogelijk te maken.

   We houden de flexibiliteit om, indien nodig, het woningbouwaantal binnen een bandbreedte na evaluatie bij te stellen. Per gemeente hanteren we onderstaande richtinggevende bandbreedte.

2. We geven invulling aan de vraag naar woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder senioren en starters. Ook zetten we in op betaalbare woningen en de huisvesting van overige aandachtsgroepen, zoals zorgbehoevenden, arbeidsmigranten, statushouders en asielzoekers.
3. Met collectieve wooninitiatieven zetten we in op het versterken van de saamhorigheid, de zorg voor elkaar en het tegengaan van eenzaamheid.

Locatie

1. We zien de grote vraag naar woningen in de regio als kans om elk dorp van elke gemeente qua woningaantallen te laten groeien. We bouwen zodat ten minste wordt voorzien in de autonome woningbehoefte van de betreffende kern, waarmee we de leefbaarheid behouden en waar mogelijk versterken.

Gemeente	Minimale ambitie	Maximale ambitie
Bergeijk	+1.750 woningen	+3.000 woningen
Bladel	+2.250 woningen	+3.000 woningen
Eersel	+2.000 woningen	+2.750 woningen
Reusel-De Mierden	+950 woningen	+1.500 woningen
Totaal De Kempen	+6.950 woningen	+10.250 woningen

2. Vanwege het bestaande voorzieningenaanbod groeien de kernen Bergeijk, Bladel, Hapert en Reusel) meer ten opzichte van de autonome woningbehoefte. Daarnaast groeit de kern Riethoven, gezien zijn ligging nabij het stedelijk gebied, meer om de woningbehoefte vanuit de schaalsprong op te vangen.
3. De woningtypologie en de dichtheid van nieuwe woningen sluit aan bij de lokale woonbehoefte en opgave van de betreffende kern.
4. Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van onze regio behouden blijft. Om het groen in de kernen te behouden en om aan de woningopgave te voldoen is de uitbreiding van onze kernen echter noodzakelijk. Hierbij zijn water en bodem sturend.

Prioriteit

1. Prioriteit ligt bij het opvangen van de schaalsprong in de kernen nabij het stedelijk gebied, denk aan Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel. Hiervoor is belangrijk dat snel onderzocht wordt waar deze woningen gerealiseerd kunnen gaan worden en planologische voorbereidingen te starten.
2. We monitoren de toewijzing van woningen aan mensen met sociale, economische of maatschappelijke binding met De Kempen. Mocht dit in een bepaald segment in een gemeente onder grenzen vanuit de Huisvestingswet komen te liggen, kunnen we op lokaal niveau overwegen om nieuwe instrumenten uit de Huisvestingswet in te zetten.

Huisvestingswet

De aangepaste Huisvestingswet (2024) biedt meer ruimte om woningen met voorrang toe te wijzen aan mensen met lokale, maatschappelijke of economische binding in sociale huur, middenhuur of nieuwbouw betaalbare koop. Dit is alleen mogelijk als er aantoonbare schaarste is die leidt tot verdringing. Daarvan is sprake als meer dan 50% van de vrijkomende woningen in een afzonderlijk segment naar mensen van buiten de gemeente gaat.

05

3. We bouwen nieuwe woningen in de kernen naar gelang demografische ontwikkelingen en behoefte met speciale aandacht voor starters en senioren. Deze doelgroepen vragen om specifieke woonvormen zoals kleinere en betaalbare woningen voor starters uit eigen regio.
4. Focus ligt op het behouden en toevoegen van seniorenwoningen in de dorpscentra van met name Bergeijk, Bladel, Eersel, Hapert en Reusel. Op deze manier wonen de senioren nabij bestaande voorzieningen en ontstaat er voldoende volume voor ondersteunende voorzieningen. Daarnaast zal dit de doorstroming op de woningmarkt bevorderen doordat de huizen die achtergelaten worden door de senioren beschikbaar worden voor andere doelgroepen.

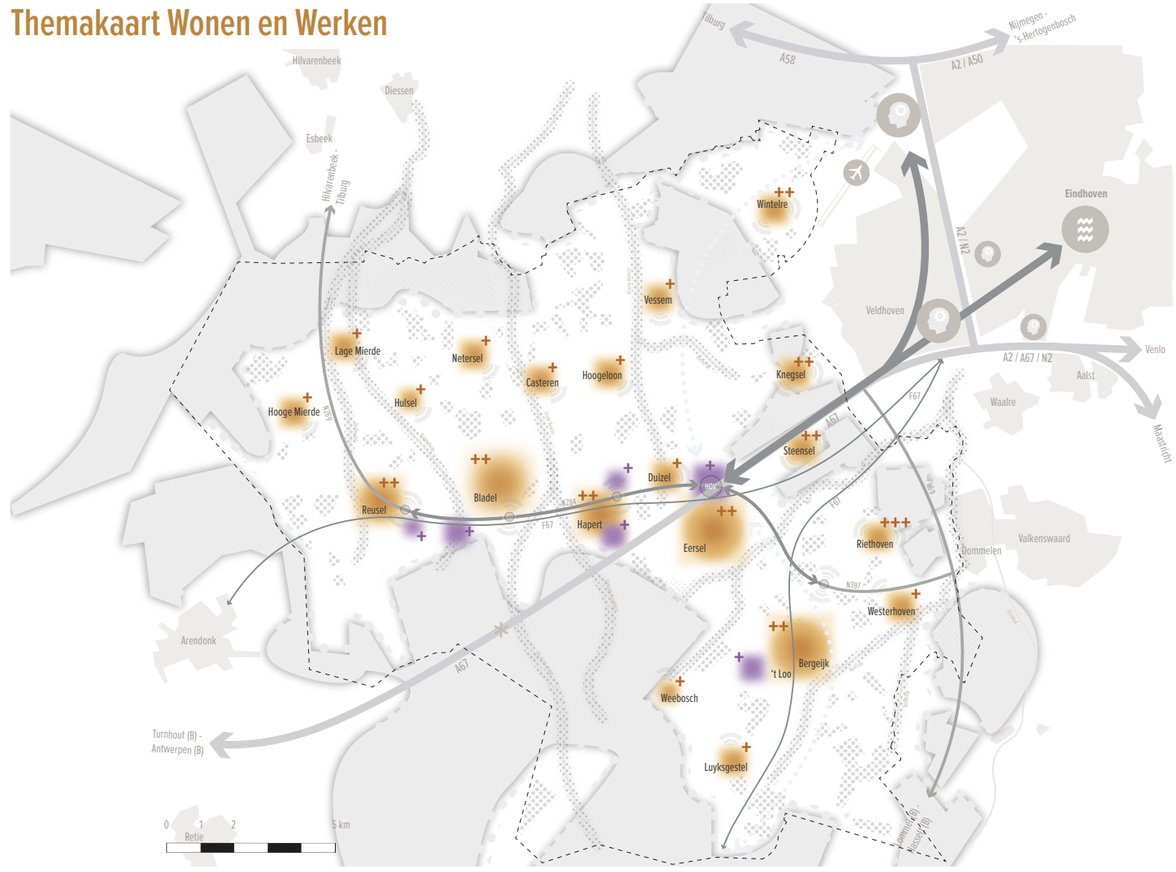
Voorzieningen in kleine kernen

Tijdens de toekomstdialoogavonden is de nadrukkelijke wens van de Kempenaren uitgesproken voor het versterken en toevoegen van (basis)voorzieningen, met name ook in de kleine kernen. Ondanks dat voorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid van de kernen is de gedachte dat elke kern kan beschikken over een compleet voorzieningenaanbod niet reëel. Onderstaand rekenvoorbeeld toont aan hoeveel inwoners en woningen een kern moet hebben om een bepaalde voorziening levensvatbaar te maken en houden. Hiervoor hanteren we de gemiddelde huishoudensgrootte in De Kempen van 2,33 personen per huishouden (CBS, 2023).

Huisarts	Gemiddeld aantal huisartsen in Nederland per 1.000 inwoners	0,66
	Inwoners benodigd voor één huisarts	1.515
	Benodigde woningen voor één huisarts	651
Cafetaria	Gemiddeld aantal cafetaria's in Nederland per 1.000 inwoners	0,55
	Inwoners nodig voor één cafetaria	1.818
	Benodigde woningen voor één cafetaria	781
Voetbalvereniging	Gemiddeld aantal sportvelden in Nederland per 1.000 inwoners	0,96
	Inwoners nodig voor één sportveld	1.042
	Benodigde woningen voor één sportveld	447

Uitleg tabel: om een extra huisarts in een willekeurige kern of cluster van kernen mogelijk te maken moeten er dus 651 woningen toegevoegd worden. Voor een kern als de Weebosch, met 218 woningen, betekent dit een groei met 199%. Hulsel dient met 323 woningen te groeien, wat gelijk staat aan een groei van 98% ten opzichte van de huidige situatie.

Themakaart Wonen en Werken

Legenda

- Kempisch dorp
- bedrijventerrein
- \+ groei voor autonome behoefte
- ++ groei voor autonome behoefte en schaalsprong
- +++ extra groei voor autonome behoefte en schaalsprong nabij stedelijk gebied

05

Werken

- We kiezen voor selectieve groei van onze economische welvaart waarbij we inzetten op de lokale en regionale werkmilieus die het economische profiel van De Kempen versterken. Betrokken ondernemers vormen een ondersteunende factor in het verenigingsleven binnen onze regio.

Ambitie

1. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong ontwikkelen we ten minste 90 hectare[3] aan nieuwe bedrijventerreinen in de regio, waarvan 40% aan kleinschalige lokale terreinen en 60% op een grootschalig subregionaal terrein: het Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2). Het versterken van de lokale en regionale werkmilieus heeft een positief effect op de lokale werkgelegenheid en (brede) welvaart van de regio door de verbondenheid met onder andere sponsoring van het lokale verenigingsleven.
2. We zetten in op het behouden en versterken van de vrijetijdssector.

Locatie

1. We breiden bestaande lokale bedrijventerreinen uit of ontwikkelen nieuwe lokale bedrijventerreinen om in de lokale behoefte te kunnen voorzien.
2. Ons nieuwe subregionale bedrijventerrein (KBP 2) ontwikkelen we op een gunstige locatie ten opzichte van de A67 en de nieuwe HOV-verbinding.

Prioriteit

1. In de periode tot 2030 volgen we het scenario “EIB hoog”, waarbij we circa 60 hectare bedrijventerreinen ontwikkelen. In de periode tot 2040 volgen we het scenario “EIB laag”. In deze periode ontwikkelen we de overige 30 hectare.
2. Bestaande bedrijventerreinen willen we waar mogelijk revitaliseren en verduurzamen. In sommige gevallen herstructureren we de bedrijventerreinen.

[3] *Hoewel het amendement vraagt om een uitwerking van 50% van de aantallen, is hier vastgehouden aan de volledige Kempische behoefte van 90 hectare. In het geval het Kempisch Bedrijvenpark 2 niet gerealiseerd kan worden in Eersel, moet er worden gekozen voor of gezocht worden naar een andere locatie van voldoende omvang in De Kempen of mogelijk buiten De Kempen.*

Bereikbaarheid en mobiliteit

- We leggen de nadruk op bereikbaarheid voor jong en oud met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. We streven naar een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Hiermee beperken we de negatieve invloed van mobiliteit, denk aan emissie, files en ongewenst doorgaand (zwaar) verkeer door de kernen, om zo de leefbaarheid en verkeersveiligheid van onze regio te bewaren en te bevorderen.

Ambitie

1. Om de druk op het wegennet binnen en buiten de kernen te verminderen zetten we in op het opwaarderen van het bestaande lokale fietsnetwerk en de aanleg van de snelfietsverbinding F67 (De Kempenroute), zonder hierbij afbreuk te doen aan de autobereikbaarheid van onze kernen.
2. Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong investeren we in een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Dit doen we door de realisatie van een HOV-verbinding naar De Kempen (HOV4 en HOV4-light). Deze leidt tot de realisatie van een regionale HOV-knoop in Eersel, die op termijn kan uitgroeien tot Brainporthub. HOV4 en HOV4-light maken een fijnmazig netwerk aan kleinere HOV-haltes met passend openbaar vervoer voor alle kernen mogelijk.
3. Naast het verbeteren van de fietsbereikbaarheid en (H)OV denken we aan inzet van slimme mobiliteitsoplossingen.

Locatie

1. Door de aanleg van een hoogwaardige OV-verbinding op de vervoersas Veldhoven - Eersel - Hapert - Bladel - Reusel (HOV4 en HOV4-light) is de realisatie van een HOV-knoop mogelijk. Vanwege de gunstige ligging op die as realiseren we de HOV-knoop nabij de A67-afrit Eersel. We onderzoeken of extra ov-verbindingen van Bergeijk naar Lommel en Eindhoven Airport/BIC nodig zijn.
2. Om de verkeersveiligheid in onze kernen te waarborgen, te verbeteren en ongewenst doorgaand vervoer te beperken zoeken we naar maatwerkoplossingen op kernniveau. Waar nodig breiden we ons fijnmazige mobiliteitsnetwerk uit met nieuwe OV-verbindingen en (auto)-infrastructuur. We onderzoeken of een extra afrit op de A67 ter hoogte van Reusel mogelijk is.

Prioriteit

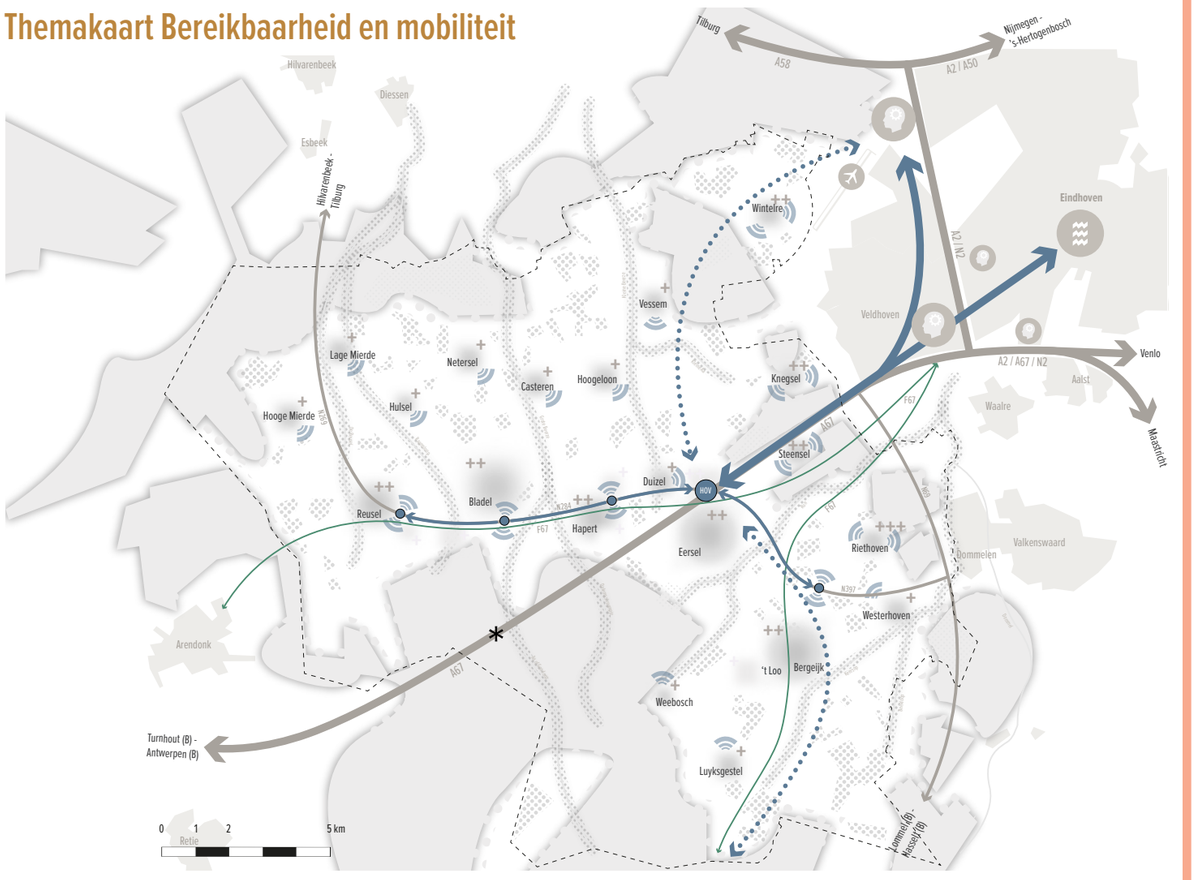
1. We zetten in op veilige, comfortabele fietsverbindingen tussen de kernen en directe, veilige en comfortabele verbindingen naar het stedelijk gebied. Daarnaast zetten we in op een goed fietsnetwerk dat de kernen, werklocaties, recreatieve voorzieningen en de natuurlijke omgeving met elkaar verbinden.

2. Het realiseren van HOV4, HOV4-light en de HOV-knoop, en het daaruit volgende fijnmazige netwerk van openbaar vervoer en andere mobiliteitssystemen, heeft gezien de schaalsprong hoge prioriteit. Een goede bereikbaarheid en ontsluiting van alle kernen voor jong en oud draagt bij aan de leefbaarheid van onze regio.

Legenda

- HOV-knoop De Kempen
- regionaal autonetwerk
- HOV 4
- HOV 4 light
- HOV-halte
- OV-verbinding (in onderzoek)
- snelfietsverbinding De Kempen (F67)
- fijnmazig mobiliteitsnetwerk
- zoekgebied afrit A67

Themakaart Bereikbaarheid en mobiliteit

05

Landschap en klimaat

- We zetten in op het behouden en versterken van ons landschap dat wordt gekenmerkt door een mozaïek aan bossen, heide en vennen, beekdalen, akkers en weilanden afgewisseld met bebouwing. Bij de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend.

Ambitie

1. We zetten in op het behouden en versterken van onze natuur en mozaïeklandschap. Waar mogelijk geven we meer ruimte aan natuurgebieden en creëren we nieuwe ecologische verbindingszones om het mozaïeklandschap te versterken. Dit aantrekkelijke landschap draagt ook bij aan de recreatie- en vrijetijdssector van De Kempen.
2. De agrarische sector met zijn akkers en weiden, en dierhouderijen is en blijft een belangrijk onderdeel van De Kempen. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector.
3. We sluiten aan bij de strategie voor besparing, grootschalige opwek van duurzame energie en warmte zoals is vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0.

Locatie

1. De beken in De Kempen vormen een belangrijke ruimtelijke structuur en zorgen voor een groenblauwe dooradering van het landschap die de kernen van elkaar scheidt. Een groene buffer kan een ruimtelijke scheiding vormen met het stedelijk gebied van Eindhoven en Veldhoven. Door deze gebieden robuuster/ breder te maken draag je bij aan de Kempische identiteit (individuele kernen in het groen). Op deze wijze wordt er ook een bijdrage geleverd aan de ecologische hoofdstructuur, biodiversiteit, tegengaan van hittestress en ruimte voor waterberging.
2. We streven naar diversiteit in landbouw gericht op verbetering van de omgevingskwaliteit. Water en bodem en de nabijheid van natuur, woningen en recreatie zijn sturend in het bepalen van locaties en het type landbouw.

Prioriteit

1. Om de natuur te bevorderen en agrariërs perspectief te bieden zetten we in op een transitie naar een duurzamere landbouwsector. We sluiten hiervoor aan bij de provinciale aanpak en de GGA’s ‘Kempenland-West’ en ‘Grenscorridor’.

05

“Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen.”

Voorzieningen

- We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen.

Ambitie

1. We streven ernaar om ons bestaande voorzieningenniveau eerder te versterken dan te behouden om de leefbaarheid en de levendigheid in onze kernen te waarborgen, en de geestelijke en lichamelijke gezondheid van alle Kempenaren te bevorderen. Waar mogelijk versterken we onze (bovenlokale) voorzieningen of breiden die uit en bieden we diversiteit in aanbod van onder andere sportvoorzieningen, en culturele en maatschappelijke voorzieningen.
2. De (hightech) maakindustrie die zo kenmerkend is voor onze regio willen we graag behouden. Het toevoegen van middelbaar beroepsonderwijs (mbo) gericht op sectoren die van groot belang zijn in de Brainportregio, zoals techniek, zorg, landbouw en de vrijetijdssector is wenselijk.
3. We zien de komst van nieuwkomers als een kans om vergrijzing tegen te gaan, (zorg)voorzieningen te behouden en het tekort aan personeel in de maatschappelijke sectoren (zoals zorg en onderwijs) op te vangen.

Locatie

1. In alle kernen behouden en versterken we het voorzieningenaanbod aan de hand van de lokale vraag.
2. Gezien de vergrijzing en de toename van het aantal inwoners is het van belang om eerstelijnszorg (huisarts, apotheek) in de nabijheid te hebben.
3. Voor bovenlokale voorzieningen zoeken we naar goed bereikbare locaties passend in de ruimtelijke structuur.

Prioriteit

1. Personeelstekorten in de maatschappelijke dienstverlening blijft een aandachtspunt. Het terugdringen van de personeelstekorten is een voorwaarde voor het opvangen van de schaalsprong in De Kempen. We zien kansen in het creëren van aantrekkelijke arbeidsplaatsen door de clustering van maatschappelijke voorzieningen in bijvoorbeeld nieuwbouw.
2. We zetten in op het ontwikkelen van ontmoetingsplekken en voorzieningen voor de Kempische jeugd, jongvolwassenen en ouderen. Op deze manier houden we onze kernen levendig en aantrekkelijk voor iedereen.
3. Door de groei van het aantal woningen is het belangrijk dat het aanbod van voorzieningen (zoals zorg en onderwijs) blijft aansluiten op de vraag, zowel kwantitatief als kwalitatief. Denk hier aan mbo-, speciaal en internationaal onderwijs.

Samenleving

- We zetten in op het behouden van de Kempische cultuur die de regio zo geliefd maakt voor de Kempenaren en nieuwkomers.

Ambitie

1. We zijn trots op onze Kempische manier van leven dat zich typeert door genieten en gezelligheid. We kennen onze dorpsgenoten en leren nieuwe buurtgenoten graag kennen. Deze cultuur behouden en versterken we door dit uit te dragen met actieve communicatie, het organiseren van waardevolle evenementen en fysieke ingrepen die ontmoeting stimuleren.
2. De sociale cohesie blijft behouden door in te blijven zetten op een actief verenigingsleven waar vrijwilligers een belangrijke rol spelen. Verenigingen dragen sterk bij aan een bruisende regio.
3. Nieuwkomers zijn van harte welkom in onze regio en dragen bij aan het in stand houden van onze verenigingen. We streven naar een goede integratie in onze Kempische gemeenschap zodat iedereen zich snel thuis voelt en actief kan bijdragen aan onze samenleving.

Locatie

1. Onze samenleving is niet locatie gebonden. Het DNA van De Kempen moet overal te voelen zijn, zowel in onze kernen als in de omliggende landschappen.

Prioriteit

1. We zetten ons in om de Kempische cultuur te behouden.
2. We geven uitvoering aan de integratie van nieuwkomers in De Kempen. Het organiseren van taal- en cultuurlessen voor nieuwkomers helpt bij een goede integratie in onze samenleving.

06

Bestuurlijke samenvatting impactbeoordeling

De Impactbeoordeling bevat een analyse van de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, ook wel het 100%-scenario, en de Alternatieve visie op de schaalsprong, die als 50%-scenario wordt aangemerkt. Het doel van de impactbeoordeling is om de effecten van beide scenario's op de zes thema's binnen de brede welvaart inzichtelijk te maken. Deze beoordeling dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de ontwikkelstrategie door de gemeenteraad van Eersel.

In september en oktober 2024 hebben de gemeenteraden van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de voorkeursrichting voor de Ontwikkelstrategie De Kempen besproken. Deze voorkeursrichting is gezamenlijk door de vier Kempengemeenten opgesteld. De afwegingen en keuzes die in de strategie zijn opgenomen zijn gebaseerd op provinciaal en regionaal beleid en op de uitkomsten van een participatietraject, dat is gehouden onder De Kempenaren. De voorkeursrichting is door de gemeenteraden van Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden aangenomen.

In de gemeenteraadsvergadering van 24 september 2024 heeft de gemeenteraad van Eersel de voorkeursrichting voor kennisgeving aangenomen. Daarnaast is een amendement aangenomen om naast de voorkeursrichting een 50%-scenario uit te werken. Het amendement heeft tot doel de impact op voorzieningen, verenigingen, veiligheid en sociale cohesie duidelijk in beeld te brengen voor de gemeente Eersel en haar inwoners.

Aan het amendement is uitvoering gegeven met een impactbeoordeling. De impactbeoordeling bevat bovendien een verbreding van de analyse, doordat alle zes thema's van de brede welvaart (wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, voorzieningen, landschap en klimaat, en samenleving) beoordeeld zijn. Waar nodig zijn de effecten op omliggende gemeenten benoemd.

Wonen

Uitgangspunt in het 100%-scenario is een maximaal aantal van 5.500 nieuwe woningen voor Eersel voor de periode tot 2040. In het 50%-scenario bedraagt dit aantal maximaal 2.750 nieuwe woningen. Als gevolg van de schaalsprong zal er een toenemende druk op de woningmarkt zijn. Het bouwen van een groter aantal woningen verlicht deze druk het meest. Het bouwen van minder woningen, zoals in het 50%-scenario het geval is, heeft tot effect dat de huizenprijzen verder stijgen en de beschikbaarheid van betaalbare woningen afneemt. Doordat meer kapitaalkrachtige nieuwkomers zich in de regio gaan vestigen, vindt verdringing plaats van lokale woningzoekenden naar omliggende gemeenten. Ook in deze gemeenten zal de krapte daarom toenemen.
Het 50%-scenario heeft bovendien tot gevolg dat de Kempenbrede strategie om het zwaartepunt van de woningbouw nabij het stedelijk gebied te leggen, niet uitvoerbaar is.

Werken

Voor de impactbeoordeling voor het thema werken is onderscheid gemaakt in de kleinschalige lokale bedrijventerreinen en het regionale Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2). Het 100%-scenario volgt de regionale opgave van 54 hectare voor het KPB 2. In de

impactbeoordeling van het 50%-scenario is rekening gehouden met slechts ruimte voor 27 hectare voor dit regionale bedrijvenpark. Minder bedrijventerreinen betekent ook minder banen en een beperking van de economische groei van de regio.
Er wordt in de impactbeoordeling van uitgegaan dat het KBP 2 in de gemeente Eersel landt, ondanks dat hier nog geen besluit over is genomen. In het geval het KBP 2 niet volledig gerealiseerd wordt in Eersel, moet worden gekozen voor of gezocht worden naar een andere locatie van voldoende omvang in De Kempen. Als die niet beschikbaar blijkt bestaat de kans dat gekozen wordt voor een subregionaal bedrijventerrein buiten de Kempenregio. Als Kempische bedrijven die door willen groeien moeten verplaatsen naar een regionaal bedrijventerrein buiten De Kempen vergroot dit de woon-werkafstand van de Kempisch medewerkers die daarom mogelijk wisselen van werkgever. Het gevolg zal zijn dat bedrijven, vanwege de ontstane fysieke afstand, én een belangrijk deel van hun vakmensen verliezen én een belangrijk deel van hun ketennetwerk in De Kempen verliezen.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Om de groei in de regio te ondersteunen, is investeren in goede OV-verbindingen hoe dan ook belangrijk. De ontwikkelstrategie richt zich op een mobiliteitstransitie met een HOV-lijn, een regionale HOV-knoop (die kan uitgroeien tot Brainporthub) en een netwerk van haltes. In het 50%-scenario en bij een besluit om geen HOV-knoop te realiseren, wordt de HOV-potentie voor zowel de gemeente Eersel als de gehele Kempenregio beperkt.

Voorzieningen

De noodzaak van veel voorzieningen is lineair gekoppeld aan het aantal woningen. Tweemaal zoveel huishoudens vraagt bijvoorbeeld ook twee maal zoveel huisartsen. Anderzijds biedt een groter aantal woningen ook de mogelijkheid om andere, meer regionale voorzieningen, te behouden of te versterken.

Landschap en klimaat

Uitgangspunt in beide scenario's is dat uitbreiding voor woningbouw en bedrijventerreinen ten koste gaat van het landbouwareaal, omdat onze natuur beschermd is. Deze impact is overigens zeer beperkt. Op dit moment wordt 60% van het grondgebruik door de landbouw ingevuld. In het 100%-scenario zal minder dan 3 procentpunt landbouwareaal verloren gaan. In het 50%-scenario is dit ruim 1 procentpunt.
Het 100%-scenario leidt tot meer verharding dan het 50%-scenario, hetgeen een grotere wateropgave betekent. De impact op de gebiedsoverstijgende klimaatopgaven is niet afhankelijk van het gekozen scenario. De woningen die niet in Eersel of De Kempen worden gebouwd, zullen elders gebouwd worden.

Samenleving

Het effect van het 50%- en 100%-scenario op het verenigingsleven is lastig te voorspellen. De aanwas van meer verenigingsleden wordt waarschijnlijk wel vergroot door het bouwen van meer woningen. Hoewel er in het 100%-scenario meer nieuwkomers zijn dan in het 50%-scenario, is het percentage nieuwkomers in de verschillende kernen lager, doordat meer inwoners van Eersel in hun gemeente kunnen blijven wonen. In het 100%-scenario is het absorptievermogen van de kernen daarom naar verwachting groter, wat de integratieopgave enigszins kan verlichten.

Colofon

Deze alternatieve visie op de schaalsprong is opgesteld in navolging op het amendement van de gemeenteraad van Eersel. Accent adviseurs was penvoerder en vormgever van het document.

gemeente Eersel

Postbus 12
5520 AA Eersel
gemeente@eersel.nl
0497 531 300

ACCENT adviseurs
VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

Luchthavenweg 13E
5657 EA Eindhoven
contact@accentadviseurs.nl
www.accentadviseurs.nl
040 30 300 95

ACCENT
adviseurs
VAN DE FYSIEKE
LEEFOMGEVING

Bijlage 07a – Aanvullend argument raadsvoorstel Eersel

1.5 De impactbeoordeling onderbouwt de voorgestelde strategische keuzes uit de ontwikkelstrategie
Aan het amendement van de gemeente Eersel is uitvoering gegeven met een impactbeoordeling. Dit rapport bevat een beoordeling van zowel het 100%-scenario (de uitgewerkte voorkeursrichting) en het gevraagde 50%-scenario.

Wonen
Als gevolg van de schaalsprong zal er een toenemende druk op de woningmarkt zijn. Het bouwen van een groter aantal woningen verlicht deze druk het meest. Het bouwen van minder woningen, zoals in het 50%-scenario het geval is, heeft tot effect dat de huizenprijzen verder stijgen en de beschikbaarheid van betaalbare woningen afneemt. Doordat meer kapitaalkrachtige nieuwkomers zich in de regio gaan vestigen, vindt verdringing plaats van lokale woningzoekenden naar omliggende gemeenten. Ook in deze gemeenten zal de krapte daarom toenemen.

Werken
Er is in de praktijk al veel vraag naar ruimte voor lokale bedrijven in de gemeente Eersel, waar wij op dit moment niet aan kunnen voldoen. Wanneer we kijken naar het verschil tussen vraag en aanbod in hectare in voor een lokaal bedrijventerrein, komen de aantallen te ontwikkelen hectare van het 100%-scenario dichter bij de vraagprognose tot 2040 dan die van het 50%-scenario. Een subregionaal bedrijventerrein in Eersel is in het 50%-scenario niet realistisch. Dat betekent dat 100% van het subregionale bedrijventerrein in Eersel landt, of er helemaal geen subregionaal bedrijventerrein in de Kempen komt.

Bereikbaarheid en mobiliteit
Om de groei in de regio te ondersteunen, is investeren in goede OV-verbindingen hoe dan ook belangrijk. De ontwikkelstrategie richt zich op een mobiliteitstransitie met een HOV-lijn, een regionale HOV-knoop (die kan uitgroeien tot Brainporthub) en een netwerk van haltes. In het 50%-scenario en bij een besluit om geen HOV-knoop te realiseren, wordt de HOV-potentie voor zowel de gemeente Eersel als de gehele Kempenregio beperkt.

Voorzieningen
De noodzaak van veel voorzieningen is lineair gekoppeld aan het aantal woningen. Twee maal zoveel huishoudens vraagt bijvoorbeeld ook twee maal zoveel huisartsen. Anderzijds biedt een groter aantal woningen ook de mogelijkheid om andere, meer regionale voorzieningen, te behouden of te versterken.

Landschap en klimaat
Uitgangspunt in beide scenario's is dat uitbreiding voor woningbouw en bedrijventerreinen ten koste gaat van het landbouwareaal, omdat onze natuur beschermd is. Deze impact is overigens zeer beperkt. Op dit moment wordt 60% van het grondgebruik door de landbouw ingevuld. In het 100%-scenario zal minder dan 3 procentpunt landbouwareaal verloren gaan. In het 50%-scenario is dit ruim 1 procentpunt.
Het 100%-scenario leidt tot meer verharding dan het 50%-scenario, hetgeen een grotere wateropgave betekent. De impact op de gebiedsoverstijgende klimaatopgaven is niet afhankelijk van het gekozen scenario. De woningen die niet in Eersel of De Kempen worden gebouwd, zullen elders gebouwd worden.

Samenleving
Het effect van het 50%- en 100%-scenario op het verenigingsleven is lastig te voorspellen. De aanwas van meer verenigingsleden wordt waarschijnlijk wel vergroot door het bouwen van meer woningen. Hoewel er in het 100%-scenario meer nieuwkomers zijn dan in het 50%-scenario, is het percentage nieuwkomers in de verschillende kernen lager, doordat meer inwoners van Eersel in hun gemeente kunnen blijven wonen. In het 100%-scenario is het absorptievermogen van de kernen daarom naar verwachting groter, wat de integratieopgave enigszins kan verlichten.

Aa

Impactbeoordeling

Alternatieve visie op de schaalsprong

ACCENT
adviseurs

VAN DE FYSIEKE
LEEFOMGEVING

Colofon

Titel:	**Impactbeoordeling** Alternatieve visie op de schaalsprong
Opdrachtgever:	Gemeente Eersel
Projectnaam:	Ontwikkelstrategie De Kempen
Projectnummer:	24042
Datum:	25 oktober 2024
Status:	Definitief

Contactadres:
Luchthavenweg 13E
5657 EA Eindhoven

T 040 30 300 95
E contact@accentadviseurs.nl
I www.accentadviseurs.nl

© **Accent adviseurs, Eindhoven.** Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van Accent adviseurs.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Doel 8

2 Uitgangspunten en aannamen 9
2.1 Basiscijfers 9
2.2 Thema's impactbeoordeling 13

3 Impactbeoordeling 15
3.1 Impact Wonen 15
3.2 Impact Werken 18
3.3 Impact Bereikbaarheid & Mobiliteit 21
3.4 Impact Voorzieningen 22
3.5 Impact Landschap & Klimaat 31
3.5 Impact Samenleving 32

Bijlage 34
Bijlage 1 – Potentiële invulling Eerselse scenario's 34

Samenvatting

De Impactbeoordeling bevat een analyse van de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040, ook wel het 100%-scenario, en de Alternatieve visie op de schaalsprong, die als 50%-scenario wordt aangemerkt. Het doel van de impactbeoordeling is om de effecten van beide scenario's op de zes thema's binnen de brede welvaart inzichtelijk te maken. Deze beoordeling dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de ontwikkelstrategie door de gemeenteraad van Eersel.

In september en oktober 2024 hebben de gemeenteraden van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de voorkeursrichting voor de Ontwikkelstrategie De Kempen besproken. Deze voorkeursrichting is gezamenlijk door de vier Kempengemeenten opgesteld. De afwegingen en keuzes die in de strategie zijn opgenomen zijn gebaseerd op provinciaal en regionaal beleid en op de uitkomsten van een participatietraject, dat is gehouden onder De Kempenaren. De voorkeursrichting is door de gemeenteraden van Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden aangenomen.

In de gemeenteraadsvergadering van 24 september 2024 heeft de gemeenteraad van Eersel de voorkeursrichting voor kennisgeving aangenomen. Daarnaast is een amendement aangenomen om naast de voorkeursrichting een 50%-scenario uit te werken. Het amendement heeft tot doel de impact op voorzieningen, verenigingen, veiligheid en sociale cohesie duidelijk in beeld te brengen voor de gemeente Eersel en haar inwoners.

Aan het amendement is uitvoering gegeven met een impactbeoordeling. De impactbeoordeling bevat bovendien een verbreding van de analyse, doordat alle zes thema's van de brede welvaart (wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, voorzieningen, landschap en klimaat, en samenleving) beoordeeld zijn. Waar nodig zijn de effecten op omliggende gemeenten benoemd.

Wonen

Uitgangspunt in het 100%-scenario is een maximaal aantal van 5.500 nieuwe woningen voor Eersel voor de periode tot 2040. In het 50%-scenario bedraagt dit aantal maximaal 2.750 nieuwe woningen. Als gevolg van de schaalsprong zal er een toenemende druk op de woningmarkt zijn. Het bouwen van een

groter aantal woningen verlicht deze druk het meest. Het bouwen van minder woningen, zoals in het 50%-scenario het geval is, heeft tot effect dat de huizenprijzen verder stijgen en de beschikbaarheid van betaalbare woningen afneemt. Doordat meer kapitaalkrachtige nieuwkomers zich in de regio gaan vestigen, vindt verdringing plaats van lokale woningzoekenden naar omliggende gemeenten. Ook in deze gemeenten zal de krapte daarom toenemen.
Het 50%-scenario heeft bovendien tot gevolg dat de Kempenbrede strategie om het zwaartepunt van de woningbouw nabij het stedelijk gebied te leggen, niet uitvoerbaar is.

Werken

Voor de impactbeoordeling voor het thema werken is onderscheid gemaakt in de kleinschalige lokale bedrijventerreinen en het regionale Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2). Het 100%-scenario volgt de regionale opgave van 54 hectare voor het KPB 2. In de impactbeoordeling van het 50%-scenario is rekening gehouden met slechts ruimte voor 27 hectare voor dit regionale bedrijvenpark. Minder bedrijventerreinen betekent ook minder banen en een beperking van de economische groei van de regio. Er wordt in de impactbeoordeling van uitgegaan dat het KBP 2 in de gemeente Eersel landt, ondanks dat hier nog geen besluit over is genomen. In het geval het KBP 2 niet volledig gerealiseerd wordt in Eersel, moet worden gekozen voor of gezocht worden naar een andere locatie van voldoende omvang in De Kempen. Als die niet beschikbaar blijkt bestaat de kans dat gekozen wordt voor een subregionaal bedrijventerrein buiten de Kempenregio. Als Kempische bedrijven die door willen groeien moeten verplaatsen naar een regionaal bedrijventerrein buiten De Kempen vergroot dit de woon-werkafstand van de Kempisch medewerkers die daarom mogelijk wisselen van werkgever. Het gevolg zal zijn dat bedrijven, vanwege de ontstane fysieke afstand, én een belangrijk deel van hun vakmensen verliezen én een belangrijk deel van hun ketennetwerk in De Kempen verliezen.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Om de groei in de regio te ondersteunen, is investeren in goede OV-verbindingen hoe dan ook belangrijk. De ontwikkelstrategie richt zich op een mobiliteitstransitie met een HOV-lijn, een regionale HOV-knoop (die kan uitgroeien tot Brainporthub) en een netwerk van haltes. In het 50%-scenario en bij een besluit om geen HOV-knoop te realiseren, wordt de HOV-potentie voor zowel de gemeente Eersel als de gehele Kempenregio beperkt.

Aa

Voorzieningen

De noodzaak van veel voorzieningen is lineair gekoppeld aan het aantal woningen. Tweemaal zoveel huishoudens vraagt bijvoorbeeld ook twee maal zoveel huisartsen. Anderzijds biedt een groter aantal woningen ook de mogelijkheid om andere, meer regionale voorzieningen, te behouden of te versterken.

Landschap en klimaat

Uitgangspunt in beide scenario's is dat uitbreiding voor woningbouw en bedrijventerreinen ten koste gaat van het landbouwareaal, omdat onze natuur beschermd is. Deze impact is overigens zeer beperkt. Op dit moment wordt 60% van het grondgebruik door de landbouw ingevuld. In het 100%-scenario zal minder dan 3 procentpunt landbouwareaal verloren gaan. In het 50%-scenario is dit ruim 1 procentpunt. Het 100%-scenario leidt tot meer verharding dan het 50%-scenario, hetgeen een grotere wateropgave betekent. De impact op de gebiedsoverstijgende klimaatopgaven is niet afhankelijk van het gekozen scenario. De woningen die niet in Eersel of De Kempen worden gebouwd, zullen elders gebouwd worden.

Samenleving

Het effect van het 50%- en 100%-scenario op het verenigingsleven is lastig te voorspellen. De aanwas van meer verenigingsleden wordt waarschijnlijk wel vergroot door het bouwen van meer woningen. Hoewel er in het 100%-scenario meer nieuwkomers zijn dan in het 50%-scenario, is het percentage nieuwkomers in de verschillende kernen lager, doordat meer inwoners van Eersel in hun gemeente kunnen blijven wonen. In het 100%-scenario is het absorptievermogen van de kernen daarom naar verwachting groter, wat de integratieopgave enigszins kan verlichten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In september en oktober 2024 is de voorkeursrichting van Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 (hierna: de ontwikkelstrategie) in de gemeenteraadsvergaderingen van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden besproken. De raden kregen de mogelijkheid om wensen en bedenkingen in te brengen op het geschetste toekomstbeeld voor De Kempen en de daaronder liggende leidende principes.

Tijdens de gemeenteraadsvergadering in Eersel op 24 september 2024 is een amendement aangenomen. In punt twee van het amendement staat het volgende:

"Te concluderen dat voorgestelde voorkeursrichting niet voldoet aan de leidende principes en het Toekomstbeeld voor de gemeente Eersel. Daarom stellen wij voor dit verder uit te werken op de volgende manier, waarbij wij ons specifiek richten op de uitdagingen voor de gemeente Eersel:
In plaats van één scenario, kiezen we ervoor om twee scenario's uit te werken:

- *één scenario volgens de voorgestelde voorkeursrichting voor de gemeente Eersel;*
- *een tweede scenario waarbij 50% van de aantallen uit de voorkeursrichting voor de gemeente Eersel wordt ingevuld.*

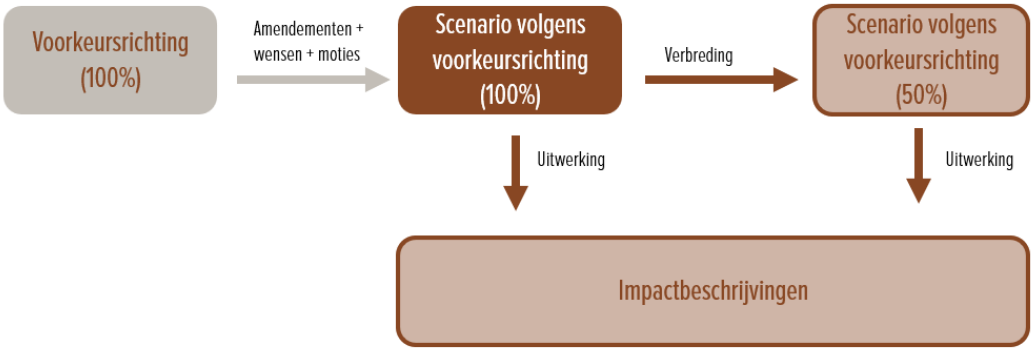
In beide scenario's is het van belang dat er zorgvuldig aandacht wordt besteed aan de impact op onze voorzieningen, verenigingen, veiligheid en sociale cohesie. Dit moet op een duidelijke manier inzichtelijk worden gemaakt voor de gemeenteraad."

Samengevat betekent dit dat:

1 de voorgestelde voorkeursrichting voor de vier Kempengemeenten wordt verder uitgewerkt naar een voorkeursscenario, het **100%-scenario**.
2 op basis van de voorkeursrichting alleen voor de gemeente Eersel het **50%-scenario** wordt uitgewerkt. Hiervoor worden 50% van de aantallen voor de gemeente Eersel uit de voorkeursrichting gebruikt.

3 De impact van het 50%-scenario en het 100%-scenario op de gemeente Eersel wordt verder inzichtelijk gemaakt.

Onderstaande figuur maakt deze stappen inzichtelijk.

1.2 Doel

Het doel van voorliggend document is het inzichtelijk maken van de gevolgen van zowel het 50%- als het 100%-scenario voor de gemeente Eersel. Dit document helpt de gemeenteraad van Eersel om een overwogen keuze voor de toekomst van De Kempen te maken. Het rapport trekt geen conclusies en geeft geen advies over de twee scenario's.

2 Uitgangspunten en aannamen

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de gehanteerde uitgangspunten en aannamen bij het opstellen van de impactbeoordeling. De impact van het 50%- en het 100%-scenario bepalen we op het schaalniveau van de gemeente Eersel. Wanneer er een duidelijk effect wordt voorzien op de overige Kempengemeenten of andere buurgemeenten wordt dit kort beschreven. Het beoordelen van de impact op kernniveau zal pas plaatsvinden bij de verdere uitwerking van de ontwikkelstrategie, zoals in de gemeentelijke omgevingsvisies.

2.1 Basiscijfers

Voor de impactbeoordeling maken we gebruik van een aantal standaard waarden, deze worden in deze paragraaf beschreven.

Woningbouwaantallen

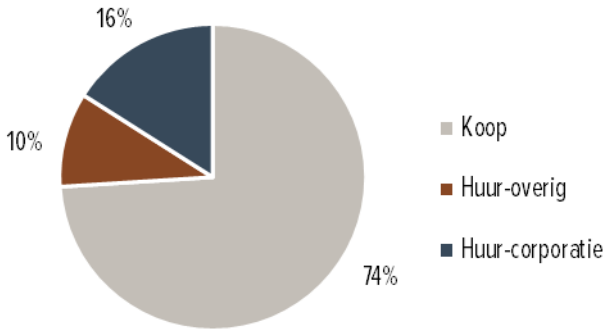
In de voorkeursrichting van de ontwikkelstrategie is een bandbreedte met een minimale en een maximale opgave van het aantal te ontwikkelen woningen per gemeente benoemd.

Onderstaande tabel toont de woningbouwaantallen voor de gemeente Eersel in de twee scenario's. Voor de impactbeoordeling hanteren we de maximale ambitie van de twee scenario's.

	Minimale ambitie	**Maximale ambitie**
50%-scenario	+ 2.000 woningen	+ 2.750 woningen
100%-scenario	+ 4.000 woningen	+ 5.500 woningen

De gemeente Eersel heeft op dit moment in totaal 8.662 woningen[1]. Daarvan valt 74% in de koopsector en de overige 26% in de huursector. De huursector wordt onderverdeeld in corporatiehuurwoningen en particuliere huurwoningen. De verdeling is weergegeven in onderstaande grafiek.

[1] Bron: allecijfers.nl

Inwoneraantal

De gemeente Eersel heeft 20.199 inwoners met een gemiddelde huishoudensgrootte van 2,30[2]. Gezien de demografische ontwikkeling naar kleinere huishoudens en de vraag naar één- en tweepersoonswoningen als gevolg van verdunning en vergrijzing is de verwachting dat het gemiddelde huishoudensgrootte in de gemeente Eersel zal dalen. Om een inschatting te maken van het aantal inwoners in 2040 wordt daarom rekening gehouden met de landelijke gemiddelde huishoudensgrootte van 2,11[3]. Voor de impactbeoordeling hanteren we inwoneraantallen in 2040 voor de twee scenario's zoals die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

	Inwoneraantal 2024	**Maximale ambitie**	**Gemiddelde huishoudensgrootte**	**Inwoneraantal 2040**
50%-scenario	20.199	+ 2.750 woningen	2,11	26.002
100%-scenario	20.199	+ 5.500 woningen	2,11	31.804

Percentage inbreiding en uitbreiding voor woningbouw

Volgens de leidende principes van de ontwikkelstrategie gaat inbreiden in beginsel voor uitbreiden. Op moment van schrijven heeft de gemeente een plancapaciteit van 2.644 woningen; 672 woningen op inbreidingslocaties en 1.972 op uitbreidingslocaties. In de komende jaren wordt in aanvulling op het aantal van 672 woningen geen grootschalige woningbouwontwikkelingen op inbreidingslocaties verwacht. We gaan er daarom in dit rapport van uit dat tot 2040 niet meer dan 672 woningen op

[2] Bron: allecijfers.nl
[3] Bron: allecijfers.nl

inbreidingslocaties gerealiseerd gaan worden. Op basis van onderstaande formule kan vervolgens het aandeel aan niet woningen op uitbreidingslocaties worden berekend.

*% uitbreidingslocaties = ((maximale ambitie – 672) / maximale ambitie) * 100%*

Toepassing van bovenstaande formule op de twee scenario's geeft inzicht in de verhouding tussen de te hanteren inbreidings- en uitbreidingslocaties in voorliggende impactbeoordeling.

	Maximale ambitie	**Plancapaciteit inbreiding**	**Percentage inbreiding**	**Percentage uitbreiding**
50%-scenario	+ 2.750 woningen	672 woningen	24%	76%
100%-scenario	+ 5.500 woningen	672 woningen	12%	88%

Ontwikkelingen woningbouw en bedrijventerreinen gaan ten koste van agrarische gronden

Inbreiden gaat in beginsel voor uitbreiden, zodat het groene karakter van de regio behouden blijft. In deze beoordeling wordt aangenomen dat, wanneer uitbreiding noodzakelijk is, nieuwe woningbouw en de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen ten koste zullen gaan van agrarische gronden.

Gemiddelde bebouwingsdichtheid voor uitbreidingslocaties

In de ontwikkelstrategie is als leidend principe opgenomen dat de nieuwe woningen qua uitstraling aansluiten bij het karakter van de betreffende kern waarbij wordt gezocht naar (nieuwe) woonvormen passend bij de woonbehoefte. Uitgangspunt voor toekomstige ontwikkelingen blijft dus het 'Kempisch wonen' waarbij gedacht kan worden aan gemiddelde bebouwingsdichtheden van 25 tot 30 woningen per hectare. Echter zal het op sommige plekken ook nodig zijn om in hogere bebouwingsdichtheden te gaan bouwen gezien de demografische ontwikkelingen en de stijgende vraag naar één- en tweepersoons- en seniorenwoningen. Daarom gaan we voor deze impactbeoordeling uit van een gemiddelde

bebouwingsdichtheid van 30 woningen per hectare[4]. Bij de verdere uitwerking in omgevingsvisies en planuitwerkingen wordt de werkelijke dichtheid bepaald.

Oppervlakte te ontwikkelen bedrijventerrein

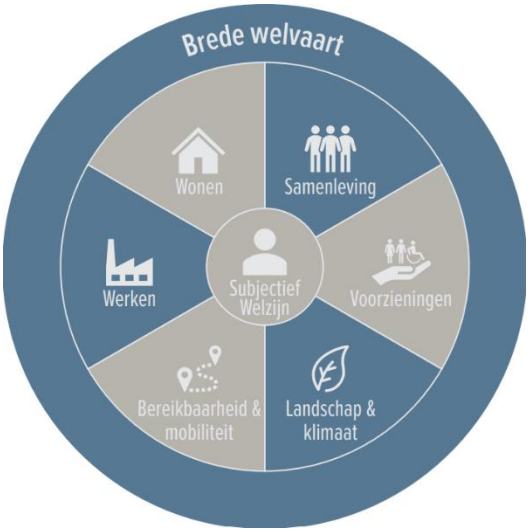
De voorkeursrichting van de ontwikkelstrategie gaat uit van een totale ontwikkeling van 90 hectare nieuw bedrijventerrein in de hele Kempenregio, waarvan 40% aan kleinschalige lokale terreinen en 60% op een grootschalig subregionaal terrein: het Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2).
Aangezien het doel van het KBP 2 is om grotere Kempische bedrijven te clusteren op één gezamenlijk terrein wordt in de ontwikkelstrategie geen onderverdeling van oppervlakte per gemeente gemaakt. Er wordt in de impactbeoordeling van uitgegaan dat het KBP 2 in de gemeente Eersel landt, ondanks dat hier nog geen besluit over is genomen.
De ontwikkelingen van de lokale bedrijventerreinen verdelen we wel evenredig over de vier gemeenten. Onderstaande tabel toont de te ontwikkelen oppervlakte aan bedrijventerrein voor de gemeente Eersel in de twee scenario's.

	Kleinschalige lokale terreinen	**KBP 2**
50%-scenario	4,5 hectare in gemeente Eersel	27 hectare in gemeente Eersel
100%-scenario	9 hectare in gemeente Eersel	54 hectare in gemeente Eersel

[4] Ter referentie: het nog te realiseren uitbreidingsplan De Heydael in Duizel heeft een gemiddelde bebouwingsdichtheid van circa 25 woningen per hectare terwijl het inbreidingsplan Wintermans in Eersel een gemiddelde bebouwingsdichtheid van 64 woningen per hectare heeft.

2.2 Thema's impactbeoordeling

Om de impact van de twee scenario's te beoordelen hebben we niet alleen gekeken naar de in het amendement genoemde beoordelingsaspecten (voorzieningen, verenigingen, veiligheid en sociale cohesie), maar naar alle thema's die samen de brede welvaart omvatten. In voorliggende impactbeoordeling sluiten we aan bij de zes thema's van brede welvaart zoals beschreven in de ontwikkelstrategie: wonen, werken, bereikbaarheid & mobiliteit, landschap & klimaat, voorzieningen en samenleving. Deze zes thema's zijn van invloed op het subjectieve welzijn van de Kempenaar.

Momenteel wordt vanuit diverse overheidslagen gewerkt aan het begrip brede welvaart en hoe daaraan in ruimtelijke planvorming invulling kan worden gegeven. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) heeft recent onderzoek gedaan naar de beoordeling van de leidraad brede welvaart bij politieke keuzes: rapport "Waardevol regeren, sturen op brede welvaart" (juli 2024). Daarin constateert de Rli dat er helaas nog diverse belemmeringen zijn die het sturen op brede welvaart in de weg staan. Deze belemmeringen komen vooral doordat er niet voor alle onderwerpen goede meetpunten beschikbaar zijn en sommige onderwerpen niet op een objectieve manier te meten zijn.

Bij de beoordeling van de brede welvaart van de twee scenario's lopen we ook tegen deze belemmeringen aan. Om deze reden onderscheiden we daarom aspecten waarvan de impact is beoordeeld en aspecten waarvan de impact (nog) niet kan worden beoordeeld. De beschikbaarheid van actuele cijfers heeft daarnaast bepaald of de beoordeling kwantitatief of kwalitatief gedaan kon worden.

Bepaalde aspecten kunnen door onder meer deze belemmeringen niet worden geduid:

1 De afhankelijkheid van de keuzes omtrent de verdere uitwerking van de diverse opgaven. De keuzes die gemaakt worden met betrekking tot de uitwerking van de diverse opgaven is bepalend voor de impact op de diverse thema's. Deze keuzes zullen gemaakt worden in de gemeentelijke omgevingsvisies en programma's en de impact van de gemaakte keuzes worden daarbij integraal beoordeeld. Omdat de verdere uitwerking nog niet bekend is, is de specifieke impact van dit subregionaal strategisch document op de verschillende thema's momenteel lastig te beoordelen. Voorbeelden van dergelijke bepalende keuzes in de uitwerking van de opgaves zijn:
   1.a de locaties en vorm van de woningbouw. Grote externe uitbreidingswijken hebben een andere uitwerking op diverse opgaven dan de focus op kleinere buurten en inbreiding met een grote rol voor nieuwbouw met collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) waarbij er gemiddeld meer mensen uit het eigen dorp deelnemen.
   1.b de integratieaanpak voor nieuwkomers.
2 Maatschappelijke ontwikkelingen die mogelijk een groter effect hebben dan het aantal nieuwe woningen. Een voorbeeld hiervan is de autonome individualisering van de maatschappij versus de keuze om in te zetten op 'zorgzame buurten'. Daarnaast is bijvoorbeeld de digitalisering van onder meer de zorg een ontwikkeling waarvan de effecten op de leefomgeving en brede welvaart nog onzeker zijn.
3 Tijd en expertise. Om bepaalde thema's en aspecten enigszins te kunnen beoordelen is een uitgebreid sociaal-maatschappelijk onderzoek nodig. Momenteel is er al een onderzoek vanuit het MRE (waar het Rijk bij is aangehaakt) gaande. Ten tijde van de uitwerking van de Omgevingsvisie zullen de uitkomsten van de beschikbare onderzoeken meegenomen worden.
4 Veranderende demografische bevolking. Onder het thema voorzieningen worden berekeningen gedaan op basis van de huidige demografische bevolking. In deze berekeningen is geen rekening gehouden met mogelijke veranderingen tot en met 2040, maar is er gebruik gemaakt van percentages gebaseerd op huidige aantallen.

3 Impactbeoordeling

3.1 Impact Wonen

Woningbouwaantallen

De woningbouwambities en -aantallen tot 2040 van het 100%-scenario volgen uit de groeiprognoses van het MRE. Het aantal van maximaal 13.000 nieuwe woningen voor de vier Kempengemeenten, en 5.500 nieuwe woningen voor de gemeente Eersel, is gestoeld op de wens om de woonzekerheid van De Kempen regio te waarborgen. In hoofdstuk 2 onder "Woningbouwaantallen" staan de aantallen nieuwe woningen voor beide scenario's opgesomd. Onderstaande tabel toont de woningbouwprognose tot 2040 voor de gemeente Eersel zodat deze vergeleken kan worden met de aantallen uit het 50%- en het 100%-scenario.

Woningbouwprognose gemeente Eersel Ontwikkelstrategie			
Stand van zaken 1 oktober 2024			
	Plannen	**Totale planvoorraad**	**Totale woningvoorraad**
		130%	100%
		Cumulatief	Cumulatief
Harde plancapaciteit	712	712	712
Planologische voorbereiding/principebesluit	1.182	1.894	1.621
Potentiële plancapaciteit	750	2.644	2.198
Vastgestelde visie woonuitbreidingen	1.250	3.894	3.160
Studie schaalsprong - selectie kansrijke locaties	3.250	7.144	5.660

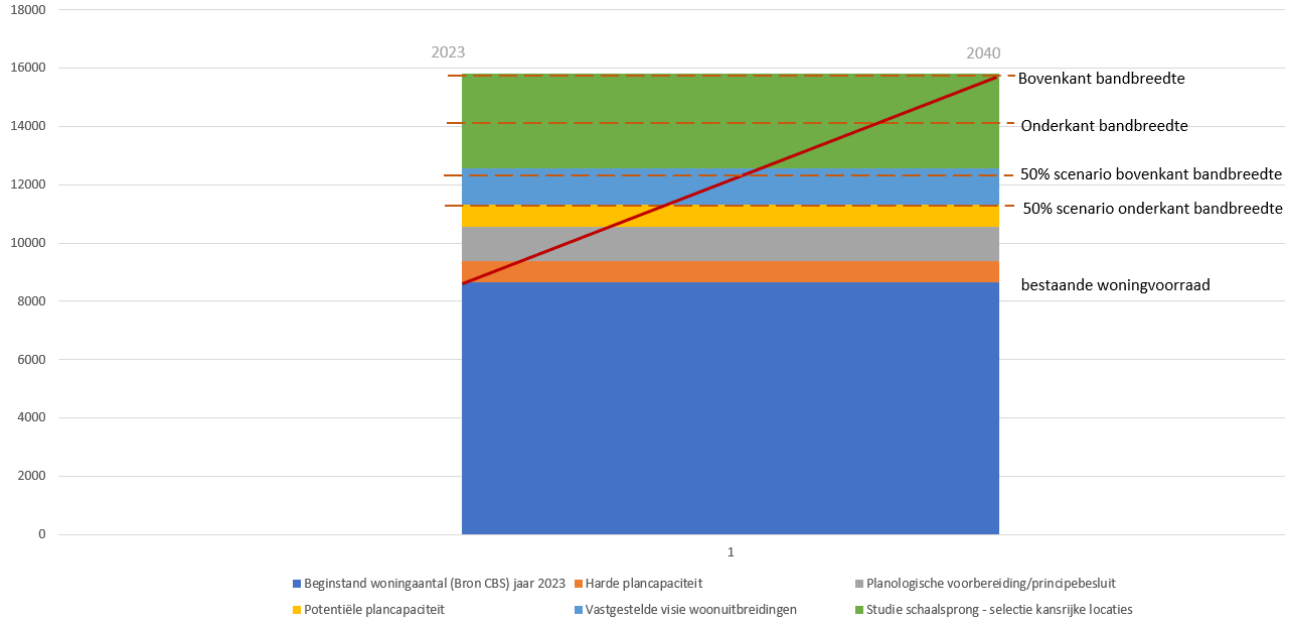
Momenteel zijn er al 712 woningen vastgelegd in vastgestelde plannen; de harde plancapaciteit. Daarnaast zijn er nog 1.182 woningen in planologische voorbereiding waarbij er een positief principebesluit is genomen op het initiatief en zijn er nog eens 750 woningen in plannen waarover ambtelijke vooroverleg heeft plaatsgevonden. Beide aantallen vormen samen de zachte plancapaciteit. In totaal komt dit uit op 2.644 woningen planvoorraad, met 130% plancapaciteit. Dit komt neer op 2.198

nieuwe woningen tot 2040. Met dit aantal wordt al voldaan aan de minimale woningbouwambitie van het 50%-scenario (2.000 woningen in de periode tot 2040). Bijlage 1 bevat een kaart met daarop de door de gemeente Eersel aangewezen ontwikkellocaties om te komen tot deze minimale woningbouwambitie van het 50%-scenario (2.000 woningen).

Als we vervolgens de aantallen (1.250 woningen) waarmee is gerekend in de 'Ruimtelijke visie woonuitbreidingen' (vastgesteld door de gemeenteraad van Eersel op 29 november 2022) meenemen, dan wordt al ruim voldaan aan de bovenkant bandbreedte van het 50%-scenario, wederom met inachtneming van 130% overcapaciteit. Dit betekent dat bij uitvoering van het 50%-scenario er geen nieuwe woningbouwlocaties gezocht hoeven te worden.
De gemeente heeft het programma Cyclisch Bouwen dat als doel heeft om continuïteit in de woningbouwopgave te waarborgen. In geval van het 50%-scenario moet het ontwikkeltempo worden afgeschaald om te voorkomen dat ruim vóór 2040 het gewenste aantal woningen wordt gerealiseerd en de situatie ontstaat dat er een aantal jaren niets ontwikkeld kan worden. Deze afschaling heeft mogelijk gevolgen voor lopende projecten.

Voor het 100%-scenario betekent dit dat er nog woningbouwlocaties gezocht moeten worden voor minimaal 840 woningen (onderkant bandbreedte 4.000) en maximaal 2.340 woningen (bovenkant bandbreedte 5.500). In de studie 'Ruimtelijk onderzoek woonlocaties voor de 'Schaalsprong 2040'' zijn al kansrijke locaties geselecteerd waar ruimte is voor nog eens 3.250 woningen.

Het risico bestaat dat in het 100%-scenario te veel uitbreidingslocaties vastgelegd worden. Door de driejaarlijkse evaluatie ondervang je dit en kan het aantal locaties bijgesteld worden. Elke drie jaar wordt namelijk opnieuw geëvalueerd en bepaald of de woningbouwopgave is veranderd en moet worden bijgesteld.

Bouwen nabij stedelijk gebied

In de ontwikkelstrategie ligt de prioriteit op het opvangen van de schaalsprong in de dorpskernen nabij het stedelijk gebied, namelijk Wintelre, Knegsel, Steensel, Riethoven en Eersel. Deze kernen hebben een strategische ligging ten opzichte van het stedelijke netwerk en spelen daardoor een belangrijke in het opvangen van de schaalsprong. De vraag is of dit in het 50%-scenario kan worden waargemaakt.

Prijsopdrijving en verdringing

Het aantal van 4.000 tot 5.500 nieuwe woningen zoals in de ontwikkelstrategie is geprojecteerd op de gemeente Eersel is hoger dan de aantallen voor de overige gemeenten. De keuze voor deze verdeling is onder meer gestoeld op de nabijheid van de gemeente Eersel tot belangrijke werklocaties in de Brainportregio en de sterke groei van dergelijke werklocaties. De bijbehorende groei in personeelsbehoefte zorgt voor een verdere toename in vraag naar woningen in de gemeente Eersel. De bovengemiddeld sterke stijging van de afgelopen jaren van de gemiddelde transactieprijs voor een woning in de gemeente Eersel[5] is daarvan het resultaat.

[5] Kempische visie op wonen 2024-2028, Companen april 2024

Wanneer in de periode 2024-2040 de toename in beschikbaarheid van woningen achterblijft bij de stijgende vraag naar woningen, zorgt dit voor een verder prijsopdrijvend effect. De beschikbaarheid van passende en betaalbare woningen wordt daarmee slechter. Daarnaast wordt verwacht dat hoogopgeleide buitenlandse werknemers en expatgezinnen zich in toenemende mate willen gaan vestigen in de Brainportregio. Deze groep woningzoekers is gemiddeld gezien kapitaalkrachtiger dan de gemiddelde inwoner van de gemeente Eersel, door hogere salarissen en belastingvoordelen. De krapte op de woningmarkt en de groei van het aantal expats in de Brainportregio zorgen voor een verdringingseffect van de lokale woningzoekenden naar andere gemeenten. In de andere gemeenten zal vervolgens ook een krapte op de woningmarkt en een verdringingseffect ontstaan wanneer niet wordt ingespeeld op de achterblijvende woningbouwontwikkeling in de gemeente Eersel.

3.2 Impact Werken

Om de impact van de oppervlakte nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen van de twee scenario's te beoordelen is het noodzakelijk de vraag naar bedrijventerreinen inzichtelijk te maken. In onderstaande tabel is dit gedaan voor de vraag naar lokale bedrijventerreinen (voor bedrijven kleiner dan 5.000m^2) en de vraag naar het gezamenlijke Kempisch Bedrijvenpark 2 (KBP 2) (voor bedrijven groter dan 5.000m^2). Daarbij is rekening gehouden met twee beoogde groeiscenario's voor De Kempen zoals is beschreven in hoofdstuk 4 de Ontwikkelstrategie De Kempen: EIB-hoog in de periode tot 2030 en EIB-laag de periode 2030-2040.

Vraag naar nieuw bedrijventerreinen in De Kempen tot 2040			
	Netto hectare		
	Tot 2030 (EIB Hoog)[6]	2030-2040 (EIB Laag)[7]	Tot 2040
< 5.000 m² kleinschalig lokaal			
Gemeente Bergeijk	5,4	2,7	**8,1**
Gemeente Bladel	9,5	4,8	**14,3**
Gemeente Eersel	6,3	3,1	**9,4**
Gemeente Reusel-De Mierden	2,7	1,4	**4,1**
> 5.000 m² grootschalig gezamenlijk			
Kempisch Bedrijvenpark 2	36	18	**54**
Totaal	**60**	**30**	**90**

Lokale bedrijventerreinen

De oppervlakte nieuw te ontwikkelen lokale bedrijventerreinen in het 50%-scenario en in het 100%-scenario is uitgewerkt in hoofdstuk 2 in de paragraaf "Oppervlakte te ontwikkelen bedrijventerrein". In onderstaande tabel zijn deze aantallen vergeleken met de vraagprognose tot 2040 om te beoordelen in welke mate wordt voldaan aan de marktvraag.

Nieuw te ontwikkelen lokale bedrijventerreinen in 2040 in de gemeente Eersel			
	Aanbod (ha.)	Vraag (ha.)	Aanbod minus vraag (ha.)
50%-scenario	4,5	9,4	-4,9
100%-scenario	9	9,4	-0,4

Uit bovenstaande vergelijking volgen de volgende constateringen:

- Het 50%-scenario gaat uit van 4,5 hectare nieuwe lokale bedrijventerreinen in 2040 in de gemeente Eersel. Het tekort van het aanbod ten opzichte van de vraag is in dit scenario 4,9 hectare.

[6] Bron vraag EIB Hoog tot 2030: Locatiestudie bedrijventerreinen De Kempen, BRO mei 2023

[7] Bron vraag EIB Laag tot 2040: Regionale Programmering Werklocaties 95% versie, BMC november 2023

- Het 100%-scenario gaat uit van 9 hectare nieuwe lokale bedrijventerreinen in 2040 in de gemeente Eersel. Het tekort van het aanbod ten opzichte van de vraag is in dit scenario 0,4 hectare.
- Wanneer we het verschil tussen vraag en aanbod in ogenschouw nemen komen de aantallen te ontwikkelen hectaren van het 100%-scenario dichter bij de vraagprognose tot 2040.

Kempisch Bedrijvenpark 2

De oppervlakte nieuw te ontwikkelen grootschalig subregionaal bedrijventerrein (het KBP 2) in het 50%-scenario en in het 100%-scenario is uitgewerkt in hoofdstuk 2 onder "Oppervlakte te ontwikkelen bedrijventerrein". In onderstaande tabel zijn deze aantallen vergeleken met de vraagprognose tot 2040 om te beoordelen in welke mate wordt voldaan aan de marktvraag.

Nieuw te ontwikkelen grootschalig subregionaal bedrijventerrein in 2040 in de gemeente Eersel			
	Aanbod (ha.)	**Vraag (ha.)**	**Aanbod minus vraag (ha.)**
50%-scenario	27	54	-27
100%-scenario	54	54	0

Uit bovenstaande vergelijking volgen de volgende constateringen:

- In deze impactbeoordeling van het 50%-scenario wordt uitgegaan van een KBP 2 van 27 hectare in 2040 in de gemeente Eersel. Het tekort van het aanbod ten opzichte van de vraag is in dit scenario 27 hectare.
- Het 100%-scenario gaat uit van een KBP 2 van 54 hectare in 2040 in de gemeente Eersel. Het verschil van het aanbod ten opzichte van de vraag is in dit scenario 0 hectare.
- Wanneer we het verschil tussen vraag en aanbod in ogenschouw nemen komen de aantallen te ontwikkelen hectare van het 100%-scenario dichter bij de vraagprognose tot 2040.

Aanvullend op het voorgaande is er nog een belangrijke kanttekening te maken bij het 50%-scenario. Er is een duidelijke behoefte aan een bedrijvenpark met een oppervlakte van 54 netto hectare met het oog op behoud van de doorgroeiende Kempische bedrijven. Ook de provincie Noord-Brabant stuurt op regionale bedrijventerreinen voor grootschalige bedrijvigheid in plaats van oplossingen per gemeente vanwege meerdere (schaal)voordelen. Als maar de helft van deze behoefte in Eersel kan ‘landen’, kan het KBP 2 als geheel niet gerealiseerd worden in de gemeente Eersel. Er moet dan worden gekozen voor of gezocht worden naar een andere locatie van voldoende omvang in De Kempen of mogelijk buiten De

Kempen. De kans om de groeiende Kempische bedrijven te behouden wordt daarmee klein. Op het moment van schrijven loopt nog onderzoek naar potentiële locaties in De Kempen met voldoende omvang.
Als Kempische bedrijven die door willen groeien moeten verplaatsen naar een regionaal bedrijventerrein buiten De Kempen wordt voor de Kempische medewerkers de woon-werkafstand meer dan 8 kilometer. Zij zullen dan in deze krappe arbeidsmarkt mogelijk wisselen van werkgever. Het gevolg zal zijn dat bedrijven, vanwege de ontstane fysieke afstand, én een belangrijk deel van hun vakmensen verliezen én een belangrijk deel van hun ketennetwerk in De Kempen verliezen.

3.3 Impact Bereikbaarheid & Mobiliteit

De onderstaande impactbeoordeling op het thema bereikbaarheid en mobiliteit is gebaseerd op de input van twee leden van het ambtelijk overleg mobiliteit De Kempen.

Fiets

In de ontwikkelstrategie is aangegeven dat het verbeteren van het bestaande lokale fietsnetwerk en de aanleg van de snelfietsroute F67 noodzakelijk zijn om de druk op het wegennet, zowel binnen als buiten de kernen, te verminderen. De ontwikkeling van de snelfietsroute F67 blijft in ieder scenario nodig, ongeacht het aantal nieuwe woningen dat wordt gebouwd.

OV-netwerk

Om te voldoen aan de groei van de schaalsprong is het investeren in een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer belangrijk. In de ontwikkelstrategie wordt ingezet op een mobiliteitstransitie, met een regionale HOV-knoop en een fijnmazig netwerk aan HOV-haltes. Deze HOV-knoop kan op termijn uitgroeien tot Brainporthub.

Het 50%-scenario vermindert de potentie voor een HOV-structuur met als gevolg minder urgentie voor een toename in de frequentie van lijnbussen en het aantal haltes. Bij een keuze voor het 50%-scenario en de keuze om geen Brainporthub te realiseren komt de HOV-potentie voor de hele Kempenregio te vervallen.

Autonetwerk

Het ongewenst doorgaand verkeer wordt voornamelijk veroorzaakt door omliggende gemeenten, zoals Bladel en Reusel-De Mierden, en wordt nauwelijks beïnvloed door het aantal nieuwe woningen in Eersel. Dit zal constant blijven in het 50%-scenario. Wanneer de HOV-potentie voor De Kempenregio komt te vervallen zal het ongewenst doorgaande verkeer toenemen in de gemeente Eersel in met name de kleinere kernen, door de toename van woningen in de omliggende gemeenten.

Bij 50% woningbouw zal er sprake zijn van een verhoogde verkeersdruk, maar zijn grootschalige maatregelen, zoals een rondweg rond Knegsel, niet direct noodzakelijk. Grotere maatregelen worden voorzien in het 100%-scenario.

Verkeersveiligheid

De bouw van woningen heeft in beide scenario's negatieve gevolgen voor de verkeersafwikkeling en veiligheid in Knegsel en Steensel, door een toename van het verkeer. Bij het 50%-scenario zullen naar verwachting minder (ingrijpende) verkeersmaatregelen genomen moeten worden, om te zorgen dat de verkeersonveiligheid niet toeneemt.

3.4 Impact Voorzieningen

Voor deze impactbeoordeling hebben we gebruik gemaakt van de data afkomstig uit het onderzoek van het MRE; Nulmeting voorzieningen Metropoolregio Eindhoven (2024). Voor dit onderzoek is het aanbod aan voorzieningen per 1.000 inwoners voor de gemeenten in de MRE in beeld gebracht. Op basis van deze gegevens hebben wij een doorkijk kunnen geven naar 2040 voor de volgende onderwerpen:

- Onderwijs
- Detailhandel
- Horeca
- Zorg en welzijn
- Cultuur en recreatie
- Sport

Om de impact in de gemeente Eersel in het 50%- en 100%-scenario te bepalen, zijn we uitgegaan van een gemiddelde van 2,11 inwoners per woning en een totaal van 20.199 inwoners in 2024. Deze

prognoses zijn gebaseerd op deze huidige cijfers. Het betreft een lineaire doortrekking van de huidige cijfers waarbij geen rekening is gehouden met eventuele toekomstige demografische veranderingen, zoals beschreven in hoofdstuk 2, paragraaf "Thema's impactbeoordeling". Deze cijfers geven daarmee alleen een indicatie van de impact en kunnen daarmee niet voor andere doelen gebruikt worden.

De prognoses staan per onderwerp weergegeven in een tabel, met daarin een overzicht van de huidige situatie en de prognose voor 2040 voor het 50% en 100%-scenario. Onderstaande tabel geeft een uitleg van iedere kolom uit deze tabellen in de volgende paragrafen.

Jaartal	Kolombeschrijving	Uitleg
	Voorziening	Soort voorziening
2024	**Eersel**	Het huidige aantal van deze voorziening in de gemeente Eersel
	Aantal 2024	
	Landelijk	Het landelijke gemiddelde per 1000 inwoners in 2024 *(voor het onderwijs en kinderopvang is er sprake van een bepaald percentage van het totaal aantal inwoners)*
	Per 1000 inw.	
	MRE	Het MRE gemiddelde per 1000 inwoners in 2024 *(voor het onderwijs en kinderopvang is er sprake van een bepaald percentage van het totaal aantal inwoners)*
	Per 1000 inw.	
	Eersel	Het gemiddelde van de gemeente Eersel per 1000 inwoners in 2024 *(voor het onderwijs en kinderopvang is er sprake van een bepaald percentage van het totaal aantal inwoners)*
	Per 1000 inw.	
2040	**Eersel 50%**	Dit getal geeft het gemiddelde van de gemeente Eersel aan per 1000 inwoners in 2040, wanneer het maximaal aantal woningen gebouwd wordt uit het 50%-scenario en het aantal van de betreffende voorziening gelijk blijft
	Per 1000 inw.	
	Eersel 50%	Dit getal geeft aan hoeveel er van de betreffende voorziening bij moet komen om het gemiddelde uit 2024 van de gemeente Eersel te behouden wanneer het maximaal aantal woningen gebouwd wordt uit het 50%-scenario
	Aantal + 2040	
	Eersel 100%	Dit getal geeft het gemiddelde van de gemeente Eersel aan per 1000 inwoners in 2040, wanneer het maximaal aantal woningen gebouwd wordt uit het 100%-scenario en het aantal van de betreffende voorziening gelijk blijft
	Per 1000 inw.	

	Eersel 100%	Dit getal geeft aan hoeveel er van de betreffende voorziening bij moet komen om het gemiddelde uit 2024 van de gemeente Eersel te behouden wanneer het maximaal aantal woningen gebouwd wordt uit het 100%-scenario
	Aantal + 2040	

Onderwijs

Binnen het onderwerp onderwijs is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: primair, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Voor elke voorziening geven we korte beschrijving van de gegevens die in de tabellen te zien zijn. De tabellen tonen de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een kijk in 2040 op basis van de norm die gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

Primair (speciaal) onderwijs

	2024				**2040**			
	Eersel	**Landelijk**	**MRE**	**Eersel**	**Eersel 50%**	**Eersel 50%**	**Eersel 100%**	**Eersel 100%**
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 (4 t/m 11)	Per 1000 (4 t/m 11)	Per 1000 (4 t/m 11)	Per 1000 (4 t/m 11)	Aantal 2040 +	Per 1000 (4 t/m 11)	Aantal 2040 +
Primair onderwijs	8	4,26	3,87	4,83	3,75	1,6	3,07	3,3
Speciaal onderwijs	1	0,55	0,42	0,60	0,47	0,2	0,38	0,4

Zoals aangegeven wordt er in de doorkijk naar 2040 gerekend met een gemiddelde van 2,11 inwoners per woning, wat neerkomt op 5.802 nieuwe inwoners in het 50%-scenario en 11.604 in het 100%-scenario. 8,2% van deze populatie bestaat uit kinderen in de leeftijdscategorie 4 tot en met 11 jaar, wat neerkomt op ongeveer 476 kinderen extra in het 50%-scenario en 952 kinderen 100%-scenario.

De gemeente Eersel telt in 2024 in totaal acht basisscholen, dit staat voor 4,83 per 1.000 4 tot en met 11 jarigen. Voor de MRE ligt dit lager, daar is het 3,87 basisscholen per 1.000 4 tot en met 11 jarigen. Het gemiddelde in de MRE is lager. Dit komt doordat er in grotere gemeenten grotere scholen zijn, terwijl er in kleinere gemeenten kleinere scholen zijn, maar meer scholen in aantal. In vergelijking met het landelijk gemiddelde heeft de MRE weinig primair onderwijs (basisscholen) per 1.000 4 tot 11 jarigen. Landelijk ligt dit namelijk op 4,26 basisscholen per 1.000 4 tot 11 jarigen.

Er is één school met speciaal onderwijs, wat uitkomt op 0,60 per 1.000 4 tot en met 11 jarigen. In de MRE ligt dit lager met 0,42 speciaal onderwijs per 1.000 4 tot en met 11 jarigen.

Voortgezet (speciaal) onderwijs

	2024				2040			
	Eersel	**Landelijk**	**MRE**	**Eersel**	**Eersel 50%**	**Eersel 50%**	**Eersel 100%**	**Eersel 100%**
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 (12 t/m 18)	Per 1000 (12 t/m 18)	Per 1000 (12 t/m 18)	Per 1000 (12 t/m 18)	Aantal + 2040	Per 1000 (12 t/m 18)	Aantal + 2040
Voortgezet onderwijs	1	0,88	0,88	0,69	0,53	0,2	0,44	0,4
Voorgezet speciaal onderwijs	1	0,38	0,38	0,69	0,53	0,2	0,44	0,4

Zoals aangegeven wordt er in de doorkijk naar 2040 gerekend met een gemiddelde van 2,11 inwoners per woning, wat neerkomt op 5.802 nieuwe inwoners in het 50%-scenario en 11.604 in het 100%-scenario. 7,2% van deze populatie bestaat uit kinderen in de leeftijdscategorie 12 tot en met 18 jarigen, wat neerkomt op ongeveer 219 kinderen en 835 kinderen. De norm van Eersel, uitgedrukt in aantal basisscholen per 1.000 kinderen van 12 tot en met 18 jarigen, wordt vervolgens toegepast.

De gemeente Eersel heeft in 2024 één instelling voor voortgezet onderwijs en één voor voortgezet speciaal onderwijs, beide met een bovenlokale functie. Dit vertaalt zich in de gemeente Eersel naar 0,69 per 1.000 12 tot en met 18 jarigen. In de MRE is het 0,88 voortgezet onderwijs en 0,38 voortgezet speciaal onderwijs per 1.000 12 tot en met 18 jarigen.

Detailhandel

Binnen het onderwerp detailhandel is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: supermarkt (> 500 m^2), drogist en overige (dagelijkse) winkels. Voor elke voorziening geven we een korte beschrijving van de gegevens die in onderstaande tabel te zien zijn. De tabel toont de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een prognose op basis van de norm die gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

	2024				2040			
	Eersel	Landelijk	MRE	Eersel	Eersel 50%	Eersel 50%	Eersel 100%	Eersel 100%
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Aantal + 2040	Per 1000 inw.	Aantal + 2040
Supermarkt	6	0,21	0,23	0,30	0,23	1,7	0,19	3,4
Drogist	3	0,19	0,18	0,15	0,12	0,9	0,09	1,7
Overig dagelijks	12	0,83	0,72	0,59	0,46	3,4	0,38	6,9

Supermarkt

In de gemeente Eersel zijn in totaal zes supermarkten (>500 m^2). Dit vertaalt zich naar 0,3 supermarkten per 1.000 inwoners. In de MRE is het 0,23 supermarkt per 1.000 inwoners. Het supermarktaanbod van winkels groter dan 500 m^2 per 1.000 inwoners is in de MRE iets hoger dan het landelijk gemiddelde. In de MRE zijn er 0,23 winkels met deze omvang per 1.000 inwoners en landelijk is dit 0,21 per 1.000 inwoners. In de gemeente Eersel ligt het gemiddelde dus hoger dan zowel in het MRE als landelijk.

Drogist

Onder drogisterijen verstaan we hier voornamelijk winkels van de formules Kruidvat, Etos, DA en Trekpleister. Er bevinden zich ook een enkele ICI PARIS XL, Rituals en de Holland & Barret-winkels. De gemeente Eersel zijn telt in totaal drie drogisten. Dit betekent 0,15 drogist per 1.000 inwoners. In de MRE is dit 0,18. Het aanbod ligt daarmee iets lager dan het landelijk gemiddelde, dit namelijk 0,19 per 1.000 inwoners.

Overig dagelijks

Onder overig dagelijks bedoelen we specifieke dagelijkse voorzieningen, zoals vers- en speciaalzaken. Deze voorzieningen zitten vaak geclusterd in buurt- of wijkcentra in de buurt van supermarkten. Landelijk blijkt dat mensen steeds vaker lokaal kopen, de vraag naar deze specifieke voorzieningen wordt daarom steeds groter. In de gemeente Eersel zijn in totaal 12 winkels die hieronder geschaard kunnen worden. Dit vertaalt zich naar 0,59 per 1.000 inwoners. In de MRE ligt dit hoger, namelijk 0,72 per 1.000 inwoners. Beide liggen daarentegen wel lager dan het landelijke gemiddelde, dit ligt op 0,83.

Horeca

Binnen het onderwerp horeca is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: restaurant, cafetaria en café. Voor elke voorziening geven we een korte beschrijving van de gegevens die in onderstaande tabel

te zien zijn. De tabel toont de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een prognose op basis van zowel de norm die door het MRE is gesteld als de norm die gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

	2024				2040			
	Eersel	Landelijk	MRE	Eersel	Eersel 50%	Eersel 50%	Eersel 100%	Eersel 100%
Voorziening	Aantal 2024	Per 1.000 inw.	Per 1.000 inw.	Per 1.000 inw.	Per 1.000 inw.	Aantal + 2040	Per 1.000 inw.	Aantal + 2040
Restaurants	21	0,91	0,86	1,04	0,81	6,0	0,66	12,1
Cafetaria	13	0,55	0,65	0,64	0,50	3,7	0,41	7,5
Café	5	0,27	0,35	0,25	0,19	1,4	0,16	2,9

Restaurant

In de gemeente Eersel bevinden zich in totaal 21 restaurants. Omgerekend komt dit neer op 1,04 restaurants per 1.000 inwoners. Dit cijfer ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van het MRE, waar het aantal restaurants per 1.000 inwoners op 0,86 ligt. Ook overtreft het gemiddelde van Eersel het landelijke gemiddelde van 0,91 restaurants per 1.000 inwoners. Hierdoor kan worden gesteld dat de restaurantdichtheid in Eersel relatief hoog is in vergelijking met zowel de regio als het landelijk gemiddelde.

Cafetaria

De gemeente Eersel heeft in totaal 12 cafetaria's. Dit vertaalt zich naar 0,64 per 1.000 inwoners. Dit gemiddelde ligt vrijwel gelijk aan het gemiddelde van het MRE, 0,65 per 1.000 inwoners. Beide gemiddelden liggen hoger dan landelijke gemiddelde van 0,55.

Café

Met vijf cafés ligt het gemiddelde van de gemeente Eersel lager dan zowel het landelijke gemiddelde als het gemiddelde van het MRE.

Zorg en welzijn

Binnen het onderwerp zorg en welzijn is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: huisarts, GGZ-voorziening, tandartspraktijk, fysiotherapiepraktijk, apotheek en kinderdagverblijf. Voor elke voorziening geven we korte beschrijving van de gegevens die in onderstaande tabel te zien zijn. De tabel toont de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een prognose op basis van de norm die

gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

	2024				2040			
	Eersel	**Landelijk**	**MRE**	**Eersel**	**Eersel 50%**	**Eersel 50%**	**Eersel 100%**	**Eersel 100%**
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Aantal 2040 +	Per 1000 inw.	Aantal 2040 +
Huisartspraktijk	4	0,28	0,25	0,20	0,15	1,1	0,13	2,3
GGZ-voorziening	1	0,12	0,05	0,05	0,04	0,3	0,03	0,6
Tandartspraktijk	5	0,23	0,43	0,25	0,19	1,4	0,16	2,9
Fysiotherapiepraktijk	17	0,49	0,47	0,84	0,65	4,9	0,53	9,8
Apotheken	2	0,1	0,09	0,10	0,08	0,6	0,06	1,1
Kinderdagverblijf	9	13,4	11,80	11,14	8,65	2,6	7,07	5,2

Huisartsenpraktijk

Per 2024 heeft de gemeente Eersel totaal vier huisartspraktijken. Dit komt neer op een gemiddelde van 0,20 per 1000 inwoners. Dit ligt iets lager dan het landelijke en het MRE gemiddelde. In 2021 was de gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk 1,8 kilometer in Eersel..

GGZ-voorziening

In de gemeente Eersel is er één GGZ voorziening. Dit vertaalt zich naar 0,05 voorzieningen per 1.000 inwoners. In de MRE gaan ze ook uit van 0,05 voorzieningen per 1.000 inwoners. Dit is laag ten opzichte van het landelijk gemiddelde, dat 0,12 bedraagt.

Tandartspraktijk

In totaal telt de gemeente Eersel vijf tandartspraktijken en 0,25 per 1.000 inwoners. In de MRE is dat 0,43. Voor de prognose gaan we uit van 0,43 per 1.000 inwoners.

Fysiotherapiepraktijk

Het MRE gaat voor Eersel uit van 17 fysiotherapiepraktijken, dit houdt in dat er per 1.000 inwoners 0,84 praktijken zijn. In de MRE is dat 0,47. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde ligt het aantal in de gemeente Eersel hoog, landelijk zijn er 0,49 fysiotherapiepraktijken per 1000 inwoners. In de gemeente Eersel is het aanbod in fysiotherapie het grootst ten opzichte van de andere gemeenten in het MRE.

Apotheek

In 2024 telt de gemeente Eersel twee apotheken. Dit staat voor 0,1 apotheek per 1000 inwoners. Binnen het MRE ligt dit lager, daar is ligt verhouding op 0,09 apotheken per 1000 inwoners. Voor de gemeente Eersel is het gemiddelde gelijk aan het landelijke, dit is ook 0,1 apotheek per 1.000 inwoners.

Kinderdagverblijf

De gemeente Eersel heeft in totaal negen kinderdagverblijven (KDV) en een ratio van 11,14 KDV per 1.000 kinderen van 0 tot 4 jaar. Volgens het MRE bedraagt de norm 11,8 KDV per 1.000 kinderen van 0 tot 4 jaar. Zoals aangegeven wordt er in de prognose gerekend met een gemiddelde van 2,11 inwoners per woning, wat neerkomt op 5802 nieuwe inwoners in het 50%-scenario en 11604 in het 100%-scenario. Ongeveer 4% van deze populatie bestaat uit kinderen in de leeftijdscategorie 0 tot 4 jaar, wat neerkomt op ongeveer 232 kinderen en 464 kinderen. De norm van Eersel, uitgedrukt in aantal basisscholen per 1.000 kinderen van 12 tot en met 18 jarigen, wordt vervolgens toegepast.

Recreatie

Binnen het onderwerp recreatie is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: bibliotheek, bioscoop en zwembad. Voor elke voorziening wordt een korte beschrijving gegeven van de gegevens die in onderstaande tabel te zien zijn. De tabel toont de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een prognose op basis van de norm die gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

	2024				2040			
	Eersel	**Landelijk**	**MRE**	**Eersel**	**Eersel 50%**	**Eersel 50%**	**Eersel 100%**	**Eersel 100%**
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Aantal + 2040	Per 1000 inw.	Aantal + 2040
Bibliotheek	1	0,04	0,03	0,05	0,04	0,3	0,03	0,6
Bioscoop	0	0,01	0,01	0,00	0,00	0,0	0,00	0,0
Zwembad	2	0,04	0,04	0,10	0,08	0,6	0,06	1,1

Bibliotheek

De gemeente Eersel heeft één bibliotheek. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van het MRE scoort Eersel hoger, met een gemiddelde van 0,05. Bibliotheken spelen een belangrijk rol in het bevorderen van sociale cohesie. Ze fungeren vaak als ontmoetingsplaatsen waar mensen samenkomen. Daarnaast bieden bibliotheken een omgeving waar mensen kunnen leren en

kennis opdoen. Vooral ouderen maken regelmatig gebruik van de faciliteiten die bibliotheken bieden. Door de toenemende vergrijzing zal het belang van bibliotheken in de toekomst alleen maar groter worden.

Bioscoop

De gemeente Eersel heeft geen bioscoop, samen met meer dan de helft van de MRE gemeenten. Hierdoor is het aanbod in de MRE ongeveer één bioscoop er 100.000 inwoners. Dit komt overeen met het landelijk aanbod per bioscoop. In Nederland legt men een gemiddelde 6,5 kilometer af tot de dichtstbijzijnde bioscoop. In de MRE is dit gemiddeld 6,4 kilometer. Er zijn binnen de MRE echter grote verschillen zichtbaar. Voor de gemeente Eersel ligt dit op een gemiddelde van 12 km en Inwoners van Reusel-De Mierden leggen gemiddeld 20,9 kilometer af tot een bioscoop.

Zwembad

In totaal heeft de gemeente Eersel twee zwembaden en heeft daarmee een aanzienlijk hoger gemiddelde dan landelijk en het MRE, namelijk 0,1 ten opzichte van 0,04.

Sport

Binnen het onderwerp sport is een prognose gemaakt voor de voorzieningen: sportvelden en sporthallen. Voor elke voorziening geven we korte beschrijving van de gegevens die in onderstaande tabel te zien zijn. De tabel toont de huidige situatie in de gemeente Eersel en geeft vervolgens een prognose op basis van de norm die gebaseerd is op de huidige situatie in de gemeente Eersel.

	2024				2040			
	Eersel	**Landelijk**	**MRE**	**Eersel**	**Eersel 50%**	**Eersel 50%**	**Eersel 100%**	**Eersel 100%**
Voorziening	Aantal 2024	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Per 1000 inw.	Aantal + 2040	Per 1000 inw.	Aantal + 2040
Sportvelden	66	0,96	1,50	3,27	2,54	19	2,08	37,9
Sporthallen	2	0,08	0,12	0,10	0,08	0,6	0,06	1,1

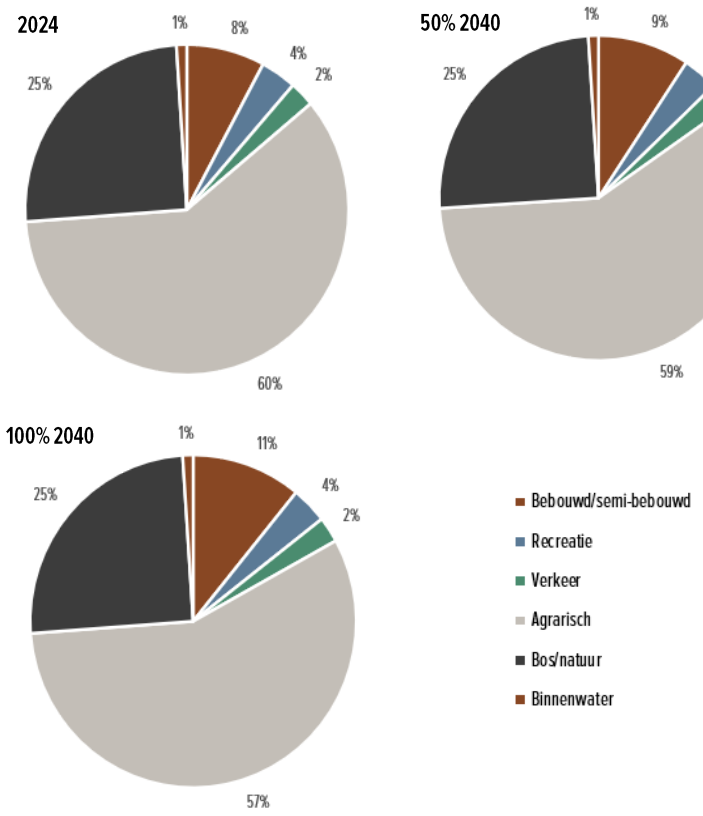
Sportvelden

Voor de inventarisatie van sportvelden in de MRE is gekeken naar sportvelden van de volgende sporten: voetbal, tennis, padel, hockey, korfbal, atletiek en honkbal. Het merendeel van de sportvelden in de MRE zijn voetbal- of tennisvelden. Het gemiddelde in de gemeente Eersel ligt erg hoog ten opzichte van het landelijke gemiddelde en dat van het MRE.

Sporthallen
Het betreft hier alleen sporthallen die bestaan uit minimaal drie zaaldelen en beschikken over kleedkamers en een kantine. Gymzalen zijn niet meegenomen. Het gemiddelde van de gemeente Eersel ligt precies tussen het landelijke gemiddelde en dat van het MRE in.

3.5 Impact Landschap & Klimaat

Op basis van het huidige grondgebruik is een inschatting gemaakt van het grondgebruik per functie in 2040 voor zowel het 50%-scenario als het 100%-scenario. Zoals beschreven in hoofdstuk 2, paragraaf "Thema's impactbeoordeling", wordt ervan uitgegaan dat nieuwe ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen ten koste zullen gaan van agrarische gronden. In de onderstaande figuur wordt de verdeling van het grondgebruik weergegeven. In beide scenario's blijft het aandeel bos

en natuurgebied onveranderd. In provinciaal beleid wordt de bestaande natuur beschermd, wat woninguitbreiding ten koste van de natuur tegenhoudt.
In het 100%-scenario is er wel sprake van meer toename in verharding, ten opzichte van het 50%-scenario. Omdat er meer uitbreidingslocaties gebruikt worden voor het realiseren van woningen.
Hoewel de klimaatbelasting in het 50%-scenario lager is voor de gemeente Eersel, betekent dit niet dat deze belasting niet plaats vindt. De vraag naar woningen blijft en het bouwen van minder woningen in de gemeente Eersel heeft tot gevolg dat de benodigde woningen elders gebouwd worden.

3.5 Impact Samenleving

Onder het thema samenleving vallen de volgende aspecten: verenigingen, veiligheid, sociale cohesie en integratie. De impact op veiligheid en de sociale cohesie kan niet kwantitatief beoordeeld worden. Het is nu niet mogelijk om inzichtelijk te krijgen waar de woningen gebouwd gaan worden en wie hier komen te wonen. Zoals beschreven in hoofdstuk 2 kunnen dergelijk sociaal-maatschappelijke studies mogelijk in een later stadium uitgevoerd worden ter onderbouwing van omgevingsvisies en uitvoeringsprogramma's.

Het is wel mogelijk om de huidige het aantal verenigingen in kaart te brengen. De gemeente Eersel kent een rijk verenigingsleven. Onderstaande tabel geeft voor de grootste sportclubs en overige verenigingen het aantal en het totaal aantal leden weer. Het effect van het 50%- en 100%-scenario is lastig te voorspellen. De aanwas van meer verenigingsleden wordt waarschijnlijk wel vergroot door het bouwen van meer woningen.

	2024	
	Aantal verenigingen	Aantal leden
Voetbalverenigingen	6	2200
Tennisverenigingen	6	1487
Carnavalsvereniging	7	Onbekend
Muziekvereniging	11	Onbekend
Scouting	3	Onbekend
Gilden	7	Onbekend

Integratie

Ongeacht de uitwerking van het 50%-scenario en het 100%-scenario, er zal een integratievraagstuk zijn waarbij een integratieaanpak nodig is. Zoals in hoofdstuk 2 paragraaf "Prijsopdrijving en verdringing" is beschreven ontstaat er een verdringingseffect wanneer de woningbouwontwikkeling achter blijft op de vraag.

Het aantal nieuwkomers dat zich in de gemeente Eersel gaat vestigen is groter in het 100%-scenario, maar omdat er in dit scenario voldoende woningen aan de markt zijn toegevoegd ontstaat er weinig tot geen verdringing. In het 50%-scenario concurreren de woningzoekenden uit de gemeente Eersel met de nieuwkomers om de nieuwe woningvoorraad en zal het verdringingseffect optreden. In het 100%-scenario komen er dus, in absolute aantallen, meer nieuwkomers te wonen in de gemeente Eersel terwijl in het 50%-scenario er relatief meer nieuwkomers komen te wonen. Hierdoor stijgt in het 50%-scenario het percentage nieuwkomers in verhouding tot het percentage huidige inwoners ten opzichte van het 100%-scenario. Het absorptievermogen van de integratieopgave voor huidige inwoners is daarmee groter in het 100%-scenario dan in het 50%-scenario.

Enkel bouwen voor inwoners van de eigen gemeente is in de praktijk vaak niet haalbaar, zeker niet in een scenario waarin slechts 50% van de benodigde woningen wordt gerealiseerd. De vraag naar woningen blijft groeien, en de beperkte bouw vergroot dus het risico dat vooral nieuwkomers de beschikbare huizen betrekken.

A a

Bijlage

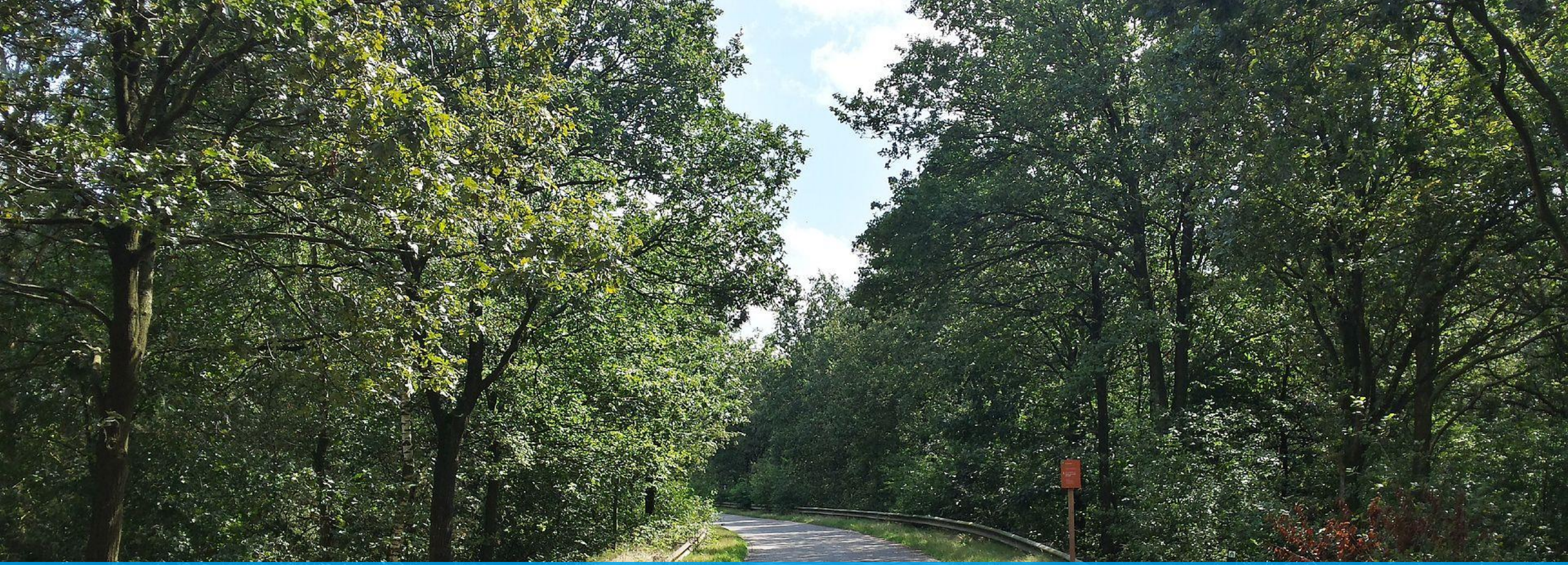
Bijlage 1 – Potentiële invulling Eerselse scenario's

Potentiële invulling Eerselse scenario's Ontwikkelstrategie de Kempen

scenario 50% onderkant brandbreedte 2.000 woningen (huidige plancapaciteit hard en zacht)

Gemeente Eersel
Afdeling Leefomgeving
Team Ruimtelijke ontwikkeling

17 oktober 2024

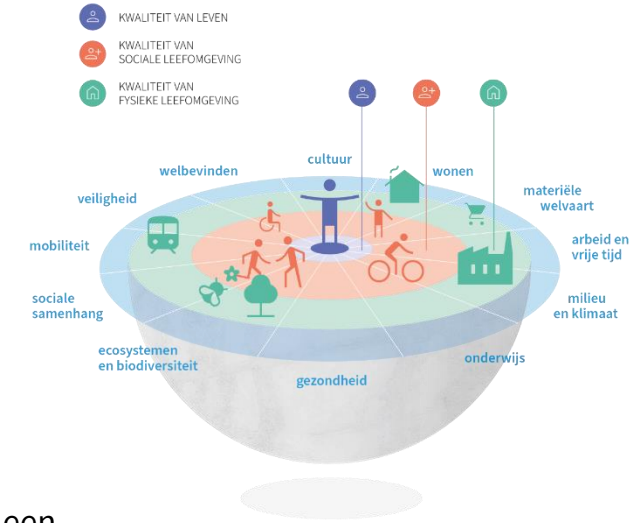
Brede welvaart Kempengemeenten in kaart

HET pon | telos

j.luijten@hetpon-telos.nl
t.waas@hetpon-telos.nl
s.hansen@hetpon-telos.nl

Inleiding

Wat is Brede Welvaart?

Steeds meer wetenschappers, bestuurders en beleidsmakers beseffen dat een economie die gericht is op groei van het bruto binnenlands product (bbp) geen antwoord biedt op de grote uitdagingen van onze tijd. De problemen rondom klimaatverandering, woningnood, armoede en sociale ongelijkheid vragen om een breder, meer integraal en samenhangend perspectief op welvaartsontwikkeling. Kortom, ‘brede welvaart’.

Brede welvaart brengt ook de niet-materiële behoeften in beeld. Welvaart is immers meer dan alleen inkomen en ons verdienvermogen. Ook gezondheid, sociale contacten en de woonomgeving doen ertoe.
Het gaat om de kwaliteit van leven van mensen. En die kwaliteit van leven wordt in belangrijke mate beïnvloed door de kwaliteit van de sociale én fysieke leefomgeving. En dat niet alleen in het ‘hier en nu’, maar ook ‘later’ en ‘elders’.
Anders gezegd: brede welvaart betreft de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van die van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld.

Brede Welvaart in kaart (foto en diagnose)

Het PON & Telos heeft een model ontwikkeld, waarin we de brede welvaart van mensen en hun sociale en fysieke leefomgeving in beeld brengen aan de hand van een twaalftal thema’s. Met de brede welvaart bril op kunnen we op basis van data een ‘foto’ maken. Hierbij kunnen we meerdimensionaal kijken naar hoe het nu gaat met de brede welvaart, waar een gemeente, regio of provincie staat en hoe een gebied zich ontwikkeld als het gaat om de kwaliteit van leven van mensen en hun leefomgeving. Daarbij kijken we naar data uit het recente verleden, en brengen we trends en ontwikkelingen in beeld.

Voor u ligt de ‘foto’ van de brede welvaart in de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-de Mierden. De data geeft een rijker en completer beeld van de brede welvaart in de Kempengemeenten. Op basis hiervan kan een eerste diagnose worden gesteld. Wat gaat goed, en op welke thema’s blijven de Kempengemeenten achter? Waar liggen de opgaven en uitdagingen als het gaat om verbetering van de brede welvaart in de regio? Welke gebieden blijven achter als het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving?

12 thema's

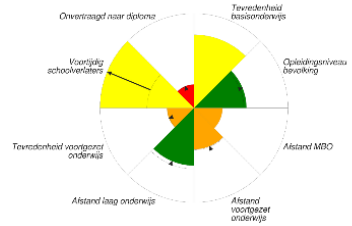
- Ecosystemen en biodiversiteit
- Milieu en klimaat
  - Bodem & water
  - Lucht & klimaat
  - Energie & grondstoffen
- Materiele welvaart
- Arbeid
- Mobiliteit
- Veiligheid
- Wonen
- Onderwijs
- Cultuur
- Gezondheid
- Sociale samenhang

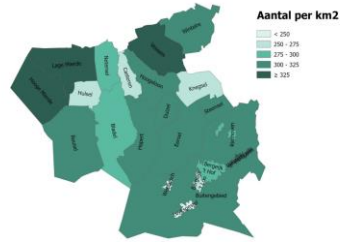
Taartdiagrammen en kaarten

De data is weergegeven middels verschillende figuren:

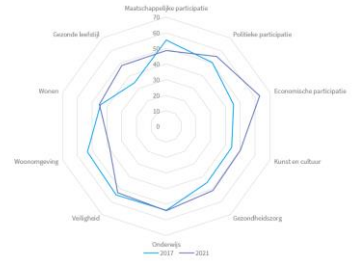
- Taartdiagrammen per thema op gemeenteniveau die de indicatorscore (op basis van normering) laat zien inclusief de ontwikkeling in de tijd

- Indien van de indicator de data op kernniveau beschikbaar is, is een kaartje opgenomen, die de verschillen tussen de kernen laat zien

- Een spider per gemeente die de scores op alle thema's laat zien

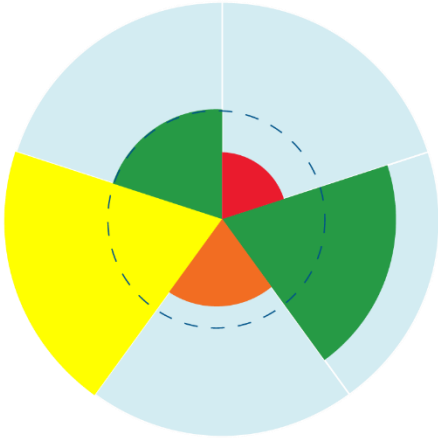

Taartdiagrammen – normen

De taartdiagrammen geven weer wat de score is aan de hand van een normering. De normen zijn bepaald op basis van:

- regionale vergelijking
- wettelijke normen
- wetenschappelijke normen of
- vergelijking in de tijd

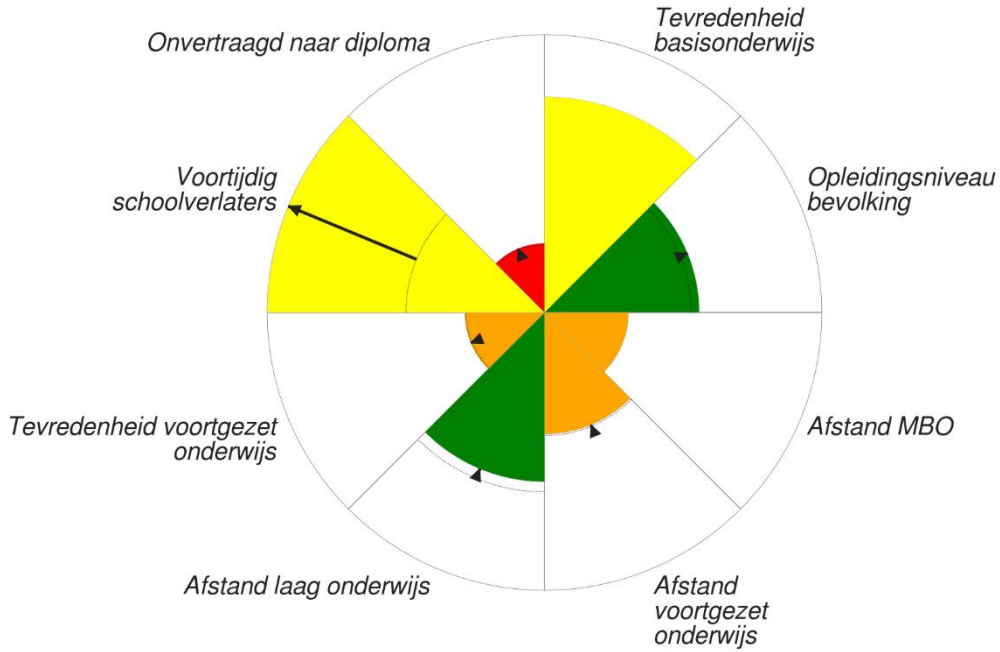
De normering wordt uitgedrukt met behulp van 4 kleuren: goud, groen, oranje en rood. (zie hiernaast)

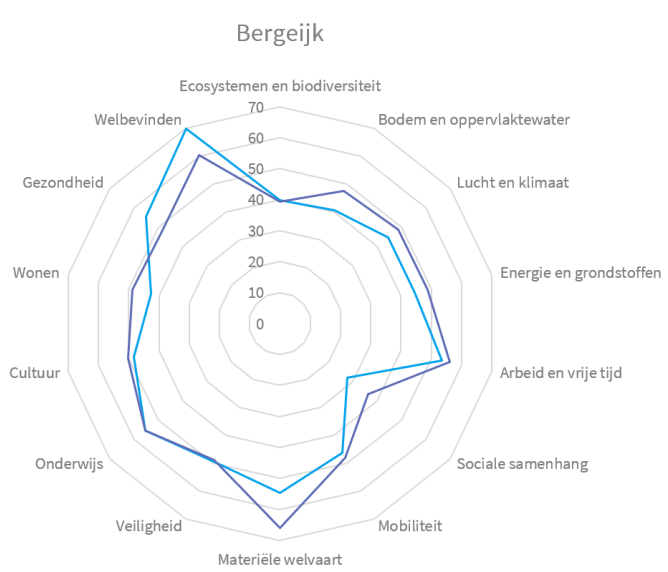
Taartdiagrammen

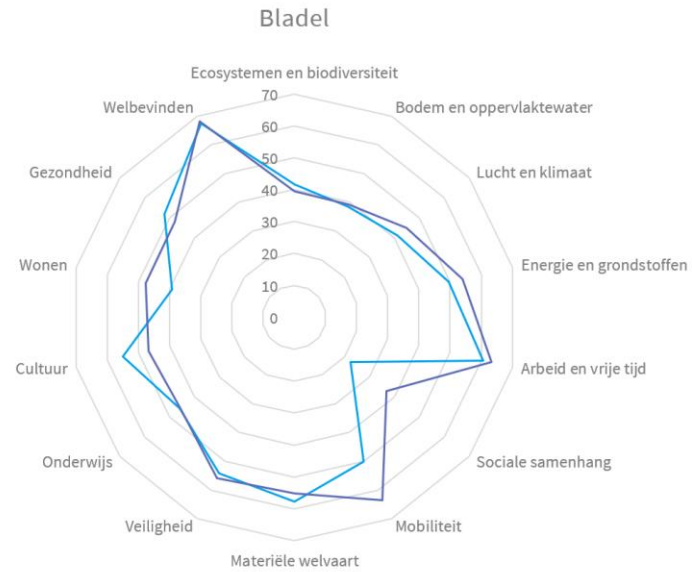
- De kleuren geven aan hoe goed of hoe slecht de score is (goud t/m rood)
- Hoe meer de taartpunt gevuld is, des te beter de score
- De richting van de pijl in de figuur geeft een verbetering of verslechtering in de tijd aan
- Soms geen pijl zichtbaar: dan is er geen verandering of slechts één jaartal beschikbaar

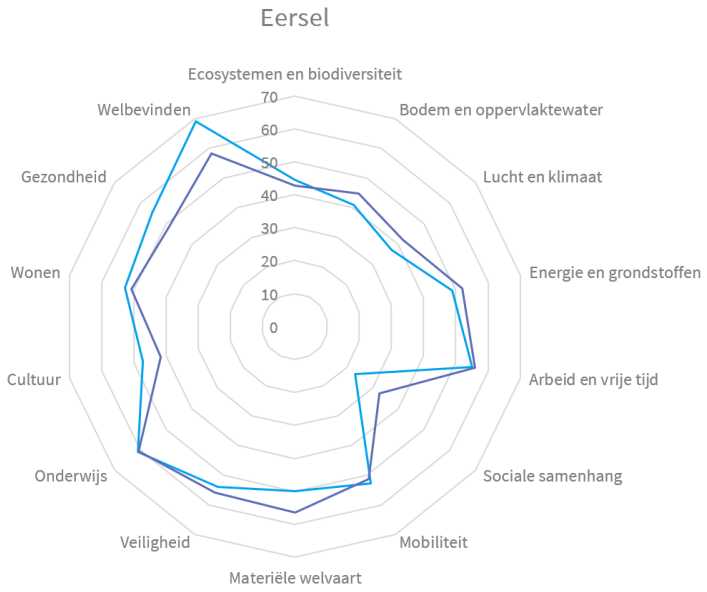
Voorbeeld taartdiagram

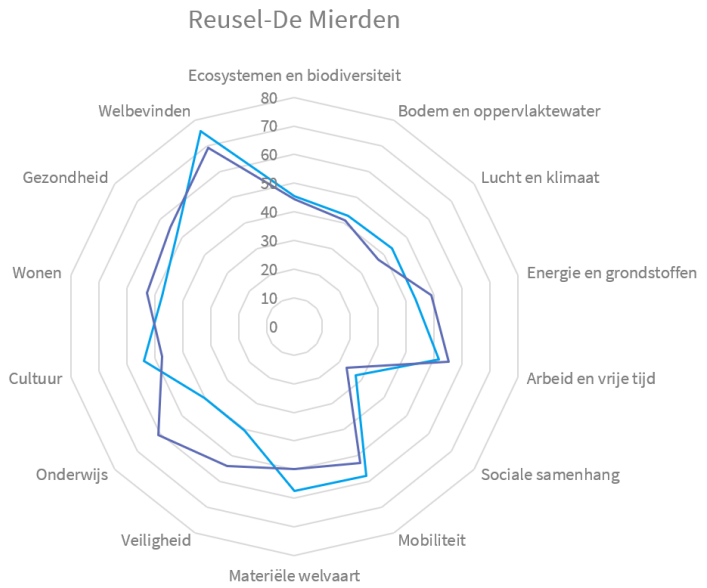
Totaalbeeld 12 brede welvaartsthema's

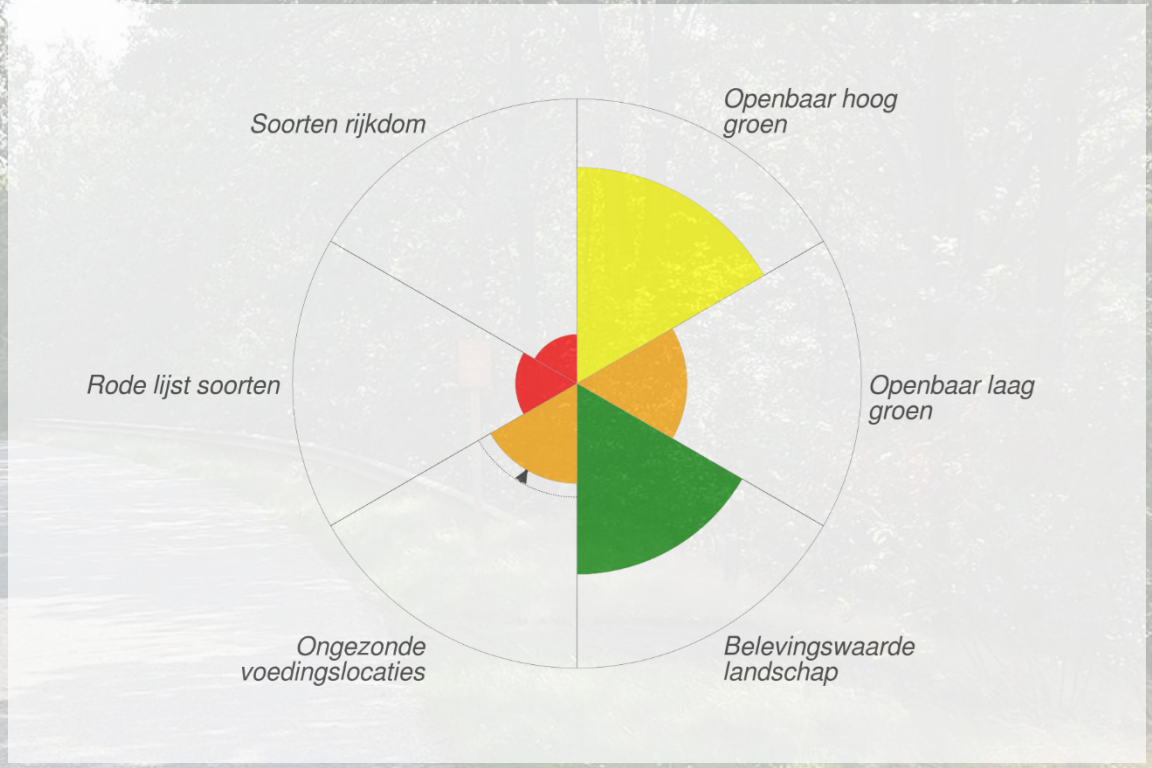

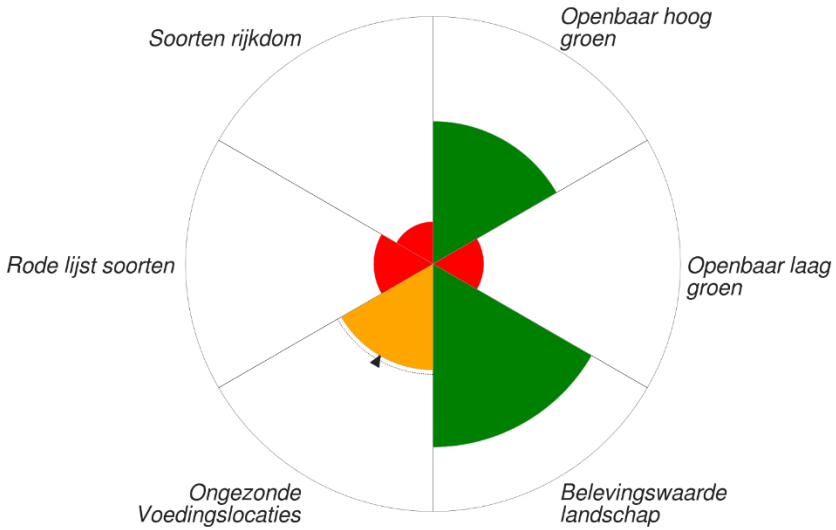

Ecosystemen en biodiversiteit

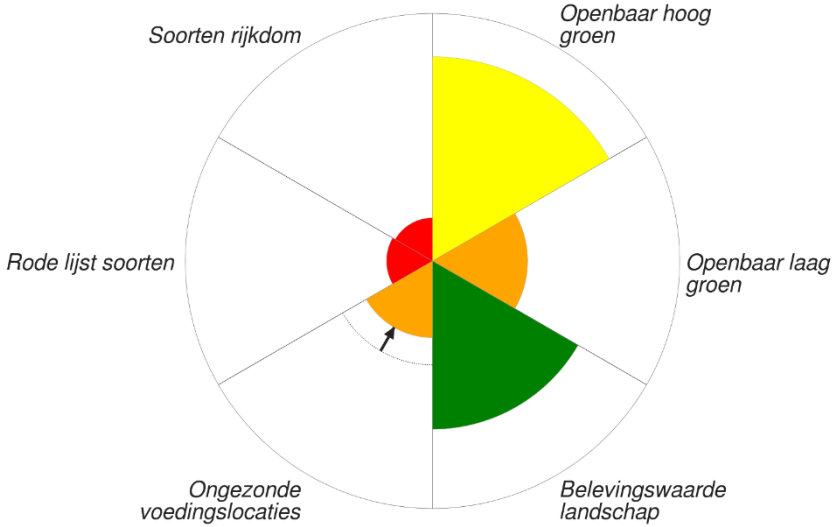
- Openbaar hoog groen
- Openbaar laag groen
- Belevingswaarde landschap
- Ongezonde voedingslocaties
- Rode lijst soorten
- Soorten rijkdom

Bergeijk

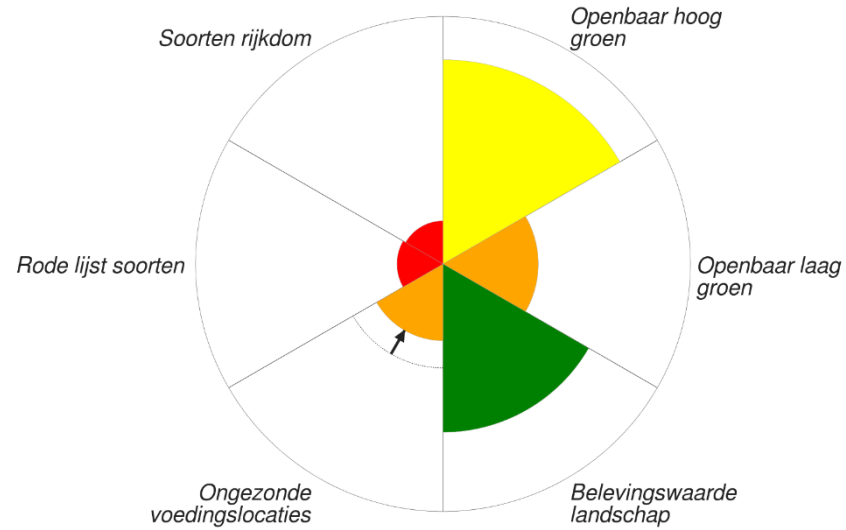

Eersel

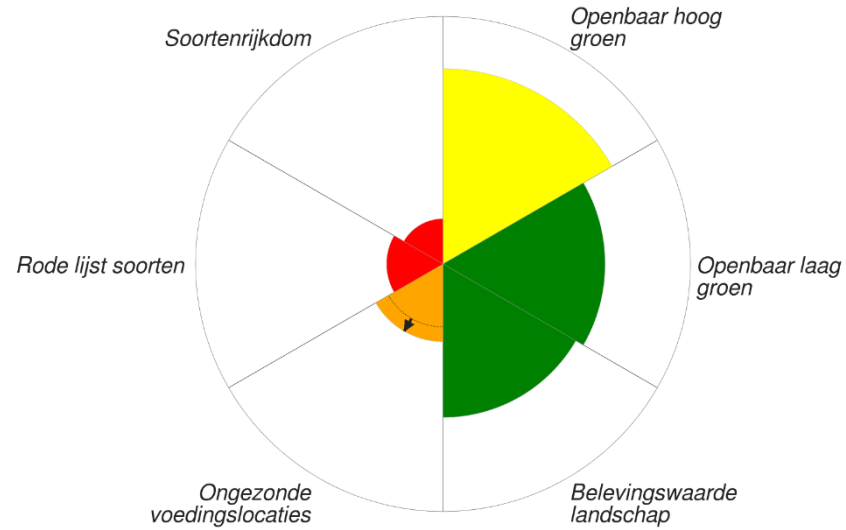

HET pon|telos

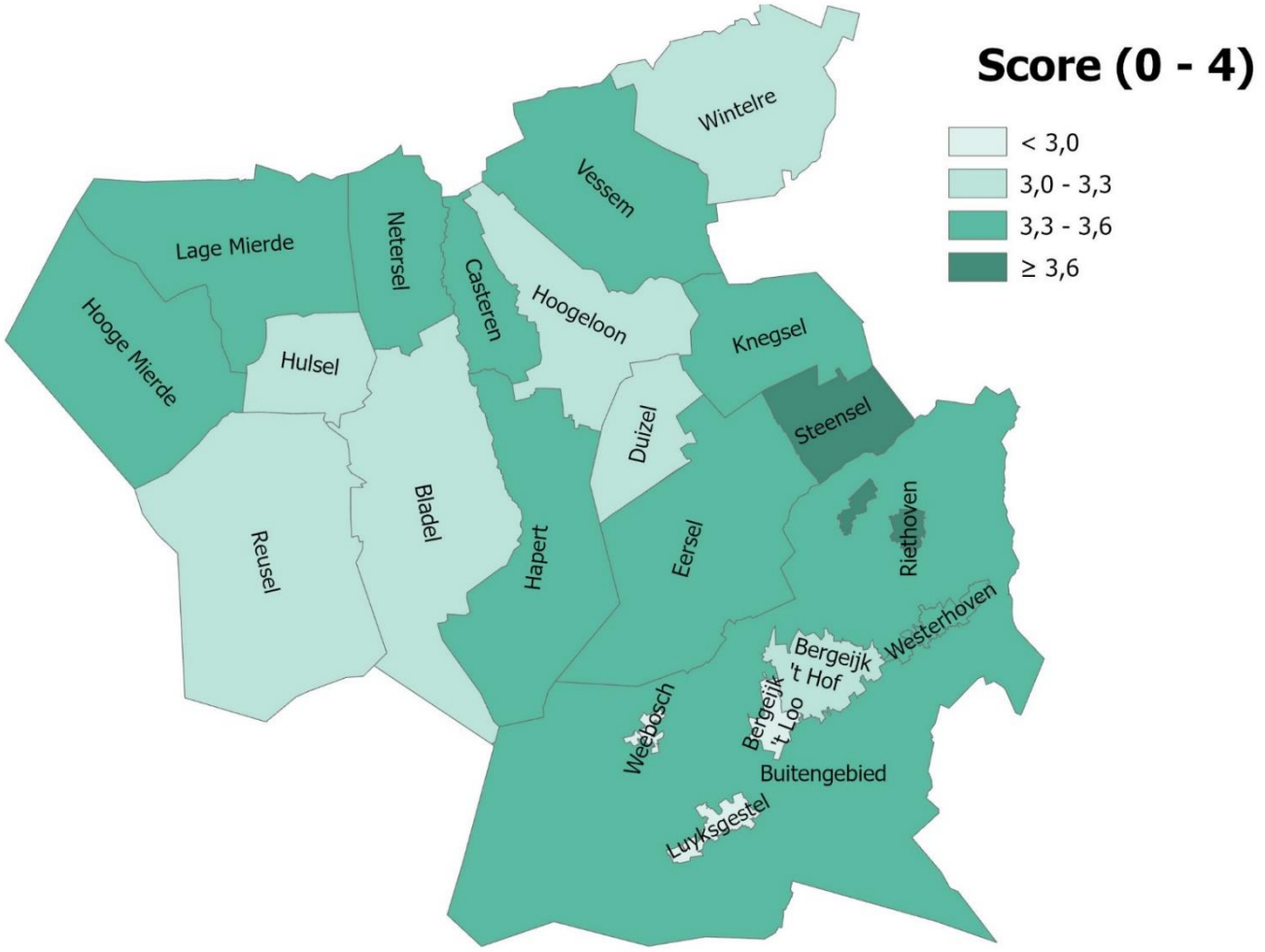
Bladel

Reusel-De Mierden

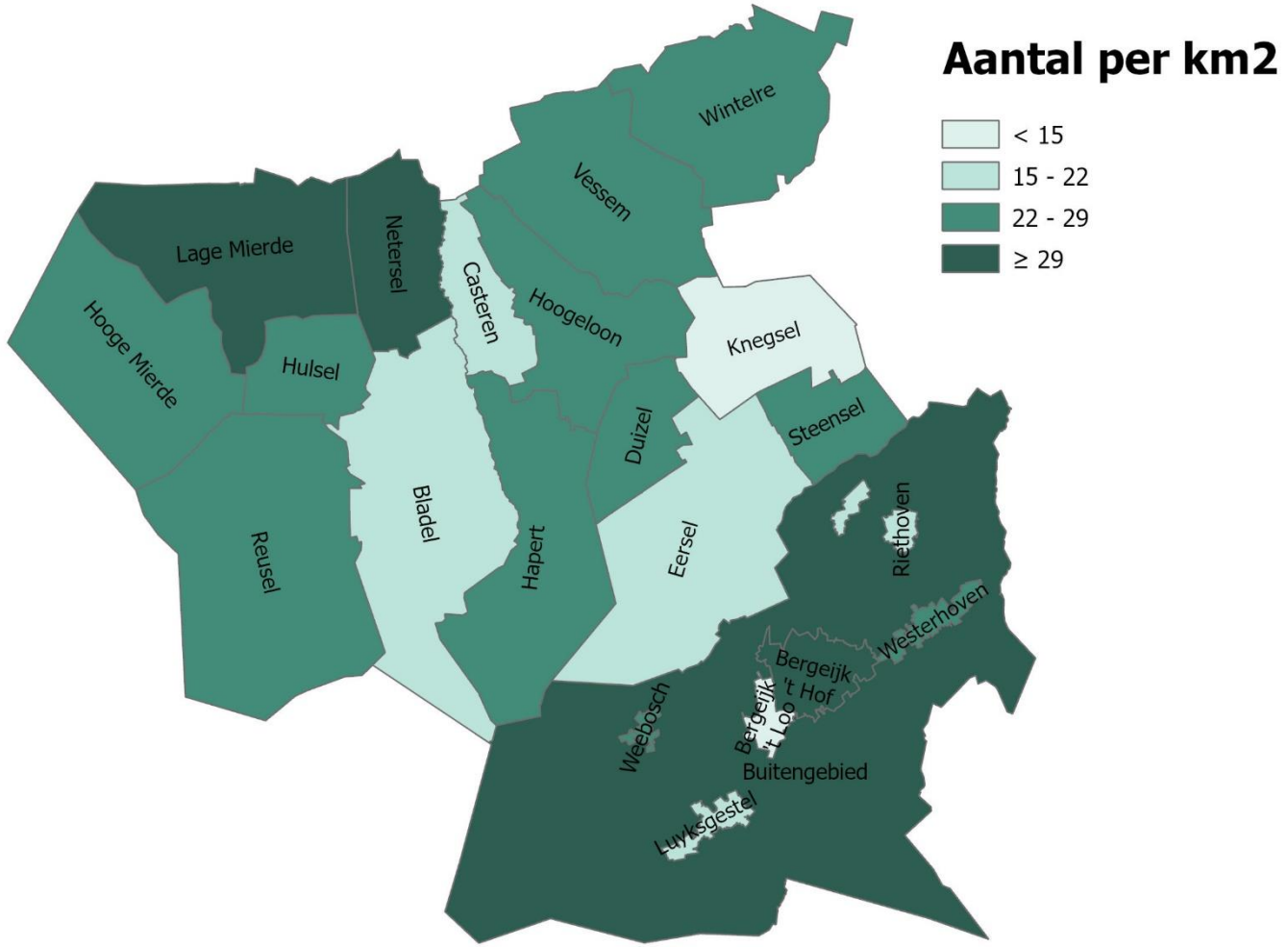

Belevingswaarde landschap

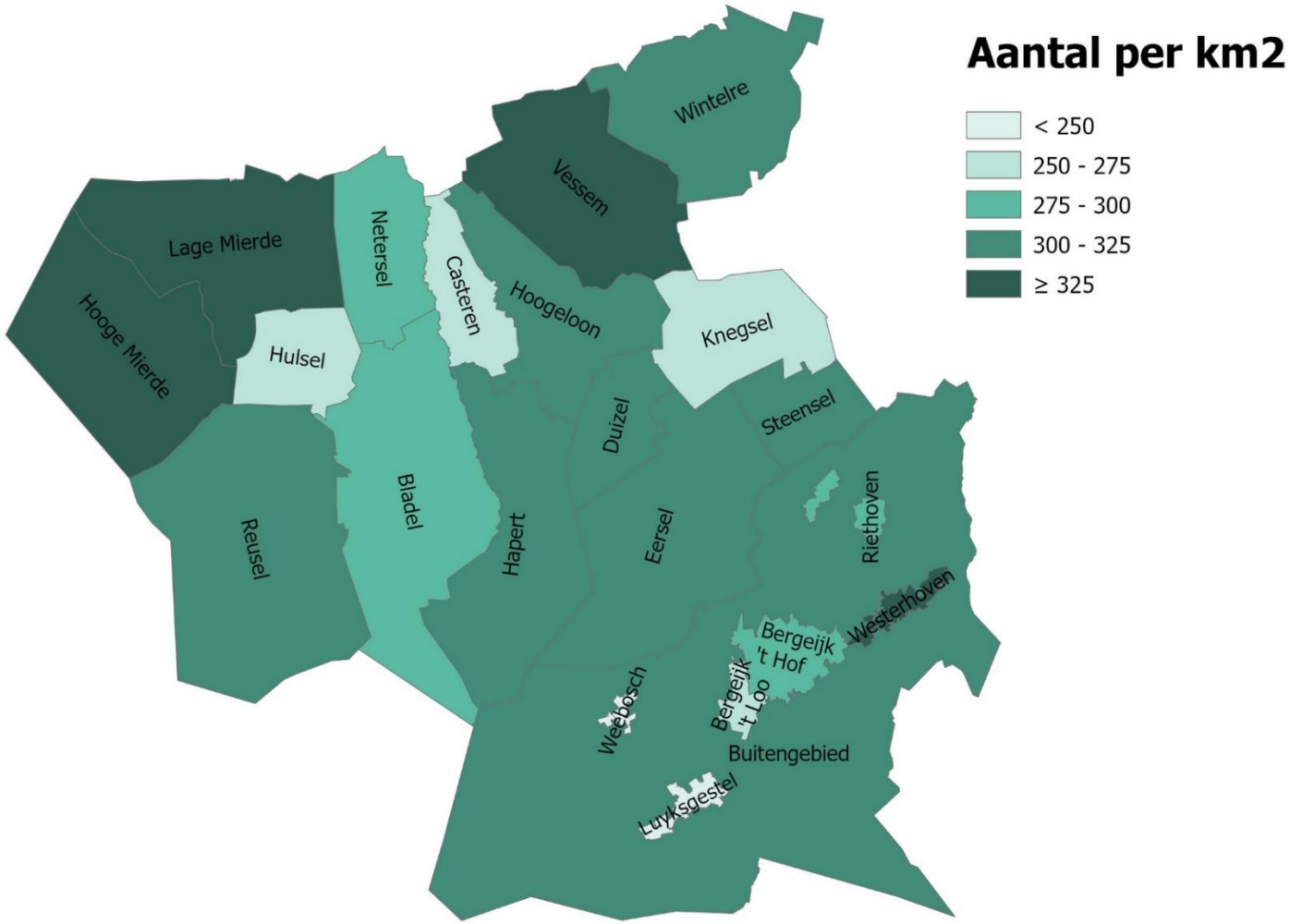
Score van 0 tot 4 voor de belevingswaarde van het groene landschap. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) hoe beter de kern scoort.

Rode lijst soorten

Aantal bedreigde soorten per km2 waargenomen in een periode van 10 jaar. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘rode lijst soorten’ scoort.

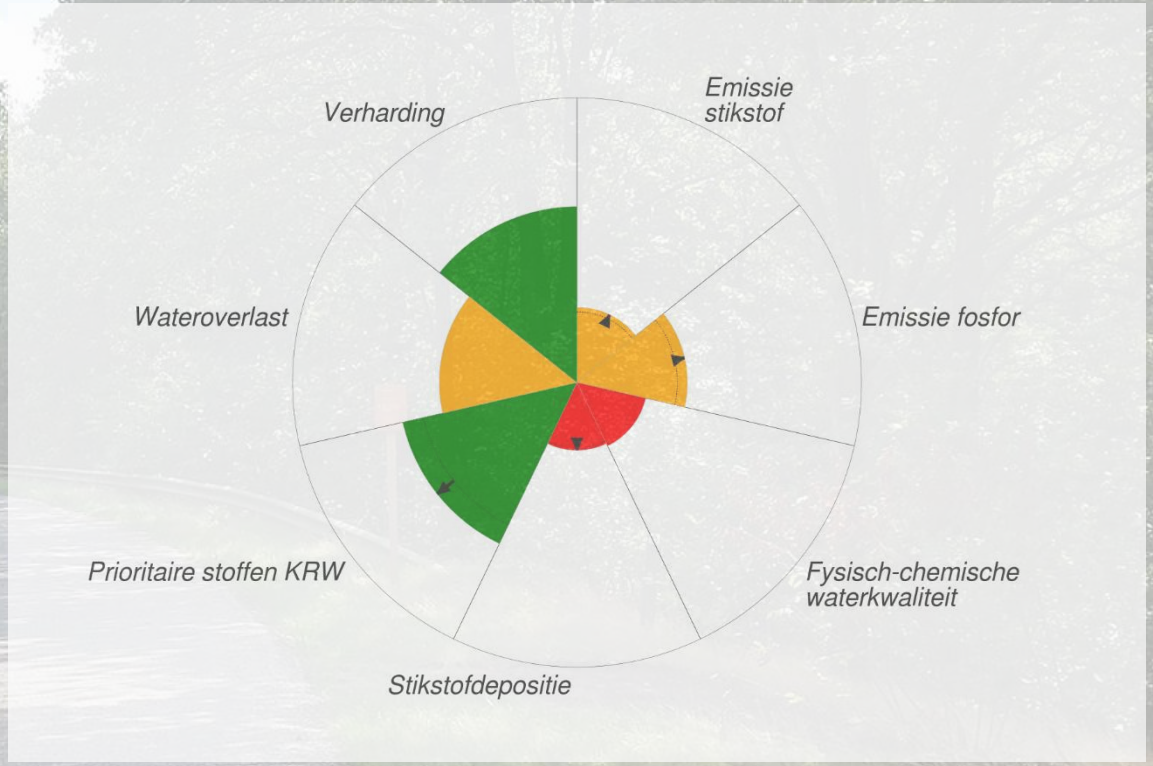
Soorten rijkdom

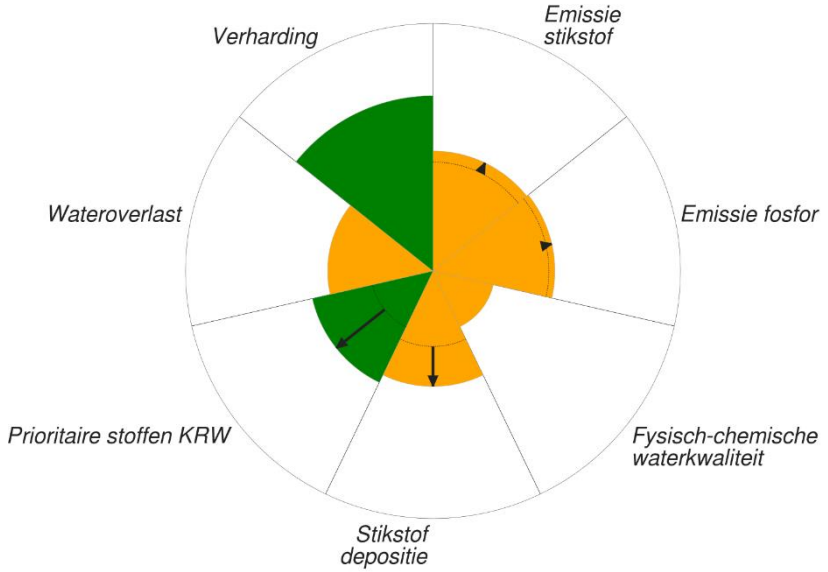
Aantal soorten per km2 waargenomen in een periode van 10 jaar. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op ‘soorten rijkdom’ scoort.

Milieu & klimaat; Bodem & Water

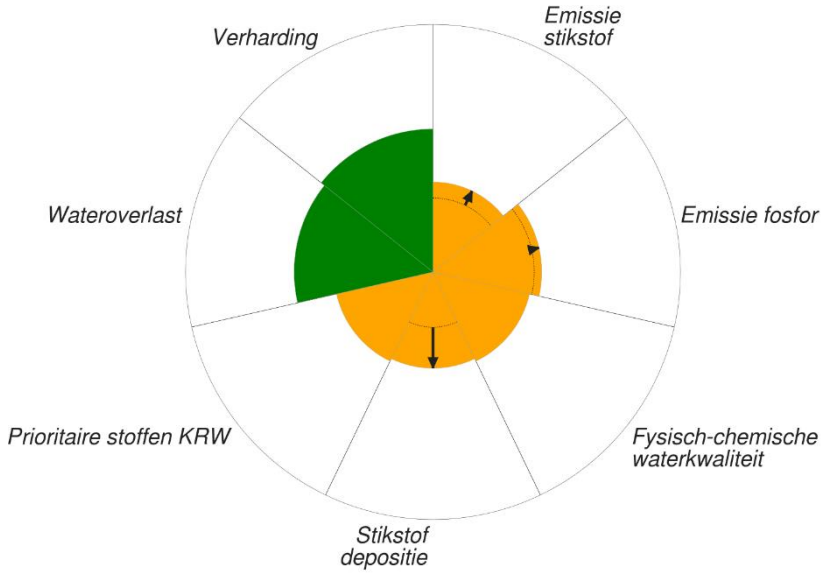
- Emissie stikstof
- Emissie fosfor
- Fysisch-chemische waterkwaliteit
- Stikstofdepositie
- Biologische waterkwaliteit (prioritaire stoffen KRW)
- Wateroverlast
- Verharding

Bergeijk

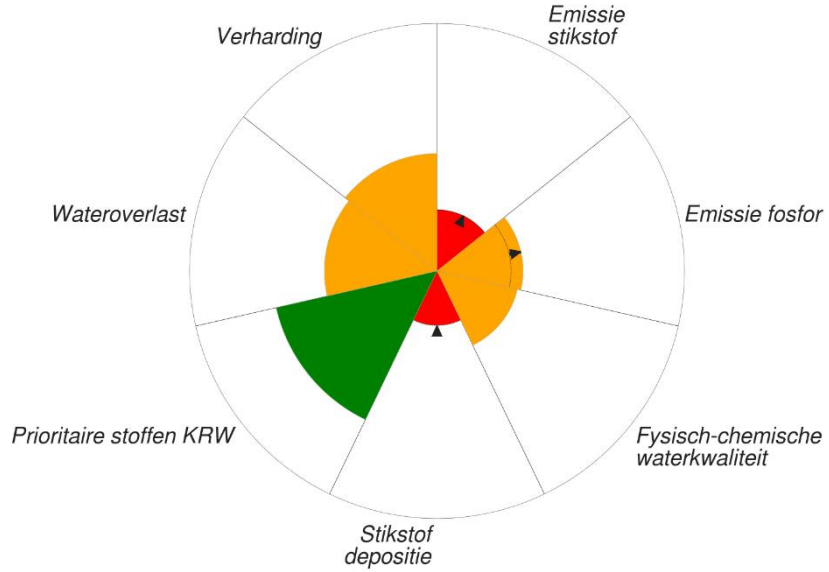

Eersel

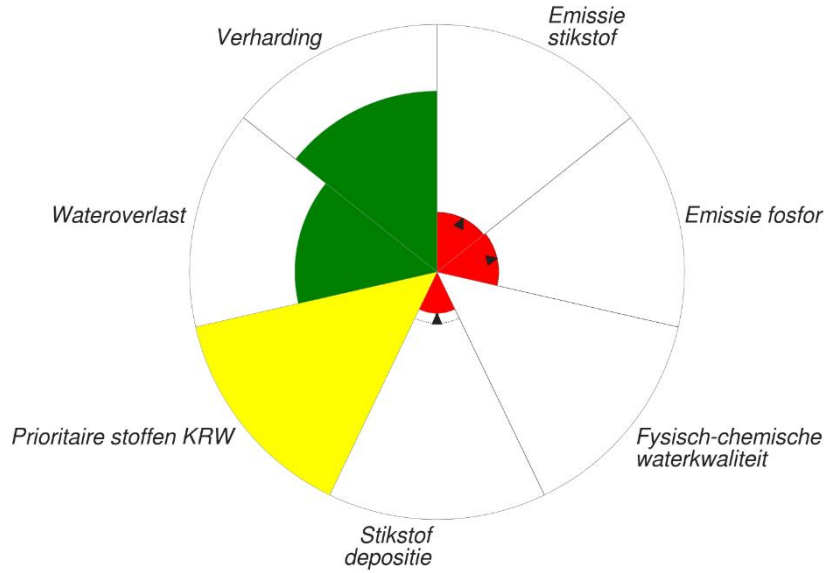

HET pon|telos

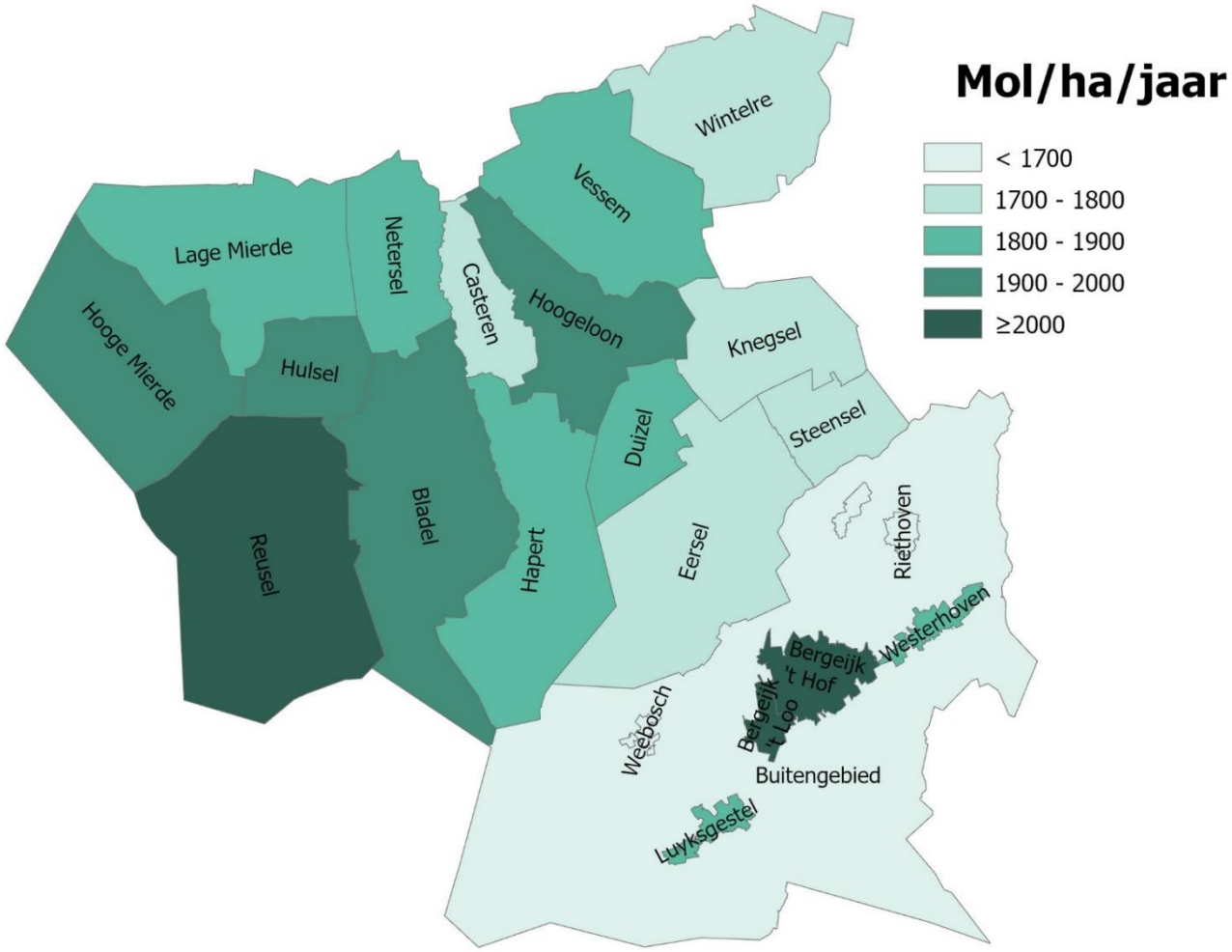
Bladel

Reusel-De Mierden

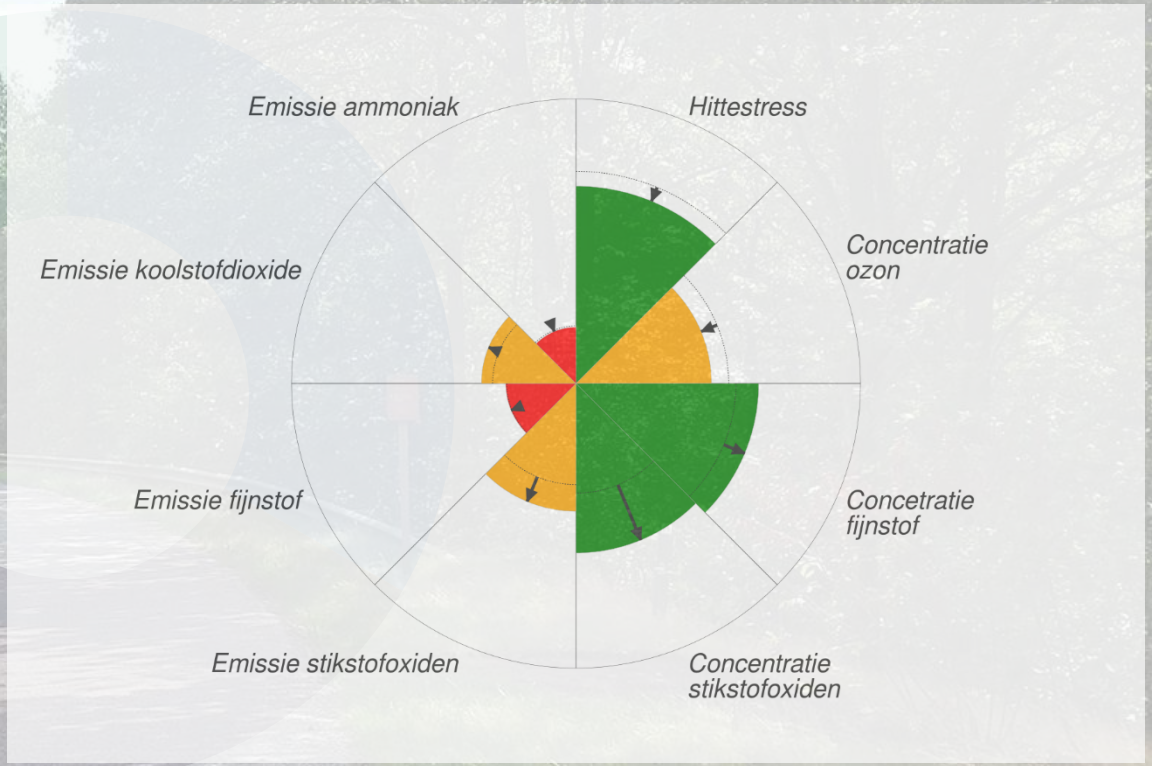
Stikstofdepositie

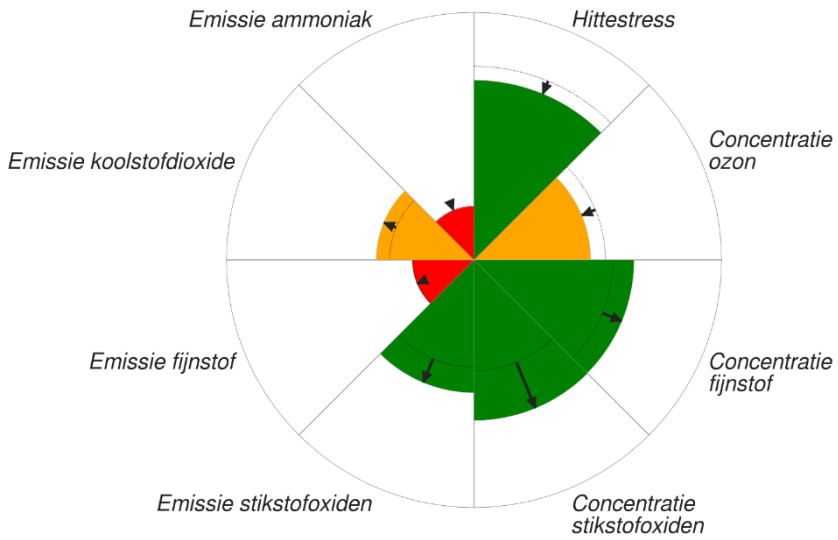
Depositie (=het neerslaan) van stikstof per hectare (in mol per hectare per jaar). Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘stikstofdepositie’ scoort.

Milieu & klimaat; Lucht en klimaat

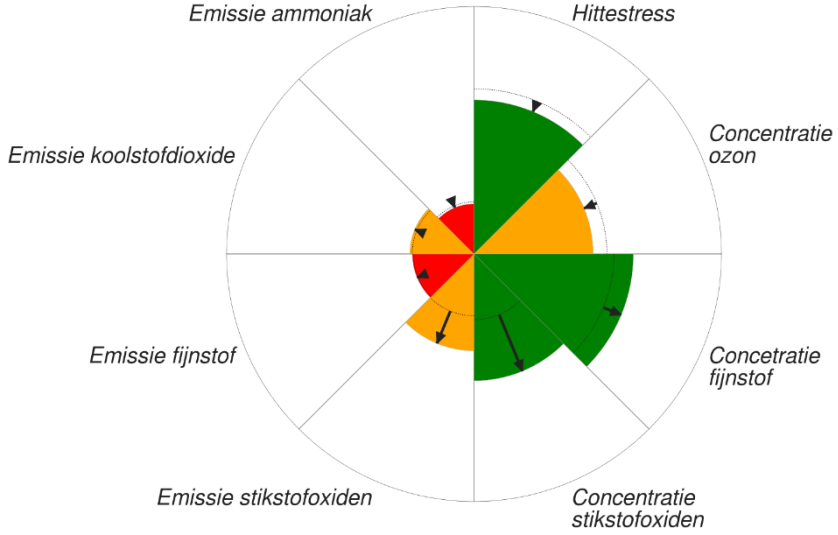
- Hittestress
- Concentratie ozon
- Concentratie fijnstof
- Concentratie stikstofoxiden
- Emissie stikstofoxiden
- Emissie fijnstof
- Emissie koolstofdioxide
- Emissie ammoniak

Bergeijk

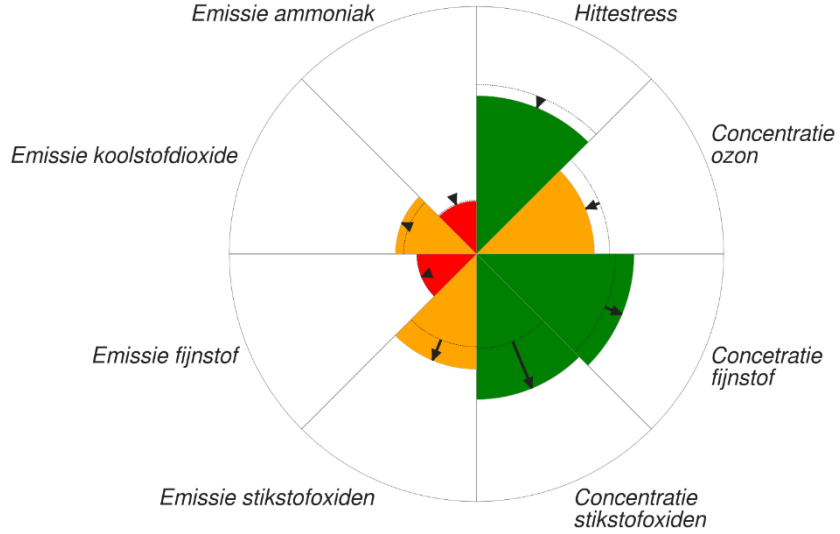

Eersel

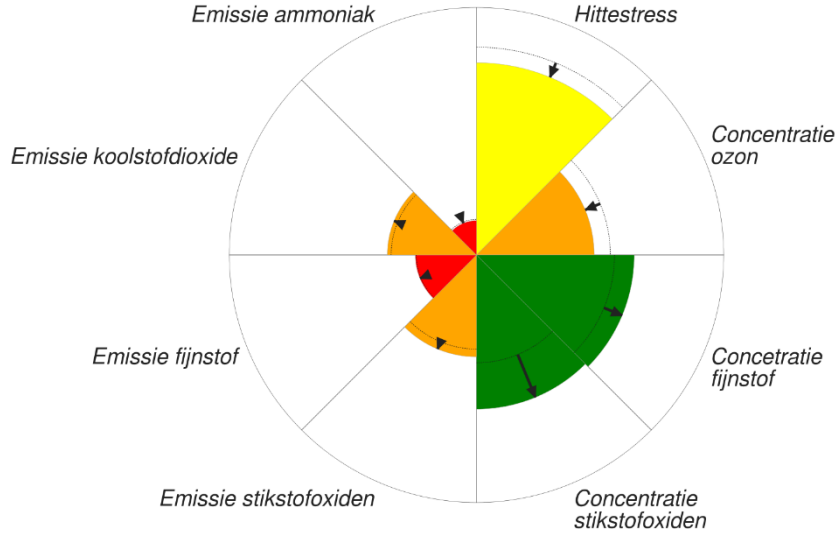

HET pon|telos

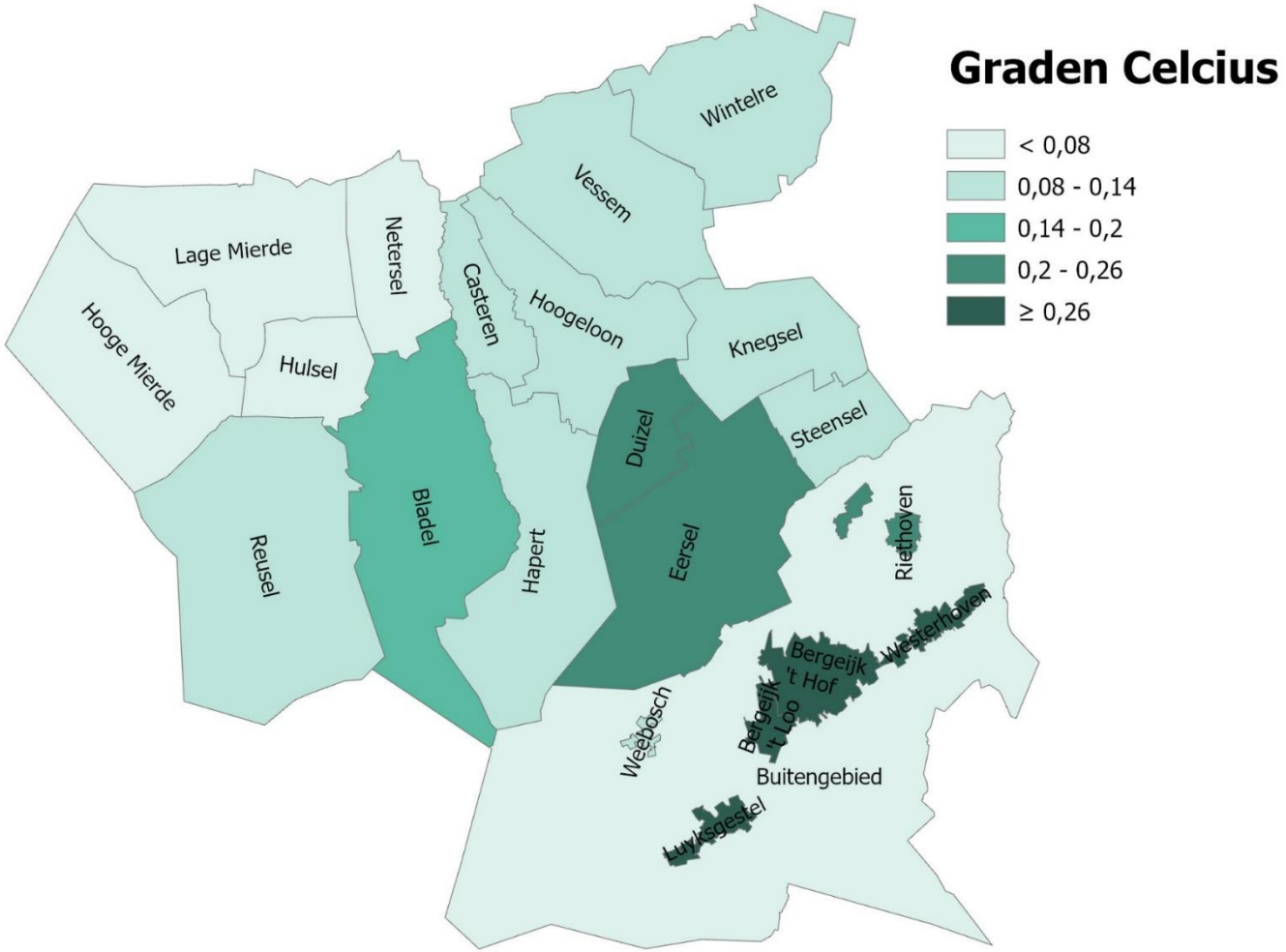
Bladel

Reusel-De Mierden

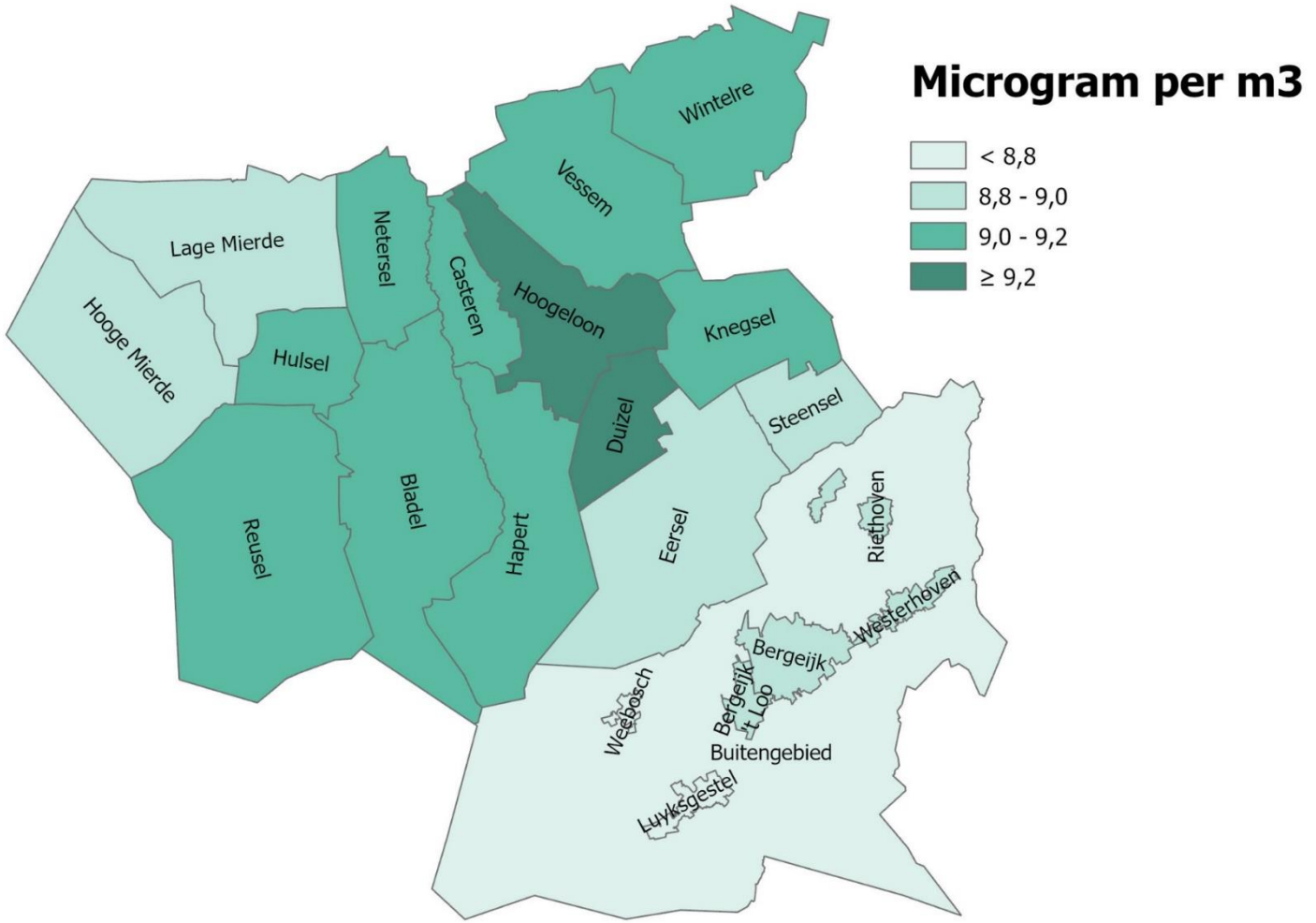

Hittestress

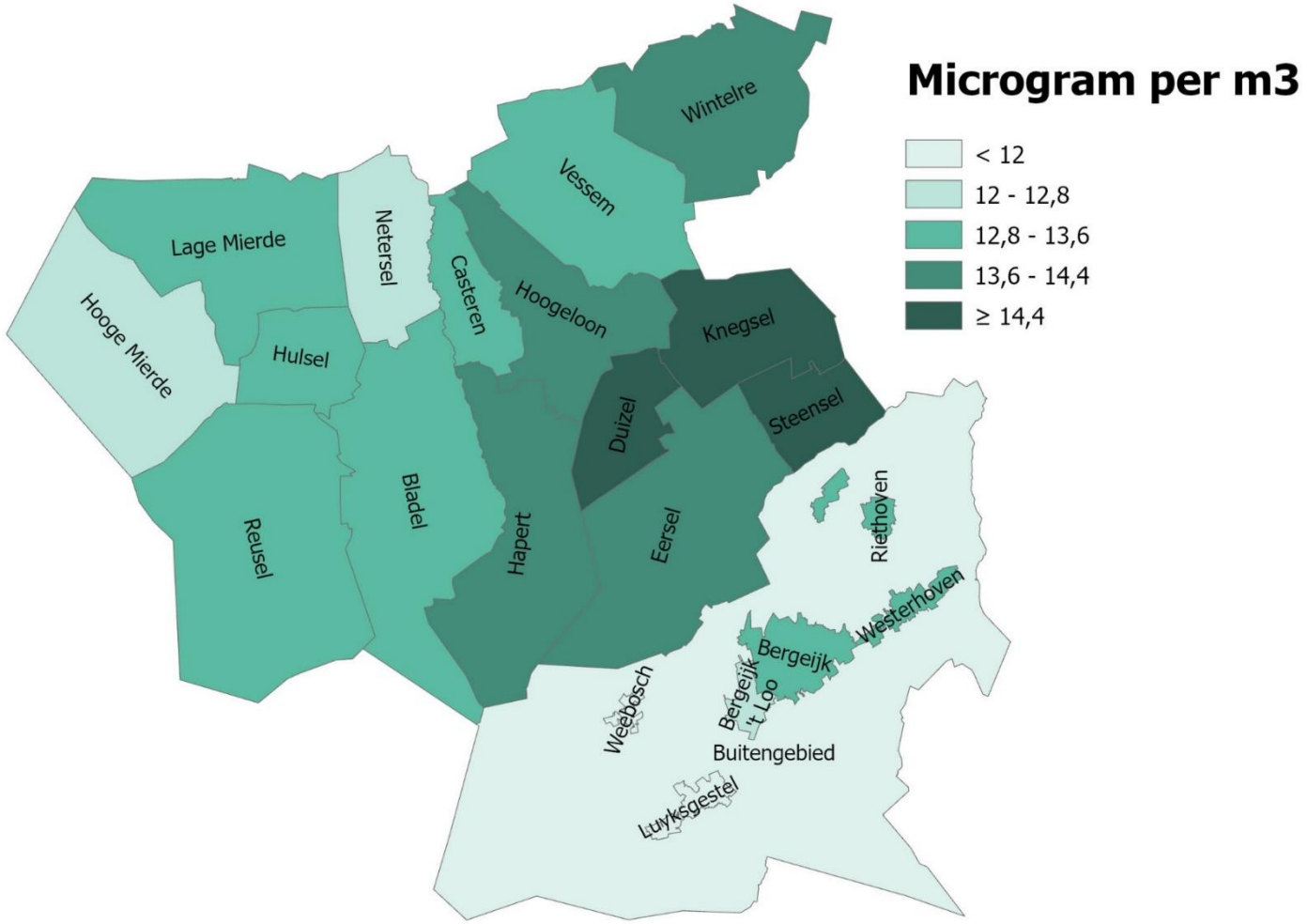
Jaarlijks gemiddelde temperatuurverschil in ºC dat ontstaat door het hitte-eiland effect. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘hittestress’ scoort.

Concentratie fijnstof

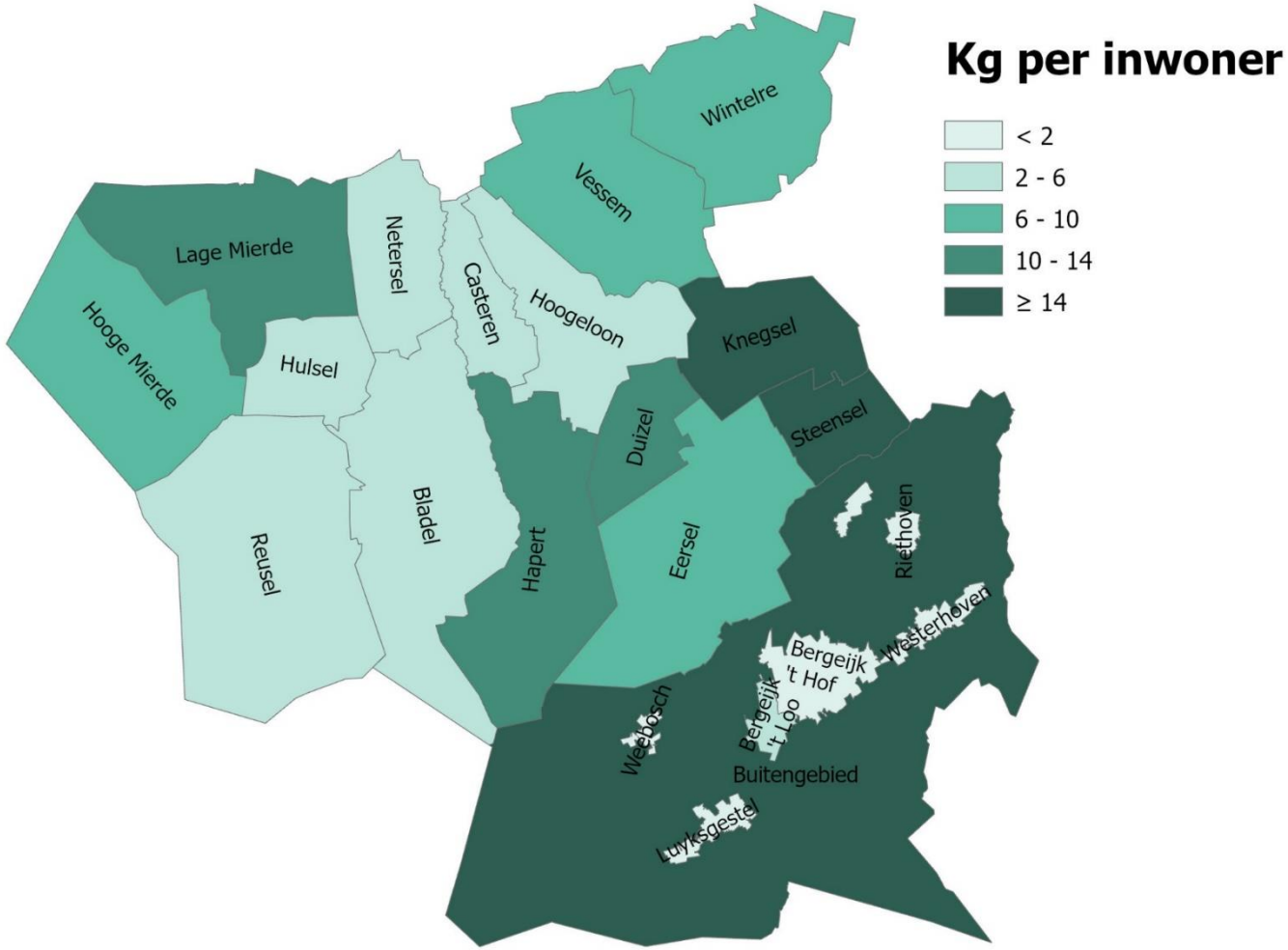
Achtergrondconcentratie fijnstof (PM2.5) in microgram per m3. Fijn stof zijn kleine in de lucht zwevende deeltjes. Doordat fijn stof uit kleine deeltjes bestaat kan het makkelijk ingeademd worden. Eenmaal ingeademd kunnen deeltjes schade aanrichten in het ademhalingsstelsel.
Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op 'concentratie fijnstof' scoort.

Concentratie stikstofoxiden

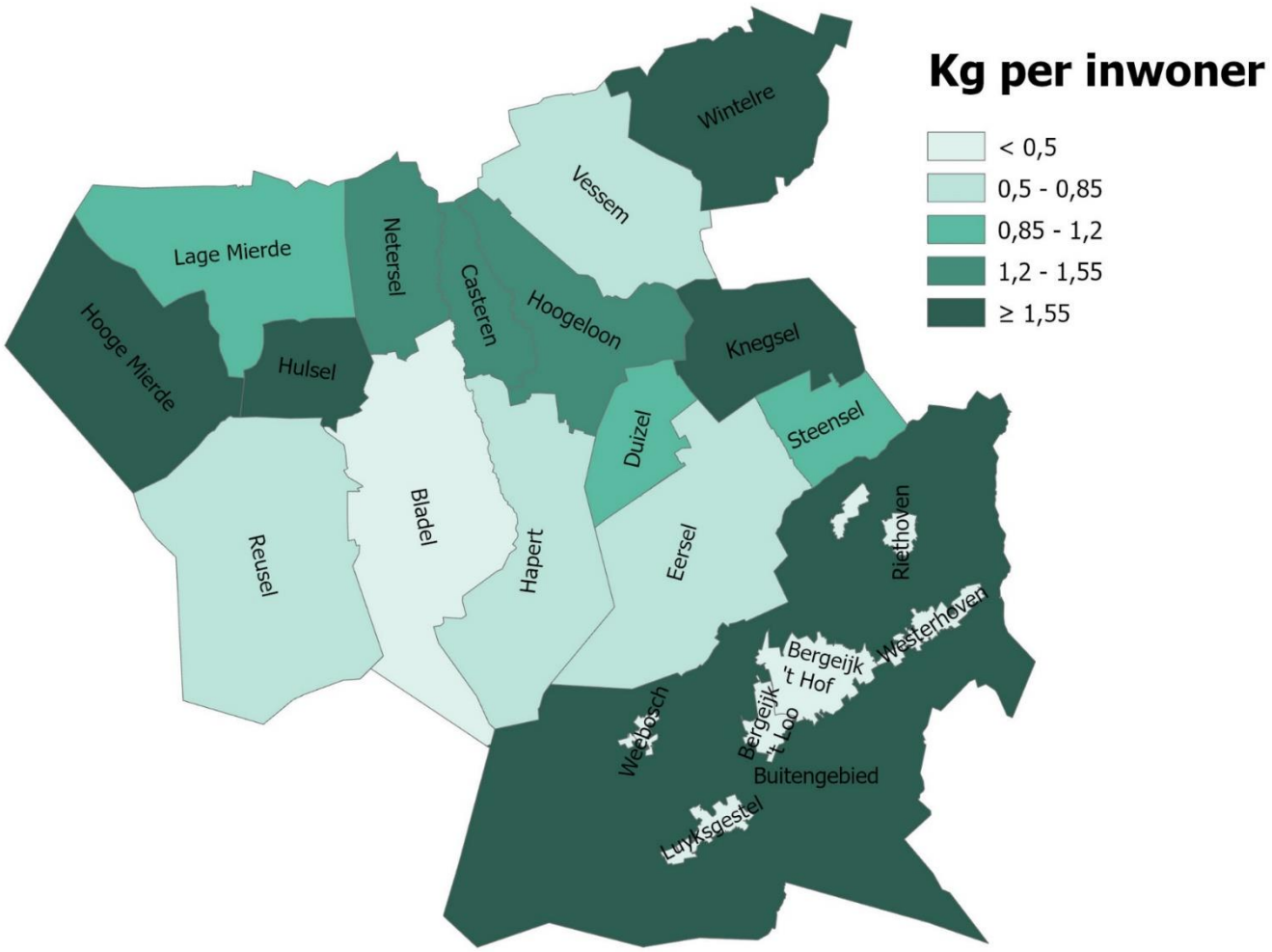
Achtergrondconcentratie stikstofoxiden (NOx) in microgram per m3. Stikstofoxiden (NOx) komt veelal vrij bij verbrandingsprocessen en is daarmee een belangrijke indicator voor vervuiling veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘concentratie stikstofoxiden’ scoort.

Emissie stikstofoxiden

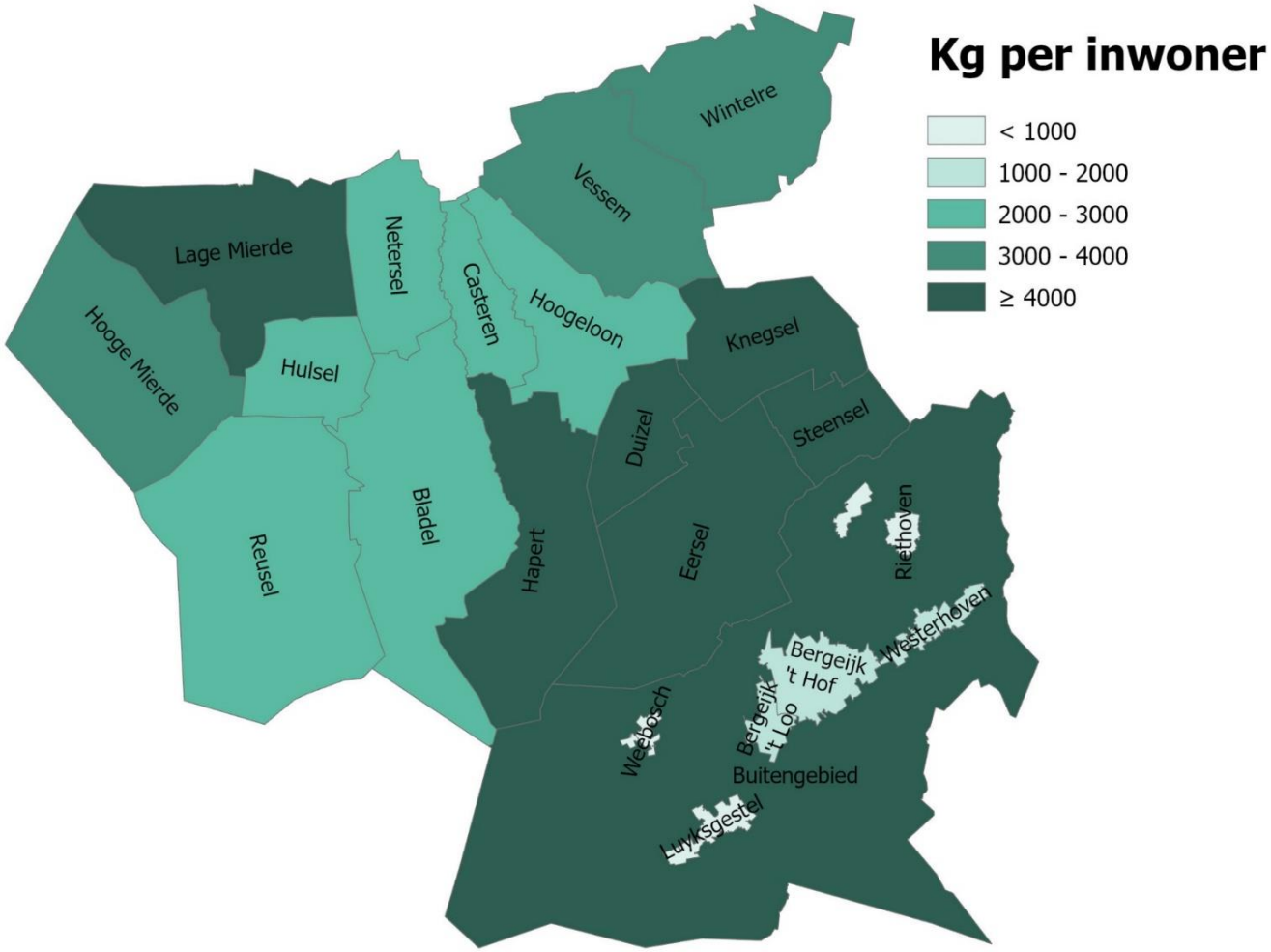
Emissie (= uitstoot) stikstofoxiden in kg per inwoner. Stikstofoxiden (NOx) komt veelal vrij bij verbrandingsprocessen en is daarmee een belangrijke indicator voor vervuiling veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘emissie stikstofoxiden’ scoort.

Emissie fijnstof

Emissie (= uitstoot) van fijnstof (PM2.5) in kg per inwoner. Fijn stof zijn kleine in de lucht zwevende deeltjes. Doordat fijn stof uit kleine deeltjes bestaat kan het makkelijk ingeademd worden. Eenmaal ingeademd kunnen deeltjes schade aanrichten in het ademhalingsstelsel.
Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘emissie fijnstof’ scoort.

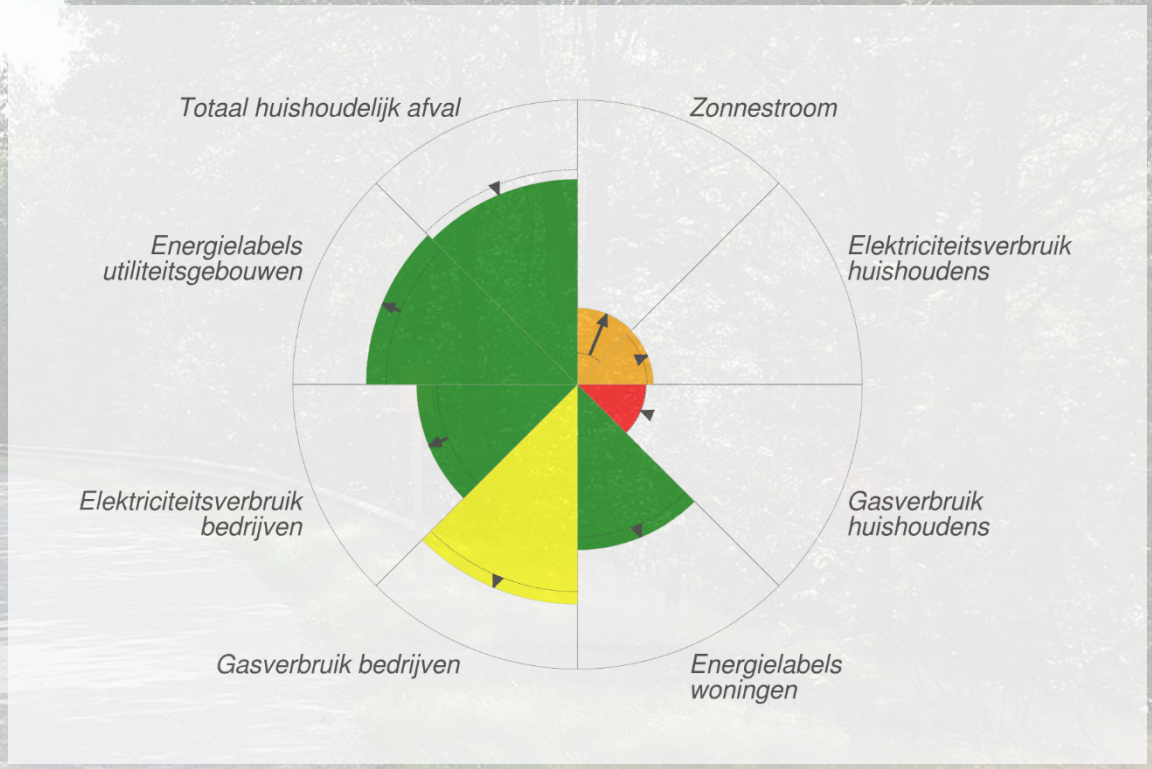
Emissie koolstofdioxide

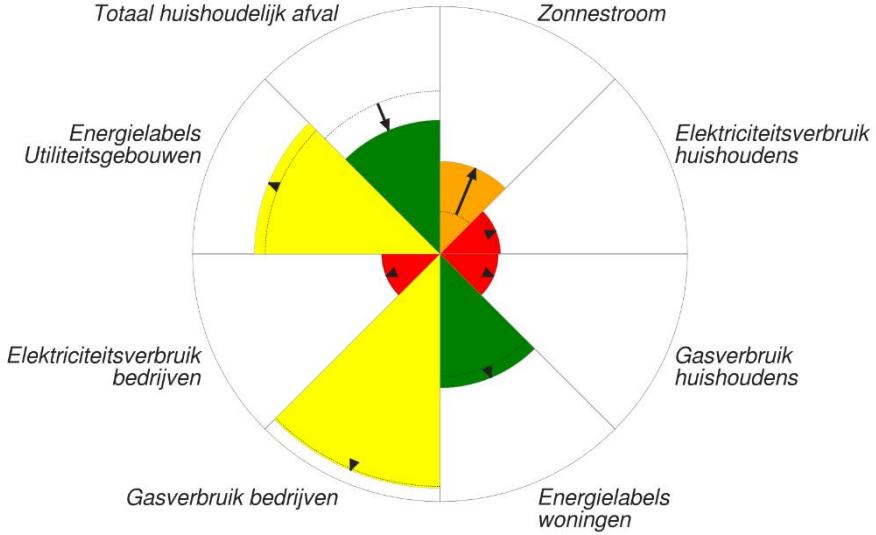
Emissie (= uitstoot) van koolstofdioxide in kg per inwoner. Koolstofdioxide is het gas dat de grootste bijdrage levert aan de toename van het broeikaseffect. Door de versterking van het broeikaseffect blijft de ingestraalde warmte van de zon meer aan het aardoppervlak, waardoor het warmer wordt.
Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘emissie koolstofdioxide’ scoort.

Milieu & klimaat; Energie en grondstoffen

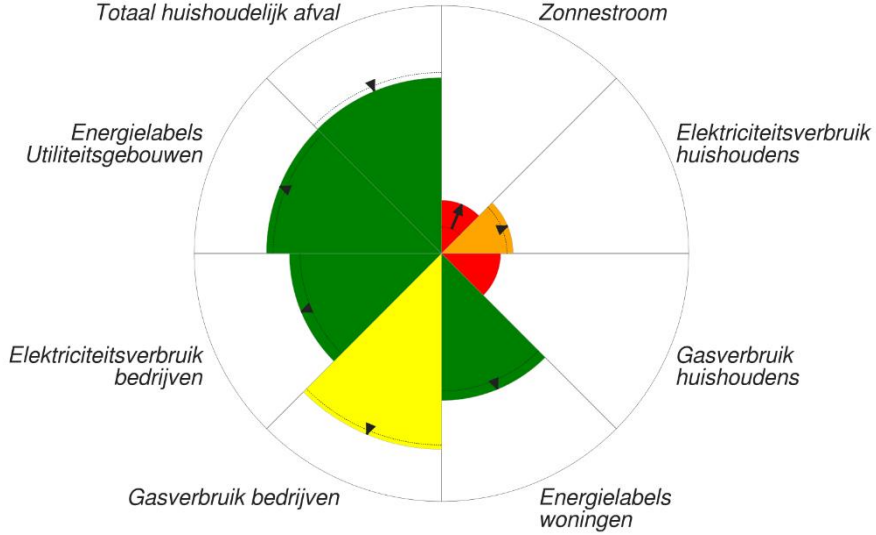
- Zonnestroom
- Elektriciteitsverbruik huishoudens
- Gasverbruik huishoudens
- Energielabels woningen
- Gasverbruik bedrijven
- Elektriciteitsverbruik bedrijven
- Energielabels utiliteitsgebouwen
- Totaal huishoudelijk afval

Bergeijk

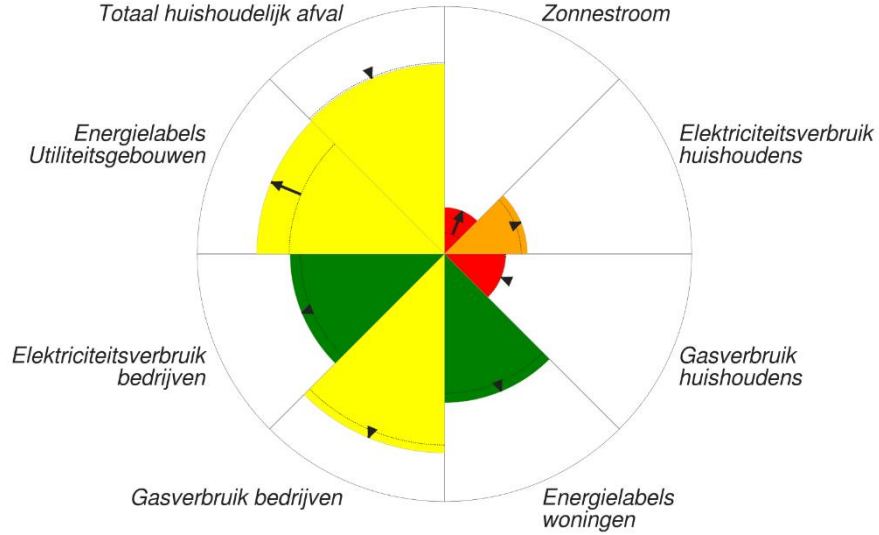

Eersel

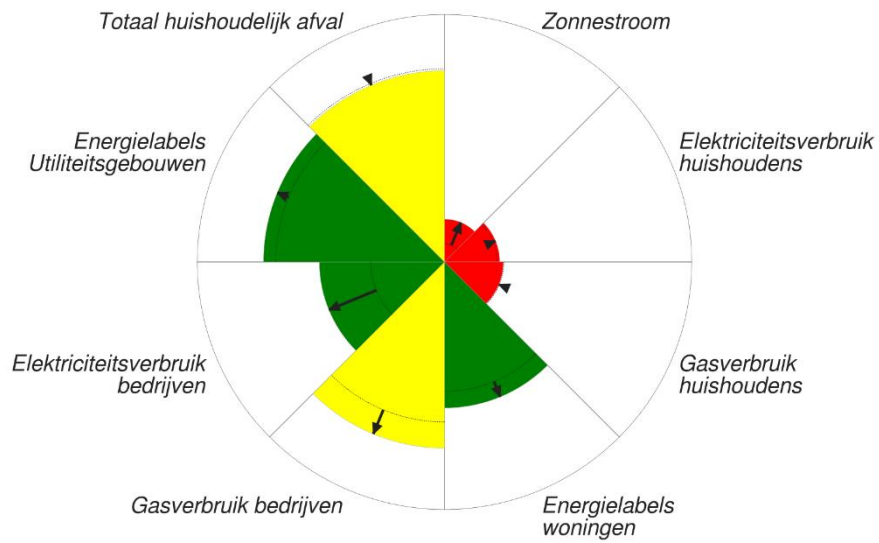

HET pon|telos

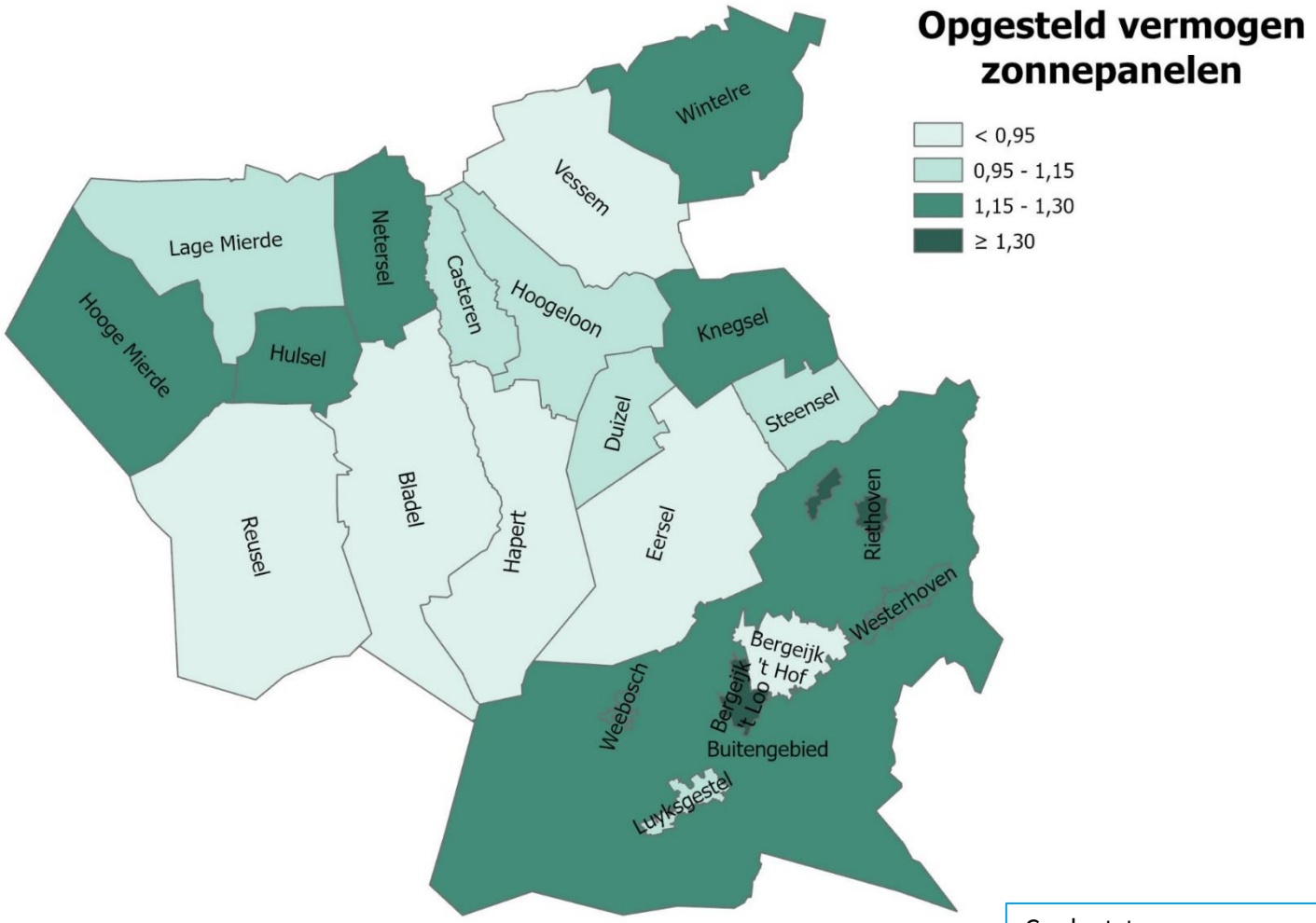
Bladel

Reusel-De Mierden

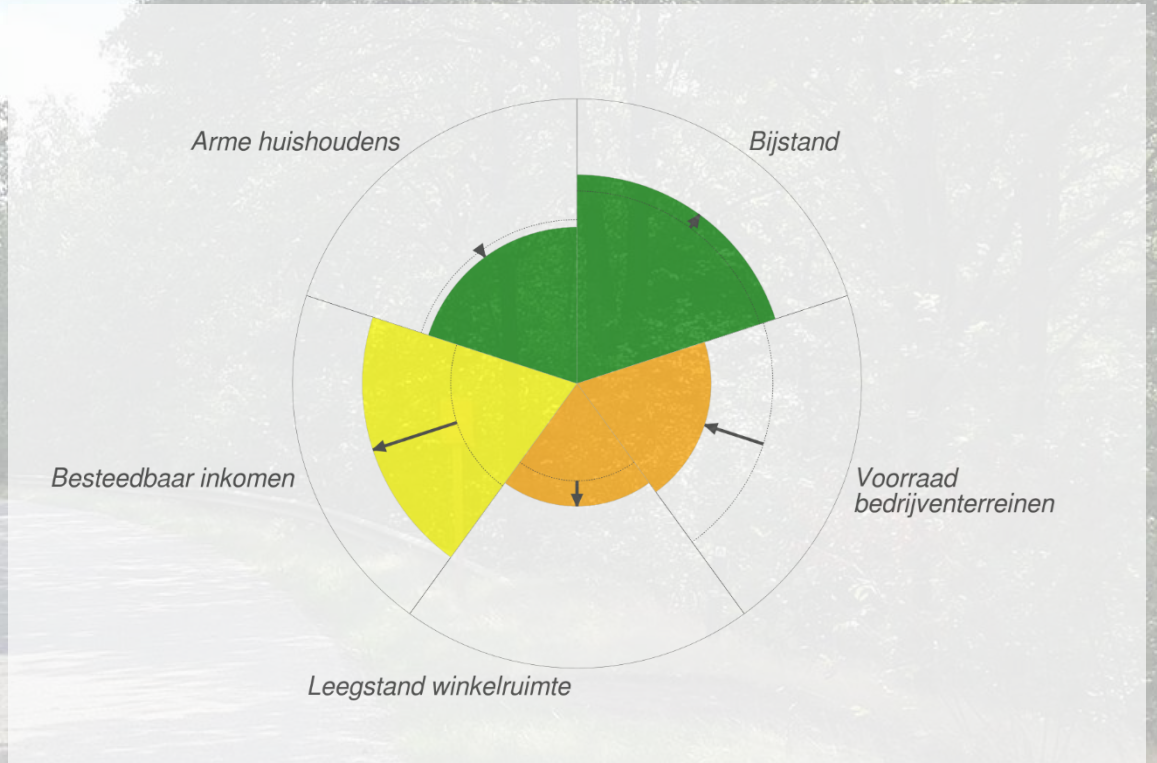
Zonnestroom

Geplaatst vermogen aan zonnepanelen per hectare (in kW/km2)
Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op ‘zonnestroom’ scoort.

Materiële welvaart

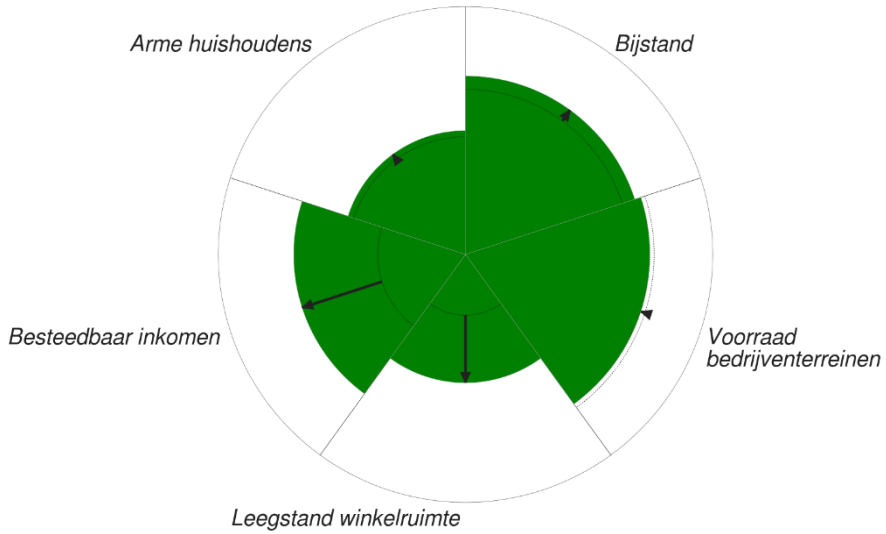
- Bijstand
- Voorraad bedrijventerreinen
- Leegstand winkelruimte
- Besteedbaar inkomen
- Arme huishoudens

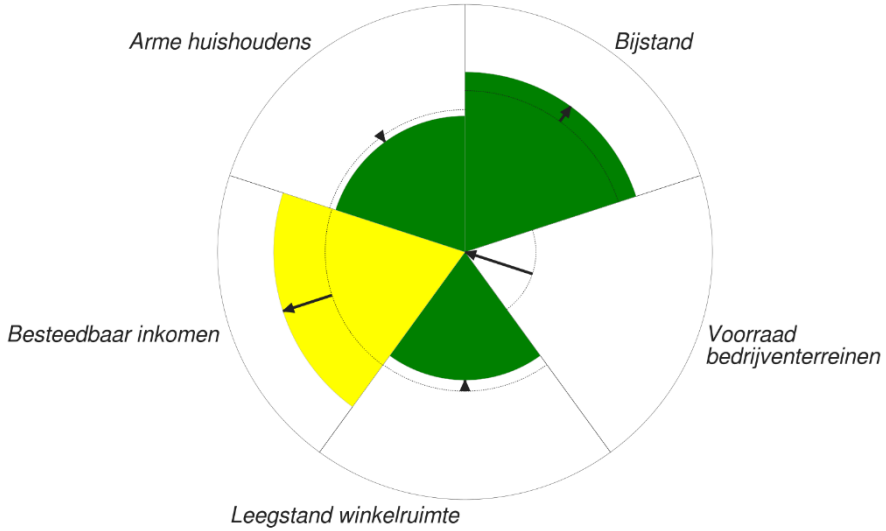
Bergeijk

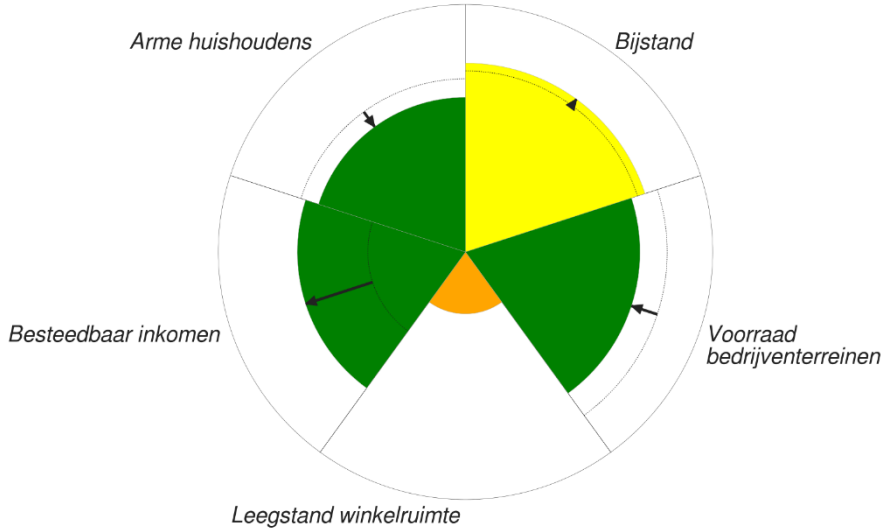
Bladel

Eersel

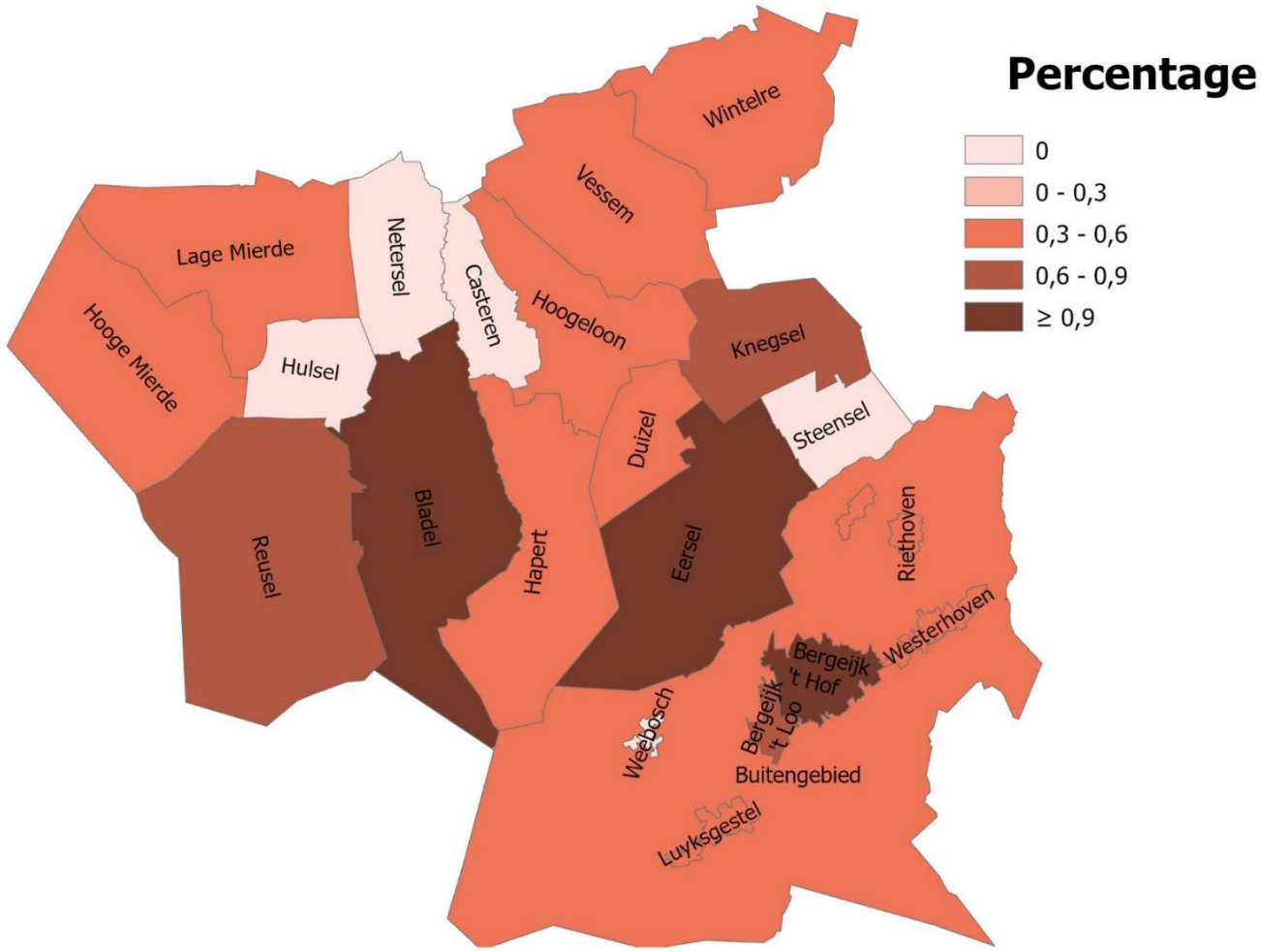

Reusel-De Mierden

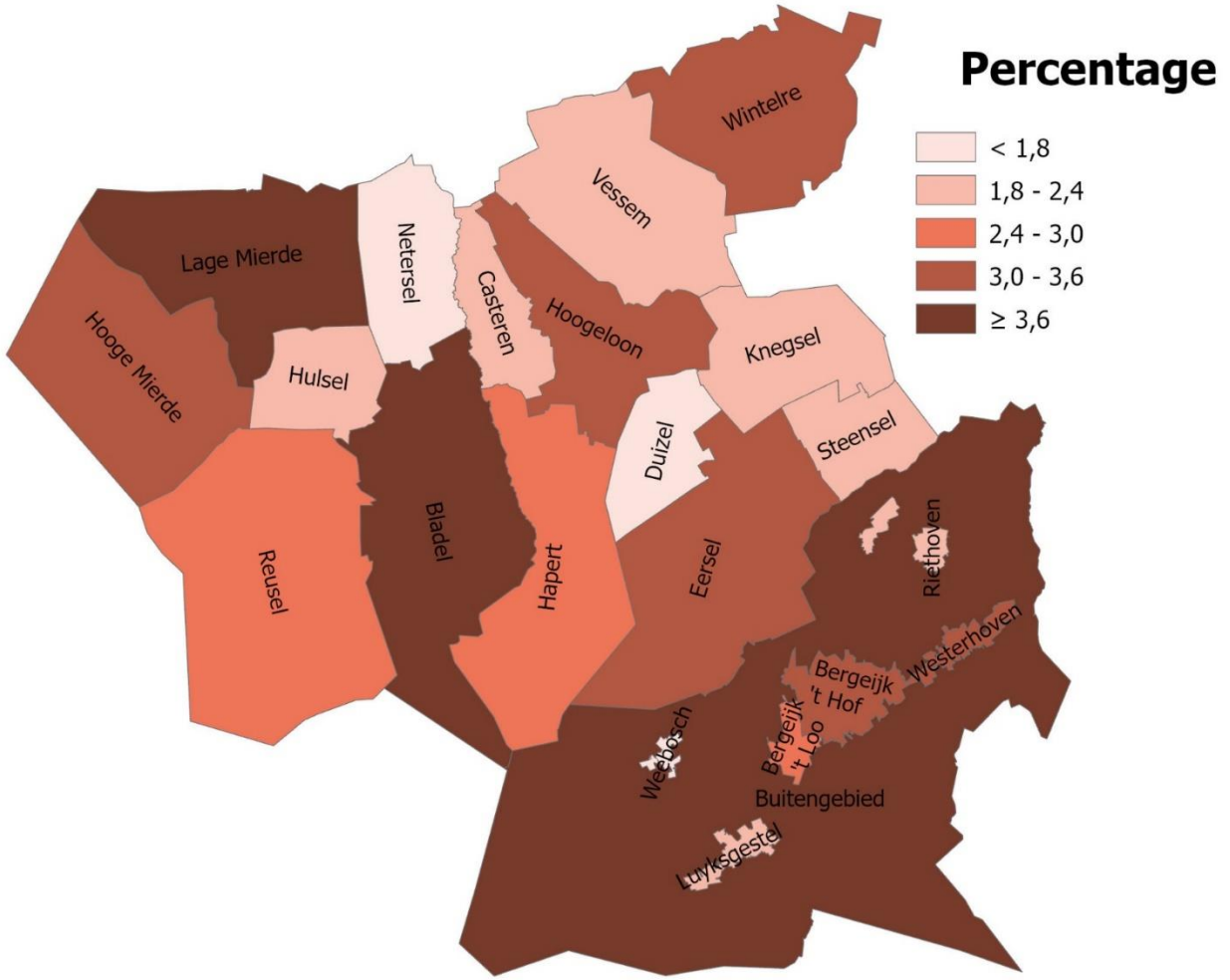
HET pon|telos

Bijstand

Percentage inwoners in de bijstand t.o.v. de potentiële beroepsbevolking gemiddeld per jaar. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘bijstand’ scoort.

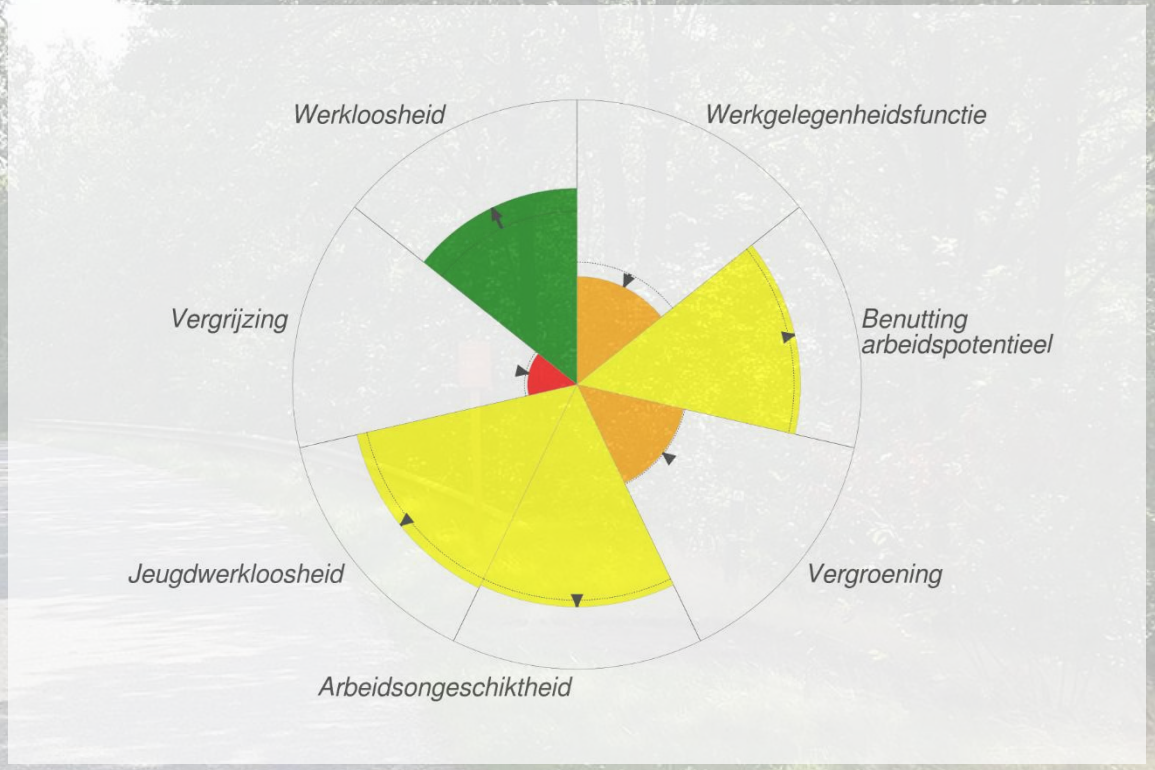
Arme huishoudens

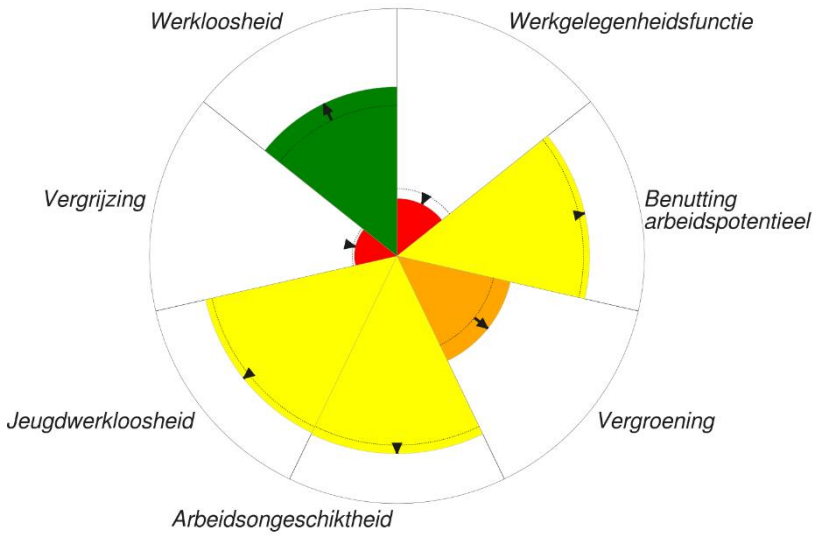
Percentage huishoudens met inkomen tot 105% van het sociale minimum gedurende 4 jaar of langer. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘arme huishoudens’ scoort.

Arbeid

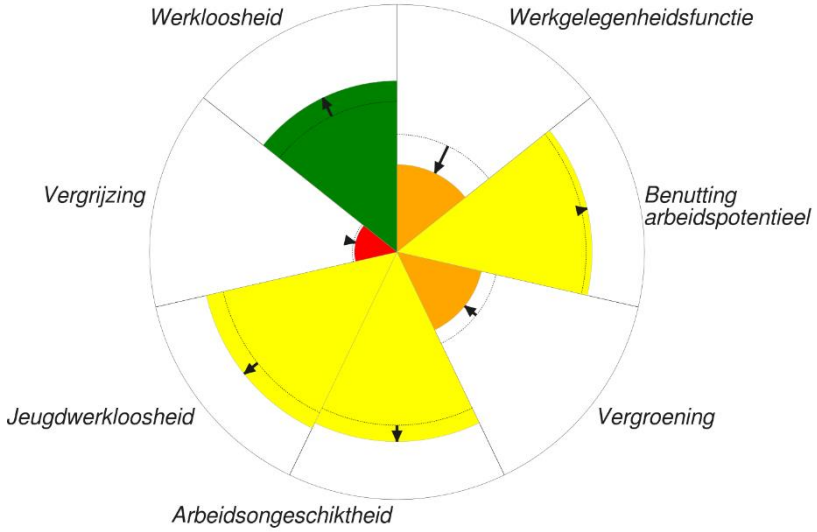
- Werkgelegenheidsfunctie
- Benutting arbeidspotentieel
- Vergroening
- Arbeidsongeschiktheid
- Jeugdwerkloosheid
- Vergrijzing
- Werkloosheid

Bergeijk

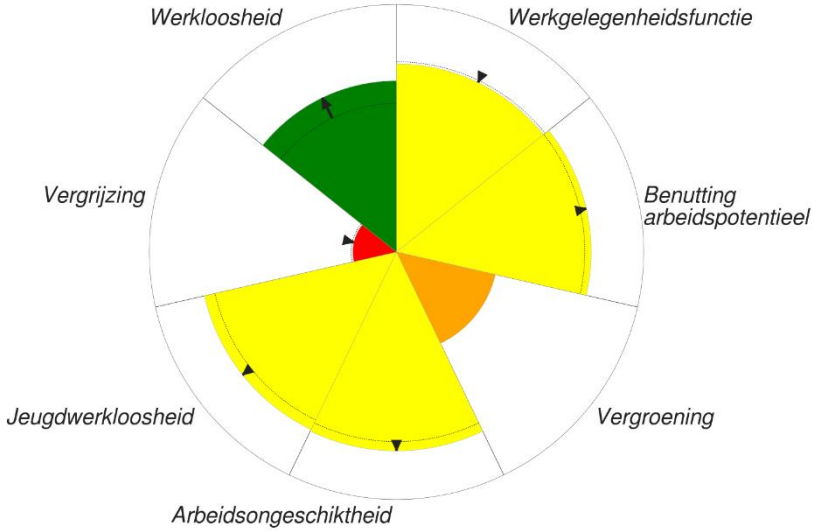

Eersel

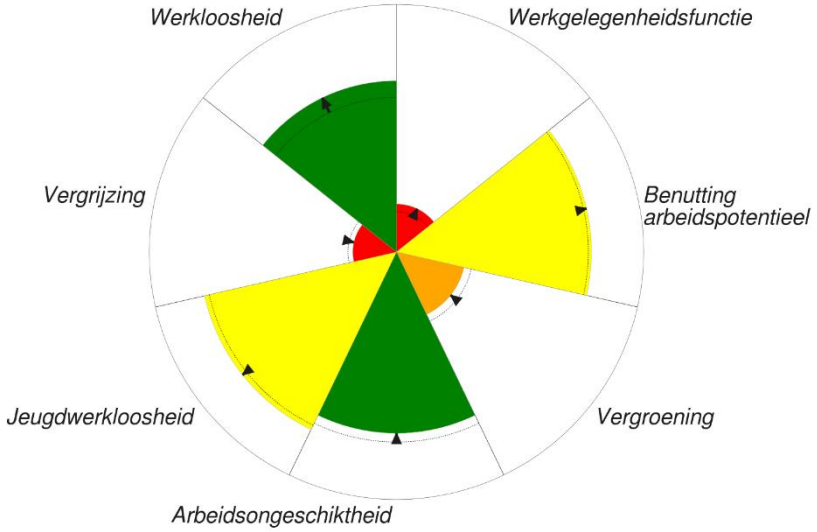

HET pon|telos

Bladel

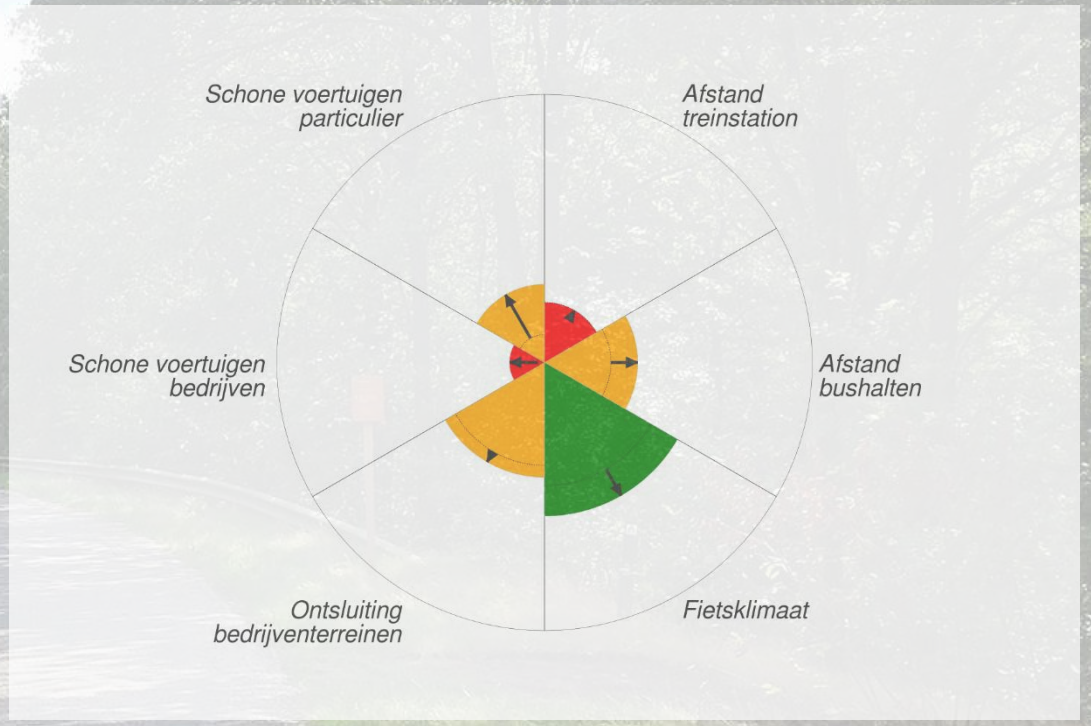

Reusel-De Mierden

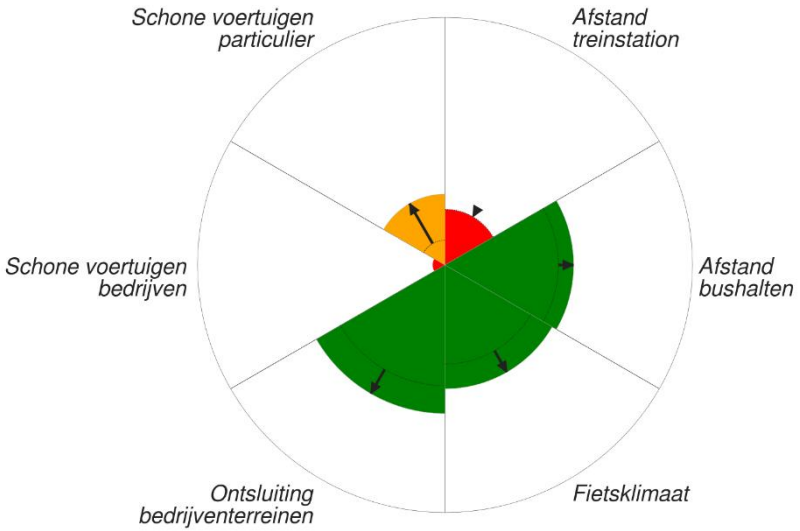

Mobiliteit

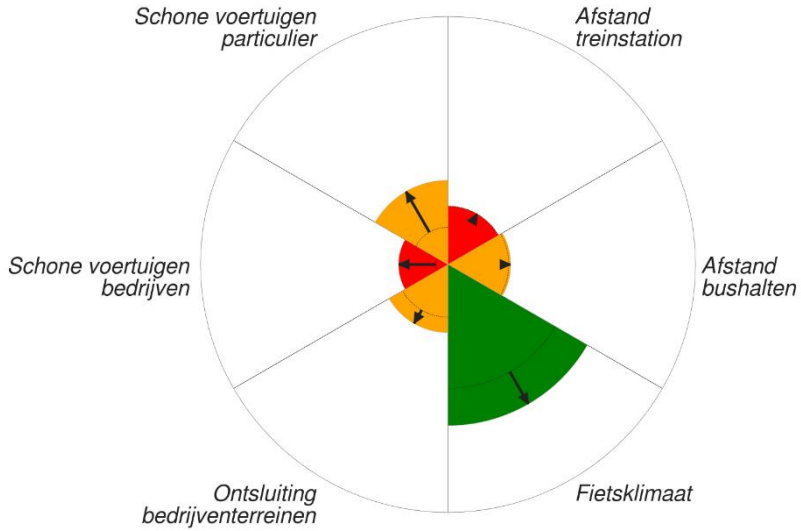
- Afstand treinstation
- Afstand bushalten
- Fietsklimaat
- Ontsluiting bedrijventerreinen
- Schone voertuigen bedrijven
- Schone voertuigen particulier

Bergeijk

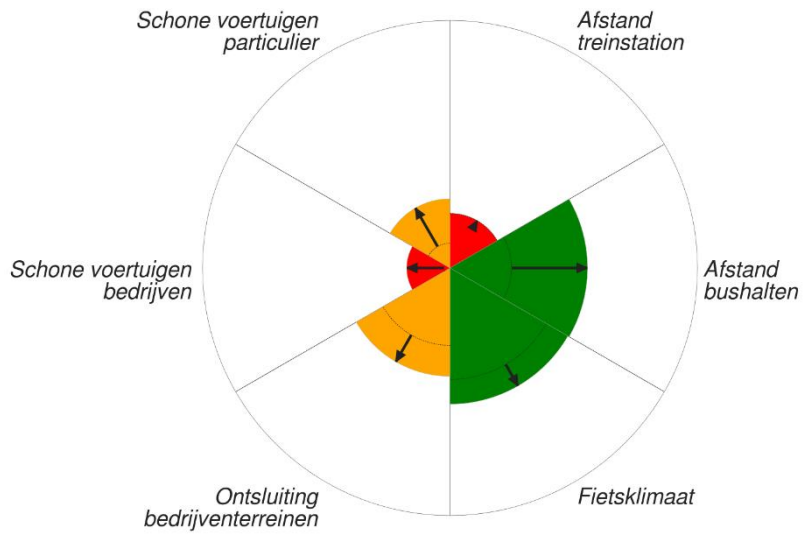

Eersel

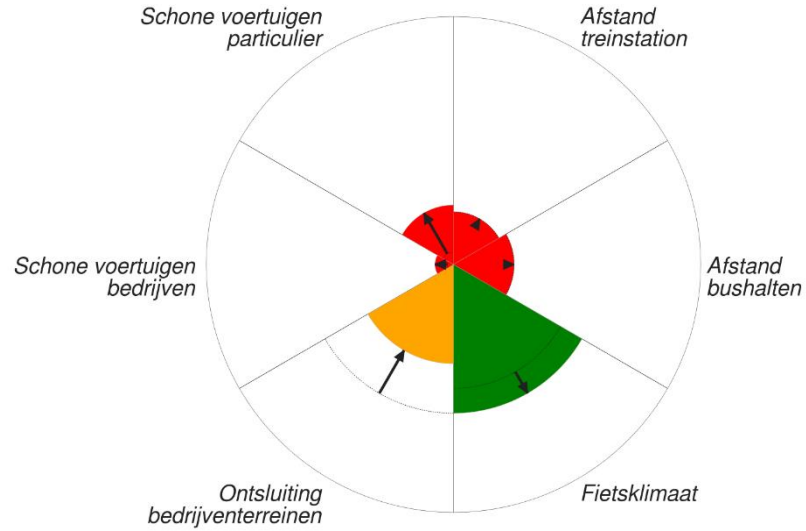

HET pon|telos

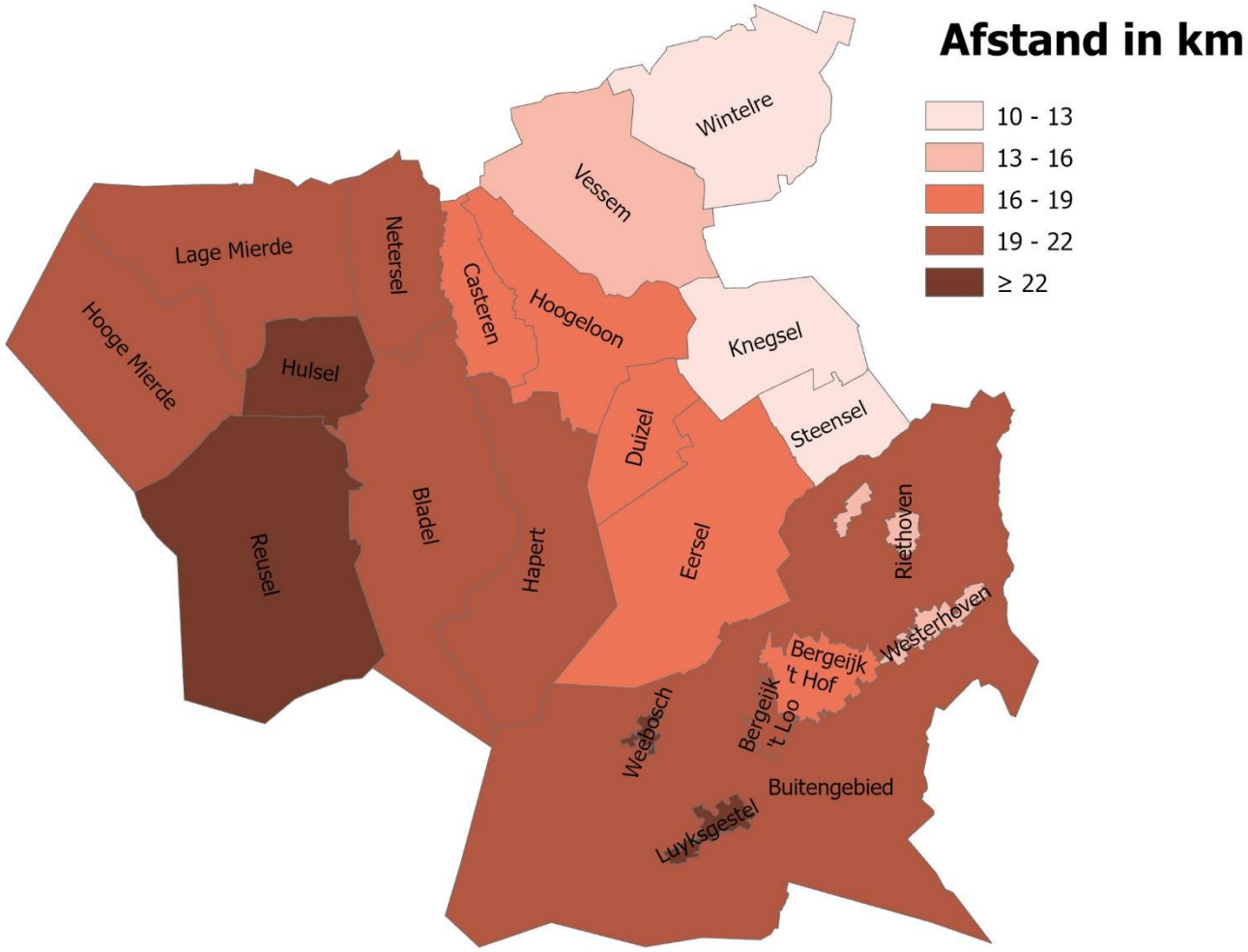
Bladel

Reusel-De Mierden

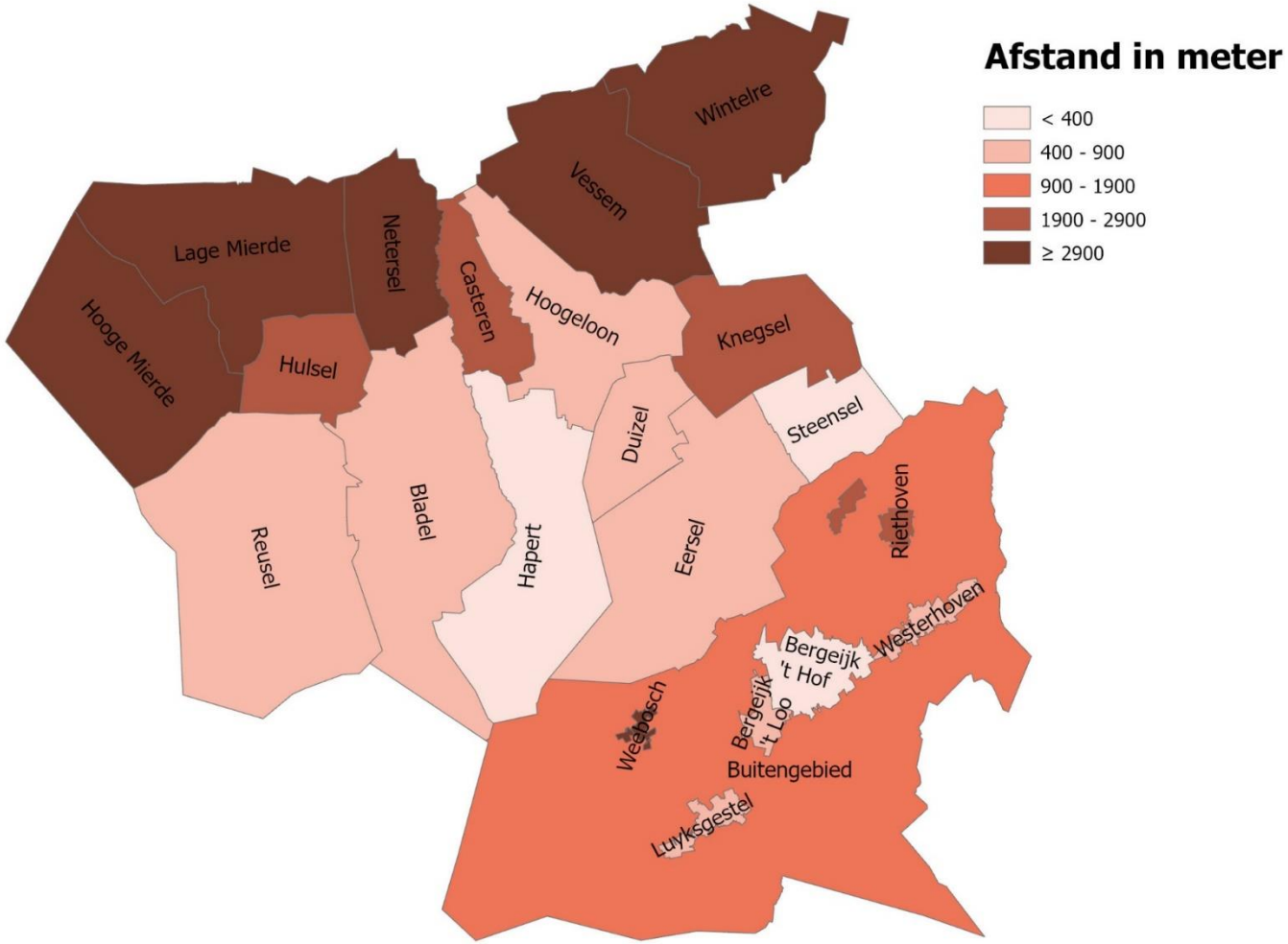

Afstand treinstation

Gemiddelde afstand tot treinstation in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand treinstation’ scoort.

Afstand bushalten

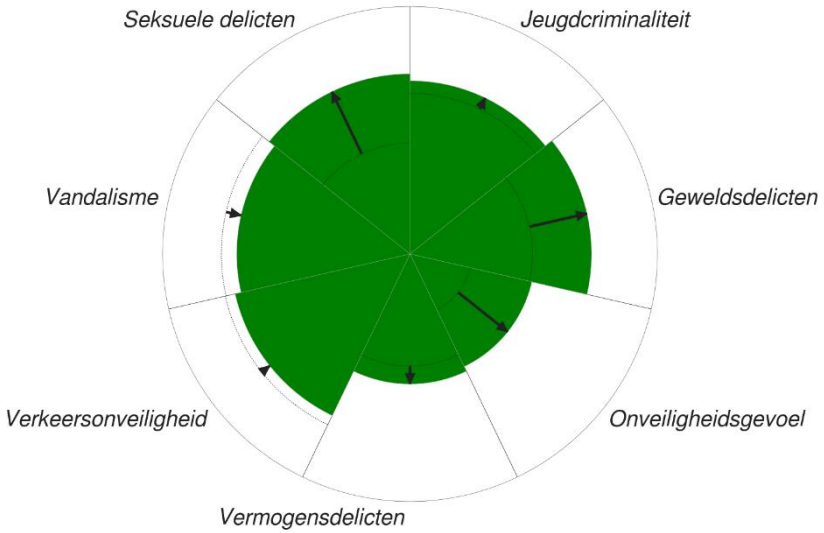
Gemiddelde afstand tot bushalten waar op weekdagen minimaal 2 bussen per uur stoppen tussen 07:00 en 20:00. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand bushalten’ scoort.

Veiligheid

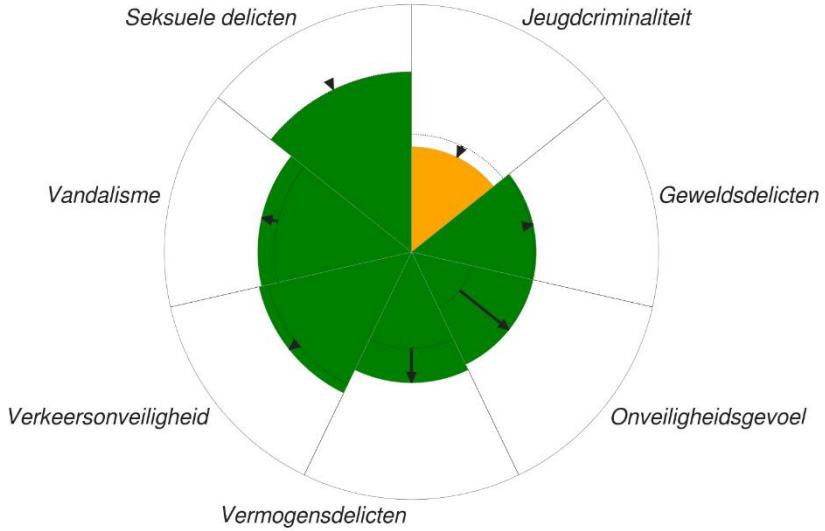
- Jeugdcriminaliteit
- Geweldsdelicten
- Onveiligheidsgevoel
- Vermogensdelicten
- Verkeersonveiligheid
- Vandalisme
- Seksuele delicten

Bergeijk

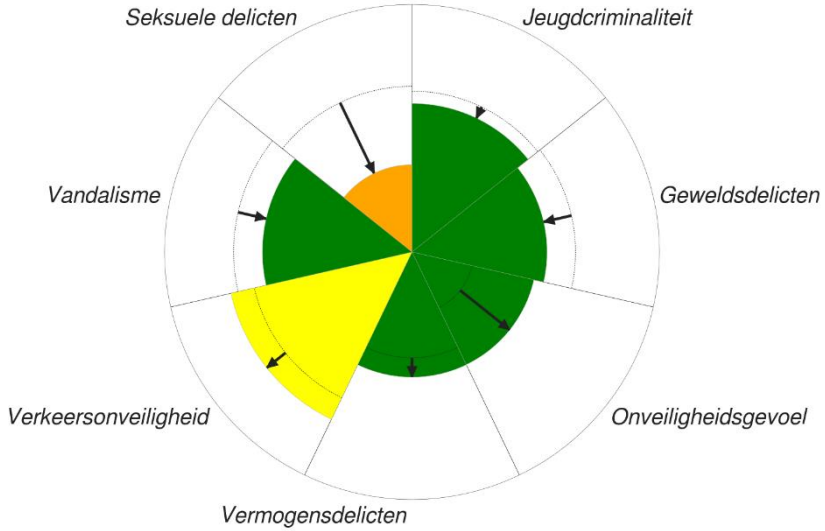

Eersel

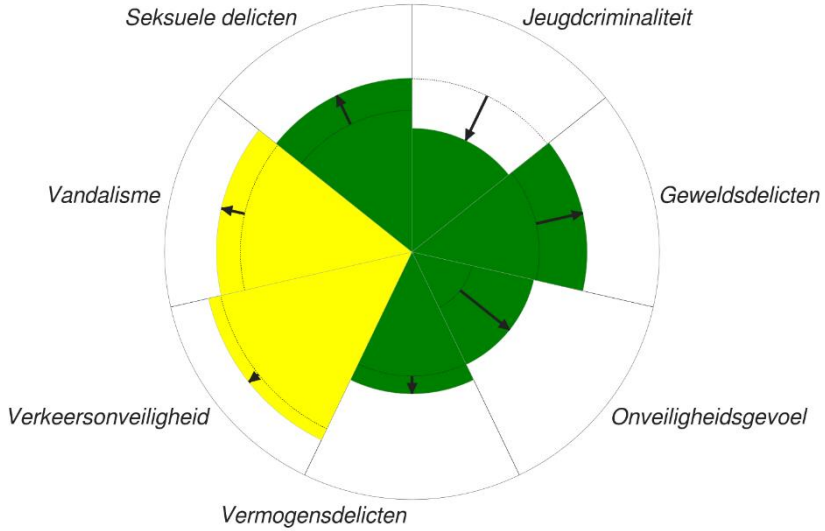

HET pon|telos

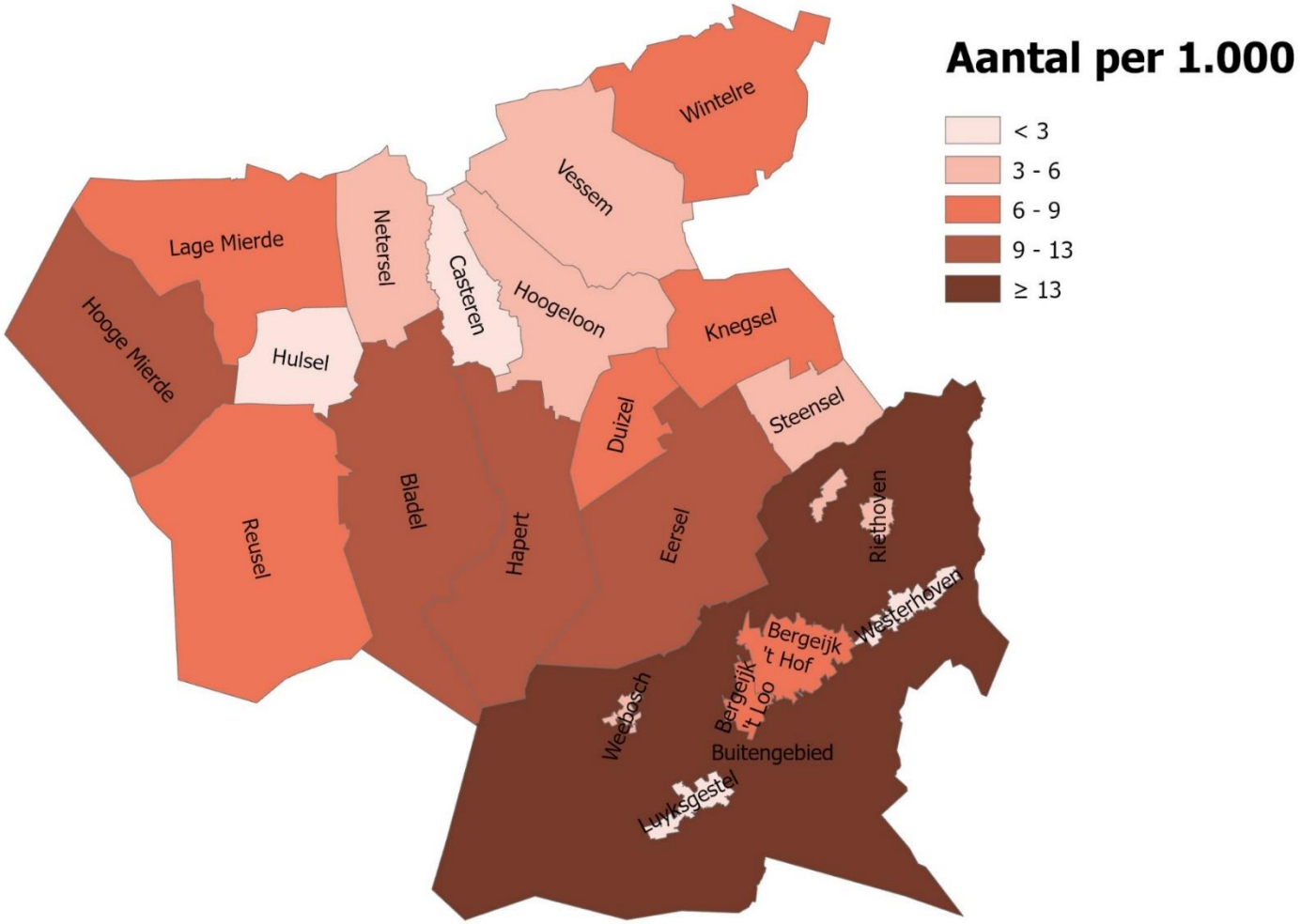
Bladel

Reusel-De Mierden

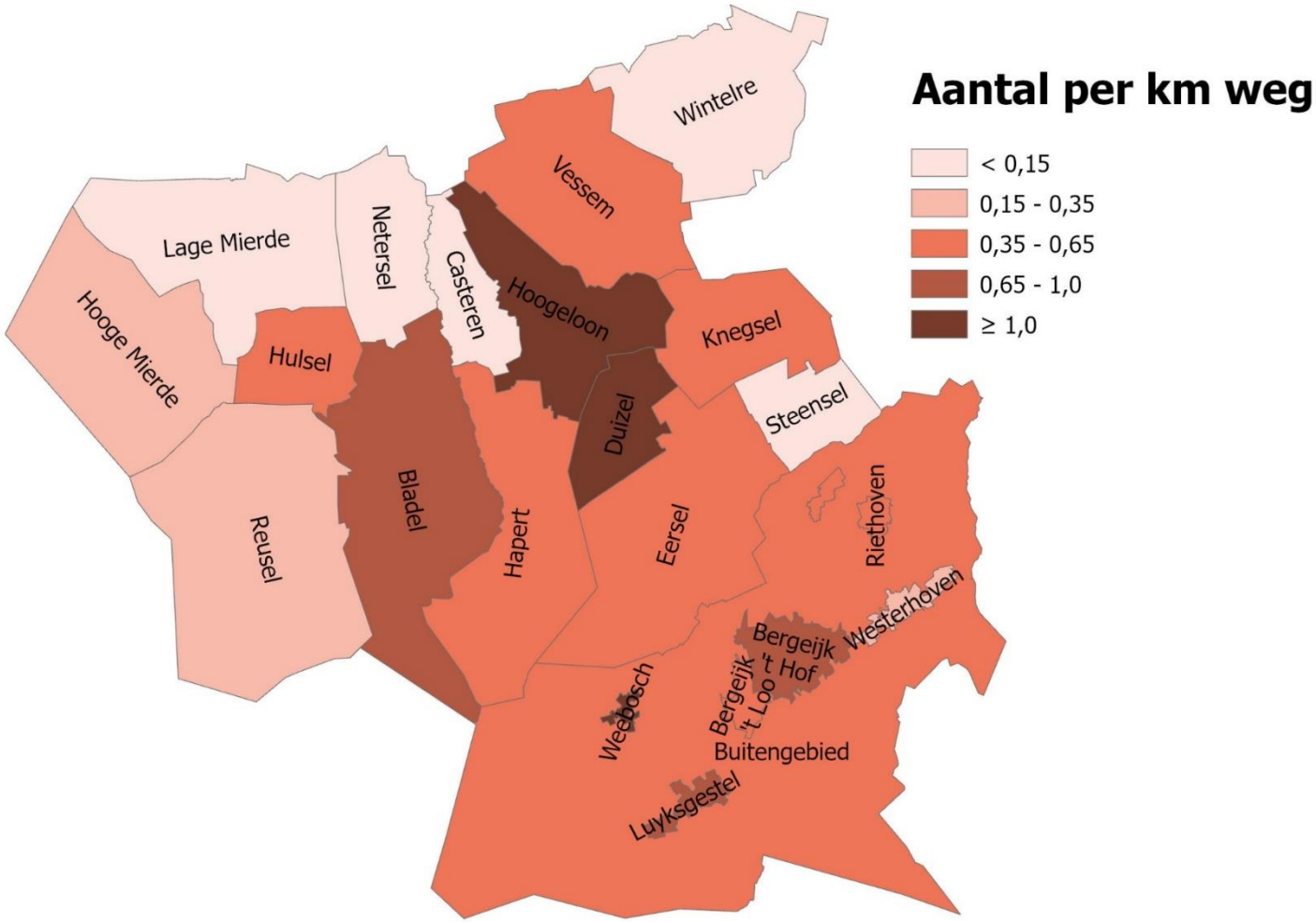

Vermogensdelicten

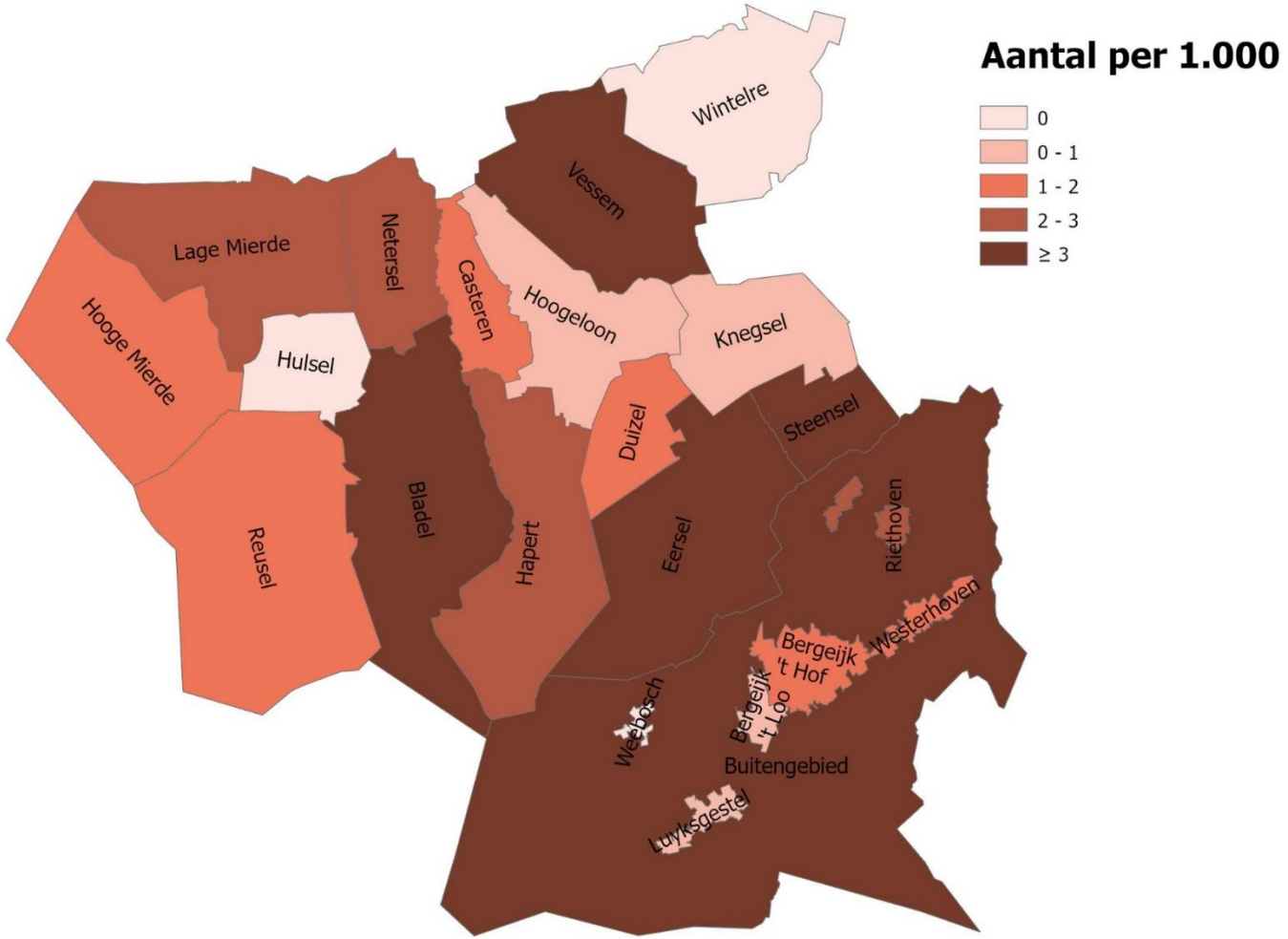
Het aantal geregistreerde vermogensdelicten per 1.000 inwoners. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op 'vermogensdelicten' scoort.

Verkeersonveiligheid

Aantal geregistreerde verkeersongevallen per kilometer rijks- en provinciale weg. (van gemeentelijke wegen zijn geen data beschikbaar) Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘verkeersonveiligheid’ scoort.

Vandalisme

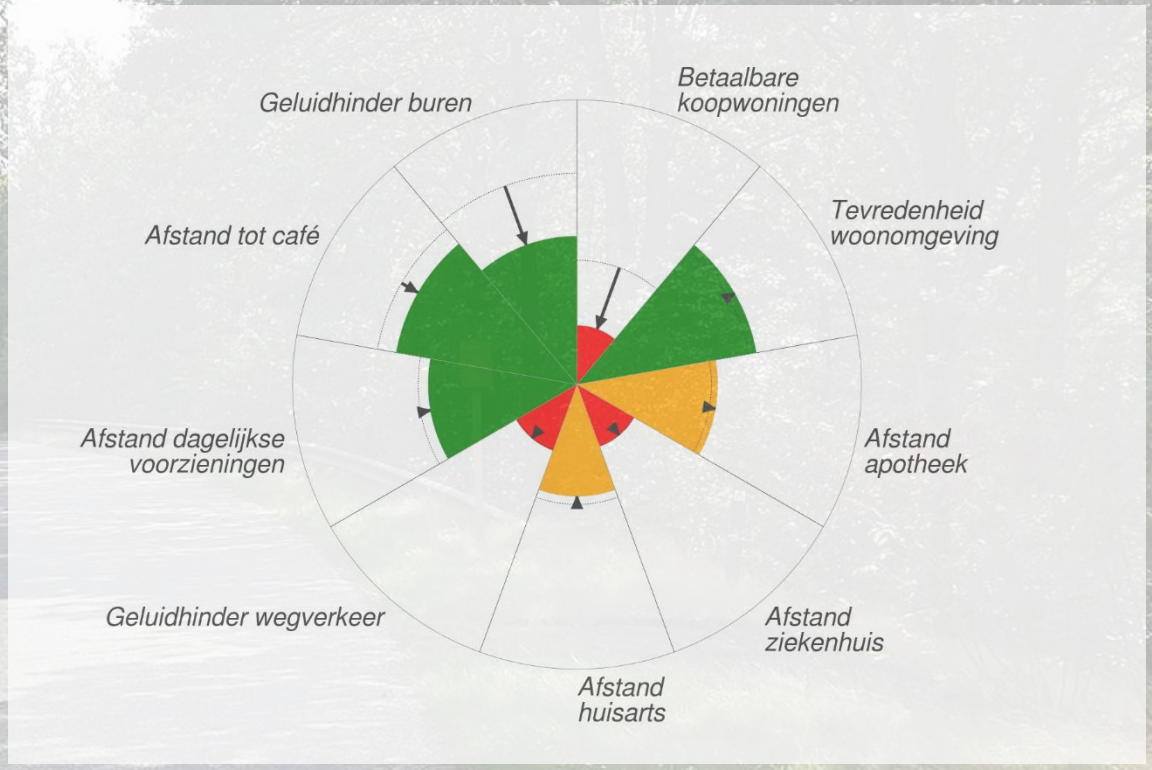

Het aantal geregistreerde vandalisme-delicten per 1.000 inwoners. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘vandalisme’ scoort.

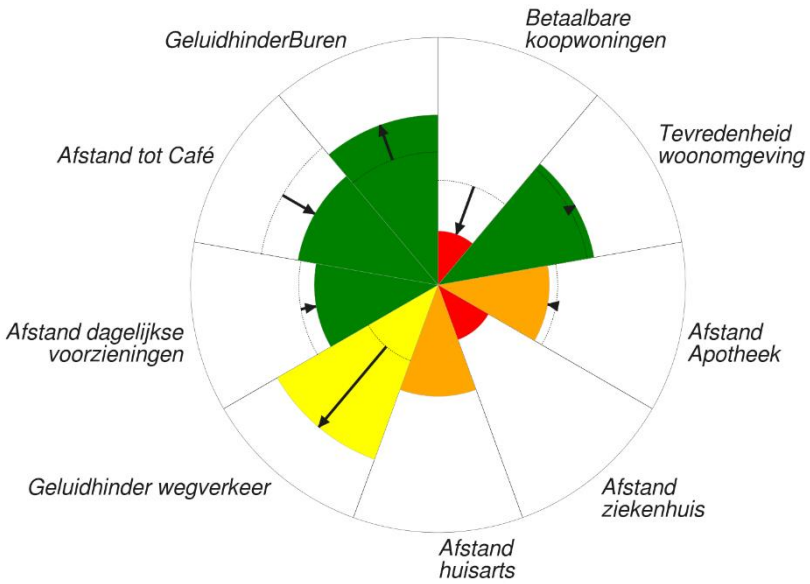
HET pon|telos

Wonen

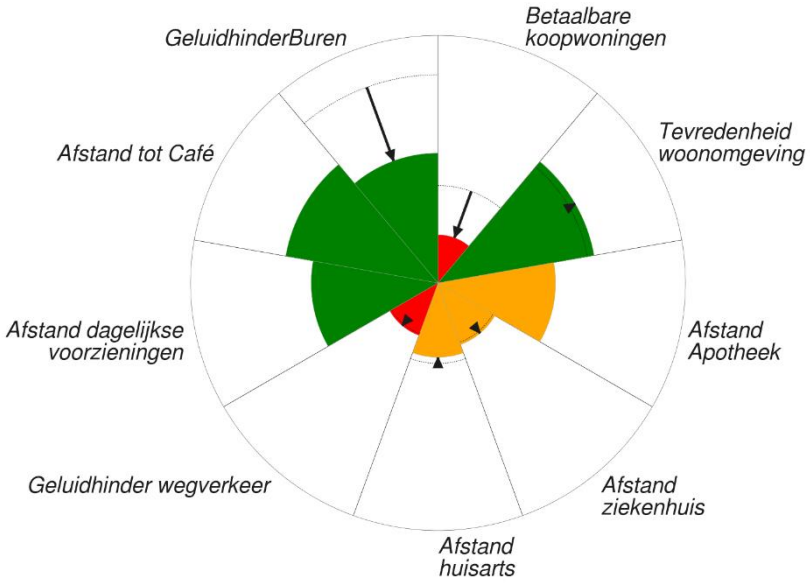
- Betaalbare koopwoningen
- Tevredenheid woonomgeving
- Afstand apotheek
- Afstand ziekenhuis
- Afstand huisarts
- Geluidhinder wegverkeer
- Afstand dagelijkse voorzieningen
- Afstand tot café
- Geluidhinder buren

Bergeijk

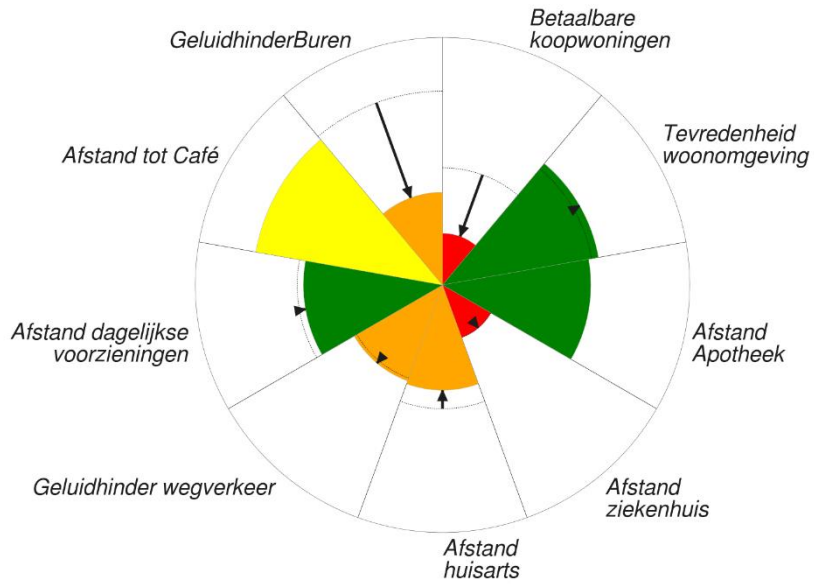

Eersel

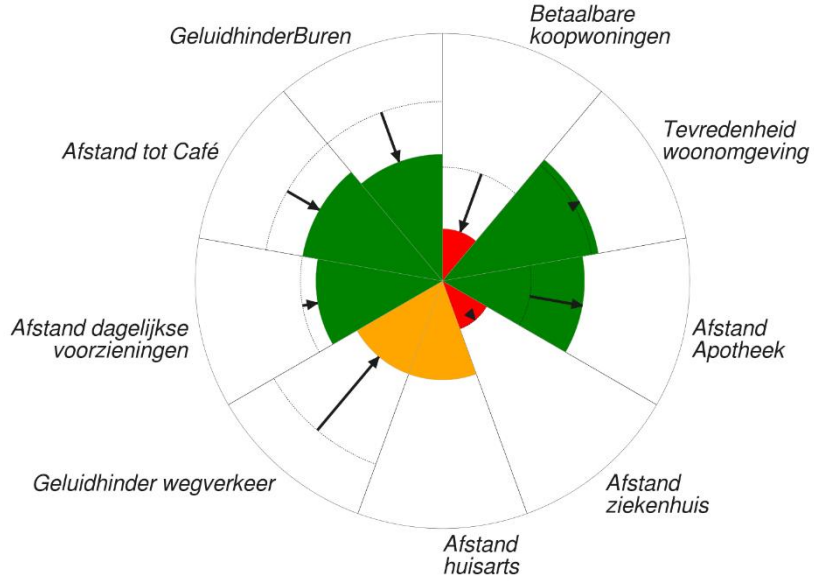

HET pon|telos

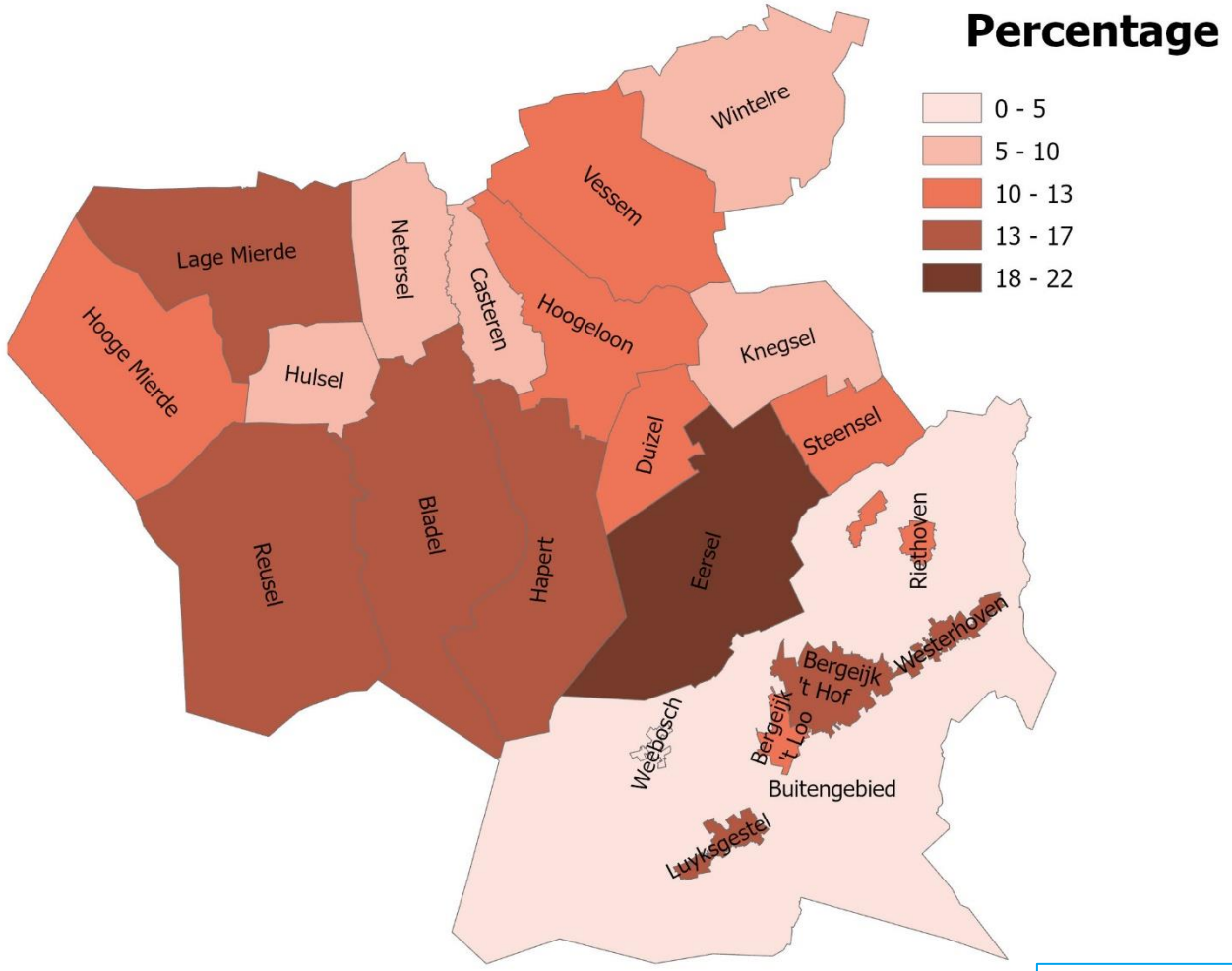
Bladel

Reusel-De Mierden

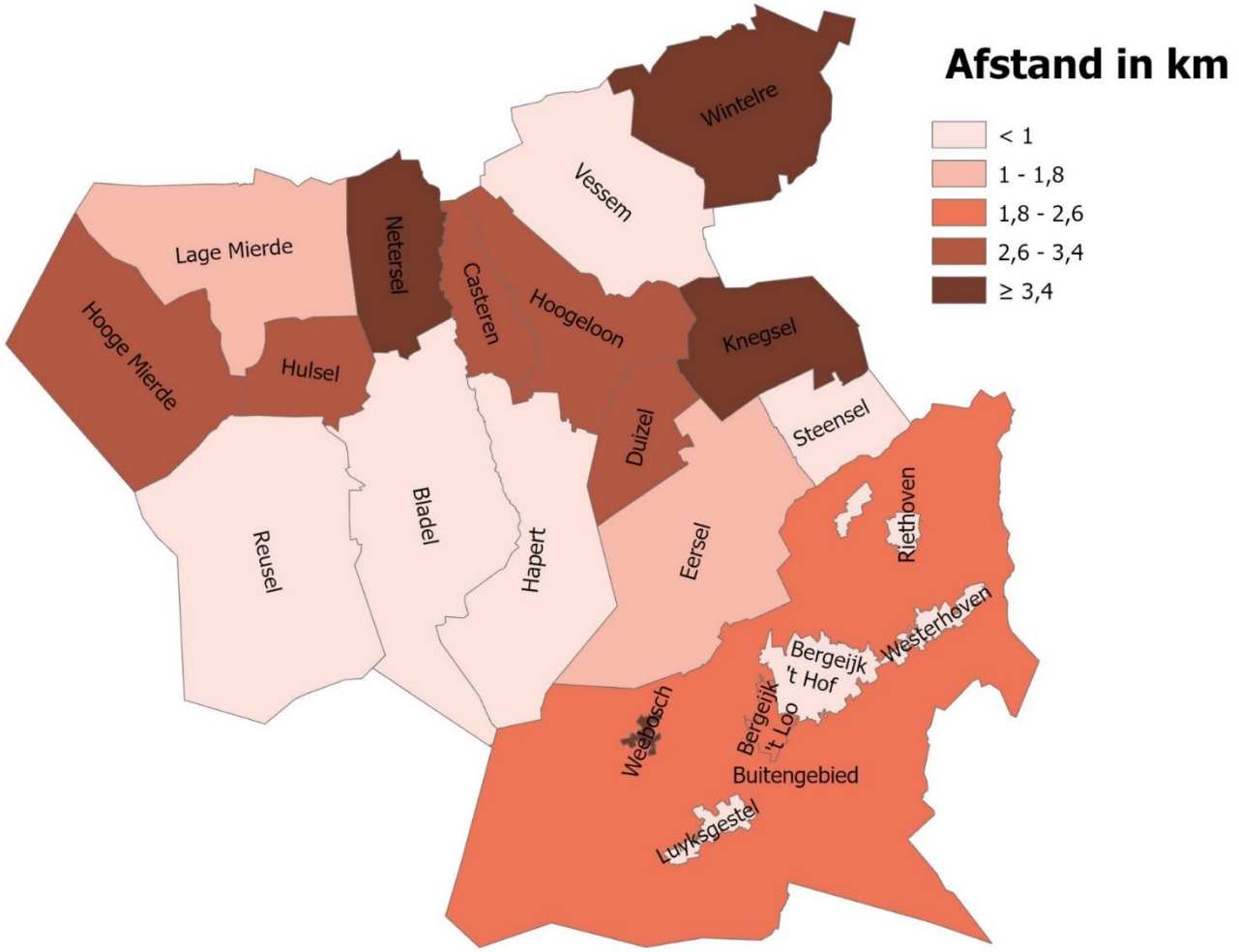

Huurwoningen

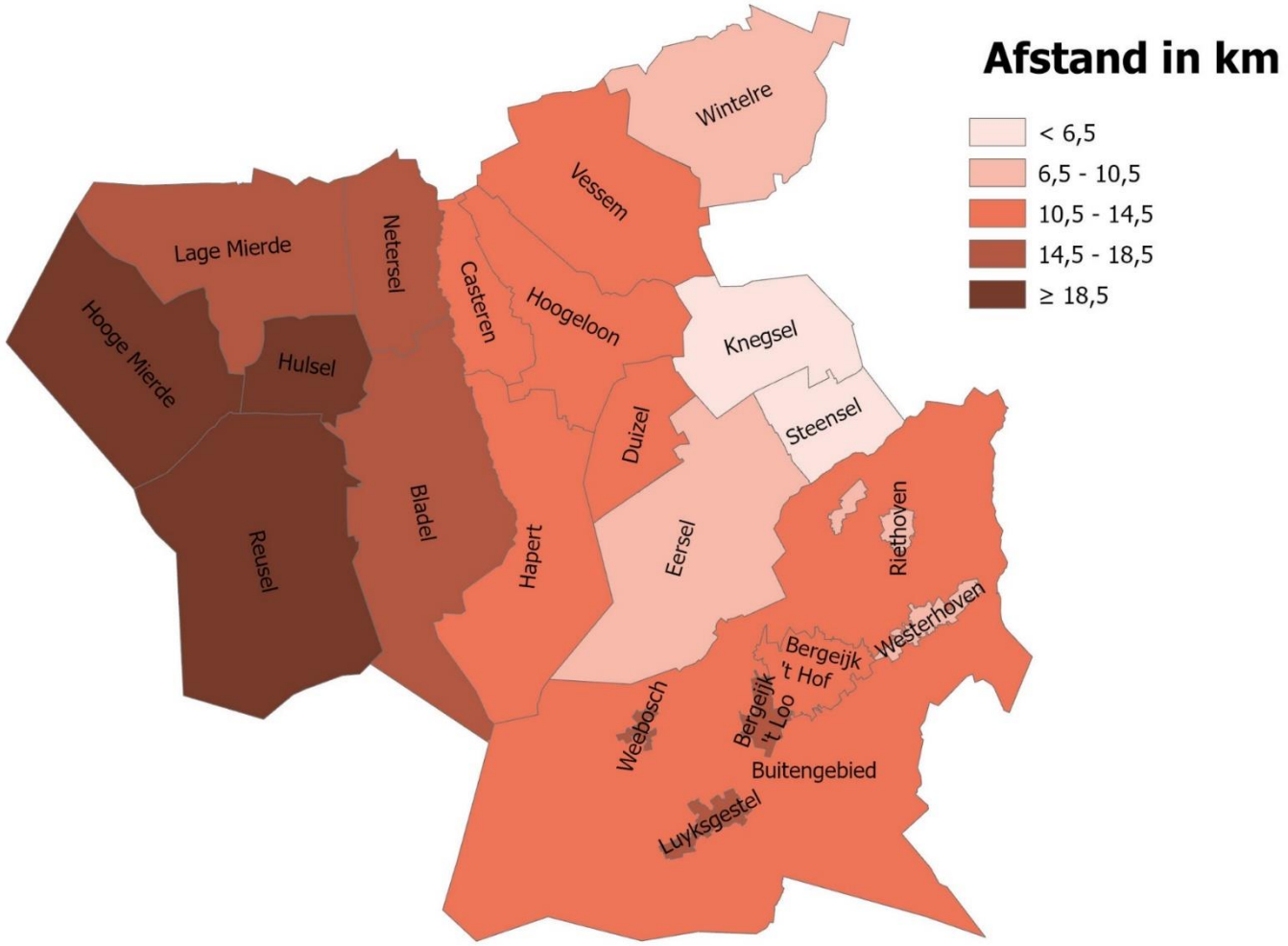
Huurwoningen in eigendom van woningbouwverenigingen, woningstichtingen en woningcorporaties. Peildatum: 1 januari van desbetreffende jaar (2022).

Afstand huisarts

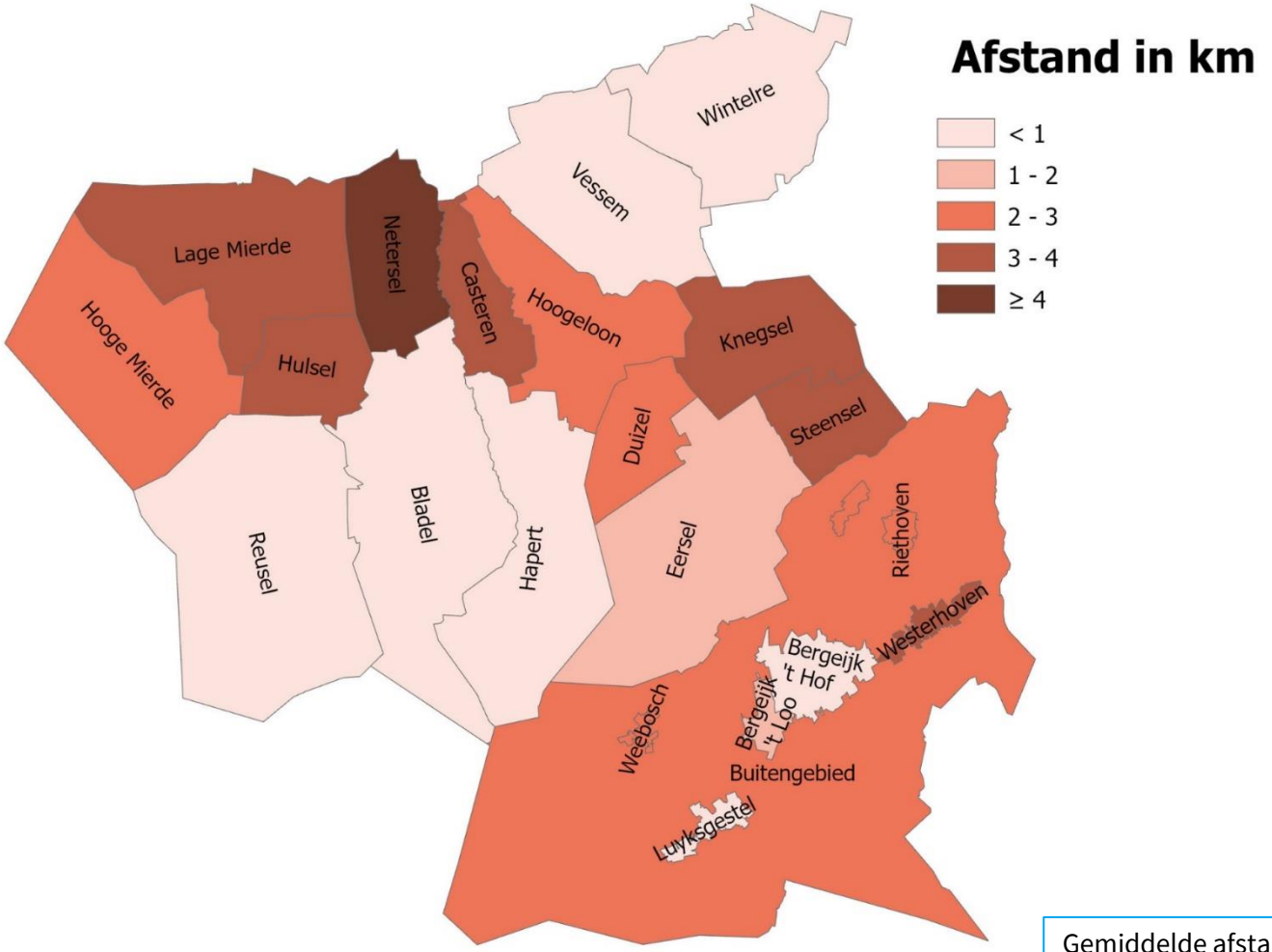
Gemiddelde afstand tot huisartsenpraktijk in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand huisarts’ scoort.

Afstand ziekenhuis

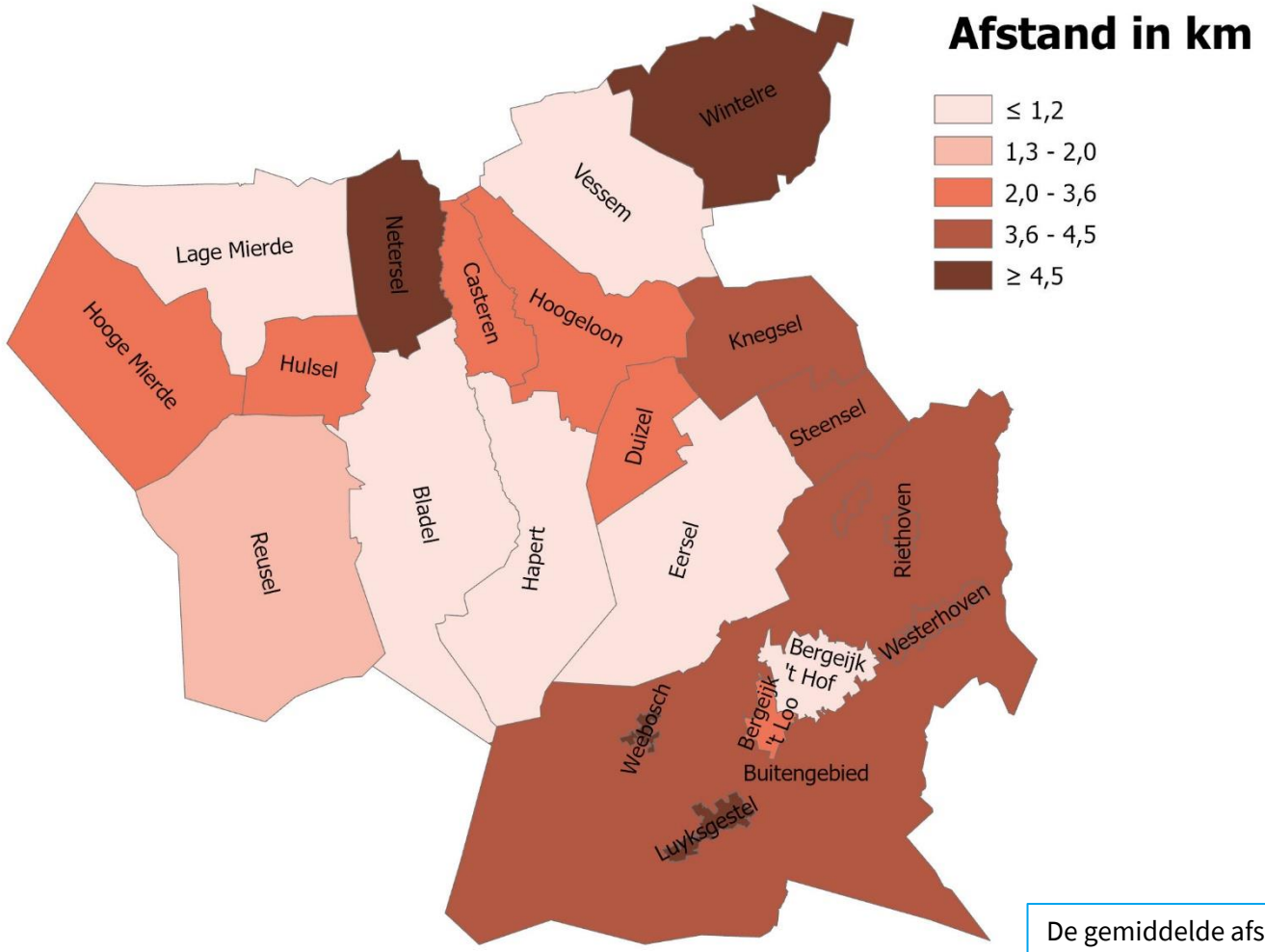
Gemiddelde afstand tot ziekenhuis (incl. polikliniek) in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand ziekenhuis’ scoort.

Afstand dagelijkse voorzieningen

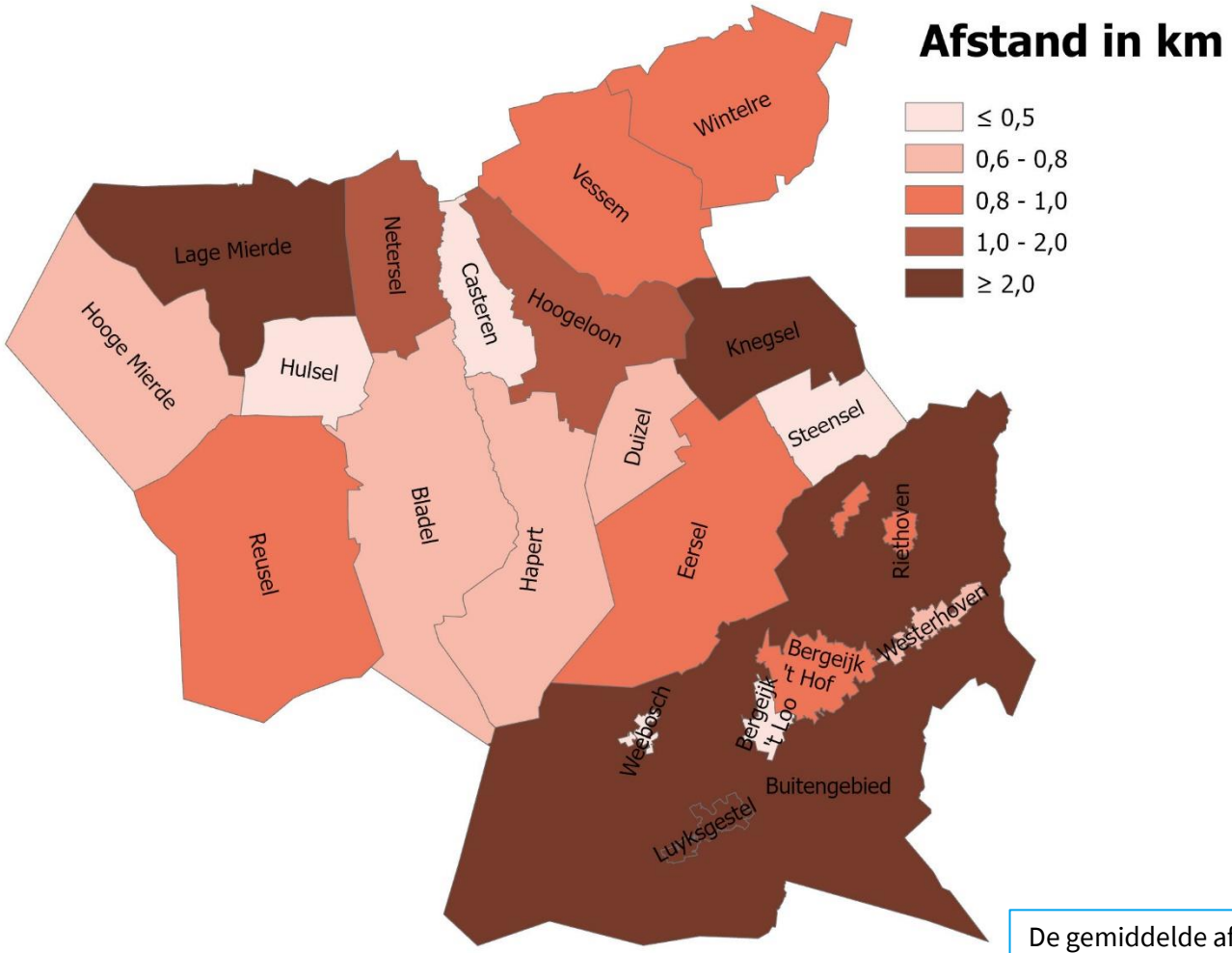
Gemiddelde afstand in km tot grote supermarkt of andere winkel voor dagelijkse levensbehoeften. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand dagelijkse voorzieningen’ scoort.

Afstand apotheek

De gemiddelde afstand in km van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde apotheek (inclusief apotheekhoudende huisarts) , berekend over de weg. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand apotheek’ scoort.

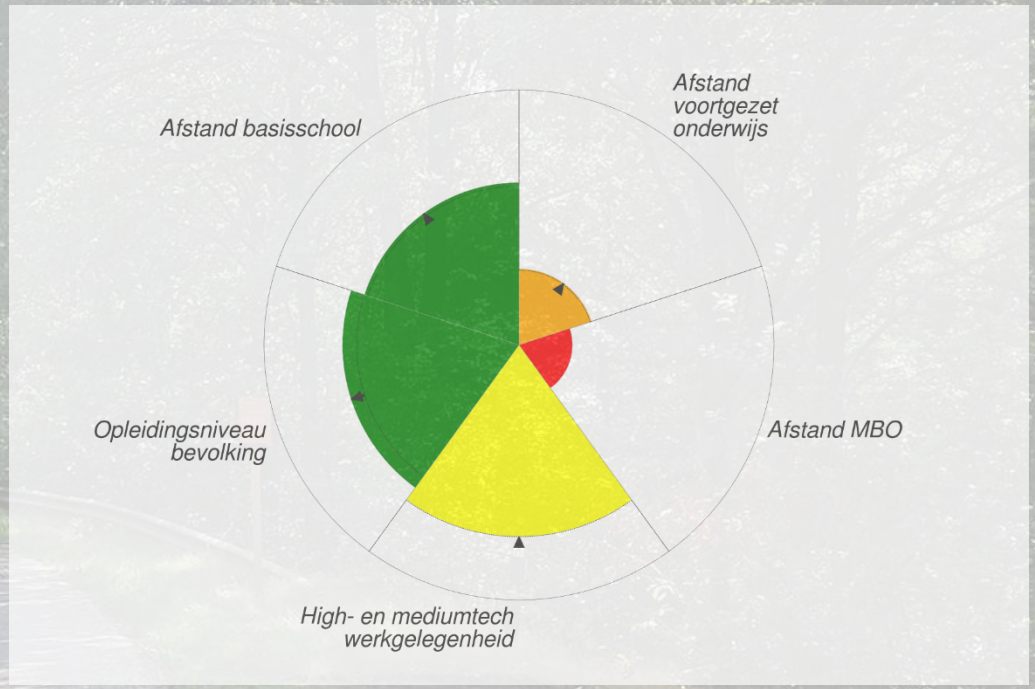
Afstand café

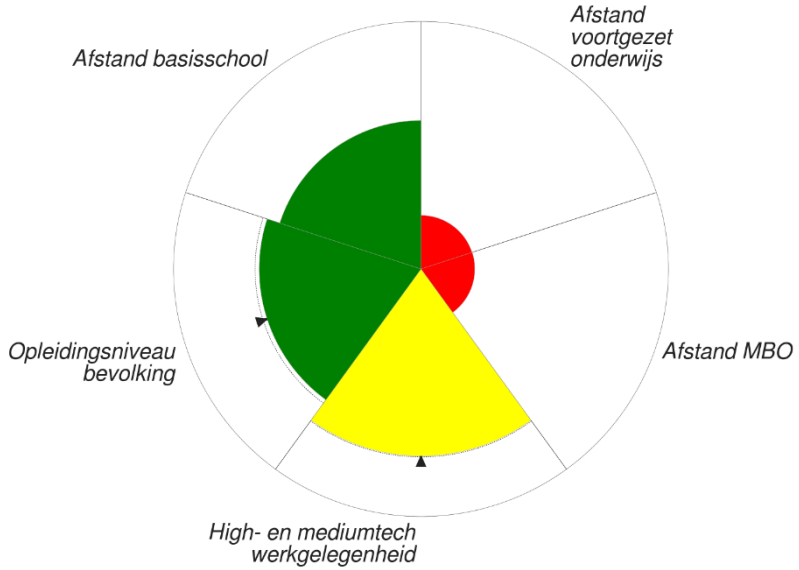
De gemiddelde afstand in km van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde café (café, koffiehuis, coffeeshop, discotheek, seks/nachtclub en partycentrum), berekend over de weg. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand café’ scoort.

Onderwijs

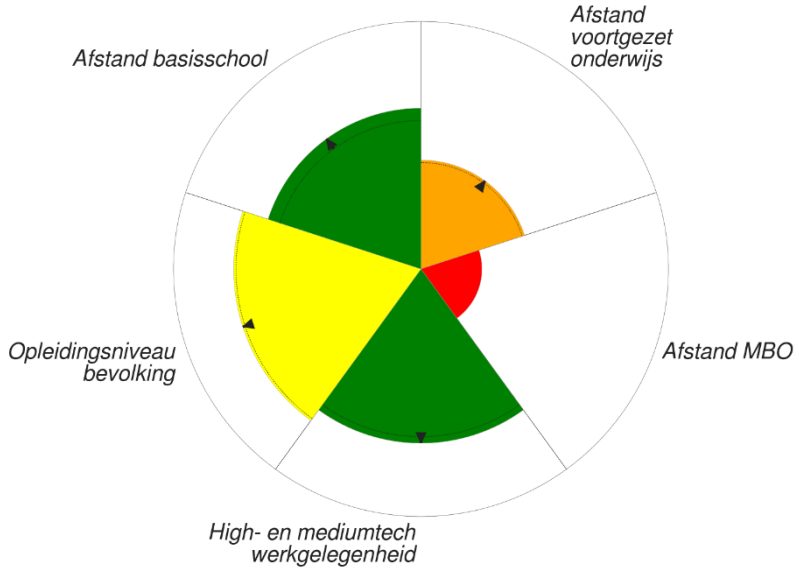
- Afstand voortgezet onderwijs
- Afstand MBO
- High- en mediumtech werkgelegenheid
- Opleidingsniveau bevolking
- Afstand basisschool

Bergeijk

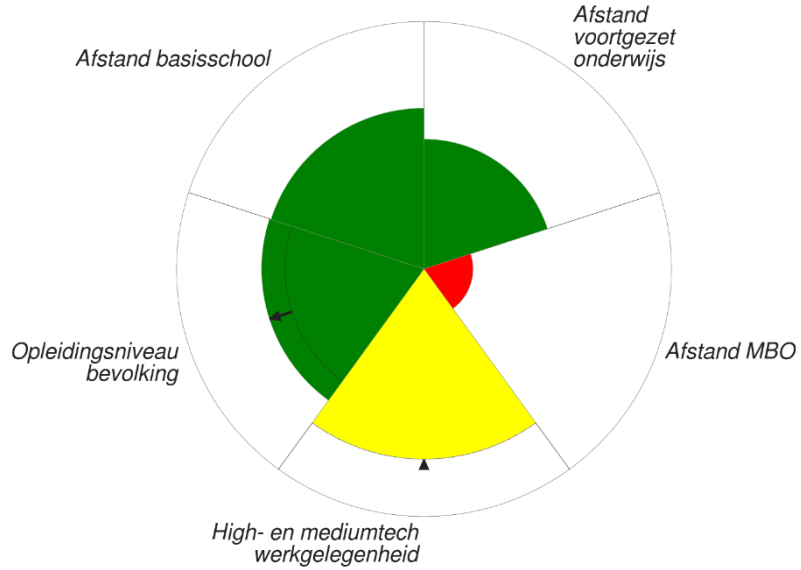

Eersel

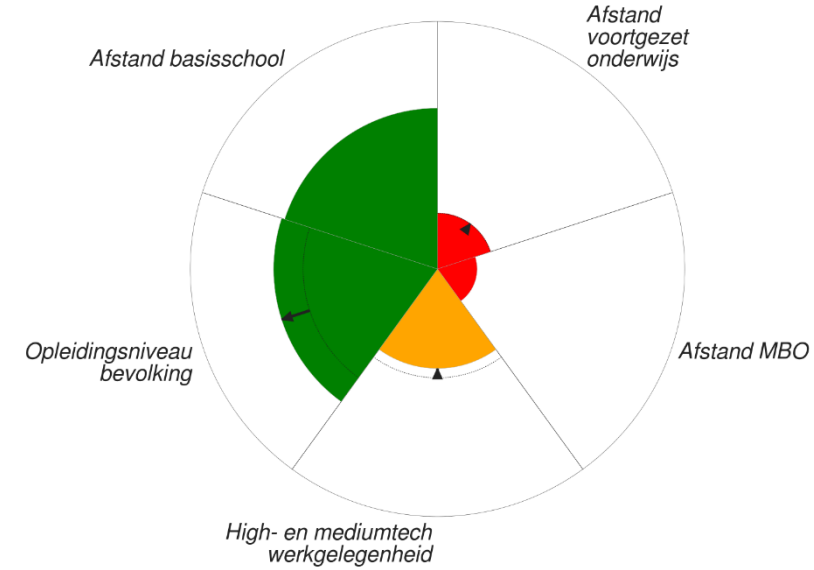

HET pon|telos

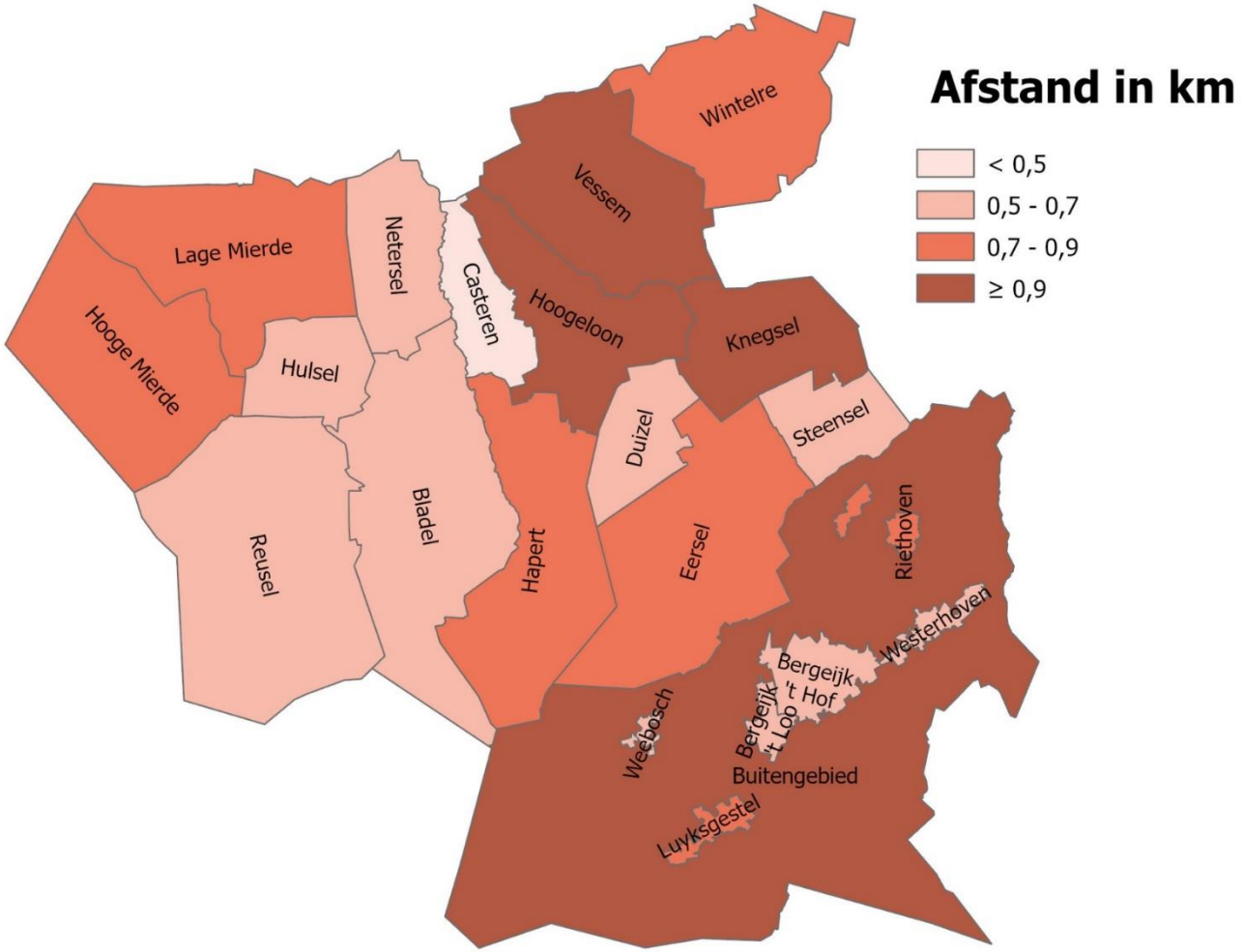
Bladel

Reusel-De Mierden

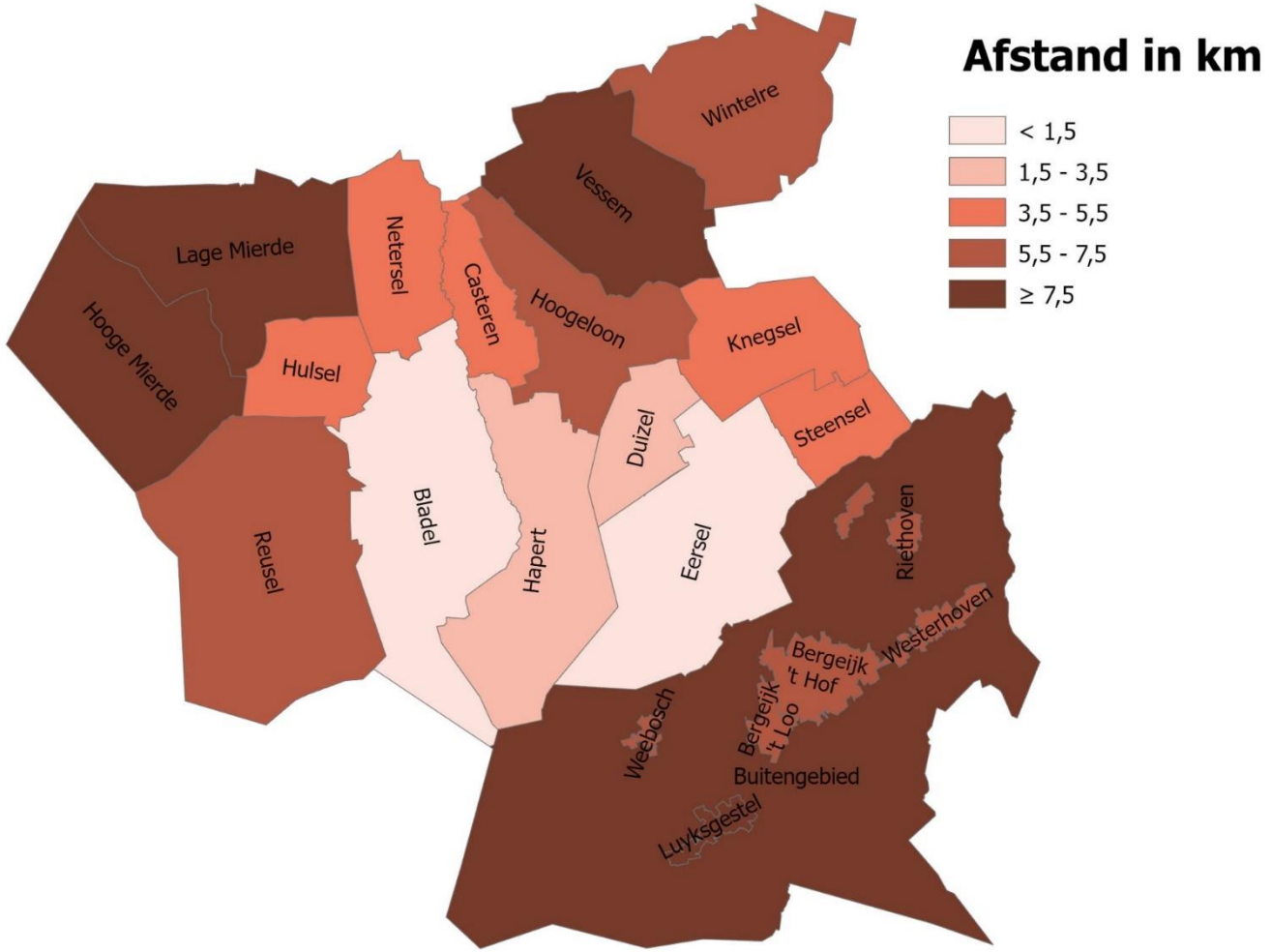

Afstand basisschool

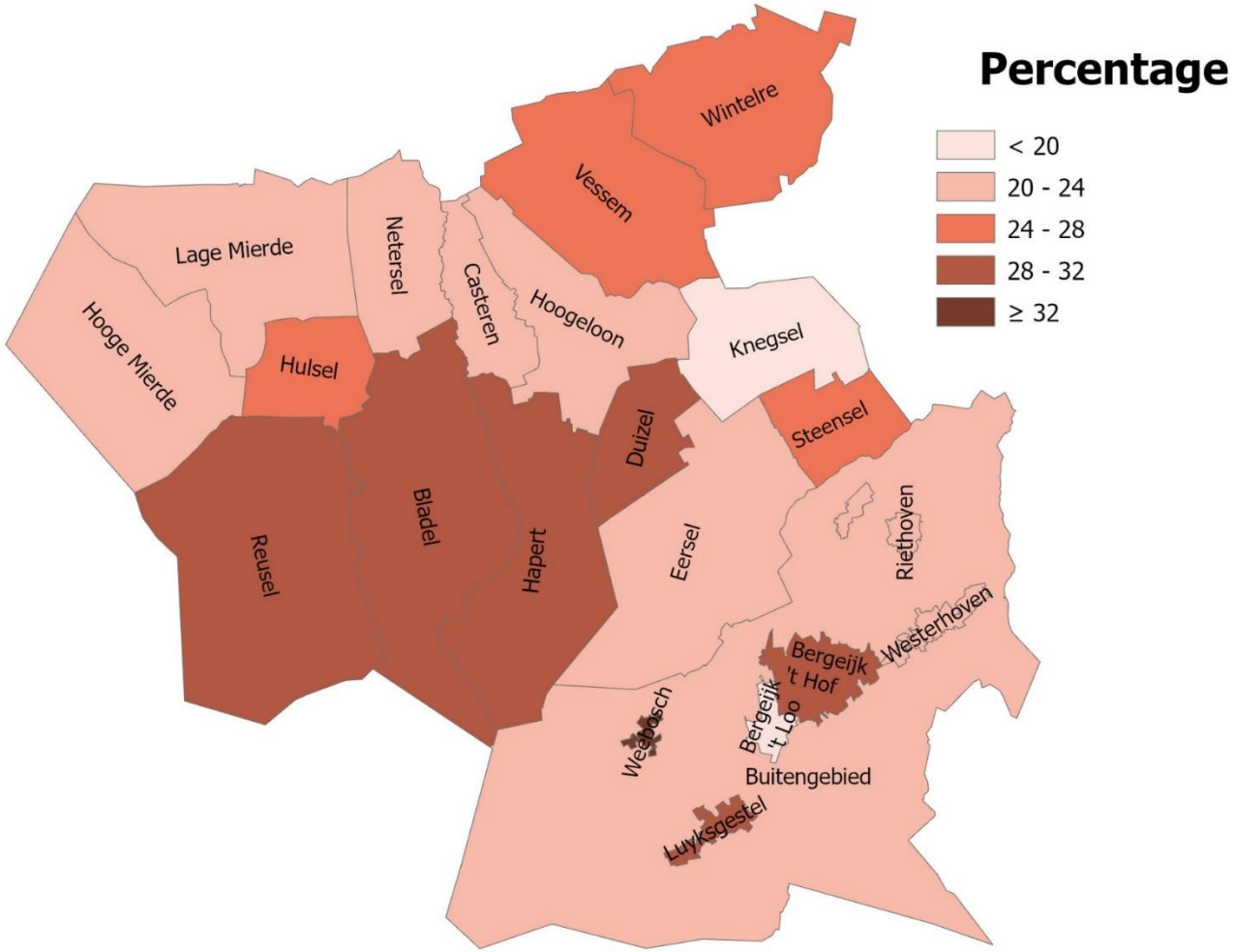
Gemiddelde afstand tot basisschool in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand basisschool’ scoort.

Afstand voortgezet onderwijs

Gemiddelde afstand tot middelbare school in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand voortgezet onderwijs’ scoort.

Opleidingsniveau bevolking

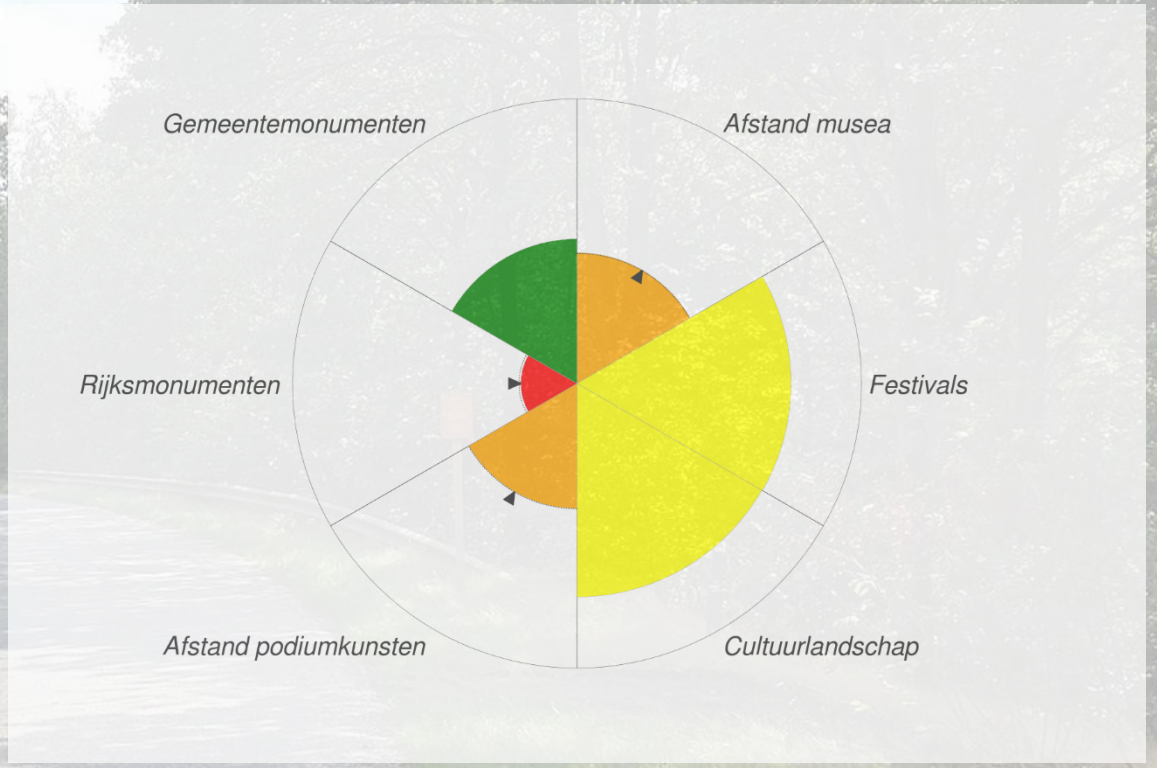

Percentage laagopgeleiden. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘opleidingsniveau bevolking’ scoort.

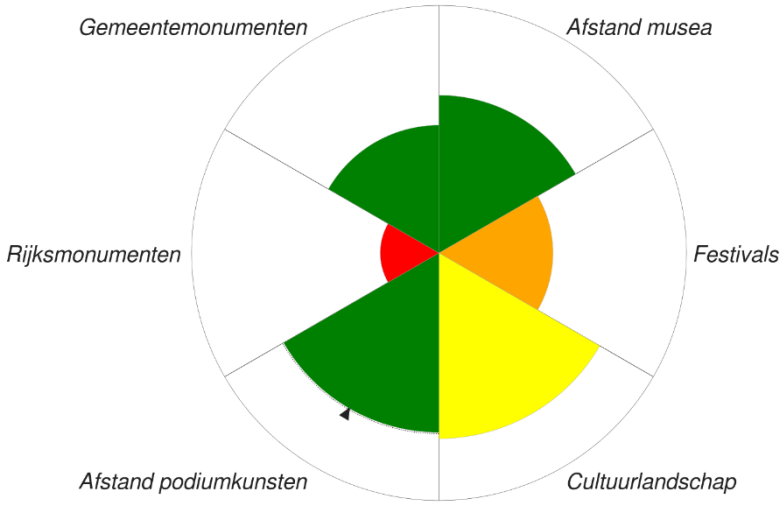
HET pon|telos

Cultuur

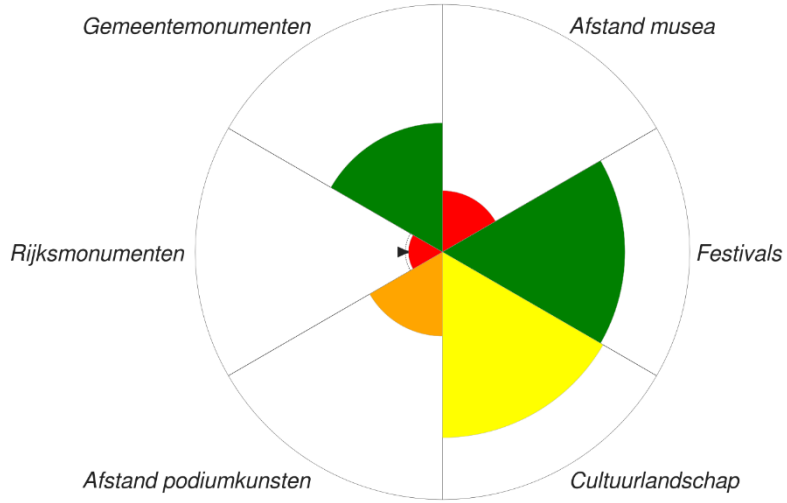
- Afstand musea
- Festivals
- Cultuurlandschap
- Afstand podiumkunsten
- Rijksmonumenten
- Gemeentemonumenten

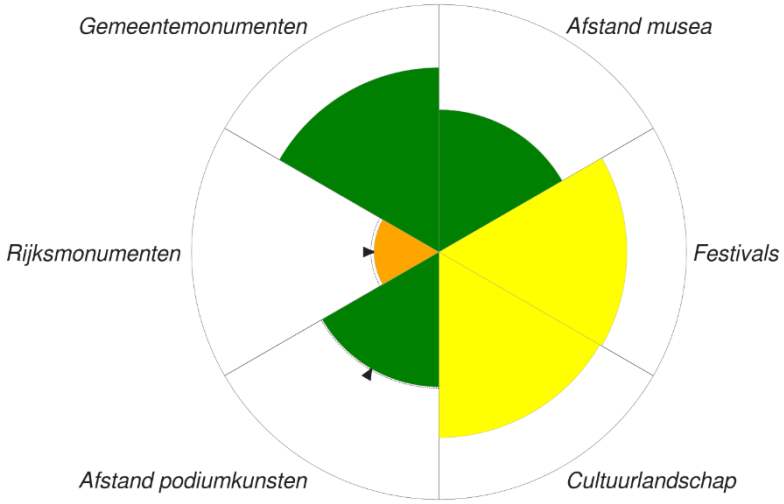
Bergeijk

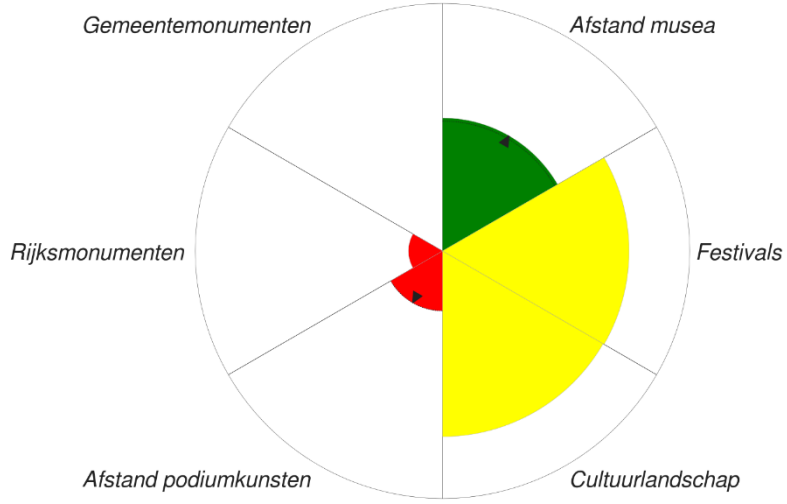
Bladel

Eersel

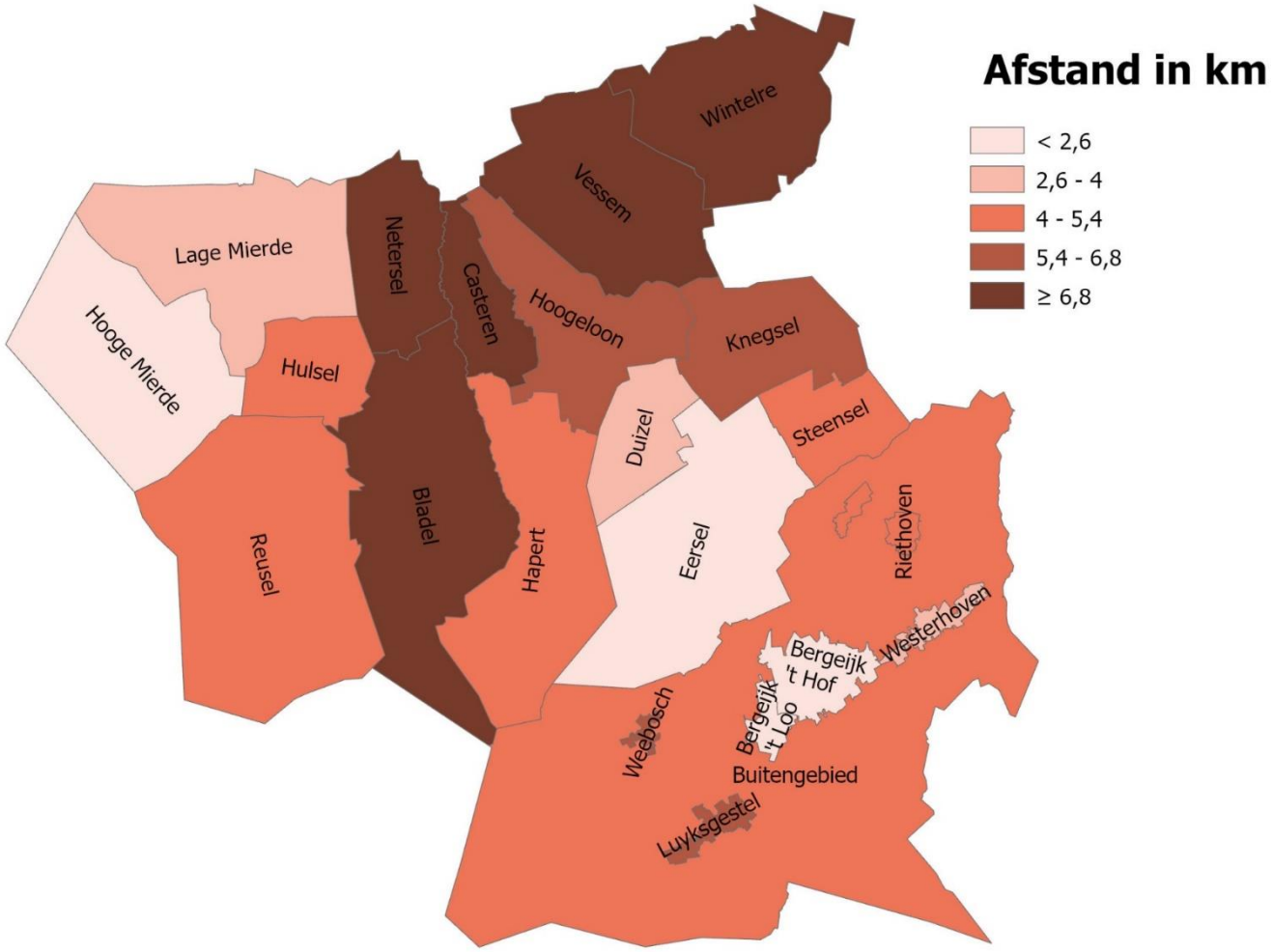

Reusel-De Mierden

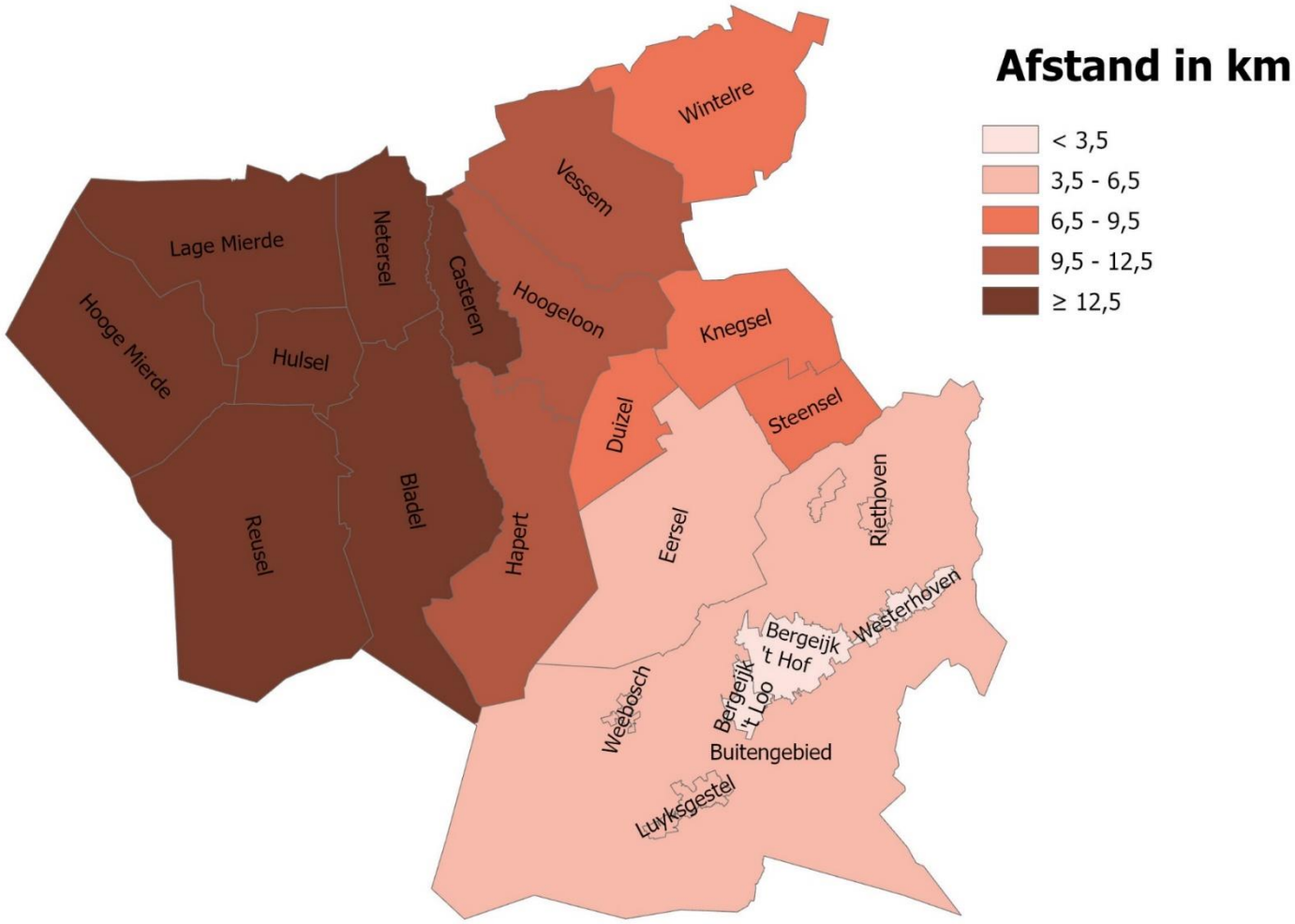
HET pon|telos

Afstand musea

Gemiddelde afstand tot musea in km. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand musea’ scoort.

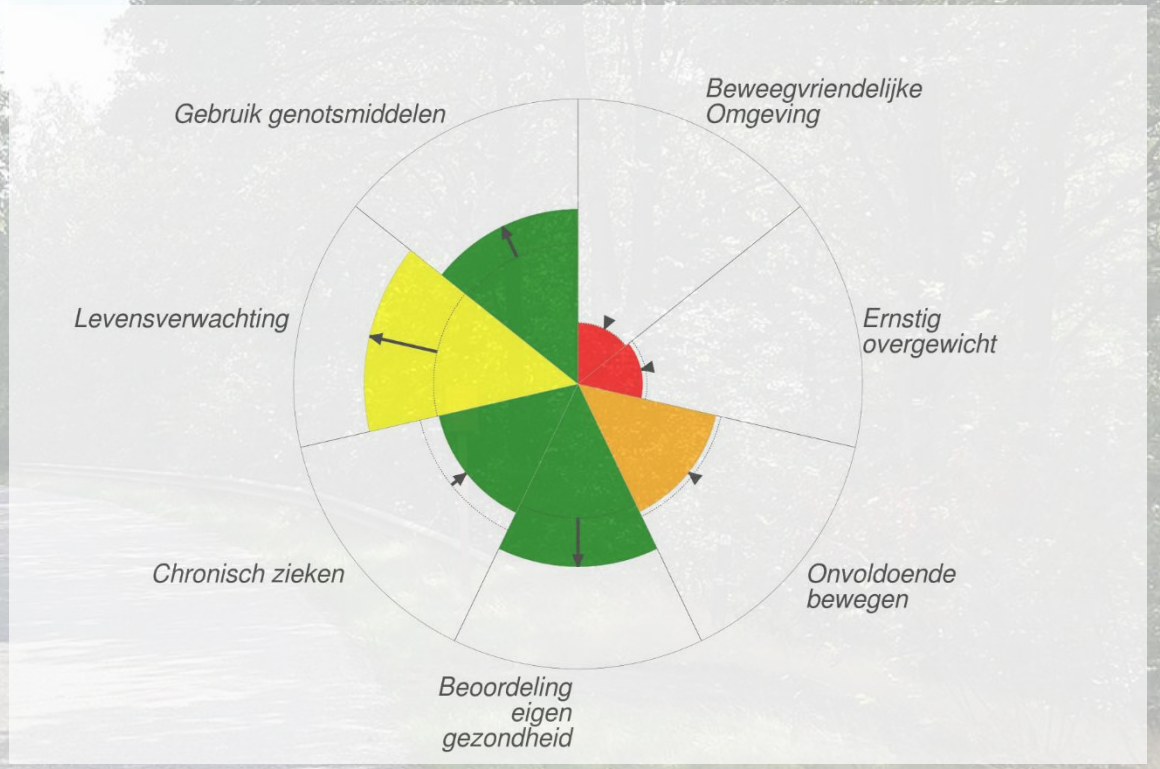
Afstand podiumkunsten

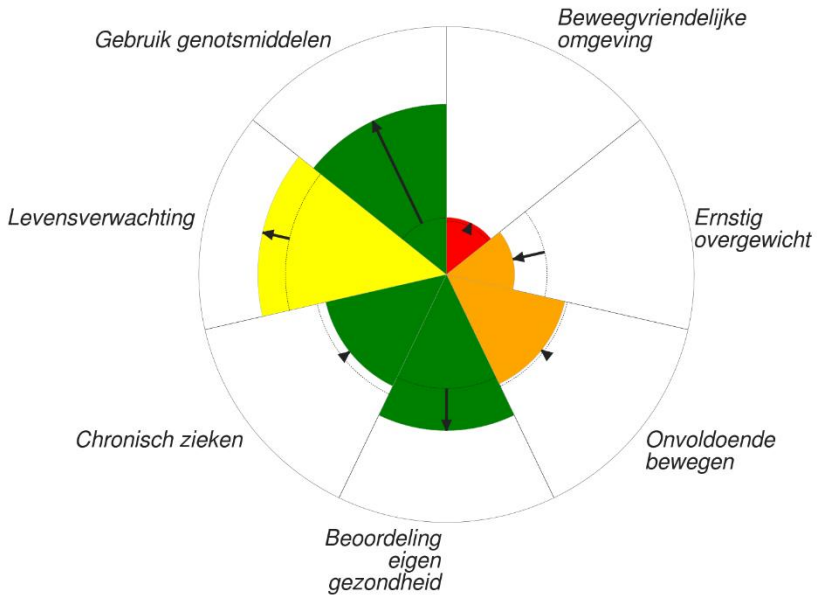
Gemiddelde afstand tot podiumkunsten (in km). Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘afstand podiumkunsten’ scoort.

Gezondheid

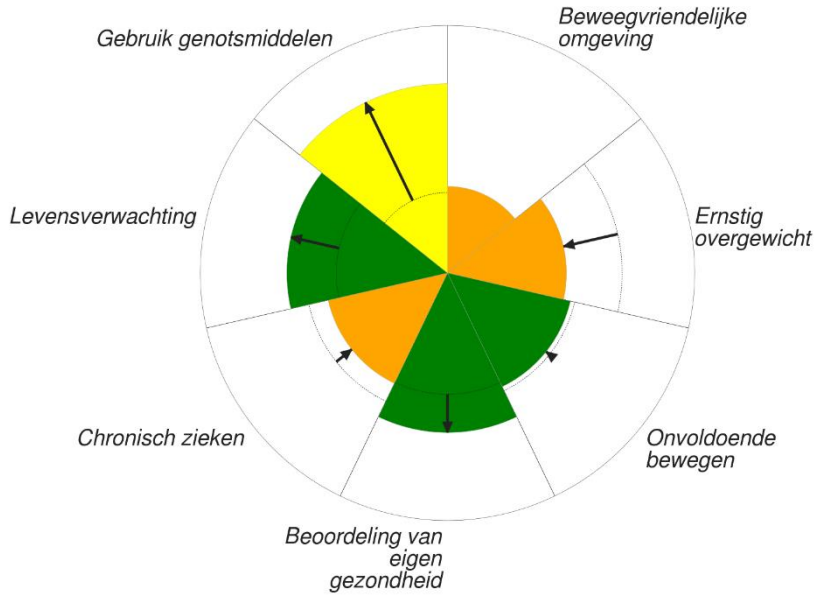
- Beweegvriendelijke omgeving
- Ernstig overgewicht
- Onvoldoende bewegen
- Beoordeling eigen gezondheid
- Chronisch zieken
- Levensverwachting
- Gebruik genotsmiddelen

Bergeijk

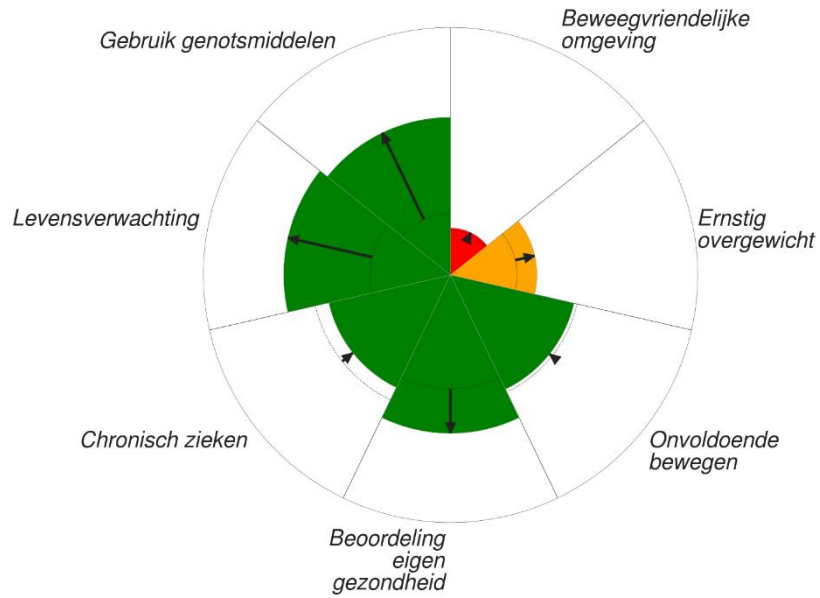

Eersel

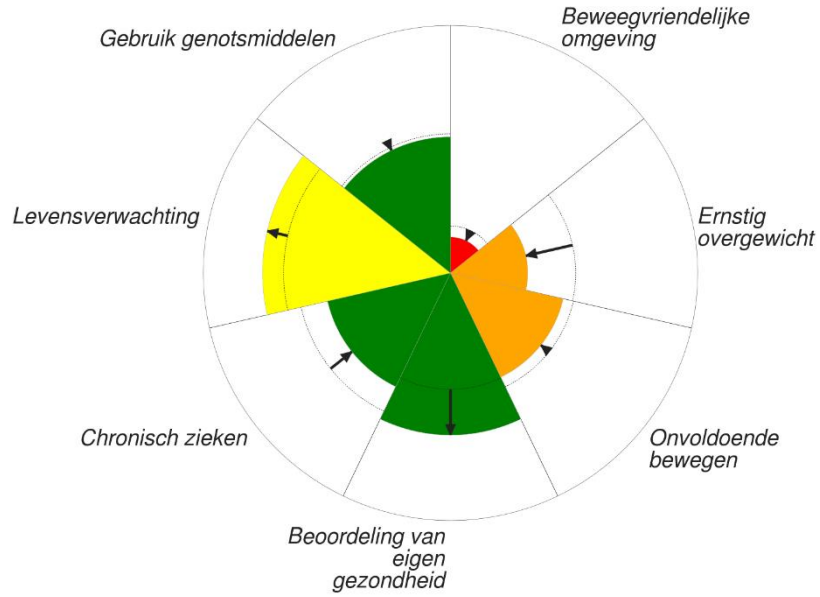

HET pon|telos

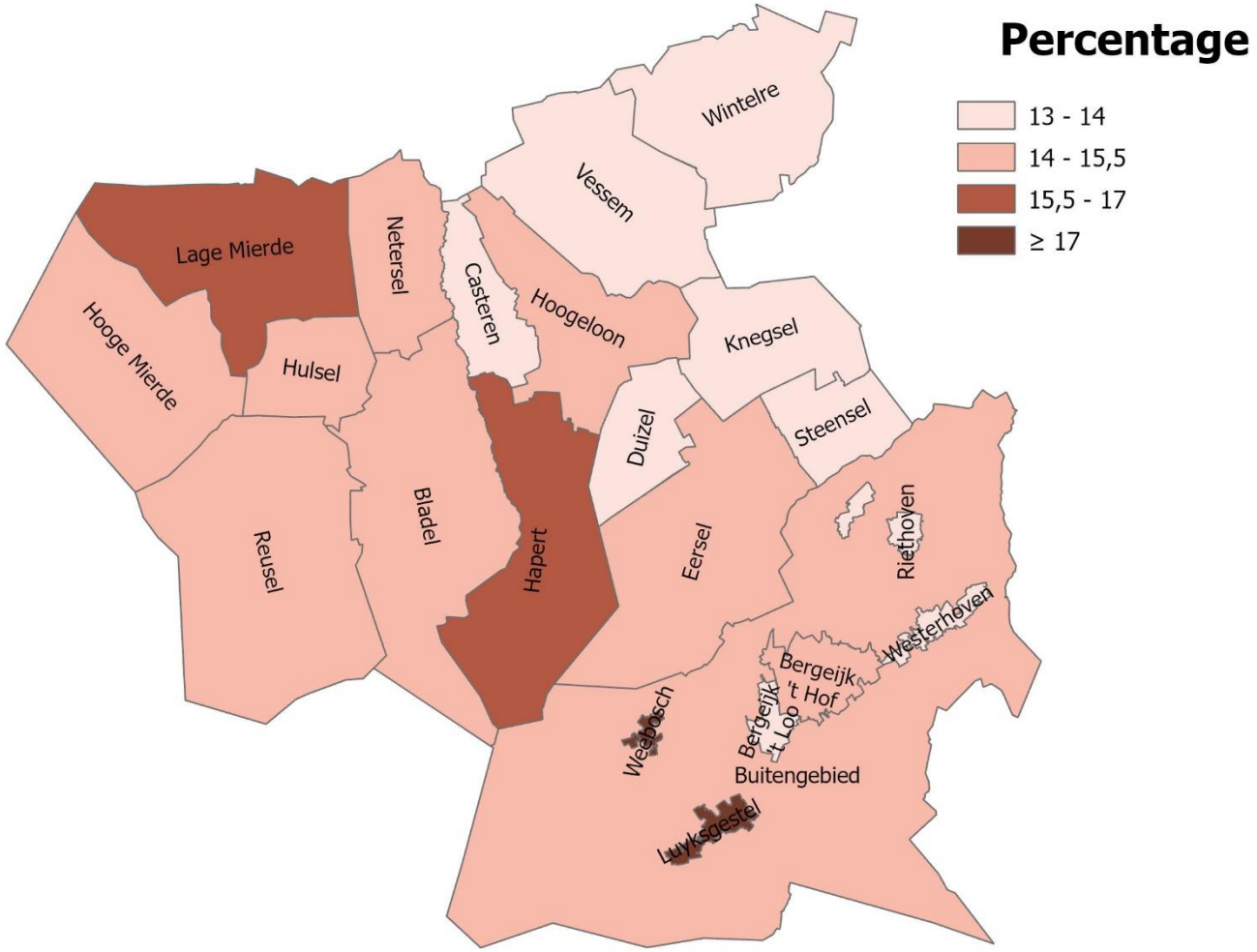
Bladel

Reusel-De Mierden

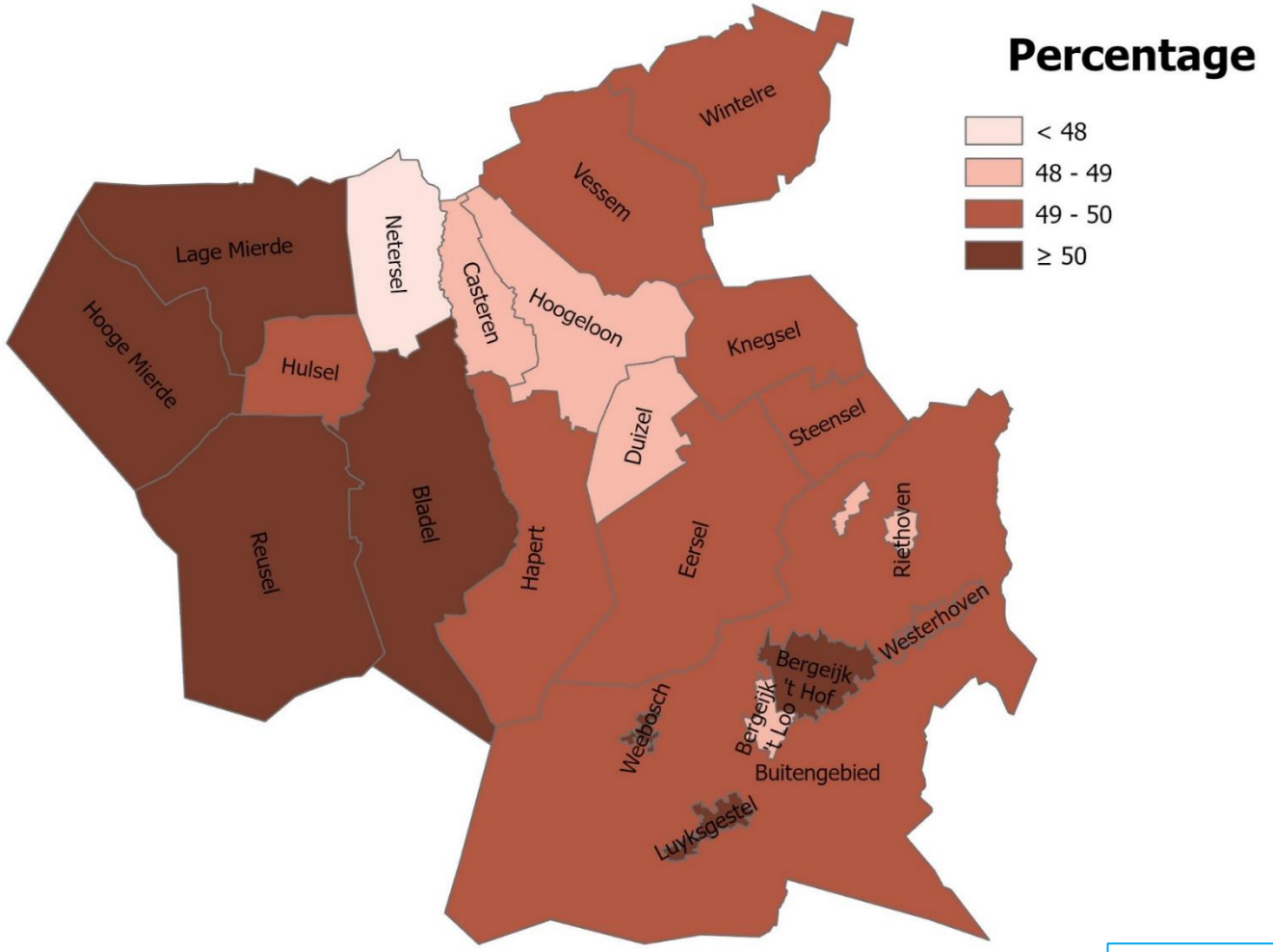

Ernstig overgewicht

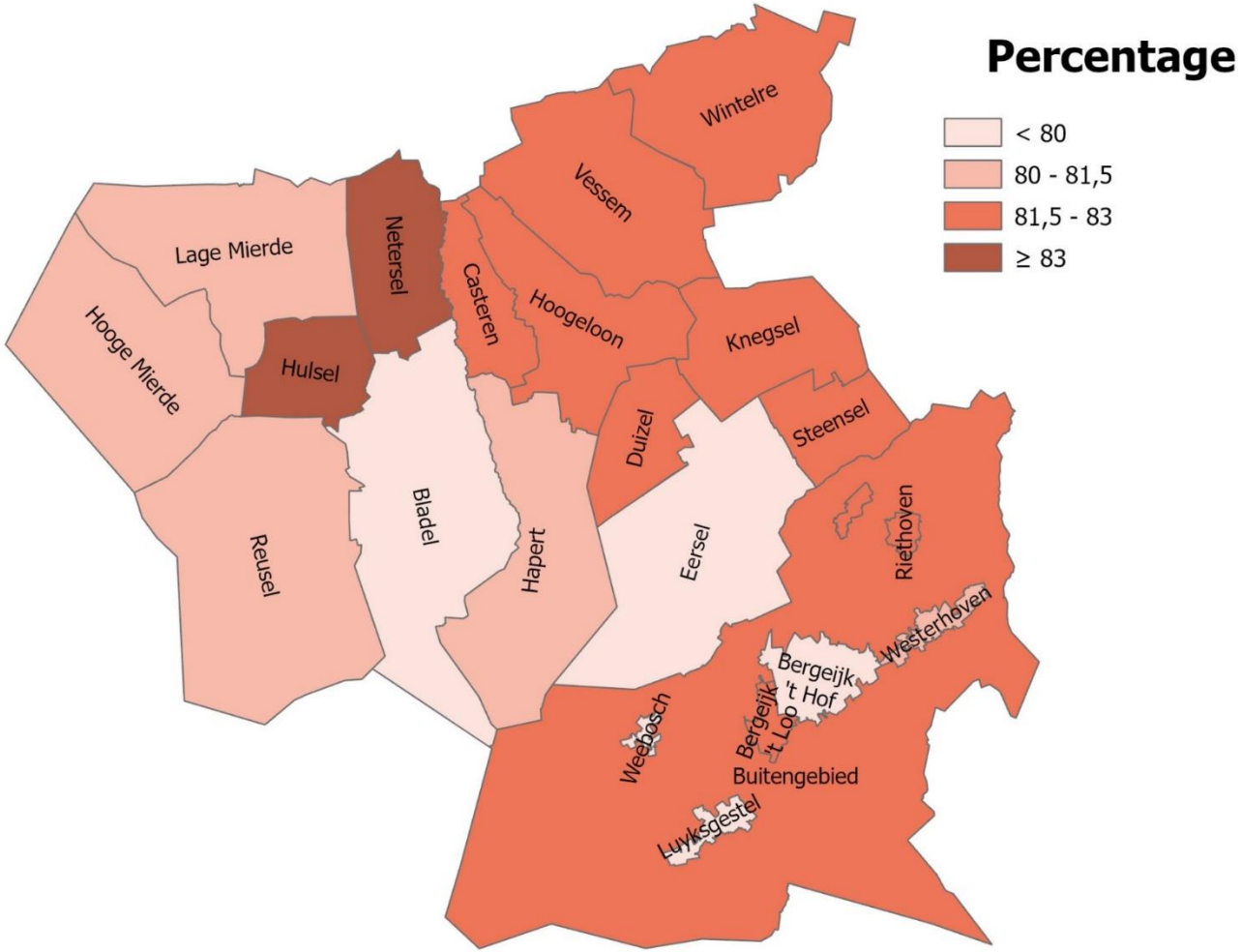
Percentage personen met een BMI van 30,0 kg/m2 en hoger. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op 'ernstig overgewicht' scoort.

Onvoldoende bewegen

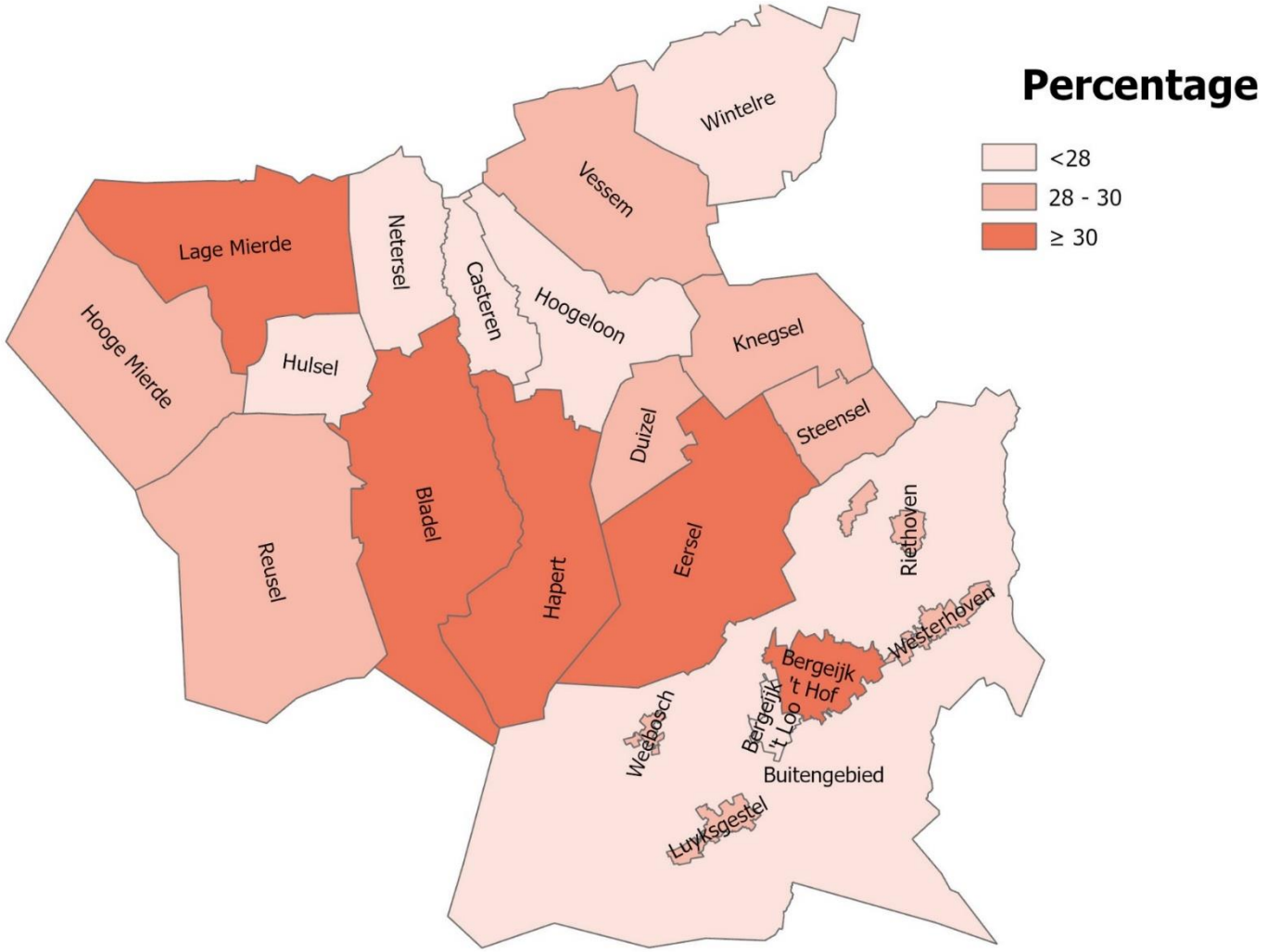
Percentage van de bevolking dat niet voldoet aan de beweegrichtlijn. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘onvoldoende bewegen’ scoort.

Beoordeling eigen gezondheid

Percentage van de bevolking dat zijn of haar gezondheid als goed beoordeelt. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op 'beoordeling eigen gezondheid' scoort.

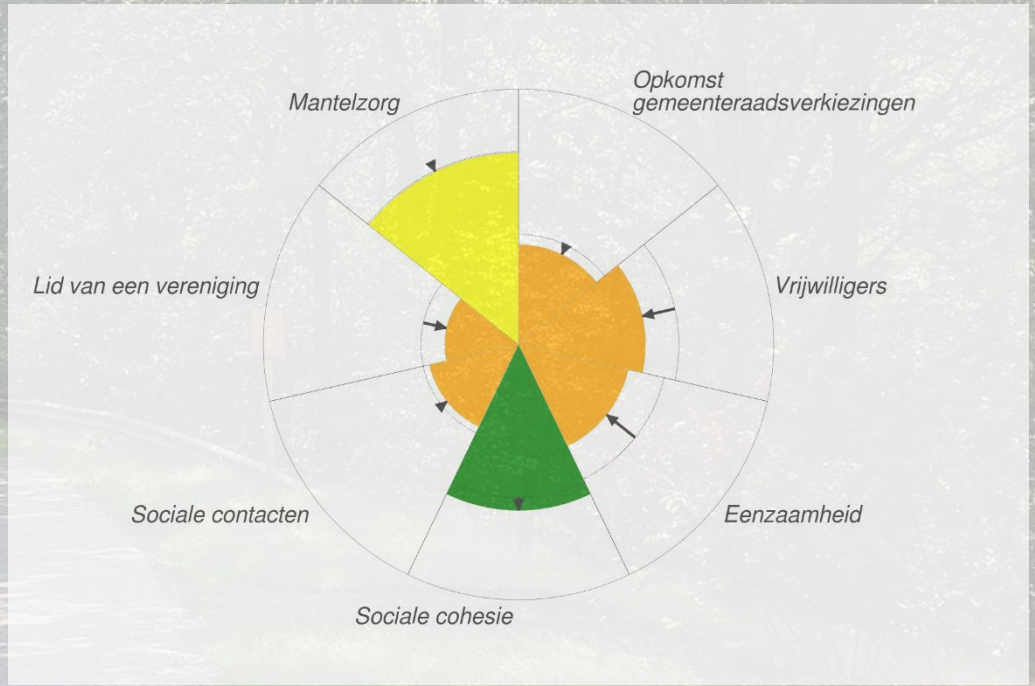
Chronisch zieken

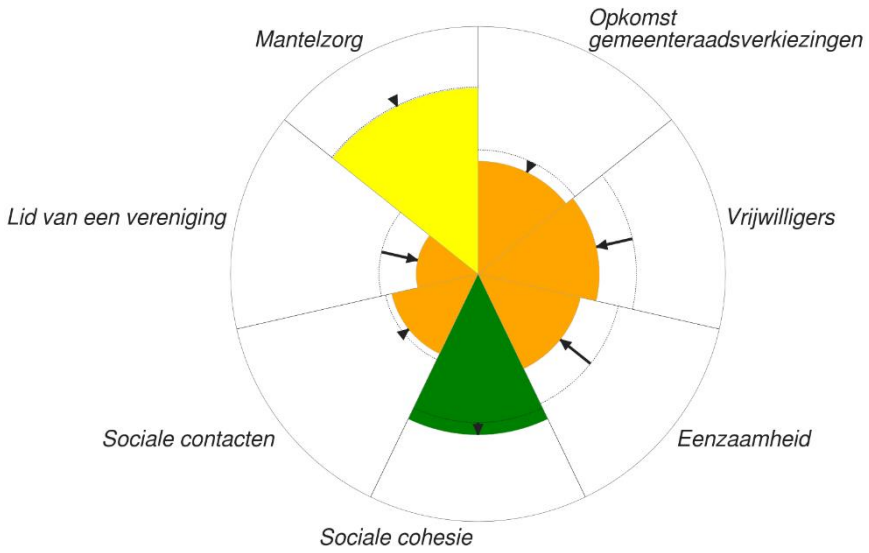
Percentage personen dat ja antwoord op de vraag: ‘Heeft u één of meer langdurige ziekten of aandoeningen?’. Langdurig is (naar verwachting) 6 maanden of langer. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘chronisch zieken’ scoort.

Sociale samenhang

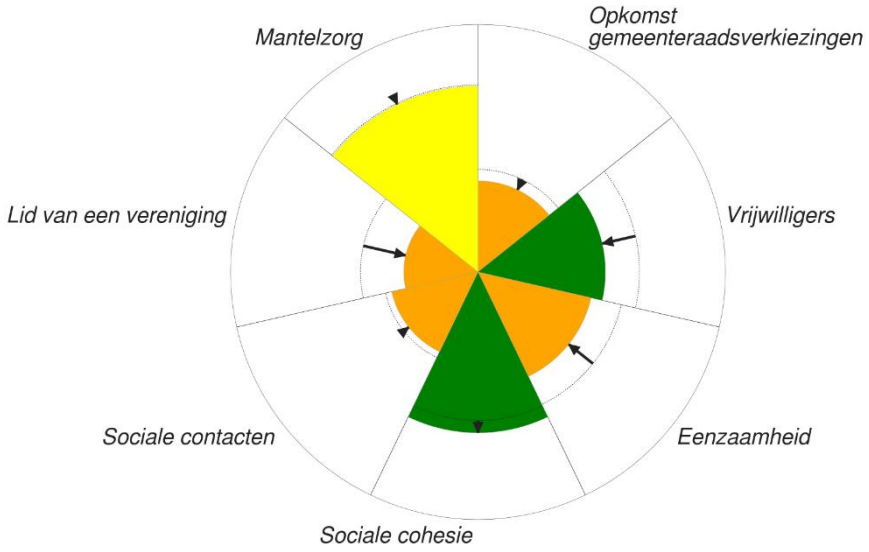
- Opkomst gemeenteraadsverkiezingen
- Vrijwilligers
- Eenzaamheid
- Sociale cohesie
- Sociale contacten
- Lid van een vereniging
- Mantelzorg

Bergeijk

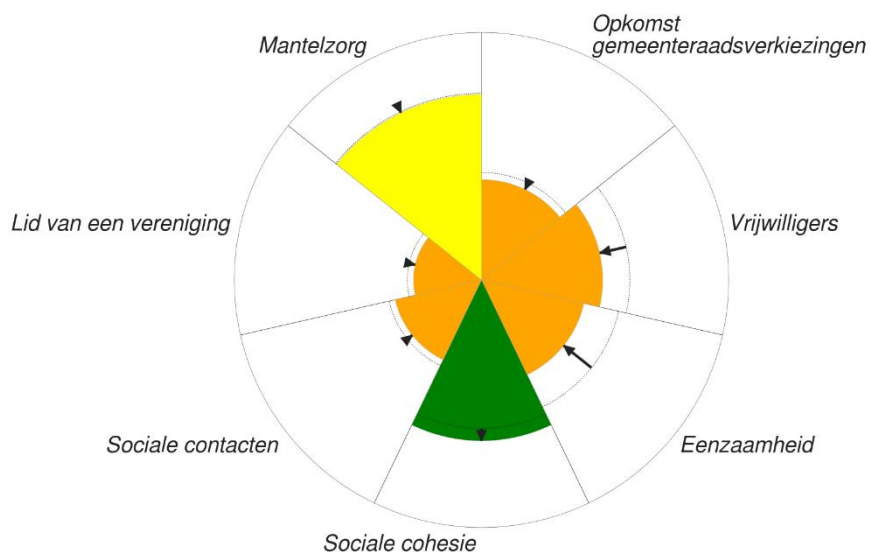

Eersel

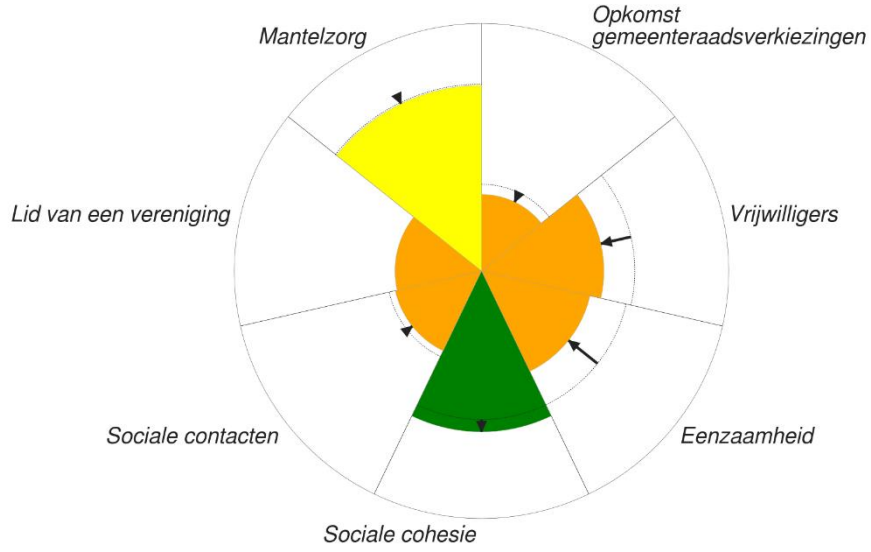

HET pon|telos

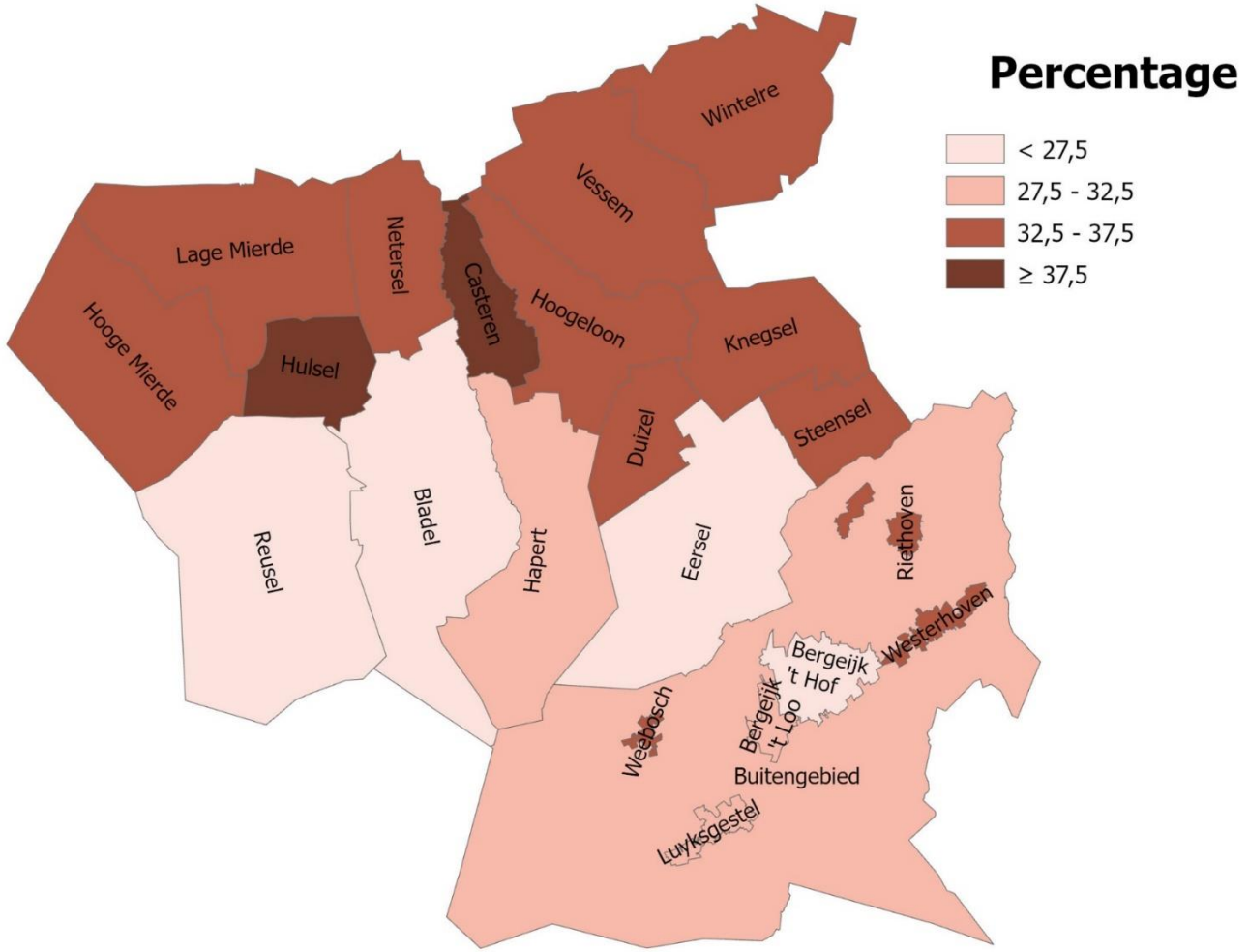
Bladel

Reusel-De Mierden

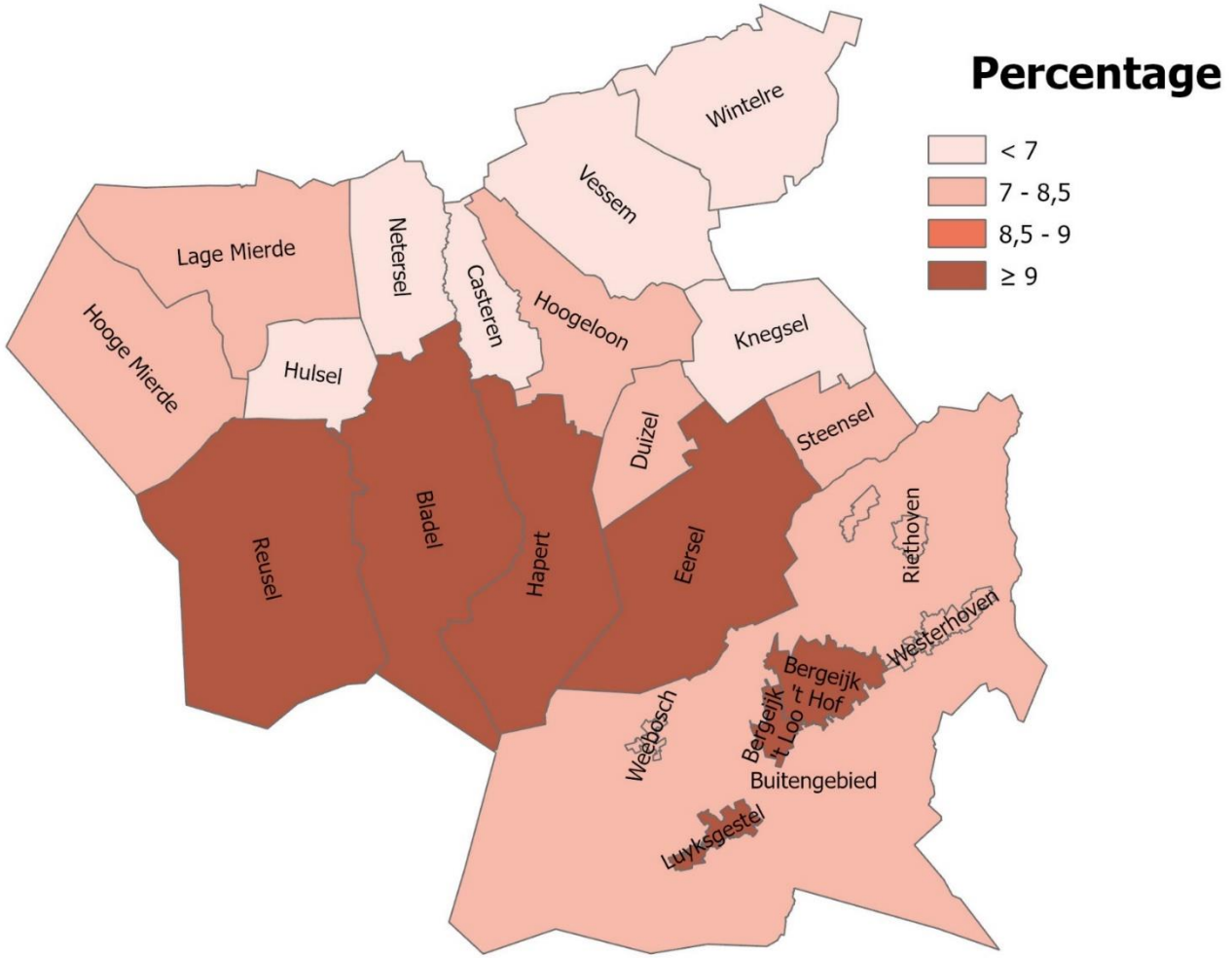

Vrijwilligers

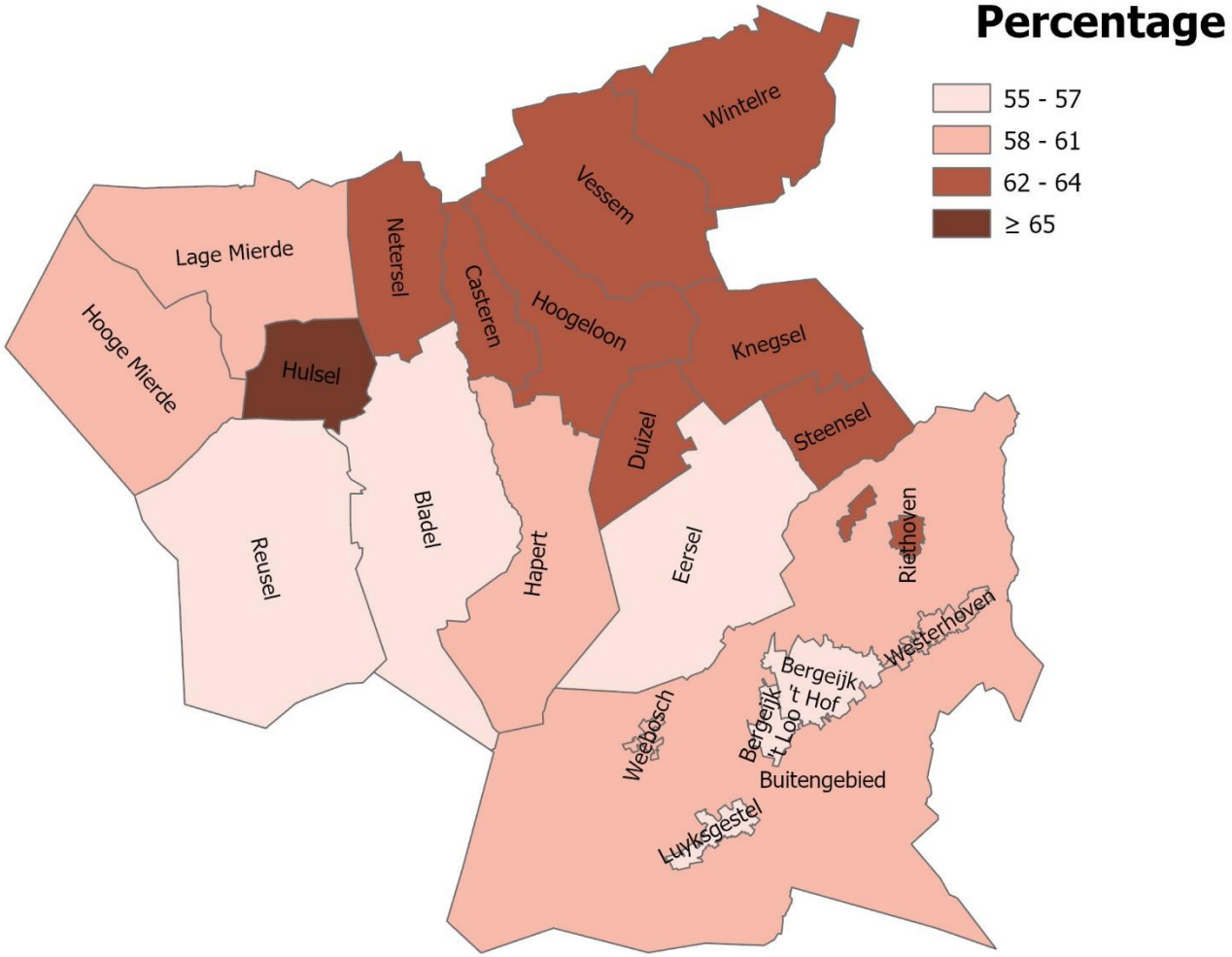
Percentage respondenten dat vrijwilligerswerk doet . Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op ‘vrijwilligers’ scoort.

Eenzaamheid

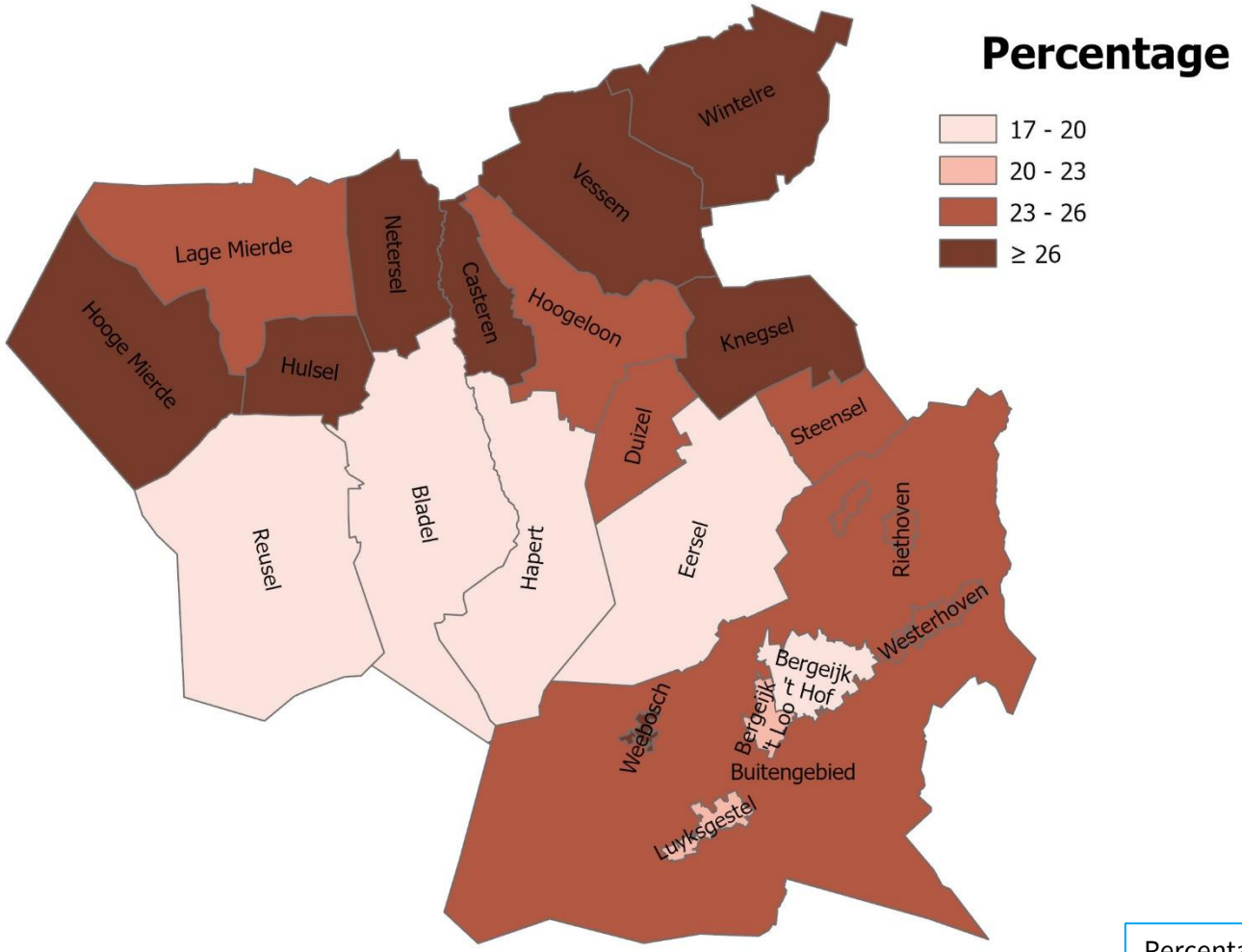
Percentage volwassenen (19 jaar en ouder) met een hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op 'eenzaamheid' scoort.

Lid van club of vereniging

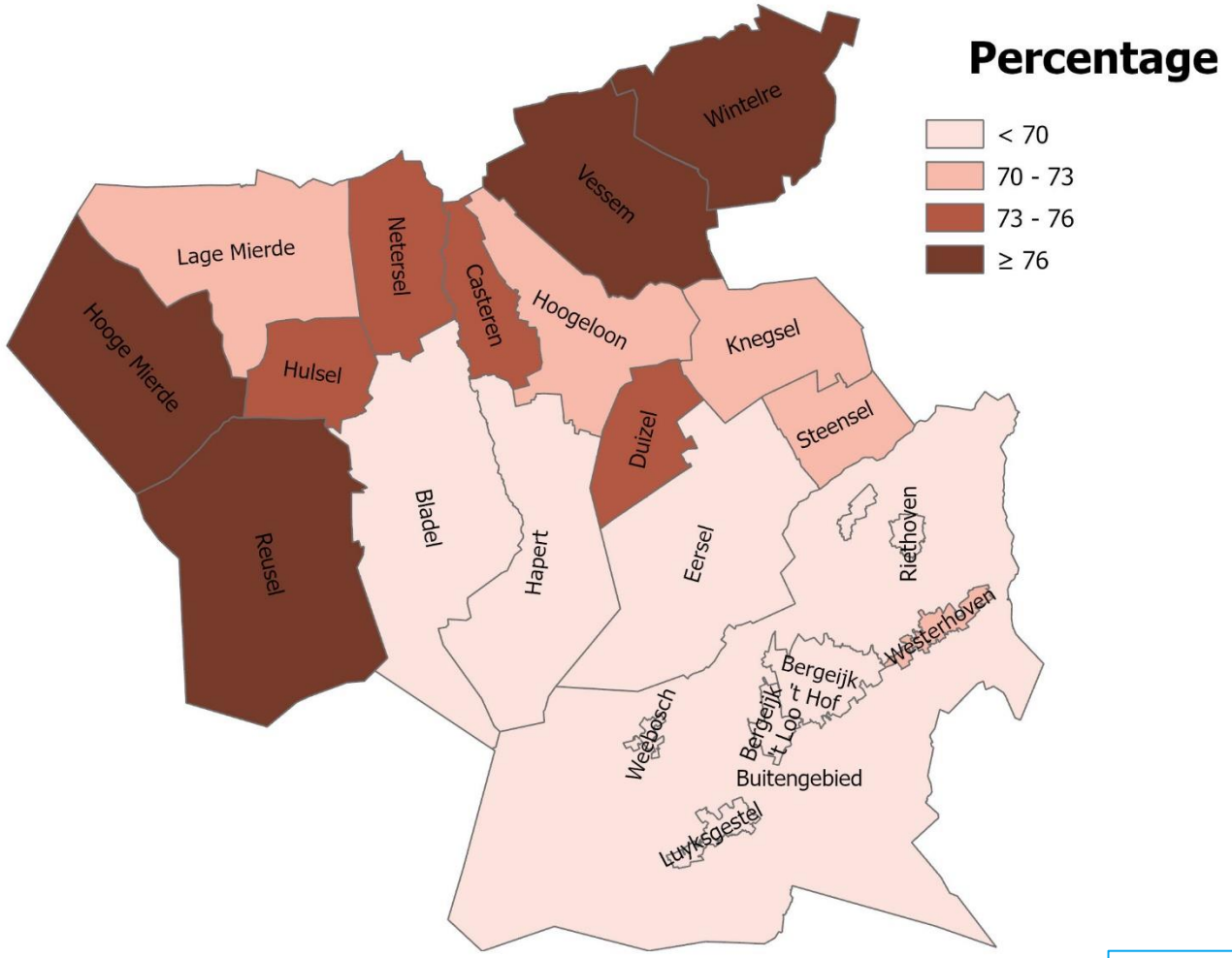
Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat lid is van een vereniging of club. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op 'lid van club/vereniging' scoort.

Sociale cohesie

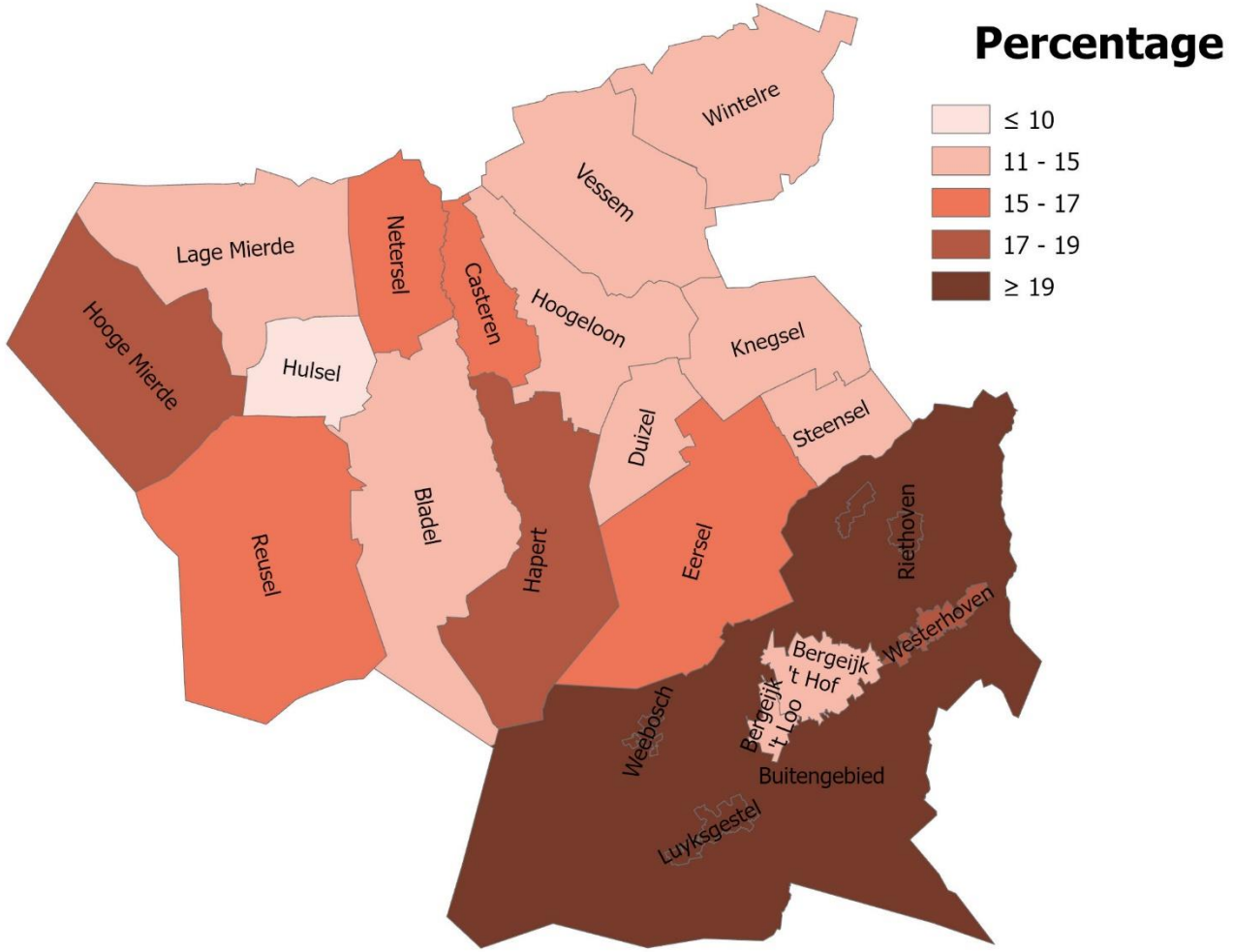
Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat veel sociale samenhang in de buurt ervaart. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op 'sociale cohesie' scoort.

Sociale contacten

Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat zelfstandig sociale contacten kan leggen en onderhouden. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op ‘sociale contacten’ scoort.

Mantelzorg

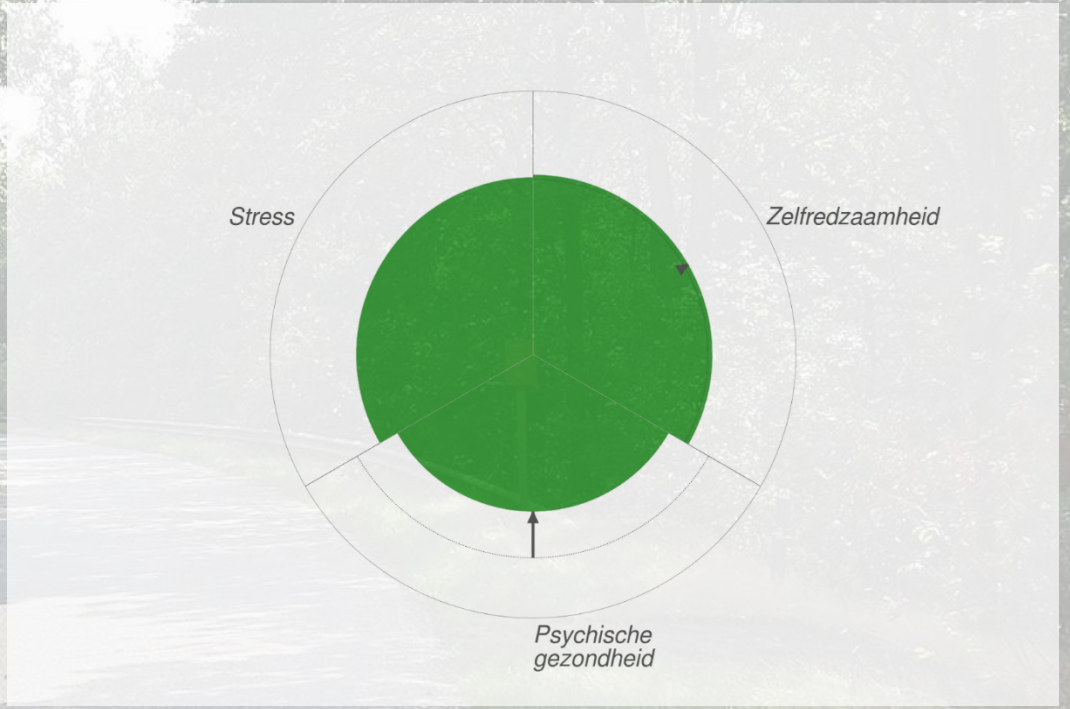

Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat mantelzorg geeft. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te meer inwoners ‘mantelzorg’ verlenen.

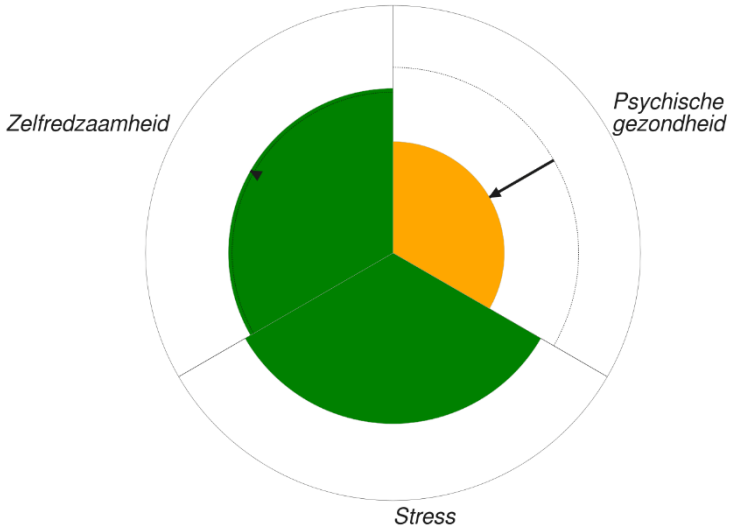
HET pon|telos

Welbevinden

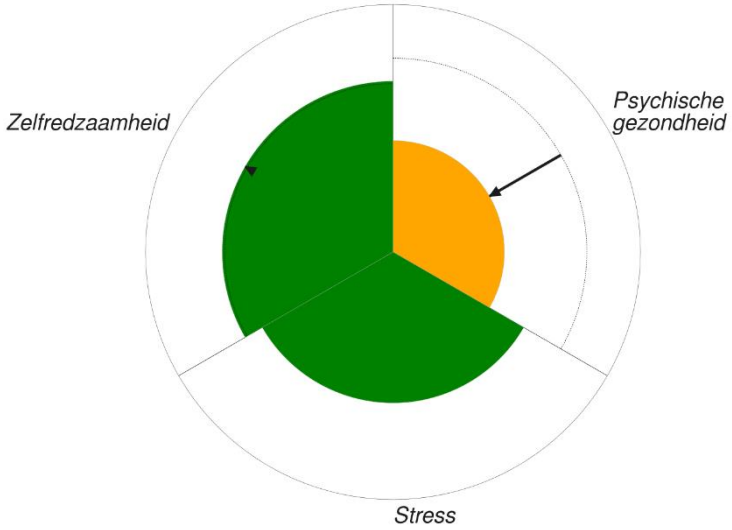
- Zelfredzaamheid
- Psychische gezondheid
- Stress

Bergeijk

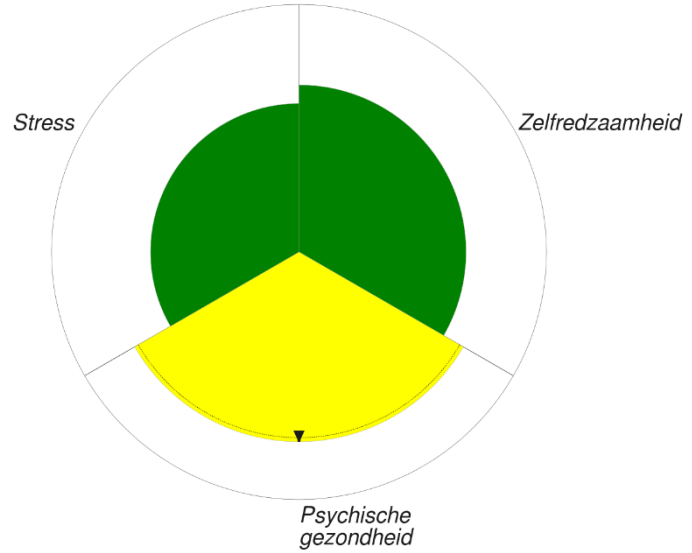

Eersel

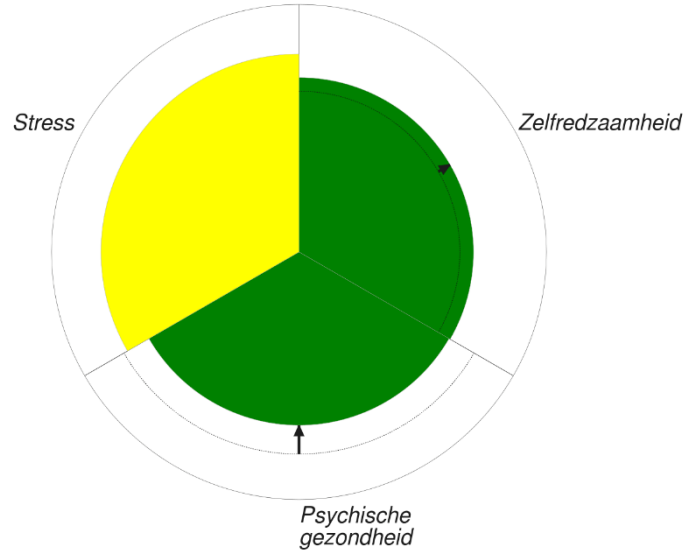

HET pon|telos

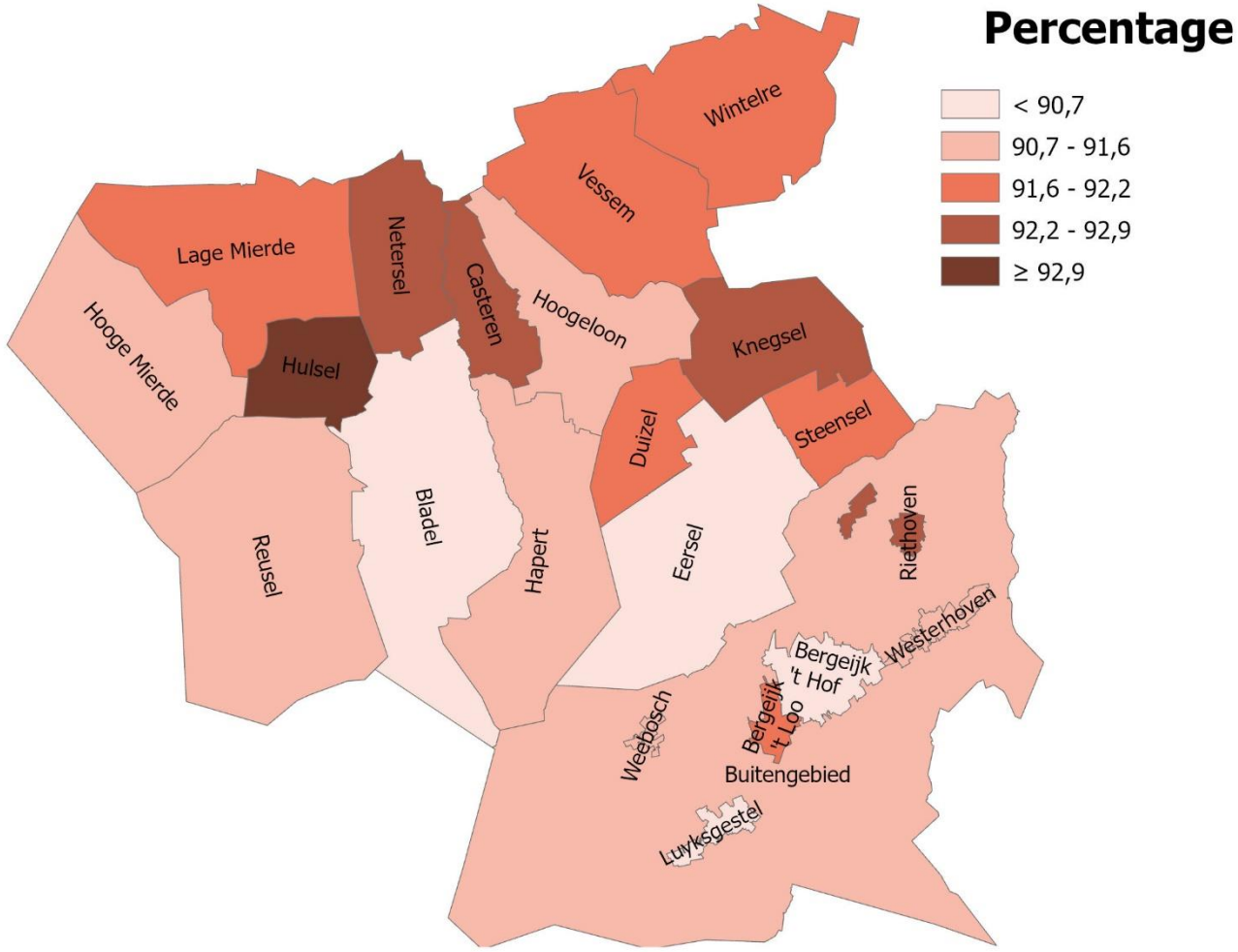
Bladel

Reusel-De Mierden

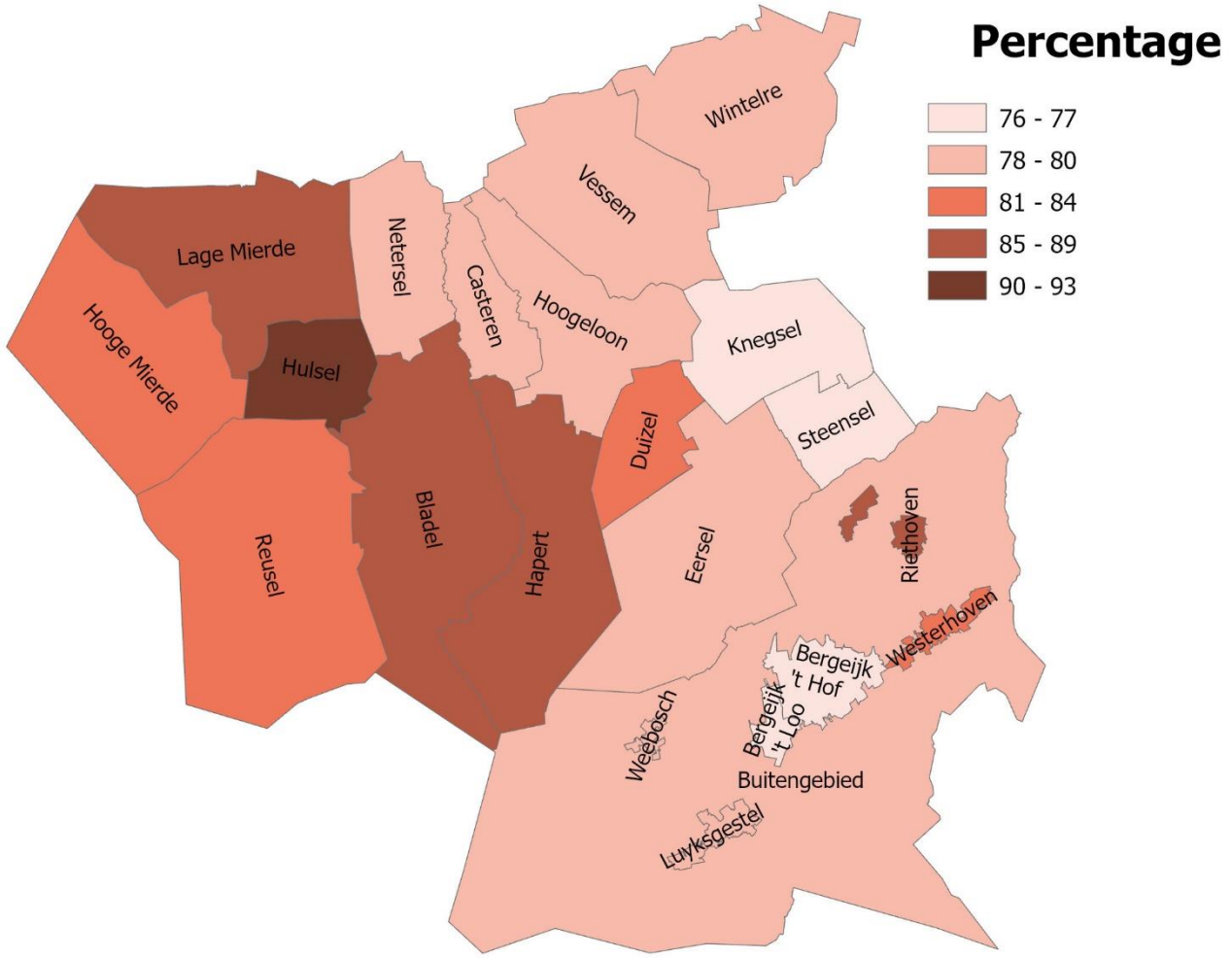

Zelfredzaamheid

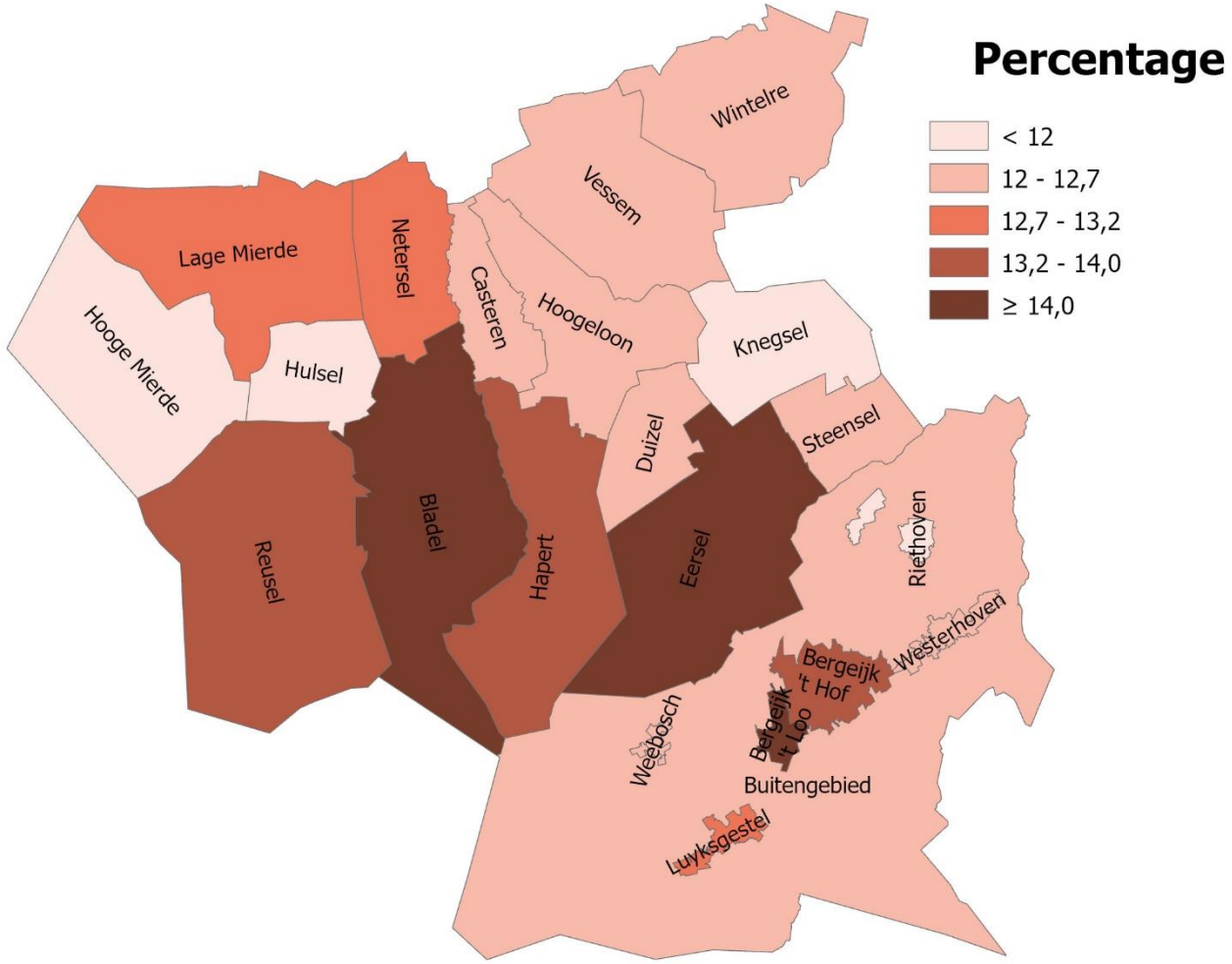
Percentage dat matig of veel regie over eigen leven ervaart, gebaseerd op een 7-tal stellingen. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op 'zelfredzaamheid' scoort.

Psychische gezondheid

Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat geen psychische klachten heeft volgens de Mental Health Inventory 5 (MHI-5). Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te beter de kern op ‘psychische gezondheid’ scoort.

Stress

Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat veel heel veel stress in afgelopen 4 weken heeft ervaren. Hoe hoger de waarde (hoe donkerder de kleur) des te slechter de kern op ‘stress’ scoort.

HET pon|tel|os

Indicatoren legenda (1/7)

Thema	Indicator	Korte toelichting
Ecosystemen en biodiversiteit	Openbaar hoog groen	Het oppervlakte hoog groen (bomen), uitgedrukt in % van de totale oppervlakte van de gemeente t.o.v. het gemiddelde in Nederland.
Ecosystemen en biodiversiteit	Openbaar laag groen	Het oppervlakte laag groen, uitgedrukt in een % van de totale oppervlakte van de gemeente t.o.v. het gemiddelde in Nederland.
Ecosystemen en biodiversiteit	Belevingswaarde landschap	Score van 0 tot 4 voor de belevingswaarde van het groene landschap.
Ecosystemen en biodiversiteit	Ongezonde voedingslocaties	Het aantal ongezonde voedingslocaties per 1000 inwoners. Hiertoe behoren fastfood, grillrooms, ijssalons, crêpes-/wafel-/donutzaken, pannenkoekenhuizen, winkels met zoetwaren en bezorg- en afhaaltenten.
Ecosystemen en biodiversiteit	Rode lijst soorten	Aantal bedreigde soorten per km2 waargenomen in een periode van 10 jaar.
Ecosystemen en biodiversiteit	Soorten rijkdom	Aantal soorten per km2 waargenomen in een periode van 10 jaar.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Emissie stikstof	Emissie stikstof op h et oppervlaktewater per hectare. Stikstof is in het water nodig als voedingsbron, maar kan bij te hoge concentraties leiden tot sterke groei van algen en vermindering van het zuurstofgehalte in het water. Voor de indicator is gebruik gemaakt van de emissies van fosfaat (als totaal P) op het oppervlaktewater.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Emissie fosfor	Emissie fosfor op het oppervlaktewater per hectare. Fosfaat is in het water nodig als voedingsbron, maar kan bij te hoge concentraties leiden tot sterke groei van algen en de vermindering van het zuurstofgehalte in het water.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Fysisch-chemische waterkwaliteit	Percentage waterlichamen waarvan de kwaliteit minimaal goed is.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Stikstofdepositie	Depositie (=het neerslaan) van stikstof per hectare (in mol per hectare per jaar).
Milieu en klimaat (bodem & water)	Biologische waterkwaliteit	Percentage waterlichamen dat voldoet aan de normen voor prioritaire verontreinigende stoffen. Prioritair verontreinigende stoffen zijn die stoffen die direct gevaarlijk kunnen zijn voor de menselijke gezondheid.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Wateroverlast	Het percentage gebouwen waar de kans aanwezig is dat er water binnen loopt via de drempel bij een ernstige regenbui.
Milieu en klimaat (bodem & water)	Verharding	Percentage van de oppervlakte dat afgedicht is. De afdichting van de natuurlijke bodem heeft een negatieve invloed op de afwateringsmogelijkheden. Het water kan moeilijker infiltreren en stroomt sneller af. Op die manier kunnen verharde oppervlaktes bijdragen tot wateroverlast en overstromingsrisico, maar ook tot verdroging van de bodem.

HET | pon | telos

Indicatoren legenda (2/7)

Thema	Indicator	Korte toelichting
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Hittestress	Jaarlijks gemiddelde temperatuurverschil dat ontstaat door het hitte-eiland effect.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Concentratie ozon	Achtergrondconcentratie ozon (O3) in µg/m^3. Ozon is de belangrijkste component van zomersmog.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Concentratie fijnstof	Achtergrondconcentratie fijnstof (PM2.5) in µg/m^3. Fijn stof zijn kleine in de lucht zwevende deeltjes. Doordat fijn stof uit kleine deeltjes bestaat kan het makkelijk ingeademd worden. Eenmaal ingeademd kunnen deeltjes schade aanrichten in het ademhalingsstelsel.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Concentratie stikstofoxiden	Achtergrondconcentratie stikstofoxiden in µg/m^3. Stikstofoxiden (NOx) komt veelal vrij bij verbrandingsprocessen en is daarmee een belangrijke indicator voor vervuiling veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer. Stikstofoxiden dragen bij aan verschillende milieuproblemen.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Emissie stikstofoxiden	Emissie (= uitstoot) stikstofoxiden in kg per inwoner. Stikstofoxiden (NOx) komt veelal vrij bij verbrandingsprocessen en is daarmee een belangrijke indicator voor vervuiling veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer. Stikstofoxiden dragen bij aan verschillende milieuproblemen.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Emissie fijnstof	Emissie (= uitstoot) van fijnstof (PM2.5) in kg per inwoner. Fijn stof zijn kleine in de lucht zwevende deeltjes. Doordat fijn stof uit kleine deeltjes bestaat kan het makkelijk ingeademd worden. Eenmaal ingeademd kunnen deeltjes schade aanrichten in het ademhalingsstelsel.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Emissie koolstofdioxide	Emissie (= uitstoot) van koolstofdioxide in kg per inwoner. Koolstofdioxide is het gas dat de grootste bijdrage levert aan de toename van het broeikaseffect.
Milieu en klimaat (lucht & klimaat)	Emissie ammoniak	Gemiddelde emissie (= uitstoot) van ammoniak (NH3) in kg per inwoner. Ammoniak (NH3) komt veelal vrij vanuit de landbouw, voornamelijk bij veeteelt en bij intensieve bemesting. Ammoniak heeft de grootste invloed op de achteruitgang van stikstofgevoelig natuur.
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Zonnestroom	Geplaatst vermogen aan zonnepanelen in kW per hectare.
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Elektriciteits- en gasverbruik huishoudens	Elektriciteitsverbruik in kWh van huishoudens. Gasverbruik huishoudens in m^3 aardgas per jaar.
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Energielabels woningen	Gemiddelde energiebehoefte van alle woningen met voorlopige of geregistreerde energie labels .
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Elektriciteits- en gasverbruik bedrijven	Elektriciteitsverbruik in kWh per werknemer. Gasverbruik bedrijven in m^3 aardgas per werknemer per jaar.
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Energielabels utiliteitsgebouwen	Gemiddelde energiebehoefte van alle utiliteitsgebouwen met voorlopige of geregistreerde energielabels.
Milieu en klimaat (energie & grondstoffen)	Totaal huishoudelijk afval	Totale hoeveelheid afval in kg per inwoner.

Indicatoren legenda (3/7)

Thema	Indicator	Korte toelichting
Materiële welvaart	Bijstand	Percentage inwoners in de bijstand t.o.v. de potentiële beroepsbevolking gemiddeld per jaar.
Materiële welvaart	Voorraad bedrijventerreinen	Percentage terstond uitgeefbaar bedrijventerrein.
Materiële welvaart	Leegstand winkelruimte	Percentage administratief leegstaande winkels.
Materiële welvaart	Besteedbaar inkomen	Gemiddeld besteedbaar inkomen per gemeente, uitgedrukt in €1.000.
Materiële welvaart	Arme huishoudens	Percentage huishoudens dat gedurende 4 jaar of langer een inkomen heeft tot 105% van het sociale minimum, ten opzichte van het totaal aantal huishoudens.
Arbeid	Benutting arbeidspotentieel	Netto arbeidsparticipatie: de werkzame beroepsbevolking als percentage van de bevolking van 15 tot 75 jaar
Arbeid	Vergroening	De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.
Arbeid	Vergrijzing	De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.
Arbeid	Arbeidsongeschiktheid	De verhouding van het aantal personen met een WAO uitkering en/of WIA uitkering (WGA regeling) ten opzichte van de beroepsbevolking.
Arbeid	Werkloosheid	Percentage van de beroepsbevolking die niet werkend en werkzoekende is, ten opzichte van de totale beroepsbevolking.
Arbeid	Jeugdwerkloosheid	De werkloze beroepsbevolking onder jongeren van 15 tot 25 jaar als percentage van de totale beroepsbevolking onder jongeren van 15 tot 25 jaar.
Arbeid	Werkgelegenheidsfunctie	Het aantal banen in een gebied ten opzichte van de beroepsbevolking in het gebied. De verhouding is positief als het aantal banen hoger is dan de beroepsbevolking (in dat geval moet het gebied arbeidskrachten van buiten het gebied aantrekken om de banen in de gemeente te vullen). De verhouding is negatief als er te weinig banen in het gebied zijn, waardoor mensen per saldo een baan buiten het gebied moeten zoeken.

Indicatoren legenda (4/7)

Thema	Indicator	Korte toelichting
Mobiliteit	Afstand treinstation	Gemiddelde afstand van de woningen in een gebied tot een treinstation in km.
Mobiliteit	Afstand bushalten	Gemiddelde afstand van de woningen in een gebied tot een bushalte waar op weekdagen minimaal 2 bussen per uur stoppen tussen 07:00 en 20:00 uur.
Mobiliteit	Fietsklimaat	Het fietsklimaat wordt door een aantal factoren bepaald, namelijk: Fietsmogelijkheden voor 8 en 80-jarigen, beleving, onderhoud, netwerk, infrastructuur, omrijdfactor, rotondes, 50 km/u-wegen en stedelijke dichtheid.
Mobiliteit	Ontsluiting bedrijventerreinen	Multimodale ontsluiting (via de weg, het spoor, het water, de lucht en de ICT) van bedrijventerreinen. De ontsluiting via verschillende kanalen is voor het bedrijfsleven een belangrijke indicator. Het wegennet wordt immers zwaar belast en zonder goede alternatieven voor de auto worden fileproblemen niet opgelost. Parkeren speelt daarnaast ook een belangrijke rol voor de ontsluiting van de verschillende bedrijventerreinen. Tevens met het oog op multimodale ontsluiting.
Mobiliteit	Schone voertuigen bedrijven	Percentage elektrische bedrijfsauto’s, geregistreerd bij eigenaar.
Mobiliteit	Schone voertuigen particulier	Percentage elektrische personenauto's (BEV= Battery Electric Vehicle en PHEV= Plug-in Hybrid Electric Vehicle), geregistreerd bij eigenaar.
Veiligheid	Jeugdcriminaliteit	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders.
Veiligheid	Geweldsdelicten	Het aantal geregistreerde geweldsdelicten per 1.000 inwoners.
Veiligheid	Onveiligheidsgevoel	Percentage inwoners dat zich ‘wel eens’ of 'vaak' onveilig voelt.
Veiligheid	Vermogensdelicten	Het aantal geregistreerde vermogensdelicten (diefstal, heling, oplichting) per 1.000 inwoners.
Veiligheid	Verkeersonveiligheid	Het aantal geregistreerde verkeersongevallen per kilometer rijks- en provinciale weg.
Veiligheid	Vandalisme	Het aantal geregistreerde vandalisme-delicten per 1.000 inwoners.
Veiligheid	Seksuele delicten	Het aantal geregistreerde seksueel geweldsdelicten per 1.000 inwoners.

HET | pon | telos

Indicatoren legenda (5/7)

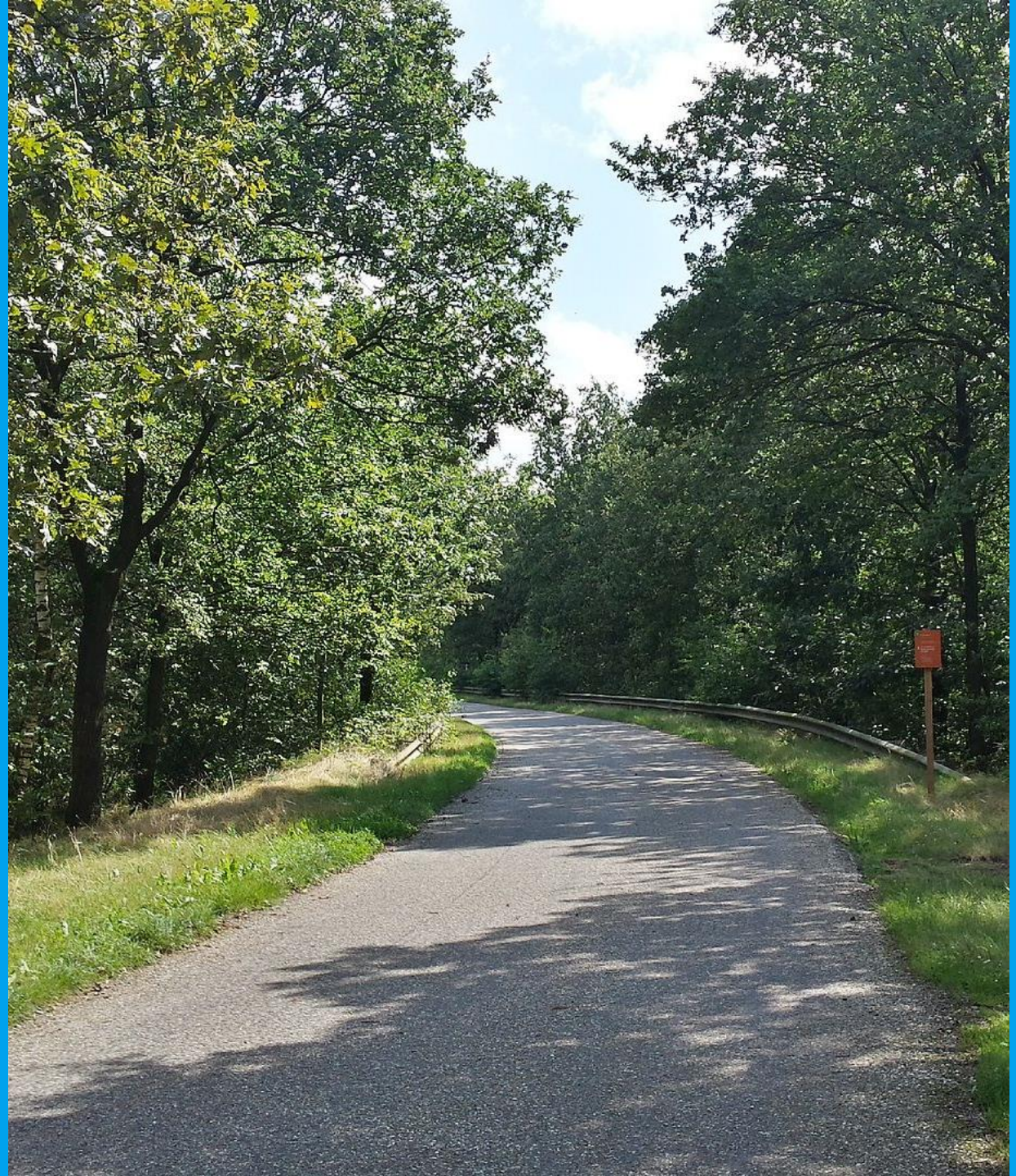
Thema	Indicator	Korte toelichting
Wonen	Tevredenheid woonomgeving	Percentage van de bevolking, dat ‘tevreden’ of ‘zeer tevreden’ is over de woonomgeving.
Wonen	Betaalbare koopwoningen	Percentage betaalbare koopwoningen (WOZ < €250.000) t.o.v. de gehele woningvoorraad
Wonen	Geluidhinder buren	Percentage mensen wat geluidhinder van buren ervaart.
Wonen	Geluidhinden wegverkeer	Percentage mensen dat aangeeft ernstige geluidshinder te ervaren door wegverkeer . Wegverkeer= weg tot 50 km/u, weg vanaf 50 km/u, vliegtuigen en treinverkeer.
Wonen	Afstand huisarts	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde huisartsenpraktijk, berekend over de weg.
Wonen	Afstand ziekenhuis	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde ziekenhuis (met polikliniek), berekend over de weg.
Wonen	Afstand dagelijkse voorzieningen	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot supermarkt of andere winkel voor dagelijkse levensbehoeften.
Wonen	Afstand apotheek	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde apotheek (inclusief apotheekhoudende huisarts) , berekend over de weg.
Wonen	Afstand café	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde café (café, koffiehuis, coffeeshop, discotheek, seks/nachtclub en partycentrum), berekend over de weg.
Wonen	Huurwoningen	Huurwoningen in eigendom van 'toegelaten instellingen volkshuisvesting'. Het betreft het aantal huurwoningen waarvan is vastgesteld dat de eigenaar een toegelaten instelling is. Het betreft niet het aantal sociale huurwoningen, omdat er alleen is vastgesteld wie de eigenaar is en er niet is gekeken naar de hoogte van de huurprijs. Toegelaten instellingen: woningbouwvereniging, woningstichting, woningcorporatie. Sociale huurwoningen: woningen met een huur onder de liberalisatiegrens.
Onderwijs	Afstand basisschool	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot een basisschool.
Onderwijs	Afstand voortgezet onderwijs	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot een middelbare school.
Onderwijs	Afstand MBO	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het middelbaar beroepsonderwijs.
Onderwijs	High- en mediumtech werkgelegenheid	Percentage werkzame personen in de high- en mediumtech industrie ten opzichte van de beroepsbevolking (x1000). De high- en mediumtech industrie zijn afhankelijk van hoogopgeleid personeel. Er is een wisselwerking tussen de aanwezigheid van deze kennisintensieve industrieën en het opleidingsniveau van de bevolking Deze industrieën vestigen zich daar waar veel menselijk kapitaal aanwezig is, maar maakt de regio ook aantrekkelijk voor hoogopgeleiden als ze daar gevestigd is.
Onderwijs	Opleidingsniveau bevolking	Percentage laagopgeleiden van de totale bevolking.

Indicatoren legenda (6/7)

Themae	Indicator	Korte toelichting
Cultuur	Afstand musea	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot een museum in km.
Cultuur	Festivals	Het aantal festivals in een gemeente per 10.000 inwoners.
Cultuur	Cultuurlandschap	Aantal erfgoedkaarten in de gemeente. Binnen deze indicator hanteren we het begrip 'cultuurhistorie' in de zin van de disciplines archeologie, aardkunde, historische geografie (historisch cultuurlandschap) en historische bouwkunst/ stedenbouw. Deze onderdelen vormen gezamenlijk het cultuurlandschap.
Cultuur	Afstand podiumkunsten	De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot podiumkunsten (in km).
Cultuur	Rijksmonumenten	Aantal Rijksmonumenten per 1.000 inwoners.
Cultuur	Gemeentemonumenten	Aantal gemeentemonumenten per 1.000 inwoners.
Gezondheid	Beweegvriendelijke omgeving	Score voor beweegvriendelijke omgeving gebaseerd op diverse deelindicatoren. De deelindicatoren zijn: Publieke sportaccommodaties, Sport- en speelplekken, Sport- speel- en beweegruimte, Routes, Buitengebied, Nabijheid van voorzieningen.
Gezondheid	Ernstig overgewicht	Percentage personen met een BMI van 30,0 kg/m2 en hoger.
Gezondheid	Onvoldoende bewegen	Percentage van de bevolking dat niet voldoet aan de beweegrichtlijn. Personen vanaf 18 jaar dienen minstens 2,5 uur per week matig intensieve inspanning te verrichten verspreid over diverse dagen, zoals wandelen en fietsen, en minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te verrichten.
Gezondheid	Beoordeling eigen gezondheid	Percentage van de bevolking dat zijn of haar gezondheid als goed beoordeelt.
Gezondheid	Chronisch zieken	Percentage personen dat ja antwoord op de vraag: 'Heeft u één of meer langdurige ziekten of aandoeningen?'. Langdurig is (naar verwachting) 6 maanden of langer.
Gezondheid	Levensverwachting	De gemiddelde levensverwachting bij geboorte.
Gezondheid	Gebruik genotsmiddelen	Gemiddelde percentage inwoners (18 jaar en ouder) met overmatig alcoholgebruik en rokers (sigaret; in 2020 ook e-sigaret).

Indicatoren legenda (7/7)

Thema	Indicator	Korte toelichting
Sociale samenhang	Vrijwilligers	Percentage personen van 18 jaar of ouder dat de vraag /"/Doet u vrijwilligerswerk? Hieronder wordt verstaan: werk dat in georganiseerd verband (bijvoorbeeld sportvereniging, kerkbestuur, school) onbetaald wordt uitgevoerd/"/ met 'ja' beantwoordt.
Sociale samenhang	Opkomst gemeenteraadsverkiezingen	Gemiddeld opkomstpercentage van de verkiezingen van de gemeenten bij de gemeenteraadsverkiezingen.
Sociale samenhang	Eenzaamheid	Percentage personen van 18 jaar en ouder dat zich eenzaam voelt. Dit percentage is gebaseerd op de eenzaamheidsschaal (Gierveld-de Jong & van Tilburg, 2007), een vragenlijst om eenzaamheid te meten en bestaat uit elf uitspraken over emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid.
Sociale samenhang	Sociale cohesie sociale contacten	Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat veel sociale samenhang in de buurt ervaart. Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat aangeeft zelfstandig sociale contacten kan leggen en onderhouden.
Sociale samenhang	Lid van een club of vereniging	Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat lid is van een vereniging of club.
Sociale samenhang	Mantelzorg	Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat mantelzorg geeft.
Welbevinden	Zelfredzaamheid	Percentage dat matig of veel regie over eigen leven ervaart, gebaseerd op een 7-tal stellingen.
Welbevinden	Psychische gezondheid	Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat geen psychische klachten heeft volgens de Mental Health Inventory 5 (MHI-5).
Welbevinden	Stress	Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat veel heel veel stress in afgelopen 4 weken heeft ervaren.

HET pon | telos

©2023 Het PON & Telos

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Het PON & Telos. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld. Vermenigvuldiging en publicatie in een andere vorm dan dit rapport is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van Het PON & Telos. Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan Het PON & Telos geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Auteurs

Senna Hansen MSc, ir.Jolanda Luijten en dr. Tom Waas | Het PON & Telos

Met dank aan

Ambtelijk kernteam Kempengemeenten

Ruben Smeets MSc en Jonna Kroeze MSc | Het PON & Telos

info@hetpon-telos.nl

www.hetpon-telos.nl

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Nummer : R24.077
Onderwerp : Concept-ontwerp omgevingsvisie

Aan de raad

Inleiding
Op 6 juli 2023 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van het startdocument omgevingsvisie (bijlage 02.) Vervolgens is er een participatietraject doorlopen (bijlage 03.) en heeft uw raad een voorkeursscenario gekozen (bijlage 04.) voor de uitwerking van het startdocument tot omgevingsvisie.

Op 7 mei 2024 heeft uw raad het voorkeursscenario 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' vastgesteld als richtinggevend voor de omgevingsvisie. Daarnaast is middels een aangenomen amendement bepaald dat specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel in de omgevingsvisie ook aandacht zal zijn voor het toekomstscenario 'Landelijk wonen in Bladel'. In het besluit is ook opgenomen dat in de omgevingsvisie ten minste alle aspecten van vitaliteit in de fysieke leefomgeving bevat zoals omschreven in het Gezond en Actief Leven Akkoord, evenals alle opgaven en ambities uit het startdocument omgevingsvisie en de brede visie welzijn. Na het besluit van 7 mei 2024 is het startdocument uitgewerkt tot voorliggend concept-ontwerp omgevingsvisie (bijlage 05.). In dat besluit (bijlage 04.) is onder punt 3 vastgesteld dat de eerste concept-omgevingsvisie, voordat deze door het college met belanghebbenden wordt gedeeld, eerst aan de gemeenteraad voor wordt gelegd ter reactie. Dit voorstel komt daaraan tegemoet.

Vervolgproces:
Indien u instemt met het voorstel zetten we dit document om in de ontwerp-omgevingsvisie. De ontwerp-omgevingsvisie delen we vervolgens met belanghebbenden en wijzen hen erop dat dit document ter inzage zal worden gelegd. Belanghebbenden krijgen dan de mogelijk om, indien gewenst, een zienswijze kunnen indienen. Vervolgens zal het college de ontwerpvisie ter inzage leggen volgens de wettelijke regels. Tijdens de inzageperiode kan eenieder zijn of haar zienswijze kenbaar maken. Deze zienswijzen en ambtshalve wijzigingen kunnen leiden tot aanpassingen in de ontwerp-omgevingsvisie. De omgevingsvisie zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 aan uw raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Voorstel
1. Kennis te nemen van de concept-ontwerp omgevingsvisie;
2. In te stemmen met het vervolgproces.

Beoogd effect
Een integrale, langetermijnstrategie vast te leggen voor de fysieke leefomgeving van de gemeente Bladel.

Argumenten
1.1 De omgevingsvisie heeft een duidelijke richting.
In het startdocument is het beleid verzameld van de fysieke leefomgeving in Bladel op visieniveau. Door het participatieproces en de keuze voor het toekomstscenario is er meer focus ontstaan in de omgevingsvisie. Als aanvulling op het startdocument is er een totaalkaart opgenomen, waarop de belangrijkste voorgenomen ontwikkelingen van alle thema's zijn samen-

Team:	Behandelend ambtenaar:	Telefoonnummer:
ONT	Bram Hurkens	088-4970512

gevoegd. Deze visiekaart schetst in grote lijnen de ontwikkelrichting van de gemeente Bladel tot 2040. De omgevingsvisie biedt hiermee een integrale langetermijnvisie op strategisch niveau voor de hele fysieke leefomgeving van de gemeente Bladel.

1.2 Het stuk komt tegemoet aan het raadsbesluit.
Het door uw raad vastgestelde toekomstscenario 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' is richtinggevend in het voorliggend concept-ontwerp. In tegenstelling tot het startdocument, heeft het stuk een duidelijke focus op leefomgeving, voorzieningen, sociale cohesie en wonen. Voor de kleine kernen is de nadruk meer gelegd op het behoud van identiteit en het landelijke karakter, zoals beschreven in het toekomstscenario 'Landelijk wonen in Bladel'.
Tevens zijn alle inhoudelijke punten van het Gezond en Actief Leven Akkoord, het startdocument en de brede visie op welzijn opgenomen. Wel kunnen sommige opgaven of ambities anders geformuleerd zijn om de samenhang van het stuk te optimaliseren.

1.3 De visie is tot stand gekomen door participatie.
Het concept-ontwerp van de omgevingsvisie is tot stand gekomen door participatie. In de periode 18 september tot en met 16 oktober 2023 is er een raadpleging gehouden onder inwoners. We hebben bijeenkomsten gehouden bij de dorpsraden en hebben belanghebbenden aangeschreven om hun input voor de omgevingsvisie te leveren. De resultaten van deze raadpleging zijn input geweest voor het opstellen van de toekomstscenario's. In het vervolgproces zullen stakeholders nogmaals worden benaderd en kan eenieder tijdens de ter inzagelegging zijn of haar zienswijze kenbaar maken.

2.1 Het vervolgproces is een duidelijke route naar vaststelling.
Indien u instemt met het voorstel zullen we het document delen met belanghebbenden en wijzen hen erop dat dit document ter inzage zal worden gelegd. Tijdens de inzageperiode kan eenieder zijn of haar zienswijze kenbaar maken. Deze zienswijzen en ambtshalve wijzigingen kunnen leiden tot aanpassingen in de ontwerp-omgevingsvisie. De omgevingsvisie zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 aan uw raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Kanttekeningen
1.1 De omgevingsvisie is complex en veelomvattend.
In de omgevingsvisie legt de gemeenteraad de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vast voor de lange termijn. Er wordt één omgevingsvisie voor het hele grondgebied gemaakt. Dat maakt het opstellen van de omgevingsvisie een veel omvattende en complexe opgave. Voorliggend document is tot stand gekomen in een projectgroep waarin alle beleidsterreinen vertegenwoordigd zijn. Als uw raad inhoudelijke voorstellen heeft voor alternatieve keuzes, kunnen deze via een motie of amendement kenbaar worden gemaakt.

Financiën
Aan dit voorstel zijn geen directe financiële consequenties verbonden.

Communicatie
Indien u instemt met het voorstel zullen we het document delen met belanghebbenden en wijzen hen erop dat dit document ter inzage zal worden gelegd. Tijdens de inzageperiode kan eenieder zijn of haar zienswijze kenbaar maken.

Uitvoering
Indien u instemt met het voorstel zullen we het document delen met belanghebbenden en wijzen hen erop dat dit document ter inzage zal worden gelegd. Tijdens de inzageperiode kan eenieder zijn of haar zienswijze kenbaar maken. Deze zienswijzen en ambtshalve wijzigingen kunnen leiden tot aanpassingen in de ontwerp-omgevingsvisie. De omgevingsvisie zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 aan uw raad ter vaststelling worden voorgelegd. Tegen de vaststelling van de omgevingsvisie is geen bezwaar of beroep mogelijk. Dit omdat de omgevingsvisie alleen de gemeente zelf bindt.

Bladel, 5 november 2024

Burgemeester en wethouders van Bladel,

de secretaris,

Digitaal ondertekend door Ruud Lathouwers

de burgemeester,

Digitaal ondertekend door D.S.C. Jansen

Bijlage(n)
01. Ontwerp-raadsbesluit (24.25108)
02. Startdocument omgevingsvisie (23.15333)
03. Resultaten inwonersraadpleging (24.02190)
04. Raadsbesluit toekomstscenario's omgevingsvisie (R24.018b)
05. Concept-ontwerp omgevingsvisie (24.25993)

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

24.25108

Ontwerp-raadsbesluit

24.25108

De raad van de gemeente Bladel;

gelezen het voorstel R24.077 van burgemeester en wethouders van 5 november 2024;

gelet op het raadsbesluit R23.035b van 6 juli 2023 waarin uw raad kennis heeft genomen van het startdocument omgevingsvisie;

het raadsbesluit R24.018b van 7 mei 2024 waarin uw raad een gewijzigd raadsvoorstel heeft aangenomen waarin het toekomstscenario's 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' vastgesteld is als richtinggevend voor de omgevingsvisie van de gemeente Bladel als geheel, waarbij specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel ook oog is voor toekomstscenario 'Landelijk wonen in Bladel';

overwegende dat
- de omgevingsvisie de integrale langetermijnvisie op strategisch niveau is voor de hele fysieke leefomgeving van de gemeente Bladel;
- de gemeenteraad in deze omgevingsvisie de belangrijke kaders voor het grondgebied van de gemeente Bladel kan stellen;
- de omgevingsvisie, nadat deze ter inzage is gelegd, aan de gemeenteraad wordt voorgelegd ter vaststelling;

besluit:

1. Kennis te nemen van de concept-ontwerp omgevingsvisie;
2. In te stemmen met het vervolgproces.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van .

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

Vitaal Bladel

→ Alles bij de hand

Omgevingsvisie 2040

Concept-onwerp, november 2024

Gemeente Bladel

Voorwoord

Voor u ligt de omgevingsvisie van Gemeente Bladel. In deze eerste gebiedsdekkende omgevingsvisie leest u over onze ambities met betrekking tot verschillende opgaven in de fysieke leefomgeving. Voor elk deelgebied zijn kaders opgesteld voor toekomstige uitwerking. Om tot deze visie te komen, hebben we op verschillende momenten bijdragen opgehaald bij inwoners, belanghebbenden en bij de gemeenteraad.

Deze visie is dynamisch. De ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. We beschouwen de omgevingsvisie daarom als een flexibel document dat gewijzigd kan worden om in te spelen op urgente ontwikkelingen, trends en de behoeften van het moment. Aanpassingen zullen worden meegenomen in actualisatierondes.

Via deze weg willen wij graag alle betrokkenen bij het proces bedanken voor hun toewijding en enthousiasme bij het tot stand brengen van deze omgevingsvisie.

Het college van burgemeester en wethouders gemeente Bladel,

Maurits van den Bosch
Davy Jansen
Hanneke van Dongen-Hermans
Hetty van der Hamsvoort
Fons d'Haens

Concept-ontwerp november 2024
Kaarten en afbeeldingen: Gemeente Bladel, tenzij anders vermeld.
Foto omslag: MFA Hart van Hapert (bron: Joep Jacobs in opdracht van Laride)

Inhoud

Inhoud

1. Een omgevingsvisie voor Bladel **6**
1.1 Waarom een omgevingsvisie? 6
1.2 Doel 6
1.3 Totstandkoming 6
1.4 Opbouw van de omgevingsvisie 7

2. Gebiedsbeschrijving **8**
2.1 Historie 8
2.2 Gemeente Bladel nu 10
2.3 Trends en ontwikkelingen 14

3. Opgaven en ambities **18**
3.1 Leefomgeving 20
3.2 Wonen 24
3.3 Economie 28
3.4 Mobiliteit 32
3.5 Natuur en klimaat 36
3.6 Transitie agrarische sector 40
3.7 Vitaal Bladel, alles bij de hand 44

4. Uitgangspunten per deelgebied **46**
4.1 Algemeen 46
4.2 Centrumgebieden 48
4.3 Grote kernen 50
4.4 Kleine kernen 52
4.5 Bedrijventerreinen 54
4.6 Buitengebieden 56
4.7 Natuurgebieden 58

5. Uitwerking **60**
5.1 Uitwerking 60
5.2 Bijdragen aan ambities 61
5.3 De omgevingsvisie als flexibel document 61

6. Bijlagen **62**

Een omgevingsvisie voor Bladel

1

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Tijden veranderen en daarmee ook onze fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving is datgene wat je ziet, voelt en ruikt. Dat kunnen gebouwen zijn, maar bijvoorbeeld ook wegen, wateren of een schone lucht. Als gemeente hebben we de afgelopen decennia voor uiteenlopende onderwerpen (structuur)visies vastgesteld. Dat deden we om de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in goede banen te leiden en een goede ruimtelijke ordening te bevorderen. Denk hierbij aan visies op het gebied van wonen, natuur, mobiliteit, bedrijvigheid en tal van andere onderwerpen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet bundelt alle wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

Een van de instrumenten van deze wet is de omgevingsvisie. Deze visie legt de lange termijn ambities en beleidsdoelen van de gemeente voor de fysieke leefomgeving vast en vormt de basis voor het omgevingsplan.

1.2 Doel

In deze omgevingsvisie is het bestaande lokale beleid voor de fysieke leefomgeving gebundeld en aangevuld met de belangrijkste ambities voor de toekomst. De visie beschrijft de belangrijkste ambities en keuzes die de fysieke leefomgeving aangaan en heeft als doel richting te geven aan het te voeren beleid. Daarnaast draagt de visie bij aan het ontwikkelen en beoordelen van plannen. Vanuit de Omgevingswet is een gebiedsdekkende omgevingsvisie een vereiste.

1.3 Totstandkoming

In de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet is begonnen met de opzet voor de eerste gebiedsdekkende omgevingsvisie voor gemeente Bladel. Op 6 juli 2023 is het startdocument omgevingsvisie ter kennisgeving aan de gemeenteraad aangeboden, waarin het toen geldende beleid op visieniveau is samengevoegd. Dit diende als opmaat naar een volwaardige omgevingsvisie.

In het najaar van 2023 is er een raadpleging gehouden onder inwoners over wat zij belangrijk vinden in de fysieke leefomgeving. Deze raadpleging is door 657 deelnemers ingevuld. Daarnaast werd input gevraagd aan belanghebbende partijen.

Op basis van de resultaten uit de raadpleging hebben we vier toekomstscenario's beschreven voor de mogelijke ontwikkeling van de gemeente. Deze scenario's helpen om keuzes te maken in de omgevingsvisie en een duidelijke richting te bepalen voor de toekomst van de gemeente. Op 7 mei 2024 heeft de gemeenteraad gekozen voor het scenario '*Vitaal Bladel, alles bij de hand*' voor de omgevingsvisie van de gemeente Bladel als geheel, waarbij specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel ook oog is voor het toekomstscenario *'Landelijk wonen in Bladel'*. Deze scenario's vormen, samen met het huidige beleid, de basis voor deze visie. In de bijlage zijn de resultaten van de inwonersraadpleging en de toekomstscenario's te vinden.

Tijdlijn

6 juli 2023 - raadsvergadering
- Startdocument omgevingsvisie, met verzamelde beleid, ter kennisgeving aangenomen
- Ingestemd met procesvoorstel voor vervolgstappen

18 september t/m 16 oktober 2023 inwonersraadpleging
- 567 respondenten
- Input van belanghebbenden

25 maart – raadsinformatiebijeenkomst omgevingsvisie
- Presentatie resultaten van inwonersraadpleging
- Presentatie van vier toekomstscenario's

7 mei - raadsvergadering
- Besluit toekomstscenario *'Vitaal Bladel, alles bij de hand'*, waarbij specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel ook oog is voor het toekomstscenario *'Landelijk wonen in Bladel'*.

19 december 2024 – raadsvergadering behandeling concept-ontwerp omgevingsvisie

voorjaar 2025 - ter inzagelegging en verwerken zienswijzen

najaar 2025 - vaststelling omgevingsvisie door gemeenteraad

1.4 Opbouw van de omgevingsvisie

De gemeenteraad heeft gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak van de omgevingsvisie. Deze aanpak stimuleert een integrale benadering van de fysieke leefomgeving, terwijl er aandacht blijft voor verschillende relevante thema's. Daarom zijn in deze visie eerst de opgaven en ambities in verschillende thema's uiteengezet en vervolgens vertaald naar uitgangspunten per deelgebied.

Na de inleiding over de omgevingsvisie in het algemeen, wordt het proces beschreven hoe deze visie tot stand is gekomen (hoofdstuk 1). Daarna volgt een gemeentebrede gebiedsbeschrijving, met een historische context, het Bladel van nu en de trends en ontwikkelingen (hoofdstuk 2). Vervolgens komen de opgaven en ambities aan bod. Deze zijn verdeeld in een zestal thema's: leefomgeving, wonen, economie, mobiliteit, natuur en klimaat en transitie agrarische sector. Elk thema wordt ingeleid met de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven. Daarbij zijn de ambities per thema beschreven en schematisch op de kaart weergegeven. Dit wordt gevolgd door een visiekaart waarin de ambitiekaarten van de verschillende thema's zijn samengevoegd (hoofdstuk 3).
De opgaven en ambities naar thema worden per deelgebied in kaart gebracht. Hierbij zijn de volgende deelgebieden gehanteerd: centrumgebieden, grote kernen, kleine kernen, bedrijventerreinen, buitengebieden en natuurgebieden. Per deelgebied wordt een korte gebiedsbeschrijving gegeven en de uitgangspunten duidelijk uiteengezet (hoofdstuk 4). Tot slot wordt beschreven hoe de omgevingsvisie in uitvoeringsprogramma's kan worden uitgewerkt en aangepast kan worden in de tijd (hoofdstuk 5).

Gebiedsbeschrijving

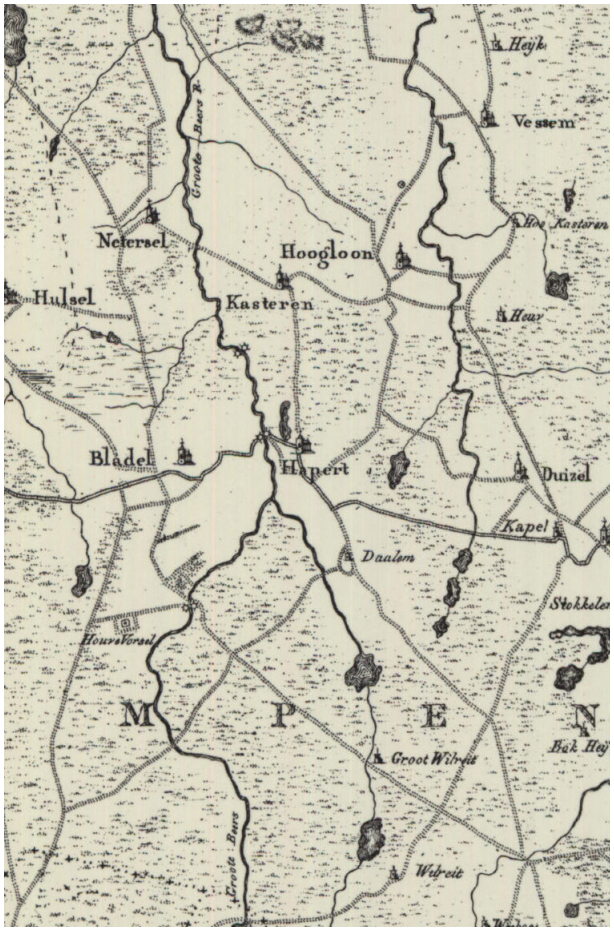
2.

2.1 Historie

De gemeente Bladel is in 1997 ontstaan door een fusie van de voormalige gemeenten Bladel en Netersel met Hoogeloon, Hapert en Casteren. Samen met de gemeenten Eersel, Reusel-De Mierden, Bergeijk en Oirschot maakt onze gemeente deel uit van de Kempengemeenten.

De gemeente Bladel bestaat uit vijf kernen te midden van agrarisch gebied, bossen en het beekdal van de Grote Beerze. De ligging van de kernen hangt historisch samen met de goede vestigingsmogelijkheden op de overgang tussen hoge en lage gronden. De hoge gronden waren geschikt als bouwgrond, terwijl de lage gronden werden gebruikt als weidegebied. De ontwikkeling van de kernen hing in het verleden samen met de noord-zuidrichting van de wegen parallel aan de beekdalen.

Tot de aanleg van de tramlijn Eindhoven-Reusel in 1897 lagen de dorpen in de Kempen erg geïsoleerd. Het gebied werd voornamelijk gebruikt voor landbouw. Begin jaren '20 werd dit gestimuleerd doordat de omgeving aangewezen werd als landbouw-ontwikkelingsgebied en veel Gelderse boeren, met name uit de Achterhoek,

de gelegenheid kregen heidevelden te ontginnen tot landbouwgebied. Naast de landbouw bloeide ook de sigarenindustrie op, doordat meerdere fabrieken zich in de tweede helft van de negentiende eeuw in de omgeving hadden gevestigd.

De aanleg van de tramlijn bevorderde de komst van de industrie. In 1959 werd Bladel aangewezen als ontwikkelingskern en kon daardoor financiële faciliteiten bieden aan nieuwe industrieën. Met de aanleg van de tramlijn en later de provinciale weg N284 veranderde de ontwikkelrichting van de gemeente Bladel van een noord-zuidrichting naar een oost-westrichting.

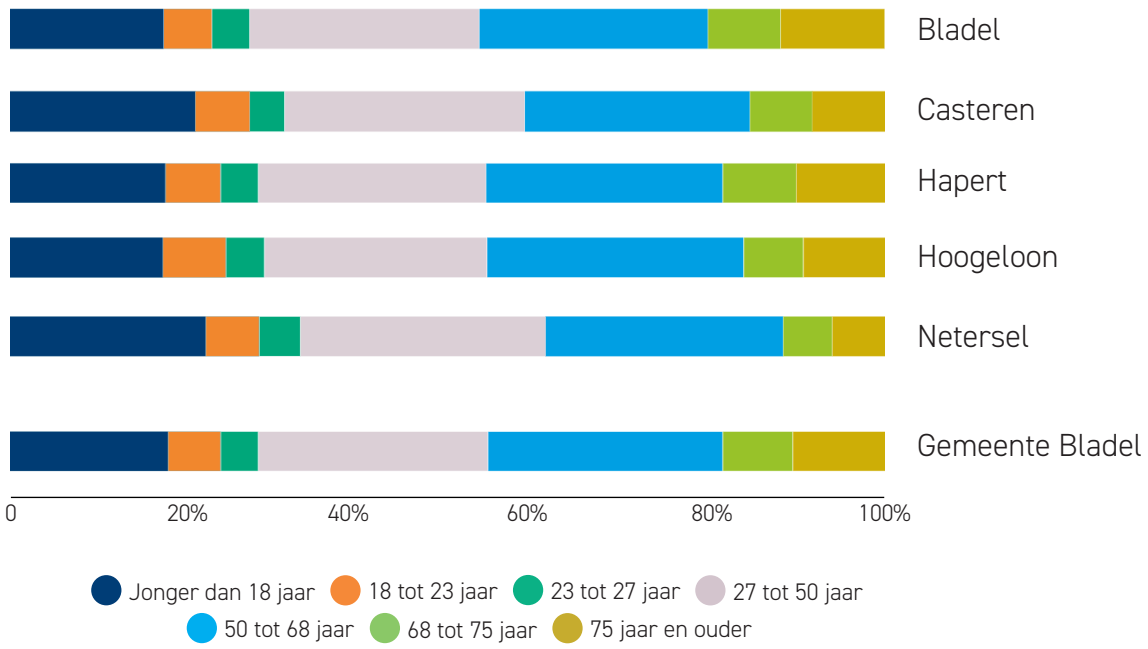
Vanaf de jaren '80 zijn vooral de kernen Bladel en Hapert flink gegroeid. In 2000 besloten de vier Kempische gemeenten Bladel, Reusel-De Mierden, Eersel en Bergeijk om een nieuw bedrijventerrein op te richten aan de zuidkant van Hapert: Het Kempisch Bedrijvenpark (KBP). Daarbij is als voorwaarde gesteld dat er een aansluiting zou moeten komen op de rijksweg A67. In 2011 is die verbindingsweg N284 van Hapert tot de A67 gerealiseerd.

Afbeelding 1 De ontwikkeling van gemeente Bladel: 1820, 1970, 1990 en 2022 (bron: topotijdreis.nl)

2.2 Gemeente Bladel nu

De gemeente Bladel telt 20.985 inwoners (CBS 2024, voorlopig), verdeeld over 9.128 huishoudens (CBS 2024). Bijna de helft daarvan woont in de kern Bladel (circa 10.000 inwoners) en ongeveer een kwart (circa 5.600 inwoners) in Hapert. Van de huishoudens is zo'n 31% alleenstaand, 34% is samenwonend met kinderen en nog eens 35% is samenwonend zonder kinderen. Verspreid over ongeveer 7.562 hectare grond, is de gemeente Bladel met circa 279 inwoners per km² landoppervlakte relatief dunbevolkt (gemiddelde in Noord-Brabant is 536 inwoners per km²). In gemeente Bladel wonen relatief veel ouderen. Het aantal 65-plussers bedraagt 22,7%, tegen 20,2% landelijk. Hierbij valt een onderscheid op: in Hapert en Bladel wonen relatief veel ouderen ten opzichte van de drie kleine kernen.

Afbeelding 2 Inwoners naar leeftijd (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Bladel is onderdeel van Brainportregio: een samenwerking tussen 21 gemeenten in het zuidoosten van Brabant, met Eindhoven als centrumgemeente. De regio geldt binnen Europa als een van de meest toonaangevende kennis- en innovatieregio's en is met de aanduiding Brainportregio door het kabinet aangewezen als sleutelgebied voor de nationale economie. De regio onderscheidt zich door een hoge mate van research en development in combinatie met industriële- en hoogtechnologische bedrijvigheid. Afgelopen jaren werd duidelijk dat de regio veel harder groeit dan verwacht, de regio maakt een schaalsprong.

Leefomgeving

Bij het inrichten van de omgeving met het oog op welzijn, wordt vaak eerst gedacht aan het verbeteren van de toegankelijkheid van openbare ruimtes. Maar welzijn is veel meer dan dat. De fysieke leefomgeving speelt een cruciale rol bij het versterken van het welzijn van inwoners. Een goed ontworpen leefomgeving kan preventief werken en daarmee veel problemen op het gebied van welzijn voorkomen. Zo biedt de leefomgeving ruimte om verschillende partijen zowel inhoudelijk als fysiek samen te brengen. Dit gaat niet alleen over de ontwikkeling van de fysieke infrastructuur, maar ook over het creëren van een gevoel van veiligheid en het beschikbaar stellen van voorzieningen en ontmoetingsplekken in de directe omgeving.

De grote kernen Bladel en Hapert hebben een meer stedelijk karakter, met veel woningbouw, voorzieningen en bedrijven, in vergelijking met de kleinere kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel. Hapert en Bladel beschikken over een breed voorzieningenaanbod en vervullen een bovenlokale functie. De kleine kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel kenmerken zich door kleinschaligheid en landelijke bebouwing. Vooral in de kleine kernen waarderen de inwoners de sterke sociale cohesie.

De kernen van gemeente Bladel liggen te midden van agrarisch gebied, bossen en beekdalen. De groene, landelijke uitstraling is karakteristiek voor de omgeving, evenals de langgevelboerderijen, kerkgebouwen en lintbebouwingen. Het cultuurhistorische erfgoed is belangrijk voor het woon- en leefklimaat en de aantrekkingskracht van onze gemeente. De monumentale gebouwen en gebieden en het historisch groen, geven de dorpen een duidelijke eigen identiteit. Dit draagt bij aan de aantrekkingskracht van onze gemeente.

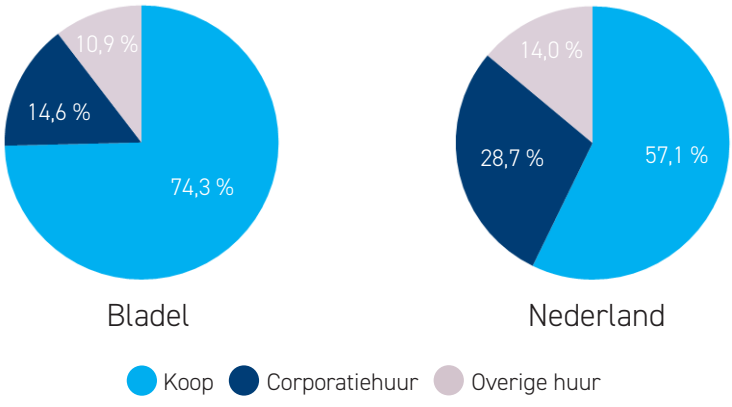
De groene, landelijke omgeving biedt veel ruimte voor sport en recreatie. Zowel binnen als buiten de kernen is er genoeg ruimte voor beweging en ontspanning. De omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten. De mate waarin mensen en groepen mensen interactie hebben, is van groot belang voor de sociale cohesie. Deze interactie wordt gestimuleerd door de aanwezigheid van diverse voorzieningen. Zo beschikken alle kernen van de gemeente Bladel over een gemeenschapshuis, scholen en sportaccommodaties. De sociale samenhang in de gemeente Bladel is sterker dan het landelijk gemiddelde (waarstaatjegemeente.nl). De sociale cohesie, de landelijke woonomgeving, het groen en het voorzieningenniveau in de gemeente worden door inwoners gewaardeerd.

Afbeelding 3 Woordenwolk uit de reacties op de open vraag 'wat waardeer je aan onze gemeente?' van de inwonersraadpleging

Wonen

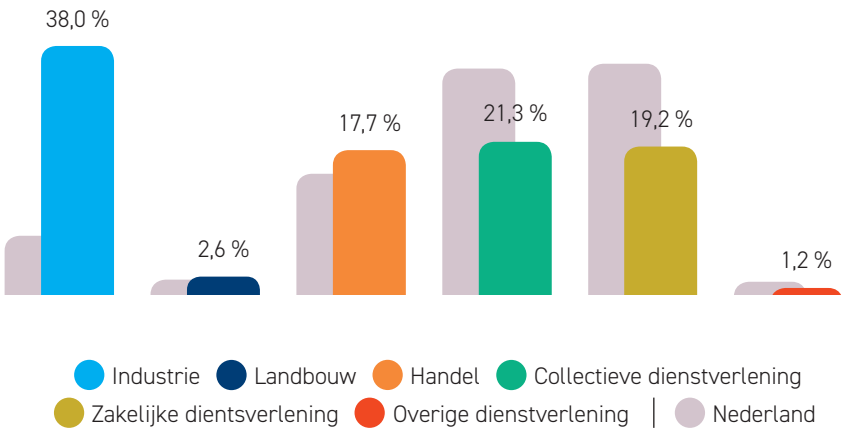
In de gemeente staan 9.170 woningen. Bijna driekwart van de woningvoorraad bestaat uit koopwoningen, fors meer dan het landelijke gemiddelde van 57%. In verhouding gaat dat relatief vaak om (grote) grondgebonden koopwoningen. Er is een overschot aan grotere grondgebonden woningen en een tekort aan woningen voor één- of tweepersoonshuishoudens. Het gemiddelde oppervlakte van woningen is met 155m² hoger dan het landelijk gemiddelde van 120m². De gemiddelde WOZ-waarde was in 2023 in Bladel 409.000 euro, vergeleken met 369.000 euro landelijk (CBS 2023). Daarentegen wordt per m² in Bladel gemiddeld 3.300 euro betaald, tegenover circa 3.900 nationaal. In vergelijking met het landelijke gemiddelde van 43% huurwoningen, is in de gemeente Bladel slechts 26% van de woningen huurwoningen. Van deze huurwoningen is 15% sociale huur, terwijl dit landelijk 29% is.

Afbeelding 4 Woningen naar eigendom (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Economie

Gemeente Bladel is het economisch hart van de Kempen. Dat blijkt duidelijk uit de cijfers. Per 1000 inwoners zijn er 1030,8 banen beschikbaar wat aanzienlijk hoger is dan het landelijk gemiddelde van 761,9 (CBS 2023).
De industrie in onze gemeente maakt onlosmakelijk deel uit van de industriële sector in de totale Brainportregio. Deze bedrijven zijn veelal gevestigd op de bedrijventerreinen langs de N284 zoals het KBP, Bedrijventerrein Hapert, De Sleutel en Bedrijventerrein De Beemd/Leemskuilen. Niet verwonderlijk dat de lokale banensector voor 38% door de industrie gefaciliteerd wordt (LISA 2023). In vergelijking met het landelijke percentage is dit ruim 20% hoger. In onze gemeente hebben we ruim 200 hectare aan bedrijventerrein. Daarnaast wordt er in Bladel gemiddeld meer gewerkt in de agrarische sector en de handel. De dienstverlenende sector vertegenwoordigd procentueel een lager deel van de lokale banensector dan landelijk gezien.

Afbeelding 5 Banen naar sector, Bladel (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Niet alleen de industrie richt zich meer op de grote kernen, ook het winkelaanbod concentreert zich voornamelijk in Bladel en Hapert. Het totale winkeloppervlak in de gemeente bedraagt 27.462m² verdeeld over 156 verkooppunten (Locatus 2024). In de kleine kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel staat het behoud van winkelvoorzieningen sterk onder druk. De grote kernen hebben naast detaillisten ook supermarkten.

Een divers aanbod van horeca- en recreatievoorzieningen zitten daarentegen wel wat meer verspreid. De vrijetijdssector is met ongeveer 2,3 miljoen overnachtingen een belangrijke economische motor in de Kempen. De gemeente Bladel levert met jaarlijks ruim 700.000 overnachtingen een belangrijk aandeel in het totaal aantal overnachtingen. Vakantiepark Het Vennenbos en recreatiepark De Achterste Hoef hebben hierin een belangrijk aandeel.

Mobiliteit

De ruimtelijke hoofdstructuur van de gemeente Bladel bestaat tegenwoordig uit het geheel van woongebieden, bedrijventerreinen en clusters van voorzieningen in en rond de kernen Bladel en Hapert, langs de N284.
Deze bebouwing heeft een veel hogere dichtheid dan de kleine kernen en maakt deel uit van een regionale hoofdstructuur die zich door de jaren heen langs de N284 en de verbindingsweg naar Eindhoven heeft ontwikkeld. Hierdoor kent de provinciale weg tijdens de spitsuren een hoge verkeersdruk. Deze hoofdstructuur loopt als een kralensnoer van Reusel naar Bladel, Hapert, Duizel, Eersel, Steensel en vervolgens naar Veldhoven en Eindhoven.

Eindhoven en Tilburg zijn, naast de auto, ook per bus bereikbaar. Er rijden tussen de twee en zes bussen per uur naar Eindhoven, afhankelijk van het tijdstip. In ongeveer vijf kwartier kunnen reizigers in het centrum van Eindhoven zijn. Ook naar Tilburg gaan er (via Reusel) ongeveer twee bussen per uur. Reizigers kunnen in ongeveer één tot anderhalf uur in het centrum van Tilburg staan.

Fietspaden zorgen ervoor dat inwoners zich snel en veilig tussen de kernen kunnen verplaatsen. Voetgangers en fietsers kunnen zich ook binnen de kernen veilig bewegen. In het buitengebied zijn er diverse fiets- en wandelroutes die het mogelijk maken van de omgeving te genieten.

Natuur en klimaat

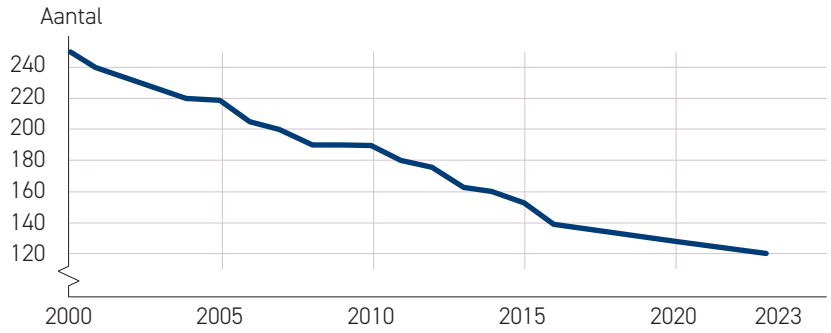
De vijf dorpskernen van de gemeente Bladel zijn van oudsher gebouwd op de hoge gronden rond de beekdalen. Vanwege de toenemende behoefte aan woningen wordt meer gebouwd aan de randen van de beekdalen. Veel van de oorspronkelijke waterstructuren tussen landbouwpercelen en dorpskernen zijn gedempt door ruilverkaveling en waterbeleid gericht op waterafvoer. Dit heeft aanzienlijke gevolgen gehad voor de waterhuishouding van de gemeente.

Het groene en landelijke karakter van de omgeving is erg belangrijk voor gemeente Bladel. Denk aan de karakteristieke landbouwpercelen, bos- en heidegebieden als de Cartierheide, Neterselse heide, Kroonvensche heide, natuurgebied De Pals en natuurpark De Groote Beerze. Deze gebieden zijn belangrijk voor het behoud van biodiversiteit, aangezien zij onderdak bieden aan verschillende planten- en diersoorten. Daarnaast spelen de natuurgebieden en landbouwpercelen een vitale rol in het watersysteem, vanwege de waterbehoefte van de vegetatie en gewassen in droge perioden en de bergingscapaciteit in natte perioden. De groene en landelijke gebieden bieden bovendien ruimte voor recreatie, sport, rust en ontspanning.

De gemeente Bladel is al geruime tijd bezig met verduurzaming van het energieverbruik. Uit de klimaatmonitor van CBS blijkt dat in 2022 de woningen in gemeente Bladel 11,5 miljoen m^3 gas (temperatuur gecorrigeerd) verbruikten. Dit is al een aanzienlijke reductie ten opzichte van de 14,3 miljoen m^3 gas dat in 2008 werd verbruikt, zeker gezien de toename in het aantal woningen. Eind 2023 had bovendien 41% van de woningen in gemeente Bladel zonnepanelen op het dak. Ook het energieverbruik van de landbouw laat een dalende trend zien. De combinatie van toename van elektrische apparatuur en de verhoogde efficiëntie in het energieverbruik zorgt ervoor dat de industrie haar energieverbruik gelijk kan houden.

Transitie agrarische sector

De agrarische sector is van oudsher belangrijk in onze gemeente. Nog altijd is een groot deel van de oppervlakte van de gemeente agrarisch gebied. Door economische ontwikkeling en regelgeving vanuit de overheid is dit echter aan het veranderen. Hierdoor neemt de oppervlakte agrarisch gebied af. Ook het aantal agrarische bedrijven is in de afgelopen jaren sterk afgenomen.

Afbeelding 6 Aantal agrarische bedrijven in Bladel (bron: CBS)

Veel bedrijven in het buitengebied zijn al een andere weg ingeslagen vanwege strengere regelgeving en veranderende product- of productie-eisen. Maatschappelijk gewenste initiatieven, vooral op het gebied van zorg en recreatie, hebben op deze locaties een plek gekregen. Ook in de nabije toekomst is de verwachting dat veel agrariërs overwegen te stoppen of op een andere manier verder willen gaan. Hierdoor verandert de ruimtelijke invulling van het buitengebied geleidelijk.

2.3 Trends en ontwikkelingen

De regio maakt een schaalsprong. In de regio Zuidoost-Brabant wordt een aanzienlijke bevolkingsgroei verwacht. Hoewel de natuurlijke aanwas op dit moment negatief is (er zijn meer sterfgevallen dan geboorten) en dit effect tot 2040 alleen maar groter zal worden, zorgt de economische groei van de Brainportregio voor een toename van de bevolking. Deze bevolkingsgroei is dus te danken aan de economische groei van de Brainportregio, die de komende jaren naar verwachting zal blijven toenemen, tenzij er abrupte veranderingen optreden. In Zuidoost-Brabant wordt een bevolkingsgroei van 12,8% verwacht tot 2040, vergeleken met 2023 (Provincie Brabant).

Daarnaast hebben we te maken met een dubbele vergrijzing, wat duidelijk te zien is in de huishoudontwikkeling. Het aantal ouderen (65 jaar en ouder) neemt sterk toe, en mensen worden gemiddeld ouder. Tegelijkertijd neemt het aantal jongeren (35 jaar en jonger) af.

Vergrijzing, groeiende zorgvraag en krapte op de arbeidsmarkt

De schaalsprong van de regio Zuidoost-Brabant betekent ook een toename van het aantal inwoners van de gemeente Bladel. De bevolkingsgroei en de vergrijzing zal de gemeente Bladel de komende jaren doen veranderen. Dit zal niet alleen resulteren in een toename van de vraag naar woningen, maar ook een aanpassing vragen van onze infrastructuur, het voorzieningenniveau en het zorgaanbod.

De vraag naar zorg blijft groeien. Steeds meer mensen zullen te maken krijgen met hart- en vaatziekten, dementie en problemen aan de gewrichten. Het aandeel mensen dat langdurig intensieve zorg ontvangt in gemeente Bladel zal in 2040 meer dan verdubbeld zijn (Registraties CAK (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM, op RIVM Regiobeeld, z.j.b).

Anderzijds hebben we ook te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Prognoses van de GGZ, waarbij verwachte veranderingen in het (landelijke) beleid zijn opgenomen, schatten dat het arbeidstekort van 43.400 in 2023 verder zal oplopen naar een tekort van 190.000 personen in de zorg in 2033 (prognosemodel Zorg en Welzijn, z.j.; Ministerie van VWS, 2023).

Door de toenemende vergrijzing, de bevolkingsgroei en de krapte op de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel, staat de zorg onder druk. Er wordt in grotere mate een beroep gedaan op eigen kracht en eigen netwerk (brede visie welzijn, 2024). Inwoners worden geacht zo lang mogelijk thuis te blijven wonen, al dan niet met behulp van mantelzorgers. Gemeente Bladel biedt mantelzorgers adequate ondersteuning en laat de waardering blijken voor hun inzet. De gemeente Bladel is een aantrekkelijke gemeente voor zorgprofessionals om zich te vestigen. Zo blijven de basiszorgvoorzieningen in alle kernen in stand en is er voldoende zorg beschikbaar in met name de grote kernen.

De druk op de zorg is een onderwerp dat veel inwoners van de gemeente Bladel bezighoudt. De druk is hoog op zowel de professionele zorg als op het eigen netwerk. Door vergrijzing, bevolkingsgroei en krapte op de arbeidsmarkt is het steeds lastiger voldoende zorgpersoneel te vinden. Hierdoor ontstaan zorgtekorten en wachtlijsten waar inwoners last van hebben. Inwoners vinden de toegang tot huisartsenzorg en andere zorgprofessionals erg belangrijk. Er is behoefte aan zorgondersteuning in elke kern en het vergroten van zichtbaarheid en laagdrempeligheid van hulpinstanties. Door tekorten in de zorg wordt het belang van het voorliggende veld en de inzet van informele zorg benadrukt. Maatschappelijke organisaties dienen hiervoor ondersteund te worden en er dient realistisch gekeken te worden naar hoe vrijwilligers wel of niet ingezet kunnen worden.

Toenemende woningdruk

De groei van de Brainportregio trekt steeds meer mensen naar onze regio. Hierdoor staat de woningmarkt onder druk, ook in gemeente Bladel. Woningprijzen stijgen, waardoor starters en jonge gezinnen steeds moeilijker een woning kunnen vinden. De vraag naar betaalbare woningen, zowel koop als huur, is groot. Dit vraagt om snelle woningbouw en het voorkomen van verdringing. Maar ook om een transitie naar betaalbaar bouwen, zodat mensen met een lager inkomen ook een woning kunnen vinden in onze gemeente.

De huidige bevolking groeit niet alleen, maar vergrijst ook. De woningen waarin senioren wonen, zijn vaak op termijn niet meer geschikt. Bijvoorbeeld omdat ouderen de trap niet meer op kunnen of omdat er in hun woonomgeving geen passende voorzieningen zijn. Senioren kunnen daardoor in een complexe situatie komen omdat het juiste aanbod er (nog) niet is.

Om in te spelen op deze krapte op de woningmarkt en de veranderende behoeften, heeft de gemeenteraad het doel gesteld om 2.900 woningen bij te bouwen tot 2040 (Keuzenota woningbouw 2022). Het beter benutten van de huidige woningvoorraad draagt hier ook aan bij, bijvoorbeeld door woningsplitsing. Inbreiden blijft namelijk de voorkeur hebben boven uitbreiden. Om voldoende woningen te realiseren, zal er echter ook aan de randen van de kernen uitgebreid moeten worden.

Economische groei Brainportregio

De economische activiteiten van Brainportregio, en in het bijzonder ASML, hebben grote invloed op de economische en fysieke groei van onze (sub)regio. In 2023 nam ASML bijna 10.000 werknemers aan. Er wordt verwacht dat een nieuwe locatie nog eens 20.000 medewerkers zal aantrekken. Met het project Beethoven ondersteunt de rijksoverheid deze ontwikkeling en stimuleert verdere groei. Deze economische groei biedt zowel kansen als uitdagingen.

Er is veel werkgelegenheid in de gemeente Bladel en omgeving. ASML en de Brainportregio zorgen daarbij voor een groot aanbod aan banen, vooral in de technische sector. Niet alleen ASML zelf, maar ook de toeleveranciers en partners die in de regio zitten, dragen hieraan bij. Hierdoor blijft Bladel het economische hart van de Kempen, met een bloeiende maakindustrie. Als er geen abrupte veranderingen plaatsvinden, zal de werkgelegenheid goed blijven.

Niet alleen op bedrijventerreinen groeit de Bladelse economie. De centra van de grote kernen behouden hun aantrekkingskracht, wat zorgt voor gezellige en aantrekkelijke dorpscentra. De vestiging van een extra supermarkt in Bladel biedt de consumenten meer keuze in hun dagelijkse boodschappen. De gemeente Bladel wil daarnaast een strategische impuls geven aan innovatieve bedrijven en een goed ondernemersklimaat behouden. De voorkeur gaat uit naar bedrijven met lokale binding en die sociaal-maatschappelijke meerwaarde leveren.

Duurzame mobiliteit

De groei van de economie en de bevolking in de Brainportregio zorgt ook voor een toenemende mobiliteitsvraag. De meeste vervoersbewegingen van en naar de Kempengemeenten gaan nog per auto. Voor gemeente Bladel is dit met name op de N284 te merken. Het stimuleren van fietsgebruik, deelauto's, carpoolen en het openbaar vervoer (OV), kan helpen de toenemende verkeersdruk te beperken omdat dit het aantal autoritten vermindert.

Er verandert veel op het gebied van mobiliteit. Een groeiend aandeel elektrische auto's en hybride auto's vormt het straatbeeld. Vanaf 2035 komen er alleen nog maar auto's op de markt die geen CO_2 uitstoten. Het doel van de EU is om de vervoerssector tegen 2050 koolstofneutraal te maken. Voor kleinere afstanden wordt ook vaker de fiets gebruikt. De e-bike is tegenwoordig een goed alternatief voor de auto om van dorp naar dorp te reizen. Goede (snel)fietspaden en fietstunnels helpen de mobiliteit van het langzame verkeer te verbeteren.

Hoogeloon
Wil je F'kes meerijden?

Klimaatverandering en energietransitie

Klimaatverandering wordt veroorzaakt door broeikasgassen die vrijkomen, zoals CO_2 en methaan. Deze gassen komen vrij bij het gebruik van fossiele brandstoffen zoals steenkool, benzine en aardgas. Ze versterken het vermogen van de atmosfeer om zonnewarmte vast te houden, waardoor de gemiddelde jaartemperatuur wereldwijd stijgt. Dit leidt tot klimaatverandering en extreme weersomstandigheden. De klimaatscenario's van het KNMI (2023) voorspellen nattere en mildere winters, langere perioden van droogte, meer tropische dagen en hevigere piekbuien in de zomers.

Het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen kan klimaatverandering afremmen. Gemeente Bladel werkt hieraan samen met anderen. In 2015 is op de Conference of Parties (CoP) in Parijs een mondiaal klimaatakkoord gesloten, waarin landen afspraken maatregelen te nemen om de mondiale temperatuurstijging onder de 2°C te houden. Deze doelstellingen zijn in Nederland overgenomen en uitgewerkt in de Klimaatwet, met concrete doelen voor CO_2-reductie in 2030 en 2050.

Het huidige watersysteem in gemeente Bladel, bestaande uit oppervlaktewater, grondwater, vuilwater en regenwater, is niet voorbereid op de extremere weersomstandigheden. De voorspelde nattere winters en de hevigere piekbuien zomers hebben impact op onze watersystemen. Ook de natuur- en groenstructuren in onze gemeente zijn nog niet voldoende klimaatrobuust. Zonder maatregelen kunnen we in de toekomst vaker te maken krijgen met wateroverlast, droogteschades en hittestress.

De energietransitie is de overgang van het gebruik van fossiele energie naar hernieuwbare energie, zoals elektriciteit, waterstof en geothermie. In de gemeente Bladel is er vanwege de lokale bodemopbouw geen potentie voor geothermie. De technieken voor gebruik van waterstof zijn momenteel nog niet ver genoeg ontwikkeld voor grootschalige toepassing. Daarom richt de gemeente Bladel zich op het elektrificeren van het energieverbruik en het opwekken van fossielvrije elektriciteit. Door de toenemende vraag en het aanbod van elektriciteit komt de huidige capaciteit van het elektriciteitsnetwerk onder druk te staan. Dit noemen we netcongestie. Totdat de elektriciteitsnetwerken kunnen worden verzwaard en vraag en aanbod van elektriciteit beter in balans zijn, kunnen bedrijven en woningen niet worden aangesloten op het elektriciteitsnet en kan stroomuitval vaker voorkomen. Innovatieve oplossing zoals een energyhub, waarmee stoom efficiënter verdeeld kan worden, kunnen bijdragen aan het beter in balans brengen van het energienetwerk.

Ontwikkelingen in de agrarische sector

De transitie in het buitengebied zet door. Steeds meer agrarische bedrijven kiezen voor een andere vorm van bedrijfsvoering. Hierdoor ontstaan er meer recreatie- en zorginitiatieven op daarvoor geschikte locaties in het landelijk gebied. Zo verandert de beleving van het buitengebied van gemeente Bladel geleidelijk. De indeling en functie van het Bladels buitengebied zullen er anders uit gaan zien.

Het aantal agrariërs is in de afgelopen twintig jaar sterk afgenomen, en de verwachting is dat deze trend zal doorzetten. Voor toekomstige bedrijven is een zo duurzaam mogelijke bedrijfsvoering en levensvatbaar perspectief het doel. Agrariërs zullen, in overleg met de gemeente Bladel, zich vestigen op de meest geschikte locaties voor een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering, gebaseerd op een bodem- en watersturend beleid. Dit zorgt ervoor dat het vestigingsklimaat voor de agrarische sector goed blijft en dat het buitengebied een betere klimaatbestendige indeling krijgt.

Het behouden en ontwikkelen van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied staan centraal. De groene omgeving van gemeente Bladel stimuleert beweging, wat zowel de fysieke als de mentale gezondheid bevordert. Een groen, landelijk gebied geeft schaduw, voorkomt hittestress en vangt water op, houdt het vast en voert het geleidelijk af tijdens aanhoudende regenval. Dit is niet alleen prettig voor een aantrekkelijk buitengebied, maar ook goed voor de biodiversiteit en belangrijk voor kwalitatieve landbouw.

Opgaven en ambities

3.

Opgaven en ambities

De gemeente Bladel zal de komende decennia aanzienlijk veranderen door de ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 2.3. Deze trends en ontwikkelingen brengen grote opgaven met zich mee, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, klimaat en mobiliteit. Door de opgaven te benoemen en daarbij ambities te formuleren kunnen we als gemeente proberen richting te geven aan de grote veranderingen die op ons afkomen.

In dit hoofdstuk worden de opgaven voor verschillende thema's benoemd en worden de ambities van de gemeente beschreven om met die opgaven om te gaan. Waar mogelijk zijn de ambities per thema ook visueel op een kaart weergegeven. Na de zes thema's volgt hoofdstuk 3.7, waarin de ambities van de afzonderlijke thema's zijn samengevoegd en integraal op de kaart gepresenteerd. Deze visiekaart schetst in grote lijnen de wenselijke ontwikkelrichting van de gemeente Bladel tot 2040.

Foto: Joep Jacobs in opdracht van Laride

3.1 Leefomgeving

Ontwikkelingen

Door de schaalsprong zal het aantal inwoners in de regio toenemen, wat ook druk zal opleveren voor de gemeente Bladel. Door de vergrijzing komen er meer oudere inwoners bij, wat leidt tot meer één- of tweepersoonshuishoudens. De zorginfrastructuur zal hierdoor ingrijpend veranderen, aangezien er meer mensen zorg nodig zullen hebben, terwijl er relatief minder mensen beschikbaar zijn om die zorg te verlenen. Dit zal een groter beroep doen op informele zorg en mantelzorg, wat weer invloed heeft op de infrastructuur en voorzieningen.

Opgaven

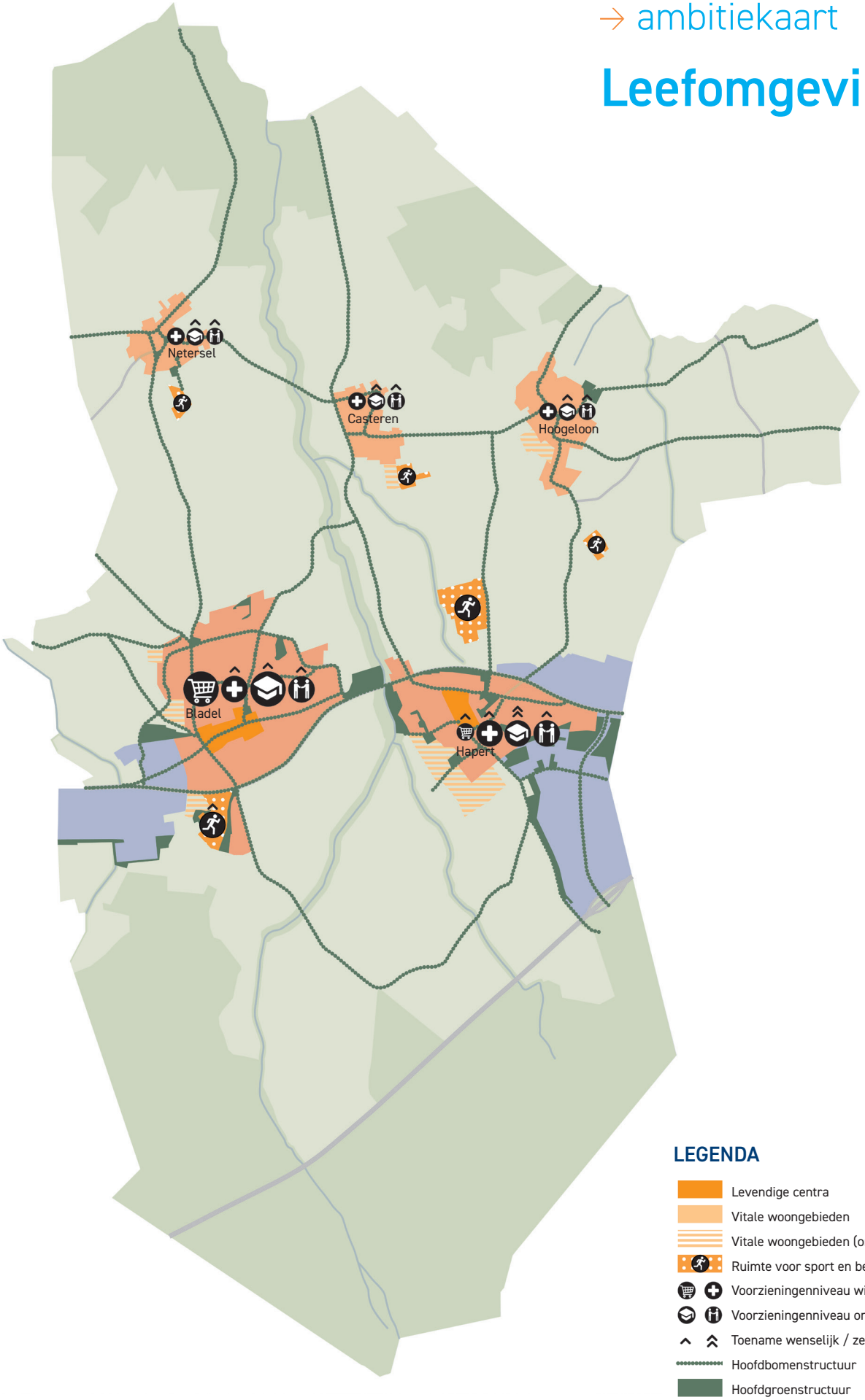
Het behouden en verbeteren van de kwaliteit van leven binnen de gemeente Bladel en het vitaal houden van onze dorpen.

ONZE AMBITIES

- De leefomgeving draagt bij aan een sterke sociale cohesie en biedt ruimte voor verenigingen en gemeenschapsinitiatieven.
- Er zijn voldoende plekken waar inwoners kunnen bewegen en ontspannen en waar ze buurtgenoten kunnen ontmoeten.
- De openbare ruimte en voorzieningen zijn toegankelijk en goed bereikbaar voor alle inwoners.
- We investeren in een goed voorzieningenniveau, waarbij de kleine kernen beschikken over basisvoorzieningen en waar Hapert en Bladel een uitgebreid voorzieningenaanbod hebben. Dit voorzieningen aanbod laten we meebewegen met het inwoneraantal.
- Elke kern in de gemeente Bladel blijft beschikken over een multifunctionele accommodatie, sportpark en basisschool.
- De gemeente Bladel heeft de ambitie om een aantrekkelijke omgeving te zijn voor recreanten.

→ ambitiekaart

Leefomgeving

Afbeelding 7 Ambitiekaart leefomgeving

Goede basisvoorzieningen

Alle kernen van de gemeente Bladel beschikken over een locatie voor primair onderwijs, een gemeenschapshuis en sportvoorzieningen. Voor medische voorzieningen kunnen inwoners terecht bij huisartsenpraktijken in Hapert, Bladel en Hoogeloon. Het compensatiebeginsel vereist dat gemeenten voorzieningen treffen die mensen met een beperking in staat stellen te participeren in de samenleving. De gemeente Bladel maakt daarom algemene voorzieningen en de openbare ruimte toegankelijker. Een 'handicap' wordt niet gezien als een eigenschap van een persoon, maar als een gebrek in de fysieke en maatschappelijke omgeving.

In de gemeente Bladel zijn diverse onderwijsmogelijkheden aanwezig. We streven naar passend onderwijs dichtbij huis en een doorgaande leerlijn. We zorgen voor onderwijshuisvesting in gezonde, veilige en stimulerende gebouwen en bevorderen het multifunctionele gebruik van schoolgebouwen. Voorschoolse educatie is voldoende aanwezig in de gemeente Bladel.

Elke kern beschikt over een binnensportaccommodatie en sportpark; deze accommodaties zijn kwalitatief goed en passend. We stimuleren het gecombineerd gebruik van beschikbare accommodaties, bijvoorbeeld door het realiseren van een multifunctioneel sportcentrum in Bladel (Egyptische Poort). Voor kinderen is naast het sporten ook buitenspelen van groot belang in hun ontwikkeling. Het draagt bij aan de ontwikkeling van motorische vaardigheden, ontplooien van creativiteit, sociale interactie en natuurlijk bewegen. Voor oudere jeugd moet het speel- of sportaanbod leiden tot ontmoeting, talentontwikkeling en ontplooiing, competitief bezig zijn, samen sporten en een zinvolle tijdbesteding. Om ontmoeting tussen jongeren verder te stimuleren realiseren we jongerenontmoetingsplekken in de MFA's in Hapert en Bladel. Het doel is om divers, uitdagend en toegankelijk speelaanbod voor alle kinderen en jongeren te creëren. Er is voldoende formele speelruimte (uitgesplitst per kern of wijk) wanneer minimaal 75% van de kinderen of jongeren van dezelfde doelgroep uit dezelfde wijk of kern een speelvoorziening binnen hun bereik heeft.

De gemeente wil de leefbaarheid in de kleine kernen stimuleren en faciliteren, onder andere door de sociale cohesie te versterken en voorzieningen toegankelijker te maken. We spelen in op de grotere vraag naar zorg voor ouderen door middel van een MFA in elke kern, wat we als instrument zien om de sociale cohesie te faciliteren en te stimuleren.

Het erfgoed in de gemeente Bladel kreeg vorm dankzij haar inwoners en het omliggende landschap. Dit erfgoed vormt de basis van onze identiteit en is bepalend voor het karakter van onze kernen. Het doel is om zoveel mogelijk Bladels erfgoed te behouden voor de toekomst door instandhouding en beheer actief te stimuleren en waar nodig te ondersteunen. We beschermen het cultuurlandschap in onze gemeente door het op de juiste wijze in te richten, te beheren en zo nodig te restaureren. Verleden krijgt toekomst door educatie. We willen meer mensen kennis laten maken met het erfgoed door de aanwezige cultuurhistorische waarden als inspiratiebron te gebruiken en op een verantwoorde wijze in nieuwe ontwikkelingen in te passen.

Fysiek en sociaal veilige leefomgeving

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een eigen verantwoordelijkheid in het veiliger maken van hun buurt, maar moeten ook kunnen rekenen op een krachtige overheid die hierin de regie pakt. Inwoners, bedrijven en organisaties zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Wij willen in samenwerking met de inwoners en professionele partijen de risico's op overlast en criminaliteit in de woonomgeving voorkomen of beperken (preventie) en aanwezige overlast en criminaliteit bestrijden (repressie). We hebben het dan met name over bescherming tegen elkaar en ongewenst gedrag. Daarnaast speelt ook fysieke veiligheid een rol. Denk hierbij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid in onze wijken, dorpen en op de provinciale wegen. Bij de planning en inrichting van de openbare ruimte kijken we ook naar hoe veilig een aanpassing is. Het (beoogde) gebruik van een locatie moet aansluiten bij de inrichting van de fysieke omgeving en vice versa.

Een samenleving heeft altijd te maken met risico's. Communicatie over risico's en de voorbereiding erop draagt bij aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners. Ons streven is dat iedereen die in onze gemeente woont of werkt op de hoogte is van aanwezige risico's, hoe ze zich op deze risico's kunnen voorbereiden en wat ze kunnen doen in het geval van een crisissituatie. Buiten de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van bewoners vinden wij het belangrijk dat hulpdiensten snel hun werk kunnen doen.

Gezonde leefomgeving

We stellen de gezondheid van onze inwoners centraal. Wij streven naar een leefomgeving waarin jeugdigen kansrijk kunnen opgroeien en een omgeving die het gebruik van middelen vermindert en welzijn bevordert. Dit bereiken we bijvoorbeeld door het rookvrij maken van openbare ruimten zoals sportparken, speeltuinen en gemeenschapshuizen, en door gezondheid als thema actief op te nemen in onze omgevingsplannen.

Het welbevinden van onze inwoners, zowel mentaal als fysiek, is een belangrijke pijler. Een gezonde leefomgeving draagt bij aan minder stress en een positiever levensperspectief. Vitaal ouder worden omvat zowel lichamelijke als sociale en mentale vitaliteit. Wij stimuleren voldoende beweging en goede voeding door een prikkelende leefomgeving en ondersteunen ouderen bij het opbouwen en onderhouden van sociale netwerken en zinvolle activiteiten. We nemen klimaatadaptieve maatregelen om de kwetsbare situaties van inwoners bij klimaatverandering te verminderen. Dit omvat de voorbereiding van maatregelen tijdens hitteperiodes, zoals een lokaal hitteplan. Bij de inrichting van de fysieke leefomgeving beperken we gezondheidsrisico's door te voorzien in voldoende schaduw, zonwering en de aanleg van meer groen in de kernen. Daarnaast zetten we in op het wegnemen van drempels voor toegang tot zorg, ondersteuning, cultuur en sport, met speciale aandacht voor cultuursensitief en stresssensitief aanbod. Door samen te werken met maatschappelijke partners, zorgverzekeraars, bedrijven en inwoners, creëren we een gezonde leefomgeving voor alle inwoners van Bladel.

De gemeente heeft de taak om negatieve invloeden te beheersen (gezondheidsbescherming) en positieve invloeden te stimuleren (gezondheidsbevordering). Openbaar groen speelt hierbij een belangrijke rol. Bomen, struiken en planten zijn noodzakelijk in de openbare ruimte omdat ze bijdragen aan fijn wonen en leven. We streven naar een balans tussen landschappelijke en stedelijke ontwikkelingen. Daarnaast willen we groen zoveel mogelijk combineren met andere functies, zoals wateropvang. Ook willen we de bestaande laan- en wegbeplanting behouden en versterken, omdat deze samenhangt met de landschappelijke verbindingen tussen de kernen.

Door medische-milieukundige zorg beperken we de risico's van milieufactoren en stimuleren we positieve omgevingsfactoren. Deze zorg omvat verschillende taken: het signaleren van ongewenste situaties, het adviseren over risico's (in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen), het beantwoorden van vragen, het geven van voorlichting en het doen van onderzoek. De prioriteit ligt op gezonde gebiedsontwikkeling, fysieke veiligheid, crisisbeheersing en intensieve veehouderij. We willen zoveel mogelijk gezondheidsrisico's beperken in onze woonomgeving. Elke ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied moet bijdragen aan een beter woon- en leefklimaat, met aandacht voor luchtkwaliteit (fijnstof, ammoniak, roet en stikstofdioxide), waterkwaliteit en geluids- en geurbelasting die voldoen aan de advieswaarden van de Gezondheidsraad, RIVM en GGD.

3.2 Wonen

Ontwikkelingen

De groei van de Brainportregio trekt steeds meer mensen naar de regio. De sterke groei betekent een toename van het aantal inwoners van de gemeente Bladel, waardoor de woningmarkt in de gemeente Bladel onder druk staat. De stijgende woningprijzen maken het voor starters en jonge gezinnen steeds moeilijker om een woning te vinden. De behoefte aan betaalbare woningen is groot. Daarnaast leidt vergrijzing tot een toename van het aantal één- of tweepersoonshuishoudens, omdat er meer en oudere ouderen bijkomen.

Onze uitdaging is zowel kwantitatief als kwalitatief. We moeten niet alleen voldoende woningen bouwen, maar ook aandacht besteden aan de kwaliteit en typologie van deze woningen. Het is belangrijk dat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Daarnaast willen we voldoende woningen beschikbaar hebben voor speciale doelgroepen, zoals starters, zorgbehoevenden en arbeidsmigranten. De huidige woningvoorraad sluit niet goed aan bij de toekomstige demografische ontwikkelingen, wat betekent dat we zowel de bestaande voorraad beter moeten benutten als duidelijke kaders voor nieuwbouw moeten stellen. Daarmee omarmen we de schaalsprong in de regio.

Opgaven

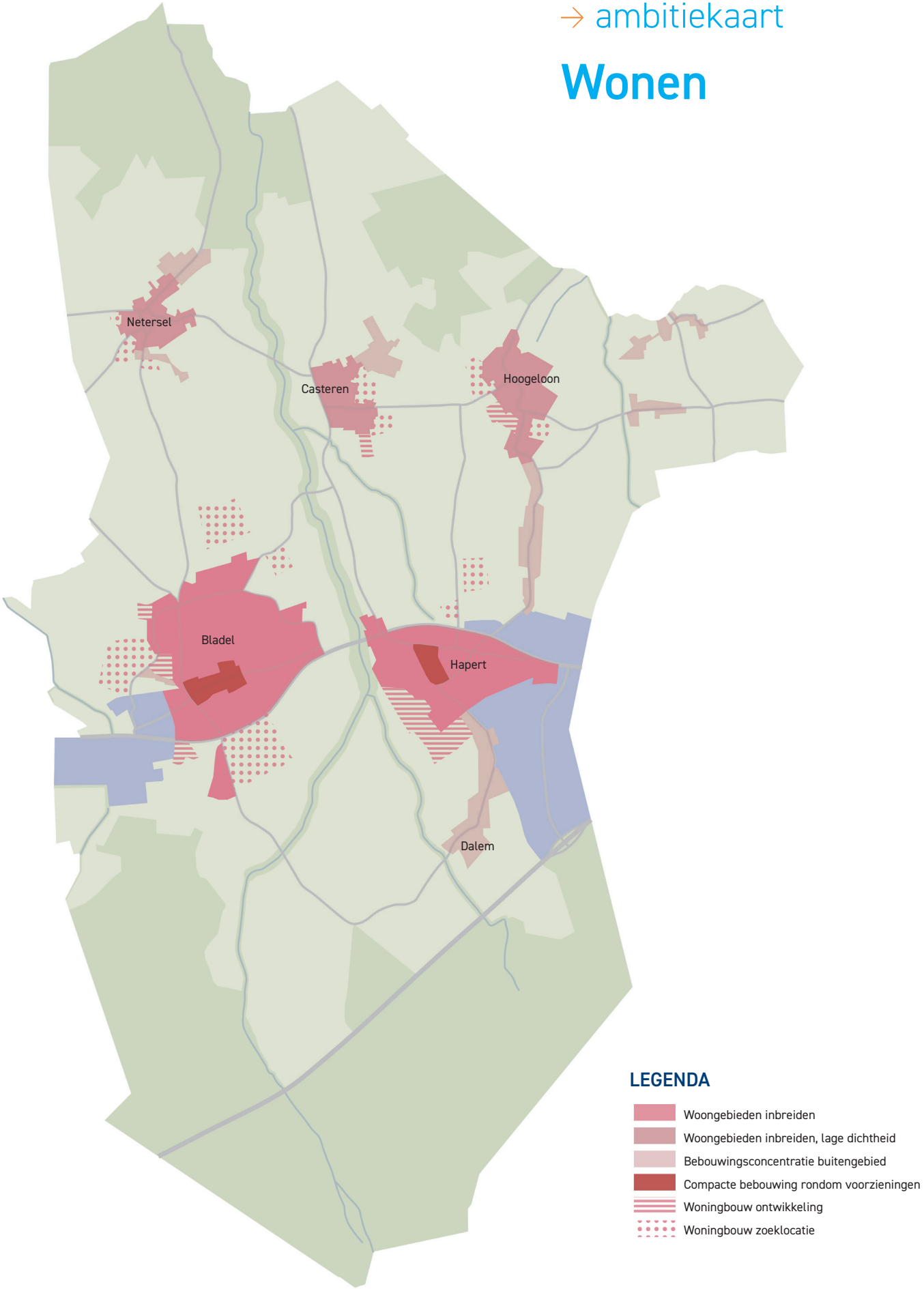
Het realiseren van voldoende woningen met ruimte voor instroom van buitenaf en het beter aan laten sluiten van onze woningvoorraad bij de behoeften.

ONZE AMBITIES

- We zien in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf. Het richtgetal is om 2.900 woningen toe te voegen ten opzichte van de huidige woningvoorraad (circa 9.000 woningen, peildatum 01-01-2023).
- We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling van het aantal te bouwen woningen.
- We stimuleren de realisatie van meer woningen aansluitend bij de behoefte, via nieuwbouw en transformatie.
- Elke uitbreiding of verandering van bestemming in het buitengebied gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering.
- In Bladel en Hapert zetten we in op een divers woningaanbod, met bebouwing die zoveel mogelijk compact en geconcentreerd is rond voorzieningen.
- In Hoogeloon, Casteren en Netersel ontwikkelen we voldoende woningen om aan de veranderende vraag te voldoen. We breiden vooral uit aan de randen van de kernen, met een lagere bebouwingsdichtheid.

→ ambitiekaart

Wonen

Afbeelding 8 Ambitiekaart woningbouw

Versnellen van de woningbouwproductie

Gemeente Bladel ligt in de dynamische Brainportregio, waar de bevolkingsgroei en economische groei naar verwachting de komende jaren zullen aanhouden. We willen voorkomen dat deze groei leidt tot verdringing van onze eigen inwoners. Daarom zien we in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor verdere groei, met instroom van buitenaf. We omarmen de schaalsprong en kiezen er voor om meer te doen dan alleen onze lokale opgave te vervullen.

We bouwen voldoende woningen om mensen die verbonden zijn met onze dorpen een plek te kunnen bieden. Daarom willen we onze woningbouwproductie uitbreiden en versnellen. We streven ernaar om 2.900 woningen toe te voegen aan de huidige voorraad van ongeveer 9.000 woningen (peildatum 01-01-2023). Dit aantal is geen doel op zich, maar als een strategische ambitie, gebaseerd op de groeipotentie en wensen van onze gemeente. Om dit te realiseren zoeken we nieuwbouwlocaties in de hele gemeente. In alle vijf dorpen zijn er woningbouwontwikkelingen gaande; dit zijn locaties waar de planvorming reeds is gestart. Daarnaast zijn er verschillende zoeklocaties voor woningbouw. Als de vraag naar woningen hoog blijft, beschouwen we deze zoeklocaties als de meest kansrijke gebieden voor toekomstige uitbreidingen. Op deze locaties vindt vanuit de gemeente op dit moment echter nog geen planvorming plaats.

We combineren inbreiden en uitbreiden en vinden dat het woningbouwprogramma niet evenredig plaats hoeft te vinden over de vijf kernen. De lokale behoefte per kern en concrete plannen zijn bepalend voor de verdeling. We sluiten op voorhand geen locaties uit voor gestapelde bouwvormen, ervan uitgaande dat (beeld)kwaliteit en inpasbaarheid van de bouwhoogte maatwerk vereisen.

In Bladel en Hapert ligt de focus op compacte bebouwing rondom voorzieningen. Voorbeeld hiervan is de herontwikkeling van de centrumlocaties in beide dorpen. Om aan de vraag te voldoen, worden in deze kernen ook uitbreidingsprojecten gerealiseerd, zoals De Groene Akkers, Egyptische Poort en Lange Trekken in Bladel, en Dennenoord II en Hapert-West in Hapert. In Hoogeloon, Casteren en Netersel bouwen we voornamelijk aan de randen van de kernen om aan de veranderende vraag te voldoen. We houden daarbij rekening met het behoud van het landelijke karakter en het bestaande groen in de wijken. Het gerealiseerde plan Akkerstraat in Hoogeloon is hiervan een voorbeeld, evenals nieuwe ontwikkelingen zoals Tussen de Dycken in Hoogeloon en de uitbreiding aan de Wagenbroeken in Casteren.

Betaalbaar wonen

De bevolkingssamenstelling verandert. Hoewel er nu nog relatief veel gezinnen in de gemeente zijn, groeit het aandeel oudere huishoudens (65 jaar en ouder) snel, terwijl het aantal jongere huishoudens en gezinnen afneemt. Dit leidt tot een toename van kleine huishoudens (twee personen of minder). De huidige woningvoorraad is hier onvoldoende op voorbereid. Bladel heeft vooral grondgebonden eengezinswoningen (twee-onder-een-kap, vrijstaand, of rijwoningen), die steeds vaker door kleine huishoudens en ouderen bewoond zullen worden. Er is echter een tekort aan passend aanbod voor senioren. Starters en mensen met een laag inkomen zitten momenteel klem door de snel stijgende woningprijzen.

We zetten daarom in op gemengde woonwijken met woningen voor alle doelgroepen, zowel jong als oud. De nadruk ligt op starters en senioren, met speciale aandacht voor sociale huur en betaalbare koop. Voor de regionale vraag is er ook behoefte aan woningen in het duurdere segment, met name voor gezinnen. Voor senioren ligt de nadruk op toegankelijke woningen dichtbij voorzieningen, terwijl we voor starters kleinere, betaalbare koopwoningen nastreven.

Zorg voor elkaar faciliteren

We streven naar een samenleving waarin iedereen zoveel mogelijk de regie heeft over zijn eigen leven, zelfstandig kan wonen en kan deelnemen, ook wanneer er zorg- of ondersteuning nodig is. Om dit mogelijk te maken, willen we voldoende geclusterde woonconcepten en 24-uurszorg creëren voor senioren en andere doelgroepen. Deze woonvormen voor senioren willen we vooral in en rondom de centra van de grotere kernen of nabij voorzieningen realiseren. In de kleine kernen richten we ons op geclusterd wonen zonder intensieve zorg. Voor andere doelgroepen streven we naar spreiding en normalisering, zodat mensen regie over het eigen leven houden.

We besteden ook aandacht aan de woonopgave voor mensen met een zorgvraag in het algemeen. De gemeente Bladel wil deze mensen zo goed mogelijk ondersteunen, zodat ze zo lang mogelijk (zelfstandig) in hun eigen wijk of dorp kunnen blijven wonen.

Expats en arbeidsmigranten

De Brainportregio is de economische koploper van Nederland, met de sterkste economische groei van het land. Dit trekt veel buitenlandse werknemers aan die op zoek zijn naar een woning in de regio. De regionale woningvraag vanuit de Brainportregio verschilt in type en prijs van de lokale vraag, met een grotere behoefte aan gezinswoningen in het hogere koopsegment. Deze regionale vraag vult de lokale vraag aan.

Daarnaast zijn ook arbeidsmigranten belangrijk voor de lokale en regionale economie. We ondersteunen daarom actief de huisvesting van arbeidsmigranten. Bij een tekort aan geschikte huisvesting wordt uitgeweken naar woonwijken of bedrijventerreinen.

Wonen in het buitengebied

Om de bouwproductie van woningen te versnellen en te vergroten, zijn we op zoek naar nieuwe locaties. We kiezen voor een combinatie van inbreiden en uitbreiden. Voor uitbreiding richten we ons vooral op de randen van de kernen. Het buitengebied verder van de dorpsranden wordt niet direct als bouwlocatie beschouwd.

In het buitengebied bouwen we, afgezien van uitleglocaties aan de randen van de kernen, geen nieuwe (bedrijfs) woningen. Uitzonderingen hierop zijn Ruimte voor Ruimte, landgoederen en boerderijsplitsingen. Het type langgevelboerderijen willen we om cultuurhistorische redenen behouden. Bestaande langgevelboerderijen kunnen worden gesplitst, mits hun kenmerkende elementen behouden blijven.

Er is in het buitengebied geen ruimte voor losse recreatiewoningen. Het ombouwen van een bestaande bedrijfswoning naar een reguliere woning is niet toegestaan voor veehouderijbedrijven en op bedrijventerreinen. Mantelzorgwoningen kunnen onder bepaalde voorwaarden wel in het buitengebied worden gerealiseerd, in lijn met landelijke wetgeving. Daarnaast in het mogelijk om mantelzorgvoorzieningen aan bestaande (bedrijfs)woningen te bouwen.

3.3 Economie

Ontwikkelingen

Gemeente Bladel is onderdeel van de Brainportregio. Brainportregio is een krachtige economische motor van Nederland. Dit heeft een positieve bijdrage aan de lokale economie en op het vestigingsklimaat. In de Kempen zijn ruim 440 maakbedrijven gevestigd. We zijn met 17% van het totaal aantal maakbedrijven binnen Brainportregio een belangrijke economische toplocatie.
De bedrijvigheid groeit en de verwachting is dat de groei de komende jaren doorzet. Er is grote behoefte aan nieuwe en uitbreiding van bestaande werklocaties. Er is veel vraag naar kavels vanuit bestaande bedrijven en ook van nieuwe ondernemingen. Het Kempisch Bedrijvenpark is vol en het aantal mogelijkheden voor verdere uitbreiding op lokale bedrijventerreinen is beperkt. Om de huidige bedrijvigheid en werkgelegenheid in gemeente Bladel en de Kempen op zijn minst te kunnen behouden is ontwikkeling van nieuw aanbod aan bedrijventerrein noodzakelijk.

Naast bedrijven is de detailhandel van waarde voor de lokale economie. De lokale verzorgingsstructuur staat echter onder druk. Met name in de detailhandel zien we leegstand, onder andere door faillissementen en stoppende ondernemers, toenemen. Ook voor onze gemeente zijn deze ontwikkelingen een punt van aandacht.

Tot slot is de vrijetijdssector met meer dan 2,3 miljoen overnachtingen een belangrijke economische motor in de Kempen. Met de aanwezige dag- en verblijfsrecreatie vormt de Kempen een prachtige uitvalsbasis en een belangrijke factor in het totale vestigingsklimaat van de Brainportregio. De economische activiteiten in de agrarische sector en de ontwikkeling van nieuwe (innovatieve) concepten worden beschreven in hoofdstuk 3.6 Transitie agrarische sector.

Opgaven

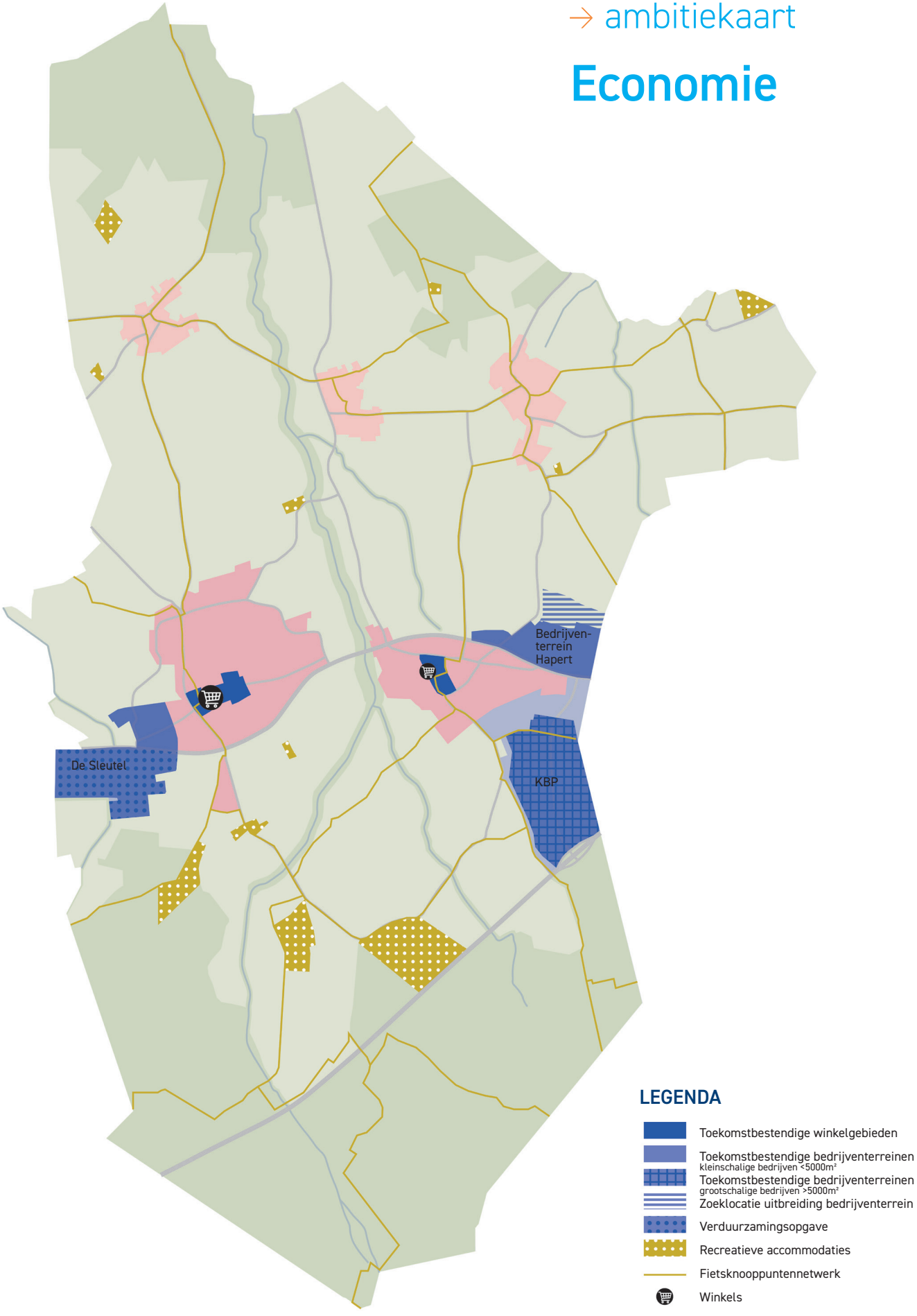
Het blijven van een economische toplocatie met een uitstekend vestigingsklimaat, met goede (detailhandel) voorzieningen en een vitale vrijetijdseconomie.

ONZE AMBITIES

- We willen verder groeien naar een topregio met een uitstekend internationaal vestigingsklimaat met een maakindustrie gebaseerd op een slimme productie.
- We maken ruimte voor ontwikkeling van bedrijventerreinen om de bedrijvigheid te behouden.
- We versterken onze positie als economische toplocatie door in regionale samenwerking de bereikbaarheid van de maakindustrie, landbouw- en vrijetijdseconomie te verbeteren.
- We zetten in op toekomstbestendige centra met een compacte structuur en concentratie van (winkel)functies in dit compacte gebied.
- We zetten in op het verder uitbouwen van sectoren waar veel werk is en inkomen oplevert zoals o.a. de maakindustrie en vrijetijdsindustrie waarbij profilering en innovatie essentieel is.
- We streven naar het behoud en de verbetering van de hoge kwaliteit van toerisme en recreatie. Daarnaast geven we ruimte voor creativiteit en onderscheidendheid.

→ ambitiekaart

Economie

Afbeelding 9 Ambitiekaart economie

Topregio met uitstekend internationaal vestigingsklimaat

De maakindustrie gaat een nieuw tijdperk in en verandert radicaal door de introductie van nieuwe technologieën en verdere digitalisering. Ondernemers, overheid en onderwijs werken samen in projecten om de slimme maakregio van de Kempen, nog slimmer te maken. We werken samen om talent voor de regio te vinden, te boeien en te ontwikkelen. We stimuleren de ontwikkeling van meer verscheidenheid binnen de slimme maakindustrie, werken samen aan de bereikbaarheid van de regio en aan het creëren een 'inclusieve' arbeidsmarkt. Om als economische toplocatie binnen de Brainportregio verder door te groeien zorgen we dat ondernemers zich hier graag willen vestigen. De gestelde ambities vertalen we met onze partners naar regionale visies en uitvoeringsplannen.

Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor gezonde economische ontwikkeling en realiseren economische ambities in de Brabantse Kempen. We streven naar toekomstbestendige bedrijventerreinen met meer kwaliteit en minder overschotten, concurrentie en financiële risico's in de Brabantse Kempen. We willen ook kwalitatief het juiste aanbod realiseren. Denk aan bereikbare, veilige, duurzame, en gemengde vestigingsmilieus met als uitgangspunt een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers.

Er is grote behoefte aan nieuwe en uitbreiding van bestaande werklocaties. Er is veel vraag naar kavels vanuit bestaande bedrijven en ook van nieuwe ondernemingen. Het Kempisch Bedrijvenpark, dat bedoeld is voor bedrijven groter dan 5000m^2, is vol en het aantal mogelijkheden voor verdere uitbreiding op lokale bedrijventerreinen is beperkt. Om de huidige bedrijvigheid en werkgelegenheid in gemeente Bladel en de Kempen op zijn minst te kunnen behouden is ontwikkeling van nieuw aanbod aan bedrijventerreinen noodzakelijk.

In Kempenverband doen we onderzoek naar een mogelijk tweede Kempisch Bedrijvenpark voor grootschalige bedrijven. Voor uitbreiding van kleinschalige bedrijventerreinen wordt de noordzijde van het bedrijventerrein Hapert verkend. Daarnaast zetten we in op verduurzaming, vergroening en het verminderen van hittestress op bestaande bedrijventerreinen. Bedrijventerrein De Sleutel in Bladel verdient hierbij extra aandacht. Hier ligt de grootste verduurzamingsopgave.

De toenemende bedrijvigheid en energievraag leiden tot netcongestie (filevorming op het elektriciteitsnet). Nieuwe bedrijven kunnen hierdoor nu geen aansluiting krijgen op het elektriciteitsnet, wat het vestigingsklimaat sterk negatief beïnvloedt. Bovendien vereisen innovatieve oplossingen voor de netcongestieproblematiek extra ruimte op (de bestaande) bedrijventerreinen. Denk bijvoorbeeld aan de ruimte die de batterijen voor de energyhub gaan innemen op de percelen die we gaan ontwikkelen op het KBP. Ook kunnen er kleine windmolens geplaatst moeten worden op de terreinen om aan de energiebehoefte te kunnen voldoen.

Detailhandel

Voldoende en gevarieerd winkelaanbod is belangrijk om als gebied aantrekkelijk te blijven voor inwoner en bezoeker. Een toekomstbestendig voorzieningenniveau vraagt om kwaliteit waarbij de klant centraal staat. Daarnaast moeten er keuzes gemaakt worden voor ontwikkelingen op plekken met toekomstperspectief. Detailhandel proberen we zo veel als mogelijk te concentreren in de winkelgebieden in de kernen Bladel en Hapert.

De bestaande supermarktstructuur in de gemeente Bladel is in de basis op orde, kent een logische spreiding over de kernen en vormt dan ook het vertrekpunt voor de toekomstige structuur. Daarbij wordt rekening gehouden met onder meer versterkingsmogelijkheden, draagvlakontwikkeling, consumentenverzorging, landelijke trends en lokale ontwikkelingen.

Het centrum van Bladel heeft een belangrijke boodschappenfunctie, maar ook nog altijd een (beperkt) recreatieve functie. In het centrum van Bladel is ruimte voor 2 à 3 supermarkten, bij voorkeur in complementaire segmenten. Uitgangspunt is het zogenaamde haltermodel: twee sterke supermarkten aan beide kanten van het centrum. Prioriteit ligt daarom bij de ontwikkeling van de Markthof aan de westkant van het centrum, in de voormalige Posthof. Het centrum van Hapert is een boodschappencentrum bij uitstek, daar is ruimte voor twee supermarkten. In de kleine kernen is vooralsnog onvoldoende consumentendraagvlak om een reguliere supermarkt rendabel te laten functioneren.

Vrijetijdseconomie

De gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden worden, op het gebied van recreatie en toerisme, als één toeristische bestemming gezien: De Brabantse Kempen. Groene ruimte, rust, Kempische gastvrijheid, ligging aan de grens en de innovatieve Brainportregio zijn de kernwaarden die tezamen de identiteit van de toeristisch-recreatieve regio vormen waar de Brabantse Kempen zich mee profileert. Door het bieden van onderscheidende producten kunnen meer bezoekers naar de regio getrokken worden.

We sturen zo min mogelijk op de vrijetijdssector en laten de markt het aanbod bepalen. Zo ontstaat er meer ruimte voor (kwalitatief en onderscheidend) goede toeristische initiatieven. We stellen dan ook geen limieten aan bepaalde vormen van dag- en/of verblijfsrecreatie. Voor stoppende agrarische bedrijven is omschakeling naar recreatie en toerisme één van de alternatieven. Om de ondernemer hierin tegemoet te komen, is maatwerk noodzakelijk. Deze nieuwe recreatieve initiatieven dienen in de omgeving en het landschap te worden ingepast.

In het buitengebied vinden voornamelijk extensieve vormen van recreatie plaats: wandelen, fietsen en paardrijden. Via het knooppuntennetwerk worden bezoekers door het gebied en langs voorzieningen geleid. Het is van belang om de netwerken in stand houden, mogelijkheden uit te breiden en beleving toe te voegen. De netwerken leggen de verbinding tussen het binnen- en buitengebied en dragen bij aan recreatief medegebruik.

3.4 Mobiliteit

Ontwikkelingen

De Brainportregio groeit al tien jaar bovengemiddeld snel. Het zorgt er ook voor dat meer mensen zich verplaatsen in onze regio. Voor de meeste verplaatsingen van en naar de Kempengemeenten wordt de auto gebruikt. Deze hoeveelheden zorgen voor opstoppingen en files op de randweg A2/N2 en A67. Hierdoor rijdt verkeer door de Kempendorpen. Dat heeft effect op het wonen en leven in de dorpen. Brainport Eindhoven wil de randweg A2/N2 ontlasten om de steden bereikbaar te houden. De Kempengemeenten willen meer mogelijkheden voor openbaar vervoer, de fiets en de inzet van slimme mobiliteitsoplossingen. Dat komt ook de leefbaarheid, veiligheid en vitaliteit van de kernen en dorpen ten goede.

Daarbij hebben we hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving. Dit staat op gespannen voet met de bereikbaarheid voor auto- en vrachtverkeer. Vanuit mobiliteit willen we bovendien een bijdrage leveren aan de ambities in het klimaatakkoord. Dat betekent dat we ons inzetten om het energie- en brandstofverbruik voor reizen te verminderen en dat we gebruik maken van (lokale) hernieuwbare energie. We gaan daarom voor een mobiliteitstransitie: een vervoersysteem waarbij de rol van de auto kleiner wordt en er goede alternatieven komen. We hanteren hiervoor het principe dat bij het zoeken naar mobiliteitsoplossingen eerst wordt gekeken naar voetgangers, dan naar de fietsers, dan naar OV en pas als laatste alternatief de auto. Deze aanpak vergroot de leefbaarheid en bereikbaarheid en is goed voor de duurzaamheid.

Opgaven

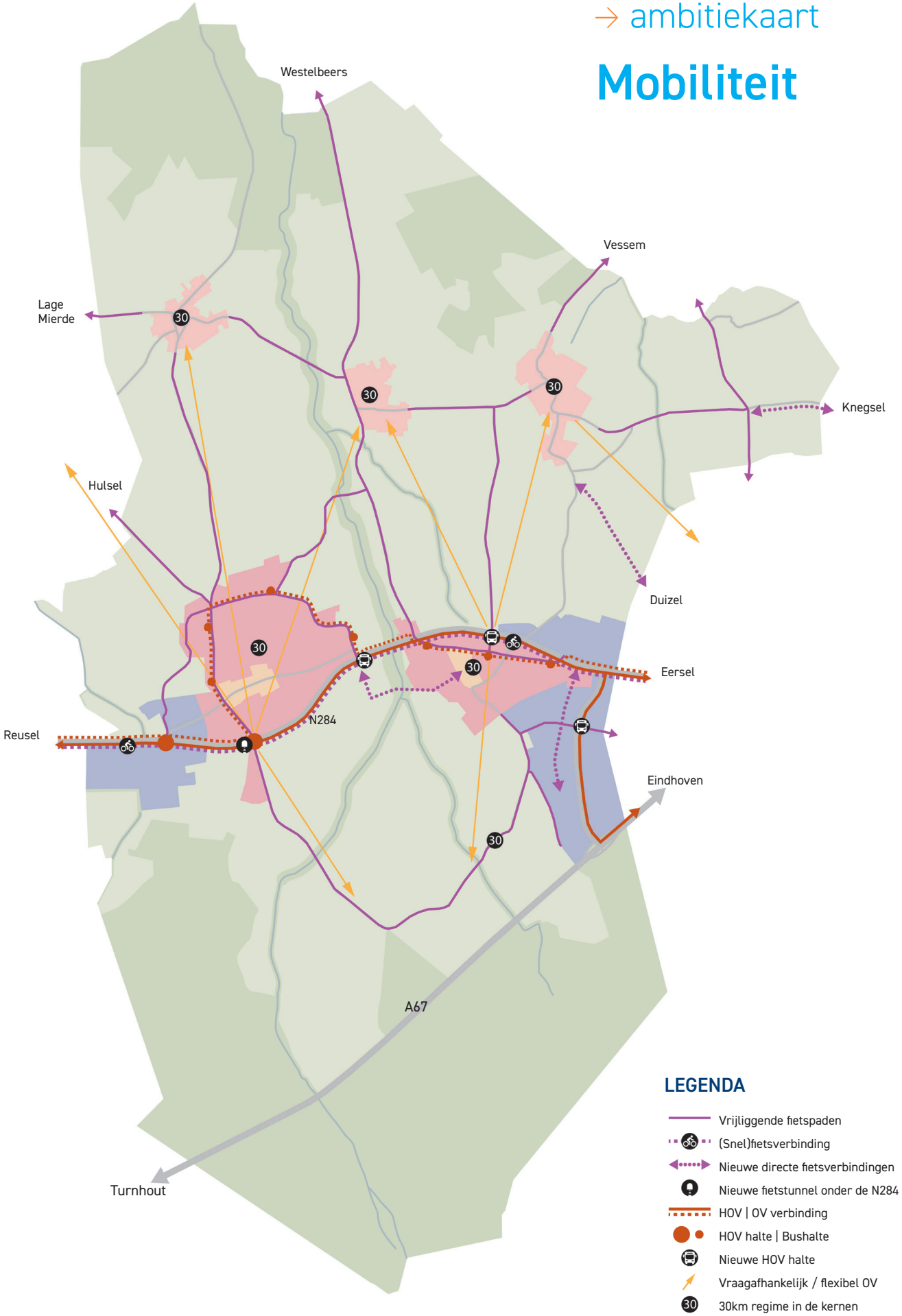
Het bereikbaar houden van de regio per fiets, te voet, met het openbaar vervoer en met de auto, zonder de veiligheid en de leefbaarheid in de dorpen aan te tasten.

ONZE AMBITIES

- We streven naar een goede en betrouwbare bereikbaarheid, niet alleen voor auto's maar ook voor openbaar vervoer, fietsers en voetgangers.
- We streven naar een afname van het aantal (letsel) ongevallen en nul verkeersdoden.
- We willen een leefomgeving creëren waarbij de negatieve effecten van verkeer zoveel mogelijk beperkt worden.
- We stimuleren het gebruik van alternatieve en duurzame vormen van vervoer zoals elektrische (deel)auto en -fiets en investeren in snelle fietsverbindingen naar het stedelijk gebied.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen willen we bestaande wegen zoveel mogelijk benutten en alleen strikt noodzakelijk nieuwe wegen toevoegen.
- We willen het bestaande openbaar vervoernetwerk behouden en gaan ons hard maken om de aansluiting van de buslijnen naar Tilburg en Eindhoven te verbeteren.

→ ambitiekaart

Mobiliteit

Afbeelding 10 Ambitiekaart mobiliteit

Verkeersveilig en betrouwbaar bereikbaar

Een goede en betrouwbare bereikbaarheid is essentieel. We streven naar een goede en betrouwbare bereikbaarheid die zich niet enkel beperkt tot de auto, maar een die zich ook richt op de bereikbaarheid van openbaar vervoer, per fiets en met aandacht voor de voetganger. Bereikbaarheid beperkt zich niet tot een aantal doelgroepen, maar is inclusief voor iedereen in de samenleving.

Gemeente Bladel biedt een veilige omgeving, waar iedereen kan recreëren en verblijven. We willen dit bereiken via de inrichtingskenmerken van Duurzaam Veilig. Deze richtlijnen zorgen voor eenduidige en veilige weginrichting. Het aantal doden en ernstig verkeersgewonden moet (ook) landelijk gezien omlaag. Door de verkeersgebieden goed in te richten worden de verblijfsgebieden ontlast van ongewenst verkeer.

Leefbaarheid en klimaatbestendigheid

Dagelijkse verplaatsingen hebben negatieve gevolgen voor de leefbaarheid. Denk hierbij aan ervaringen van drukte, uitstoot van schadelijke stoffen, trillingen en een verminderd gevoel van verkeersveiligheid. We willen een prettige omgeving creëren door deze effecten zoveel mogelijk te beperken. We zoeken daarvoor naar passende oplossingen samen met inwoners en ondernemers.

Om de leefbaarheid te waarborgen, is het bij elke ontwikkeling in de fysieke leefomgeving, groot of klein, noodzakelijk om de verkeerseffecten te beoordelen. Verkeersproblemen die ontstaan door een nieuwe ontwikkeling moeten in kaart worden gebracht. Het uitgangspunt is dat elke ontwikkeling in de fysieke leefomgeving zelf voorziet in voldoende parkeerruimte en dat de verkeerseffecten onderzocht worden.

In 2040 willen we het energiegebruik in verkeer en vervoer met 60% verminderen ten opzichte van 2007. Daarom blijven we werken aan oplaadpunten voor elektrische auto's en onderzoeken we of energieopwekking met infrastructuur gecombineerd kan worden met circulair bouwen van wegen.

Voetganger

De voetganger heeft prioriteit binnen de centrum- en woongebieden, waar we streven naar een toegankelijke, veilige en voetgangersvriendelijke omgeving. Speciale aandacht hebben we voor veilige oversteken van doorgaande wegen op schoolroutes, de directe omgeving van de scholen en zorgvoorzieningen.

In het buitengebied bieden we een groot netwerk van recreatieve, onverharde wandelpaden. Recreatieve routes maken onderdeel uit van een regionaal netwerk en zijn onmisbaar voor recreatie en toerisme in en rondom Bladel. De routes zijn gekoppeld aan landschappelijk waardevolle gebieden en zijn van hoge kwaliteit. De fiets- en voetpaden en paden voor MTB, ruiters en menners zijn multifunctioneel en goed begaanbaar.

Fiets

De fiets is een gezond en duurzaam alternatief voor de auto en draagt bij aan de leefbaarheid. Daarom geven we de fiets een prominentere plaats in het straatbeeld en maken we keuzes die het fietsgebruik bevorderen, soms ten koste van de auto. We investeren de komende jaren in het stimuleren van fietsgebruik door te zorgen voor verkeersveilige infrastructuur, brede fietsvoorzieningen, gladheidsbestrijding en sociale veiligheid.

Snelle en directe fietsroutes zijn belangrijk. Voor verbinding met het stedelijk gebied sluiten we aan bij de ambities van de Kempische mobiliteitsstrategie en zetten we in op het realiseren van een snelle fietsverbinding tussen Reusel-De Mierden via Veldhoven tot aan station Eindhoven Centraal. Voor de verbinding bij de Europalaan zetten we in op een fietstunnel onder de N284. Daarnaast gaan we voor een directe fietsverbinding van Hapert naar Bladel ten zuiden van de N284 en van het Kempisch Bedrijvenpark naar Hapert met aansluiting op de snelfietsroute. Bladel beschikt over een goed fietsroutenetwerk. Dit willen we verbeteren door een fietspad te realiseren langs het Dominépad van Hoogeloon richting Duizel en langs het Broekenseind richting Knegsel.

Openbaar vervoer

We willen het gebruik van het openbaar vervoer stimuleren. We maken ons hard voor een sterke hoogwaardige openbaarvervoer-as van Bladel naar Eindhoven en een snelle verbinding met een vlotte overstap in Reusel richting Tilburg en Turnhout (België). We gaan voor hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) middels een sneldienst op de N284 van Reusel via de mobiliteitshub de Kempen (Eersel) naar Eindhoven. De verbinding is snel en comfortabel. De HOV-lijn krijgt een nieuwe halte ter hoogte van Lange Trekken en doet ook het KBP aan. Daarnaast voorzien we in een reguliere busverbinding via de N284 richting Duizel, Eersel en mobiliteitshub de Kempen naar het stedelijk gebied van Eindhoven. Tot slot gaan we voor kleinschalig openbaar vervoer voor de kleine kernen zoals buurtbus met een flexibele route en dienstverlening welke direct aansluiten op de OV-as en/of de mobiliteitshub de Kempen.

Gemotoriseerd verkeer

De gemeente Bladel ontsluit via de N284 op de A67. De A67 verbindt Bladel met Antwerpen, Veldhoven, Eindhoven en de A2. De kernen Hapert en Bladel grenzen direct aan de N284 welke een belangrijke verbinding vormt richting Eindhoven en Tilburg. De route naar Tilburg loopt via de kern Reusel en de N269. Deze wegen bevinden zich buiten de bebouwde kom. De maximumsnelheid op deze zogenaamde gebiedsontsluitingswegen is 80km/uur.

Het wensbeeld binnen de bebouwde kom, is dat er een maximum snelheid van 30km/uur gaat gelden. Binnen de bebouwde kom zijn er ook gebiedsontsluitingswegen, waar de maximumsnelheid 50km/uur is en vrijliggende fietspaden aanwezig zijn. De wegen op industrie- en bedrijventerreinen kennen een vaste maximum snelheid van 50km/uur. Buiten de bebouwde kom geldt een maximumsnelheid van 60km/uur op ontsluitingswegen.

Parkeren hoort ook bij goede bereikbaarheid. In beginsel maken we hiervoor gebruik van de meest actuele CROW-parkeernormen, maar we kijken kritisch naar huidige en toekomstige parkeermogelijkheden. We willen de openbare ruimte minder verharden. De volledige parkeerbehoefte faciliteren door het aanleggen van parkeerplaatsen volgens een norm is niet altijd gewenst en mag zeker niet ten koste gaan van groen. We gaan flexibel om met parkeernormen door de mogelijkheid te bieden om er van af te wijken wanneer er binnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kansen zijn voor innovatieve oplossingen.

3.5 Natuur en klimaat

Ontwikkelingen

Het klimaat verandert en veroorzaakt meer extreme weeromstandigheden. Ons stedelijk watersysteem is vaak niet voorbereid op natte winters of zware zomerbuien. Door te veel verharding kan regenwater bij hevige buien niet goed wegstromen en infiltreren. Dat kan leiden tot onveilige situaties zoals onbegaanbare wegen, stroomuitval en wateroverlast in woningen en op akkers. Vervuild water kan via het riool in oppervlaktewater terechtkomen. In combinatie met hoge temperaturen kan dit de waterkwaliteit verslechteren, biodiversiteit verminderen en vissterfte veroorzaken. Op termijn kan een tekort aan schoon grondwater ook het drinkwaterwingebied in Vessem beïnvloeden. Langdurige droogte zorgt ervoor dat het grondwaterpeil snel daalt, waardoor natuur, tuinen en gewassen niet genoeg water krijgen. Klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de gezondheid, zoals hittestress. Hoge temperaturen kunnen leiden tot uitdroging, hitte-uitputting en zelfs hitteberoertes. Bovendien voelen mensen zich tijdens hitte vaker eenzaam. Groene openbare ruimtes bevorderen ontmoetingen, beweging, en dragen bij aan het welzijn.

Om de effecten van klimaatverandering te beperken, moet ons energiesysteem worden aangepast. Door de energietransitie kampt Bladel met netcongestie, waardoor bedrijven op het Kempisch Bedrijven Park geen zonnepanelen kunnen aansluiten en grootverbruik-aansluitingen kunnen krijgen. Hoewel er nog ruimte is voor woningverduurzaming, overschrijden nieuwe grootschalige projecten de netcapaciteit.

De natuur in Bladel staat ook onder druk door de uitbreiding van luchthaven Eindhoven, verstedelijking, en toenemende recreatie. De luchthaven veroorzaakt meer geluidsoverlast en luchtvervuiling, wat schadelijk is voor flora en fauna. Verstedelijking leidt tot meer verharding, waardoor natuurlijke habitats verdwijnen en de biodiversiteit verder afneemt. Recreatie in natuurgebieden kan kwetsbare ecosystemen en het natuurlijke evenwicht verstoren.

Opgaven

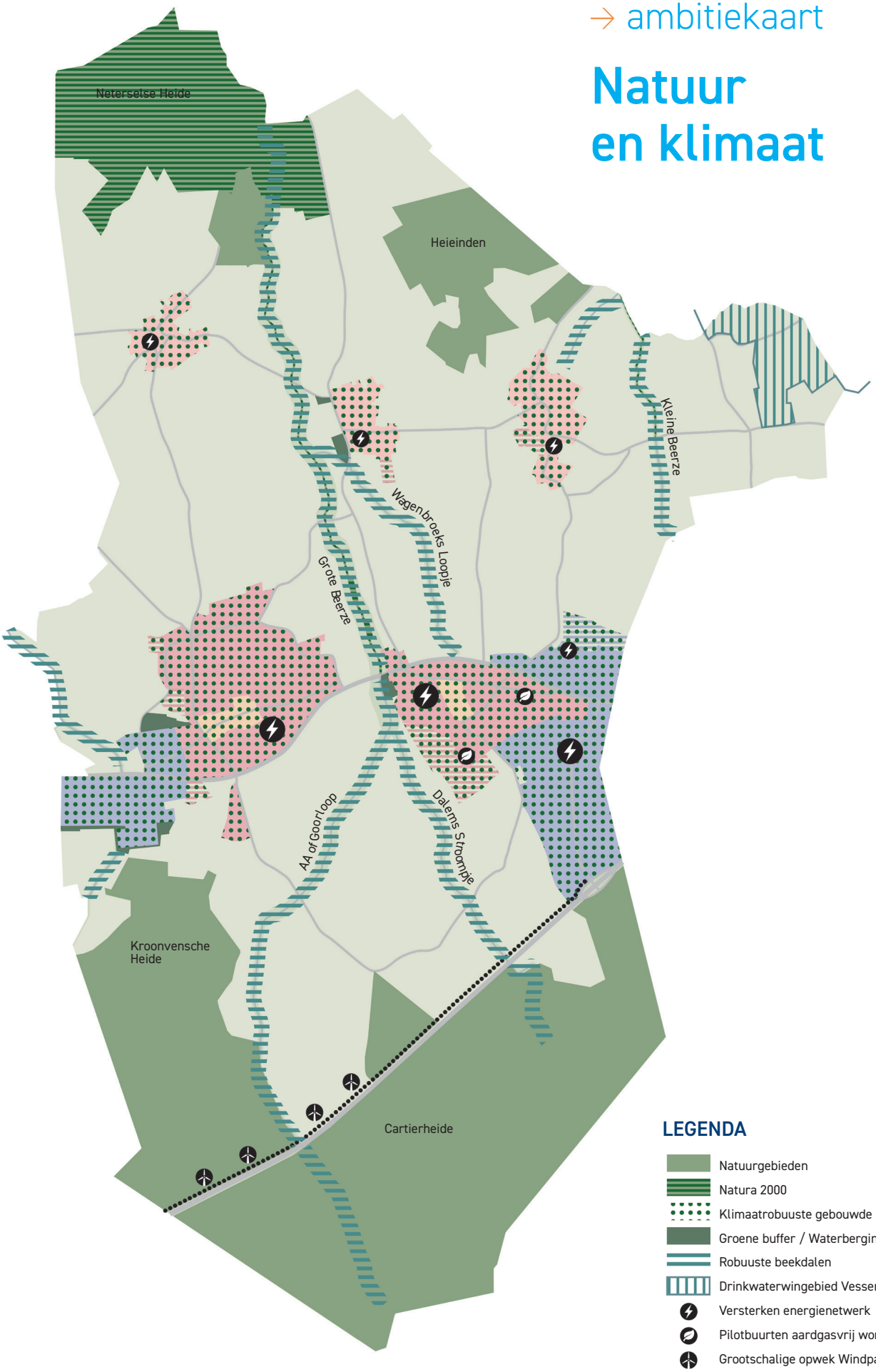
Het omgaan met de effecten van het veranderende klimaat op onze natuur en onze leefomgeving.

ONZE AMBITIES

- De emissie van CO_2 is in 2030 met 49% afgenomen ten opzichte van 1990 en in 2050 met minstens 95%.
- Emissies van schadelijke stoffen voor mens en milieu via lucht, bodem en water nemen af.
- We versterken de kwaliteit en hoeveelheid groen en gaan het verlies van biodiversiteit en genetische diversiteit tegen.
- Bladel is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust.

→ ambitiekaart

Natuur en klimaat

Afbeelding 11 Ambitiekaart natuur en klimaat

Klimaatmitigatie

De gemeente Bladel werkt hard aan een duurzame toekomst. De Klimaatwet en het Klimaatakkoord hebben gezorgd voor concrete doelen. Zo streeft de gemeente Bladel ernaar om in 2030 de CO_2-uitstoot met 49% te hebben verminderd en om in 2050 aardgasvrij te zijn. De energietransitie richt zich op het beperken van het gebruik van fossiele grondstoffen en het bevorderen van schone energie.

Samen met onze uitvoeringspartners hebben we een programma opgesteld met maatregelen voor de komende jaren. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd: We dragen bij aan de landelijke klimaatopgave, rekening houdend met lokale kansen en beperkingen. We werken samen met inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. De stroomproductie wordt meer afhankelijk van grillig weer, wat vraagt om een flexibel energiesysteem dat zorgt dat vraag en aanbod matchen. Opslag en andere slimme oplossingen zijn daarvoor essentieel. We hanteren de 'Constructieve zonneladder' van de Nederlandse Milieufederaties bij het maken van keuzes voor de opwekking van energie, waarbij opwekking op daken voorrang krijgt. Omdat het aantal vervoersbewegingen in de komende jaren kan stijgen, moedigen we inwoners aan om niet-fossiele alternatieven te gebruiken. We zetten in op grootschalige opwekking van duurzame energie vanuit twee concrete projecten: windenergie vanuit Windpark de Pals en zonne-energie vanuit Ecozone A67. Het benutten van zonnevelden en windmolens mag niet ten koste gaan van initiatieven op daken, en nieuwe initiatieven worden overwogen na 2025. Deze uitgangspunten vormen de basis voor het aanbod van onze gemeente in de Regionale Energiestrategie. We werken actief mee aan pilotprojecten die oplossingen kunnen bieden voor de netcongestieproblematiek.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is van groot belang voor de leefbaarheid en vitaliteit van de inwoners van de gemeente Bladel. Klimaatverandering leidt tot extremer weer, met hittestress, droogte en waterschade als gevolg. Het nemen van maatregelen verhoogt de veerkracht van de fysieke leefomgeving waardoor de veiligheid van Bladel en haar (kwetsbare) inwoners bij extreme weersomstandigheden wordt verbeterd. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat hoofdwegen ook bij extreme neerslag toegankelijk blijven voor hulpdiensten en vitale voorzieningen beschermd worden. Naast het waarborgen van de publieke veiligheid, beperken we met klimaatadaptatiemaatregelen potentiële schades aan infrastructuur, natuur en gebouwen. Om in 2050 klimaatadaptief te zijn, werken we aan het aanpassen van onze omgeving aan klimaatverandering, met een hoog ambitieniveau.

We laten water en bodem leidend zijn in ons beleid. We proberen water zoveel mogelijk vast te houden waar het valt en houden schoon water schoon. Dit betekent dat nieuwbouwontwikkelingen rekening houden met toekomstige (extreme) neerslagpatronen. Daarnaast richten we hoger gelegen gronden in het beekdal en klimaatbuffers langs dorpskernen in om ruimte te bieden aan overtollig regenwater, zodat het water wordt vastgehouden en teruggegeven aan de bodem. Hierdoor zullen de hoger gelegen gronden minder snel verdrogen en wordt de piekafvoer naar lager gelegen dorpskernen en landbouwpercelen verminderd bij hevige regenval, wat de wateroverlast vermindert. Afwenteling van water vanuit het bebouwde gebied naar het buitengebied wordt daarmee zoveel mogelijk beperkt. Door het afkoppelen van regenwater van het rioolsysteem richting de RWZI zal de vuilwateroverstort minder vaak lozen op het oppervlaktewater, wat bijdraagt aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelen onder de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De gemeente geeft het goede voorbeeld. Binnen het bebouwd gebied passen we de openbare ruimte aan zodat groenstroken, bosschages en parken meer water kunnen opvangen. We bouwen aan een flexibel riool- en watersysteem met IT-riolen, het trapsgewijs vasthouden van water in het vuil- en regenwaterriool en creëren van ruimte voor water in wadi's, retenties en klimaatbuffers. Ook creëren we meer schaduw met bomen, struiken en planten om het warmere weer het hoofd te bieden. We investeren in klimaatbestendig eigen vastgoed en stimuleren scholen en bedrijven om klimaatmaatregelen te treffen. Ook betrekken we inwoners actief bij het klimaatadaptief maken van de omgeving. Op het platform Blauwgroen Bladel delen we tips, inspiratie en acties over wat inwoners zelf kunnen doen. In het buitengebied krijgen onze bos- en natuurpercelen een dubbele functie voor ecologie en waterhuishouding. Waar mogelijk combineren we waterberging met recreatie, landschapsontwikkeling en versterking van de woonomgeving. We zetten in op het efficiënt (her)gebruiken van (hemel)water, bijvoorbeeld voor de beregening van gewassen of bedrijfsprocessen. Schoon grond- en drinkwater is een belangrijk goed en hier gaan we slim mee om.

Robuuste en veerkrachtige natuur

De gemeente wil graag de kwaliteit en kwantiteit van het groen (bomen, struiken, etc.) verbeteren en de biodiversiteit binnen de gemeente behouden en waar mogelijk versterken. Dit omvat het bevorderen van een gevarieerde inheemse beplanting, het creëren van ecologische verbindingen en het ontwikkelen van meer delen productiebos richting natuurbos.

We streven naar een sterke en veerkrachtige natuur die niet alleen bijdraagt aan de biodiversiteit, maar ook bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering en bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners. Natuur is niet alleen belangrijk in het buitengebied, maar speelt ook een waardevolle rol binnen het bebouwde gebied. Daarom willen we particuliere initiatieven stimuleren en ondersteunen, omdat een groot deel van het groen en de grond in bebouwd gebied in handen is van particulieren. Door de krachten te bundelen met bewoners en hen te voorzien van de juiste middelen en kennis, kunnen we gezamenlijk bijdragen aan het behoud en de verbetering van onze natuurlijke omgeving.

3.6 Transitie agrarische sector

Ontwikkelingen

In het buitengebied is een verandering gaande. In de grondgebonden agrarische sectoren is de behoefte om grond aan het bedrijf te binden in de afgelopen jaren sterk toegenomen. De ontwikkeling van bedrijven in zowel de melkveehouderij als de akkerbouw hangt nauw samen met een sterke mate van grondgebondenheid. Voor melkveehouders geldt dat ze afhankelijk zijn van fosfaatrechten, verantwoord bemesten van land, en het telen van voldoende ruwvoer.
Voor akkerbouwers geldt dat een gezonde bodem voldoende vruchtrotatiemogelijkheden vraagt. Door de toenemende vraag stegen de grondprijzen in de afgelopen jaren fors; zowel voor aankoop als voor pacht. De concurrentie komt niet alleen van andere boeren, maar ook van stedelijke en recreatieve ontwikkelingen, waardoor landbouwgrond een andere bestemming krijgt. Sinds 2000 is meer dan 5% van de landbouwgrond in de gemeente Bladel omgezet naar bebouwd, semi-bebouwd en recreatieterrein.

De veehouderijsector is momenteel in transitie, een proces dat de komende jaren door zal gaan. Sinds 2000 is het aantal veehouderijen in de gemeente Bladel met ruim 60% gedaald. We zien het aantal vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's) groeien. Het buitengebied biedt ruimte voor ontwikkeling van nieuwe (innovatieve) concepten. Deze transitie draagt bij aan de identiteit van onze gemeente en de economische positie van de Kempen.

Opgaven

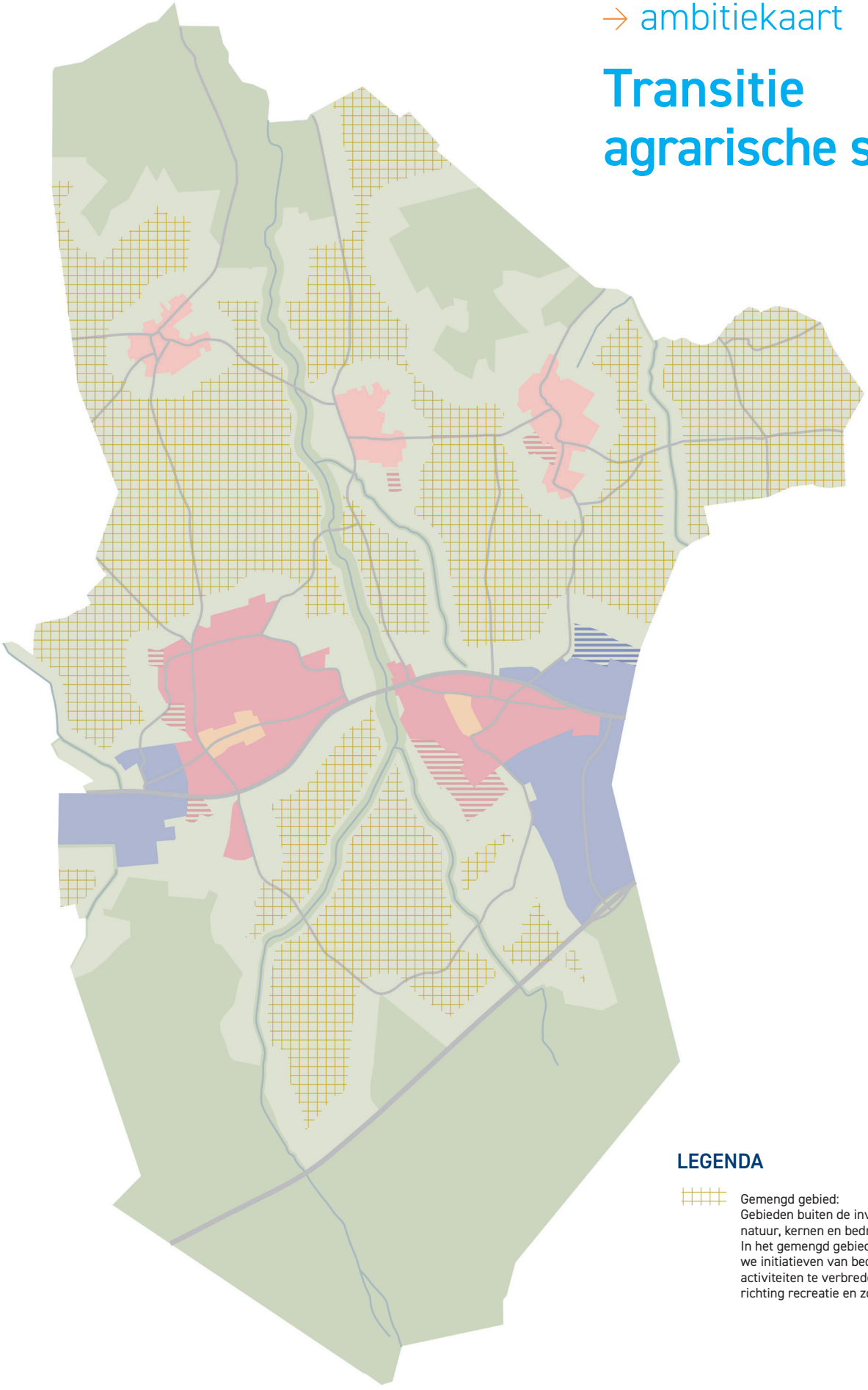
Het vitaal houden van onze agrarische sector.

ONZE AMBITIES

- We stimuleren duurzame en toekomstbestendige grondgebonden landbouw en geven ruimte voor initiatieven die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige producten en voordelen opleveren voor milieu, natuur, landschap, gezondheid en/of klimaat.
- We bieden ruimte voor nieuwe en innovatieve concepten in de veehouderijsector en helpen bij het creëren van meer arbeidsplaatsen.
- We streven naar een goed woon- en leefklimaat in het buitengebied. Onder een goed woon- en leefklimaat wordt in ieder geval geen overbelasting op het gebied van emissies of een negatieve beleving verstaan.
- We streven een goed (agrarisch) ondernemersklimaat in het buitengebied na, zodat een gezonde bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft in balans met de omgeving.
- We willen de gezondheidsrisico's van veehouderij beperken. De emissies van stoffen vanuit de veehouderij die de gezondheid nadelig kunnen beïnvloeden mogen gemeente breed niet toenemen.

→ ambitiekaart

Transitie agrarische sector

Afbeelding 12 Ambitiekaart transitie agrarische sector

Grondgebonden landbouw

De gemeente wil de agrobiodiversiteit in het buitengebied vergroten en streeft naar een optimale bodemkwaliteit. Dit door een goede balans tussen verschillende functies te realiseren in het buitengebied. Er zijn op dit moment verschillende ontwikkelingen gaande die invloed hebben over de grondverdeling- en posities. Zo worden overgangen tussen natuur en agrarisch gebied zachter om, onder andere, natuur- en waterkwaliteit te verbeteren. Ontwikkelingen die op dit moment spelen zijn de realisatie van Natuur Netwerk Brabant, beekherstel, behoefte aan agrarische structuurversterking, gemeentelijke ambitie voor het terugdringen van chemiegebruik en vermindering van (o.a. agrarisch gerelateerde) verkeersdruk in natuurgebieden. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid voor een kavelruilproject om deze doelen efficiënt te bereiken.

Veehouderij

De veehouderijsector is in transitie en zal dit de komende jaren blijven. Sinds 2000 is het aantal veehouderijen in de gemeente Bladel met ruim 60% gedaald, terwijl het aantal dieren (melkvee, overige rundvee, varkens en kippen) met circa 8% is gedaald. Dit betekent dat per bedrijf steeds meer dieren worden gehouden. Dat is in lijn met landelijke trends. De verwachting is dat nog veel van de veehouderijen in de komende jaren zullen verdwijnen door het gebrek aan opvolgers en verscherpte regelgeving met betrekking tot milieu en dierwelzijn.

De geur van veehouderijen kan hinderlijk zijn en de gezondheid beïnvloeden. Sinds 2024 is de Omgevingswet van kracht, waarbij de voormalige wetgeving omtrent geurhinder is komen te vervallen. Deze nieuwe wet biedt gemeenten de bevoegdheid om binnen vastgestelde normen maatwerk geurnormen vast te stellen. De gemeente Bladel maakt gebruik van deze mogelijkheid door strengere normen te hanteren voor het binnengebied dan voor het buitengebied. Op deze manier wordt ruimte geboden aan bedrijfsprocessen, terwijl de risico's op hinder en gezondheidseffecten worden beperkt. Voor de beoordeling van een goed woon- en leefklimaat sluiten we aan bij de omgekeerde werking van de provinciale omgevingsverordening.

Ontwikkelmogelijkheden

De vele agrarische bedrijven in het buitengebied van de gemeente Bladel leveren een belangrijke bijdrage aan de economie en leefbaarheid. Ook in de toekomst zijn deze agrarische activiteiten binnen de gemeente van belang. De wet- en regelgeving voor de agrarische sector verandert voortdurend, wat het voortbestaan van sommige bedrijven in gevaar brengt. De gemeente faciliteert waar mogelijk initiatieven van bedrijven om hun activiteiten te verbreden, bijvoorbeeld richting recreatie en zorg.

We streven naar ondernemingen in het buitengebied, waarbij kringlopen zoveel als mogelijk op bedrijfsniveau gesloten worden en hernieuwbare energie wordt opgewekt. We vinden het belangrijk dat ook de veehouderij maatschappelijk verantwoord onderneemt en ambitieuze doelen nastreeft op het gebied van dierenwelzijn, duurzame energieopwekking, klimaatadaptatie, leefbaarheid en de landschapskwaliteit met zo min mogelijk risico's voor de volksgezondheid.

Het gebied buiten een afstand van 250 meter tot de kernen, bedrijventerreinen en natuurgebieden geldt als gemengd gebied. In het gemengd gebied bestaat meer ontwikkelingsruimte voor diverse activiteiten naast elkaar, zowel voor veehouderijbedrijven, recreatieve bedrijven, wonen als overige functies. Uitbreiding en/of wijziging van een veehouderijbedrijf wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt. Door woningbouwontwikkeling aan de randen van de kernen wordt het gemengd gebied kleiner.

We streven naar een goede ruimtelijke ordening waarbij sprake is van een juiste balans tussen groene en rode ontwikkelingen. Kwaliteitsverbetering is een randvoorwaarde bij een nieuwe ontwikkeling in het buitengebied, zoals ontstening waar mogelijk en een goede landschappelijke inpassing.

Gebiedsgerichte aanpak

De transformatie van het landelijk gebied is een grote opgave en staat aan de vooravond van ingrijpende veranderingen. De natuur en waterkwaliteit staan onder druk en het klimaat verandert. Vraagstukken rond klimaat, natuur, water en landbouw zijn nauw met elkaar verbonden. In het landelijk gebied werken overheden, natuurorganisaties, boeren, recreatieondernemers en bewoners samen om de klimaatbestendigheid en toekomstbestendigheid van de verschillende functies in het gebied te versterken. Het is essentieel om gezamenlijk te zoeken naar slimme oplossingen die bijdragen aan een sterkere natuur, voldoende water van goede kwaliteit, een gezonde bodem en een duurzame landbouw. De draagkracht van het water- en bodemsysteem wordt hierbij leidend voor het landgebruik in het buitengebied. Dit is het uitgangspunt van de zogenaamde Groenblauwe gebiedsgerichte aanpak.

De benodigde veranderingen hebben invloed op de fysieke ruimte, de regionale en lokale economie en de sociale samenhang op het platteland. De transitie van het buitengebied zal, binnen de beperkte ruimte die beschikbaar is, ook spanningen veroorzaken tussen verschillende belanghebbenden en het maken van keuzes noodzakelijk maken. Het ontzien van bepaalde gebieden betekent intensiever gebruik van andere gebieden. Tegelijkertijd biedt een goede inrichting van het platteland kansen voor nieuwe economische mogelijkheden, functiecombinaties, verduurzaming, versterking van de identiteit van het gebied en daarmee verbetering van de leefomgeving. Bij het ontwikkelen van een gebiedsvisie staat het herstel van het ecosysteem centraal, met als doel de leefbaarheid te verbeteren, waarbij een lange-termijn economisch perspectief voor de landbouw de basis vormt. Wat nodig is om dit perspectief te realiseren, wordt uitgewerkt in de beoogde gebiedsvisie. Zonder een succesvolle transitie van de landbouw in het landelijk gebied, zijn de natuur-, water- en klimaatdoelstellingen niet haalbaar.

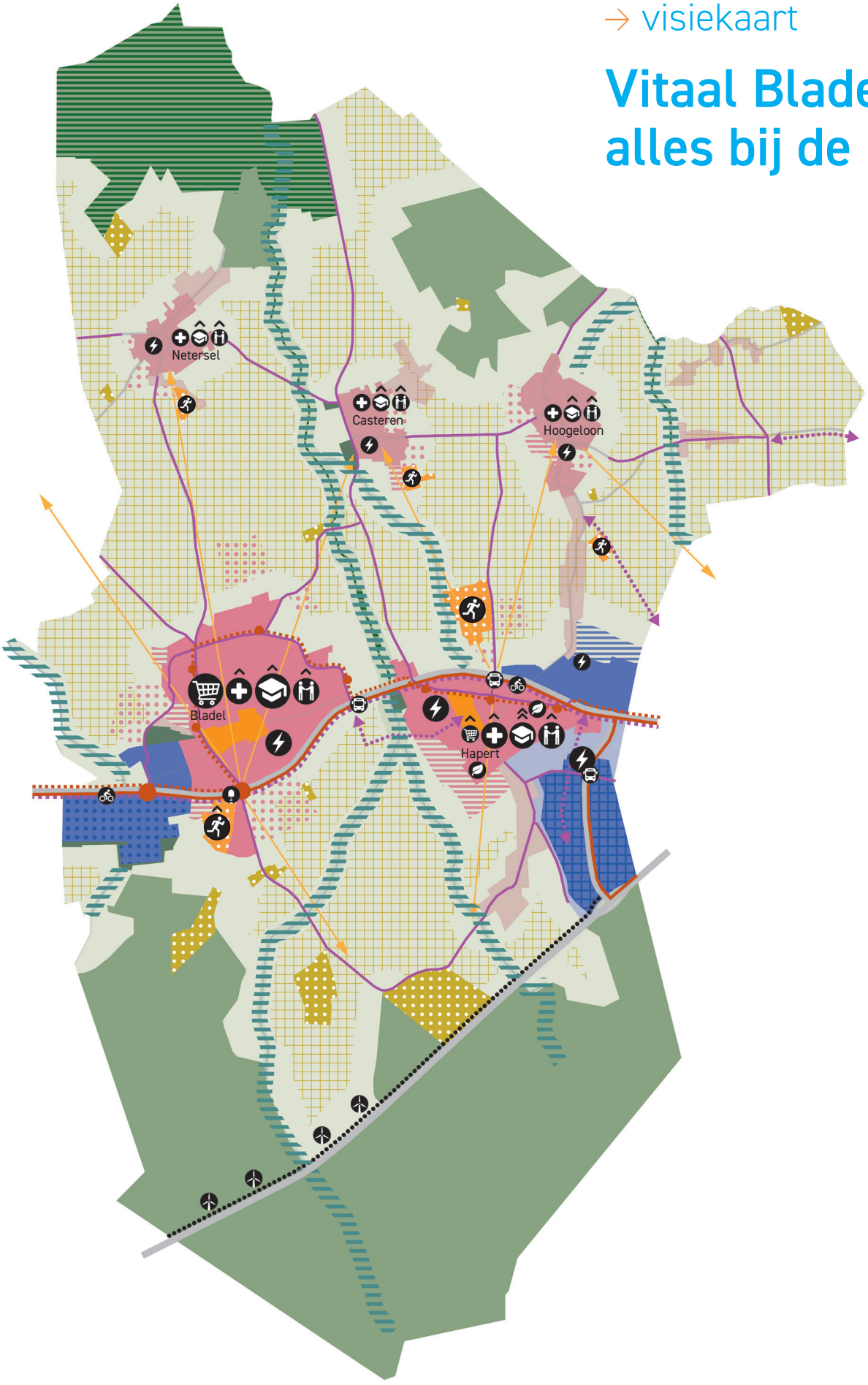
3.7 Vitaal Bladel, alles bij de hand

We werken aan een **hoog voorzieningenniveau** vooral op het gebied van zorg en welzijn en aan **een divers woningaanbod, aansluitend bij de veranderende behoefte** door nieuwbouw en transformatie. We maken onze **bedrijventerreinen toekomstbestendig** door in te zetten op verduurzaming en vergroening. We houden onze **dorpen bereikbaar** en zetten daarbij vooral in op de fiets en het openbaar vervoer. We zorgen ervoor dat onze gemeente **klimaatadaptief** is en **vergroend** wordt waar mogelijk. Toekomstbestendige landbouw en veehouderij zorgen voor een **vitaal landelijk gebied**.

→ visiekaart

Vitaal Bladel, alles bij de hand

Afbeelding 13 Visiekaart omgevingsvisie Bladel 2040

Uitgangspunten per deelgebied

4.

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten per deelgebied beschreven. Een gebiedsgerichte aanpak stimuleert een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. Er zijn algemene uitgangspunten die voor de gehele gemeente van toepassing zijn. Deze algemene uitgangspunten worden hier opgesomd. Veel van de uitgangspunten zijn op regionaal niveau vastgesteld, bijvoorbeeld door regionaal beleid van de samenwerkende Kempengemeenten of Metropoolregio Eindhoven.

Regionale uitgangspunten

- In 2040 heeft de Kempen een woningvoorraad die goed aansluit bij de vraag en zijn de woningen duurzaam, in een dorpse groene leefomgeving.
- We vergroten het aantal betaalbare koop- en huurwoningen. Minimaal 67% van de totale woningbouwopgave wordt in het betaalbare segment gerealiseerd, met minimaal 30% sociale huur bij grote nieuwbouwprojecten (>10 woningen).
- We zetten in op meer levensloopbestendige woningen, zowel in nieuwbouw als bestaande voorraad.
- We verbeteren het woon- en leefklimaat in de Kempen door betere bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelvoorzieningen en beperking van verkeersoverlast in woongebieden. We hebben hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving.
- We vergroten de woonmogelijkheden voor buitenlandse werknemers, met een evenwichtige spreiding over de regio, passend bij de draagkracht van wijk en dorp.
- In 2040 is de Kempen nog sterker verbonden met het ecosysteem van Brainport, door ruimte te bieden aan de kwalitatieve ontwikkeling van werklocaties voor bedrijven die van toegevoegde waarde zijn voor Brainport.
- We streven naar het blijvend functioneren van het hoofdwegennet dat cruciaal is voor de economische positie van de Kempen. Dit omvat de doorstroming van de A67, N284 en N397 en de aansluiting van de N69. We optimaliseren de belangrijke toegangswegen tot de Kempen.
- In 2040 is de Kempen beter bereikbaar en is de mobiliteit duurzamer door slimme en innovatieve oplossingen.
- We werken aan een circulaire economie waarin producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten blijven, en waarde wordt gecreëerd uit afvalstromen.
- De Brabantse Kempen is in 2026 een toeristische- en recreatief onderscheidende regio met grote naamsbekendheid in Nederland, België en Duitsland. Door vernieuwende producten voor de belangrijkste doelgroepen aan te bieden, weten we steeds meer bezoekers aan ons te binden.
- We versterken landschap, natuur en de verbinding tussen stad en platteland met ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie. Zowel het stedelijk als het landelijk gebied dragen hieraan bij.
- De Regionale Energiestrategie (RES) van Metropool Regio Eindhoven (MRE) heeft als doel in 2030 2 Twh aan duurzame energie op te wekken.

Lokale uitgangspunten

- We zien in de gemeente Bladel ruimte voor groei van het aantal inwoners, met instroom van buitenaf.
- We stimuleren en faciliteren omvorming en transformatie van bestaande gebouwen en de woningvoorraad naar courante woonvormen, zoals huurwoningen en woonruimte voor één- en tweepersoonshuishoudens.
- We stellen de eis dat een woningbouwplan minimaal dient te voorzien in 20% groen. Bij grotere ontwikkelingen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.
- We zorgen ervoor dat inwoners met een zorgvraag zo lang als redelijkerwijs mogelijk is in de eigen woonomgeving kunnen blijven wonen.
- We behouden een representatief deel van het Bladelse erfgoed door het actief stimuleren en ondersteunen van instandhouding en beheer.
- We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk gemeentelijke gebouwen en voorzieningen verduurzaamd zijn.
- We sluiten ons aan bij de ambitie van het Nationaal Klimaatakkoord om in 2030 49% minder CO_2 uit te stoten ten opzichte van 1990.
- Bladel is in 2050 Klimaatbestendig en waterrobuust.

Centrumgebieden

→ aantrekkelijke verblijfsgebieden

4.2 Centrumgebieden

De centra van Hapert en Bladel vormen de centrumgebieden van onze gemeente. Ze spelen een belangrijke rol voor de dagelijkse boodschappen en detailhandel en dienen als ontmoetingsplekken voor sociale activiteiten. Bladel heeft een uitgebreid winkelgebied met een regionale functie, terwijl het centrum van Hapert vooral gericht is op dagelijkse boodschappen. In beide centra hebben de multifunctionele accommodaties (MFA's) een belangrijke aantrekkingsfunctie. De voorzieningen zijn goed bereikbaar per auto en fiets, maar minder goed met het openbaar vervoer. Verkeer en parkeren nemen nu in de veel ruimte in beslag, waardoor er minder ruimte is voor groen in de centra.

We streven ernaar de centra aantrekkelijk en sfeervol te houden én te versterken. We geven ruimte aan ondernemerschap en ondersteunen zowel commerciële als maatschappelijke activiteiten. Daarnaast willen we ontmoeting in de centra nog meer stimuleren. Door de centra te vergroenen en meer ruimte te geven aan verblijfsplekken en langzaam verkeer, maken we de winkelcentra veiliger, aangenamer en aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers. Bij de ontwikkeling van woningen in het centrumgebied hebben we meer aandacht voor senioren en kleine huishoudens.
In 2025 opent in Bladel de nieuwe MFA "Bruis". Ook voor het gebied rond de Posthof en de Varkensmarkt zijn plannen, met een supermarkt, appartementen en een ondergrondse parkeergarage. In Hapert is in 2022 de nieuwe MFA "Hart van Hapert", geopend. Het oude schoolgebouw van Het Palet wordt gesloopt voor nieuwe ontwikkelingen. Er komt een nieuw dorpsplein met daaromheen woningen en een plint met buitenhoreca. De MFA krijgt een extra entree vanaf dit nieuwe plein.

Uitgangspunten centrumgebieden

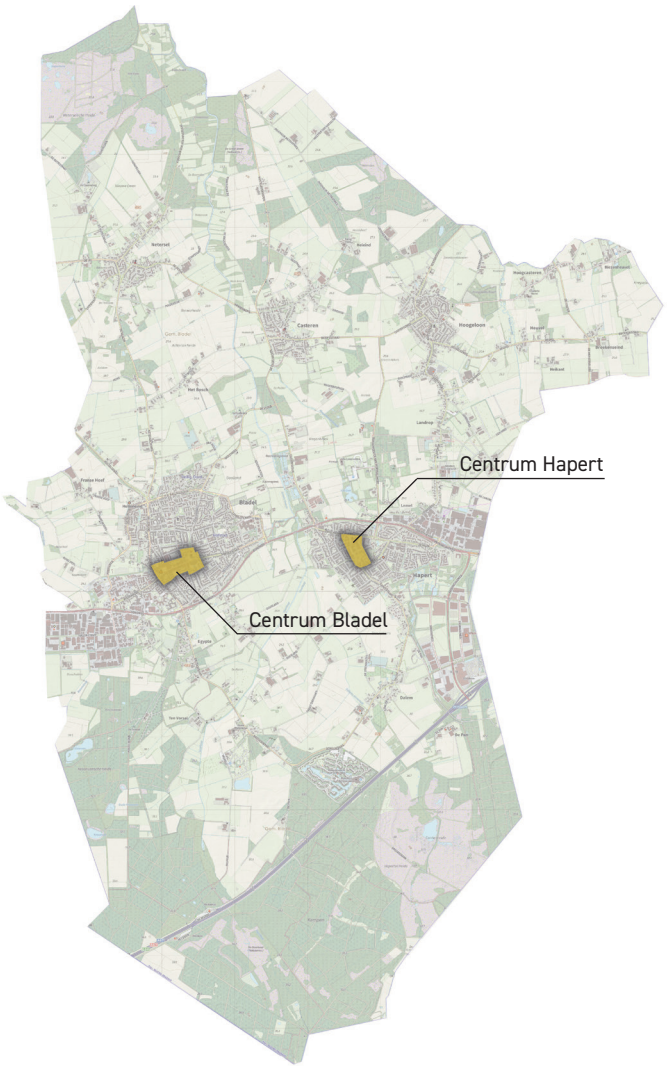
- We streven naar een excellent voorzieningenniveau voor de inwoners van de regio.
- We zorgen voor levendige centra door een goede verdeling van winkelen, recreatie, zorg en wonen.
- We bieden een goed vestigingsklimaat voor ondernemers en stimuleren de omvorming van locaties met weinig potentie.
- Om winkelverkeer te stimuleren, vestigen we supermarkten in het centrum.
- We clusteren winkels in bestaande centra. Nieuwe detailhandel moet passen bij het verzorgingsgebied en kwaliteit toevoegen.
- In elke kern is een gemeenschapshuis aanwezig.
- We streven naar een gevarieerd woningaanbod in een hoge dichtheid, waarbij ook gestapelde bouw noodzakelijk is. We hebben extra aandacht voor senioren en kleine huishoudens.
- We maken het groen in de centra beter zichtbaar en voelbaar, om de aantrekkelijkheid te vergroten en hittestress te verminderen.
- Bij nieuwbouw en herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met netcongestie en de ruimtelijke gevolgen van elektrificatie.

Uitgangspunten centrum Bladel

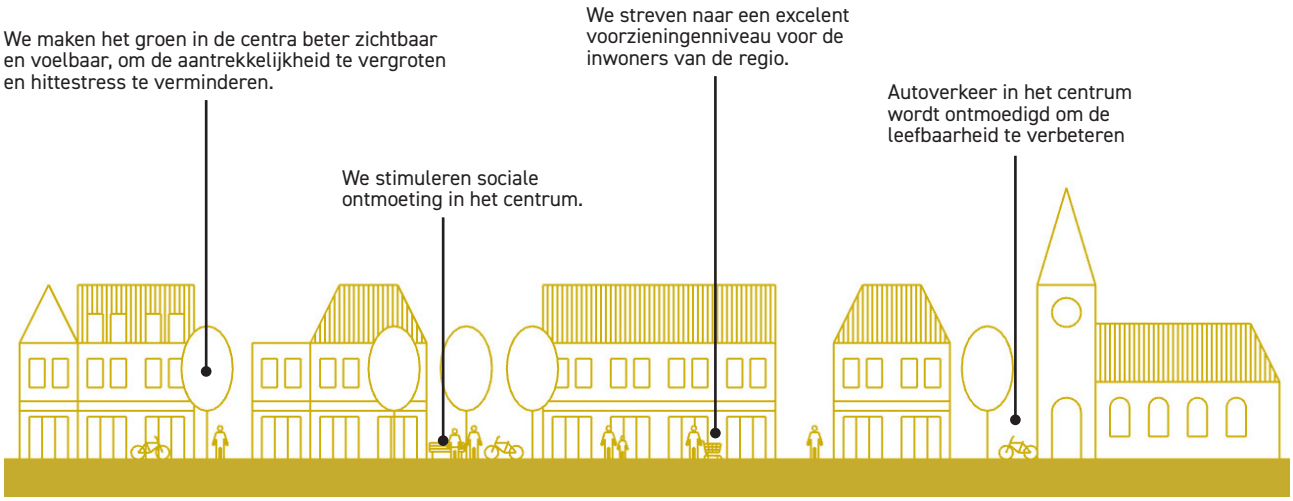
- We willen een aantrekkelijk, sfeervol en bereikbaar winkelcentrum creëren voor de regio, met een goede balans tussen landelijke ketenfilialen en lokale ondernemers.
- We bieden ruimte voor start-ups, pop-up winkels en nieuwe typen retail.
- We nodigen bedrijven, lokale ondernemers (agrariërs) en onderwijsinstellingen uit om zichzelf in het centrum te presenteren en hun producten of diensten aan te bieden.
- Autoverkeer in het centrum wordt ontmoedigd om de leefbaarheid te verbeteren.

Uitgangspunten centrum Hapert

- We willen een centrum waar inwoners terecht kunnen voor hun dagelijkse boodschappen.
- We stimuleren ondernemerschap en vitaliteit van het dorp door ruimte te bieden voor commerciële activiteiten in het hart van het centrum.
- We verbeteren de verkeersveiligheid, met een kritische blik op de rol van autoverkeer.
- We creëren een aantrekkelijk dorpsplein met buitenhoreca en nieuwe functies rondom het plein.

Afbeelding 14 Centrumgebieden

Afbeelding 15 Uitgangspunten centrumgebieden

Grote kernen

→ levendige dorpen

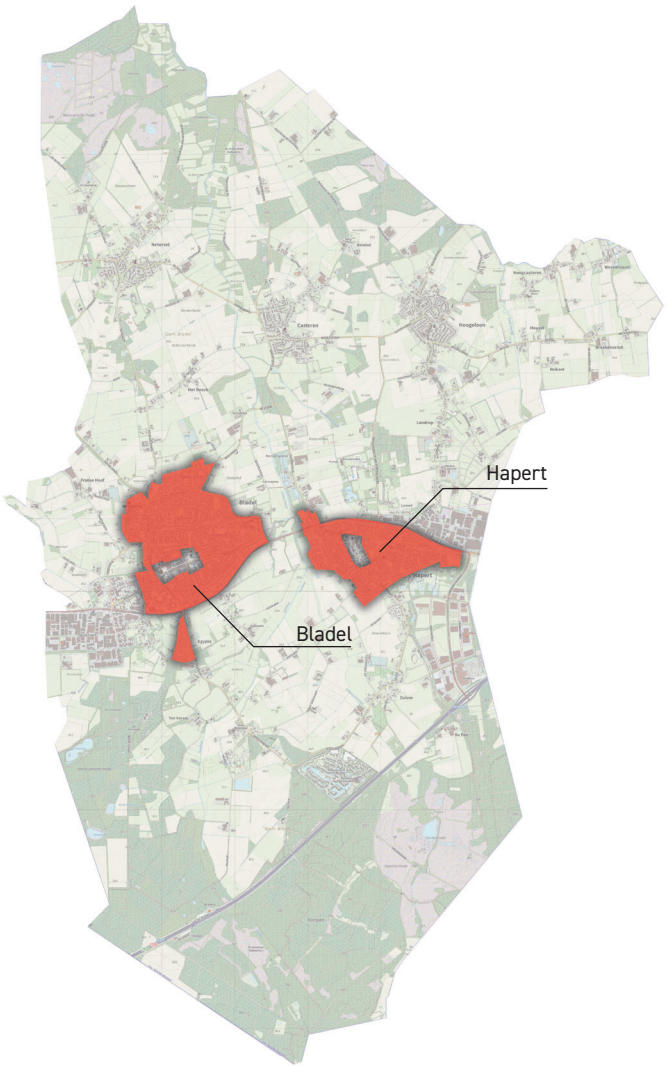
4.3 Grote kernen

De meeste inwoners van onze gemeente wonen in de kernen Bladel (ruim 10.000 inwoners) en Hapert (ruim 5.600 inwoners). De dorpen maken deel uit van een regionale bebouwingsstructuur die zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld langs de N284. Bladel en Hapert hebben een meer stedelijk karakter dan de kleine kernen, met veel woningbouw, voorzieningen en bedrijven. De sociale cohesie is er wat lager dan in de kleinere dorpen. De overige kernen zijn kleinschaliger.

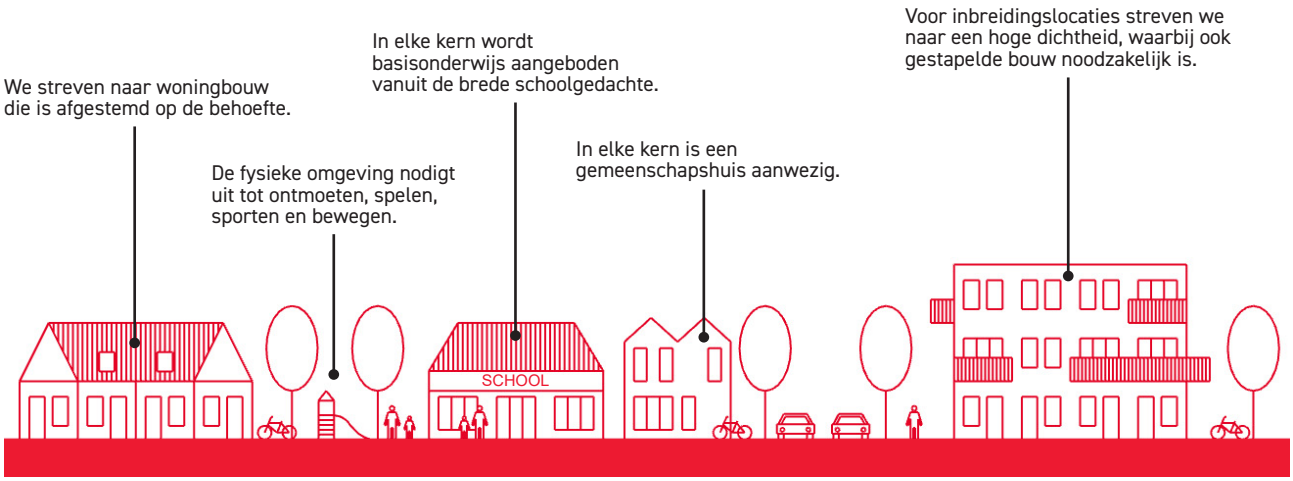
De gemeente Bladel streeft naar het zoveel mogelijk zelfstandig functioneren van de kernen, waarbij lokale voorzieningen behouden blijven en er voldoende woningaanbod is voor alle leeftijdsgroepen. Voor zowel Bladel als Hapert zijn er plannen om nieuwe gezondheidscentra te realiseren, zodat de belangrijkste zorgvoorzieningen worden geclusterd en goed bereikbaar zijn, ook voor inwoners uit de kleinere kernen. In Hapert is het schoolaanbod beperkt, wat een aandachtspunt is met het oog op de te verwachten bevolkingsgroei.
Door de verwachte groei van de bevolking zal ook het woningaanbod in Bladel en Hapert moeten toenemen. Dit willen we bereiken door zowel binnen de bestaande bebouwing (inbreiden) als aan de rand van de kernen (uitbreiden) te bouwen. Bij inbreiden streven we naar een hogere bebouwingsdichtheid, waarbij ook gestapelde bouw noodzakelijk is. We moeten daarbij aandacht hebben voor gezondheid in woonwijken. Om wijken met een hogere dichtheid leefbaar te houden, is het belangrijk om een groenstructuur te ontwikkelen die bijdraagt aan een hoge biodiversiteit en een klimaatbestendige omgeving. Daarnaast moet er in de wijken voldoende ruimte zijn voor ontmoeting, evenementen, spel en bewegen. Toegankelijkheid speelt hierbij een belangrijke rol, wat ook een centraal thema is in het VN-Verdrag voor gelijke rechten van mensen met een beperking.

Uitgangspunten grote kernen

- We streven naar woningbouw die is afgestemd op de behoefte.
- Voor inbreidingslocaties in de kernen Bladel en Hapert streven we naar een hoge dichtheid, waarbij ook gestapelde bouw noodzakelijk is.
- We nemen maatregelen in overweging om gezondheidsrisico's tijdens hitteperioden en overmatige blootstelling aan uv-straling te beperken, zoals het zorgen voor voldoende schaduw, zonwering en het aanleggen van meer groen in de wijken.
- De fysieke omgeving nodigt uit tot ontmoeten, spelen, sporten en bewegen.
- De meeste wijken hebben een speelvoorziening voor kinderen.
- In elke kern wordt basisonderwijs aangeboden vanuit de brede schoolgedachte, in een veilige en herkenbare schoolomgeving. Er is ruimte voor goede voor-, tussen- en naschoolse opvang en een dekkend aanbod van voorschoolse educatie. Dit aanbod beweegt mee met de groei van de kernen.
- Elke kern van Bladel heeft een binnensportaccommodatie en een gemeentelijk sportpark, die goed en veilig bereikbaar zijn per fiets. De accommodaties zijn kwalitatief goed en passend. De gemeente biedt goede voorzieningen, zonder per definitie eigen accommodaties te bouwen.
- We streven naar een hoofdgroenstructuur die onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige structuur van de kernen. Deze is robuust, doordacht en onaantastbaar.
- We streven naar een hoge biodiversiteit in de kernen. Groenstructuren sluiten zo goed mogelijk op elkaar aan en vormen verbindingen voor flora en fauna. Hiervoor is efficiënt ruimtegebruik en het combineren van functies noodzakelijk.
- We streven naar een vermindering van 6.500 ton CO_2-uitstoot in 2030 in de gebouwde omgeving ten opzichte van 1990. Bij nieuwbouw en herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met oplossingen voor netcongestie en de ruimtelijke gevolgen van elektrificatie.

Afbeelding 16 Grote kernen

Afbeelding 17 Uitgangspunten grote kernen

Kleine kernen

→ landelijk wonen

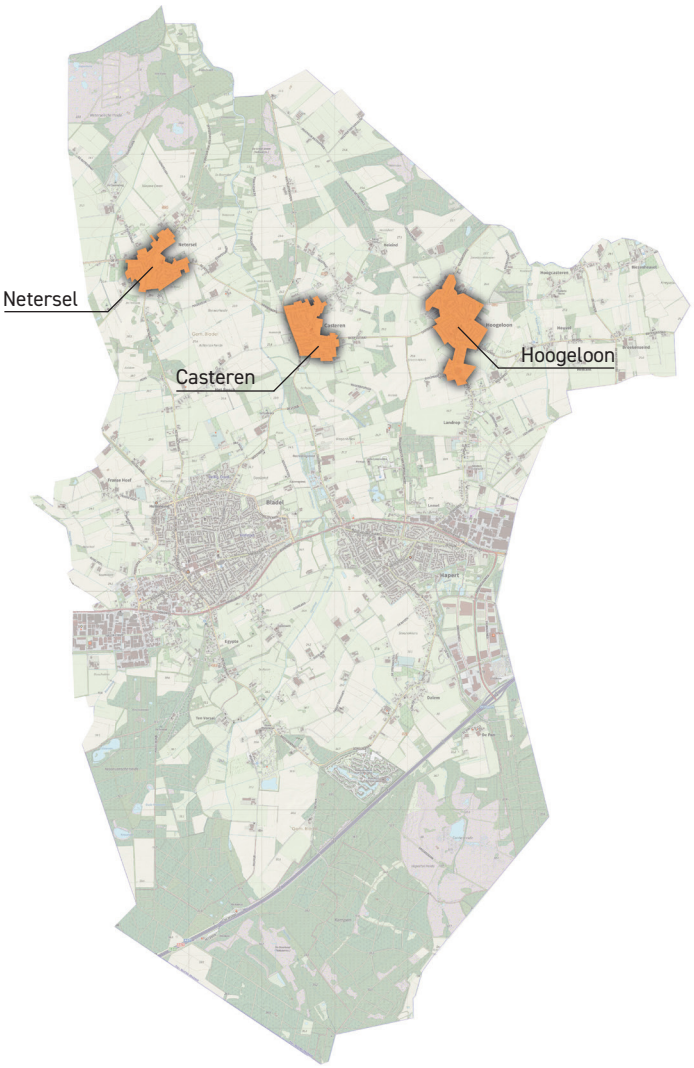
4.4 Kleine kernen

De kleine kernen in de gemeente Bladel, Hoogeloon (ca. 1.900 inwoners), Casteren (ca. 1.100 inwoners) en Netersel (ca. 1.000 inwoners), worden vooral gewaardeerd om hun kleinschalige, landelijke karakter en de sterke sociale samenhang. Deze dorpen beschikken over een gemeenschapshuis, onderwijs- en sportvoorzieningen. Tegelijkertijd staat het behoud van met name winkelvoorzieningen in de kleine kernen sterk onder druk. Hoewel de dorpen goed bereikbaar zijn met de auto en fiets, is het openbaar vervoer beperkt. Door de hechte gemeenschap is de sociale cohesie in de kleine kernen groot, wat zorgt voor veel onderlinge zorg en betrokkenheid.

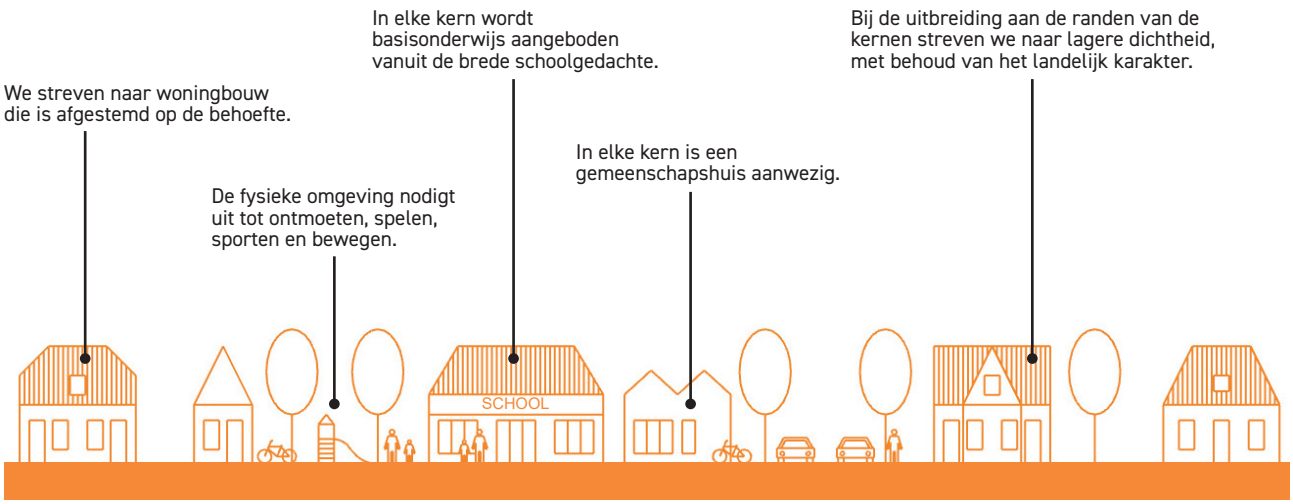
We willen ervoor zorgen dat de kleine kernen leefbaar blijven en hun identiteit behouden. Centrale ontmoetingsruimten (zoals gemeenschapshuizen) en lokale sportvoorzieningen zijn belangrijk voor de samenleving en sociale cohesie. Het voorzieningenniveau ligt lager dan in de grote kernen, maar binnen de gemeente zijn de voorzieningen aanwezig en goed en veilig bereikbaar, bij voorkeur per fiets.
De sociale cohesie is sterk. Door zorg voor elkaar kunnen inwoners uit de kleine kernen langer thuis blijven wonen, terwijl zorg op afstand aanwezig is. De bereikbaarheid van voorzieningen in de grote kernen verdient daarbij aandacht. We ondersteunen inwonersinitiatieven die de leefbaarheid in de kleine kernen ten goede komen, zoals Casters-vervoer en de jongerenontmoetingspunten.
De toenemende woningdruk is ook merkbaar in de kleine kernen. Daarom worden er bij elke kern woningen gebouwd. In de kleine kernen wordt aan de randen uitgebreid en in een lagere dichtheid gebouwd, met behoud van het landelijke karakter en een zachte overgang naar het buitengebied.

Uitgangspunten kleine kernen

- We streven naar een basis-voorzieningenniveau in de kleine kernen. Overige voorzieningen zijn in de grotere kernen aanwezig.
- In elke kern wordt basisonderwijs aangeboden vanuit de brede schoolgedachte, in een veilige en herkenbare schoolomgeving. Er is ruimte voor goede voor-, tussen- en naschoolse opvang en een dekkend aanbod van voorschoolse educatie. Dit aanbod beweegt mee met de groei van de kernen.
- Elke kern van Bladel heeft een binnensportaccommodatie en een gemeentelijk sportpark, die goed en veilig bereikbaar zijn per fiets. De accommodaties zijn kwalitatief goed en passend. De gemeente biedt goede voorzieningen, zonder per definitie eigen accommodaties te bouwen.
- De fysieke omgeving nodigt uit tot ontmoeten, spelen, sporten en bewegen.
- De meeste wijken hebben een speelvoorziening voor kinderen.
- In elke kern is een gemeenschapshuis aanwezig.
- We streven naar woningbouw die is afgestemd op de behoefte.
- Bij woningbouwuitbreiding aan de randen van de kernen gaan we voor een lagere dichtheid, met behoud van het landelijke karakter en een zachte overgang naar het buitengebied.
- Er is voldoende groenblauwe ruimte om water op te vangen, vast te houden en af te voeren. We streven naar een hoge biodiversiteit in de kernen en het buitengebied, waarbij groenstructuren zo goed mogelijk op elkaar aansluiten en verbindingen vormen voor flora en fauna.
- We streven naar een vermindering van 6.500 ton CO_2-uitstoot in 2030 in de gebouwde omgeving ten opzichte van 1990. Bij nieuwbouw en herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met oplossingen voor netcongestie en de ruimtelijke gevolgen van elektrificatie.

Afbeelding 18 Kleine kernen

Afbeelding 19 Uitgangspunten kleine kernen

Bedrijventerreinen

→ toekomstbestendige bedrijvigheid

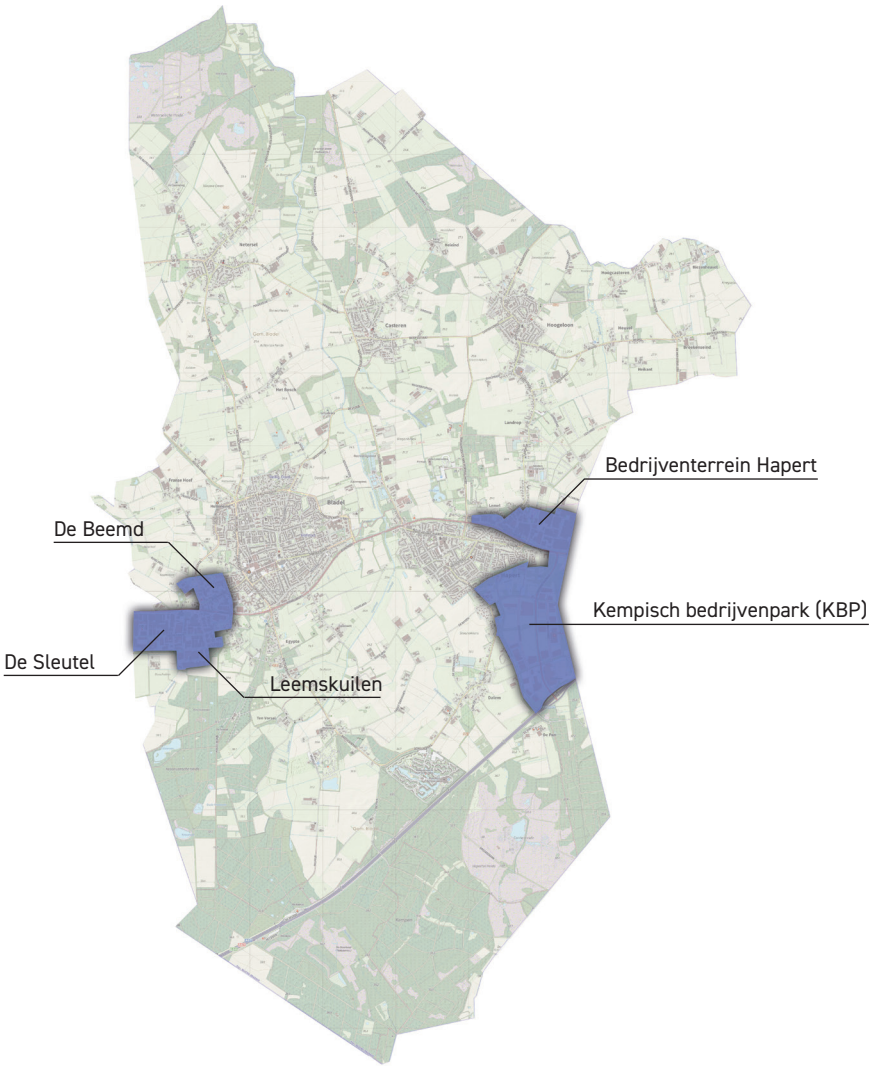
4.5 Bedrijventerreinen

De gemeente Bladel beschikt over vijf bedrijventerreinen met een gevarieerd aanbod aan bedrijven. Het Kempisch Bedrijven Park (KBP) huisvest grote bedrijven, die veel ruimte nodig hebben. Op de andere terreinen zijn meer lokale bedrijven gevestigd. De Kempen behoort tot de economisch best presterende regio's van Nederland. Kempische bedrijven produceren veel voor elkaar en voor de Brainportregio. De bedrijventerreinen in de gemeente Bladel spelen een belangrijke sociaal-economische rol wat betreft welvaart en welzijn.

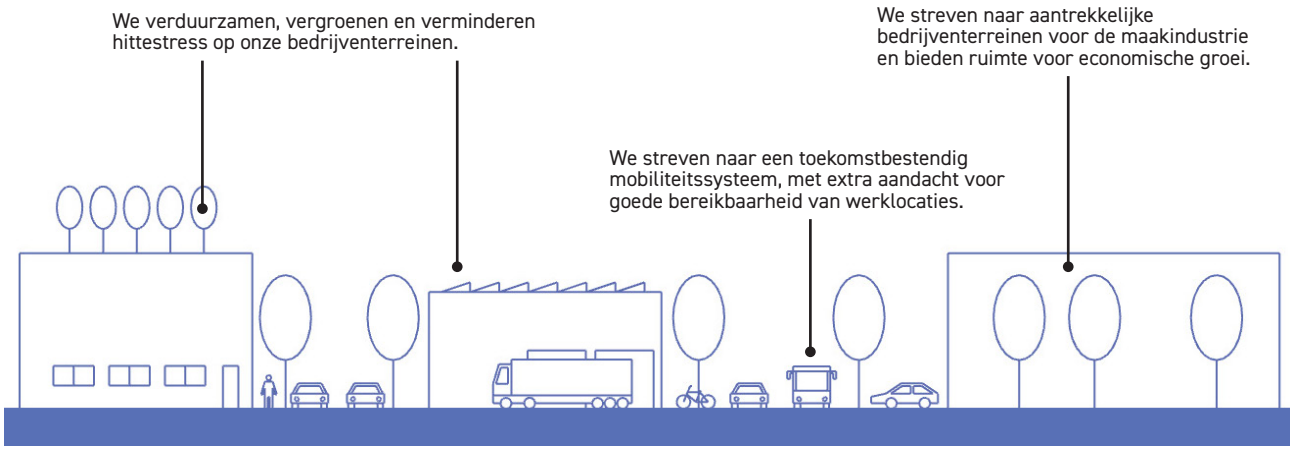
We streven ernaar een sterke lokale en regionale economie en arbeidsmarkt te waarborgen. Dit doen we door het bedrijfsleven zo goed mogelijk te faciliteren. Het is daarom belangrijk om voldoende locaties beschikbaar te stellen aan bedrijven en te zorgen voor goede bereikbaarheid per (leen)fiets, openbaar vervoer en auto. Een goede doorstroom van de N284 is hierbij essentieel.
De toenemende bedrijvigheid en energievraag leiden tot netcongestie (filevorming op het elektriciteitsnet). Daarom moeten we op bedrijventerreinen ruimte maken om dit probleem aan te pakken, bijvoorbeeld door het plaatsen van batterijen of kleine windmolens om in de energiebehoefte te kunnen voorzien. Tegelijkertijd streven we ernaar om bedrijventerreinen te verduurzamen en te vergroenen om hittestress en wateroverlast te voorkomen.

Uitgangspunten bedrijventerreinen

- We streven naar aantrekkelijke bedrijventerreinen voor de maakindustrie en lokale ondernemingen en bieden ruimte voor economische groei. We zijn in 2030 het zwaartepunt van de Kempische maakindustrie, gebaseerd op slimme productie en versterkte eigen identiteit.
- Samen met de Kempengemeenten ontwikkelen we nieuwe werklocaties, waar lokale bedrijven kunnen groeien en verplaatsen. Vraaggericht en flexibel ontwikkelen geldt als leidraad.
- We zetten in op het versterken van de innovatiekracht. We faciliteren samenwerkingen tussen publieke en private organisaties en verbeteren de match tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. In Triple Helix-verband (samenwerkingsverband tussen educatie, bedrijfsleven en overheid) helpen bij het behouden en aantrekken van talent, met een gezonde arbeidsmarkt en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling.
- Door een goede bereikbaarheid met de fiets, OV en auto zijn de gevestigde bedrijven ook interessant voor werknemers en stagiaires van buiten de gemeente. Goede doorstroom van de N284 en innovatieve oplossingen als leenfietsen bij OV-locaties dragen hieraan bij.
- We streven een gezond werkklimaat na en verduurzamen en vergroenen om wateroverlast en hittestress op de bedrijventerreinen te verminderen.
- We zorgen voor veilige bedrijventerreinen met een goed georganiseerd parkmanagement en uitstraling.
- We streven naar een vermindering van 6.500 ton CO_2-uitstoot in 2030 in de gebouwde omgeving ten opzichte van 1990. Er wordt rekening gehouden met oplossingen voor netcongestie en de ruimtelijke gevolgen van elektrificatie.

Afbeelding 20 Bedrijventerreinen

Afbeelding 21 Uitgangspunten bedrijventerreinen

Buitengebieden

→ vitaal platteland

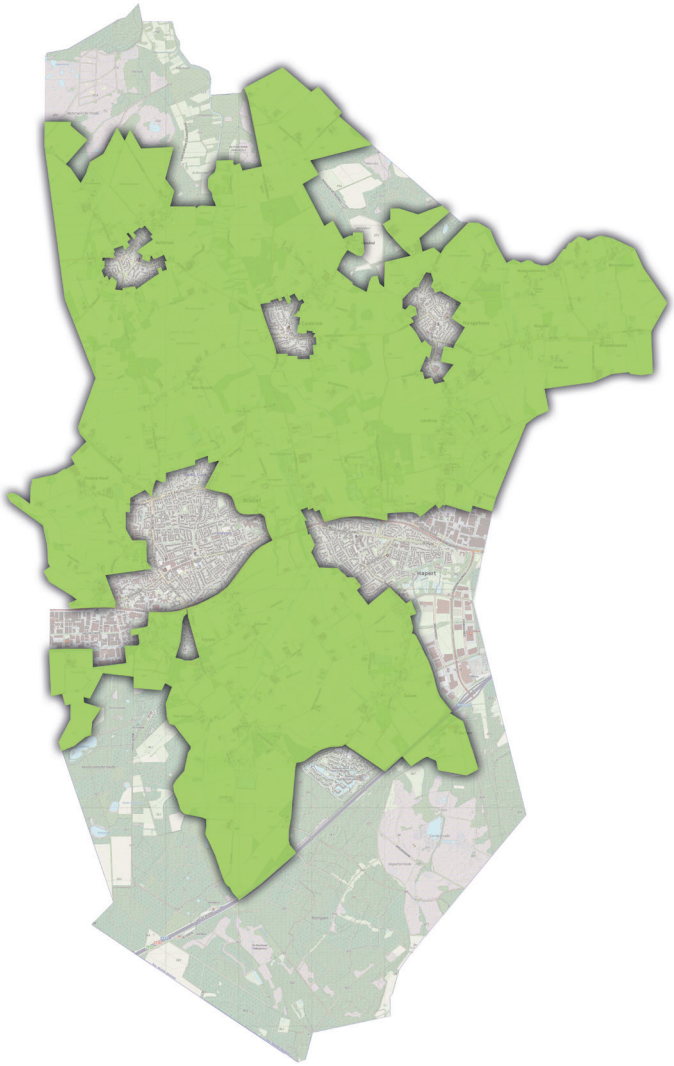
4.6 Buitengebieden

Het buitengebied van de gemeente Bladel bestaat voornamelijk uit een mix van (agrarische) bedrijven, wonen en recreatie. Dit gebied is voortdurend in ontwikkeling. De agrarische sector is van oudsher belangrijk in onze gemeente. Nog altijd is een groot deel van de oppervlakte van het buitengebied agrarisch gebied. Door economische ontwikkelingen en opgaven voor het klimaat en de biodiversiteit is dit echter aan het veranderen. Tegenwoordig is er ook behoefte aan ruimte voor andere functies in het buitengebied.

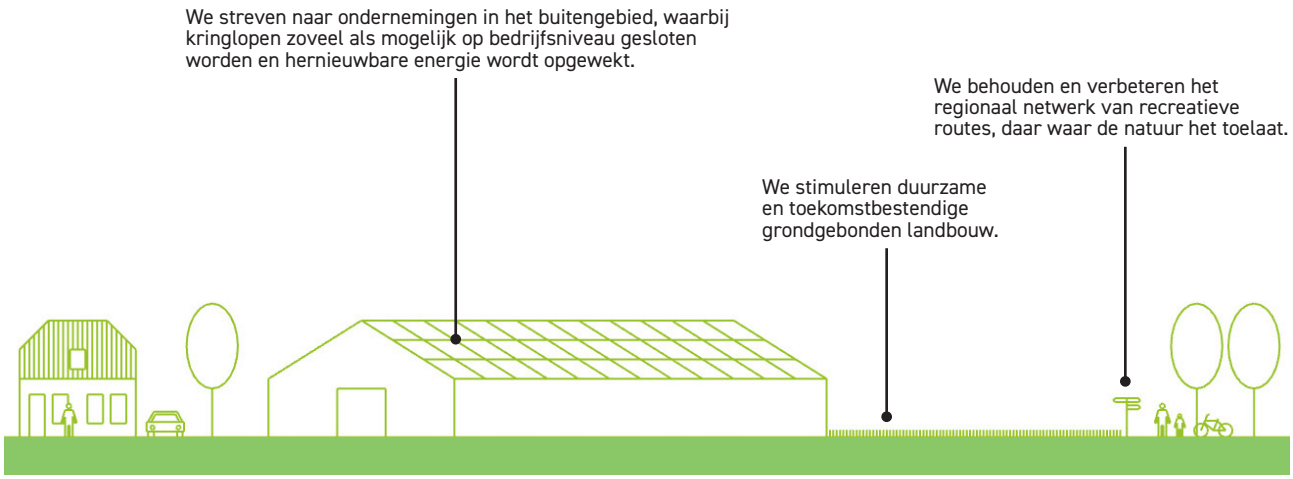
Bij de transitie van het landelijk gebied richten we ons op toekomstbestendige landbouw en tegelijkertijd ook op mogelijkheden voor natuurontwikkeling, bodemkwaliteit, volksgezondheid, wonen en alternatieve verdienmodellen. We streven naar een evenwichtige ontwikkeling van deze elementen.
De vele agrarische bedrijven in Bladel leveren een belangrijke bijdrage aan de economie en leefbaarheid, en blijven ook in de toekomst van belang. We streven naar ondernemingen die kringlopen op bedrijfsniveau sluiten en hernieuwbare energie opwekken. We vinden het belangrijk dat ook de veehouderij maatschappelijk verantwoord onderneemt en ambitieuze doelen nastreeft op het gebied van dierenwelzijn, duurzame energieopwekking, klimaatadaptatie, leefbaarheid en de landschapskwaliteit met minimale risico's voor de volksgezondheid.
De randen van de kernen zijn potentiële woningbouwlocaties, waarbij we inzetten op een lagere dichtheid en een zachte overgang naar het buitengebied. Daarnaast zorgen we voor aantrekkelijke recreatieve routes die het buitengebied met de kernen verbinden. Buiten de randen voegen we geen nieuwe woningen toe in het buitengebied. Vanwege het veranderende klimaat en de toekomstige neerslagpatronen creëren we klimaatbuffers langs de dorpsranden om ruimte te bieden voor overtollig regenwater.

Uitgangspunten buitengebieden

- We streven naar een goed ondernemersklimaat in het buitengebied, zodat zowel agrarische- als andere bedrijfsactiviteiten gezond kunnen ontwikkelen, in balans met de omgeving.
- We stimuleren duurzame, toekomstbestendige grondgebonden landbouw, en initiatieven die bijdragen aan hoogwaardige producten en voordelen voor milieu, natuur, landschap, gezondheid en klimaat.
- We staan open voor nieuwe economische of, bij voorkeur, maatschappelijke functies in het buitengebied, zolang de ruimtelijke en ecologische kwaliteit behouden blijft en de landschappelijke kwaliteiten worden versterkt. Verouderde functies moeten een passende herbestemming krijgen.
- We streven naar ondernemingen in het buitengebied, waarbij kringlopen zoveel als mogelijk op bedrijfsniveau gesloten worden en hernieuwbare energie wordt opgewekt.
- We ontstenen het buitengebied waar mogelijk, zoals bij vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (Vab).
- We staan open voor nieuwe vormen van recreatie, met voorkeur voor het behouden en verbeteren van de hoge kwaliteit(sbeleving) van toerisme en recreatie.
- We behouden en verbeteren het regionaal netwerk van recreatieve routes, daar waar de natuur het toelaat.
- De randen van de kernen zijn potentiële woningbouwlocaties, met een lagere dichtheid en een zachte overgang naar het buitengebied. Buiten de randen van de kernen voegen we geen nieuwe woningen toe in het buitengebied. Maatwerk (bijvoorbeeld woonzorginitiatieven) kan onder voorwaarden mogelijk zijn.
- We streven naar een hoge biodiversiteit met groenstructuren die vanuit de natuurgebieden en het buitengebied door de kernen lopen. Verlichtingsbeleid en groenstructuren zijn belangrijk voor veerkrachtige natuur.
- We streven naar een vermindering van 1.500 ton CO_2-uitstoot in 2030 voor de sector natuur en landbouw ten opzichte van 1990.

Afbeelding 22 Buitengebieden

Afbeelding 23 Uitgangspunten buitengebieden

Natuurgebieden

→ robuuste en veerkrachtige natuur

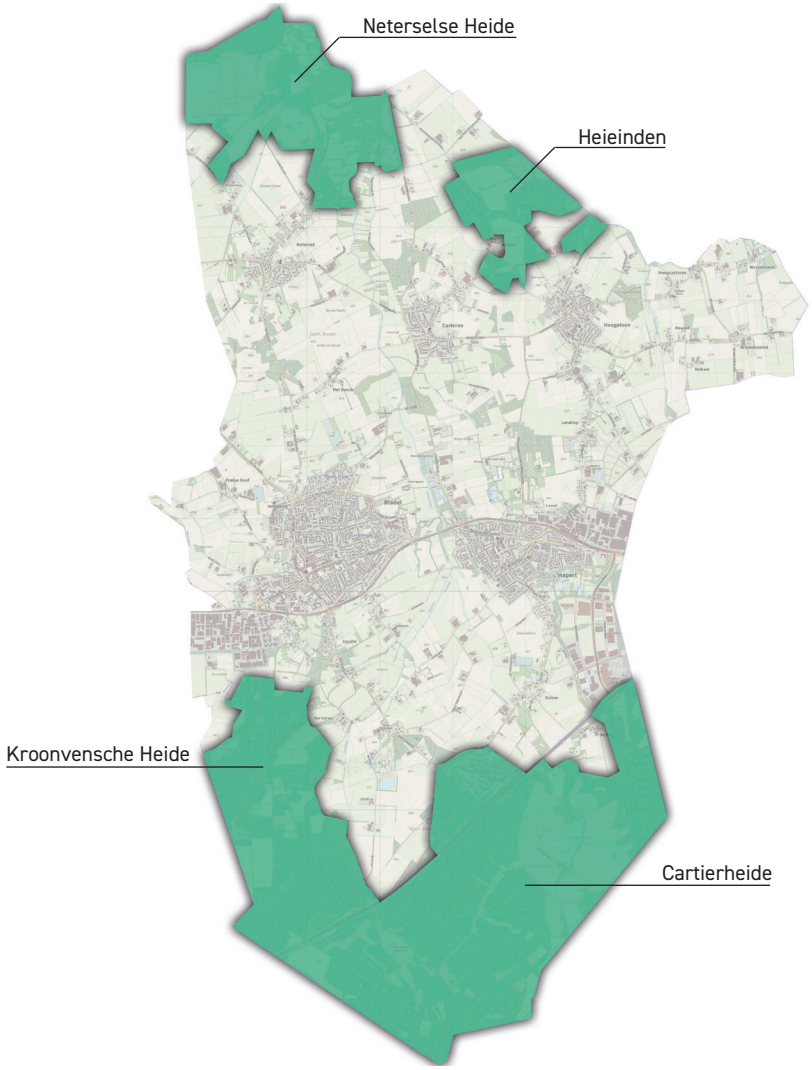
4.7 Natuurgebieden

De belangrijkste natuurgebieden in gemeente Bladel zijn het beekdallandschap van de Beerze, de bossen en de heides. De beek Aa of Goorloop ontspringt bij Lommel in België en neemt bij Hapert het Dalems Stroompje op en wordt vanaf daar de Grote Beerze genoemd. De Kleine Beerze begint bij Duizel en stroomt ten oosten van Hoogeloon door gemeente Bladel. Voorbij Middelbeers komen de Grote Beerze en de Kleine Beerze samen tot de Beerze. Ten zuiden van Bladel ligt de Kroonvensche Heide, een gebied dat voornamelijk uit naaldbos bestaat. Hier bevindt zich een zandvang in de vorm van een klein opgestuwd meertje. Ten zuiden van de rijksweg A67 ligt natuurgebied Cartierheide dat bestaat uit een groot aantal vennen. In het noorden van de gemeente, ten noorden van Netersel, ligt de Neterselse Heide. De Neterselse Heide en het beekdal van de Grote Beerze zijn Natura 2000 gebieden en hebben een beschermde status.

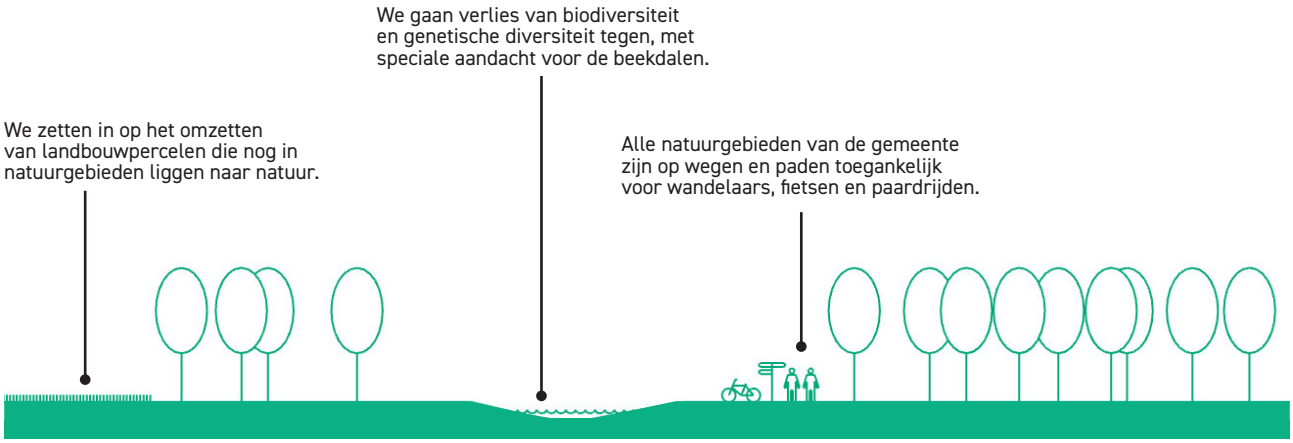
Groenstructuren zijn belangrijk voor het behoud en de verbetering van biodiversiteit. Een sterke en veerkrachtige natuur is essentieel voor de leefbaarheid in de omgeving. Het is een bron van ontspanning en beweging en belangrijk voor recreatie en toerisme. Het geeft schaduw bij hitte, het houdt water vast en voert het af in tijden van aanhoudende neerslag. De gemeente Bladel wil de kwaliteit van het bestaande groen en de natuur verbeteren waar mogelijk (veel natuurgebieden zijn niet in beheer van de gemeente) en werkt verder aan een ecologisch netwerk. Recreatie kan ook bijdragen aan natuurherstel als het gebied hierop worden ingericht. We stimuleren innovatieve initiatieven die een gunstig effect hebben op dit proces. Een gezonde natuur is onlosmakelijk verbonden met een gezonde leefomgeving.

Uitgangspunten natuurgebieden

- We behouden het huidige areaal aan open natuurgebieden en willen deze vergroten of met elkaar verbinden, voor meer biodiversiteit en natuurbeleving.
- We streven naar het verder ontwikkelen van bestaande natuurgebieden en het reconstrueren van robuust ingerichte beekdalen als onderdeel van een ecologisch netwerk: Natuur Netwerk Brabant (NNB). De natuurgebieden worden verbonden door ecologische verbindingszones aan te leggen, terwijl we de kwaliteit verbeteren door maatregelen te nemen om de (oorspronkelijke) waterhuishouding te herstellen en verdroging en verzuring tegen te gaan.
- We streven naar een vermindering van 1500 ton CO_2-uitstoot in 2030 voor de sector natuur en landbouw (ons hele buitengebied, inclusief landbouwbedrijven, maar exclusief overige bebouwing en infrastructuur) ten opzichte van 1990. Met een bosbeheerplan willen we eigen productiebossen omzetten in natuurbossen voor meer CO_2-reductie en betere wateropslag.
- Bij bijzondere natuurlijke en cultuurhistorische elementen nemen we, waar noodzakelijk, maatregelen om deze te beschermen, te behouden en beleefbaar te maken. Recreatie is een middel om de bewustwording te vergroten.
- We verminderen de overlast van afvaldumping, gemotoriseerd verkeer, lichtvervuiling, loslopende honden en stroperij zoveel mogelijk.
- Alle gemeentelijk natuurgebieden zijn op wegen en paden toegankelijk voor wandelaars en, bij voorkeur op gemarkeerde routes, voor andere extensieve recreatievormen zoals fietsen en paardrijden.
- Landbouwpercelen die nog in natuurgebieden liggen willen we omzetten naar natuur middels aankopen en/of ruilen van percelen.

Afbeelding 24 Natuurgebieden

Afbeelding 25 Uitgangspunten natuurgebieden

Uitwerking

5.

5.1 Uitwerking

De opgaven en ambities uit de omgevingsvisie worden vertaald in concrete doelen. Door middel van visies en uitvoeringsprogramma's wordt de vertaalslag van de omgevingsvisie naar concreet beleid gemaakt. Een aantal visies en uitvoeringsprogramma's zijn al vastgesteld. Daarnaast zijn er enkele in de maak. Denk hierbij aan:

Leefomgeving
- Brede visie welzijn (vastgesteld).
- Groenvisie "Groen tot in de kern(en)" 2009-2024 en Groenstructuurplan 2018-2027 (vastgesteld).

Wonen
- Kempische visie op wonen 2024-2028 (vastgesteld).
- Bladels toetsingskader woningbouw (vastgesteld).

Economie
- Regionale detailhandelsvisie (vastgesteld).
- Kempische bedrijventerreinenafspraken 2020 (vastgesteld).
- Centrumvisie Bladel Onderneem de Next Economy, 2018 (vastgesteld).
- Locatieonderzoek bedrijventerreinen (opgeleverd).

Mobiliteit
- Verkeersvisie 2035 en het verkeersuitvoeringsprogramma (vastgesteld).
- Mobiliteitsstrategie de Kempen (vastgesteld).

Natuur en klimaat
- Kadernota Klimaatadaptatie en het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (vastgesteld).
- Kadernota Energie & Klimaat en bijbehorende uitvoeringsprogramma (vastgesteld).
- Transitievisie warmte (vastgesteld).

Transitie agrarische sector
- Omgevingsvisie 1.1 (vastgesteld, te hernoemen: gebiedsuitwerking buitengebied).
- Gebiedsvisie Groenblauwe gebiedsgerichte aanpak (leidraad).

Het is de bedoeling dat de aanpak steeds meer themagericht en integraal wordt, zodat deze beter aansluit bij de gestelde ambities. Naast de huidige visies en uitvoeringsprogramma's kunnen toekomstige ontwikkelingen aanleiding geven tot het opstellen van nieuw beleid.
Een van de manieren waarop dit zou kunnen is door te werken met programma's. Dit is een flexibel instrument van de Omgevingswet, dat de gemeente kan inzetten voor uitwerking, doorwerking of uitvoering van beleid. Op dit moment werken wij nog niet met programma's zoals bedoeld in de Omgevingswet. Bestaande beleidsvisies en -stukken blijven voorlopig van kracht.

Omgevingsplan

Uiteindelijk worden de uitwerkingen opgenomen in het omgevingsplan. Dit plan bevat de algemene regels van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking is getreden, heeft de gemeente automatisch een tijdelijk omgevingsplan gekregen. Dit tijdelijke plan bevat de (ruimtelijke) regels uit verschillende vervallen instrumenten, zoals bestemmingsplannen en de rijksregels over activiteiten (aangeduid als de 'bruidsschat'). Gemeente Bladel werkt op dit moment aan het omgevingsplan. Stapsgewijs wordt dit omgezet tot een volledig omgevingsplan, dat uiterlijk in 2032 gereed moet zijn.

5.2 Bijdragen aan ambities

In deze omgevingsvisie is er een ambitie om tot het jaar 2040 in totaal 2.900 woningen te realiseren. Niet alleen de ruimte, maar ook de middelen hiervoor zijn schaars. Voor de uitvoering van de omgevingsvisie en (later) omgevingsprogramma's sluiten we in beginsel aan op bestaande budgetten. De ambities uit de omgevingsvisie brengen zowel kosten als baten met zich mee. Het is noodzakelijk om samen te werken met diverse partijen om deze ambities te realiseren en hierin te investeren. Partijen die in onze gemeente bouwen en hierdoor inkomsten genereren, dragen op twee manieren bij aan onze ambities: direct door invulling te geven aan de kernopgaven zoals beschreven in deze visie, en indirect door het financieren van ruimtelijke kwaliteitsimpulsen die de gemeentelijke organisatie geeft aan onze dorpen en het buitengebied.

Volgens de Omgevingswet zijn gemeenten verplicht de kosten te verhalen op degenen die bouw- of verbouwmogelijkheden krijgen via een planologisch besluit. Deze kosten worden gedekt via (bouw)leges, anterieure overeenkomsten en kostenverhaalsbeschikkingen, en zijn ondergebracht in de Omgevingswet. Deze kosten zijn verdeeld over een kostensoortenlijst en een bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Als een nieuwe ontwikkelingslocatie voordeel heeft van toekomstige voorzieningen, worden de kosten daarvan evenredig aan de nieuwe locatie toegerekend.

Hoewel de Omgevingswet niet verplicht om financiële bijdragen te vragen voor maatschappelijke belangrijke functies, is dit voor de gemeente Bladel vanwege de hoge ambities wel gewenst. De financiële bijdragen zullen verplicht worden gesteld en opgenomen in het omgevingsplan, waarbij initiatiefnemers na vaststelling van het omgevingsplan deze verplichte bijdrage bij nieuwe gebiedsontwikkelingen moeten voldoen. Op deze manier wil de gemeente de ambities betaalbaar houden.

In de Nota kostenverhaalsregeling en regeling Financiële bijdragen Omgevingswet gemeente Bladel 2024 zijn de hierboven genoemde te verhalen kosten en bijdragen nader uitgewerkt.

5.3 De omgevingsvisie als flexibel document

De omgevingsvisie geeft een blik naar de gemeente Bladel in 2040. Hierin stellen we de ambities voor de lange termijn vast. De ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. We zien de omgevingsvisie daarom als een flexibel document, dat gewijzigd kan worden. Zo kan tijdig worden ingespeeld op urgente ontwikkelingen of trends en de behoeften van dat moment. Aanpassingen worden meegenomen in actualisatierondes.

Bijlagen

6.

Bijlagen

- Resultaten inwonersraadpleging (24.02190)
- Toekomstscenario's omgevingsvisie Bladel (24.07099)

Geraadpleegde beleidsstukken

- Bedrijventerreinen strategie de Brabantse Kempen
- Beleidsnota Gemeente Bladel Sport & Bewegen 2017+
- Centrumvisie Bladel
- Cultuurhistorie Bladel beleidsvisie 2011-2015
- Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan Bladel 2015-2022
- Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie (VTE) Brabantse Kempen
- Groenstructuurplan 2018-2027
- Groenvisie "Groen tot in de Kern(en)" 2009-2024
- Integraal Veiligheidsplan De Kempen 2019-2022
- Kadernota Energie en Klimaat
- Kadernota Klimaatadaptatie
- Kempische Industrie Agenda 2017-2021
- Kempische visie op wonen 2019-2023
- Koersdocument de Brabantse Kempen 2017-2021
- Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Bladel 2018-2021
- Nota Landschapsbeleidsplan Natuurlijk van nature 2009-2024
- Nota speelruimtebeleid gemeente Bladel 2018+
- Omgevingsvisie 1.1
- Plan van aanpak Visiefase Kempenland West
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022
- Regionaal Woningbouwprogramma 2010-2020
- Regionale detailhandelsvisie Metropool Regio Eindhoven
- Regionale visie detailhandel De Kempen
- Strategisch Huisvestingsplan Primair Onderwijs te Bladel
- Strategische Kempenagenda 2019-2025
- Structuurvisie Bladel Deel A: Ruimtelijk Casco
- Structuurvisie Bladel Deel B: Uitvoeringsplan
- Transitievisie Warmte Gemeente Bladel
- Verkeersvisie 2035
- Verkenning woningbouwlocaties Gemeente Bladel
- Woonvisie Gemeente Bladel 2016, actualisatie 2018

Gemeente Bladel
Markt 21
5531 BC Bladel
0497 - 36 16 36

info@bladel.nl
www.bladel.nl

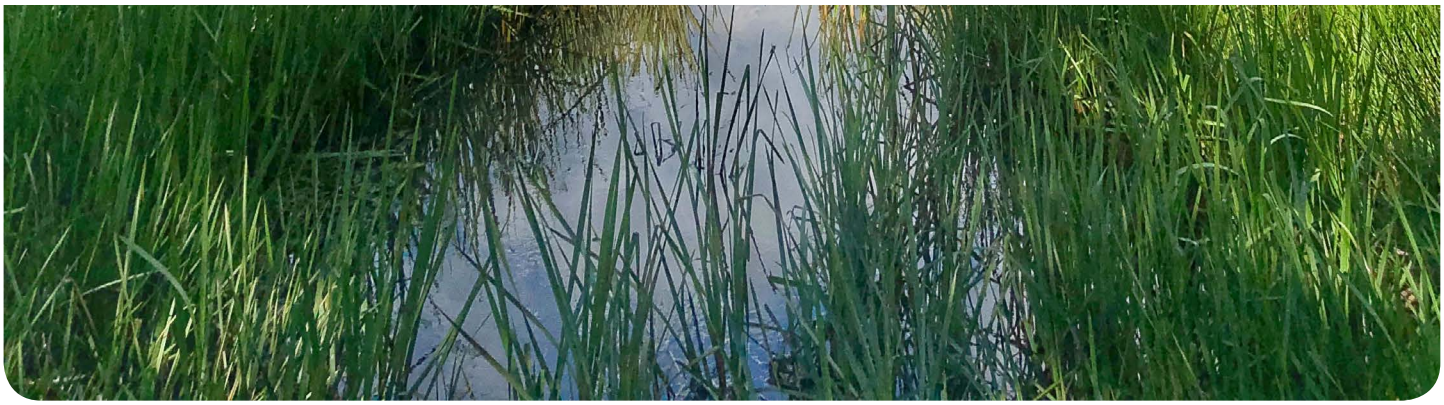
Gemeente Bladel

Startdocument omgevingsvisie Bladel

→ Startdocument

Gemeente Bladel

Inhoud

Voor je ligt het startdocument voor de omgevingsvisie van Gemeente Bladel. In deze aanzet tot eerste gebiedsdekkende omgevingsvisie lees je over onze ambities in de fysieke leefomgeving. Per deelgebied zijn hierbij kaders geschept voor uitwerking in de toekomst. Dit document wordt als uitgangspunt gebruikt voor de omgevingsvisie. Onder andere door middel van participatie brengen we dit verder tot volwaardige omgevingsvisie voor gemeente Bladel.

Colofon

Afbeeldingen en kaarten: Gemeente Bladel (tenzij anders vermeld).

Bladel, mei 2023

Inhoud

1. Een omgevingsvisie voor Bladel **4**
1.1 Waarom een omgevingsvisie? 4
1.2 Missie doelstelling 4
1.3 Totstandkoming 4
1.4 Opbouw van de omgevingsvisie (leeswijzer) 6

2. Gebiedsbeschrijving **8**
2.1 Historie 8
2.2 Gemeente Bladel nu 8
2.3 Trends en ontwikkelingen 11

3. Opgaven en ambities **14**
3.1 Wonen 14
3.2 Leefomgeving 18
3.3 Economie 22
3.4 Mobiliteit 26
3.5 Natuur en klimaat 30

4. Uitgangspunten per deelgebied **34**
4.1 Algemeen 34
4.2 Centrumgebieden 36
4.3 Grote kernen 38
4.4 Kleine kernen 40
4.5 Bedrijventerreinen 42
4.6 Buitengebieden 44
4.7 Natuurgebieden 46

5. Uitwerking **48**
5.1 Uitwerking 48
5.2 De omgevingsvisie als flexibel document 49

6. Bijlagen **50**

Een omgevingsvisie voor Bladel

1

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Tijden veranderen en de fysieke leefomgeving verandert mee. De fysieke leefomgeving is datgene wat je ziet, voelt en ruikt. Dat kunnen gebouwen zijn, maar bijvoorbeeld ook wegen, wateren of een schone lucht. Als gemeente hebben we de afgelopen decennia voor uiteenlopende onderwerpen (structuur)visies vastgesteld. Dat deden we om de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in goede banen te leiden en een goede ruimtelijke ordening te bevorderen. Denk hierbij aan visies op het gebied van wonen, natuur, mobiliteit, bedrijvigheid en tal van andere onderwerpen.

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

De omgevingsvisie is een van de instrumenten van deze wet. Het is de basis voor het omgevingsplan. In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast.

1.2 Doel

In dit startdocument voor omgevingsvisie is het bestaande lokale beleid voor de fysieke leefomgeving gebundeld. Het is de aanzet tot een volwaardige omgevingsvisie. Die omgevingsvisie beschrijft de belangrijkste ambities en keuzes die de fysieke leefomgeving aangaan. Het doel van de visie is richting te geven aan het te voeren beleid. Daarnaast draagt de visie bij aan het ontwikkelen en beoordelen van plannen. Vanuit de Omgevingswet is een gebiedsdekkende omgevingsvisie een vereiste.

1.3 Totstandkoming

Op 20 september 2018 is de omgevingsvisie 1.1 door de gemeenteraad van Bladel vastgesteld. Hoewel deze de naam omgevingsvisie draagt voldoet deze niet aan de vereiste voor een omgevingsvisie volgens de Omgevingswet. In de omgevingsvisie 1.1, die een tussenstap zou vormen naar een volwaardige en complete omgevingsvisie, is alleen het plattelandsbeleid opgenomen. Dat was voorheen beschreven in de Plattelandsnota 2012.

Daarna is gestart met de opzet voor de eerste gebiedsdekkende omgevingsvisie. In twee bijeenkomsten (24 juni en 25 juli 2021) is de raad geïnformeerd over de omgevingsvisie. De gemeenteraad heeft op 4 november 2021 een besluit genomen over de vorm en aanpak van de visie. De belangrijke vaststelling is dat de omgevingsvisie in beginsel beleidsneutraal wordt opgesteld. Er is gekozen voor een gebiedsgerichte opbouw. En er is vastgesteld dat we het participatietraject inrichten volgens de informerende trede van de participatieladder.
In het besluit is opgenomen dat het mogelijk moest blijven om, onder voorwaarden, voor vaststelling van de omgevingsvisie nieuw beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving te ontwikkelen. Voor de woningbouwopgave is hier gebruik van gemaakt.

In het besluit van 4 november 2021 is aan het college de opdracht gegeven tot het uitwerken van een inhoudelijke keuzenota. Die keuzenota is gespecificeerd naar de woningbouwopgave Bladel tot aan 2040. Voor die inhoudelijke keuze is de gemeenteraad in een drietal bijeenkomsten betrokken. De eerste bijeenkomst was informerend van aard. De tweede en derde sessie waren interactief en zijn raads- en commissieleden uitgedaagd zich in de materie te verdiepen en standpunten uit te wisselen. Een online studiemodel hielp daarbij om inzicht te krijgen in de ruimtelijke implicaties van het toevoegen van woongebieden. Daarna zijn in een atelierachtige opzet door de raads- en commissieleden ideeën op een kaart aangegeven. In dezelfde periode zijn commissie- en raadsleden, en later ook inwoners door middel van een enquête (zie bijlage 1.) gevraagd naar hun mening over de aanpak van de woningbouwopgave. De belangrijkste uitkomst uit de enquête en de bijeenkomsten is de ontwikkelingsvoorkeur voor inbreiden en uitbreiden aan de randen van de kernen. Het buitengebied dat verder van de dorpsranden gelegen is wordt in de enquête niet direct gezien als potentieel bouwgebied.

Op 22 december 2022 heeft de gemeenteraad na aanleiding van deze keuzenota een keuze gemaakt ten aanzien van de woningbouwopgave in Bladel tot 2040. Er is gekozen om in de gemeente voldoende ruimte te zien voor groei met instroom van buitenaf.

Dit startdocument bevat het bestaande beleid én de keuzes die in december 2022 door de raad zijn genomen. Er zijn echter een aantal redenen om deze visie niet als dé omgevingsvisie vast te stellen, maar om deze als startdocument te gebruiken en verder te ontwikkelen tot een volwaardige omgevingsvisie.

Ten eerste doen onszelf te kort als beleidsneutraal overgaan. Een omgevingsvisie kan een stevige basis zijn voor de koers van de gemeente. In het voorliggende startdocument is weliswaar het bestaande beleid samengevoegd, het geeft echter nog geen helder koers weer voor de lange termijn. Door hier in een vervolgproces beter vorm aan te geven krijgt de omgevingsvisie meer waarde en betekenis.
Ten tweede hebben de keuzes over de woningbouwopgave gevolgen voor andere beleidsterreinen. Denk aan voorzieningen, infrastructuur of economie. Met de tijd die we nog hebben om de omgevingsvisie te maken kunnen we al nadenken over een aantal van deze ontwikkelingen en deze waar mogelijk meenemen in de omgevingsvisie.
Ten derde is participatie een belangrijk instrument in de Omgevingswet. In de omgevingsvisie moet tot staan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding betrokken zijn. En wat de resultaten hiervan zijn. Het eerdere beluit van uw raad van november 2021 om participatie in te richten volgens de informerende trede doet hier onvoldoende recht aan. Toen was de insteek dat we de omgevingsvisie beleidsneutraal zouden opstellen. Echter nu we de keuzes van de woningbouw en de mogelijke gevolgen meenemen in de visie stellen we voor de om als participatieniveau te kiezen voor adviseren.
Tenslotte komt uit het rekenkameronderzoek over de Omgevingswet naar voren dat de raad zich nog niet comfortabel voelt in de rol om kaders te stellen en te controleren. Door ook de raad te betrekken bij het proces om te komen tot een volwaardige omgevingsvisie kan de raad meer gevoel krijgen bij het instrument en het eindproduct.

Daarom is dit startdocument het uitgangspunt voor de omgevingsvisie. Onder andere door middel van participatie brengen we dit stuk verder tot een volwaardige omgevingsvisie voor gemeente Bladel.

Tijdlijn

24 juni 2021 - eerste raadsinformatiebijeenkomst omgevingsvisie
- Omgevingswet
- Omgevingsvisie en programma's
- Lezing door Leo van Broeck

15 juli 2021 - tweede raadsinformatiebijeenkomst omgevingsvisie
- Terugblik
- Keuzes over werkwijze
- Keuzes ten aanzien van beleid

4 november 2021 – raadsvergadering behandeling keuzenota omgevingsvisie Bladel (vorm en aanpak)

26 april 2022 – raadsinformatiebijeenkomst schaalsprong (inleiding)
- Wat komt er op Bladel af
- Mogelijke scenario's woningbouw

8 september 2022 – raadsinformatiebijeenkomst schaalsprong deel 1
- Introductie demografie, prognose en plancapaciteit
- Stellingen inwonerspanel
- Woningbouwscenario's
- Uitleg online studiemodel

29 augustus t/m 11 september 2022 - enquête onder het inwonerspanel over woningbouw

19 september 2022 – raadsinformatiebijeenkomst schaalsprong deel 2
- Terugblik enquête inwonerspanel
- In groepen schetsen op de kaart
- Plenair uitwisselen van ideeën

22 december 2022 – raadsvergadering behandeling keuzenota woningbouwopgave Bladel 2040

5 juni 2023 - raadsinformatiebijeenkomst omgevingswet
- Toelichting proces omgevingsvisie

najaar 2023 - participatietraject

voorjaar 2024 - opstellen volwaardige omgevingsvisie

najaar 2023 - ter inzagelegging en verwerken zienswijzen

december 2024 - vaststelling omgevingsvisie door gemeenteraad

1.4 Opbouw van dit document

De gemeenteraad heeft gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak van de omgevingsvisie. Met een gebiedsgerichte opbouw wordt een integrale benadering van de fysieke leefomgeving meer gestimuleerd. Binnen een gebiedsgerichte opbouw blijft aandacht voor verschillende relevante thema's. Daarom zijn in deze visie eerst de opgaven en ambities in verschillende thema's uiteengezet en vervolgens vertaald naar uitgangspunten per deelgebied.

Na de inleiding over de omgevingsvisie in het algemeen, wordt het proces geschetst over hoe tot dit startdocument is gekomen (hoofdstuk 1).
Dan volgt een gemeentebrede gebiedsbeschrijving. De gebiedsbeschrijving bevat een historische context, het Bladel van nu en de trends en ontwikkelingen (hoofdstuk 2).
Vervolgens komen de opgaven en ambities aan bod. Deze zijn verdeeld in vijftal thema's: wonen, leefbaarheid, economie, mobiliteit, natuur en klimaat. (hoofdstuk 3).
De opgaven en ambities naar thema uit hoofdstuk drie worden per deelgebied in kaart gebracht. Hierbij zijn de volgende deelgebieden gehanteerd: centrumgebieden, grote kernen, kleine kernen, bedrijventerreinen, buitengebieden en natuurgebieden. Per deelgebied wordt een korte gebiedsbeschrijving gegeven en zijn de uitgangspunten helder uiteengezet (hoofdstuk 4).
Tot slot wordt beschreven hoe de omgevingsvisie wordt uitgewerkt en aangepast kan worden in de tijd (hoofdstuk 5).

Gebiedsbeschrijving

2.

2.1 Historie

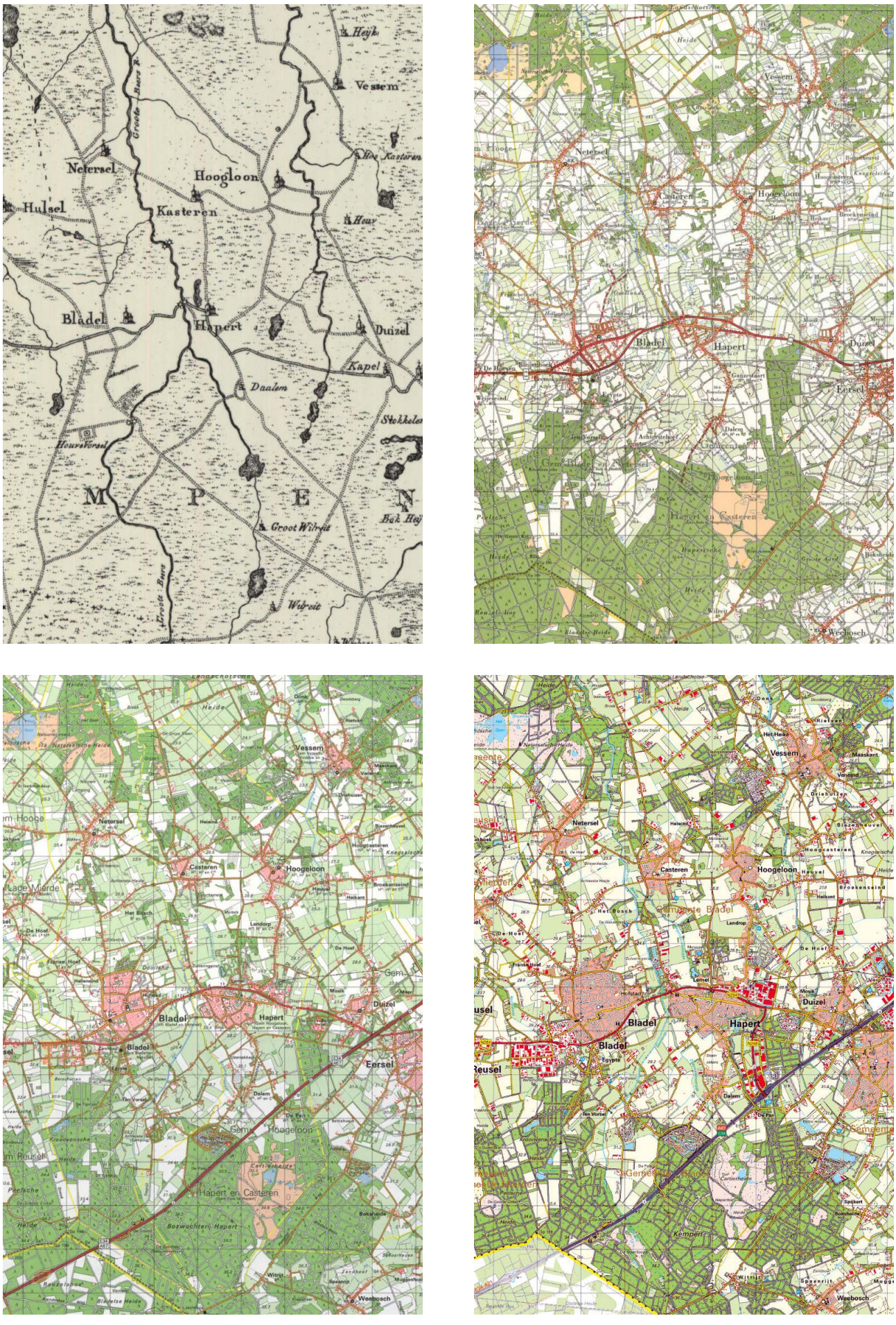
Gemeente Bladel is in 1997 gevormd door fusie uit de vroegere gemeenten Bladel en Netersel en Hoogeloon, Hapert en Casteren. Bladel maakt samen met Eersel, Reusel-De Mierden, Bergeijk en Oirschot deel uit van de Kempengemeenten.
De gemeente Bladel bestaat uit vijf kernen te midden van agrarisch gebied, bossen en het beekdal van de Grote Beerze. De ligging van de kernen hangt historisch gezien samen met de goede vestigingsmogelijkheden op de overgang tussen hoge en lage gronden. De hoge gronden waren geschikt als bouwland en de lage gronden werden gebruikt als weidegebied. De ontwikkeling van de kernen hing in het verleden samen met de noord-zuidrichting van de wegen, parallel aan de beekdalen.

Tot de aanleg van de tramlijn Eindhoven-Reusel in 1897 lagen de dorpen in de Kempen erg geïsoleerd. Het gebied werd voornamelijk gebruikt voor landbouw. Het tot stand komen van de tramlijn bevorderde de komst van de industrie. In 1959 werd Bladel aangewezen als ontwikkelingskern en kon daardoor financiële faciliteiten bieden aan nieuwe industrieën. Met de aanleg van de tramlijn en later de provinciale weg N284 veranderde de ontwikkelrichting van de gemeente Bladel van een noord-zuidrichting naar een oost-westrichting.
Vanaf de jaren '80 zijn met name de kernen Bladel en Hapert flink gegroeid. In 2000 werd door de vier Kempische gemeenten Bladel, Reusel-De Mierden, Eersel en Bergeijk, besloten om een nieuw bedrijventerrein op te richten aan de zuidkant van Hapert: Het Kempisch Bedrijvenpark (KBP). Daarbij is als voorwaarde gesteld dat er een aansluiting zou moeten komen op de rijksweg A67. In 2011 is die verbindingsweg N284 van Hapert tot de A67 gerealiseerd.

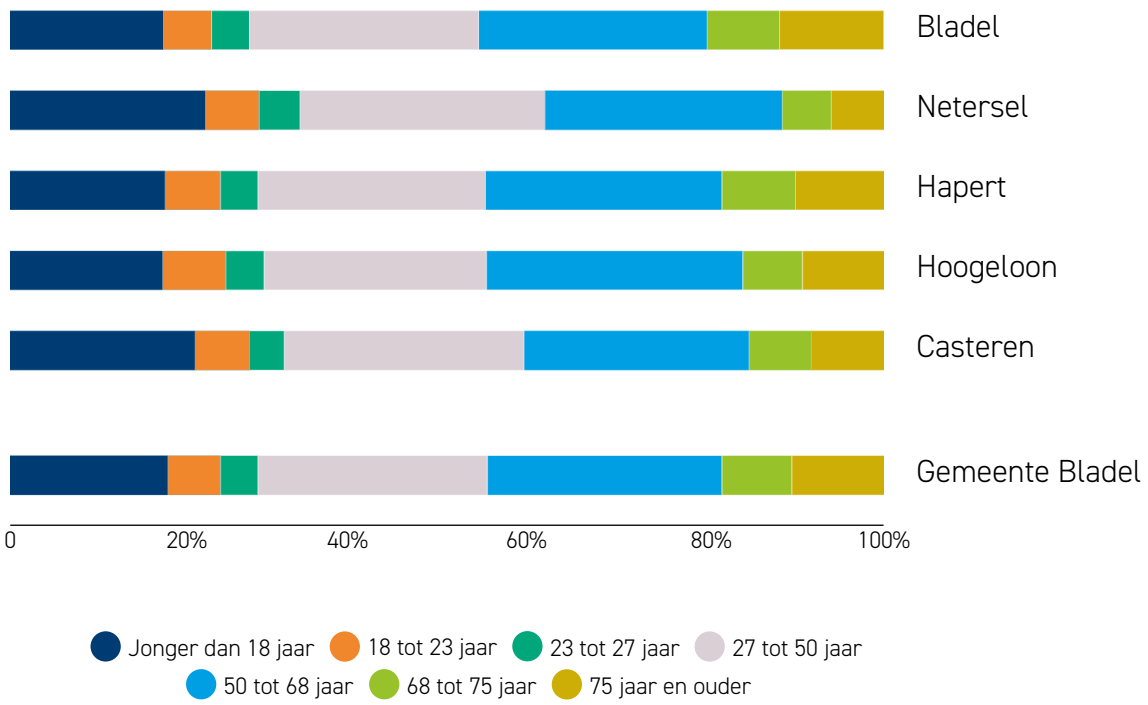
2.2 Gemeente Bladel nu

De gemeente Bladel is gelegen in de Brabantse Kempen en heeft een oppervlakte van ongeveer 7.562 hectare en telt ruim 20.000 inwoners. De ruimtelijke hoofdstructuur van de gemeente Bladel bestaat tegenwoordig uit het geheel van woongebieden, bedrijventerreinen en voorzieningenclusters in en rond de kernen Bladel en Hapert parallel aan de N284. Deze bebouwing, die een veel hogere bebouwingsdichtheid heeft dan de kleine kernen, maakt deel uit van een regionale hoofdstructuur die in de loop der jaren gegroeid is langs de N284 en de verbindingsweg naar Eindhoven. Die structuur manifesteert zich als een soort kralensnoer dat loopt van Reusel naar Bladel, Hapert, Duizel, Eersel, Steensel en vervolgens naar Veldhoven en Eindhoven. De bebouwing kan in sterke mate beschouwd worden als de economische drager van de Kempen.

Gemeente Bladel telt op dit moment (2023) 20.718 inwoners. De meeste inwoners wonen in de kernen Bladel (ruim 10.000 inwoners) en Hapert (ruim 5.600 inwoners). De gemeente telt 8.883 huishoudens, waarvan zo'n 30% alleenstaand is, 35% is samenwonend met kinderen en nog eens 35% is samenwonend zonder kinderen. In gemeente Bladel wonen relatief veel ouderen. Het aantal 65 plussers bedraagt 22,4%, tegen 19,8% landelijk. Hierbij valt een onderscheid op. In Hapert en Bladel wonen relatief veel ouderen ten opzichte van de drie kleine kernen.

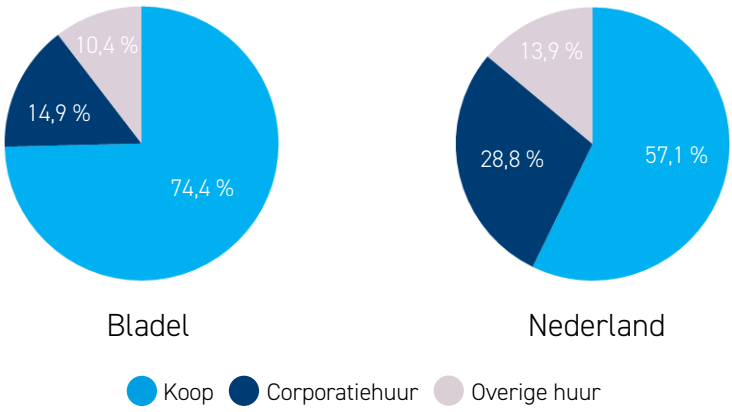
Afbeelding 1 De ontwikkeling van gemeente Bladel: 1820, 1970, 1990 en 2022 (bron: topotijdreis.nl)

Afbeelding 2 Inwoners naar leeftijd (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Woningen

In de gemeente Bladel staan 8.994 woningen (peildatum 2022). Daarbij gaat het relatief vaak om grote grondgebonden (koop)woningen. Dit geldt niet alleen voor de kernen, maar ook voor het buitengebied waar veel grote vrijstaande woningen (vaak boerderijen) te vinden zijn. Op dit moment (2023) bedraagt het aantal huurwoningen in de gemeente Bladel ongeveer 25% van de totale voorraad, terwijl dat landelijk gemiddeld zo'n 43% is. De sociale huurwoningen maken 15% uit van de totale voorraad (tegen 29% landelijk).

Afbeelding 3 Woningen naar eigendom (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Sociale samenhang

De sociale samenhang in de gemeente Bladel is hoger dan het landelijk gemiddelde. Het gaat over de mate waarin mensen en groepen van mensen interactie hebben. Deze interactie kan worden gestimuleerd door de aanwezigheid van diverse voorzieningen. Zo beschikken bijvoorbeeld alle kernen van de gemeente Bladel over een gemeenschapshuis, voor- en vroegschoolse voorzieningen en voorzieningen voor de meest gebruikelijke sporten. De relatief hoge sociale samenhang zien we onder andere terug in de cijfers met betrekking tot eenzaamheid (in

Bladel voelen relatief weinig inwoners zich eenzaam in vergelijking met het landelijk gemiddeld) en het aantal mantelzorgers in onze gemeente (relatief gezien veel inwoners in onze gemeente verlenen mantelzorg). (bron: waarstaatjegemeente.nl / leefbaarometer.nl)

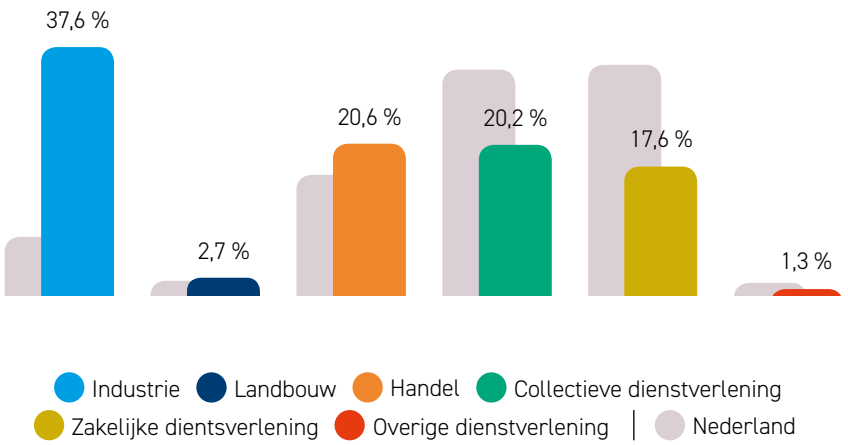
Erfgoed

Het erfgoed in de gemeente Bladel kreeg gestalte dankzij haar inwoners en het omliggende landschap. Dit erfgoed vormt de basis van onze identiteit en is bepalend voor het karakter van de dorpen. Het cultuurhistorische erfgoed is belangrijk is voor het woon- en leefklimaat en de aantrekkingskracht van onze gemeente. De monumentale gebouwen en gebieden, zoals de kerkgebouwen, woonhuizen, langgevelboerderijen en historisch groen, geven de dorpen een duidelijke eigen identiteit. Dit draagt bij aan de aantrekkingskracht van onze gemeente.

Economie

Bladel en Hapert kennen een meer stedelijk karakter (veel woningbouw, voorzieningen en bedrijven), terwijl de overige kernen zich kenmerken door kleinschaligheid. De gemeente Bladel beschikt over een breed voorzieningenaanbod en vervult een bovenlokale functie. Het winkelaanbod van de gemeente concentreert zich in de kernen Hapert en Bladel. In de kleine kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel staat het behoud van met name winkelvoorzieningen sterk onder druk.

De gemeente Bladel heeft in vergelijking met Nederland veel bedrijfsvestigingen binnen haar gemeentegrenzen. Ook het aantal banen (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar) ligt fors hoger (973) dan het Nederlandse gemiddelde (686). Er is meer aanbod aan arbeidsplaatsen dan er werknemers zijn in gemeente Bladel. De zakelijke dienstverlening en de industrie samen zorgen voor meer dan de helft van het aantal vestigingen in onze gemeente. Waarbij kijkend naar het aantal banen per sector, de industrie met 37% van het totaal aantal banen een hele belangrijke werkgever in onze gemeente is. De meeste bedrijvigheid is gelegen bij de grootste kernen Hapert en Bladel en is geconcentreerd langs de N284 op bedrijventerrein De Sleutel, bedrijventerrein Hapert en het KBP.

Afbeelding 4 Banen naar sector, Bladel (bron: waarstaatjegemeente.nl)

De industrie in onze gemeente maakt onlosmakelijk deel uit van de industriële sector in de totale Brainport-regio. In de Kempen is ruim 17,5% van het totaal aantal maakbedrijven uit de Brainportregio gevestigd. De maakindustrie in de Kempen is goed voor ruim 13.500 banen en ongeveer 5.400 arbeidsplaatsen door spin-off van Kempische bedrijvigheid. In onze gemeente hebben we ruim 200 hectare aan bedrijventerrein.

Naast een goed vestigingsklimaat voor bedrijven beschikt de gemeente Bladel op het gebied van recreatie over een divers aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie. De vrijetijdssector is, met meer dan 2,2 miljoen overnachtingen, een belangrijke economische motor in de Kempen. De gemeente Bladel levert met jaarlijks ruim 800.000 overnachtingen een belangrijk aandeel in het totaal aantal overnachtingen. Vakantiepark Het Vennenbos en recreatiepark De Achterste Hoef hebben hierin een belangrijk aandeel.

2.3 Trends en ontwikkelingen

Gemeente Bladel is gelegen in een dynamische regio als onderdeel van de regio Zuidoost Brabant, subregio De Kempen en metropoolregio Eindhoven. De economische activiteiten van Brainport (en in het bijzonder ASML) hebben een belangrijke invloed op de economische en daarmee ook fysieke groei van de samenleving in onze (sub) regio. Zolang er geen abrupte veranderingen plaatsvinden, blijft deze groei zich de komende jaren voortzetten. Voldoende woningbouw realiseren is belangrijk, als we het tempo van de (verwachte) economische groei willen bijhouden. Op die manier kunnen we voldoende inwoners en daarmee arbeidskrachten aantrekken en vasthouden in de regio.

De bevolkingsgroei is volledig te danken aan een positief migratiesaldo. De natuurlijke aanwas is op dit moment namelijk negatief (meer sterfte dan geboorte) en tot 2040 wordt dit negatieve effect alleen maar groter. We hebben te maken met een dubbele vergrijzing, dit zien we terug in de huishoudontwikkeling. Het aantal ouderen (65 jaar en ouder) neemt sterk toe en ze worden gemiddeld ook ouder. Tegelijkertijd neemt het aantal jongeren af (35 jaar en jonger). Door de vergrijzing en veranderende samenleving hebben we te maken met een huishoudverdunning. De grootte van de huishoudens neemt af. Het totaal aantal huishoudens groeit daardoor, met name door de toename van een- of tweepersoonshuishoudens.

De toename van het aantal inwoners en de vergrijzing zal gemeente Bladel de komende jaren doen veranderen. De sterke fysiek groei die de regio Zuidoost Brabant tegemoet gaat zal een toename betekenen van het aantal inwoners in gemeente Bladel. Dit zal niet alleen resulteren in een toename van de vraag naar woningen, maar ook een aanpassing vragen van onze infrastructuur, het voorzieningenniveau en het zorgaanbod.

Het klimaat is aan het veranderen. Dit leidt tot meer weersextremen. Het wordt natter, droger en warmer. Dit heeft effect op onze leefomgeving. We merken dit niet alleen de afname van biodiversiteit, maar aan tekortkomingen in onze ecosysteemdiensten. We zien de effecten breed in onze leefomgeving. Niet alleen in natuurgebieden, maar ook op onze akkers, in waterplassen, op straat, in bomenlanen en tuinen waar door extremer weer meer hitte-, droogte- en waterschade ontstaat. De gevolgen van de klimaatverandering (met name hittestress) hebben daarnaast grote impact op de gezondheid en het welbevinden van inwoners. Zo voelen in perioden van hitte meer mensen zich eenzaam en kan hitte zorgen voor ernstige gezondheidsklachten.
Door het treffen van maatregelen om zoveel mogelijk negatieve effecten te voorkomen kunnen we een vertraging realiseren in de verandering van het klimaat (klimaatmitigatie). Via klimaatadaptatie kunnen we rekening houden met de veranderingen die we niet meer kunnen omkeren. We dragen daarom ons steentje bij aan de landelijke klimaatopgave (zowel op het gebied van klimaatmitigatie als -adaptatie) vanuit de kansen en beperkingen die er zijn in onze eigen gemeente.

Opgaven en ambities

3.

De thema's die gemeente Bladel zullen doen veranderen zoals beschreven onder trends en ontwikkelingen worden in dit hoofdstuk uitgediept in vijf hoofdthema's: wonen, leefomgeving, economie, mobiliteit en natuur en klimaat. Elk thema wordt ingeleid met de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven die op ons afkomen. Vervolgens zijn de ambities voor per thema beschreven. Daarna wordt verder ingegaan op die ambities.

3.1 Wonen

Ontwikkelingen

Net als in de rest van Nederland is er in de Kempen ook een grote behoefte aan meer en betaalbare woningen. Het is zelfs zo dat in de regio de vraag naar woningen gemiddeld sterker is toegenomen dan in de rest van Nederland. Zoals beschreven in hoofdstuk 2.3 zal de bevolking van de regio Zuidoost Brabant groeien. Door mee te gaan in de groei van de regio zal ook het aantal inwoners van gemeente Bladel toenemen. Door de vergrijzing komen er meer en oudere ouderen bij, wat resulteert in een toename van één of tweepersoonshuishoudens.

Onze opgave is niet alleen kwantitatief. We moeten ook aandacht hebben voor de kwaliteit (typologie) van onze woningen. Inwoners moeten langer zelfstandig thuis blijven wonen. Daarnaast willen we voldoende aanbod hebben voor speciale doelgroepen (starters, zorgbehoevenden en arbeidsmigranten). De bestaande woningvoorraad sluit niet aan bij toekomstige demografische ontwikkelingen. Aanpassingen aan de woningvoorraad zijn nodig. Net als heldere kaders voor woningen die nieuw gebouwd gaan worden.

Ambities

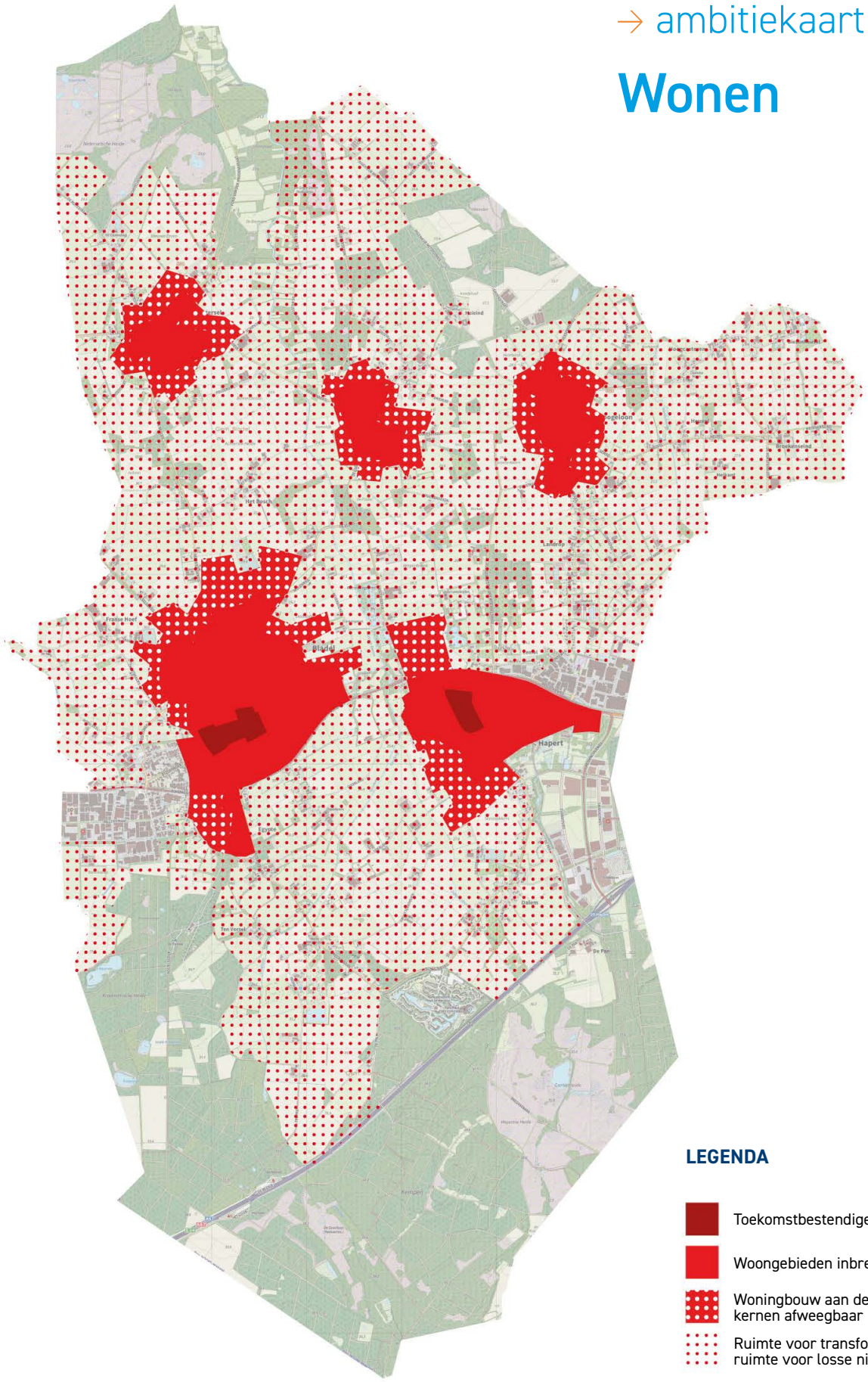
We zien in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf en willen 2.900 woningen gaan realiseren in de periode tot 2040. Daarnaast zetten we ons in om de woningvoorraad beter aan te laten sluiten bij de behoefte.

ONZE AMBITIES:

- We zien in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf. Het richtgetal voor het aantal te bouwen woningen tot 2040 is 2.900.
- We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling van het aantal te bouwen woningen.
- We stimuleren de realisatie van meer woningen aansluitend bij de behoefte, via nieuwbouw en transformatie.
- Iedere vergroting, verbreding of omschakeling van een bestemming in het buitengebied gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering.

→ ambitiekaart

Wonen

Afbeelding 5 Ambitiekaart woningbouw

Versnellen van de woningbouwproductie

Gemeente Bladel is gelegen in een dynamische regio als onderdeel van de regio Zuidoost Brabant, subregio De Kempen en metropoolregio Eindhoven. De economische activiteiten hebben een belangrijke invloed op de groei van de samenleving in deze (sub)regio. Zolang er geen abrupte veranderingen plaatsvinden, blijft deze groei zich de komende jaren voortzetten.

Ten opzichte van deze groei zien we in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf. We willen onze woningbouwproductie daarom versnellen. Het richtgetal voor het aantal te bouwen woningen tot aan 2040 is 2.900. Dit richtgetal moet niet gezien worden als een doel op zich, maar als een weergave van de strategische ambitiekeuze die Bladel maakt kijkend naar de groeipotentie en wensen van onze gemeente op het gebied van woningbouw.

We gaan hierbij uit van een combinatie van inbreiden en uitbreiden. We vinden dat de verdeling van het woningbouwprogramma niet evenredig plaats hoeft te vinden over de vijf kernen. Ervan uitgaande dat (beeld) kwaliteit en inpasbaarheid van de bouwhoogte maatwerk betreft, willen we op voorhand geen dorpskernen, gebieden en/of locaties uitsluiten voor gestapelde bouwvormen. We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling.

Betaalbaar wonen

Het aanbod van betaalbare woningen is beperkt. Daarom is er extra aandacht voor het vergroten van het aantal kleine en betaalbare koop- en huurwoningen gericht op starters en één- en tweepersoonshuishoudens van 55 jaar en ouder. Daarnaast zorgt een beperkt aanbod van betaalbare koopwoningen voor een beperking van de doorstroommogelijkheden vanuit een sociale huurwoning naar een koopwoning. Om de doorstroming te stimuleren, zoeken we naar mogelijkheden om het woningaanbod in het middensegment te vergroten. Hierbij kijken we onder andere naar nieuwe woonvormen, tijdelijke woonvormen en het ontwikkelen van slimme bouwconcepten.

In de Kempen bestaat de woningvoorraad van oudsher uit grondgebonden woningen. De meerderheid van de woningzoekenden in de Kempen zal in de toekomst ook op zoek zijn naar een grondgebonden woning, ook in de huursector. Gelet op het toenemend aantal ouderen en zorgvragers, is uitbreiding van het aantal appartementen (zeker nabij voorzieningen) belangrijk. Gevarieerde woonwijken met een aanbod van koop- en (sociale) huurwoningen is hierbij het streven.

Zorg voor elkaar faciliteren

Onze inwoners zijn betrokken bij elkaar en helpen elkaar waar dat nodig is. De komende jaren willen we sterker inzetten op het vergroten van het aantal levensloopbestendige woningen, zowel in de nieuwbouw als bestaande voorraad. Dit om te zorgen dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook geven we aandacht aan de opgave op het vlak van wonen voor mensen met een zorgvraag in het algemeen. De gemeente Bladel wil mensen met een zorgvraag dusdanig faciliteren en bewustwording stimuleren dat men (zo lang mogelijk) thuis in eigen wijk of kern (zelfstandig) kan blijven wonen.

Expats en arbeidsmigranten

Eindhoven Brainport is de economische koploper van Nederland. Nergens is de economische groei zo groot als hier. Daarmee worden ook veel buitenlandse werknemers aangetrokken die op zoek zijn naar een woning in de brede regio; Expats vragen naar betaalbare maar ook duurdere woningen. Voor expats die een ruime woning zoeken in een groene, rustige woonomgeving op korte afstand van de stad, zijn de Kempengemeenten aantrekkelijk. De huisvestingssituatie van arbeidsmigranten is echter lang niet altijd voldoende en ook niet altijd goed van kwaliteit. Ons streven is om meer kwalitatief goede woningen voor deze doelgroep beschikbaar te stellen. Daarbij willen we arbeidsmigranten evenwichtig over de regio verspreiden.

Wonen in het buitengebied

Het versnellen en vergroten van de bouwproductie van woningen, maakt dat we naar nieuwe locaties moeten zoeken. We kiezen hierbij voor een ontwikkelscenario met een combinatie van inbreiden en uitbreiden. De randen van de kernen zijn voor uitbreiding de eerst aangewezen zoekgebieden. Het buitengebied dat verder van de dorpsranden gelegen is wordt niet direct gezien als potentieel bouwgebied. De verdeling van het woningbouwprogramma hoeft niet evenredig plaats te vinden en bij geen van de kernen moet op voorhand het overgrote deel van het programma landen. We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling.

In het buitengebied werken we, uitgezonderd van de uitleglocaties aan de randen van de kernen, niet mee aan de bouw van nieuwe (bedrijfs)woningen. Uitzonderingen hierop zijn Ruimte voor Ruimte, landgoederen en boerderijsplitsingen. Het type langgevelboerderij willen we om cultuurhistorische redenen graag behouden. Bestaande langgevelboerderijen kunnen worden gesplitst, als hun kenmerkende elementen behouden blijven.

Verder is er in het buitengebied geen ruimte voor losse, op zichzelf staande recreatiewoningen. Het ombouwen van een bestaande bedrijfswoning naar een gewone woning is niet mogelijk als het gaat om veehouderijbedrijven en bedrijventerreinen. De gemeente werkt niet mee aan het ombouwen van (voormalige) bedrijfswoningen tot plattelandswoningen. Mantelzorg kan onder voorwaarden wel tot stand komen in het buitengebied, volgens landelijke wetgeving. Er bestaan ook mogelijkheden om mantelzorgvoorzieningen te realiseren aaneen gebouwd aan bestaande (bedrijfs)woningen.

3.2 Leefomgeving

Ontwikkelingen

Zoals beschreven in hoofdstuk 2.3 zal de bevolking als onderdeel van de regio Zuidoost Brabant groeien. De fysieke groei van de regio levert ook druk op de gemeente Bladel. Het aantal inwoners zal flink toenemen. En door de vergrijzing komen er meer en oudere ouderen bij. Dit zal resulteren in een toename van één of tweepersoonshuishoudens. Het zorgt er daarnaast voor dat de zorginfrastructuur die we (in Nederland) kennen ingrijpend zal gaan veranderen. Het aantal inwoners dat zorg nodig heeft zal immers gaan groeien, terwijl er relatief minder mensen zijn die de zorg kunnen verlenen. Er zal een groter beroep worden gedaan op informele en mantelzorg. Dit vraagt iets van de infrastructuur en de aanwezigheid van voorzieningen.

Ambities

We willen de kwaliteit van leven binnen de gemeente Bladel behouden en verbeteren. De gemeente investeert in de leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen.

ONZE AMBITIES:

- We ondersteunen de huidige algemene voorzieningen en creëren ruimte voor nieuwe algemene voorzieningen en initiatieven.
- We bevorderen de sociale samenhang, het mantelzorg, het vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeenten.
- Het voorzieningenniveau (o.a. op het gebied van zorg, onderwijs, detailhandel, sport en vrijetijdsmogelijkheden) in de kernen beweegt mee met de demografische ontwikkelingen.
- We creëren een leefomgeving die uitnodigt tot sporten, bewegen en ontmoeten.
- Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zorgen we voor een veilige leefomgeving.
- We nemen gezondheidsaspecten te allen tijde mee in de afweging van (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen.
- De openbare ruimte is dusdanig ingericht dat deze toegankelijk is voor alle inwoners.
- We behouden een representatief deel van het Bladelse erfgoed voor de toekomst door het actief stimuleren en ondersteunen van instandhouding en beheer.
- We geven prioriteit aan het bestrijden van negatieve (gezondheids)effecten vanuit o.a. de intensieve veehouderij, gezonde gebiedsontwikkeling, fysieke veiligheid en crisisbeheersing.
- We streven ernaar een klimaatadaptieve leefomgeving te realiseren.

Goede basisvoorzieningen

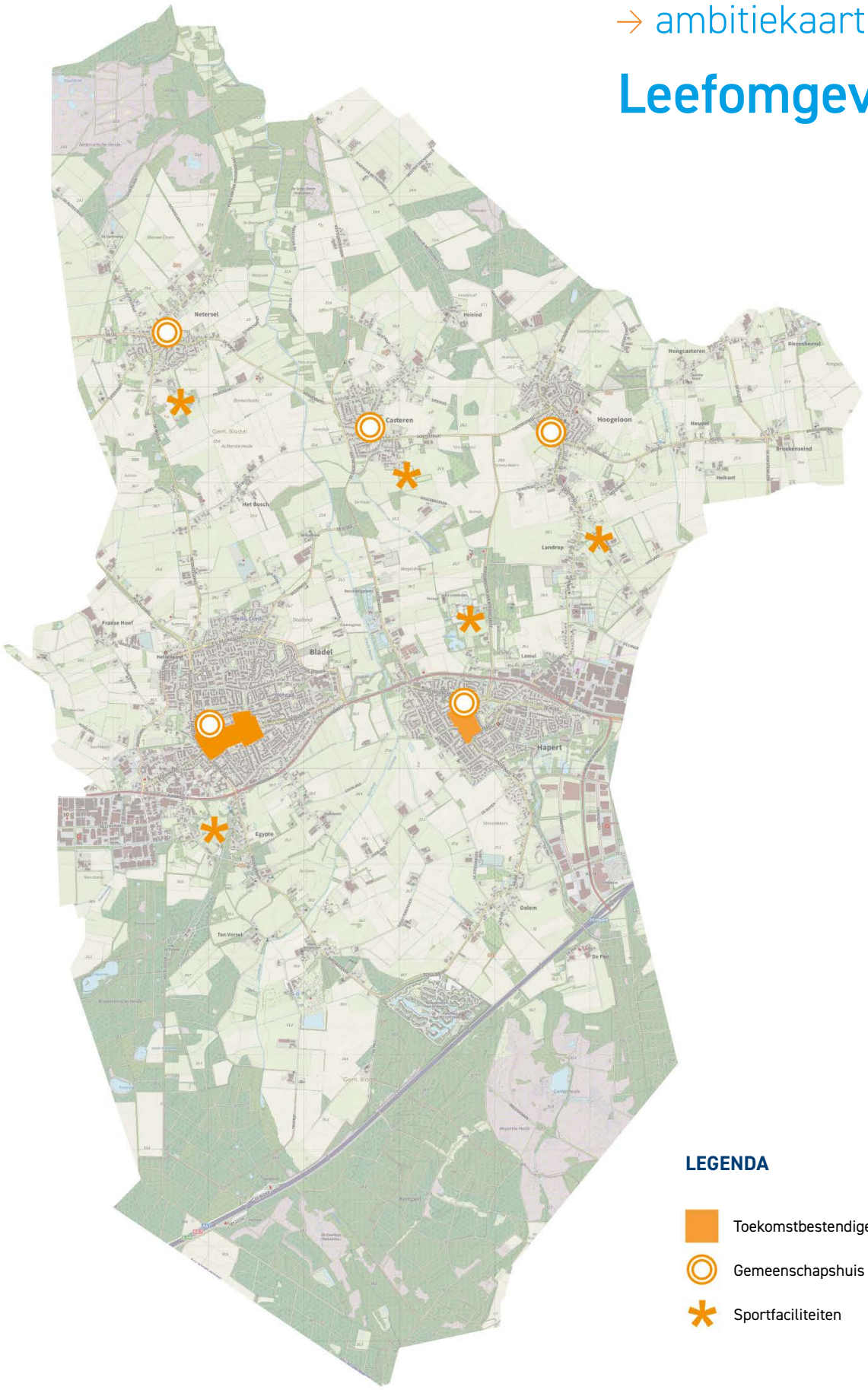
Alle kernen van de gemeente Bladel beschikken over een locatie voor primair onderwijs, een gemeenschapshuis en voorzieningen voor de meest gebruikelijke sporten. Qua medische voorzieningen kunnen de inwoners van de gemeente in eerste instantie terecht bij huisartsenpraktijken in Hapert, Bladel en Hoogeloon.
Het compensatiebeginsel stelt dat gemeenten voorzieningen dienen te treffen die mensen met een beperking in staat stellen te participeren in de samenleving. De gemeente Bladel kiest ervoor om algemene voorzieningen en de openbare ruimte toegankelijker te maken. Een 'handicap' wordt daarin niet gezien als een eigenschap van een persoon, maar als een gebrek in de fysieke en maatschappelijke omgeving.

Onderwijs

In de gemeente Bladel is een breed scala aan mogelijkheden voor het volgen van onderwijs aanwezig, waaronder primair onderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs van waaruit ook de regio wordt bediend.
De gemeente Bladel is gezamenlijk met het onderwijs- en maatschappelijk veld verantwoordelijk voor het creëren van voldoende ontwikkelings- en onderwijsmogelijkheden voor alle jongeren, waarbij zoveel als mogelijk rekening

→ ambitiekaart

Leefomgeving

Afbeelding 6 Ambitiekaart woningbouw

wordt gehouden met maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen. We streven passend onderwijs na, liefst dichtbij huis voor inwoners, waarbij de ondersteuning-behoefte van de leerling leidend is. We willen zorgen voor onderwijshuisvesting in gezonde, veilige en stimulerende gebouwen.
We stimuleren de brede school ontwikkeling vanuit het natuurlijk groeimodel, waarbij de gemeente het multifunctionele gebruik van schoolgebouwen zal bevorderen. We streven naar een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie (het peuterprogramma) binnen de gemeente Bladel.

Sport

In elke kern van Bladel is een binnensportaccommodatie aanwezig en elke kern beschikt over een gemeentelijk sportpark om zo fijn te kunnen blijven leven en wonen. De accommodaties zijn kwalitatief goed en passend.
De gemeente zorgt dat er goede voorzieningen zijn. Dat betekent niet per definitie dat de gemeente een eigen accommodatie realiseert. Bij de overige (niet als basissport aangeduide) sporten kan de gemeente ondersteunen.
De gemeente Bladel investeert proactief in extra (met name binnen-) sportvoorzieningen om te zorgen dat inwoners hier meer gebruik van gaan en kunnen maken. We doen dit onder andere door gecombineerd gebruik van beschikbare accommodaties. Daarnaast zet de gemeente Bladel proactief in op de mogelijkheden van privatisering.

Bewegen

Buitenspelen is voor kinderen van groot belang in hun ontwikkeling. Het aanleren van motorische vaardigheden, ontplooien van creativiteit (fantasie), sociale interactie, samen spelen en delen, en niet in de laatste plaats bewegen, laat zien dat speelruimte belangrijk is om kinderen op een gezonde manier te laten opgroeien. Voor de oudere jeugd moet het speel- of sportaanbod leiden tot ontmoeting, competitief bezig zijn, samen sporten en zinvolle tijdsbesteding.
Bovenstaande onderstreept het belang van kwalitatief en gevarieerd speelaanbod en geldt als inleiding voor onze missie: Ieder kind met of zonder beperking moet de mogelijkheid hebben om buiten te spelen. Het doel is om divers, uitdagend en toegankelijkheid speelaanbod voor alle kinderen en jongeren te creëren. Kort maar krachtig: 'Voor elk wat wils'. Van voldoende formele speelruimte (uitgesplitst per kern of wijk) is sprake als minimaal 75% van de kinderen of jongeren van één en dezelfde doelgroep uit dezelfde wijk of kern binnen haar of zijn bereik een speelvoorziening tot de beschikking heeft. Deze speelvoorziening moet te bereiken zijn zonder dat een kind een weg of sloot moet oversteken.

Zorg (voor elkaar faciliteren)

De gemeente wil de leefbaarheid in de kleine kernen stimuleren en faciliteren. Het versterken van de sociale cohesie is hierbij een belangrijke pijler. Onder andere door de sociale cohesie te versterken en voorzieningen toegankelijker te maken spelen we in op de grotere vraag naar zorg voor ouderen. Een MFA in elke kern zien we als instrument om de sociale cohesie te faciliteren en te simuleren.

Cultuurhistorie

Het erfgoed in de gemeente Bladel kreeg vorm dankzij haar inwoners en het omliggende landschap. Dit erfgoed vormt de basis van onze identiteit en is bepalend voor het karakter van onze kernen. Het doel is dan ook om een zoveel mogelijk Bladels erfgoed te behouden voor de toekomst door instandhouding en beheer actief te stimuleren en waar nodig te ondersteunen. We beschermen het cultuurlandschap in onze gemeente door het op de juiste wijze in te richten, te beheren en zo nodig te restaureren.
Verleden krijgt toekomst door educatie. We willen meer mensen kennis laten maken met het erfgoed door de aanwezige cultuurhistorische waarden als inspiratiebron te gebruiken en op een verantwoorde wijze in nieuwe ontwikkelingen in te passen.

Fysiek en sociaal veilige leefomgeving

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een eigen verantwoordelijkheid in het veiliger maken van hun buurt, maar moeten ook kunnen rekenen op een krachtige overheid die hierin de regie pakt. Inwoners, bedrijven en organisaties zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Wij willen, in samenwerking met de inwoners en professionele partijen, de risico's op overlast en criminaliteit in de

woonomgeving voorkomen of beperken (preventie) en aanwezige overlast en criminaliteit bestrijden (repressie). We hebben het dan met name over bescherming tegen elkaar en ongewenst gedrag. Daarnaast speelt ook 'fysieke' veiligheid een rol. Denk hierbij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid in onze wijken, dorpen en op de provinciale wegen. Bij de planning en inrichting van de openbare ruimte kijken we ook naar hoe veilig een aanpassing is. Het (beoogde) gebruik van een locatie moet aansluiten bij de inrichting van de fysieke omgeving en vice versa.

Hulpdiensten

Een samenleving heeft altijd te maken met risico's. Communicatie over risico's zelf en de voorbereiding erop, draagt bij aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners. Ons streven is dat iedereen die in onze gemeente woont of werkt op de hoogte is van aanwezige risico's, hoe ze zich op deze risico's kunnen voorbereiden en wat ze kunnen doen in het geval van een crisissituatie. Buiten de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van bewoners vinden wij het belangrijk dat hulpdiensten snel hun werk kunnen doen.

Gezonde leefomgeving

De omgeving kan zowel een positieve als een negatieve invloed hebben op de gezondheid van onze inwoners. Bij positieve invloeden kunt u denken aan een omgeving die uitnodigt om te bewegen. Ook veel en veilige fiets- en voetpaden dragen bij aan een positieve invloed. Bij een negatieve invloed kan men denken aan uitlaatgassen van verkeer, de emissie van fijnstof, ammoniakuitstoot of endotoxinen door veehouderijen, hittestress, maar ook geluidsoverlast. Belangrijk is om negatieve invloeden onder controle te hebben dan wel tegen te gaan (gezondheidsbescherming) en positieve invloeden te stimuleren (gezondheidsbevordering).

Groen

Bomen, struiken en planten dragen bij aan een gezonde leefomgeving. Het kan stress verminderen. Het kan ervoor zorgen dan men meer gaat sporten, wandelen en fietsen. En het kan sociaal contact vergemakkelijken. Bovendien zorgt groen voor verkoeling bij extreem hoge temperaturen. Bomen, struiken en planten zorgen voor karakter in een omgeving en dragen bij aan een veilig gevoel in een omgeving. Voor (openbaar) groen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Bomen, struiken en planten in Bladel vinden we noodzakelijk in openbare ruimte omdat deze een belangrijke basis vormen voor fijn wonen en leven.
- We streven naar een juiste balans tussen landschappelijk en stedelijke ontwikkelingen.
- We willen groen zoveel mogelijk combineren met andere gebruiksmogelijkheden. Denk hierbij aan de opvang van water (in hoofdstuk 3.5 wordt hier meer over beschreven).
- We willen de bestaande laan- en wegbeplanting behouden en waar mogelijk versterken, omdat deze vanouds samenhangt met het landschap en de structuur van de verbindingswegen tussen de kernen. We hebben het over laan- en wegbeplanting vanuit het buitengebied richting de kernen in.

Medische-milieukundige zorg

Doel van medische-milieukundige zorg is het beperken van risico's van milieufactoren en het stimuleren van positieve omgevingsfactoren. Het bevorderen van deze zorg wordt opgedeeld in verschillende deeltaken: het signaleren van ongewenste situaties, het adviseren over risico's (in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen), het beantwoorden van vragen, het geven van voorlichting en het doen van onderzoek. De prioriteit ligt de komende tijd op gezonde gebiedsontwikkeling, fysieke veiligheid en crisisbeheersing en intensieve veehouderij. We willen zoveel mogelijk gezondheidsrisico's beperken als het gaat om de omgeving waarin we wonen en leven. Iedere ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied moet zorgen voor een beter woon- en leefklimaat. Denk daarbij aan een betere luchtkwaliteit (fijnstof, ammoniak, roet en stikstofdioxide), waterkwaliteit en aan geluid- en geurbelasting die voldoen aan de advieswaarden van de Gezondheidsraad, RIVM en GGD.

3.3 Economie

Ontwikkelingen

In de Kempen zijn ruim 440 maakbedrijven gevestigd. We zijn met ruim 17% van het totaal aantal maakbedrijven binnen de Brainportregio, dus een belangrijke economische toplocatie. De maakindustrie gaat een nieuw tijdperk in en verandert radicaal door de introductie van nieuwe technologieën en verdere digitalisering. Ondernemers, overheid en onderwijs werken samen in projecten om de slimme maakregio van de Kempen, nog slimmer te maken. We werken samen om talent voor de regio te vinden, te boeien en te ontwikkelen. We stimuleren de ontwikkeling van meer verscheidenheid binnen de slimme maakindustrie, werken samen aan de bereikbaarheid van de regio en aan het creëren een 'inclusieve' arbeidsmarkt.

Daarnaast is de vrijetijdssector met meer dan 2,2 miljoen overnachtingen een belangrijke economische motor in de Kempen. Met de aanwezige dagrecreatie vormt De Kempen een prachtige uitvalsbasis en een belangrijke factor in de totale vestigingsklimaat van de Brainportregio.

De lokale verzorgingsstructuur staat onder druk. Met name in de detailhandel zien we de leegstand toenemen en het aantal nieuwe detaillisten afnemen. Ook voor onze gemeente zijn deze ontwikkelingen een punt van aandacht.

Tot slot is in het buitengebied een verandering gaande. Met name bij de veehouderij zien we het aantal vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's) groeien. Het buitengebied biedt ruimte voor ontwikkeling van nieuwe (innovatieve) concepten. Deze transitie draagt bij aan de identiteit van onze gemeente en de positionering van de Kempen op economisch vlak.

Ambities

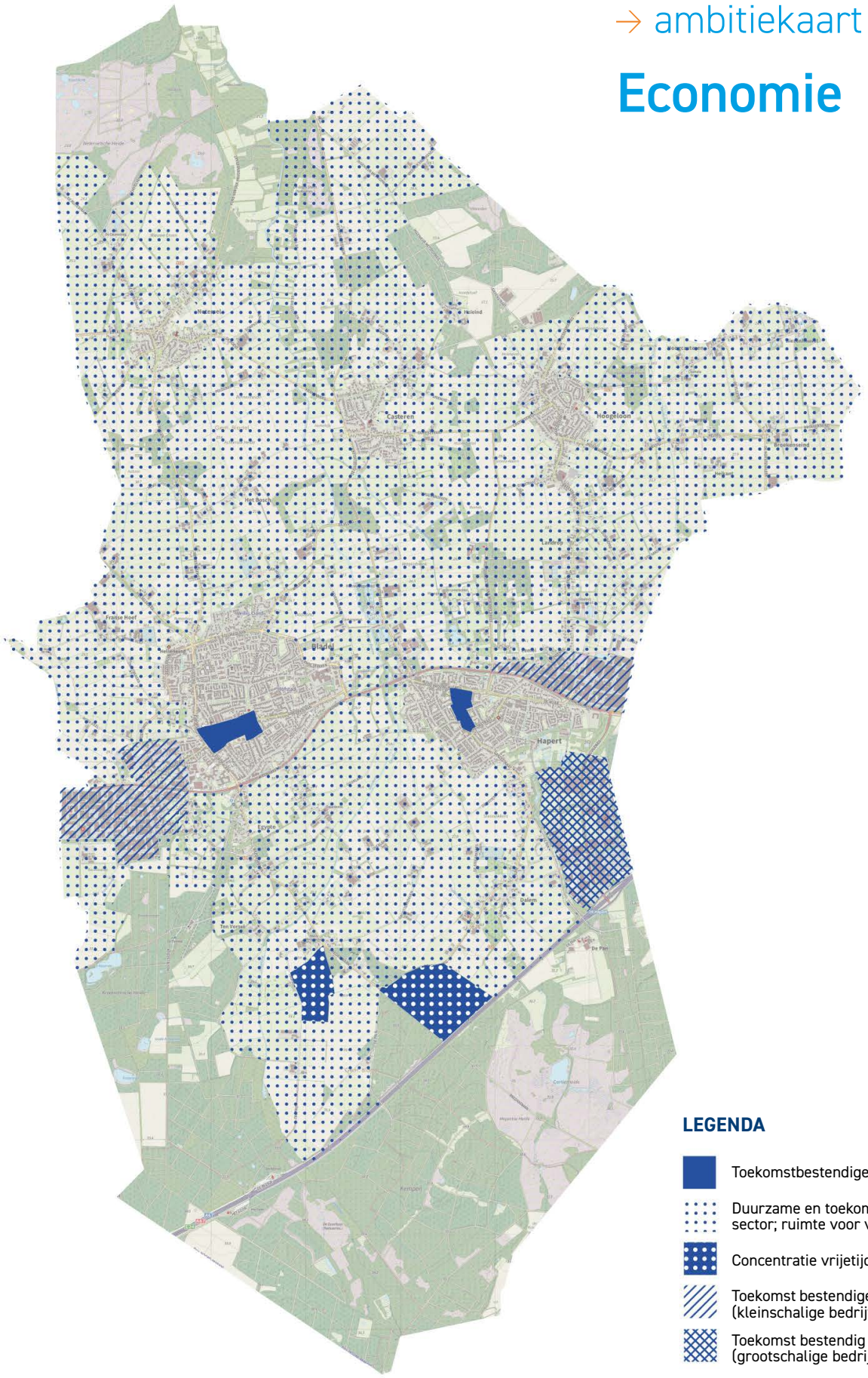
Onze ambities om een economische toplocatie te zijn en blijven richten zich op een uitstekend internationaal vestigingsklimaat, aanwezigheid van voorzieningen (detailhandel in relatie tot economie), een vitale agrarische sector en de vrijetijdseconomie.

ONZE AMBITIES:

- We willen verder groeien naar een topregio met een uitstekend internationaal vestigingsklimaat met een maakindustrie gebaseerd op een slimme productie.
- We stimuleren duurzame en toekomstbestendige grondgebonden landbouw en geven ruimte voor initiatieven die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige producten en voordelen opleveren voor milieu, natuur, landschap, gezondheid en/of klimaat.
- We bieden ruimte voor ontwikkeling van nieuwe (innovatieve) concepten in de veehouderijsector en helpen om meer arbeidsplaatsen te creëren.
- We zetten in op toekomstbestendige centra met een compacte structuur en concentratie van (winkel) functies in dit compacte gebied.
- We zetten in op het verder uitbouwen van sectoren waar veel werk is en inkomen oplevert zoals o.a. de maakindustrie en vrijetijdsindustrie waarbij profilering en innovatie essentieel is.
- We zetten in op bereikbaarheid voor bedrijven.
- We versterken onze positie als economische toplocatie door in regionale samenwerking de bereikbaarheid van de maakindustrie, landbouw- en vrijetijdseconomie te verbeteren.

→ ambitiekaart

Economie

LEGENDA

- Toekomstbestendige winkelgebieden
- Duurzame en toekomstbestendige agrarische sector; ruimte voor vrijetijdseconomie
- Concentratie vrijetijdseconomie
- Toekomst bestendige bedrijventerreinen (kleinschalige bedrijven <5.000 m2)
- Toekomst bestendig bedrijventerrein (grootschalige bedrijven >5.000 m2)

Afbeelding 7 Ambitiekaart economie

Topregio met uitstekend internationaal vestigingsklimaat

Om als economische toplocatie binnen Brainport verder door te groeien zorgen we dat ondernemers zich hier graag willen vestigen. De gestelde ambities vertalen we met onze partners naar regionale visies en uitvoeringsplannen. Als kader hanteren we de volgende uitgangspunten:

Vitale en toekomstbestendige Kempische Bedrijventerreinenmarkt

Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor gezonde economische ontwikkeling en realiseren economische ambities in de Brabantse Kempen. We streven naar een gezonde Brabantse bedrijventerreinenmarkt met meer kwaliteit en minder overschotten, concurrentie, financiële risico's in de Brabantse Kempen. We willen ook kwalitatief het juiste aanbod realiseren. Denk aan bereikbare, veilige, duurzame, en gemengde vestigingsmilieus met als uitgangspunt een optimaal vestigingsklimaat voor de daar gevestigde ondernemers.

Vestigingsplaats en bereikbaarheid

De Brabantse Kempen wordt beschouwd als een van de belangrijkste kennis- en innovatieregio's van Europa. De locaties waar bedrijven zijn gevestigd, moeten goed bereikbaar zijn en blijven. In hoofdstuk 3.4 zijn de ambities en uitgangspunten nader uitgewerkt.

Vestigingsklimaat en wonen

Het is duidelijk dat de aanwezigheid en inzet van expats en arbeidsmigranten essentieel zijn voor de doorontwikkeling van onze economie. Het is daarom belangrijk dat er voldoende en passende woningen beschikbaar zijn voor hen. In hoofdstuk 3.1 zijn de ambities en uitgangspunten nader uitgewerkt.

Vitale agrarische sector

De gemeente wil een duurzame en toekomstbestendige agrarische sector stimuleren en ruimte geven voor initiatieven die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige producten. Het levert voordelen op voor natuur, landschap, gezondheid en/of klimaat. We vertalen ambities met onze partners voor de regio en hanteren het en als kader bij:

Ontwikkeling van een veehouderij

Uitbreiding en/of wijziging van een veehouderijbedrijf wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt. We streven naar ondernemingen in het buitengebied, waarbij kringlopen zoveel als mogelijk op bedrijfsniveau gesloten worden en hernieuwbare energie wordt opgewekt.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

We vinden het belangrijk dat de veehouderij maatschappelijk verantwoord onderneemt en ambitieuze doelen nastreeft op het gebied van dierenwelzijn, duurzame energieopwekking, klimaatadaptatie, leefbaarheid en de landschapskwaliteit met zo min mogelijk risico's voor de volksgezondheid.

Goede ruimtelijke ordening; landschappelijke inpassing

We streven naar een goede ruimtelijke ordening waarbij sprake is van een juiste balans tussen groene en rode ontwikkelingen. Kwaliteitsverbetering is een randvoorwaarde bij een nieuwe ontwikkeling in het buitengebied. Hieronder verstaan we ontstening van het buitengebied waar mogelijk. Nieuwe ontwikkelingen moeten een goede landschappelijke inpassing krijgen.

Detailhandel

Voldoende en gevarieerd winkelaanbod is belangrijk om fijn te kunnen wonen en werken in de Kempen. We werken ambities samen met onze partners uit voor de regio en hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

Kwalitatieve vernieuwing

Een toekomstbestendig voorzieningenniveau kan alleen worden gerealiseerd door een kwalitatieve vernieuwing van het winkelaanbod en door een keuze te maken voor ontwikkelingen op plekken met toekomstperspectief. Detailhandel proberen we zo veel als mogelijk te concentreren in de winkelgebieden in de kern Bladel en Hapert.

Vrijetijdseconomie

De gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden worden, op het gebied van recreatie en toerisme, als één toeristische bestemming gezien: De Brabantse Kempen. Groene ruimte, rust, Kempische gastvrijheid, ligging aan de grens en in de innovatieve Brainportregio zijn de kernwaarden die tezamen de identiteit van de toeristisch-recreatieve regio vormen waar de Brabantse Kempen zich mee profileert. Door het bieden van onderscheidende producten kunnen meer bezoekers naar de regio getrokken worden.

De markt bepaalt het aanbod

We sturen zo min mogelijk op de vrijetijdssector en laten de markt het aanbod bepalen. Zo ontstaat er meer ruimte voor (kwalitatief en onderscheidend) goede toeristische initiatieven. We stellen dan ook geen limieten aan bepaalde vormen van dag- en/of verblijfsrecreatie.

Ruimtelijke inpassing

Voor stoppende agrarische bedrijven is omschakeling naar recreatie en toerisme één van de alternatieven. Om de ondernemer hierin tegemoet te komen, is maatwerk noodzakelijk. Deze nieuwe recreatieve initiatieven dienen in de omgeving en het landschap te worden ingepast.

Extensieve vormen van recreatie

In het buitengebied vinden voornamelijk extensieve vormen van recreatie plaats: wandelen, fietsen en paardrijden. Via het knooppuntennetwerk worden bezoekers door het gebied en langs voorzieningen geleid. Het is van belang om de netwerken in stand houden, mogelijkheden uit te breiden en beleving toe te voegen. De netwerken leggen de verbinding tussen het binnen- en buitengebied en dragen bij aan recreatief medegebruik

3.4 Mobiliteit

Ontwikkelingen

De Brainportregio groeit al tien jaar bovengemiddeld snel. Het zorgt er ook voor dat meer mensen van A naar B gaan in onze regio. Voor de meeste verplaatsingen van en naar de Kempengemeenten wordt de auto gebruikt. Deze hoeveelheden zorgen voor opstoppingen en files op de randweg A2/N2 en A67. Hierdoor rijdt verkeer door de Kempendorpen. Dat heeft effect op het wonen en leven in de dorpen. De MRE-regio wil de randweg A2/N2 ontlasten om de steden bereikbaar te houden. De Kempengemeenten willen meer mogelijkheden voor openbaar vervoer, de fiets en de inzet van slimme mobiliteitsoplossingen. Dat komt ook de leefbaarheid, veiligheid en vitaliteit van kernen en dorpen ten goede. Daarbij hebben we hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving. Dit staat op gespannen voet met de bereikbaarheid voor auto- en vrachtverkeer. Vanuit mobiliteit willen we bovendien een bijdrage leveren aan de ambities in het klimaatakkoord. Dat betekent dat we ons inzetten om het energie- en brandstofverbruik voor reizen te verminderen en dat we gebruik maken van (lokale) hernieuwbare energie.

Ambities

We willen dat de regio bereikbaar blijft voor elke inwoner, ondernemer en toerist. De steden en dorpen moeten bereikbaar zijn met de auto, openbaar vervoer, fiets en voor de voetganger.

ONZE AMBITIES:

- We streven naar een goede en betrouwbare bereikbaarheid die zich niet enkel beperkt tot de auto, maar een die zich ook richt op de bereikbaarheid van openbaar vervoer, per fiets en met aandacht voor de voetganger.
- We streven een afname van het aantal (letsel) ongevallen na en gaan voor nul verkeersdoden.
- We stimuleren het gebruik van alternatieve en duurzame vormen van vervoer zoals elektrische (deel) auto en -fiets.
- We willen een fysieke leefomgeving bieden, waarbij we de negatieve effecten van verkeer en vervoer beperken voor zoveel mogelijk doelgroepen.
- We verbeteren het woon- en leefklimaat in onze gemeente en de Kempen door de bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelvoorzieningen te verbeteren en de overlast van verkeer in woongebieden te beperken.
- We stimuleren samenwerking met alle betrokkenen binnen de gemeente met wederzijdse verantwoordelijkheden en daarbij stemmen we maatregelen op het betreffende gebied af.
- De openbare ruimte is volgend op ruimtelijke ontwikkelingen.

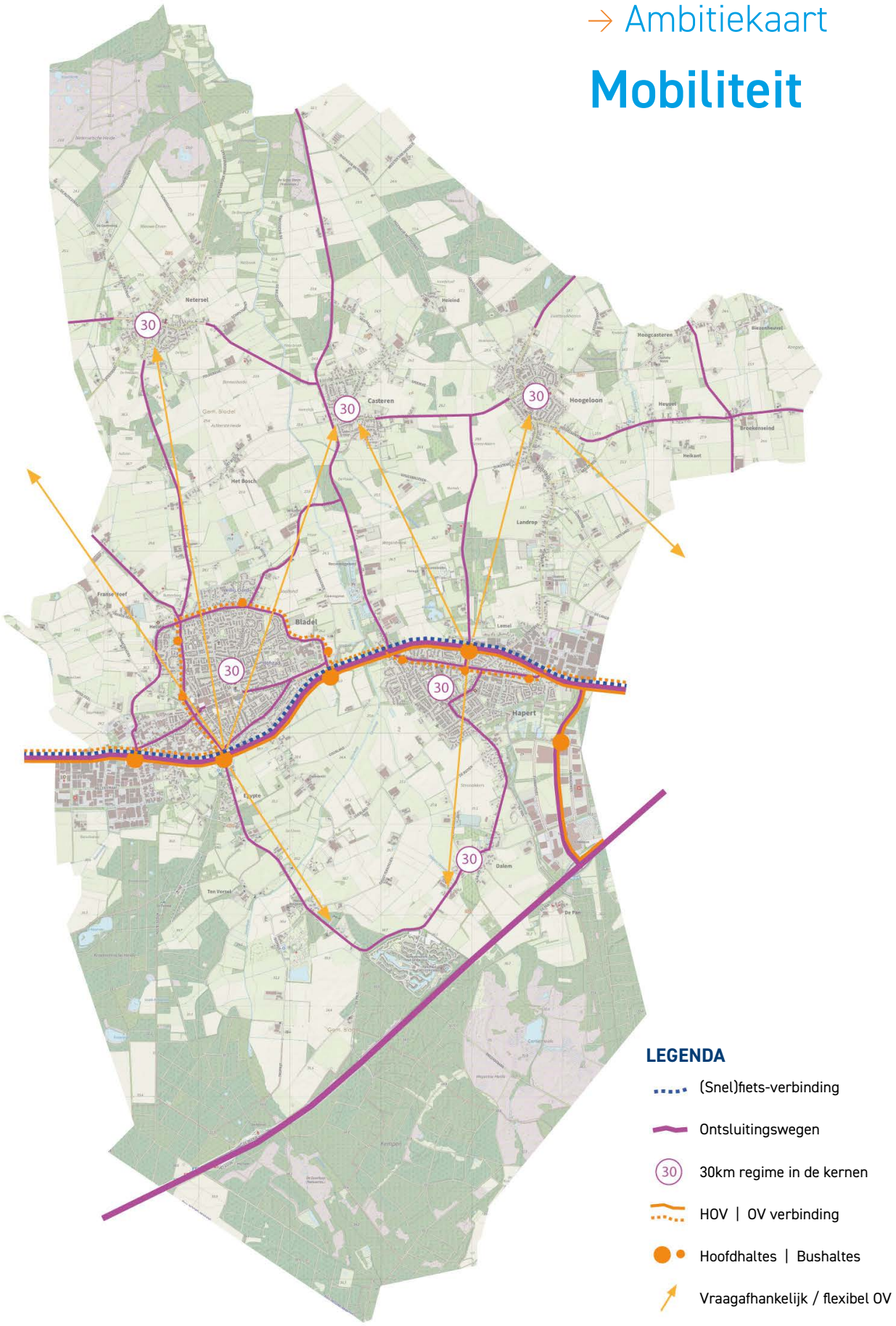
Samenwerking in de Kempen

Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens. Regionale samenwerking met de Kempengemeenten, maar ook binnen de Metropoolregio Eindhoven is belangrijk. De regionale samenwerking heeft geleid tot de gezamenlijke Bereikbaarheidsagenda 'Brainport Duurzaam Slim Verbonden'. De ambities die hieruit voortvloeien zijn nagenoeg gelijk aan de ambities binnen onze gemeente:

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het uitgangspunt om de bestaande wegen zoveel mogelijk te gebruiken en alleen indien strikt noodzakelijk nieuwe wegen toe te voegen. Het is wel wenselijk dat de doorstroming op het hoofdwegennet (A67, N284 en N269) verbetert.
- We investeren in snelle fietsverbindingen naar het stedelijk gebied.
- We ontwikkelen (al dan niet samen met de markt) snelle en comfortabele mobiliteitsdiensten in de Kempen en tussen de Kempen en het stedelijk gebied.
- We zetten in op het behouden van het bestaande openbaar vervoernetwerk en gaan ons hard maken om de aansluiting van de buslijnen naar Tilburg en Eindhoven te verbeteren. Daar waar mogelijk kijken we of er meer openbaar vervoer aangeboden moet worden. Daarbij is goede bereikbaarheid van het Kempisch Bedrijvenpark een wens die de gemeente bij de regio inbrengt.

→ Ambitiekaart

Mobiliteit

Afbeelding 8 Ambitiekaart mobiliteit

Verkeersveilig en betrouwbaar bereikbaar

Het aantal doden en ernstig verkeersgewonden moet (ook) landelijk gezien omlaag. We willen dit bereiken via de inrichtingskenmerken van Duurzaam Veilig. Door de verkeersgebieden goed in te richten worden de verblijfsgebieden ontlast van ongewenst verkeer.

Parkeren gemotoriseerd verkeer

Parkeren hoort ook bij goede bereikbaarheid. In beginsel maken we hiervoor gebruik van de meest actuele CROW-parkeernormen. Voor parkeren kijken we echter kritisch naar parkeermogelijkheden die er nu zijn en welke nodig zijn voor de toekomst. We willen de openbare ruimte minder verharden. De volledige parkeerbehoefte faciliteren door het aanleggen van parkeerplaatsen volgens een norm is niet altijd gewenst en mag zeker niet ten koste gaan van groen. We gaan flexibel om met parkeernormen door de mogelijkheid te bieden om af te wijken van de gestelde parkeernormen, wanneer er binnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kansen zijn voor innovatieve oplossingen.

Fiets

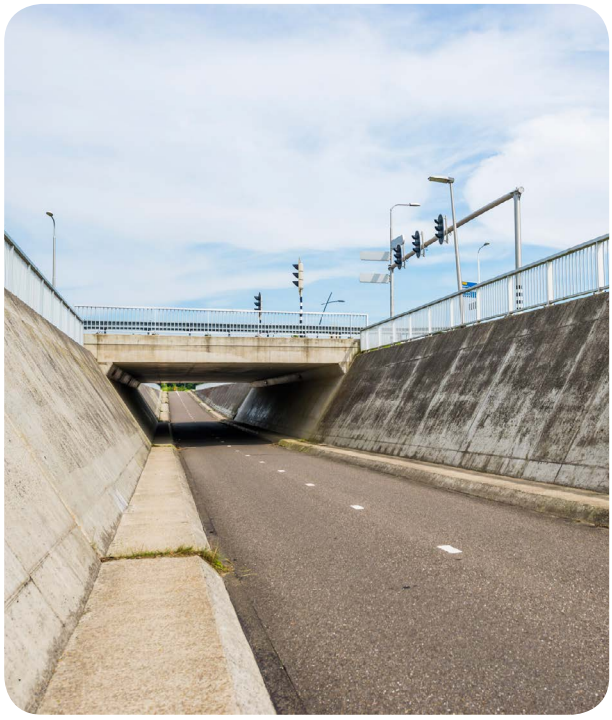
De fiets is een gezond en duurzaam alternatief voor de auto en levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid. Binnen de gemeente Bladel krijgt de fiets daarom een prominente plaats en positie in het straatbeeld. Bepaalde keuzes voor de fiets zullen ten koste gaan van de auto. De komende jaren zetten we in op een stimulans voor het fietsgebruik. We faciliteren het toenemende gebruik hiervoor op gepaste wijze door het bieden van een verkeersveilige inrichtring met aandacht voor voldoende breedte van fietsvoorzieningen, gladheidsbestrijding en sociale veiligheid met onder andere passende verlichting.

Voetgangers

De voetganger heeft prioriteit binnen de centrum- en woongebieden en bieden we een toegankelijke, veilige en voetgangersvriendelijke omgeving. Speciale aandacht hebben we voor veilige oversteken van doorgaande wegen op schoolroutes, de directe omgeving van de scholen en zorgvoorzieningen.

Recreatie

Recreatieve routes in Bladel maken onderdeel uit van een regionaal netwerk en zijn onmisbaar voor recreatie en toerisme in en rondom Bladel. De routes zijn gekoppeld aan landschappelijk waardevolle gebieden en zijn van hoge kwaliteit. De fiets- en voetpaden en paden voor MTB, ruiters en menners zijn multifunctioneel en goed begaanbaar.

Centra Bladel en Hapert

Voor een veerkrachtig, verbonden en ondernemend centrum van Bladel is verbetering van de multimodale bereikbaarheid van het centrum van Bladel belangrijk. Met een duidelijke parkeerstrategie voor het kernwinkelgebied en optimaal dubbelgebruik blijft er voldoende ruimte over voor veilige fiets- en voetpaden.

Leefbaarheid

In ons dagelijks leven gaan we van A naar B en terug. Deze verplaatsingen kunnen echter negatieve effecten hebben op de leefbaarheid. Denk hierbij aan ervaringen van drukte, uitstoot van schadelijke stoffen, trillingen en een gevoel van verkeersveiligheid. We willen een fijne omgeving creëren waarbij dit soort negatieve effecten van het verkeer op ons leven wordt beperkt. We zoeken daarvoor naar passende oplossingen samen met inwoners en ondernemers.

Om de leefbaarheid te bewaken is het bij iedere ontwikkeling in de fysieke leefomgeving, zowel groot als klein, in ieder geval noodzakelijk om de verkeerseffecten te beoordelen. Verkeersproblemen als gevolg van een ontwikkeling in de fysieke leefomgeving moeten in beeld zijn. Vertrekpunt is dan ook dat een ontwikkeling in de fysieke leefomgeving in ieder geval zelf voorziet in voldoende parkeerruimte en dat de verkeerseffecten beoordeeld worden.

Bijdragen aan energiereductie en klimaatdoelstellingen

In 2040 willen we 60% minder energiegebruik ten opzichte van 2007 in verkeer en vervoer. We blijven daarom werken aan het plaatsen van oplaadpunten voor elektrische auto's. Aanvullend kijken we of we energieopwekking met infrastructuur kunnen combineren met het circulair bouwen van de Kempische wegen.

3.5 Natuur en klimaat

Ontwikkelingen

Door menselijk handelen nemen emissies toe van stoffen die schadelijk zijn op het functioneren van natuurlijke systemen. Dit zijn voornamelijk broeikasgassen - die klimaatverandering versnellen - en verzurende en vermestende stoffen als stikstof en ammoniak. Daarnaast hebben ruimtelijke ontwikkelingen veel leefgebied ingenomen en versnipperingen tussen natuurgebieden veroorzaakt. In agrarische gebieden is bovendien veel aan schuilmogelijkheden, voedsel en nestgelegenheid verdwenen.

Het resultaat is dat de ecologische systemen ontregeld raken. Het klimaat is aan het veranderen. Dit leidt tot meer weersextremen. Het wordt natter, droger en warmer. Dit heeft effect op onze leefomgeving.

Door het treffen van maatregelen om zoveel mogelijk negatieve effecten te voorkomen kunnen we een vertraging realiseren in de verandering van het klimaat (klimaatmitigatie). Via klimaatadaptatie kunnen we rekening houden met de veranderingen die we niet meer kunnen omkeren.

Ambities

Onze ambities voor natuur, milieu en klimaat richten zich zowel op mitigerende als adaptieve maatregelen.

ONZE AMBITIES:

- De emissie van CO2 is in 2030 met 49% afgenomen ten opzichte van 1990 en in 2050 met minstens 95%.
- Emissies van schadelijke stoffen voor mens en milieu via lucht, bodem en water nemen af.
- We streven naar verbetering van de kwaliteit van bestaande natuurgebieden en het tegengaan van verlies van biodiversiteit en genetische diversiteit.
- Bladel is in 2050 klimaatbestendig en water-robuust.

Klimaatmitigatie

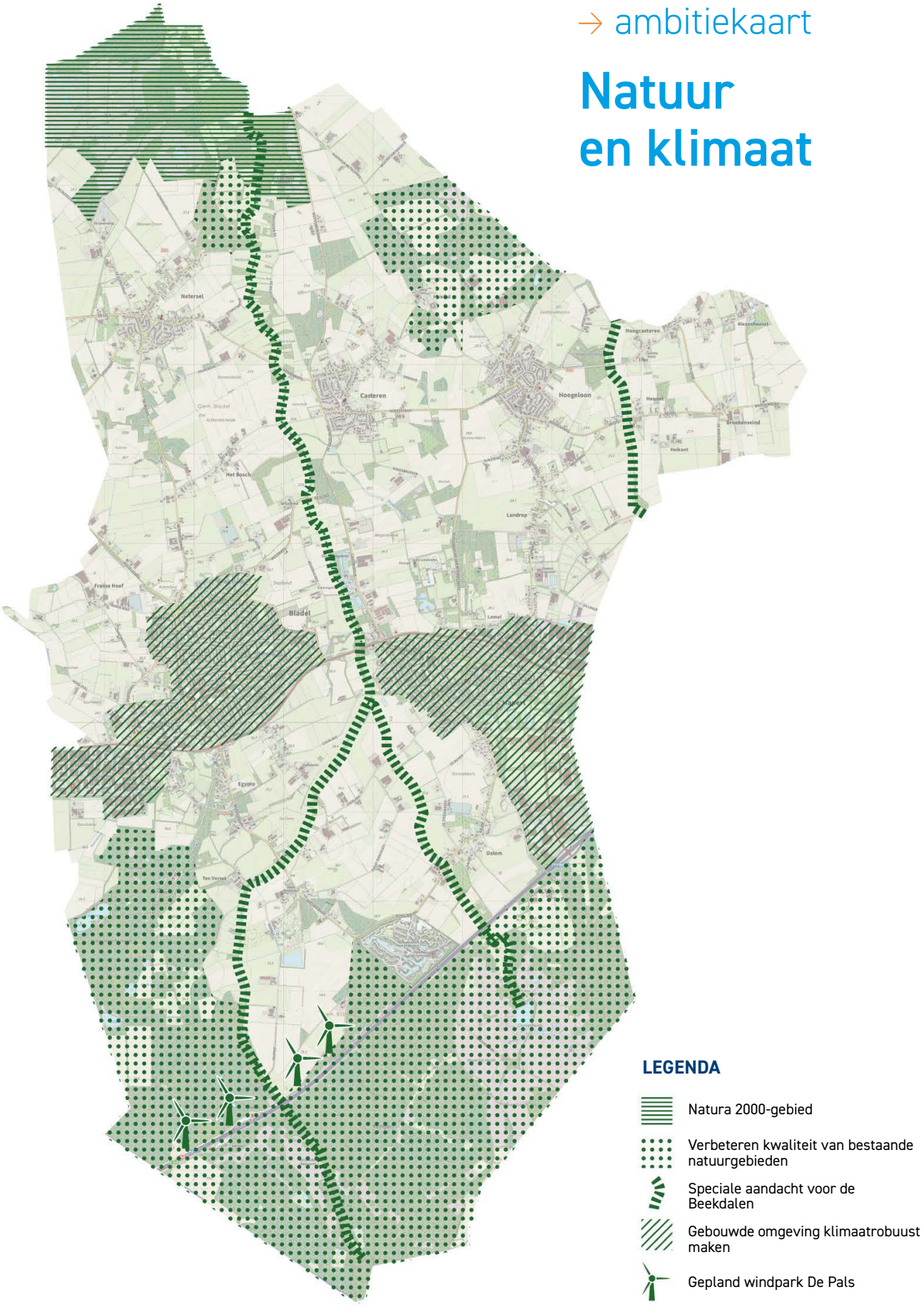
Om klimaatverandering tegen te gaan willen we onze CO2 uitstoot beperken. Om die emissie in 2030 met 49% te beperken, gaan we samen met diverse betrokkenen aan de slag. Gezamenlijk hebben we een uitvoeringsprogramma gemaakt met te nemen maatregelen voor de komende jaren. Als kader zijn hierbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- We dragen ons steentje bij aan de landelijke klimaatopgave vanuit de kansen en beperkingen die er zijn in onze eigen gemeente.
- Het behalen van de ambitie doen we samen met inwoners, maatschappelijk partners en bedrijfsleven.
- De stroomproductie wordt meer afhankelijk van grillig weer. Dat vraagt om een flexibel energiesysteem dat zorgt dat vraag en aanbod matchen. Opslag en andere slimme oplossingen zijn daarvoor essentieel.
- We hanteren de ‘Constructieve zonneladder’ van de Nederlandse Milieufederaties bij het maken van keuzes voor opwekking van energie. Dat betekent dat opwekking op daken voorgaat.
- Omdat we bij mobiliteit te maken hebben met een potentiële stijging van het aantal vervoersbewegingen in de komende jaren, is onze inzet erop gericht om inwoners zoveel mogelijk aan te moedigen hiervoor niet-fossiele alternatieven te gebruiken.
- Benutting van zonnevelden en windmolens mag niet ten koste gaan van initiatieven op dak en nieuwe initiatieven worden overwogen na 2025.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor het aanbod van onze gemeente in de Regionale Energie-strategie.

→ ambitiekaart

Natuur en klimaat

Afbeelding 9 Ambitiekaart natuur en klimaat

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is van groot belang voor de leefbaarheid in Bladel. Enerzijds is het een noodzaak. Het nemen van maatregelen verhoogt de veerkracht van de fysieke leefomgeving en daarmee de veiligheid van Bladel en haar (kwetsbare) inwoners bij weersextremen. Bijvoorbeeld door te zorgen dat hoofdwegen ook bij extreme neerslag nog begaanbaar zijn voor hulpdiensten en om de vitale voorzieningen te beschermen. Naast waarborgen van de publieke veiligheid, beperken we met klimaatadaptatie maatregelen potentiële schades. Zowel materieel (denk aan schade aan woningen en wegen door wateroverlast) als maatschappelijk (denk aan ouderen die niet naar buiten kunnen en gezondheidsrisico's door extreme hitte). Ook de natuur loopt risico bij hitte en langdurige droogte (bijvoorbeeld een slechte waterkwaliteit is schadelijk voor mens en dier).

Om in 2050 klimaat adaptief te zijn, werken we aan het aanpassen van onze omgeving aan klimaatverandering. Klimaatverandering is merkbaar in extremer weer, met hittestress, droogte en waterschade als gevolg. We hanteren een hoog ambitieniveau.

Aanpassing openbare ruimte

We passen onze openbare ruimte aan zodat deze meer water kan opvangen en maken ruimte voor meer bomen, struiken en planten om het hoofd te bieden aan het steeds warmere weer. We houden water zoveel mogelijk op hoger gelegen gronden vast om droogte tegen te gaan. Op deze wijze snijdt het mes aan twee kanten. Aan de ene kant zullen de hoger gelegen gronden minder snel verdrogen. Aan de andere kant wordt de piekafvoer richting de lager gelegen dorpskernen minder bij hevige regenval. Er is daarmee minder vaak sprake van wateroverlast. Het gemengd- of vuilwaterriool zal daarmee veel minder vaak overstorten op het oppervlaktewater. Dit sterkt ons in het behalen van de waterkwaliteitsdoelen onder de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Meekoppelkansen waterberging

Waar mogelijk combineren we waterberging met recreatief medegebruik, landschapsontwikkeling en/of versterking van de woonomgeving. We zetten in op het efficiënt (her)gebruiken van (hemel)water voor bijvoorbeeld de beregening van gewassen of bedrijfsprocessen. Schoon grond- en drinkwater is een belangrijk goed en hier gaan we slim mee om.

Robuuste en veerkrachtige natuur

De gemeente wil graag de kwaliteit van het groen in het buitengebied verhogen. In het hele buitengebied is de ambitie om de kwaliteit van bomen, struiken en planten te verhogen.

We gaan voor een sterke en veerkrachtige natuur dus zetten we op verschillende fronten in. Ook stedelijke ontwikkelingen, recreatie en energieopwekking kunnen bijdragen aan natuurherstel als ze hierop worden ingericht. De gemeente staat open voor de toepassing van deze ontwikkeling als economische drager voor het landelijk gebied en stimuleert hierin innovaties en creatieve oplossingen.

Gebiedsgerichte aanpak

De transformatie van het landelijk gebied is een flinke opgave. De klimaat-, natuur-, water- en landbouwopgaven zijn nauw met elkaar verweven. Het is daarom cruciaal om samen de omslag te realiseren en met elkaar te zoeken naar slimme combinaties van oplossingen voor sterkere natuur, voldoende water met een betere kwaliteit, een goede bodem en een duurzame toekomst van de landbouw. Dit staat centraal in de zogenoemde gebiedsgerichte aanpak (GGA) Kempenland-West.

In het buitengebied hebben de betrokken partijen, waaronder de gemeente, het waterschap, natuurorganisaties, agrariërs, recreatieondernemers en bewoners, samen de klimaatbestendigheid van de verschillende functies in het gebied versterkt. Het buitengebied kan een te veel en een tekort aan water goed opvangen.

Het landelijk gebied staat aan de vooravond van grote veranderingen. De natuur en de waterkwaliteit staan onder druk en het klimaat verandert. We moeten de biodiversiteit herstellen en een balans bereiken tussen wat de natuur kan dragen en wat we als samenleving van haar vragen. De draagkracht van het water- en bodemsysteem wordt sturend bij het landgebruik in het landelijk gebied.

Alle benodigde veranderingen hebben een effect op de fysieke ruimte, de regionale- en lokale economie en de sociale cohesie van het landelijk gebied. Een transitie van het buitengebied zal, in de schaarse ruimte die er is, ook leiden tot spanningen tussen verschillende belanghebbenden en het maken van keuzes. Bepaalde gebieden ontzien van opgaven betekent intensiever gebruik van een gebied elders. Echter, een passende inrichting van het landelijk gebied biedt ook kansen voor (nieuwe) economische perspectieven, functiecombinaties, verduurzaming, versterken van gebiedsidentiteit en daarmee verhoging van de kwaliteit van de leefomgeving. Bij het opstellen van de gebiedsvisie is het systeemherstel ten behoeve van het verbeteren van de leefwereld leidend, waarbij een langjarig economisch perspectief voor de land- en tuinbouw het uitgangspunt is. Wat nodig is om dit perspectief te bieden, wordt uitgewerkt in de beoogde gebiedsvisie. Zonder een succesvolle transitie van de landbouw in het landelijk gebied is het behalen van de natuur-, water- en klimaatdoelstellingen niet mogelijk.

Uitgangspunten per deelgebied

4.

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten per deelgebied geformuleerd. Met een gebiedsgerichte opbouw wordt een integrale benadering van de fysieke leefomgeving meer gestimuleerd. Er zijn ook uitgangspunten die gemeentebreed gelden. Deze punten zijn hier opgesomd onder de titel algemeen. Veel van de uitgangspunten zijn op regionaal niveau bepaald.

Lokaal

- We zien in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf.
- We stimuleren en faciliteren omvorming/transformatie van bestaande gebouwen en de woningvoorraad om te komen tot courante woonvormen waaraan behoefte is, namelijk huurwoningen en woonruimte voor één en twee persoonshuishoudens.
- We stellen de eis dat een woningbouwplan minimaal dient te voorzien in 20% groen. Bij grotere ontwikkelingen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.
- We zorgen ervoor dat inwoners met een zorgvraag zo lang als redelijkerwijs mogelijk is in de eigen woonomgeving kunnen blijven wonen.
- We behouden een representatief deel van het Bladelse erfgoed voor de toekomst door het actief stimuleren en ondersteunen van instandhouding en beheer.
- We verduurzamen alle gemeentelijke gebouwen en voorzieningen.
- We sluiten ons aan bij de ambitie van het Nationaal Klimaatakkoord om in 2030 49% minder CO2 uit te stoten ten opzichte van 1990.
- Bladel is in 2050 Klimaatbestendig en water-robuust.

Regionaal

- In 2040 heeft De Kempen een woningvoorraad die goed aansluit bij de vraag (meer en diverser) en zijn de woningen duurzaam, in een dorpse groene leefomgeving.
- We hebben aandacht voor het vergroten van het aantal betaalbare koop- en huurwoningen. Minimaal 40% van de totale woningbouwopgave wordt in het sociale segment gerealiseerd. Bij grote nieuwbouwprojecten (> 10 woningen) minimaal 20% sociale huur.
- We zetten de komende jaren sterker in op het vergroten van het aantal levensloopbestendige woningen, zowel in de nieuwbouw als bestaande voorraad.
- We willen de woonmogelijkheden voor buitenlandse werknemers vergroten. Uitgangspunt is dat we daarbij komen tot een evenwichtige spreiding van de doelgroep over de regio, passend bij de draagkracht van wijk en dorp.
- We verbeteren het woon- en leefklimaat in de Kempen door bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelvoorzieningen voor Kempenaren te verbeteren en overlast van verkeer in woongebieden te beperken. Daarbij hebben we hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving.
- We versterken landschap, natuur en de verbinding tussen stad en platteland en creëren ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie. Zowel stedelijk als landelijk gebied zetten zich evenredig in voor de gemeenschappelijke opgave.
- We werken als Kempengemeenten naar een circulaire economie waarin we producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden, op een duurzame manier materiaalketens sluiten en waarde creëren uit afvalstromen.
- In 2040 is De Kempen nog sterker verweven met het ecosysteem van Brainport door vraaggericht ruimte te bieden aan de kwalitatieve ontwikkeling van werklocaties voor bedrijven die van toegevoegde waarde zijn voor het ecosysteem van Brainport.
- In 2040 is De Kempen beter bereikbaar en is de mobiliteit duurzamer door slimme en innovatieve oplossingen.
- We verbeteren de verkeersveiligheid in onze wijken, dorpen.
- We zetten ons in voor het blijvend functioneren van het hoofdwegennet dat van cruciaal belang is voor de economische positie van de Kempen. Cruciaal hierbij is de doorstroming van de A67, N284 en N397 en het goed functioneren van de aansluiting van de N69. We verbeteren de bereikbaarheid door het optimaliseren van belangrijke toegangswegen tot de Kempen.
- De Brabantse Kempen is in 2026 een toeristisch en recreatief onderscheidende regio met grote naamsbekendheid in Nederland, België en Duitsland. Door steeds vernieuwende producten voor haar belangrijkste doelgroepen aan te bieden, weet de regio steeds meer bezoekers aan zich te binden.

Centrumgebieden

→ vitale winkelcentra

4.2 Centrumgebieden

De centra van Hapert en Bladel vormen de centrumgebieden van onze gemeente. Ze vervullen een belangrijke rol voor de dagelijkse boodschappen en voor detailhandel. We streven ernaar aantrekkelijke en sfeervolle centra te hebben en te houden. We bieden daarvoor ruimte voor ondernemerschap en commerciële en maatschappelijke activiteiten. Door het vergroenen van de centra en het ontmoedigen van autoverkeer maken we de koopcentra nog veiliger, aangenamer en aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.
In zowel Hapert als Bladel vervullen de multifunctionele accommodaties (MFA) een belangrijke aantrekkingsfunctie. De nieuwe MFA in Hapert -Hart van Hapert- is in 2022 opgeleverd. In Bladel wordt de nieuwe MFA, die een plaats krijgt in het oude Rabobank-gebouw aan de markt naar verwachting in 2025 geopend.

Uitgangspunten in dit gebied

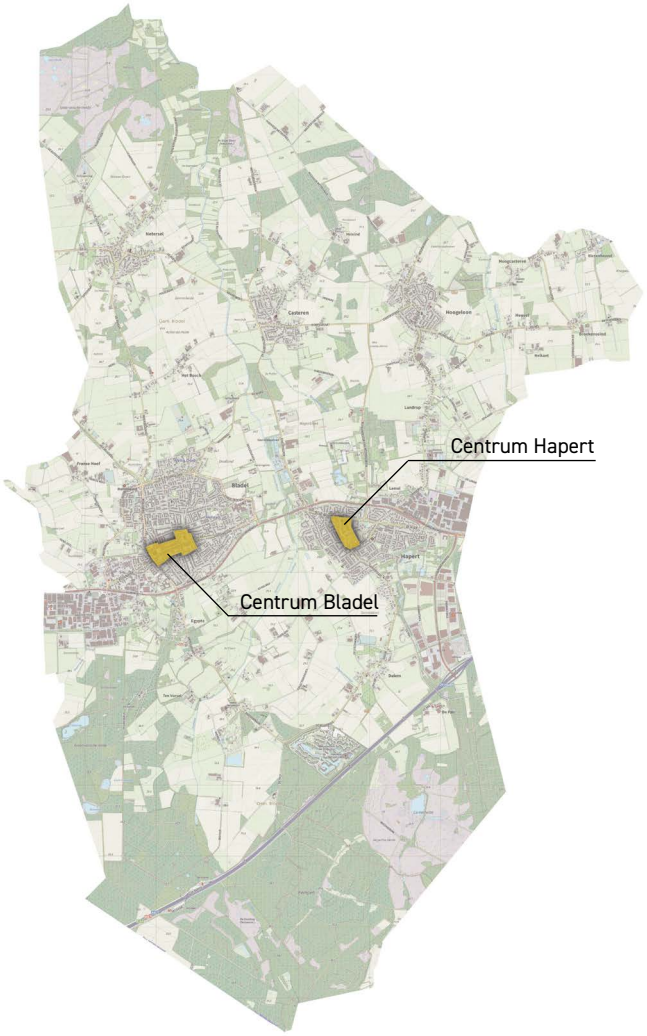
- We streven naar een excellent voorzieningenniveau voor de inwoners van de regio. We zorgen dat winkelgebieden toekomstbestendig zijn en investeren niet meer in kansarme gebieden.
- Nieuwe detailhandel moet passen bij het verzorgingsgebied en aantoonbaar kwaliteit toevoegen.
- We willen de relatie tussen supermarkten en overige winkels stimuleren, daarom worden supermarkten gevestigd in het centrum.
- We clusteren detailhandel in bestaande centra. Nieuwe ontwikkelingen kunnen ook plaatsvinden waar dat voor de leefbaarheid noodzakelijk is.

Centrum Bladel

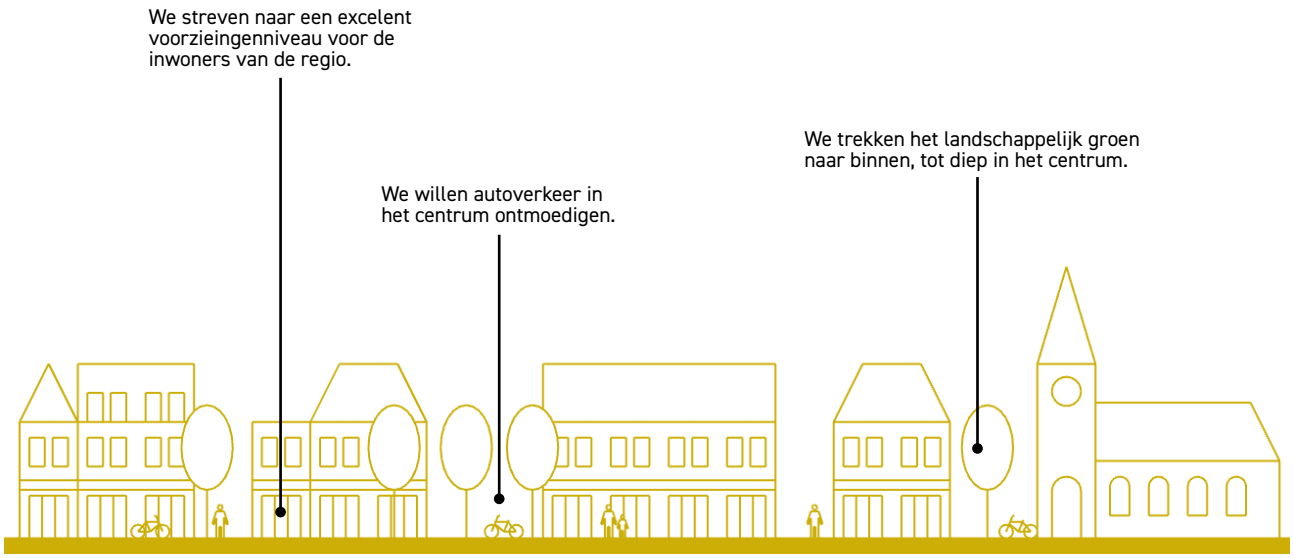
- We willen een aantrekkelijk, sfeervol en bereikbaar koopcentrum voor de regio met de juiste verhouding tussen landelijke ketenfilialen en plaatselijke ondernemers.
- We bieden ruimte voor start-ups, pop-ups en nieuw type retail.
- We nodigen bedrijven, agrariërs en onderwijsinstellingen uit de omgeving uit om zichzelf in het centrum te laten zien en producten en diensten aan te bieden.
- We willen autoverkeer in het centrum ontmoedigen.
- We willen een gedifferentieerd woningaanbod.
- We willen het vele groen in onze gemeente ook in het centrum voelbaar maken.

Centrum Hapert

- We willen een centrum waar inwoners terecht kunnen voor hun dagelijkse boodschappen.
- We bieden ruimte voor ondernemerschap en de vitaliteit van het dorp, daarvoor maken we ruimte voor commerciële activiteiten in het hart van het centrum.
- We willen de verkeersveiligheid verhogen en kijken daarbij kritisch naar het autoverkeer.
- We trekken het landschappelijk groen naar binnen, tot diep in het centrum.

Afbeelding 10 Centrumgebieden

Afbeelding 11 Uitgangspunten centrumgebieden

Grote kernen

→ levendige dorpen

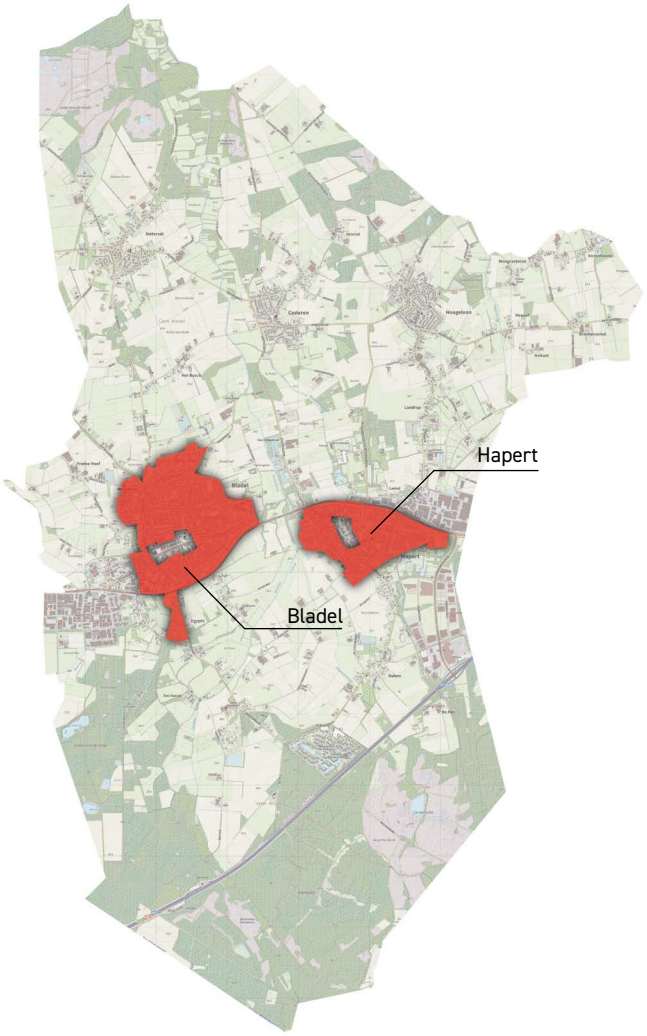
4.3 Grote kernen

De meeste inwoners van onze gemeente wonen in de kernen Bladel (ruim 10.000 inwoners) en Hapert (ruim 5.600 inwoners). De kernen maakt deel uit van een regionale bebouwingsstructuur die in de loop der jaren gegroeid is langs de N284. Bladel en Hapert kennen een meer stedelijk karakter (veel woningbouw, voorzieningen en bedrijven), terwijl de overige kernen zich kenmerken door kleinschaligheid. De bebouwingsdichtheid (ruim 20 woningen per hectare) is ook hoger dan in de kleine kernen (ca. 10-15 woningen per hectare).

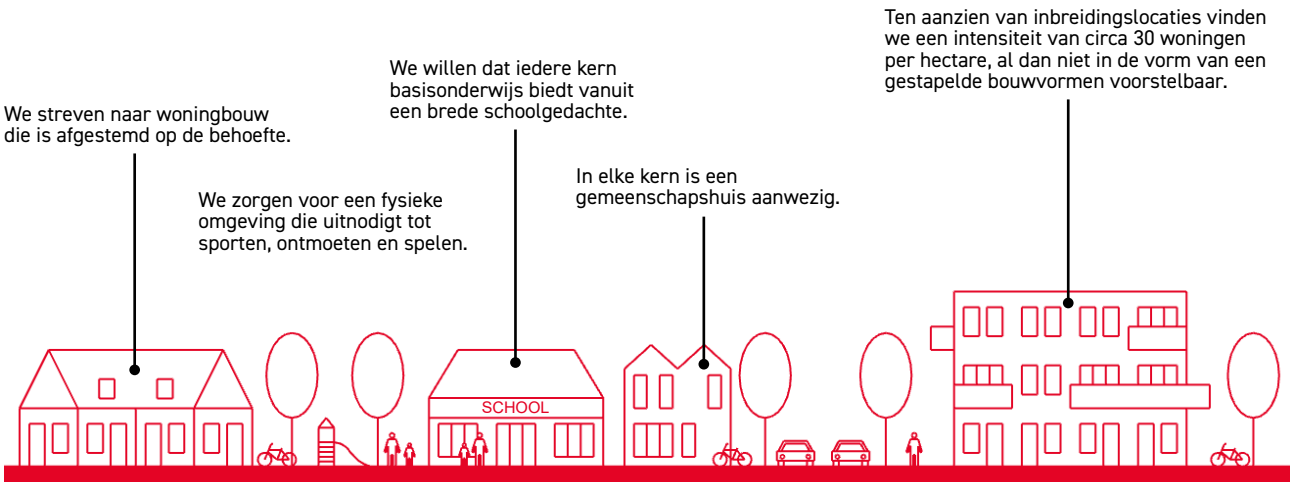
Gemeente Bladel heeft jaren geleden er al voor gekozen om alle kernen zo veel mogelijk zelfstandig te laten functioneren. We proberen er voor te zorgen dat voorzieningen lokaal aanwezig zijn en blijven en dat er voldoende woningaanbod voor alle leeftijdsgroepen is. Daarvoor zorgen we voor woonvormen voor alle leeftijden, centrale ontmoetingsruimten (zoals gemeenschapshuizen) en behoud van lokale sportvoorzieningen. Dat creëert sociale cohesie, lokale samenhang, verbinding en leefbaarheid.

Uitgangspunten in de dit gebied

- We streven naar woningbouw die is afgestemd op de behoefte.
- Ten aanzien van inbreidingslocaties in de kernen Bladel en Hapert vinden we een intensiteit van circa 30 woningen per hectare, al dan niet in de vorm van een gestapelde bouwvormen voorstelbaar.
- In elke kern van Bladel is een binnensportaccommodatie aanwezig en elke kern beschikt over een gemeentelijk sportpark om zo fijn te kunnen blijven leven en wonen. De accommodaties zijn kwalitatief goed en passend. De gemeente zorgt dat er goede voorzieningen zijn. Dat betekent niet per definitie dat de gemeente een eigen accommodatie realiseert.
- We zorgen voor een fysieke omgeving die uitnodigt tot sporten, ontmoeten en spelen.
- We zorgen er voor dat het merendeel van de kinderen binnen hun wijk of kern beschikken over een speelvoorziening.
- In elke kern is een gemeenschapshuis aanwezig.
- We willen dat iedere kern basisonderwijs biedt vanuit een brede schoolgedachte. Naast onderwijs is er ruimte voor goede voor-, tussen- en naschoolse opvang en een dekkend aanbod van voorschoolse educatie.
- We streven naar een hoge biodiversiteit in de kernen. Groene structuren sluiten zo goed mogelijk op elkaar aan en vormen verbindingen voor flora en fauna.
- We streven naar een hoofdgroenstructuur die onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige structuur van de kernen. Het hoofdgroenstructuur is robuust, doordacht en onaantastbaar.
- We streven naar 6.500 ton CO2 emissiereductie in 2030 in de gebouwde omgeving ten opzichte van 1990.

Afbeelding 12 Grote kernen

Afbeelding 13 Uitgangspunten grote kernen

Kleine kernen

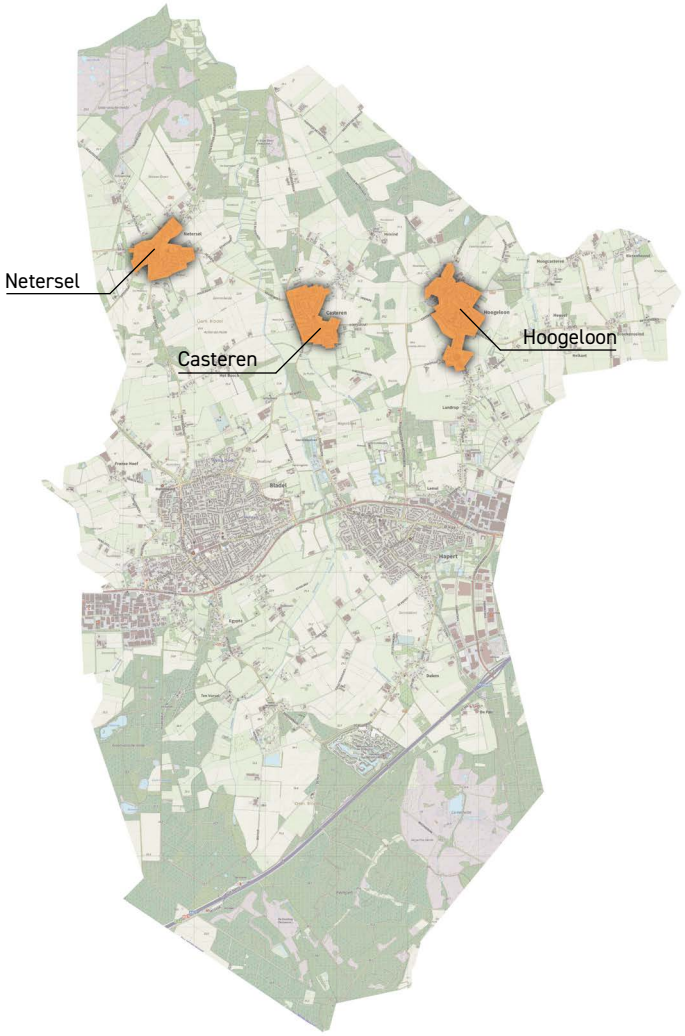
→ landschappelijk wonen

4.4 Kleine kernen

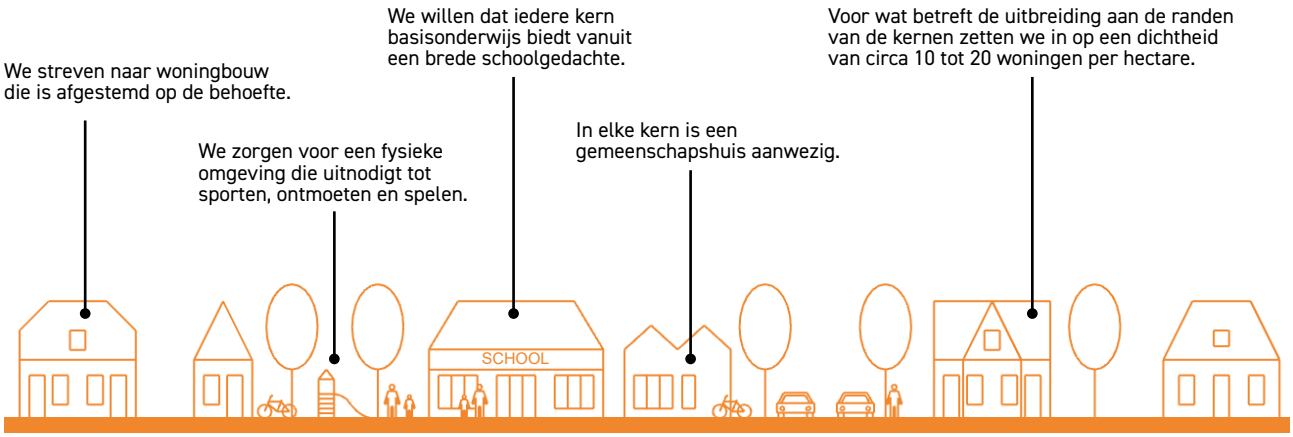
De kleine kernen bestaan uit Hoogeloon (ca 1.900 inwoners), Casteren (ca 1.100 inwoners) en Netersel (ca. 1.000 inwoners). Alle kernen van de gemeente Bladel beschikken over een gemeenschapshuis, voor- en vroegschoolse voorzieningen en sportvoorzieningen. In de kleine kernen staat het behoud van met name winkelvoorzieningen sterk onder druk. Netersel en Casteren hebben geen detailhandel meer. De gemeente wil de leefbaarheid stimuleren en faciliteren. Onder andere door meer gebruik te maken van het feit dat inwoners elkaar helpen, ook als het gaat om de grotere vraag naar zorg voor ouderen. De huidige zorgaanbieders kunnen de vraag soms niet aan.

Uitgangspunten in de dit gebied

- We streven naar woningbouw die is afgestemd op de behoefte.
- Voor wat betreft de uitbreiding aan de randen van de kernen zetten we in op een dichtheid van circa 10 tot 20 woningen per hectare.
- De huidige horecavoorzieningen worden in stand gehouden.
- We streven naar een minimaal voorzieningenniveau in de kleine kernen.
- In elke kern van Bladel is een binnensportaccommodatie aanwezig en elke kern beschikt over een gemeentelijk sportpark om zo fijn te kunnen blijven leven en wonen. De accommodaties zijn kwalitatief goed en passend. De gemeente zorgt dat er goede voorzieningen zijn. Dat betekent niet per definitie dat de gemeente een eigen accommodatie realiseert.
- We zorgen voor een fysieke omgeving die uitnodigt tot sporten, ontmoeten en spelen.
- We zorgen er voor dat het merendeel van de kinderen binnen hun wijk of kern beschikken over een speelvoorziening.
- In elke kern is een gemeenschapshuis aanwezig.
- We willen dat iedere kern basisonderwijs biedt vanuit een brede schoolgedachte. Naast onderwijs is er ruimte voor goede voor-, tussen- en naschoolse opvang en een dekkend aanbod van voorschoolse educatie.
- We streven naar 6.500 ton CO2 emissiereductie in 2030 in de gebouwde omgeving ten opzichte van 1990.

Afbeelding 14 Kleine kernen

Afbeelding 15 Uitgangspunten kleine kernen

Bedrijventerreinen

→ herkenbare bedrijvigheid

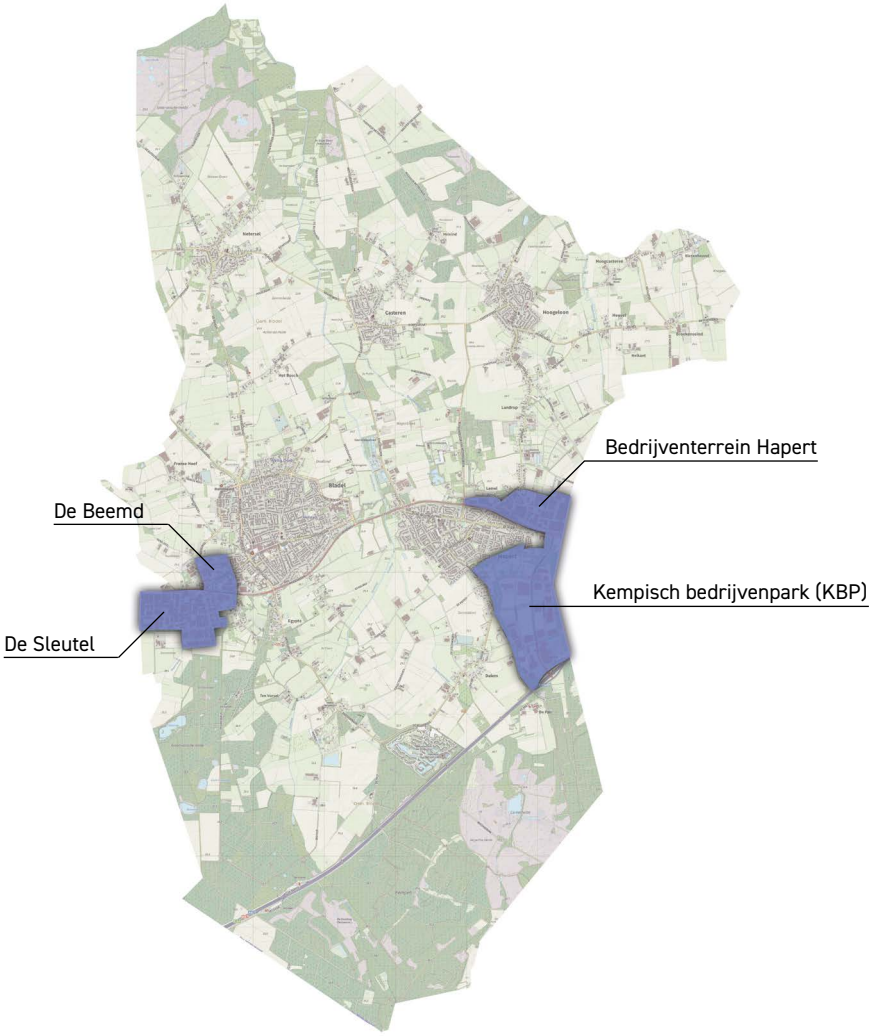
4.5 Bedrijventerreinen

We hebben verspreid over de gemeente een zestal terreinen waar een divers aanbod van bedrijven is gevestigd. Er is momenteel één terrein waar grote bedrijven zijn gehuisvest. Het KBP, het Kempisch Bedrijven Park, is ontstaan uit een samenwerking van de Kempengemeenten Eersel, Bergeijk en Reusel-De Mierden en Bladel. Op deze werklocatie zijn bedrijven gevestigd met een ruimtevraag groter dan 5.000 m2. Op de overige werklocaties zitten vooral lokale bedrijven. In de programmering werken we samen met de andere Kempengemeenten. Een sterk aandachtspunt naar de toekomst is de verduurzaming van de al bestaande terreinen, zodat deze in de energietransitie en in de waterhuishouding hun bijdrage leveren.

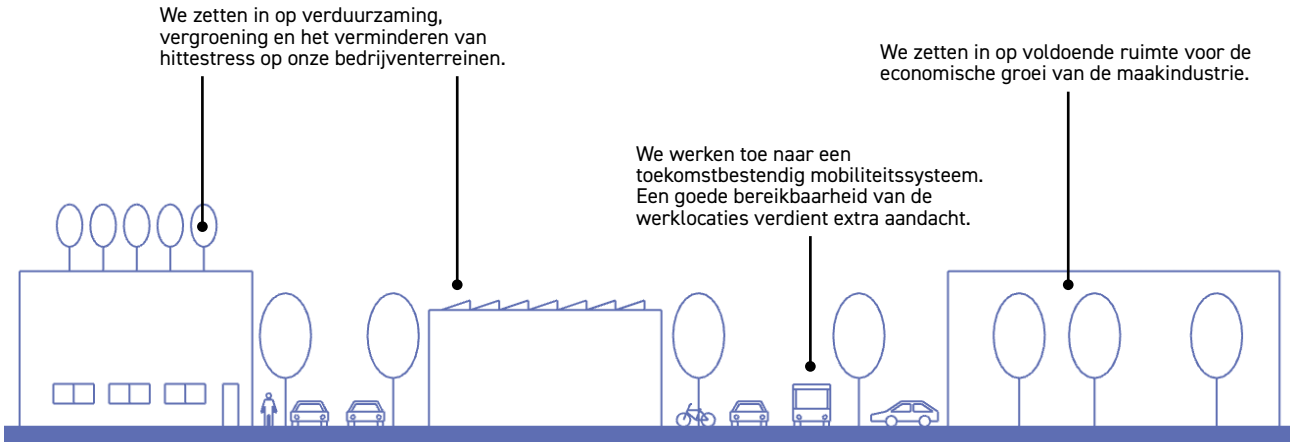
We hebben de ambitie een sterke en robuuste lokale en regionale economie en arbeidsmarkt te borgen. Dit doen we door het bedrijfsleven optimaal te faciliteren in hun vraag naar goede locaties, kavels en huisvesting (lokaal en regionaal). Vertrouwen in goede lokale afwegingen, met oog voor de regionale dynamiek en respect voor elkaar zijn de basis voor bestuurlijke samenwerking. De bedrijventerreinen in de gemeente Bladel hebben een belangrijke sociaal-economische rol wat betreft welvaart en welzijn.
De Kempen is al jaren een van de economisch best presterende regio's van Nederland. Kempische bedrijven produceren veel voor elkaar maar ook voor de Brainport regio. Via toeleveringsketens zijn veel Kempische bedrijven feitelijk een onmisbare schakel in die Brainport regio

Uitgangspunten in de dit gebied

- We zijn in 2030 het zwaartepunt van de Kempische maakindustrie. We willen groeien naar een maakindustrie gebaseerd op slimme productie met versterken van de eigen identiteit. Het industriële profiel wordt binnen en buiten de regio (h)erkend.
- We zetten in op aantrekkelijke bedrijventerreinen, waar ruimte is voor de maakindustrie en lokale ondernemingen met een ander profiel. We zetten in op voldoende ruimte voor de economische groei van de maakindustrie.
- We zetten in op verduurzaming, vergroening en het verminderen van hittestress op onze bedrijventerreinen en houden deze aantrekkelijk voor bedrijven, werknemers en investeringen door goede bereikbaarheid en voorzieningen.
- Samen met de Kempengemeenten ontwikkelen we nieuwe werklocaties. Lokale bedrijven kunnen in de Kempen groeien en verplaatsen. Vraaggericht en flexibel ontwikkelen geldt als leidraad.
- Vergroening en verduurzaming geven we mede vorm door te voldoen aan de landelijke normen voor stikstof- en CO2-reductie.
- We zorgen voor veilige bedrijventerreinen met een goed georganiseerd parkmanagement en uitstraling.
- We werken toe naar een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Een goede bereikbaarheid van de werklocaties verdient extra aandacht.
- Door samenwerkingen aan te gaan in Triple helix verband werken we aan het behouden en aantrekken van talent. En creëren een gezonde arbeidsmarkt waar ruimte is voor persoonlijke ontwikkeling.
- We zetten in op het versterken van de innovatiekracht. We faciliteren samenwerkingen tussen publieke en private organisaties. We verbeteren de match tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.
- We verbeteren de leefbaarheid voor de mensen in Bladel en de regio. Brede welvaart is het perspectief waar binnen we werken, wonen en recreëren met elkaar in balans brengen.
- We streven naar 6.900 ton CO2 emissiereductie in 2030 voor de sector industrie (industrieterreinen en utiliteitsbouw) ten opzichte van 1990.

Afbeelding 16 Bedrijventerreinen

Afbeelding 17 Uitgangspunten bedrijventerreinen

Buitengebieden

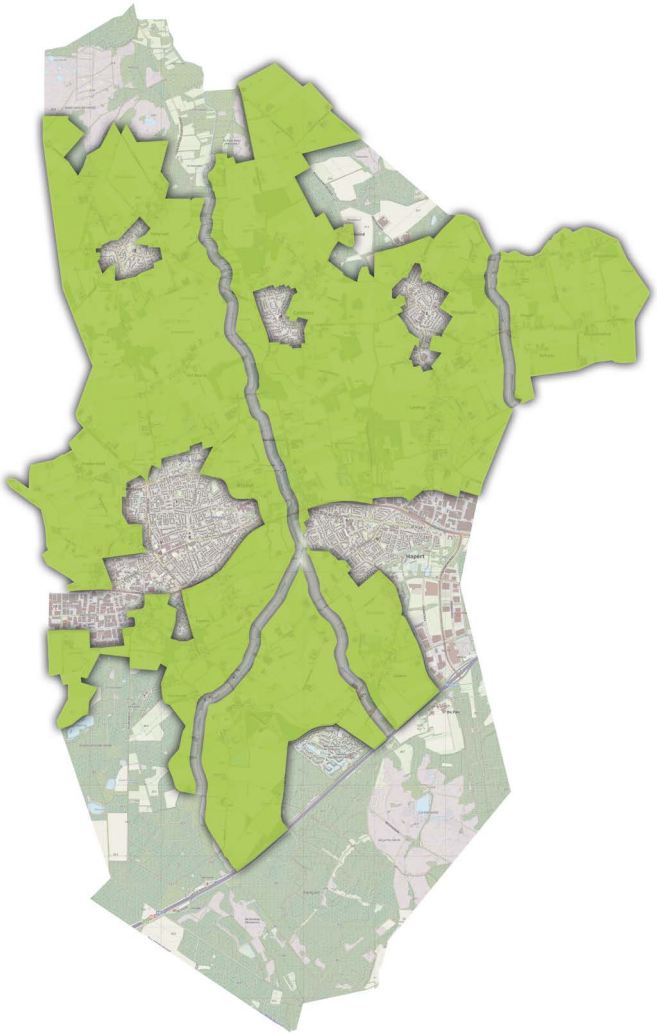
→ vitaal platteland

4.6 Buitengebieden

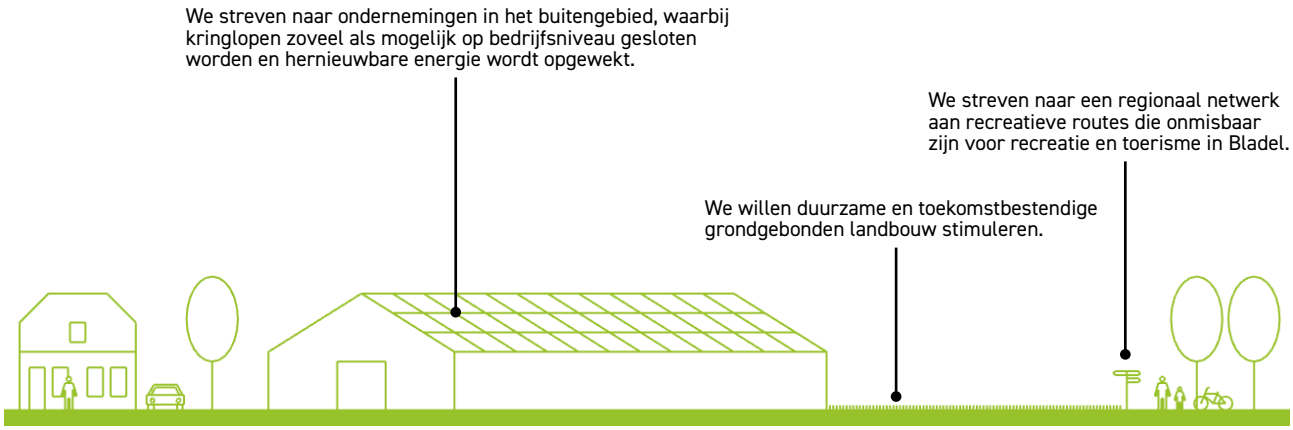
Het buitengebied van de gemeente Bladel bestaat voornamelijk uit een mix van (agrarische) bedrijven, wonen en recreëren. Dit gebied is voortdurend in ontwikkeling.
Waar landbouw van oudsher een grote rol speelde, is er anno nu sprake van een andere ruimteclaim waarbij ook voor andere functies naar een plek in het buitengebied wordt gezocht. In de transitie van het landelijk gebied wordt onder andere gekeken naar mogelijkheden voor energieopwekking, natuur, bodemkwaliteit, volksgezondheid maar ook naar mogelijkheden om te wonen en voor alternatieve verdienmodellen en (kleinschalige) functies die hierbij passen. We streven er naar om hier een evenwicht in te creëren.

Uitgangspunten in dit gebied

- De randen van de kernen zien we als eerst aangewezen potentiële woningbouwlocaties; hierbij zetten we in op een dichtheid van circa 10 tot 20 woningen per hectare.
- Buiten de randen van de kernen voegen we geen nieuwe woningen toe in het buitengebied. Maatwerk blijft onder voorwaarden mogelijk.
- We willen duurzame en toekomstbestendige grondgebonden landbouw stimuleren en ruimte geven voor initiatieven die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige producten en voordelen opleveren voor milieu, natuur, landschap, gezondheid en/of klimaat.
- We streven een goed (agrarisch) ondernemersklimaat in het buitengebied na, zodat een gezonde bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft in balans met de omgeving.
- We streven naar ondernemingen in het buitengebied, waarbij kringlopen zoveel als mogelijk op bedrijfsniveau gesloten worden en hernieuwbare energie wordt opgewekt.
- We bieden ruimte aan kwalitatief goede initiatieven die bij voorkeur ook onderscheidend zijn t.o.v. het huidige aanbod. Initiatieven zijn mogelijk in de gehele gemeente, inpasbaarheid in de omgeving en draagkracht van het gebied zijn leidend.
- We ontstenen het buitengebied waar mogelijk en nieuwe ontwikkelingen gaan gepaard met een goede landschappelijke inpassing.
- We staan open voor nieuwe economische dragers, mits deze de landschappelijke kwaliteiten versterken en verouderde functies een juiste herbestemming krijgen. De ruimtelijke en ecologische kwaliteit van het buitengebied mag niet ten koste gaan van nieuwe economische dragers.
- Binnen de Kempen staan we open om nieuwe vormen van dag- en verblijfsrecreatie mogelijk maken en te stimuleren. Over het algemeen gaat de voorkeur uit naar het behouden en verbeteren van de hoge kwaliteit van toerisme en recreatie.
- We streven naar een regionaal netwerk aan recreatieve routes die onmisbaar zijn voor recreatie en toerisme in Bladel. De recreatieve routes koppelen we aan landschappelijk waardevolle gebieden, zijn van hoge kwaliteit en richten we zoveel als mogelijk beleefbaar in waarbij we de recreant kennis laten maken met bijvoorbeeld onze cultuur en historie.
- We streven naar een hoge biodiversiteit.
- We streven in het buitengebied naar veerkrachtige natuurgebieden in Bladel en aangrenzende gebieden.
- We streven naar 1500 ton CO2 emissiereductie in 2030 voor de sector natuur en landbouw (ons hele buitengebied, inclusief landbouwbedrijven, maar exclusief overige bebouwing en infrastructuur) ten opzichte van 1990.

Afbeelding 18 Buitengebieden

Afbeelding 19 Uitgangspunten buitengebieden

Natuurgebieden

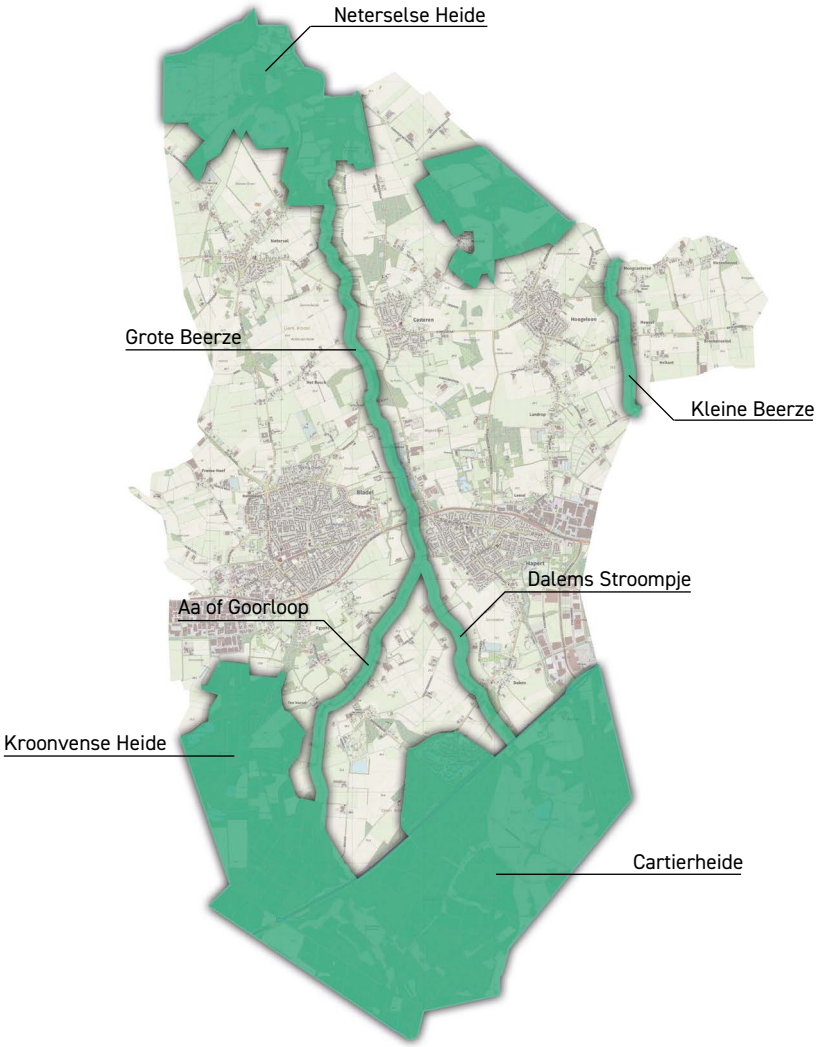
→ heide, bos en beekdalen

4.7 Natuurgebieden

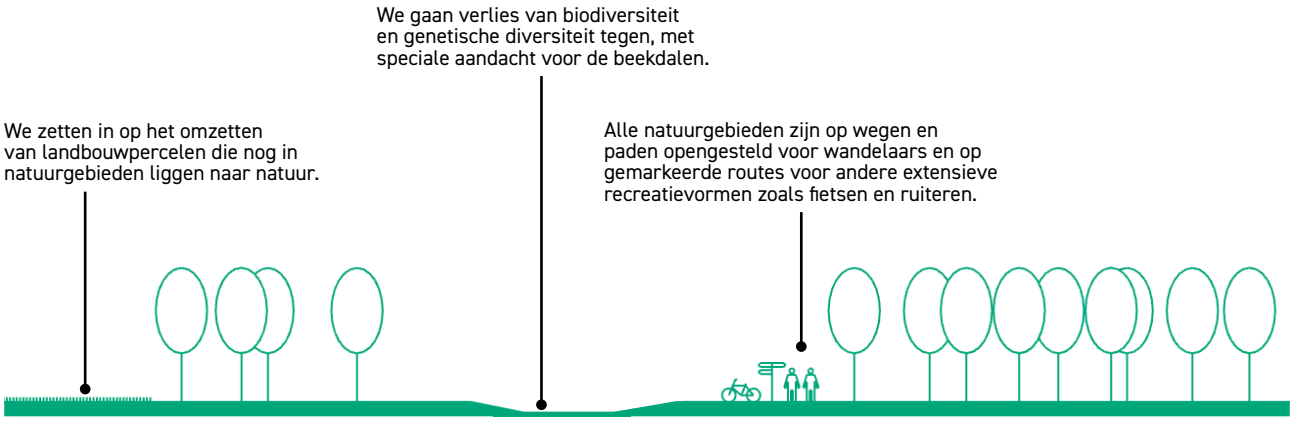
De belangrijkste natuurgebieden in gemeente Bladel zijn het beekdallandschap van de Beerze, de bossen en de heides. De beek Aa of Goorloop ontspringt bij Lommel in België en neemt bij Hapert het Dalems Stroompje op en heet vanaf daar de Grote Beerze. De Kleine Beerze begint bij Duizel en stroomt ten oosten van Hoogeloon door gemeente Bladel. Voorbij Middelbeers komen de Grote Beerze en de Kleine Beerze samen tot de Beerze.
Ten zuiden van Bladel ligt de Kroonvense Heide, een gebied dat voornamelijk uit naaldbos bestaat. Hierin bevindt zich een zandvang in de vorm van een klein opgestuwd meertje. Ten zuiden van de rijksweg A67 ligt natuurgebied Cartierheide dat bestaat uit een groot aantal vennen. In het noorden van de gemeente, ten noorden van Netersel ligt de Neterselse Heide.

Uitgangspunten in dit gebied

- We behouden het huidige areaal aan open natuurterreinen. Vanuit het oogpunt van biodiversiteit of natuurbeleving willen we open natuurterreinen vergroten of met elkaar verbinden.
- We streven naar verbetering van de kwaliteit van bestaande natuurgebieden. We verbeteren de natuurkwaliteit door maatregelen te treffen om de (oorspronkelijke) hydrologie te herstellen en verdroging en verzuring tegen te gaan.
- We gaan verlies van biodiversiteit en genetische diversiteit tegen, met speciale aandacht voor de beekdalen.
- We treffen op en rondom bijzondere natuurlijke en cultuurhistorische elementen, waar noodzakelijk, maatregelen om de elementen beleefbaar te houden en te beschermen en behouden.
- We verminderen overlast van afvaldumpingen, gemotoriseerd verkeer, loslopende honden en stropen zoveel mogelijk.
- Alle natuurgebieden zijn op wegen en paden opengesteld voor wandelaars en, bij voorkeur, op gemarkeerde routes voor andere extensieve recreatievormen zoals fietsen en ruiteren.
- We zetten in op het omzetten van landbouwpercelen die nog in natuurgebieden liggen naar natuur middels aankopen en/of ruilen van percelen.
- We zetten in op het verder ontwikkelen van bestaande natuurgebieden en het reconstrueren van robuust ingerichte beekdalen, waarbij aansluiting is gezocht met het Waterschap en rijksbeleid om de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren. Daarnaast verbinden we bestaande natuurgebieden door de aanleg van ecologische verbindingszones.
- We streven naar 1500 ton CO2 emissiereductie in 2030 voor de sector natuur en landbouw (ons hele buitengebied, inclusief landbouwbedrijven, maar exclusief overige bebouwing en infrastructuur) ten opzichte van 1990.

Afbeelding 20 Natuurgebieden

Afbeelding 21 Uitgangspunten natuurgebieden

Uitwerking

5.

5.1 Uitwerking

De opgaven en ambities uit de omgevingsvisie worden vertaald in concrete doelen. Door middel van visies en uitvoeringsprogramma's wordt de vertaalslag van de omgevingsvisie naar concreet beleid gemaakt. Een aantal visies en uitvoeringsprogramma's zijn al vastgesteld. Daarnaast zijn er enkele in de maak. Denk hierbij aan:

Wonen
- Woonvisie en Bladelse aanpak woningbouw (in de maak).

Leefomgeving
- Brede visie welzijn (in de maak, nu aparte beleidskaders per thema).
- Kadernota klimaatadaptatie en het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (vastgesteld).
- Groenvisie "Groen tot in de kern(en)" 2009-2024 en Groenstructuurplan 2018-2027 (vastgesteld).

Economie
- Regionale detailhandelsvisie (vastgesteld).
- Kempische bedrijventerreinenafspraken 2020 (vastgesteld).
- Centrumvisie Bladel Onderneem de Next Economy, 2018 (vastgesteld).
- Locatieonderzoek bedrijventerreinen (in de maak).

Mobiliteit
- Verkeersvisie en het verkeersuitvoeringsprogramma (vastgesteld).
- Mobiliteitsstrategie de Kempen (vastgesteld).

Natuur en klimaat
- Kadernota Energie & Klimaat en bijbehorende uitvoeringsprogramma (vastgesteld).
- Transitievisie warmte (vastgesteld).

Het is de bedoeling dat de aanpak steeds meer themagericht en integraal wordt, zodat deze goed aansluiten bij de genoemde ambities. Naast deze visies en uitvoeringsprogramma's kunnen toekomstige ontwikkelingen aanleiding zijn voor het opstellen van ander beleid. Bestaande beleidsvisies en -stukken blijven voorlopig van kracht.

Omgevingsplan
Uiteindelijk krijgen uitwerkingen een plek in het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat de algemene regels van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, automatisch een tijdelijk omgevingsplan. Dit bevat de (ruimtelijke) regels uit verschillende vervallen instrumenten, zoals bestemmingsplannen en de rijksregels over activiteiten (aangeduid als de bruidsschat). Gemeente Bladel werkt op dit moment aan het omgevingsplan. Stapsgewijs wordt dit omgezet tot een volledig omgevingsplan. Het omgevingsplan moet uiterlijk 2029 klaar zijn.
In eerste instantie wordt hierbij uitgegaan van het bestaand ruimtelijk beleid. De ambities uit de omgevingsvisie krijgen in te toekomst een plek het omgevingsplan.

5.2 De omgevingsvisie als flexibel document

De omgevingsvisie geeft een blik naar de gemeente Bladel in 2040. Hierin stellen we de ambities voor de lange termijn vast. De ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. We zien de omgevingsvisie daarom als een flexibel document, dat gewijzigd kan worden. Zo kan tijdig worden ingespeeld op urgente ontwikkelingen of trends en de behoeften van dat moment. Aanpassingen worden meegenomen in actualisatierondes.

Bijlagen

6.

Bijlagen

1. Uitslag enquête raads- en commissieleden en het inwonerspanel (22.2416)

Geraadpleegde beleidsstukken

- Bedrijventerreinen strategie de Brabantse Kempen
- Beleidsnota Gemeente Bladel Sport & Bewegen 2017+
- Centrumvisie Bladel
- Cultuurhistorie Bladel beleidsvisie 2011-2015
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan Bladel 2015-2022
- Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie (VTE) Brabantse Kempen
- Groenstructuurplan 2018-2027
- Groenvisie "Groen tot in de Kern(en)" 2009-2024
- Integraal Veiligheidsplan De Kempen 2019-2022
- Kempische Industrie Agenda 2017-2021
- Kempische visie op wonen 2019-2023
- Koersdocument de Brabantse Kempen 2017-2021
- Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Bladel 2018-2021
- Nota Landschapsbeleidsplan Natuurlijk van nature 2009-2024
- Nota speelruimtebeleid gemeente Bladel 2018+
- Omgevingsvisie 1.1
- Plan van aanpak Visiefase Kempenland West
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022
- Regionaal Woningbouwprogramma 2010-2020
- Regionale detailhandelsvisie Metropool Regio Eindhoven
- Regionale visie detailhandel De Kempen
- Strategisch Huisvestingsplan Primair Onderwijs te Bladel
- Strategische Kermpenagenda 2019-2025
- Structuurvisie Bladel Deel A: Ruimtelijk Casco
- Structuurvisie Bladel Deel B: Uitvoeringsplan
- Transitievisie Warmte Gemeente Bladel
- Verkeersvisie 2035
- Woonvisie Gemeente Bladel 2016, actualisatie 2018

Gemeente Bladel
Markt 21
5531 BC Bladel
0497 - 36 16 36

info@bladel.nl
www.bladel.nl

Gemeente Bladel

POPULYTICS

What would you do?

Uitkomsten van een inwonersraadpleging in gemeente Bladel over de omgevingsvisie en de brede visie op welzijn

Datum: 15 januari 2024

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een startup van de TU Delft,
in opdracht van Gemeente Bladel

Wendel Scholma

Shannon Spruit

Charlotte Tuit

Rosa Vroom

www.populytics.nl

Inhoud

Samenvatting 5

1. Introductie 7

2. Methodologie 8

2.1 Ontwerptraject 8

2.2 Opzet van de raadpleging 9

2.3. Dataverzameling 13

2.4 Socio-demografische gegevens van de deelnemers 13

3. Resultaten Omgevingsvisie 16

3.1 Resultaten gemiddeld totaal 16

3.2 Resultaten uitgesplitst naar kernen 23

3.3 Het woningdossier 27

4. Resultaten Brede Visie op Welzijn 28

4.1 Wat waarderen deelnemers aan de gemeente? 29

4.2 Wat zien deelnemers in de toekomst graag anders in de gemeente? 29

4.3 Onderdeel 'Eigen kracht' 29

4.4 Onderdeel 'Sociaal netwerk' 33

4.5 Rol van de gemeente 35

5. Ervaring raadpleging 37

Referenties 38

Bijlage 1. Teksten onder de informatieknoppen 39

Bijlage 2. Welke argumenten geven deelnemers voor hun keuzes? 44

Samenvatting

Deelname:

Tussen 18 september en 16 oktober 2023 deden 657 inwoners van de gemeente Bladel mee aan een online inwonersraadpleging volgens de PWE-methode over de omgevingsvisie en de brede visie op welzijn. Met een deelname van 3,1% op het totaal aantal inwoners van de gemeente zagen we een goede opkomst. Deelnemers uit alle kernen en van alle leeftijdsgroepen deden evenwichtig verdeeld mee. Jongeren onder de 35 waren iets ondervertegenwoordigd.

Opzet raadpleging:

De raadpleging bestond uit een onderdeel over de omgevingsvisie, waarin deelnemers een prioritering moesten maken uit 10 doelen die van belang zijn voor de uitwerking van de omgevingsvisie. En een tweede onderdeel over de brede visie op welzijn, waarin deelnemers aangaven hoe belangrijk ze verschillende doelen rond de thema's 'eigen kracht' en 'sociaal netwerk' vinden.

Waardering:

95% van de deelnemers waardeerde de raadpleging met een voldoende. Een ruime meerderheid van de deelnemers gaf aan het fijn te vinden om hun mening te geven over deze onderwerpen (82%). Ook een ruime meerderheid van deelnemers gaf aan dat ze het een prettige manier vonden om hun mening te geven (75%).

Resultaten omgevingsvisie:

- De doelen "Zorgen voor voldoende voorzieningen" en "Meer huizen bouwen" krijgen hoge prioriteit. Meer dan de helft van de Bladelaren kiest voor extra inzet op deze doelen. Ze willen dus dat de gemeente meer doet dat dan het volgen van de plannen. We zien slechts een beperkte groep die dit niet belangrijk vindt. Dit wijst erop dat er een groot draagvlak is dat de gemeente deze zaken oppakt.
- De verschillen tussen kernen zijn niet allemaal statistisch significant, maar er lijken interessante trends te zijn:
    - Deelnemers uit de kleinere kernen Casteren, Netersel en Hoogeloon lijken meer voorstander te zijn van extra bouwen en extra bouwen binnen de kernen.
    - In de grote kernen Bladel en Hapert geven deelnemers relatief meer prioriteit aan doelen zoals 'zorgen voor meer groen in de wijk' en 'winkelcentra aantrekkelijker maken'.
- Het woningdossier is het thema waar we de grootste verschillen in voorkeuren zien. Met name als het gaat om het wel of niet bouwen van huizen binnen de kernen.
    - Er is breed draagvlak voor bouwen van meer woningen, vooral voor jongeren, starters en ouderen.
    - Ook veel deelnemers zijn voorstander van bouwen binnen de kernen, maar we zien op dit doel ook tegenstand. Hoogbouw wordt niet onomwonden als de beste optie gezien. Als hiertoe wordt overgegaan is het voor veel inwoners belangrijk dat het dorpse karakter, groen en (levens)ruimte zoveel mogelijk behouden blijft. Het belang hiervan wordt met name door inwoners van Bladel en Hapert genoemd.
    - Bouwen aan de randen van kernen wordt door velen als een goede oplossing gezien.

Resultaten brede visie op welzijn:

- Eigen kracht:
    - "Prettig oud worden in de eigen omgeving" en "veilig en gezond opgroeien" zijn de twee belangrijkste doelen om op in te zetten als het gaat over 'eigen kracht'.
    - Prettig oud worden: Voor veel deelnemers mag er extra aandacht komen voor ouderen(zorg). Met name in de vorm van woningen en voorzieningen
    - Veilig en gezond opgroeien: Met name de verkeersveiligheid mag van veel deelnemers verbeterd worden.

    - 40% van de deelnemers kiest voor extra inzet voor het doel dat mensen van buiten Bladel zich in de gemeente thuis voelen. Vergeleken met de andere onderwerpen wordt er relatief iets vaker voor minder of een neutrale inzet gekozen op dit doel.
- Sociaal netwerk:
    - Geen van de doelen is onbelangrijk
    - Het ondersteunen van mantelzorgers, activiteiten voor jeugdigen en tegengaan van eenzaamheid zijn de belangrijkste doelen.
    - Er zijn interessante verschillen tussen kernen. Hoewel de verschillen niet significant zijn, geeft dit mogelijk een indicatie van verschillende wensen per kern. 'In Bladel is een bruisend verenigingsleven waar iedereen aan mee kan doen' krijgt minder inzet van deelnemers uit Bladel in vergelijking met andere plaatsen, terwijl deelnemers uit Casteren en Netersel hier meer op inzetten. 'In gemeente Bladel voelt niemand zich eenzaam' lijkt in Casteren en Netersel iets minder belangrijk.
- Rol van de gemeente: deelnemers noemen geregeld het belang van een gemeente die luistert naar haar inwoners. Dit wordt door een deel van de inwoners momenteel als positief ervaren. Deze raadpleging is dus voor hen ook een positieve ervaring.

1. Introductie

Gemeente Bladel maakt in 202 twee plannen: Een plan over het gebruik van de ruimte, de omgevingsvisie. En een plan over een goed leven in Bladel. Dit is de brede visie op welzijn. Om deze plannen aan te laten sluiten bij alles wat inwoners wel en niet belangrijk vinden, heeft de gemeente een inwonersraadpleging uitgevoerd, waarin inwoners meedenken over deze twee onderwerpen.

Omgevingsvisie: Er wonen momenteel ongeveer 20.000 mensen in de gemeente. Dat worden er in de toekomst waarschijnlijk nog meer, maar de ruimte groeit niet mee. Voor iedere inwoner is er ongeveer één voetbalveld aan ruimte beschikbaar. Deze ruimte is onder andere voor huizen, scholen, zorginstellingen, winkels en bedrijven. En er is plek voor sportvelden, parken, landbouw en natuur. Niet alles kan overal. Om inzicht te krijgen in wat inwoners belangrijk vinden bij het gebruik van de ruimte, zijn tien doelen gekozen waar de gemeente op kan inzetten bij het maken van keuzes over de ruimte. Deelnemers aan de raadpleging moesten aangeven welke doelen ze meer en minder belangrijk vinden.

Brede Visie op Welzijn: De gemeente Bladel vindt het belangrijk dat het fijn wonen is in de gemeente. Bladel wil dat mensen gezond en gelukkig kunnen leven en elkaar helpen als dat nodig is. Er zijn diverse hulpvoorzieningen voor mensen die dat nodig hebben. De gemeente kan een aantal dingen doen om de eigen kracht en het sociaal netwerk van inwoners te versterken. Een rijk verenigingsleven, sport, cultuur, onderwijs en gemeenschapshuizen dragen bijvoorbeeld bij aan een goed leven in Bladel. Om inzicht te krijgen in wat inwoners belangrijk vinden voor het welzijn in de gemeente, zijn in de raadpleging diverse vragen voorgelegd over de onderwerpen ‘eigen kracht’ en ‘sociaal netwerk’.

Een inwonersraadpleging op basis van de Participatieve Waarde Evaluatie methode

De inwonersraadpleging is uitgevoerd op basis van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methode. De essentie van de PWE methode is dat inwoners een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Inwoners worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Vervolgens wordt aan inwoners gevraagd wat zij zouden adviseren als zij in de schoenen van de beleidsmaker zouden staan. Dit levert een scherp beeld op van hun voorkeuren, van gemeenschappelijke waarden en hoe deze waarden volgens burgers moeten worden vertaald in beleid. Daarnaast geeft het inzicht in welke zorgen er achter weerstand zitten.

De PWE methodiek wordt vaak toegepast

PWE is in Nederland al eerder toegepast voor het opstellen van coronabeleid op de lange termijn (Geijsen et al., 2022; Mouter et al., 2021c). Ook werd deze methode ingezet voor de evaluatie van transportbeleid voor de Vervoerregio Amsterdam (Mouter et al., 2021a) en in het ontwerptraject van de Lelylijn (Mouter et al., 2023b), voor het betrekken van inwoners bij klimaatbeleid (Mouter et al., 2021b) en de energietransitie (Mouter et al., 2021c; 2023a), beleid ter bescherming tegen overstromingen (Mouter et al., 2021d) en het betrekken van burgers bij aanpassingen aan het stelsel medische rijgeschiktheid (Spruit et al., 2021). Een grote en diverse groep burgers deed mee aan deze PWE’s en de ruime meerderheid van de deelnemers is positief over deze participatievorm. Meer informatie over de methode is te vinden via www.populytics.nl.

2. Methodologie

In deze sectie geven wij informatie over het opzetten van de raadpleging, de data-verzameling, de kenmerken van de deelnemers en de analysemethoden die wij gebruiken.

In een PWE-raadpleging achterhalen we welke doelen burgers belangrijk vinden en welke doelen relatief onbelangrijk voor hen zijn. We brengen in kaart welke verschillende groepen inwoners er te identificeren zijn wat betreft de manier waarop zij verschillende doelen prioriteren en we stellen de kenmerken van deze groepen vast. Ook brengen we in kaart welke gemeenschappelijke waarden deze groepen met elkaar kunnen verbinden. Ook stellen we vast welke argumenten deelnemers gebruiken bij hun keuze om bepaalde doelen te prioriteren boven andere doelen en hoe inwoners vinden dat doelen concreet moeten worden doorvertaald in beleid.

Een sterk punt van PWE is dat de methode goed aansluit bij de participatiebehoeften van het 'stille midden'. De methode is laagdrempelig, deelname kost ongeveer 20 minuten en je kan meedoen waar en wanneer je maar wilt. Dit zorgt ervoor dat niet alleen de 'usual suspects' meedoen aan een PWE. De middengroep vinden echter dat methoden als een opiniepeiling of een referendum een complex vraagstuk te veel platslaan tot een 'Ja/Nee-keuze'. Een PWE gaat een stuk verder omdat deelnemers hun voorkeuren kunnen uiten op basis van een totaalplaatje van beleidsopties en effecten. Deelnemers krijgen de kans om waarden en/of beleidsopties in samenhang te beoordelen, ze kunnen hun voorkeuren motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

2.1 Ontwerptraject

Het doel bij het ontwerpen van een PWE is om een keuzevraagstuk van de beleidsmaker zo goed mogelijk na te bootsen. In het ontwerpproces proberen we ervoor te zorgen dat het vraagstuk zo wordt nagebootst dat verschillende groepen inwoners op een goede manier hun waarden, voorkeuren en zorgen kunnen doorgeven aan beleidsmakers en dat de kans tegelijkertijd zo groot mogelijk is dat de uitkomsten van de raadpleging bruikbare informatie oplevert voor beleidsmakers.

Een belangrijk aspect bij het ontwerpen van een PWE is het zoeken naar de juiste balans tussen complexiteit en toegankelijkheid. Een verschil tussen een PWE raadpleging aan de ene kant en een opiniepeiling aan de andere kant is dat in een PWE de deelnemer een deel van de complexiteit ervaart die een beleidsmaker ook ervaart, terwijl in een opiniepeiling een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een "Ja/Nee keuze". Tegelijkertijd proberen we de PWE zo toegankelijk mogelijk te maken door de teksten te laten controleren door een taalbureau, door de raadpleging te starten met een animatie en door de raadpleging te testen voordat deze live gaat.

Maar tijdens het ontwerpproces van een PWE moeten er altijd keuzes worden gemaakt en daarbij streven de onderzoekers ernaar dat complexiteit en toegankelijkheid zo goed mogelijk met elkaar in balans blijven. Het doel is dat deelnemers in de inwonersraadpleging een belangrijk deel van de complexiteit van de beleidsmaker ervaren en dat zij op een toegankelijke manier een advies kunnen geven. Je wilt graag dat de raadpleging toegankelijk genoeg is voor allerlei soorten inwoners (jong/oud, theoretisch geschoold/praktisch geschoold). Dus je wil niet alle complexiteiten die een beleidsmaker kent in de raadpleging verwerken, maar alleen het essentiële deel.

Twee ontwerpperspectieven

Het ontwerpproces van de raadpleging bestond uit enkele verdiepende sessies met de teams van de omgevingsvisie en de brede visie op welzijn. Tijdens het ontwerpproces is erop gelet om de vraagstelling en de opties die deelnemers kunnen kiezen te beoordelen en aan te scherpen vanuit twee perspectieven:

1) Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de beleidsmaker te kijken. In de ideale situatie helpen de resultaten van de raadpleging beleidsmakers bij belangrijke keuzes. Wanneer een beleidsmaker moeilijke keuzes moet maken dan moeten de resultaten van de inwonersraadpleging hem/haar helpen bij het maken van deze keuzes.
2) Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de inwoner te kijken. In de ideale situatie voorkomen we dat de vraagstelling voor inwoners te smal is en dat er opties ontbreken die zij graag zouden willen kunnen kiezen.

Tussen deze twee perspectieven moet regelmatig een balans worden gevonden. Het kan zijn dat bepaalde opties die inwoners belangrijk vinden niet terugkomen in een raadpleging omdat het voor beleidsmakers al duidelijk is welke keuze zij gaan maken ongeacht de uitkomsten van de raadpleging. In dat laatste geval is het onwenselijk om de optie voor te leggen aan inwoners. Het kan voorkomen dat de vraagstelling breder wordt dan nodig is volgens beleidsmakers omdat inwoners integraal naar een vraagstuk kijken en dus ook hun voorkeuren willen kunnen doorgeven over vraagstukken die in hun beleving sterk raken aan het vraagstuk waar de beleidsmaker mee bezig is. Voor de raadpleging in gemeente Bladel is deze balans concreet gezocht door de volgende keuzes te maken:

Keuze 1: Voor het onderdeel over de omgevingsvisie zijn de tien doelen die aan deelnemers werden voorgelegd afgeleid uit de concept omgevingsvisie

Deze doelen vormen de basis waarop beslissingen moeten worden genomen, en het perspectief van inwoners is van belang om mee te nemen in de besluitvorming door de gemeente.

Keuze 2: Keuzeopties randomiseren

Om invloeden op de keuzes van deelnemers te voorkomen, worden de keuzeopties in het platform willekeurig geordend. Hierdoor wordt vermeden dat een specifieke optie altijd als eerste of juist als laatste aan deelnemers wordt getoond, waardoor de objectiviteit van de keuzes wordt gewaarborgd.

Keuze 3: Voor het onderdeel over de brede visie op welzijn zijn enkele open vragen en vijftien keuzevragen opgenomen.

Deze benadering is gekozen om de vragen over welzijn op een toegankelijke manier voor te leggen, zowel om de duur van de raadpleging te beperken als vanwege de voortdurende ontwikkeling van dit thema, waarvoor nog geen startdocument beschikbaar was. De open vragen waren optioneel en werden toegevoegd om uitgebreide input van inwoners te verzamelen en eventuele blinde vlekken te identificeren.

Afronding

Nadat het ontwerp van de raadpleging afgerond, is deze in het platform Wevaluate geladen. Er werd een animatie met ondertiteling gemaakt waarin de inhoud van de raadpleging op een toegankelijke manier werd uitgelegd aan deelnemers. Ook werd er een taalcheck uitgevoerd door een taalbureau om de raadpleging geschikt te maken voor laaggeletterden. De laatste feedback werd verwerkt en op 18 september ging de raadpleging live. Op 16 oktober is de raadpleging afgesloten.

2.2 Opzet van de raadpleging

De raadpleging bestond uit de volgende onderdelen:

- Enkele socio-demografische vragen vooraf.
- Een onderdeel over de omgevingsvisie. Dit was een keuzetaak met 10 doelen waarin deelnemers konden aangeven in hoeverre de gemeente zich volgens hen moet inspannen om verschillende doelen te realiseren. Nadat de keuzes waren gemaakt, kregen deelnemers de mogelijkheid om per doel een motivatie te geven voor de gemaakte keuze.
- Een onderdeel over de brede visie op welzijn. Dit onderdeel bestond uit enkele open vragen en vijftien doelen waarvoor deelnemers konden aanvinken of ze hier (helemaal) niet op zouden inzetten, neutraal tegenover het doel staan, of (heel) sterk op het doel zouden inzetten.
- Tot slot volgden enkele vragen over hoe de inwoners de raadpleging hebben ervaren.

Deel 1: Advies geven over ruimte (omgevingsvisie)

In de raadpleging zagen deelnemers eerst 10 doelen waar de gemeente Bladel zich voor kan inspannen. In tabel 2.1 wordt een overzicht gegeven van de doelen. Deelnemers konden met schuifjes aangeven voor welke doelen de gemeente zich extra moet inspannen of waar de gemeente zich juist minder voor moet inspannen. Ze konden dus aangeven aan welke doelen de gemeente vooral (geen) ruimte, geld en tijd moet besteden. Deelnemers zagen dat de totale inspanning die de gemeente kon leveren beperkt was. Ze konden in principe maar voor 2 doelen aangeven dat de gemeente zich er maximaal voor zou moeten inspannen. Als ze de gemeente wilden adviseren om zich voor nog meer doelen maximaal in te spannen, dan moesten ze ook aangeven voor welke doelen de

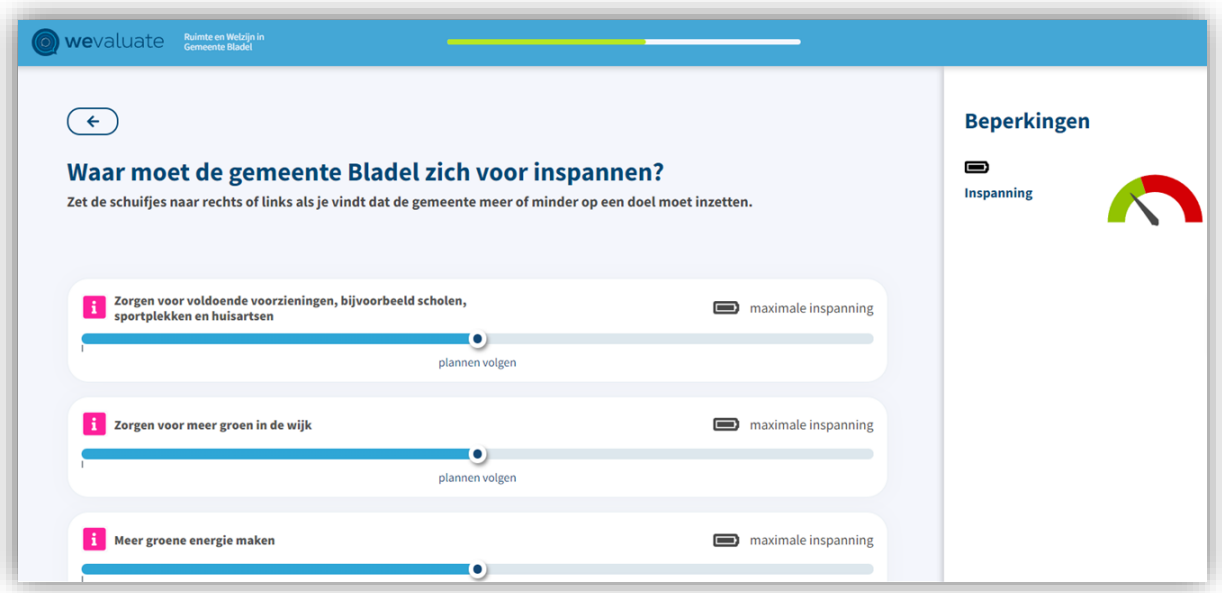
gemeente zich minder zou moeten inspannen. Voor elk doel konden deelnemers zien wat op dit moment de plannen zijn van de gemeente en wat het betekent als de gemeente zich meer of minder inspant voor een doel. In Bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van alle informatieve teksten die deelnemers konden lezen per doel.

Tabel 2.1 De tien doelen in de keuzetaak van de raadpleging.

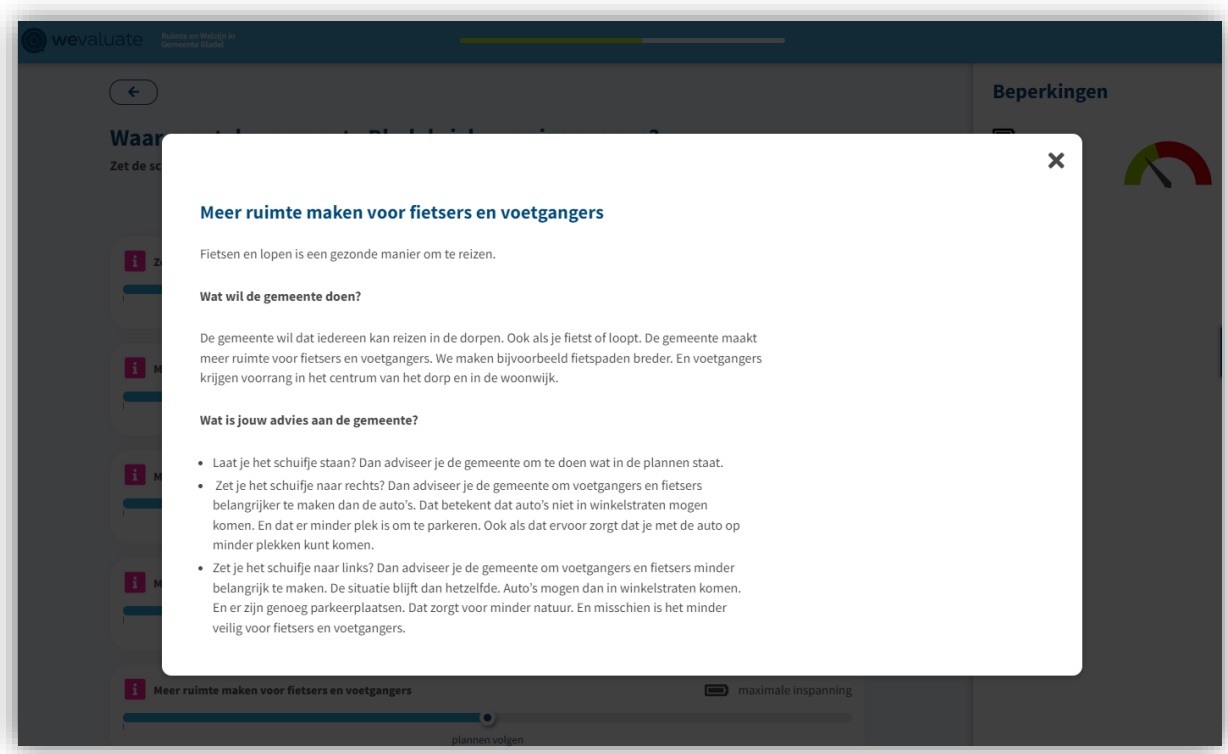
1	Zorgen voor meer groen in de wijk
2	Meer groene energie maken
3	Meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers
4	Zorgen dat dorpen goed bereikbaar zijn
5	Boeren helpen met veranderingen
6	Zorgen voor meer banen
7	Zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld scholen, sportplekken en huisartsen
8	Winkelcentra aantrekkelijker maken
9	Meer bouwen binnen de kernen
10	Meer huizen bouwen

Figuur 2.1 geeft een voorbeeld van de keuzetaak met sliders in de online omgeving van de raadpleging. Wanneer deelnemers wilden zien wat het geven van punten aan een doel kon betekenen, dan konden ze klikken op de informatieknop. Figuur 2.2 laat voor één van de doelen een voorbeeld zien van de tekst onder de informatieknop. In Bijlage 1 presenteren we voor alle doelen de informatie die deelnemers te zien kregen als ze op de informatieknop klikten.

Figuur 2.1 Een impressie van de online omgeving van de raadpleging.

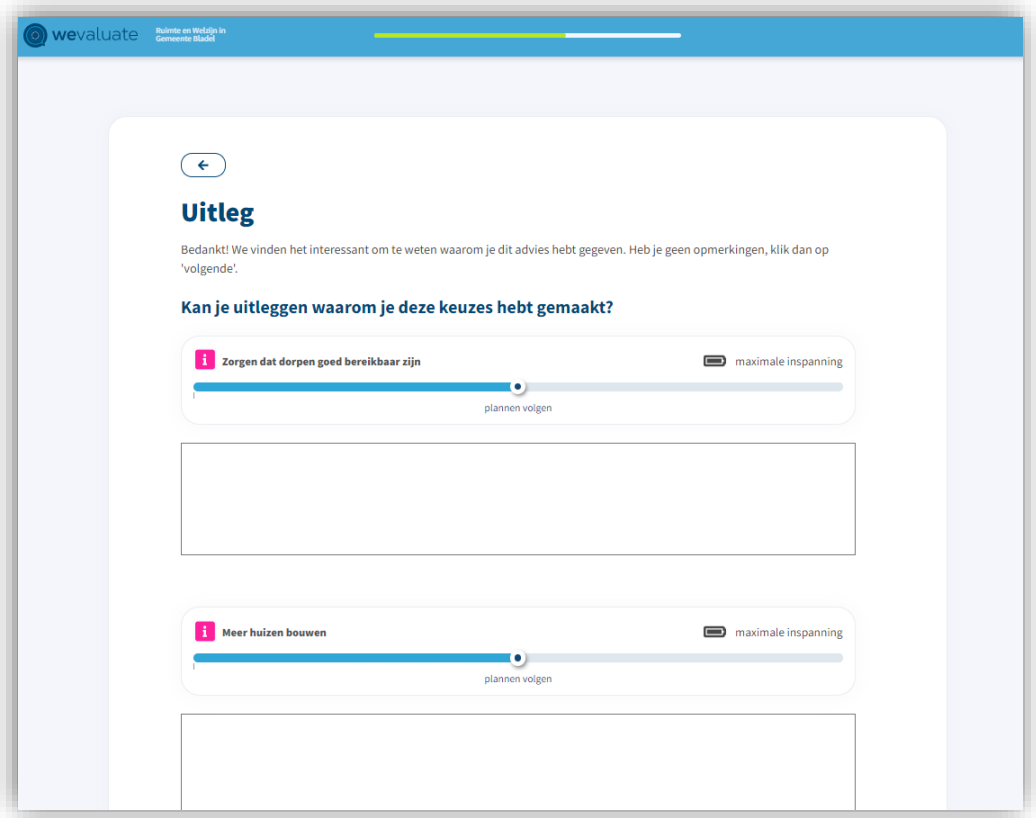

Figuur 2.2 Een voorbeeld van een tekst onder de informatieknop.

Nadat deelnemers hun keuzes hadden gemaakt werd hen gevraagd om de gemaakte keuzes toe te lichten. Figuur 2.3 geeft een indruk hoe dit er in de online omgeving uitziet.

Figuur 2.3 Deelnemers kregen de mogelijkheid om elk van hun keuzes toe te lichten.

Deel 2: Vragen over het leven in onze gemeente (Brede Visie op Welzijn)

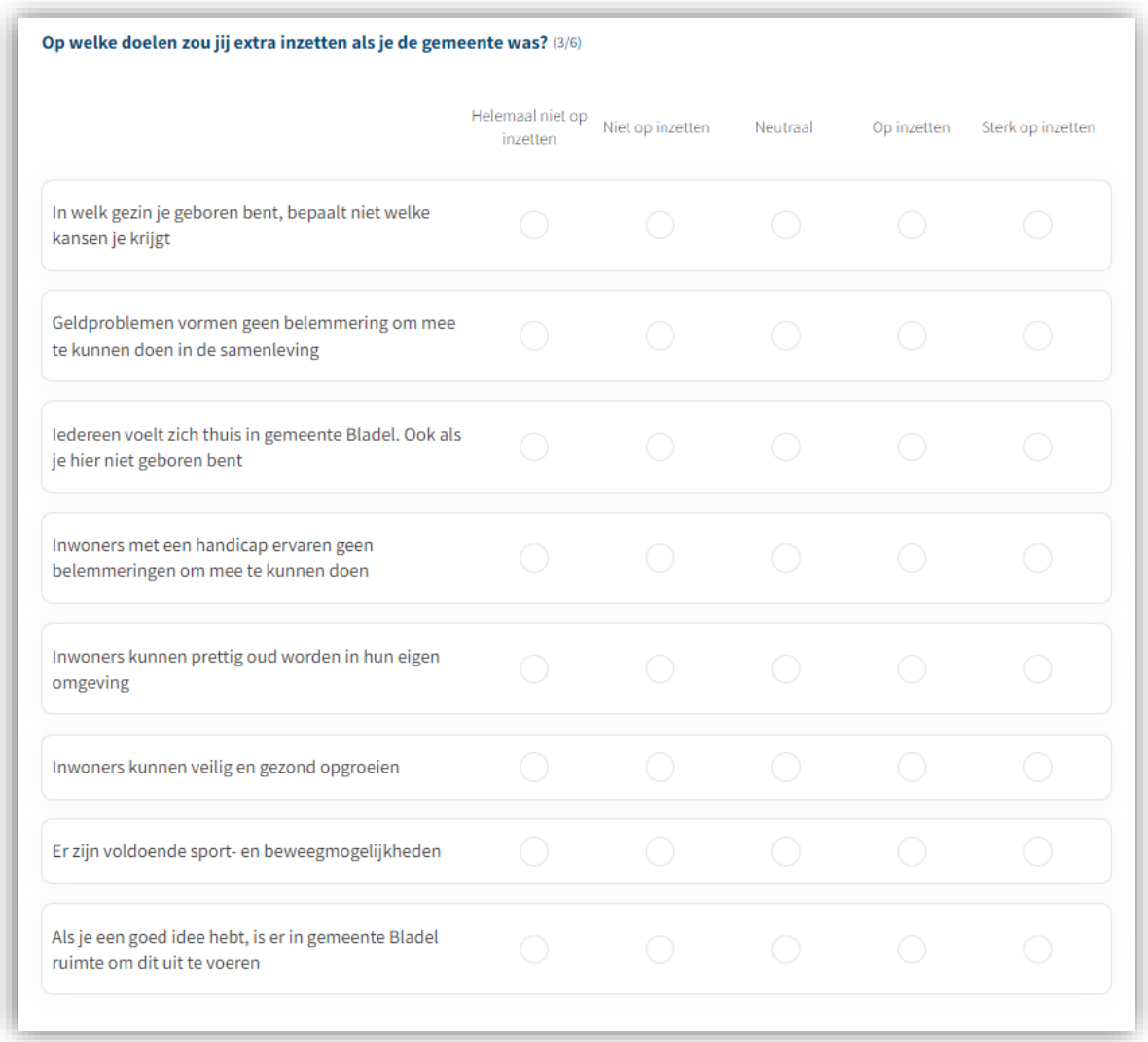
Het tweede deel van de raadpleging ging over de brede visie op welzijn. Dit deel bestond uit:

Twee open vragen vooraf: “Wat waardeer je aan onze gemeente? “en “Wat zie je in de toekomst graag anders in onze gemeente?”

Onderdeel ‘Eigen kracht’

Over eigen kracht werden 8 doelen gegeven waarbij deelnemers konden aangeven of ze hier helemaal niet – sterk op willen inzetten. Figuur 2.4 geeft hier een impressie van. Vervolgens kregen deelnemers de open vraag ‘Zijn er doelen die je mist die ook belangrijk kunnen zijn zodat inwoners van Bladel zich op eigen kracht kunnen redden in de samenleving?”

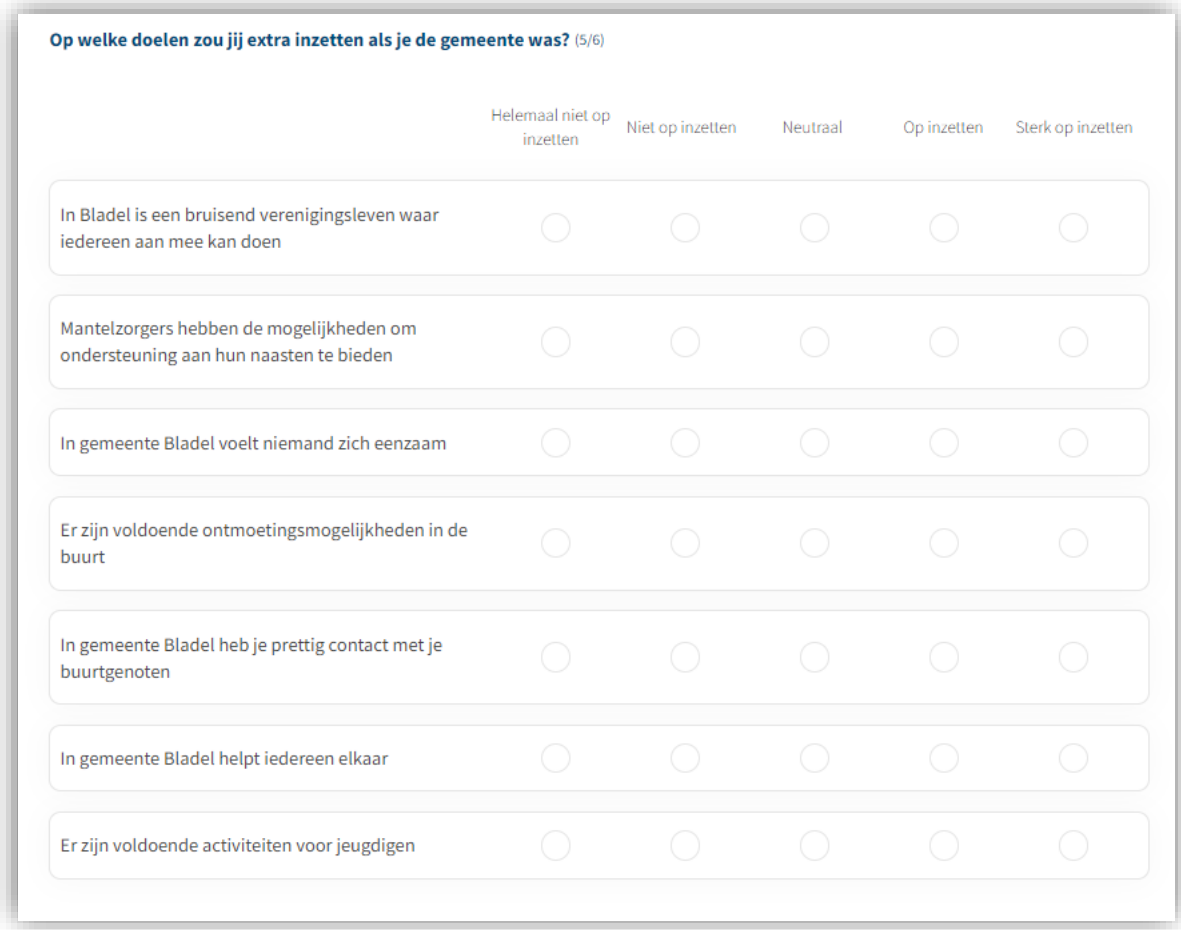
Figuur 2.4 Een impressie van het onderdeel over ‘Eigen kracht’ in de online omgeving van de raadpleging.

Onderdeel 'Sociaal netwerk'

Over sociaal netwerk werden 7 doelen gegeven waarbij deelnemers konden aangeven of ze hier helemaal niet – sterk op willen inzetten. Figuur 2.5 geeft hier een impressie van. Vervolgens kregen deelnemers de open vraag "Zijn er doelen die je mist die ook belangrijk kunnen zijn zodat inwoners van Bladel hun sociale netwerk kunnen versterken?"

Figuur 2.5 Een impressie van het onderdeel over 'Sociaal netwerk' in de online omgeving van de raadpleging.

2.3. Dataverzameling

Aan de raadpleging konden alle inwoners uit de gemeente van 18 jaar of ouder die geïnteresseerd zijn deelnemen. Gedurende de tijd dat de raadpleging live stond, is de deelname gemonitord. Hierbij werd gekeken of bepaalde groepen (bijvoorbeeld een bepaalde leeftijdsgroep, kern of geslacht) ondervertegenwoordigd bleven. Dit werd gedaan om de communicatie richting groepen eventueel te kunnen bijsturen. Naast diverse communicatie over de raadpleging, heeft ook het Bladelse inwonerspanel een directe uitnodiging ontvangen om deel te nemen.

Het kan altijd voorkomen dat deelnemers een raadpleging niet serieus hebben ingevuld. Deze deelnemers zijn niet meegenomen in de data analyse.

2.4 Socio-demografische gegevens van de deelnemers

Tabel 2.2 laat zien dat alle subgroepen (mannen en vrouwen, verschillende leeftijdsklassen, verschillende kernen) ongeveer hetzelfde zijn vertegenwoordigd in de groep deelnemers en de gehele bevolking van de gemeente Bladel. We zien alleen dat jongeren onder de 35 zijn iets ondervertegenwoordigd en 65-plussers zijn oververtegenwoordigd.

In totaal rondden 657 deelnemers de raadpleging af, dit is 3,1% van het totaal aantal inwoners van de gemeente. Vergeleken met andere raadplegingen is dit een heel mooi aantal deelnemers. Vergelijk bijvoorbeeld de provinciale raadpleging in Zuid-Holland over de ruimtelijke puzzel: 5.916 deelnemers / 0,16% van de bevolking. En de provinciale raadpleging in Noord-Holland over het landelijk gebied: 6.965 deelnemers / 0,26% van de bevolking. Aan een recente gemeentelijke raadpleging in Eemnes over schone energie deden 372 deelnemers mee, 3,9% van de totale bevolking van de gemeente.

Tabel 2.2 Verdeling van de deelnemers aan de raadpleging naar geslacht, leeftijd en kern.

	Inwoners gemeente Bladel	Deelnemers raadpleging
Totaal aantal	21.009	657
Geslacht		
Man	50,8% (10.665)	52,3% (340)
Vrouw	49,2% (10.344)	47,7% (310)
Leeftijd (18 en ouder 17.281)		
Jonger dan 35 (vanaf 18)	23,8% (4.113)	9,0% (59)
35-64	48,4% (8.368)	53,7% (353)
65 en ouder	27,8% (4.800)	37,3% (245)
Kern		
Bladel	51,1% (10.725)	44,6% (293)
Hapert	27,4% (5.760)	30,3% (199)
Hoogeloon	11,0% (2.305)	10,0% (66)
Casteren	5,4% (1.135)	5,8% (38)
Netersel	5,1% (1.080)	7,9% (52)
Zeg ik liever niet / weet ik niet	-	1,4% (9)

Tabel 2.3 laat zien dat een groot deel van de deelnemers aan de raadpleging in een van de dorpskernen woonachtig is.

Tabel 2.3 Woonsituatie van de deelnemers aan de raadpleging.

Woonsituatie (656)	Aantal deelnemers
Ik woon in een dorpskern	539
Ik woon landelijk	109
Zeg ik liever niet / weet ik niet	8

Tabel 2.4 laat zien wat de deelnemers voornamelijk doen in het dagelijks leven.

Tabel 2.4 Verdeling van de deelnemers aan de raadpleging naar wat deelnemers voornamelijk doen in het dagelijks leven.

Beroep (648)	Aantal deelnemers
Ik ben huisman/huisvrouw	17
Ik ben met pensioen	218
Ik doe betaald werk	358
Ik doe vrijwilligerswerk	26
Ik ga naar school/studeer	7
Zeg ik liever niet / weet ik niet	22

Tabel 2.5 laat de financiële situatie van de deelnemers zien.

Tabel 2.5 Financiële situatie van de deelnemers aan de raadpleging.

Financiële situatie huishouden (617)	Aantal deelnemers
Ik houd meestal een beetje geld over	296
Ik houd meestal veel geld over	149
Ik kan precies rondkomen	89
Ik moet schulden maken	5
Ik moet spaargeld aanspreken	26
Zeg ik liever niet / weet ik niet	52

Tabel 2.6 laat de verdeling tussen verschillende types huishouden zien.

Tabel 2.6 Type huishouden van de deelnemers aan de raadpleging.

Samenstelling huishouden (631)	Aantal deelnemers
Iets anders, bijvoorbeeld een studentenwoning	4
Ik woon alleen	73
Ik woon met een partner, zonder kinderen	287
We zijn een gezin met twee ouders	244
We zijn een gezin met één ouder	15
Zeg ik liever niet	8

3. Resultaten Omgevingsvisie

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van het eerste deel van de raadpleging over de omgevingsvisie. In sectie 3.1 bespreken we de gemiddelden van alle 657 deelnemers tezamen. In sectie 3.2 gaan we specifiek dieper in op het woningdossier. In sectie 3.3 gaan we in op de verschillen in voorkeuren tussen deelnemers uit de verschillende (grote en kleine) kernen.

Samengevat:

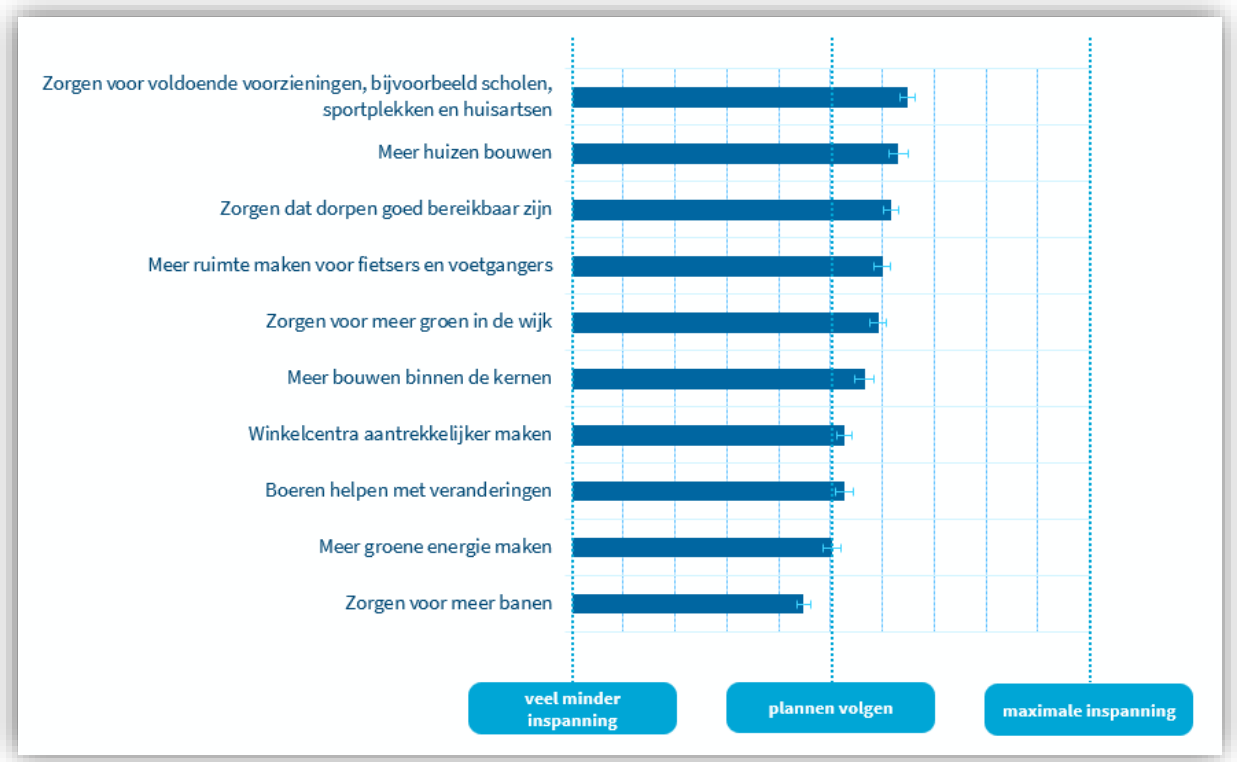
- De doelen “Zorgen voor voldoende voorzieningen” en “Meer huizen bouwen” krijgen hoge prioriteit. Meer dan de helft van de Bladelaren kiest voor extra inzet op deze doelen. Ze willen dus dat de gemeente meer doet dat dan het volgen van de plannen. We zien slechts een beperkte groep die dit niet belangrijk vindt. Dit wijst erop dat er een groot draagvlak is dat de gemeente deze zaken oppakt.
- De verschillen tussen kernen zijn niet allemaal statistisch significant, maar er lijken interessante trends te zijn:
    - Deelnemers uit de kleinere kernen Casteren, Netersel en Hoogeloon lijken meer voorstander te zijn van extra bouwen en extra bouwen binnen de kernen.
    - In de grote kernen Bladel en Hapert geven deelnemers relatief meer prioriteit aan doelen zoals 'zorgen voor meer groen in de wijk' en 'winkelcentra aantrekkelijker maken'.
- Het woningdossier is het thema waar we de grootste verschillen in voorkeuren zien. Met name als het gaat om het wel of niet bouwen van huizen binnen de kernen.
    - Er is breed draagvlak voor bouwen van meer woningen, vooral voor jongeren, starters en ouderen.
    - Ook veel deelnemers zijn voorstander van bouwen binnen de kernen, maar we zien op dit doel ook tegenstand. Hoogbouw wordt niet onomwonden als de beste optie gezien. Als hiertoe wordt overgegaan is het voor veel inwoners belangrijk dat het dorpse karakter, groen en (levens)ruimte zoveel mogelijk behouden blijft. Het belang hiervan wordt met name door inwoners van Bladel en Hapert genoemd.
    - Bouwen aan de randen van kernen wordt door velen als een goede oplossing gezien.

3.1 Resultaten gemiddeld totaal

Prioritering van de doelen

Figuur 3.1 laat de gemiddelde inspanningskeuze zien op de tien doelen voor alle 657 deelnemers aan de raadpleging. De stippellijn in het midden van de grafiek staat gelijk aan de keuze in de raadpleging voor het volgen van de huidige plannen van de gemeente. Het valt op dat deelnemers gemiddeld genomen voor de meeste doelen ervoor hebben gekozen dat de gemeente zich meer inspant voor een doel. Alleen voor het doel ‘Zorgen voor meer banen’ zien we dat er gemiddeld voor minder inspanning is gekozen ten opzichte van de huidige plannen van de gemeente.

Figuur 3.1 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van alle 657 deelnemers. Rangschikking van meer naar minder inspanning.

De gemiddelde deelnemer adviseert de gemeente om zich het meest in te spannen voor doel ‘Zorgen voor voldoende voorzieningen’. Op een schaal van 0% tot 100%, waarbij 0% staat voor ‘geen inspanning’, 100% voor ‘maximale inspanning’ en 50% staat voor de ‘plannen volgen’, krijgt dit doel gemiddeld een inzet van 65%. Een steekproef heeft altijd een mate van onzekerheid. Als alle inwoners van de gemeente Bladel mee zouden doen aan de raadpleging, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het lichtblauwe waardebereik (aangegeven in de foutbalkjes rondom het gemiddelde). Als er geen overlap zit in het waardebereik van de twee opties, dan is het verschil tussen deze opties significant. Bijvoorbeeld, de bovenste twee opties verschillen niet significant van elkaar. We weten niet of inwoners meer waarde toekennen aan de optie ‘Voorzieningen’ of ‘Huizen bouwen’, maar we weten wel dat mensen meer waarde toekennen aan ‘Voorzieningen’ dan aan alle andere opties behalve ‘Huizen bouwen’.

Omdat in de meeste gevallen de voorkeuren nauwelijks verschilden tussen subgroepen in de bevolking (jong en oud, man en vrouw, praktisch- en theoretisch geschoold) kunnen we vanuit de 657 deelnemers robuuste conclusies trekken voor de hele bevolking. Waar dat niet zo is rapporteren we dit expliciet.

Discussie en overeenstemming

Figuur 3.1 hierboven suggereert wellicht dat alle doelen, behalve 'Zorgen voor meer banen', als belangrijk worden beschouwd. Desalniettemin geven de gemiddelden niet het volledige beeld weer, aangezien onderwerpen variëren in de mate van polarisatie. In Figuur 3.2 wordt het percentage deelnemers per doel weergegeven dat kiest voor 'extra inspanning' (groen), 'plannen volgen' (blauw) of 'minder inspanning' (roze).

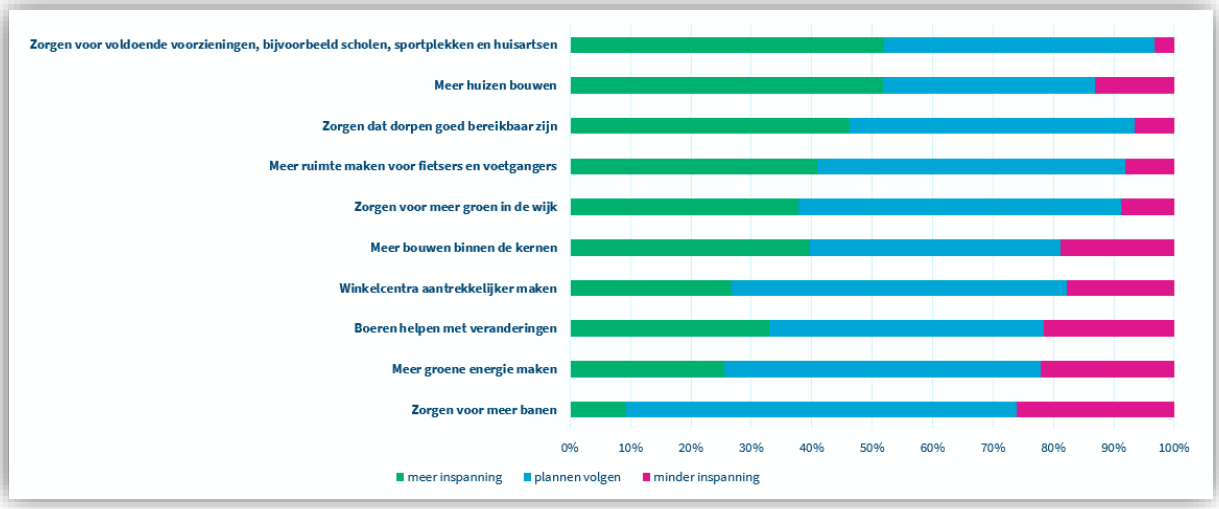
We zien dat het doel 'Zorgen voor voldoende voorzieningen' zeer weinig weerstand ondervindt, met de meeste deelnemers die voor extra inzet kiezen. Daarnaast zijn er vijf doelen waar hoofdzakelijk steun is voor het volgen van de plannen: 'Zorgen voor meer banen' (65%), 'Winkelcentra aantrekkelijker maken' (55%), 'Zorgen voor meer groen in de wijk' (53%), 'Meer groene energie maken' (52%) en 'Meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers' (51%).

Opmerkelijk is dat meningen uiteenlopen voor enkele doelen, zoals 'Meer huizen bouwen' (35% voor meer, 13% voor minder), 'Meer bouwen binnen de kernen' (40% voor meer, 19% voor minder), 'Winkelcentra aantrekkelijker

maken' (27% voor meer, 18% voor minder), 'Boeren helpen met veranderingen'(33% voor meer, 22% voor minder) en 'Meer groene energie maken' (26% voor meer, 22% voor minder).

Om inzicht te verkrijgen in de discussie en overeenstemming, behandelen we beknopt de verschillende perspectieven die schuilgaan achter de keuzes van deelnemers voor elk doel. In Bijlage 2 worden uitgebreide illustratieve quotes per doel gepresenteerd.

Figuur 3.2 Keuze voor meer inspanning, plannen volgen of minder inspanning.

Zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld scholen, sportplekken en huisartsen

Meer dan helft van de Bladelaren kiest voor extra inzet. Slechts beperkte weerstand op dit doel. Er lijkt vooralsnog geen groot probleem, maar er is wel de zorg dat voorzieningen niet meegroeien met de bevolking of zullen verdwijnen. Dit wijst erop dat er een aanzienlijk draagvlak bestaat voor de gemeente om extra aandacht te besteden aan dit onderwerp.

Het zorgen voor voldoende voorzieningen is een breed gedragen doelstelling. Meer dan de helft van de deelnemers (52%) adviseert extra inspanning voor dit doel. Verder kiest 45% van de deelnemers ervoor om de plannen te volgen en 3% kiest voor minder inspanning. De kwalitatieve analyse bevestigt dat veel deelnemers de aanwezigheid van voorzieningen erg belangrijk vinden. Deelnemers geven aan met name basisvoorzieningen erg belangrijk te vinden voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente. Deelnemers vinden dat vooral gezondheidszorg, met de nadruk op huisartsen, voldoende aanwezig moeten zijn om de gezondheid van de inwoners te waarborgen. Deelnemers schrijven ook dat ze de aanwezigheid van voldoende scholen en andere onderwijsfaciliteiten belangrijk vinden. Hiernaast zijn er deelnemers die wijzen op het belang van basisvoorzieningen in alle dorpskernen, om ook de leefbaarheid van kleinere dorpen te waarborgen. Deelnemers wijzen op de toekomstige uitdagingen rondom vergrijzing, bevolkingsgroei en het tegengaan van leegloop. Zij benadrukken de behoefte aan passende, ‘meegroeiende’ voorzieningen. Deelnemers die adviseren om plannen te volgen geven aan dat ze voorzieningen belangrijk vinden, maar dat ze het op dit moment goed geregeld vinden. Sommigen vinden de huidige voorzieningen op dit moment goed, maar geven ook aan dat het in de toekomst mee moet groeien met eventuele bevolkingsgroei. Deelnemers die adviseren minder maatregelen te nemen vinden dat er al ruim voldoende voorzieningen zijn.

Meer huizen bouwen

Meer dan helft van de Bladelaren kiest voor extra inzet op 'Huizen bouwen'. Iets meer dan 1 op de 10 Bladelaren zet hier minder op in. Weerstand zit hem vaak niet in OF er gebouwd moet worden, maar HOE.

Het bouwen van meer huizen is een breed gedragen doelstelling. Meer dan de helft van de deelnemers (52%) adviseert extra inspanning voor dit doel. Verder kiest 35% van de deelnemers ervoor om de plannen te volgen en 13% kiest voor minder inspanning. Uit de kwalitatieve analyse blijkt dat de meeste deelnemers vooral willen dat het aanbod in huizen passend is voor de (toekomstige) bevolking en dat daarvoor meer huizen moeten worden gebouwd. Met name huizen voor jongeren, starters en ouderen zijn voor veel deelnemers belangrijk. Deelnemers noemen ook dat het mogelijk moet zijn dat ouderen doorstromen, waardoor er woningen vrijkomen kunnen

komen voor jongeren. Deelnemers benadrukken hiernaast ook dat woningbouw geleidelijk moet gaan, zodat de leefbaarheid van het dorp niet in het gedrang komt. Ook deelnemers die kiezen voor 'plannen volgen' wijzen op het belang van passende en betaalbare woningen voor zowel jongeren als ouderen. We zien ook deelnemers die andere oplossingen voor het woningtekort aandragen. Zij vinden dat bestaande woningruimte efficiënter moet worden gebruikt door bijvoorbeeld woningen op te splitsen en woningdelen te stimuleren. Andere deelnemers vinden dat huidige plannen voor woningbouw volstaan en dat deze eerst moeten worden uitgevoerd. Er zijn ook deelnemers die benadrukken dat woningbouw niet ten koste moet gaan van bescherming van de natuur en het dorpse karakter. Deelnemers die adviseren minder inspanning te doen wat betreft woningbouw maken zich vooral zorgen over de betaalbaarheid van woningen en of woningen passend zijn, niet over het aantal. Ook heerst er bij deelnemers die niet meer woningbouw willen de angst dat hoogbouw zou leiden tot verlies van het dorpse karakter. En er heerst bezorgdheid dat de druk op voorzieningen en leefruimte te groot wordt als de bevolking toeneemt.

Zorgen dat dorpen goed bereikbaar zijn

Geen tegenstand op dit doel. OV en goede doorstroom op de wegen wordt als erg belangrijk ervaren. Er zijn zorgen om specifieke verkeerssituaties

Wat betreft de bereikbaarheid van dorpen geven de meeste deelnemers (47%) het advies om de huidige plannen te volgen, maar vrijwel evenveel deelnemers (46%) adviseren om meer inspanning hierop in te zetten. Een klein deel van de deelnemers (7%) adviseert juist minder in te zetten op bereikbaarheid van dorpen. Veel deelnemers hechten veel belang aan het openbaar vervoer en bestaande infrastructuur zoals (provinciale) wegen en fietspaden. Deelnemers noemen het belang hiervan voor de leefbaarheid van de dorpen. Verbinding met nabijgelegen dorpen en steden wordt als essentieel ervaren voor zaken als school, werk en zorg. Veel mensen benadrukken het belang van goed openbaar vervoer, met name voor ouderen, jongeren en mensen zonder auto. Er is een roep om verbeteringen in het openbaar vervoer, waaronder betere aansluitingen en frequenties. Er zijn zorgen geuit over de drukte op de provinciale weg N284, files, en de noodzaak om de doorstroom te verbeteren. Er zijn ook zorgen geuit over veiligheid op specifieke plekken. Sommige respondenten die minder inzetten op dit doel zijn van mening dat de dorpen al goed bereikbaar zijn en dat er geen dringende behoefte is aan verbeteringen.

Meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers

Meerderheid plannen volgen. Weinig tegenstand. Met name een belangrijk doel voor deelnemers boven de 35 jaar. Milieu- en gezondheidsoverwegingen en veiligheid spelen hierbij een belangrijke rol.

Wat betreft ruimte maken voor fietsers en voetgangers adviseren de meeste deelnemers (51%) om de huidige plannen te volgen, maar ook veel mensen (41%) om meer inspanning in te zetten hierop. Slechts een kleine groep deelnemers (8%) kiest ervoor om hier minder inspanning op in te zetten. We zien verder significante verschillen op dit doel tussen de keuzes van jongeren onder de 35 en de oudere leeftijdsgroepen. Jongeren zetten hier gemiddeld 50% op in ('plannen volgen'), terwijl 65-plussers en 35-64-jarigen meer inzetten (respectievelijk 63% en 60%). Deelnemers boven de 35 benoemen vaak de behoefte aan meer veiligheid voor fietsers en voetgangers. Ook de voordelen voor de gezondheid en het milieu door het stimuleren van fiets- en wandelverkeer worden geregeld genoemd.

Uit de kwalitatieve analyse blijkt dat veel inwoners groot belang hechten aan de fiets- en de voetganger. Dit schrijven ook veel mensen die adviseren om de huidige plannen te volgen. Waarom en op welke manier mensen invulling geven aan de prioriteit die ze de fietser en voetganger willen geven verschilt; sommigen leggen de nadruk bij veiligheid, anderen leggen meer de nadruk bij welzijn en leefbaarheid. Deelnemers die vinden dat fiets- en wandelpaden niet veilig (genoeg) zijn vinden dat dit vaak komt door snelheidsverschillen en slecht ingerichte routes. Ook vinden deelnemers dat de auto nog teveel prioriteit krijgt en dat deze minder of niet meer centraal moet komen te staan. Deelnemers vinden ook dat er een mobiliteitstransitie moet komen om klimaatdoelstellingen te halen en bereikbaarheid in de toekomst veilig te stellen. Zij schrijven dat fietsen en lopen (in de toekomst) meer centraal moet komen te staan en meer ruimte moeten krijgen, met name in het centrum. Deelnemers wijzen ook op de bijdrage van fietsen en lopen aan de gezondheid, de staat van het milieu en dat lopen en fietsen de druk op het verkeerssysteem kan verminderen. Deelnemers vinden ook dat er betere en meer voet- en fietspaden nodig zijn, met name om het buitengebied beter bereikbaar te maken. Ook wijzen deelnemers erop dat huidige paden te smal zijn voor duofietsen, e-bikes en rollators. Deelnemers die adviseren om de huidige plannen te volgen vinden dat verbeteringen voor fiets- en wandelpaden welkom zijn, maar dat de huidige

voorzieningen volstaan. Andere deelnemers vinden dat met name de veiligheid van fietsers en voetgangers moet worden verbetert door het beleid te richten op deze plekken, bijvoorbeeld door aparte fiets- en voetpaden aan te leggen. Sommigen noemen hiervoor specifieke locaties die zij op dit moment als onveilig ervaren. Ook vinden deelnemers dat fietsen en lopen meer moet worden gestimuleerd ten opzichte van de auto, omdat dit beter is voor de gezondheid en het milieu. Andere deelnemers vinden dat er bepaalde fiets- en wandelpaden moeten worden aangepast, met name fietspaden in bossen. Ook vinden deelnemers dat er vooral meer onderhoud moet worden gepleegd aan bestaande fietspaden. Deelnemers die adviseren om minder inspanning te besteden aan het ruimte maken voor fietser en voetganger vinden dat er al (ruim) voldoende ruimte is voor fietsers en voetgangers.

Zorgen voor meer groen in de wijk

Breed gedragen doel. Weinig weerstand. Groen is voor velen belangrijk voor leefbaarheid, geluk en klimaatbestendigheid.

Ook het zorgen voor meer groen in de wijk is een breed gedragen doelstelling. De meeste deelnemers (53%) geven het advies om de huidige plannen te volgen. Ook een groot aantal deelnemers (38%) adviseren om meer inspanning hierop in te zetten. Een klein deel van de deelnemers (9%) adviseert juist minder in te zetten op meer groen in de wijk. Uit de kwalitatieve analyse blijkt vooral dat deelnemers groen in de wijk belangrijk vinden voor de leefbaarheid van het dorp. Veel deelnemers schrijven dat groen bijdraagt aan het verminderen van hittestress en aan de klimaatbestendigheid van de wijk. Ook noemen deelnemers dat groene omgevingen verkoeling bieden in de zomer en water vasthouden. Deelnemers wijzen er ook op dat groene omgevingen mensen gezonder en gelukkiger maken. Zij noemen dat een aantrekkelijke leefomgeving een positief effect heeft op de gemoedstoestand van inwoners. Ook schrijven deelnemers dat groen in de wijk leefbaarheid verhoogt doordat het rust en comfort geeft. Zij noemen dat een groene omgeving de ruimte biedt om te wandelen, ontspannen en voor de jeugd om te spelen. Deelnemers schrijven ook dat ze vinden dat er te veel verharding en verstening in de bebouwde omgeving is en dat dit moet worden verminderd. Zij vinden dat groen essentieel is voor de inrichting van het dorp. Deelnemers die adviseren dat huidige plannen gevolgd worden vinden dat er in de huidige situatie al voldoende maatregelen zijn genomen. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld “Wij zijn in de gemeente Bladel gezegend met veel groen. Meer mag, maar moet niet”. Deelnemers wijzen er ook op dat een groene omgeving ook veel onderhoud vergt. Zij vinden dat het onderhouden van het huidige groen prioriteit moet hebben, niet (per sé) nieuwe aanleg van groen. Sommige deelnemers vinden dat huidige plannen moeten worden gevolgd, maar wel anders moeten worden ingevuld, met meer nadruk op natuur en biodiversiteit. Deelnemers die vinden dat er juist minder moet worden ingezet op groen in wijken vinden dat er al genoeg groen is en dat er juist moet worden ingezet op woningbouw, parkeergelegenheid of recreatie.

Meer bouwen binnen de kernen

Meeste deelnemers voorstander, maar ook 1 op de 5 kiest voor minder bouwen binnen de kernen. Deze deelnemers maken zich zorgen dat het dorpse karakter en het groen verdwijnt.

De meeste deelnemers (41%) kiezen voor het doel ‘meer bouwen binnen de kernen’ om de plannen te volgen. Ook wordt er door veel deelnemers (40%) ingezet op extra inspanning voor dit doel. Minder deelnemers (19%) zetten in op minder inspanning voor het doel ‘meer bouwen binnen de kernen’. Uit de kwalitatieve analyse blijkt dat deelnemers die kiezen voor ‘meer inspanning’ op dit doel het vaakst het grote tekort aan woningen noemen in hun motivaties. Het valt hiernaast op dat deelnemers extra inzetten op binnen de kernen bouwen omdat ze het belangrijk vinden dat het buitengebied moet worden gespaard, onder andere voor landbouw, natuur, sport en ontspanning. Deelnemers geven vaak aan dat iedereen die dat wil, de mogelijkheid zou moeten hebben om in het dorp te blijven wonen. Er zijn ook diverse deelnemers die voor extra inspanning kiezen als het gaat om bouw binnen de kernen, en die het belangrijk vinden dat de ruimte slim wordt gebruikt. Sommigen geven specifieke suggesties hiervoor. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld “Industrie en autodealers op het industrieterrein. Vrijkomende plaatsen prima voor huizen en appartementen”. Deelnemers die hebben gekozen voor ‘plannen volgen’ geven aan dat ze het belangrijk vinden dat er gebouwd wordt, zodat mensen in hun eigen kern kunnen blijven wonen. Deelnemers noemen ook dat het belangrijk is dat senioren door kunnen stromen. Dit zou ruimte moeten geven op de woningmarkt. Er zijn ook deelnemers die aangeven dat ze het belangrijk vinden dat er rekening wordt gehouden met de groenvoorzieningen. Een andere voorwaarde die deelnemers noemen is dat het dorpse karakter behouden moet worden. Iemand schrijft bijvoorbeeld “Er zullen meer appartementen moeten komen, maar naar mijn mening moeten de gebouwen niet te hoog worden om het dorpse karakter te

behouden". Deelnemers die voor minder inspanning kiezen bij dit doel geven vaak aan dat de kernen volgens hen al vol zijn. En mensen vrezen dat bouwen binnen de kernen ten koste zal gaan van het groen. Bouwen buiten de kernen heeft voor sommige deelnemers de voorkeur, want daar is nog wel ruimte. Hiernaast zien we diverse specifieke opmerkingen dat hoogbouw onwenselijk is, maar er zijn ook deelnemers die inzien dat het mogelijk de beste oplossing is.

Winkelcentra aantrekkelijker maken

Meeste mensen voor de plannen, maar ook enig verschil in inzet. Net als bij het doel 'voorzieningen' zien we weinig onvrede over huidige situatie, maar benadrukken sommige deelnemers wel dat het aanbod mee moet groeien met de bevolking en dat aantrekkelijkheid beter kan. Hoewel dit niet voor iedereen de hoogste prioriteit heeft ten opzichte van andere doelen.

Iets minder dan een derde van de deelnemers (27%) kiest voor extra inspanning voor het doel 'winkelcentra aantrekkelijker maken'. Daarnaast heeft ongeveer 55% van de deelnemers ingezet op het volgen van de plannen. Een relatief groot aantal deelnemers (18%) zet minder in op dit doel. Deelnemers die adviseren om meer in te zetten op het aantrekkelijker maken van winkelcentra schrijven met name dat ze winkelcentra belangrijk vinden voor de leefbaarheid van de verschillende dorpen. Daarnaast zouden deelnemers het wenselijk vinden om meer keuze aan winkels en supermarkten te hebben. Ook vinden deelnemers het belangrijk dat winkelcentra aantrekkelijk zijn. Hieronder valt met name dat er een gezellige sfeer hangt, dat er weinig of geen leegstand is en dat er goede parkeermogelijkheden zijn. Ten slotte wijzen deelnemers erop dat winkelcentra zorgen voor werkgelegenheid en lokale inkomsten. Deelnemers die adviseren om huidige plannen te volgen schrijven met name dat ze vinden dat de huidige situatie goed is. Zij vinden dat meer voorzieningen niet nodig zijn, maar dat er wel rekening moet worden gehouden met eventuele bevolkingsgroei. Daarnaast vinden deelnemers dat de winkelcentra die er zijn (met name die in Hapert en Bladel) aantrekkelijk moeten worden gehouden. Ze zouden het liefst zien dat leegstand in deze gebieden tegengegaan wordt en dat er goede parkeermogelijkheden zijn. Andere deelnemers vinden juist dat het aantrekkelijk maken en houden (deels) overgelaten moet worden aan de markt. Sommige deelnemers schrijven dat er voldoende lokale manieren moeten zijn om aan levensmiddelen te komen, maar dat er niet overal winkelcentra zouden moeten zijn. Deelnemers die vinden dat de gemeente minder zou moeten doen op dit vlak schrijven vaak dat ze aantrekkelijke winkelcentra minder prioriteit geven ten opzichte van andere doelen. Ook vinden deelnemers dat dit beter kan worden overgelaten aan de markt. Ten slotte vinden sommige deelnemers het vooral belangrijk dat er voldoende parkeergelegenheid is voor mensen uit omliggende dorpen.

Boeren helpen met veranderingen

Meningen lopen uiteen over 'boeren helpen met veranderingen'. Er zijn deelnemers kritisch ten opzichte van boeren, vanwege vervuiling en omdat ze ook eigen verantwoordelijkheid moeten nemen. Aan de andere kant is er sympathie en draagvlak voor extra steun, o.a. omdat boeren een speelbal van regels zijn én een belangrijke taak hebben bij vergroenen. Ook zijn er deelnemers die dit geen taak van de gemeente vinden. Of dat boeren met rust gelaten moeten worden en weten wat ze doen.

Het grootste deel van de deelnemers (45%) kiest voor het volgen van de plannen voor het doel 'boeren helpen met veranderingen'. Verder kiest 33% van de deelnemers voor meer inspanning en 22% voor minder inspanning. Uit de kwalitatieve analyse blijkt dat veel inwoners vooral vinden dat het helpen van boeren geen taak is voor de gemeente, maar dat de landelijke overheid of provincie hiermee moet helpen, of dat boeren hier zelf voor verantwoordelijk zijn. Wel staan veel deelnemers ook positief tegenover boeren. Van de deelnemers die adviseren om boeren meer te helpen met veranderingen vinden dat boeren ook hulp verdienen bij noodzakelijke veranderingen. Zij schrijven dat boeren een perspectief moeten hebben en dat de gemeente hierbij zou moeten helpen. Veel deelnemers vinden boeren belangrijk, voor de voedselvoorziening en ook voor de leefbaarheid van het dorp. Verder schrijven deelnemers ook dat boeren belangrijk zijn om de overstap naar duurzame landbouw te maken. Daarnaast schrijven deelnemers veel last te hebben van stank en vervuiling. Zij vragen de gemeente om hier iets aan te veranderen. Deelnemers die adviseren om huidige plannen te volgen vinden met name dat het ondersteunen van boeren geen taak is voor de gemeente. Dit is aan de landelijke overheid of ze vinden dat boeren zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen bedrijf en eventuele veranderingen. Deelnemers die adviseren om huidige plannen te volgen vinden ook vaak dat boeren hulp moeten krijgen bij noodzakelijke veranderingen en een perspectief verdienen. Daarnaast schrijven sommige deelnemers dat ze niet vinden dat boeren hoeven te veranderen. Deelnemers die vinden dat de gemeente zich minder zou moeten inspannen om boeren te helpen

met veranderingen schrijven ook met name dat ze vinden dat boeren zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen bedrijf en eventuele veranderingen. Deelnemers schrijven ook dat ze vinden dat de boerensector hetzelfde moet worden behandeld als alle andere sectoren. Ook deelnemers die adviseren om minder inspanning hierop te leveren schrijven te vinden dat ze het helpen van boeren geen taak voor de gemeente vinden. Sommige deelnemers schrijven ook te vinden dat boeren juist gewoon met rust moeten worden gelaten.

Meer groene energie maken

Keuzes lopen uiteen over 'meer groene energie maken'. Voor velen een belangrijk doel, maar meningen verschillen over het HOE. Is niet volgens alle inwoners een taak van de gemeente. Ook zijn er zorgen dat de opwek (windmolens? mogelijk het landschap en de natuur kunnen aantasten.

De meeste deelnemers staan positief tegenover de plannen van de gemeente over het maken van groene energie. Meer dan de helft van de deelnemers (52%) kiest voor plannen volgen voor dit doel. Verder kiest ook een groot deel van de deelnemers (26%) voor extra inzit. En ook een relatief groot deel van de deelnemers (22%) adviseert minder inspanning. We significante verschillen op dit doel tussen de leeftijdsgroepen 65-plussers en 35-64 jarigen. 35-64 jarigen zetten gemiddeld lager in dan plannen volgen (48%) terwijl 65-plussers net iets meer dan 50% kiezen. Uit de kwalitatieve analyse blijkt dat veel deelnemers het belangrijk vinden dat Bladel zich inzet voor het klimaat en de onafhankelijkheid van inwoners en ondernemers. Veel deelnemers die willen dat de gemeente zich hier meer voor inzet schrijven dat ze het opwekken van groene energie belangrijk vinden voor het klimaat, het milieu en voor toekomstige generaties. Deelnemers die adviseren om huidige plannen te volgen vinden dat het opwekken van groene energie niet aan de gemeente is. Zij zijn het wel eens met plannen om inwoners en ondernemers te ondersteunen. Deelnemers benadrukken ook dat natuur, landschap, het dorpse karakter en overlast moeten worden beperkt bij de opwekking van groene energie. Deelnemers die vinden dat de gemeente minder inspanning moet doen om groene energie op te wekken vinden vaak dat windmolens en zonnevelden het landschap, de natuur en het milieu aantasten. Sommigen wijzen erop dat energieopwekking via zonnepanelen dat niet doet. Sommige deelnemers schrijven ook dat ze vinden dat de opwekking van groene energie niet aan de gemeente zelf is. Zij zijn vaak wel voorstander van meer ondersteuning voor inwoners en ondernemers om hun eigen duurzame maatregelen te nemen, met name energieopwekking via zonnepanelen, energieopslag en energiebesparing.

Zorgen voor meer banen

Hoofdzakelijk keuze voor plannen volgen of minder aan doen.

De ruime meerderheid van de deelnemers (65%) kiest ervoor om de huidige plannen te volgen voor het doel 'zorgen voor meer banen'. Verder kiest 26% van de deelnemers voor minder inspanning. Slechts 9% van de deelnemers kiest voor meer inspanning voor het doel 'zorgen voor meer banen'. Het doel lijkt geen hoge prioriteit te hebben; als er elders concessies moeten worden gedaan om andere doelen meer aandacht te geven, wordt dit doorgaans als acceptabel beschouwd. Hoewel deelnemers het belang van het doel niet ontkennen, suggereren deelnemers dat deze taak ook door andere actoren dan de gemeente kan worden aangepakt, bijvoorbeeld door het bedrijfsleven. Opmerkelijk is dat de overgrote meerderheid van de raadplegingsdeelnemers betaald werk heeft en financieel comfortabel is (zie tabellen 2.4 en 2.5). Hieruit kan worden afgeleid dat er geen dringende behoefte lijkt te zijn onder de deelnemers om meer inspanningen te leveren op het gebied van werkgelegenheid. Deelnemers die pleiten voor een verhoogde inzet wijzen voornamelijk op de voordelen van lokaal werk in termen van mobiliteit en milieu. Daarnaast benadrukken ze dat een groeiend inwonersaantal op termijn ook meer banen vereist. Anderen onderstrepen het economische belang van voldoende werkgelegenheid en het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers. Deelnemers die adviseren om de bestaande plannen te volgen of minder in te zetten, zijn van mening dat er al voldoende banen zijn, terwijl sommigen het faciliteren van werkgelegenheid niet als een specifieke taak van de gemeente beschouwen.

3.2 Resultaten uitgesplitst naar kernen

Aangezien de deelname in sommige kernen laag ligt, zijn de verschillen tussen de kernen niet allemaal statistisch significant, maar we zien desalniettemin interessante verschillen. Figuren 3.3 t/m 3.7 laten de inspanningskeuze van deelnemers zien uitgesplitst naar de kern waar ze wonen.

Deelnemers uit alle vijf kernen vinden ‘Zorgen voor voldoende voorzieningen’, ‘Meer huizen bouwen’ en ‘Zorgen dat dorpen goed bereikbaar zijn’ doelen die extra inspanning waard zijn.

De meest opvallende verschillen lijken te zijn dat deelnemers uit de kleinere kernen meer voorstander lijken te zijn van extra bouwen en extra bouwen binnen de kernen. Figuur 3.8 laat de gemiddelde puntentoekenning zien van deelnemers uitgesplitst naar deelnemers uit de grote kernen (Bladel en Hapert) en de kleine kernen (Netersel, Casteren en Hoogeloon). Deelnemers uit de kleine kernen kiezen gemiddeld een stuk meer inspanning (63%) voor bouwen binnen de kernen dan de deelnemers uit de grote kernen kiezen bij dit doel (55%). Hiernaast zien we dat deelnemers uit de grote kernen relatief meer inspanning toekennen aan de doelen ‘zorgen voor meer groen in de wijk’ (60%) en ‘winkelcentra aantrekkelijker maken’ (55%) dan dat deelnemers uit de kleine kernen dat gemiddeld gezien doen (respectievelijk 56% en 46%). Wat de oorzaak is voor deze (mogelijke) verschillen is niet geheel duidelijk. Of er een achterliggend motief is, zou nader onderzocht moeten worden. Mogelijk heeft dit er mee te maken dat inwoners uit deze kleinere kernen meer moeite hebben met het vinden van een woning? Of dat er meer plek is in deze kernen om te bouwen? Het zou ook kunnen dat er vanuit deze kernen behoefte is aan meer woningaanbod in de grotere kernen. Sommige deelnemers uit Bladel en Hapert lijken zorgen te hebben dat er specifiek in hun kern gebouwd zal worden.

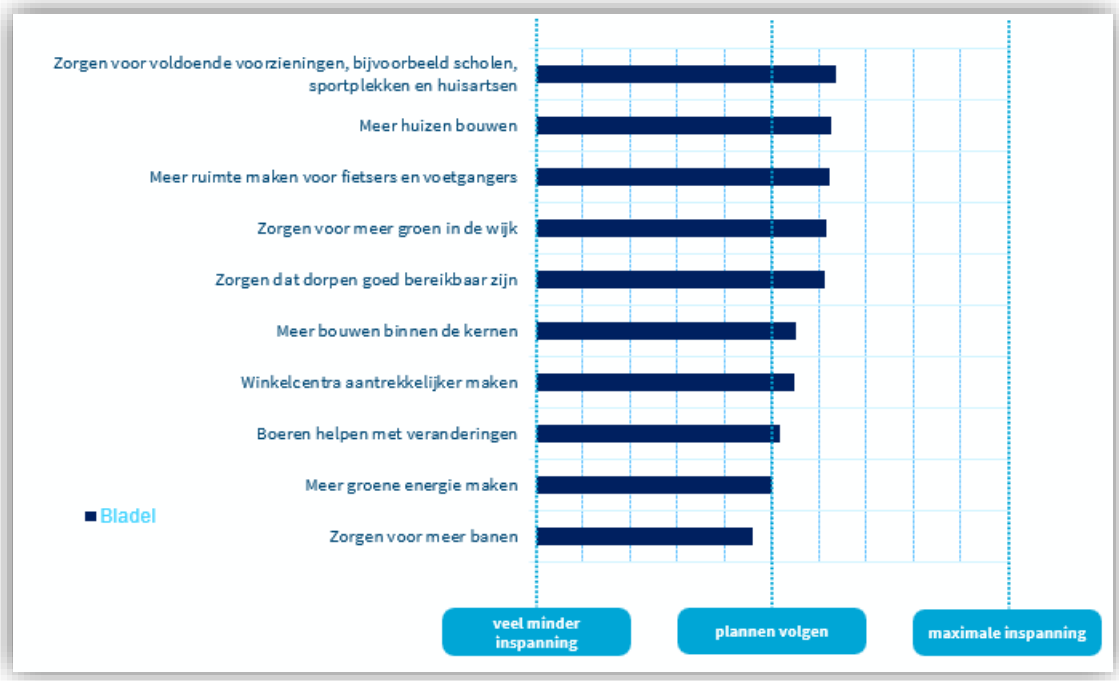
> *'In de kernen is het al vol, in sommige dorpen is er voldoende groen maar als ik me op Bladel richt vind ik dat in het centrum genoeg staat, hier mag echt meer groen komen zoals plant in de winkelstraat meer bomen en waarom de bomen in sommige straten zo vreemd snoeien. Geef het een natuurlijker uiterlijk. Groen maakt gezelliger en gelukkiger.'*

> *'ik heb niet het idee dat er in de kern van Hapert nog veel extra behoeft is aan veel meer woningen. Laat dit proces aub gewoon doorlopen zoals het nu al gaat.'*

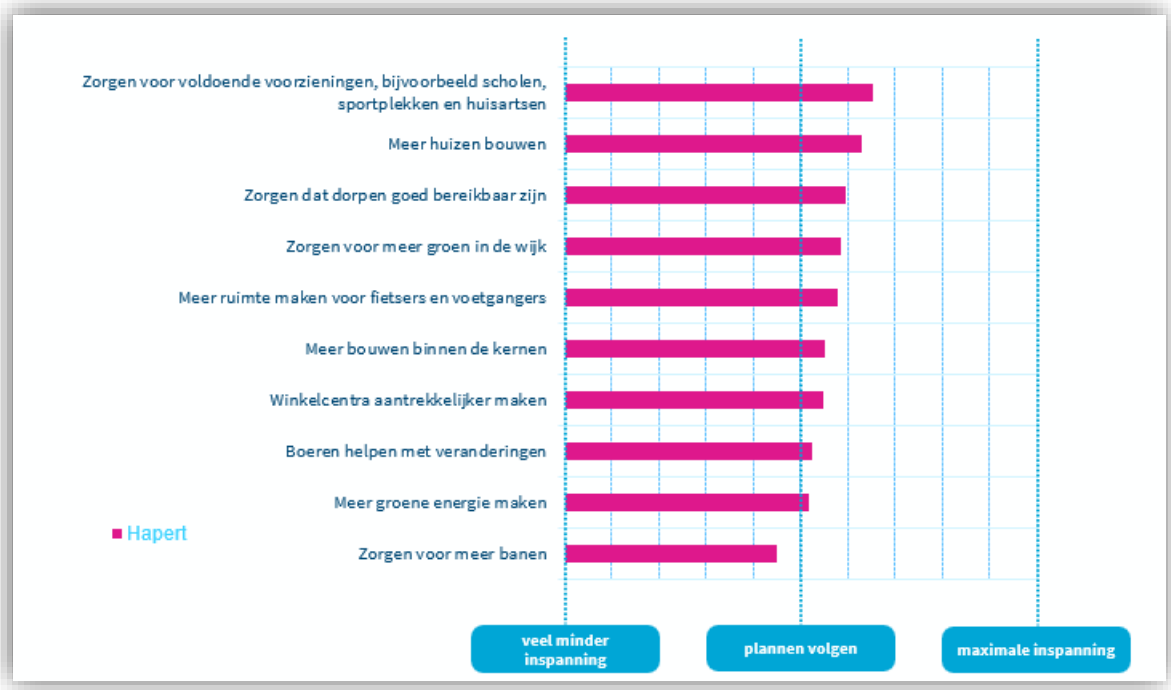
Verder scoort in de kleine kernen het doel ‘winkelcentra aantrekkelijker maken’ lager dan in de grote kernen Bladel en Hapert. Mogelijk heeft het aantrekkelijk maken van winkelcentra minder een directe impact op de inwoners van de kleinere kernen, omdat er specifiek aan het aantrekkelijk maken van de Sniederslaan in Bladel wordt gedacht met dit doel. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat inwoners van kleine kernen het belangrijker vinden dat de winkelcentra met de auto bereikbaar blijven. Dat dit een probleem is, zien we in sommige motivaties terugkomen.

In alle kernen krijgen het doel ‘Zorgen voor meer groen in de wijk’ gemiddeld gezien extra inspanning, maar we zien hier verschillen tussen de kernen. In Hoogeloon scoort groen in de wijk gemiddeld slechts iets boven ‘plannen volgen’ (53%). Terwijl het in Bladel hoger scoort (62%).

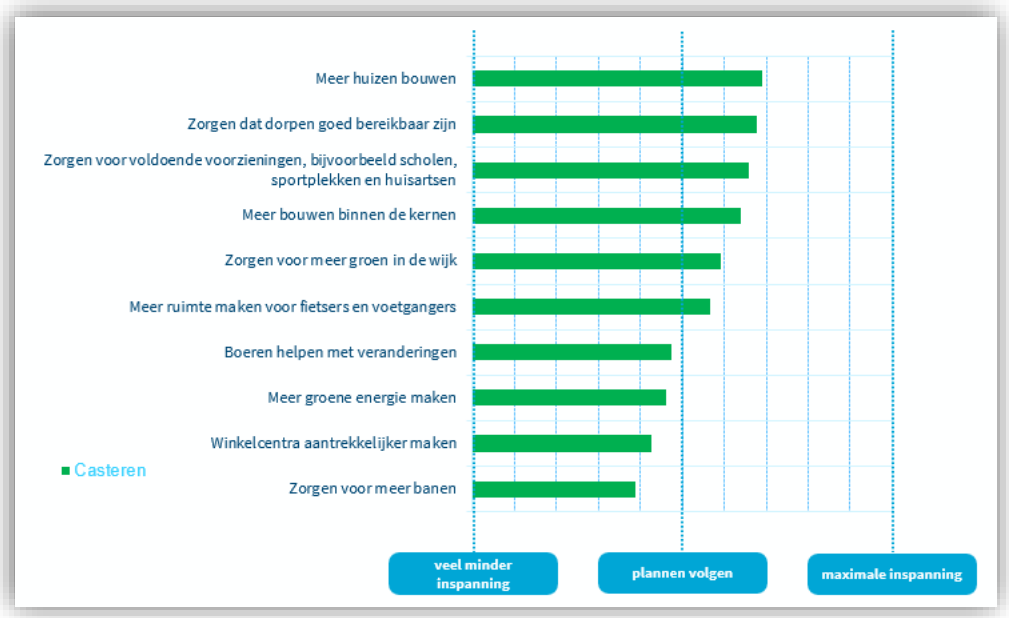
Figuur 3.3 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van deelnemers (293) uit Bladel.

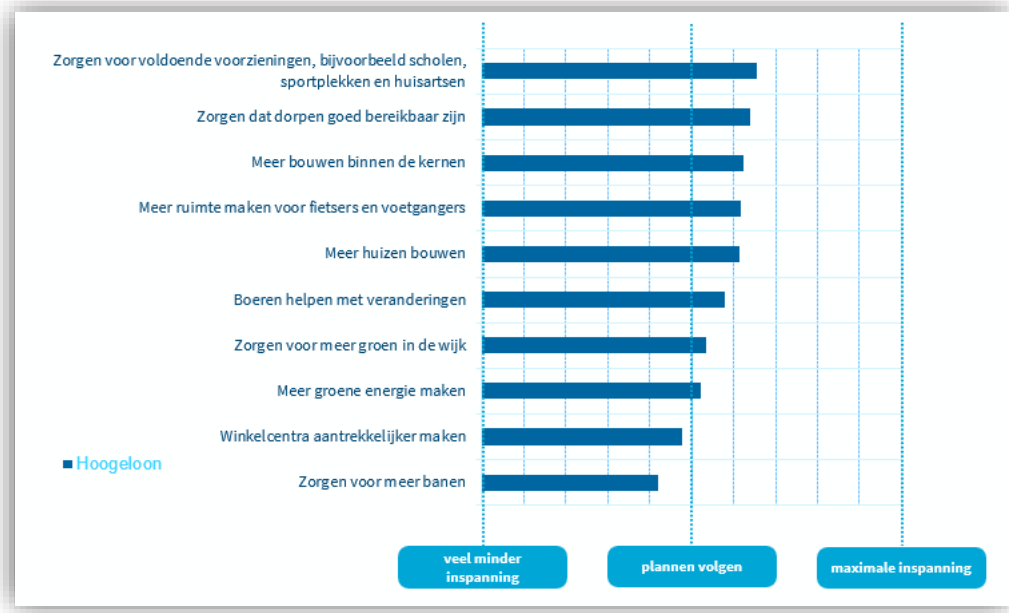
Figuur 3.4 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van deelnemers (199) uit Hapert.

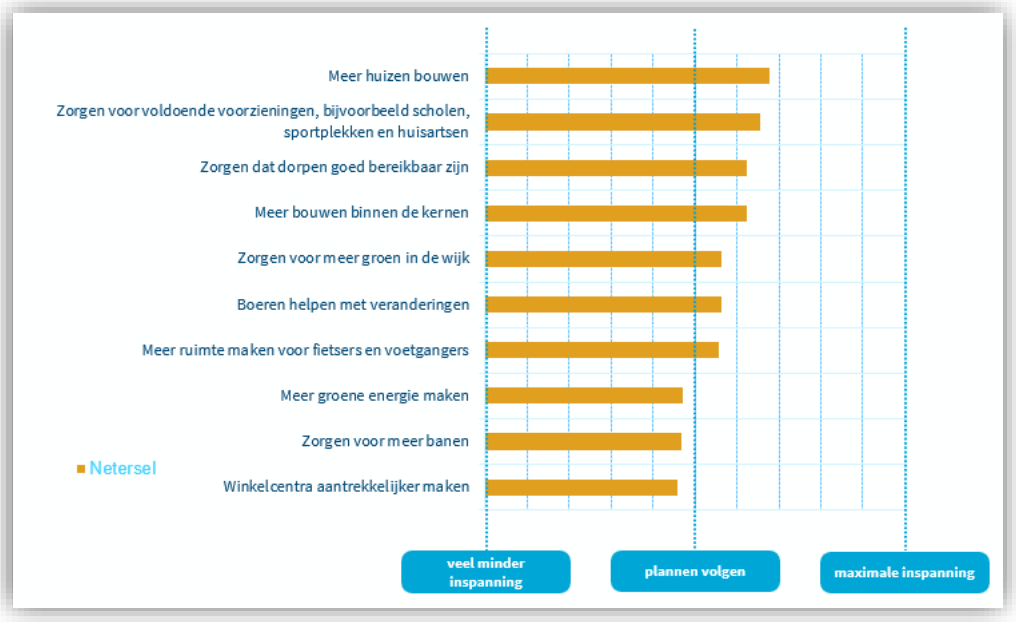
Figuur 3.5 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van deelnemers (38) uit Casteren.

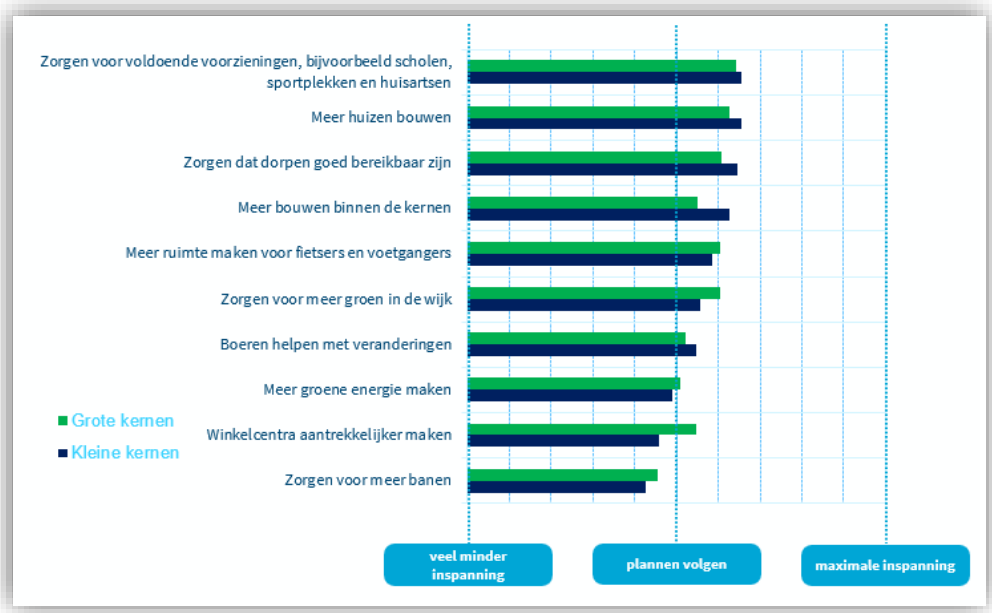
Figuur 3.6 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van deelnemers (66) uit Hoogeloon.

Figuur 3.7 Gemiddelde inspanningskeuze op de tien doelen van deelnemers (52) uit Netersel.

Figuur 3.8 Gemiddelde puntentoekenning uitgesplitst naar grote kernen (Bladel en Hapert) en kleine kernen (Netersel, Casteren en Hoogeloon).

3.3 Het woningdossier

Omdat het woningdossier er zo uitspringt, bekijken we dit in iets meer detail. We zien een groot draagvlak voor het bouwen van meer woningen, met name voor jongeren, starters en ouderen. Maar er zijn wel zorgen over de invulling. Er is met name een zorg dat de hoeveelheid groen in de wijk niet achteruit moet gaan. Voor een combinatie van passende hoogbouw, wanneer noodzakelijk, bijvoorbeeld voor ouderen die er belang bij hebben dicht bij voorzieningen te zitten, en bouwen aan de randen van dorpen is groot draagvlak. We zien ook interessante verschillen tussen kernen.

De grootste groep deelnemers is voorstander van het bouwen van meer huizen, ook binnen de kernen. 1 op de 3 Bladelaren is voorstander van meer bouwen, ook binnen de kernen Het woningtekort in Bladel moet worden opgelost. Vooral voor jongeren en ouderen. We zien dat dit onderwerp extra leeft bij 55-plussers en jongeren onder de 35 jaar en relatief meer bij inwoners uit de kleine kernen Casteren, Netersel en Hoogeloon.

1 op de 5 Bladelaren kiest tegen bouwen binnen de kernen, maar staat niet negatief tegenover het bouwen van meer woningen. Voor hen is het behoud van het dorpse karakter, de (leef)ruimte in de kernen en het groen in de kernen belangrijk. 19% van de deelnemers is tegen bouwen binnen de kernen, en kiest voor minder inzet op dit doel. Slechts 8% van de deelnemers wil minder bouwen binnen de kernen én minder nieuwe woningen. Het is dus niet zo dat een keuze voor bouwen binnen de kern betekent dat mensen het woningprobleem niet willen aanpakken in de gemeente. De groep die niet in de kernen wil bouwen heeft mogelijk specifieke zorgen over de invulling van de bouw. We zien een groep deelnemers die relatief vaak extra inzet op groen in de wijk. Dit zijn relatief vaak 35-44 jarigen uit de twee grote kernen Bladel en Hapert. Dit zijn mogelijk mensen die al zelf een woning hebben en voor wie het minder urgent is dat er woningen bij komen, zoals dat voor jongeren en ouderen (met woningzoekende kinderen) wel het geval kan zijn. We zien bijvoorbeeld zorgen over dat het dorpse karakter zou kunnen verdwijnen door hoogbouw. En ook wordt vaker genoemd dat er genoeg (leef)ruimte moet blijven in de kernen.

Veel deelnemers hebben een genuanceerde blik op het probleem. Deelnemers realiseren zich ook dat niet alles kan. “Liever geen hoogbouw”, maar de afweging wordt aan de gemeente gelaten. En deelnemers realiseren zich dat zelfs zowel hoogbouw als uitbreiding noodzakelijk zouden kunnen zijn om het woningprobleem de baas te zijn. Deelnemers geven diverse suggesties over hoe het woningprobleem mogelijk (deels) kan worden aangepakt. Er is een draagvlak voor noodzakelijke hoogbouw en bouwen aan de randen.

> “*de kernen moeten ook het mooie groen houden, daarom aan de randen bouwen.”*
>
> *“Aan de randen van de kernen is voldoende (landbouw) grond. Daar zou natuurinclusief gebouwd kunnen worden, zelfs hoogbouw. Wanneer het maar slim gebeurt zodat mensen zich er prettig voelen. Bv voldoende ruimte buiten voor groen, speelplekken etc."*
>
> *"Meer bouwen lijkt me vanzelfsprekend. Hierbij zou ik echter willen opteren voor uitbreiding van dorpen i.p.v. inbreiding. Houdt de dorpen een beetje landelijk en behoud doorkijken tussen huizen. Eenmaal dicht gebouwd kun je nooit meer terug.*

4. Resultaten Brede Visie op Welzijn

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van het tweede deel van de raadpleging over de brede visie op welzijn. De vraag die bij dit onderdeel centraal stond is wat inwoners belangrijk vinden voor een goed leven in de gemeente. We gaan in sectie 4.1 en 4.2 in op de twee open vragen die werden gesteld: ‘wat waardeer je aan onze gemeente?’ en ‘wat zie je in de toekomst graag anders in onze gemeente?’. In sectie 4.3 bespreken we het onderdeel over ‘Eigen Kracht’ en in sectie 4.4 het onderdeel over ‘Sociaal Netwerk’. Tot slot gaan we in sectie 4.5 in op de wat deelnemers hebben geschreven over de rol van de gemeente.

Samengevat:

- Eigen kracht:
    - “Prettig oud worden in de eigen omgeving” en “veilig en gezond opgroeien” zijn de twee belangrijkste doelen om op in te zetten als het gaat over ‘eigen kracht’.
    - Prettig oud worden: Voor veel deelnemers mag er extra aandacht komen voor ouderen(zorg). Met name in de vorm van woningen en voorzieningen
    - Veilig en gezond opgroeien: Met name de verkeersveiligheid mag van veel deelnemers verbeterd worden.
    - 40 % van de deelnemers kiest voor extra inzet voor het doel dat mensen van buiten Bladel zich in de gemeente thuis voelen. Vergeleken met de andere onderwerpen wordt er relatief iets vaker voor minder of een neutrale inzet gekozen op dit doel.
- Sociaal netwerk:
    - Geen van de doelen is onbelangrijk
    - Het ondersteunen van mantelzorgers, activiteiten voor jeugdigen en tegengaan van eenzaamheid zijn de belangrijkste doelen.
    - Er zijn interessante verschillen tussen kernen. Hoewel de verschillen niet significant zijn, geeft dit mogelijk een indicatie van verschillende wensen per kern. 'In Bladel is een bruisend verenigingsleven waar iedereen aan mee kan doen' krijgt minder inzet van deelnemers uit Bladel in vergelijking met andere plaatsen, terwijl deelnemers uit Casteren en Netersel hier meer op inzetten. 'In gemeente Bladel voelt niemand zich eenzaam' lijkt in Casteren en Netersel iets minder belangrijk.
- Rol van de gemeente: deelnemers noemen geregeld het belang van een gemeente die luistert naar haar inwoners. Dit wordt door een deel van de inwoners momenteel als positief ervaren. Deze raadpleging is dus voor hen ook een positieve ervaring.

4.1 Wat waarderen deelnemers aan de gemeente?

484 deelnemers hebben een antwoord gegeven op de open vraag 'wat waardeer je aan onze gemeente?' Er zijn vijf onderwerpen die vaak terug komen en waarvan we kunnen stellen dat deze een centrale rol spelen in de waardering van de gemeente door haar inwoners. De groene omgeving, de gemeenschapszin en sociale cohesie, de goede band tussen inwoners en gemeente, de voorzieningen, en de rust en ruimte in de gemeente zijn zaken die vaak worden genoemd. Voor wat betreft de relatie tussen inwoners en gemeente, worden specifiek de openheid voor input van inwoners en de actieve betrokkenheid van de gemeente bij wat inwoners willen genoemd als positieve aspecten. Deelnemers zeggen hier bijvoorbeeld over:

"Dat ze oog hebben voor vernieuwingen en luisteren naar hun inwoners."

"Mogelijkheid tot inspraak. Laagdrempelige omgang."

"Dat ze actief bezig lijken te zijn met wat de inwoners zelf willen."

Het lijkt erop dat de gemeente niet alleen wordt gewaardeerd voor haar fysieke kenmerken, maar ook voor de betrokkenheid van de gemeenschap en het luisterend oor van de lokale overheid.

4.2 Wat zien deelnemers in de toekomst graag anders in de gemeente?

500 deelnemers hebben een antwoord gegeven op de open vraag 'wat zie je in de toekomst graag anders in onze gemeente?' Er zijn twee onderwerpen die eruit springen. Ten eerste woningen en leefbaarheid. Er is aanzienlijke bezorgdheid en vraag naar levensbestendige, betaalbare woningen en het behoud van een gezellige, dorpse sfeer. Dit omvat zowel de behoefte aan woningen voor jongeren als voor ouderen, en het belang van het behouden van de unieke identiteit van elk dorp. Daarnaast zien we veel opmerkingen die de noodzaak benadrukken om betere voorzieningen en activiteiten voor jongeren te creëren. Het gaat niet alleen om betaalbare huisvesting, maar ook om het stimuleren van een levendige gemeenschap voor jongeren, waaronder recreatieve en culturele activiteiten. Deze twee thema's, die ook bij het onderdeel over de omgevingsvisie als prioriteiten naar voren kwamen, lijken sterk te resoneren binnen de gemeenschap en kunnen als kernpunten worden beschouwd bij het nadenken over beleidsmaatregelen en initiatieven. Hiernaast zien we nog relatief veel opmerkingen over verkeer en infrastructuur. Verbetering van de verkeerssituaties, inclusief knelpunten zoals kruisingen en ontsluitingen worden hierbij genoemd. Ook zien we opmerkingen over het gemeentelijk bestuur en participatie. Hierbij worden snellere besluitvorming en meer luisteren naar de inwoners genoemd. En wordt aangegeven dat er behoefte is aan een duidelijke visie en communicatie van het gemeentebestuur.

4.3 Onderdeel 'Eigen kracht'

De gemeente Bladel wil dat alle inwoners zich op eigen kracht kunnen redden in de samenleving. Voor het onderdeel in de raadpleging over 'eigen kracht' kregen deelnemers acht doelen te zien waarbij ze konden aangeven of ze vonden dat de gemeente hier (helemaal) niet op moet inzetten, (heel) sterk op moet inzetten of dat ze neutraal staan tegenover wel of geen extra inzet op het doel door de gemeente.

We hebben voor elk doel bekeken wat voor keuze deelnemers hebben gemaakt. Figuur 4.2 laat de verdeling van de keuzes zien. Wat ten eerste opvalt is dat maar heel weinig deelnemers ervoor kiezen (helemaal) niet op de doelen in te zetten. We kunnen dus vaststellen dat geen van de doelen als onbelangrijk wordt ervaren. Deelnemers kiezen vaak voor een neutrale positie of ze kiezen ervoor om op een doel in te zetten.

Figuur 0.1 Inzet op de acht doelen over eigen kracht.

Er zijn twee doelen die eruit springen waarbij deelnemers substantieel voor meer inzet kiezen, dit zijn de doelen Inwoners kunnen prettig oud worden in hun eigen omgeving (81% kiest voor (sterk) op inzetten) en Inwoners kunnen veilig en gezond opgroeien (80%).

Inwoners kunnen prettig oud worden in hun eigen omgeving

Inwoners geven aan dat het prettig oud worden in hun eigen omgeving een belangrijk doel is waarvoor extra inzet gewenst is. Deze nadruk op het doel wordt ondersteund door bevindingen uit het onderdeel over de omgevingsvisie, waar ouderenzorg naar voren kwam als een cruciaal thema. De resultaten laten zien dat er een aanzienlijke vraag is naar geschikte woningen voor ouderen, met de wens van voldoende voorzieningen in de nabijheid. In de raadpleging benadrukken verschillende deelnemers specifiek het belang van voorzieningen en praktische ondersteuning voor ouderen. Enkele voorbeelden van deelnemersuitspraken illustreren dit:

> *"Mogelijk maken dat ouderen samen in woonvormen kunnen wonen. Verbetering sociale netwerk en onderlinge zorg."*
>
> *"Betere/meer voorzieningen voor ouderen."*
>
> *"Ik vind dat er meer praktische ondersteuning zou moeten zijn om het voor ouderen beter mogelijk te maken prettig, zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Steeds meer ouderen hebben niet de luxe van famielie eo vrienden die kunnen ondersteunen bij (kapotte) tv, de tuin, zware dingen naar boven/beneden tillen etc etc."*

Aan de deelnemers werd ook gevraagd of er doelen zijn die ze nog misten naast de acht die werden gegeven. Misten ze nog doelen die ook belangrijk kunnen zijn zodat inwoners van Bladel zich op eigen kracht kunnen redden in de samenleving? 167 deelnemers hebben een antwoord gegeven op deze vraag. Veel deelnemers benadrukken hierbij ook het belang van voldoende ouderenzorg in de gemeente.

"Zorg voor voldoende ouderenzorg in de gemeente en de mogelijkheid voor eigen initiatieven daarin."

"Zorg voor de alleenstaande ouderen zonder kinderen."

"Zorg dat men een ruim en gevarieerd woningaanbod kan realiseren, met name voor ouderen."

"Meer seniorenwoningen in eigen omgeving koop en huur."

"Stimuleer en help ouderen bij/naast hun kinderen te kunnen wonen; werkt twee kanten op en is uiteindelijk goedkoper voor de samenleving."

Inwoners kunnen veilig en gezond opgroeien

We vroegen ons af om wat voor soort veiligheid het in gemeente Bladel gaat. Gaat dit voornamelijk over verkeersveiligheid of ook over sociale veiligheid? In de gehele raadpleging zijn ongeveer 40 antwoorden gegeven die te relateren zijn aan het thema veiligheid. De meeste antwoorden zijn gerelateerd aan verkeersveiligheid. Daarna volgen vormen van veiligheid die los staan van verkeersveiligheid, namelijk de sociale veiligheid en de fysieke veiligheid. Voor wat betreft sociale veiligheid wordt door sommigen gesteld dat de sociale controle is verdwenen, waardoor onder andere meer zichtbaarheid van de politie wenselijk is. Hieronder volgen twee voorbeelden van antwoorden:

“Meer sociale controle van eenzame ouderen. Camera beveiliging op de markt, bij parken etc. Voel we soms erg onveilig op sommige plekken in Bladel.”

“Politie(bureau) in de buurt, vreemde ogen dwingen en politie kan handhaven, daar waar het met een gewoon praatje in de buurt niet meer lukt (denk aan geluidsoverlast, hardrijden, drugsoverlast, loslopende honden, hondenpoep etc.).”

Tot slot wordt er wat betreft veiligheid aandacht besteed aan fysieke veiligheid door deelnemers. Meer straatverlichting en minder hangplekken komen met name aan bod. Hieronder volgen twee voorbeelden:

“Minder hangplekken.”

“Betere en heldere straatverlichting. Vooral bij jumboveldje.”

"Veiligheid vooral in het centrum en de sociale huur omgeving."

Iedereen voelt zich thuis in gemeente Bladel. Ook als je hier niet geboren bent

Bij het doel Iedereen voelt zich thuis in gemeente Bladel. Ook als je hier niet geboren bent zetten relatief meer mensen in op ‘neutraal’ (47%) en ‘(helemaal) niet op inzetten’ (13%) en zien we minder mensen dan bij de andere doelen (sterk) op dit doel inzetten (40%). Om te achterhalen of deelnemers een neutrale positie kiezen omdat ze tevreden zijn met de huidige inzet van de gemeente of omdat ze het onderwerp mogelijk minder belangrijk vinden, hebben we voor dit onderwerp een aanvullende analyse gedaan. In de antwoorden van de raadpleging zelf zien we hoofdzakelijk dat er zorgen zijn over voldoende woningen. Maar mogelijk speelt er meer rond dit thema.

Van de honderden quotes die in deze raadpleging zijn geschreven door deelnemers, laten ongeveer 55 deelnemers zich uit over het thema migratie. Ongeveer 40 deelnemers plaatsen een kanttekening bij migratie. Er zijn vier argumenten te identificeren die duiden waarom de gemeente geen extra inspanning hoeft te leveren

zodat mensen zich thuis voelen. Het meest voorkomende argument is dat men zich zorgen maakt over voldoende (betaalbare) woningen voor de 'eigen' jongeren wanneer er veel migratie is. Voorbeelden van quotes zijn:

> *"Geen medewerking verlenen aan een AZC en asielzoekers veel nadrukkelijker dwingen daadwerkelijk te integreren. Dat betekent de taal spreken en begrijpen en werken en statushouders zeker geen voorkeursbehandeling bij woningtoewijzing."*

> *"We hoeven niet te bouwen voor brainport, wel voor de eigen bevolking."*

Een tweede argument is dat deelnemers zich zorgen maken over het behoud van het dorpse karakter wanneer er veel migratie is. Twee voorbeelden van quotes zijn:

> *"Geen grote hallen bouwen en dan weer meer buitenlandse werknemers hier naartoe halen!!"*

> *"Dat de gemeente van ons blijft en niet dat de dorpen overspoeld worden met ASMLers,"*

Een derde argument is dat deelnemers zich zorgen maken over de druk op de leefbaarheid en voorzieningen wanneer er veel migratie is. Voorbeelden van quotes hierbij zijn:

> *"Minder migratie. Is al een tekort aan woningen en voorzieningen staan onder druk. Teveel nieuwe bewoners met andere culturele achtergrond in te korte tijd."*

> *"Er staan veel projecten op stapel. Bij teveel huizen in de kleine dorpskernen komt de leefbaarheid in het geding. Veel import, asml ect niet goed voor de leefbaarheid."*

> *"Minder expats toelaten zodat de huizen die er zijn voor de mensen die er wonen beschikbaar zijn."*

Een vierde argument is dat nieuwe inwoners juist meer moeite mogen doen om te integreren. Voorbeelden van quotes zijn:

> *"Denk ook aan de mensen, die reeds lange tijd in de gemeente wonen. En expats, ook zij kunnen een stap zetten, niet alles hoeft uitgekauwd te worden voor hen."*

> *"Het moet niet drukker worden. Je ziet wat in Veldhoven gebeurd trekt nu door naar de Kempen. Huizen worden opgekocht door ASML. Mensen die totaal niet willen integreren, maar geld genoeg hebben. Hierdoor wordt het voor de jeugd verpest om een huis te kopen."*

> *"Voor de intergratie is het van belang dat medewerkers van ASML verplicht vrijwilligerswerk in de gemeente uitvoeren zodat ze verbinding kunnen maken met de gemeenschap."*

Naast de bovenstaande kanttekeningen, zijn er ook ongeveer 15 deelnemers die juist kansen zien bij migratie. Wanneer er veel migratie is naar de dorpen kan dit zorgen voor een verbetering van het openbaar vervoer. Zo zou de verbinding naar Tilburg sneller kunnen worden als er voldoende vraag naar is. Ook zorgt meer migratie voor bestaanszekerheid van voorzieningen. Nog twee kansen, namelijk dat huidige inwoners kunnen leren van nieuwe inwoners en dat meer vraag naar woningen kan leiden tot meer bouw van woningen, staan ook beschreven in de onderstaande quotes:

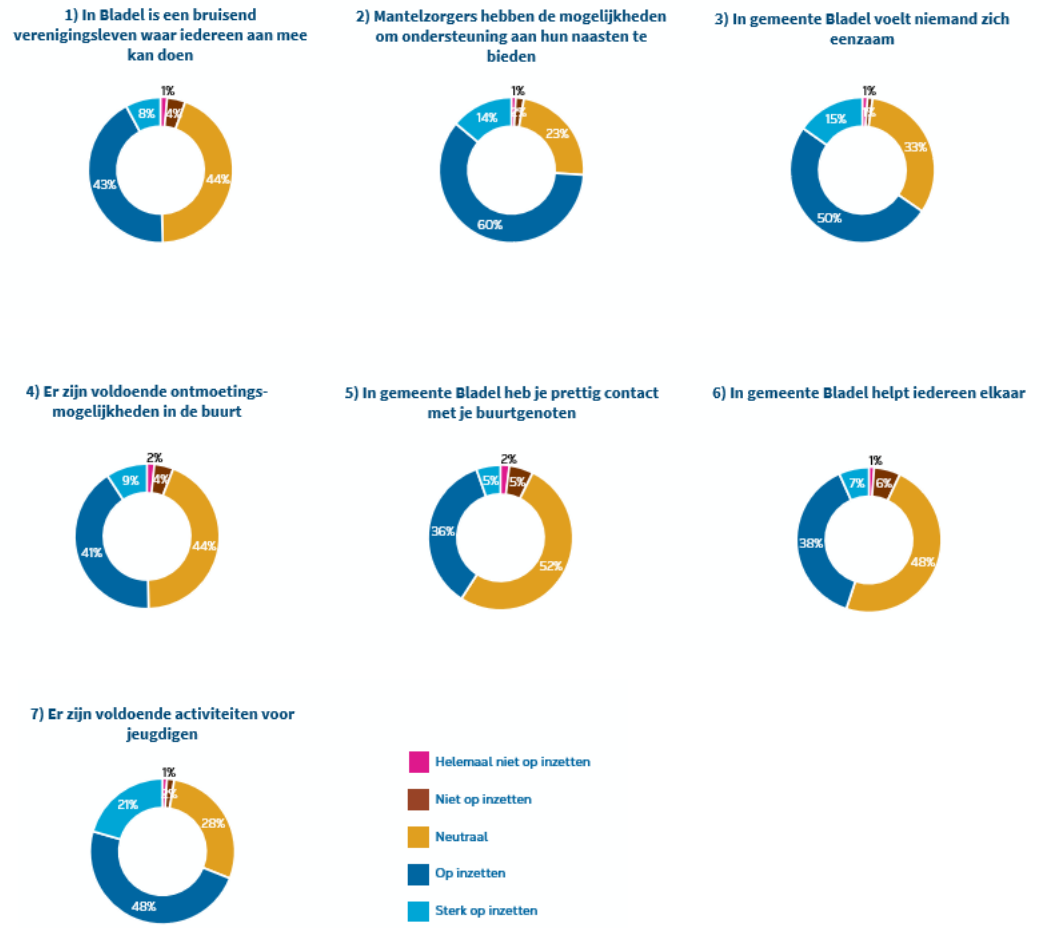
> *"Integratie nieuwe inwoners en andere culturen bij de inwoners. Dus niet zo gaat het Nederland maar juist wat zou leuk zijn en wat kunnen wij leren van nieuwe inwoners en andere culturen."*

> *"Dat is nodig voor de schaalsprong in de Brainportregio. Als er niet meer woningen worden gebouwd, blijft er geen plek voor onze 'eigen' inwoners die graag in de gemeente willen blijven wonen."*

4.4 Onderdeel ‘Sociaal netwerk’

In de raadpleging werden zeven doelen gegeven over het onderwerp ‘Sociaal netwerk’. Dit zijn doelen waar de gemeente zich voor kan inzetten om het sociale netwerk en de sociale omgeving in Bladel te versterken in de toekomst. Deelnemers konden ook hier aangeven of ze (helemaal) niet op een doel zouden inzetten als ze de gemeente zouden zijn, of ze neutraal staan tegenover wel of geen extra inzet, of dat ze (sterk) op een doel zouden inzetten. We hebben voor elk doel bekeken wat voor keuze deelnemers hebben gemaakt. Figuur 4.2 laat de verdeling van de keuzes zien.

Figuur 0.2 Inzet op de zeven doelen over sociaal netwerk.

In het algemeen geven deelnemers aan de raadpleging blijk van een neutrale positie of tonen ze een bereidheid voor extra inzet op verschillende doelen, wat suggereert dat deze doelen over het algemeen als belangrijk worden beschouwd. Opvallend zijn echter drie doelen waarbij een hogere mate van (sterke) inzet wordt uitgesproken: 'Mantelzorgers hebben de mogelijkheden om ondersteuning aan hun naasten te bieden' (74%), 'Er zijn voldoende activiteiten voor jeugdigen' (69%), en 'In gemeente Bladel voelt niemand zich eenzaam' (65%).

Deze voorkeuren blijken consistent over verschillende leeftijdsgroepen, waarbij de doelen 'Mantelzorgers hebben de mogelijkheden om ondersteuning aan hun naasten te bieden', 'In de gemeente Bladel voelt niemand zich eenzaam', en 'Er zijn voldoende activiteiten voor jeugdigen' consequent hoog scoren. Niettemin laten jongeren een iets lagere waardering zien voor het doel met betrekking tot mantelzorg in vergelijking met andere leeftijdsgroepen. Opmerkelijk is dat deelnemers onder de 35 jaar procentueel meer belang hechten aan het doel 'Er zijn voldoende ontmoetingsmogelijkheden in de buurt' dan de leeftijdsgroepen van 35-64 jaar en 65-plussers.

Binnen de gemeente zijn er ook lokale variaties in de mate van inzet op specifieke doelen. Zo blijkt dat deelnemers uit Bladel minder inzetten op het doel 'In Bladel is een bruisend verenigingsleven waar iedereen aan mee kan doen' in vergelijking met deelnemers uit andere plaatsen. Daarentegen wordt hier door deelnemers uit Casteren en Netersel juist meer nadruk op gelegd. In deze kleine kernen lijkt het doel 'In gemeente Bladel voelt niemand zich eenzaam' echter iets minder belangrijk te zijn, hoewel dit verschil niet statistisch significant is.

Mantelzorg en activiteiten voor de jeugd kunnen worden beschouwd als onderwerpen waarin de gemeente een actieve rol kan spelen, bijvoorbeeld door financiële ondersteuning voor mantelzorg en het creëren van mogelijkheden voor jeugdactiviteiten zoals sport en cultuur. Deze onderwerpen sluiten ook aan bij de eerder geïdentificeerde prioriteit voor ouderenzorg. Andere doelen lijken meer afhankelijk te zijn van individuele inwoners, wat zou kunnen verklaren waarom deelnemers mogelijk minder inzet van de gemeente op deze doelen verwachten.

Deelnemers zetten juist sterk in op het doel dat niemand zich eenzaam voelt in de gemeente Bladel. Hoe zit dit?

Van de honderden antwoorden die in deze raadpleging zijn geschreven door deelnemers, laten ongeveer 25 deelnemers zich uit over het thema eenzaamheid. Het thema eenzaamheid sluit aan bij het doel om ervoor te zorgen dat niemand in de gemeente Bladel zich eenzaam voelt. Een groot deel van de deelnemers is het hier mee eens. Ongeveer de helft van deze deelnemers benoemt slechts dit thema, maar specificeert geen groepen of concrete acties. Ongeveer een kwart van de deelnemers beschrijft dat er vooral aandacht uit moet gaan naar eenzame ouderen. Voorbeelden van quotes hierbij zijn:

> *"Zorg dat de langer zelfstandige ouderen niet vereenzamen. Bied hulp die gericht is op het karakter van de Kempische mensen."*
>
> *"Bejaardenhuis, goed tegen eenzaamheid."*

Het overige kwart van de deelnemers dat schrijft over eenzaamheid heeft concrete suggesties om eenzaamheid tegen te gaan. Het organiseren van gezamenlijke activiteiten, naar elkaar omkijken, een eenzaamheidsmeldpunt en het aantrekkelijk maken om naar voorzieningen te gaan zijn de suggesties die worden gedaan. Hieronder volgen een aantal quotes als voorbeeld:

> *"Samen aktiviteiten ondernemen tegen eenzaamheid."*
>
> *"Eenzaamheidsmeldpunt waar aandacht is voor elkaar en mensen stimuleren om mee te doen."*
>
> *"Doe meer om (oudere) inwoners naar de beschikbare accomodaties, voorzieningen etc te krijgen. Dit voorkomt mi veel eenzaamheid en ander leed die vervolgens weer dure zorg gaat veroorzaken."*

Er is ook een deelnemer die aangeeft dat de vorm van vragen suggestief is. Dit zou een reden kunnen zijn waarom veel deelnemers het eens zijn met het doel dat niemand in de gemeente Bladel zich eenzaam voelt. Deze deelnemer schrijft:

> *"Vorm van vragen naar menig over de brede visie op welzijn zijn er suggestief, niemand wil natuurlijk dat de gemeente helemaal niks doen aan eenzaamheid..."*

Het thema toegang tot hulp en ondersteuning, hoe zit dit?

Uit de open antwoorden die zijn gegeven, blijkt dat toegang tot hulp en ondersteuning breed kan worden geïnterpreteerd. Niet alleen bij de open vraag over sociaal netwerk komt toegang tot hulp en ondersteuning naar voren als thema, maar ook in de andere open vragen over het brede welzijn. In totaal laten ongeveer 90 deelnemers zich hierover uit. De meeste deelnemers refereren naar het versterken van de buurtcohesie en de saamhorigheid. Daartoe zouden maatschappelijke initiatieven, ontmoetingsplaatsen, wijkverenigingen, etc. aangemoedigd en ondersteund moeten worden. Hieronder volgen een aantal voorbeelden van antwoorden van deelnemers:

> *"Ondersteuning van buurtverenigingen voor versterken buurtcohesie."*
>
> *"Hou voeling met wat er in de maatschappij gebeurt en pak je rol daarbij als gemeente. Belangrijke voorzieningen dragen bij aan het omzien naar en zorgen voor elkaar. Maatschappelijke voorzieningen hebben vaak wat meer hulp nodig dan commerciële voorzieningen. Dus daarom ook wat extra aandacht."*

"Ik werk voor een sociaal wijkteam dus dit staat allemaal 100% bovenaan. Investeren in preventiewerk! De wegen, bossen, winkels zijn al mooi. Investeer in welzijnswerk!"

Naast het vergroten van de saamhorigheid wordt ook het belang van voorzieningen dichtbij huis aangekaart door veel deelnemers. Het is volgens de deelnemers van belang dat er faciliteiten in de kernen zijn zoals een huisarts, fysiotherapeut en een bank. Voorbeelden van antwoorden van deelnemers zijn:

"Leefbaarheid in de kernen verbeteren door noodzakelijke faciliteiten zoals bank en andere hulpverleningen weer tot de mogelijkheden te hebben."

"Het mogelijk maken van zorgondersteuning in iedere kern (b.v. huisartsenspreekuur en/of praktijkondersteuner)."

"Zichtbaarheid en laagdrempeligheid van de hulpinstanties vergroten."

4.5 Rol van de gemeente

Bij de open vragen waar het tweede deel van de raadpleging mee werd gestart (wat waardeer je en wat zie je in de toekomst nog graag) zien we opmerkingen over de rol van de gemeente terugkomen. Wanneer specifiek gevraagd wordt naar wat gewaardeerd wordt, is het luisterend oor van de gemeente vaak genoemd, maar we zien ook dat er inwoners zijn die dit in de toekomst graag verbeterd zien. We hebben dit iets nader geanalyseerd. Er zijn ook inwoners die nu niet het idee hebben dat er naar hen wordt geluisterd, waardoor het idee leeft dat de gemeente niet op de hoogte is van wat er leeft in de dorpen. Dit komt onder andere door een gebrek aan persoonlijk contact en een lage toegankelijkheid om de gemeente te bereiken. Van de honderden antwoorden over brede welzijn die in deze raadpleging zijn geschreven door deelnemers, zijn er ongeveer 50 antwoorden waarin de rol van de gemeente naar voren komt. De meeste deelnemers refereren naar het belang van een luisterend oor door de gemeente. Hieronder volgen drie voorbeelden van antwoorden:

"Meer luisteren naar de inwoners, dat is nu beneden niveau."

"Echt luisteren naar de inwoners, ook die van de kleinere kernen. Niet alles gebeurt in Hapert en Bladel. We voelen ons het ondergeschoven kindje en niet belangrijk genoeg voor de beleidsmakers."

"Meer luisteren naar de ondernemers in het buitengebied en niet alleen over deze beslissen het is echt een aparte vorm van bedrijfsvoering."

Ten tweede is het volgens de deelnemers van belang dat er openheid heerst vanuit de gemeente richting haar inwoners. Er wordt meer openheid gecreëerd wanneer inwoners beter worden geïnformeerd door de gemeente en wanneer de gemeente open staat voor ideeën van inwoners. Drie antwoorden als voorbeeld staan hieronder:

"Meer openheid naar de bevolking vanuit de gemeenteambtenaren. Communiceer meer met de mensen. Sta open voor ideeën. En laat de mensen meedenken en doen. Niet steeds dure bedrijven inhuren maar meer samenwerken met mensen."

"Burgers veel tijdiger, beter en eenvoudiger informeren."

"Meer burgerbetrokkenheid en openheid en open staan voor, vanuit de gemeente."

Ten derde blijkt uit de antwoorden dat er van de gemeente wordt verwacht om verenigingen en burgerinitiatieven meer te ondersteunen. Juist ook omdat vrijwilligers belangrijk zijn voor het omkijken naar elkaar en de sociale cohesie.

"Burgerinitiatieven krijgen vaak niet meteen voeten in de aarde bij gemeente t.o.v. omringende gemeenten."

"Het faciliteren van verenigingen omdat er een tekort komt aan vrijwilligers (noodzaak 2 verdieners, geen VUT maar doorwerken tot 67). … Maar de gemeente, de naam zegt het al, moet zich inzetten voor het gemeenschappelijke dat inwoners bindt en de gemeente moet niet door allerlei regelgeving het juist moeilijker maken, maar makkelijke."

Tot slot wordt het als een taak gezien van de gemeente om vaart te maken met besluitvorming rondom dringende casussen. Met name woningbouw wordt genoemd. Ook wordt door deelnemers aangehaald dat omringende gemeentes sneller zijn met het verlenen van vergunningen. Dit wordt door deelnemers als moeilijk ervaren. Voorbeelden van antwoorden hierbij zijn:

"Een snellere besluitvorming rondom uitbreidingsplannen wonen."

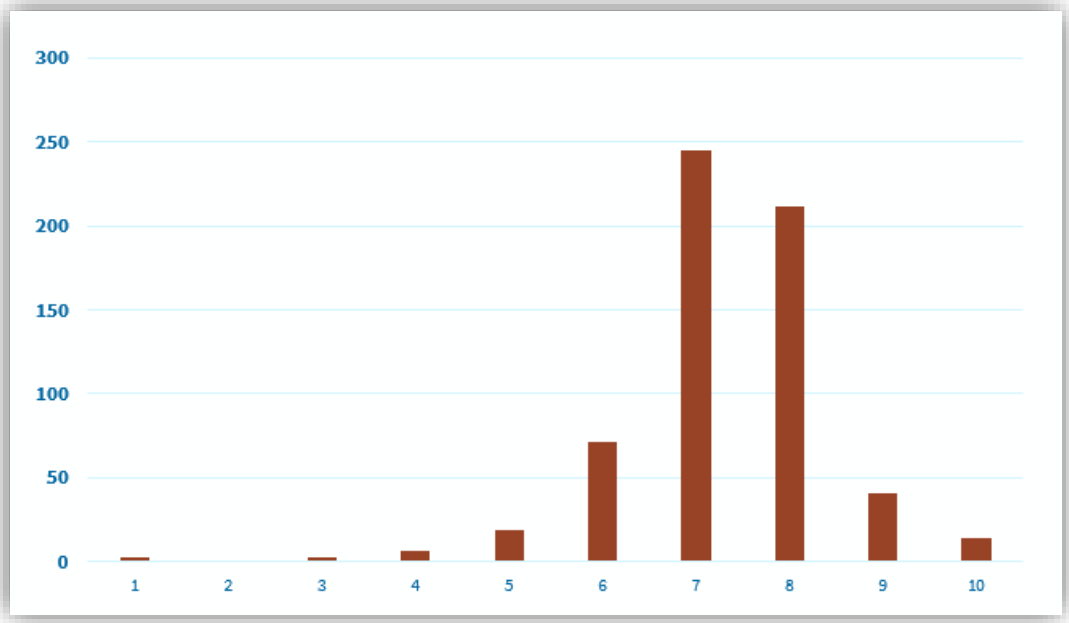
"Woningbouw is noodzakelijk alleen het bouwtempo en de planontwikkeling duren veel te lang. Eindeloze procedures bij 1 bezwaar niet doorpakken. … Als daar jaren overheen gaan haken mensen af, vertrekken naar elders en is de economische situatie mogelijk totaal veranderd."

Dit beeld past bij de keuzes bij het doel 'Als je een goed idee hebt, is er in de gemeente Bladel ruimte om dit uit te voeren'. Waar we zien dat een kleine meerderheid (52%) geen groot belang hecht aan extra aandacht hiervoor. Terwijl 48% van de respondenten aangeeft graag meer inzet te zien van de gemeente op dit vlak.

5. Ervaring raadpleging

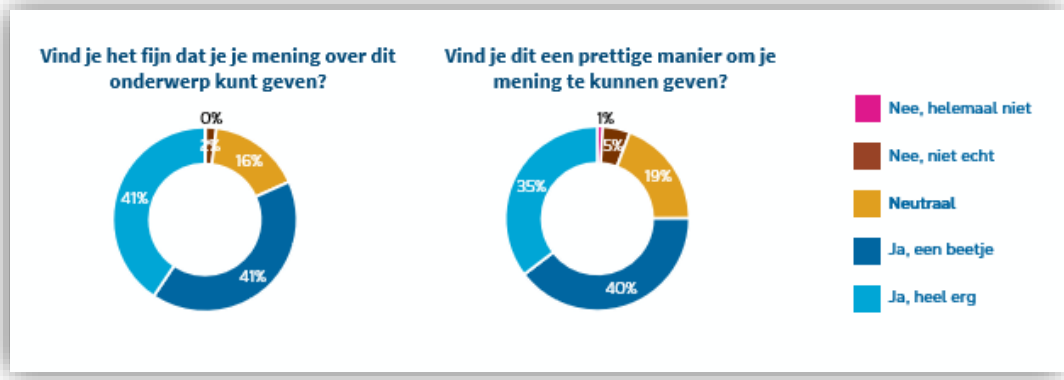
De deelnemers hebben het over het algemeen gewaardeerd dat ze hun mening konden geven over de voorgelegde onderwerpen door middel van de online raadpleging. 95% van de deelnemers waardeerde de raadpleging met een voldoende rapportcijfer (6,0 of hoger). Gemiddeld geven de deelnemers de raadpleging een rapportcijfer van 7,3. Figuur 5.1 laat zien welke cijfers door welk aantal deelnemers zijn gegeven. Veel deelnemers gaven een 7 of een 8.

Figuur 5.0.1 Historgram met het aantal deelnemers dat een rapportcijfer heeft gegeven voor de raadpleging.

Een ruime meerderheid van de deelnemers aan de raadpleging vindt het fijn om hun mening te geven over deze onderwerpen. De linker diagram in figuur 5.2 laat zien dat 41% van de deelnemers het 'een beetje' fijn vindt en maar ook maar liefst 41% het heel erg fijn vindt. Ook een ruime meerderheid van deelnemers geeft aan dat ze het een prettige manier vinden om hun mening te geven. 75% van de deelnemers vond het een prettige manier.

Figuur 5.0.2 Vinden deelnemers het fijn om over de onderwerpen mee te praten en de manier waarop prettig?

Referenties

Geijsen, T., Vries, M. de, Maas, W., Tuit, C., Fillerup, L. & Mouter, N. (2022). Coronabeleid op de lange termijn: Welke doelen en maatregelen vinden Nederlanders belangrijk? Populytics.

Mouter, N., van Beek, L., de Ruiter, A., Hernandez, J.I., Schouten, S., van Noord, L., Spruit, S. (2021a). Brede steun voor ambitieus klimaatbeleid als aan vier voorwaarden is voldaan: resultaten van een raadpleging onder meer dan 10.000 Nederlanders over het Nederlandse klimaatbeleid. Populytics.

Mouter, N., Koster, P.R., Dekker, T. (2021b). Contrasting the recommendations of Participatory Value Evaluation and Cost-Benefit Analysis in the context of urban mobility investments. *Transportation Research Part A: Policy and Practice, 144,* 54-73.

Mouter N, Shortall R, Spruit S, Itten A. (2021c) Including young people, cutting time and protecting useful outcomes: Participatory Value Evaluation as a new practice of public participation in the Dutch energy transition. Energy Res Soc Sci. 2021;75:101965.

Mouter, N., Koster, P.R., Dekker, T. (2021d). Participatory Value Evaluation for the evaluation of flood protection schemes. *Water Resources and Economics, 36.*

Mouter N, Hernandez JI, Itten AV. (2021e). Public participation in crisis policymaking. How 30,000 Dutch citizens advised their government on relaxing COVID-19 lockdown measures. PLoS ONE 16(5): e0250614.

Mouter, N., Jenninga, S., de Vries, M., Maas, W., Geijsen, T., Spruit, S. (2022). Een raadpleging ter voorbereiding van het Gelders burgerforum Klimaat. Populytics.

Mouter, N., de Vries, M., Jenninga, S., Spruit, S.L., Amezian, A., Munyasya, A. (2023a). Resultaten van de Landelijke Energieraadpleging Populytics.

Mouter, N, de Vries, M., Munyasya, A., Tuit, C., Hoefsloot, N., Cieraad, F., Lier, F., Tromp, H. (2023b). Uitkomsten van de Lelylijnraadpleging. Populytics.

Spruit, S.L., Mouter, N., de Vries, Schouten, S. (2021). 6681 Nederlanders denken mee over medisch keuren van rijbewijshouders. Populytics.

Bijlage 1. Teksten onder de informatieknoppen

Deelnemers konden punten toekennen aan 10 doelen. Ze konden per doel op een informatieknop klikken voor een meer uitgebreide beschrijving van het doel en het effect van verschillende keuzes. Hieronder geven we de volledige teksten die onder de informatieknoppen gegeven werden.

Doel	Informatie (achter i-knop)
Zorgen dat dorpen goed bereikbaar zijn	Het is belangrijk dat mensen makkelijk naar de gemeente Bladel kunnen komen. En dat mensen de dorpen en steden om Bladel heen goed kunnen bereiken. Daarom hebben we bussen die naar Eindhoven en Tilburg rijden. En we hebben autowegen naar alle dorpen, bijvoorbeeld de N284. Wat wil de gemeente doen? De gemeente wil ervoor zorgen dat iedereen in de dorpen kan komen. Je kunt nu met de auto en met de bus makkelijk reizen in onze gemeente. Maar we willen ook snelle fietspaden maken naar de stad. En we willen ervoor zorgen dat er minder files staan op de grote wegen. Ook willen we de buslijnen naar Tilburg en Eindhoven verbeteren. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je dat de gemeente meer moet doen om te zorgen dat iedereen in de dorpen kan komen. Bijvoorbeeld door genoeg parkeerplaatsen te houden in de dorpen. Ook als dat ervoor zorgt dat we minder huizen kunnen bouwen. Of dat we parkeerplaatsen bouwen op de plek van natuur. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder te doen om de dorpen bereikbaar te maken. Dat kan ervoor zorgen dat de bus minder vaak rijdt. Of dat je op minder plekken je auto kan parkeren. Of je bent langer onderweg.
Meer huizen bouwen	Er zijn te weinig huizen in Nederland. Ook in gemeente Bladel kunnen veel inwoners moeilijk een woning vinden. Vooral de vraag naar huizen voor een of twee personen is erg groot. Starters en senioren kunnen moeilijk een woning vinden. Wat wil de gemeente doen? De gemeente wil dat alle inwoners een woning kunnen vinden die bij ze past en die ze kunnen betalen. De gemeente wil daarom tot en met 2040 in totaal 2.900 nieuwe woningen bouwen. 40 procent van die woningen worden sociale huurwoningen. Hier kunnen mensen met een laag inkomen wonen. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat er in de plannen staat.

	• Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om nog meer woningen te bouwen. En dit nog sneller te doen. Bijvoorbeeld door de nieuwbouwplannen sneller uit te voeren. Of door vaker te kiezen voor gebouwen met appartementen. Of door op meer plekken te bouwen. Ook als dat ten koste gaat van bijvoorbeeld landelijk gebied. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder extra woningen te bouwen. En dit minder snel te doen. In 2040 hebben we dan niet 2.900 nieuwe woningen gebouwd. Hierdoor zullen minder inwoners een woning vinden die bij ze past.
Meer groene energie maken	We willen in de gemeente onze CO2-uitstoot verminderen. We kunnen dat doen door zelf meer groene energie te gebruiken. Wat wil de gemeente doen? De gemeente wil de CO2-uitstoot verminderen. We willen onze uitstoot met 49% verminderen in 2030. En dat we in 2050 95% minder uitstoten, vergeleken met 1990. We gaan groene energie maken met zonnepanelen op daken. En we gaan nadenken over zonnevelden en windmolens. Maar als we dat doen, moeten we ook zonnepanelen op daken blijven leggen. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om meer te doen om veel groene energie te maken. De gemeente gaat kijken of we grote zonnevelden of windmolenparken kunnen maken. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder te doen voor groene energie. De gemeente moet zorgen dat er geen grote zonnevelden of windmolenparken komen. Dat kan ervoor zorgen dat we onze CO2-uitstoot te langzaam verminderen. We stoten dan in 2030 nog te veel CO2 uit.
Meer bouwen binnen de kernen	Wat wil de gemeente doen? De gemeente wil met name in de dorpskernen van Hapert en Bladel compacter bouwen. Dat doen we bijvoorbeeld door er hoogbouw neer te zetten. En aan de randen van de dorpskernen willen we nieuwe huizen zetten. Buiten de randen van de dorpskernen bouwen we geen nieuwe woningen. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat er in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om zo compact mogelijk te bouwen. De gemeente probeert dan meer woningen te bouwen binnen de dorpskernen. Bijvoorbeeld in hoogbouw. In het buitengebied komen er dan minder woningen bij. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om vooral aan en buiten de randen van de dorpen te bouwen. De gemeente zal vooral proberen om woningen te bouwen aan de randen van de dorpskernen. Hierdoor worden de wijken groter en komt er minder hoogbouw. Het landelijk gebied wordt hierdoor kleiner.

Meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers	Fietsen en lopen is een gezonde manier om te reizen. **Wat wil de gemeente doen?** De gemeente wil dat iedereen kan reizen in de dorpen. Ook als je fietst of loopt. De gemeente maakt meer ruimte voor fietsers en voetgangers. We maken bijvoorbeeld fietspaden breder. En voetgangers krijgen voorrang in het centrum van het dorp en in de woonwijk. **Wat is jouw advies aan de gemeente?** • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om voetgangers en fietsers belangrijker te maken dan de auto's. Dat betekent dat auto's niet in winkelstraten mogen komen. En dat er minder plek is om te parkeren. Ook als dat ervoor zorgt dat je met de auto op minder plekken kunt komen. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om voetgangers en fietsers minder belangrijk te maken. De situatie blijft dan hetzelfde. Auto's mogen dan in winkelstraten komen. En er zijn genoeg parkeerplaatsen. Dat zorgt voor minder natuur. En misschien is het minder veilig voor fietsers en voetgangers.
Zorgen voor meer groen in de wijk	Bomen, struiken en planten zijn goed voor een gezonde leefomgeving. Ze zorgen voor koelte als het erg heet is. En ze kunnen water beter opvangen als het veel regent. Dat is fijn, want het is steeds vaker heel erg heet. En het regent steeds vaker heel hard. **Wat wil de gemeente doen?** De gemeente wil zorgen voor een groene leefomgeving. We zetten overal meer bomen, planten en struiken neer. De gemeente wil dat in elk nieuwbouwplan staat dat minimaal 20% van de ruimte groen wordt. **Wat is jouw advies aan de gemeente?** • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om te zorgen voor meer groen in de wijk. Nieuwbouw mag alleen als minstens 20% van de ruimte groen wordt. Dat zorgt ervoor dat het koeler blijft in wijken. En dat we minder wateroverlast hebben. Het kan er ook voor zorgen dat bouwen duurder wordt. Of dat bouwen langzamer gaat. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder te doen voor groen in de wijk. Bijvoorbeeld dat we niet eisen dat 20% van de ruimte groen is. Dan kunnen we sneller nieuwe dingen bouwen. Maar het kan ook zorgen dat het heter wordt in wijken. En dat we meer last krijgen van water.
Winkelcentra aantrekkelijker maken	**Wat wil de gemeente doen?** De gemeente wil meer bomen, struiken en planten in de winkelcentra plaatsen. En minder autoverkeer toestaan. Dan zijn de winkelcentra aantrekkelijker en veiliger.

	Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om de winkelcentra nog aantrekkelijker te maken. En daar nog meer tijd en geld aan te besteden. De gemeente kan de winkelcentra groener, veiliger en gezelliger maken. De gemeente kan bijvoorbeeld de Sniederslaan in Bladel extra snel verbeteren. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder tijd en geld uit te geven aan de winkelcentra.
Zorgen voor meer banen	Er zijn veel bedrijven in de gemeente Bladel. Dit zijn vooral bedrijven die producten maken. Door deze bedrijven zijn er veel banen in de gemeente. Wat wil de gemeente doen? Bedrijven zorgen voor banen. En banen zorgen ervoor dat veel mensen genoeg geld hebben om van te leven. De gemeente Bladel wil dat er meer bedrijven komen in de gemeente. Daarvoor wijst de gemeente plekken aan waar de bedrijven zich kunnen vestigen. En waar ze kunnen blijven. In sommige soorten bedrijven is er veel werk. We willen vooral deze bedrijven helpen om zich hier te vestigen. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat er in haar plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om nog meer bedrijven te stimuleren om naar de gemeente Bladel te komen. En zo te zorgen voor nog meer banen. Bijvoorbeeld door bedrijven meer de ruimte te geven om uit te breiden. Of door nieuwe plekken aan te wijzen waar bedrijven zich kunnen vestigen. Ook al is er daardoor minder ruimte voor huizen of landbouw. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder bedrijven te stimuleren naar de gemeente Bladel te komen. Bedrijven krijgen dan minder ruimte om zich hier te vestigen. Of om te groeien. Hierdoor kan het aantal banen in de gemeente minder worden.
Boeren helpen met veranderingen	Op het platteland van Bladel verandert er nu veel. Steeds meer boeren met koeien, varkens of geiten stoppen met hun bedrijf. En er zijn boeren die zoeken naar een nieuwe manier van werken. Wat wil de gemeente doen? De gemeente Bladel gaat boeren helpen om te veranderen met hun bedrijf. Dat betekent bijvoorbeeld dat de gemeente boeren helpt met tijd en geld om een nieuwe manier van werken te vinden. Gaan boeren op een andere manier werken? Dan is dat beter voor de natuur en het klimaat. En ook voor de gezondheid van de bodem en het water. Maar de gemeente helpt ook als de boeren iets heel anders gaan doen op hun erf. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat in de plannen staat .

	• Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente om meer tijd en geld uit te geven om boeren te helpen met veranderen. Dit betekent bijvoorbeeld dat boeren anders moeten gaan werken. De gemeente geeft bijvoorbeeld meer geld uit om de boeren te helpen met veranderen. Het wordt dan makkelijker om in je bedrijf andere dingen te gaan doen. Daardoor hoeven boeren niet te stoppen met hun bedrijf. En is het beter voor de natuur en het klimaat. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om boeren minder te helpen met veranderen. Ze moeten dan zelf besluiten of ze anders gaan werken. Daardoor veranderen de bedrijven misschien langzamer. En dan duurt het langer voordat de landbouw beter wordt voor het de natuur en het klimaat. En boeren moeten misschien eerder stoppen met hun bedrijf.
Zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld scholen, sportplekken en huisartsen	Alle dorpen in de gemeente hebben goede basisvoorzieningen, zoals basisscholen, gemeenschapshuizen en sportplekken. Huisartsen zijn er in Bladel, Hapert en Hoogeloon. Wat wil de gemeente doen? De gemeente wil dat er evenveel voorzieningen per inwoner blijven. Komen er meer mensen in onze gemeente wonen? Dan zorgen we dat het aantal voorzieningen meegroeit. Wat is jouw advies aan de gemeente? • Laat je het schuifje staan? Dan adviseer je de gemeente om te doen wat er in de plannen staat. • Zet je het schuifje naar rechts? Dan adviseer je de gemeente dat er meer voorzieningen moeten komen. Groeit het aantal inwoners? Dan groeit het aantal en de voorzieningen harder. • Zet je het schuifje naar links? Dan adviseer je de gemeente om minder te doen voor voorzieningen. Dat kan betekenen dat er scholen of zorginstellingen verdwijnen.

Bijlage 2. Welke argumenten geven deelnemers voor hun keuzes?

Na het maken van hun keuze voor minder inspanning, plannen volgen of meer inspanning konden deelnemers optioneel hun keuze motiveren. Voor elk doel hebben rond de 300 deelnemers van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Deze geschreven toelichtingen geven inzicht in het waarom achter hun keuzes. We hebben voor elk doel al deze motivaties gelezen en de meest voorkomende argumenten uitgelicht, waarmee een overzicht wordt gegeven van de verschillende perspectieven in de gemeente over een bepaald thema. We geven hieronder per doel een overzicht van de top vijf meest genoemde perspectieven, aangevuld met illustratieve quotes. Met sterretjes is een indicatie gegeven van de relatieve frequentie van de argumenten binnen een doel.

Zorgen voor meer groen in de wijk

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Groen is belangrijk voor klimaat. Belangrijk met het oog op klimaatverandering	*"Er zijn plekken waar nog groen bij kan. Dit zorgt indien juist gekozen voor biodiversiteit, afname van hittestress, en vermindering van wateroverlast."*	★★★★★	Er is al voldoende groen in de wijken	*"Wij zijn in de gemeente Bladel gezegend met veel groen. Meer mag, maar moet niet."*	★★★★	Er is al genoeg groen in de wijken	*"Er is meer dan genoeg groen in de wijken, mensen die graag groen zien die gaan eerder naar een bos. Voldoende parkeer gelegenheid in een wijk is veel belangrijker. Ipv een pleintje met bomen en groen kan er beter een pleintje zijn met speel gelegenheid voor de kinderen."*	★
Een groene omgeving maakt mensen gezonder en gelukkiger. Een aantrekkelijke leefomgeving heeft een positief effect op de gemoedstoestand	*"Groen geeft gezonde luchtkwaliteit. Het reduceert stikstof en geeft zuurstof. Ook brengt het een gezellige sfeer met zich mee. Het geeft rust en biedt ontspanning."*	★★★★	Groen heeft een positief effect op de leefomgeving, doordat het de luchtkwaliteit verbetert, verkoelend werkt en rust uitstraalt	*"De leef omstandigheden vergen meer groen. De lucht kwaliteit moet verder verbeteren."*	★★★	Groen wordt niet goed onderhouden, waardoor het niet aantrekkelijk is	*"Veel groen vergt onderhoud. en dat laat echt te wensen over. Een schande hoe het erbij ligt in het centrum. Dus zo weinig mogelijk groen. Bomen rond het marktplein kan wel b.v. Wel een beetje groen maar onderhoudsarm, is echt de max. Meer niet."*	★
Groen in de wijk verbetert de leefbaarheid en leef comfort doordat rust en comfort geeft. Groen biedt ruimte om te wandelen, ontspannen en voor jeugd om te spelen	*"Voor de leefbaarheid is dit zeker van belang. Met name ruimte voor kinderen om veilig te spelen."*	★★★	Groen vergt veel onderhoud. Beheer van het huidige groen is al niet goed	*"Mooi maar het vergt ook onderhoud en is daar genoeg geld voor?"*	★			
Groen is belangrijk voor biodiversiteit en natuur	*"Groen is belangrijk voor de biodiversiteit."*	★★★	Het groen in de wijk moet anders ingevuld worden: meer natuurlijk en biodivers	*"Vooral veel natuurlijker groen. Aan aangeharkte perkjes en gras hebben we niets."*	★			
Groen is mooi en draagt bij aan fijne sfeer en dorps gevoel	*"Meer groen is altijd en overal belangrijk."* *"Groen in je dorp/wijk maakt het aantrekkelijk zowel om er te wonen, te recreeren en te verblijven."*	★★★						

Meer groene energie maken

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Meer groene energie is belangrijk voor het klimaat, milieu en toekomstige generaties	*"Duurzaamheid vind ik super belangrijk. Zodat onze kleinkinderen over 50 jaar ook nog een fijne leefplek hebben."*	★★★★★	De huidige plannen zijn voldoende	*"Zijn goede plannen voor."*	★★★★	Windmolens en/of zonnevelden tasten het landschap, de natuur en milieu aan (zon op dak niet)	*"Geen zonneparken en windmolens! Erg slecht voor de dieren en natuur. Alleen zonnepanelen op de daken."*	★★
Help de inwoner en ondernemers met zon op dak, energieopslag en energiebesparing en laat dit aan hen ten goede komen	*"Onbegrijpelijk eerst zonnepanelen promoten en nu boete aankondigen en de saldering afbouwen."*	★★★★	Het maken van groene energie is niet aan de gemeente zelf. Ondersteun inwoners en ondernemers wel.	*"Belangrijk maar niet voor een gemeente. Wel ondersteunen."*	★★★	Het maken van groene energie is niet aan de gemeente zelf. Ondersteun inwoners en ondernemers wel (met zon op dak, energie opslag en energiebesparing)	*"Nee, mensen stimuleren zelf meer groene energie op te wekken en opslag hiervan betaalbaar te maken."*	★★
Noodzakelijk om toekomstige doelen te behalen	*"Gezien de te halen doelen in de toekomst noodzakelijk."*	★★	Groene energie is belangrijk voor milieu en de toekomst	*"Groene energie is belangrijk zeker voor de toekomst."*	★★★	Er is onvoldoende ruimte op het elektriciteitsnet. Meer groene energie opwekken is nutteloos	*"Geen noodzaak en energienetwerk is al overbelast door terug levering."*	★★
Zelf groene energie maken zorgt voor minder afhankelijkheid	*"Belangrijk om minder afhankelijk te worden van derde landen. Boeren kunnen hier bij helpen met zonnepanelen, windmolens en mestvergisting."*	★	Respecteer de natuur, het landschap, het dorpse karakter en beperk overlast	*"Ja maar windmolens is achterhaald en lelijk in landschap schadelijk voor natuur."*	★★	Windmolens en/of zonnevelden nemen teveel ruimte in beslag (zon op dak niet)	*"Ik ben niet voor meer zonnepanelen op landbouwgrond. Wel voor meer zonnepanelen op daken van bedrijven en langs snelweg. Bladel zet helaas vooral in op het verkeerde."*	★
			Zorg voor ruimte op het elektriciteitsnetwerk	*"Zorg dat het elektriciteitsnetwerk op orde is."*	★	We hoeven niet voorop te lopen met de groene energie	*"Eerst afwachten wat technische oplossingen in de toekomst opleveren en niet het beste jongentje van de klas zijn."*	★

Meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Fiets- en wandelpaden zijn nu niet veilig door snelheidsverschillen en slecht ingerichte routes	*"Op sommige plekken is het onveilig. Met name rond onze basisschool en MFA en de winkels ontstaan er soms gevaarlijke situaties."*	★★★★★	De huidige ruimte en voorzieningen voor voetgangers en fietsers is voldoende	*"Ruimte hiervoor is belangrijk, maar ik vind dat dit op dit moment voldoende is."*	★★★★	Er is al voldoende ruimte voor fietsers en voetgangers	*"Er zijn al meer dan genoeg fiets en wandelpaden."*	★★★
Er ligt te veel prioriteit bij de auto, wat niet wenselijk is. De auto moet niet meer centraal staan	*"Mobiliteit is meer dan alleen autoverkeer. Veel verplaatsingen van woning naar voorziening zijn prima te maken met de fiets of te voet. Zorg dat dit ook goed gefaciliteerd wordt."*	★★★★	De veiligheid voor zowel fietsers als voetgangers moet worden verbeterd	*"Meer ruimte denk ik niet wel veiliger, de mensen op de hoogte brengen e houden en handhaven van de regels. Voetpaden zijn geen fietspaden en zeker niet in de kernen."*	★★★	Er is genoeg ruimte voor fietsers en voetgangers. Focus wel op veiligheid.	*"Is al goed geregeld, Domineespad naar Duizel verdiend overgins wel aandacht. dit word echt gevaarlijk!"*	★
In verband met klimaatdoelstellingen en bereikbaarheid in de toekomst moet er een mobiliteitstransitie komen waarbij fietsen en lopen centraal staat	*"In verband met klimaat doelstellingen zullen we het gebruik van de auto terug moeten dringen. Dus wat mij betreft meer investeren in de Fiets, en OV."*	★★★	Fietsen (en lopen) moet gestimuleerd worden vanwege de voordelen met betrekking tot milieu en gezondheid ten opzichte van de auto.	*"Belangrijk dat de fiets een prima vervoermiddel is ipv auto."*	★★★	Vanwege praktische overwegingen hoeven fietsers niet per se voorrang te hebben op auto's	*"Fietsers hoeven geen voorrang te hebben op auto's, aangezien het niet praktisch is als je je auto niet in het centrum kunt parkeren en veel dingen wilt kopen."*	★
Verplaatsen op de fiets of te voet is goed, omdat het gezond is, goed voor het milieu is en de druk op het verkeerssysteem kan verminderen	*"We hebben een mooie omgeving. Fiets en wandelroutes stimuleren toerisme en inkomsten. Daarnaast is het goed voor vervoer van dorp naar dorp. En goed voor de mentale gezondheid."*	★★★	Fietspaden (in bossen) moeten breder worden gemaakt en gescheiden worden van wandelpaden.	*"De fietspaden in de bossen zijn vaak erg smal, soms zijn fietspaden gecombineerd met wandelpaden."*	★			
Er zijn betere fietspaden nodig en meer, omdat het buitengebied niet goed bereikbaar is. Huidige paden zijn te smal voor duo fietsen, e-bikes of rollators	*"Meer en meer mensen gaan met de (soms snelle) fiets. Maak daar meer ruimte voor door meer en brede fietspaden aan te leggen."*	★★★★	Er moet meer aandacht worden besteed aan onderhoud van bestaande fietspaden.	*"Heel belangrijk is om de bestaande fietspaden heel veel beter te onderhouden. De brandnetels hangen half op het fietspad. Zo te zien word er eigenlijk nooit onderhoud gepleegd....."*	★			

Zorgen dat dorpen goed bereikbaar zijn

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Bereikbaarheid is belangrijk voor leefbaarheid	*"Goede infrastructuur is van groot belang. Daarnaast openbaar vervoer beter inzetten om de kleine kernen leefbaar te houden"*	★★★★	Huidige situatie en plannen zijn goed	*"Bereikbaarheid is goed, dan met name op langzaam verkeer en openbaar vervoer. Er zijn hier niet dusdanige problemen dat er veel in infrastructuur geinvesteerd dient te worden."*	★★★	Er is ruim voldoende bereikbaarheid	*"Zijn ze al. Niet meer wegen"*	★
Openbaar vervoer moet verbeterd worden	*"Openbaar vervoer tussen de kernen laat te wensen over. Vooral voor jongeren en ouderen schiet dit flink te kort."*	★★★	Noodzaak van goed openbaar vervoer	*"Goed openbaar vervoer is belangrijk."*	★★			
Wegen en fietspaden moeten verbeterd worden	*"Veel mensen werken in de regio dus moeten door de kempen reizen. Dit moet dus goed en veilig mogelijk gemaakt worden. Zowel fiets als gemotoriseerd vervoer."*	★★★	Bereikbaarheid moet niet doorslaan	*"Natuurlijk, maar niet ten koste van. Probeer de mensen te ontmoedigen om voor een paar kilometer telkens weer die auto te nemen."*	★			
Huidige doorstroom moet verbeterd worden	*"Zorgen dat de doorstroom van woon, werkverkeer naar snelwegen beter is."*	★★★	Kritiek op specifieke problemen en knelpunten	*"Goed zoals het is. Oversteek van uitgang Bladel over provinciale weg moet wel echt iets gebeuren. Als fietser is het alles behalve veilig (uit ervaring)"*	★			
Zorgen over specifieke problemen en knelpunten	*"Met name de verzadiging en veiligheid van de N284 baart zorgen en verdient aandacht."*	★★						

Boeren helpen met veranderingen

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Boeren verdienen hulp bij noodzakelijke veranderingen en een perspectief	*"Boeren verdienen hulp bij hun veranderingen. Dit zijn ingrijpende processen voor hun en hun gezin."*	★★★★	Geen taak voor de gemeente, laat het over aan landelijk beleid	*"Denk niet dat dit een gemeentelijke taak is maar vooral een taak van de landelijke politiek."*	★★★★	Boeren zijn zelf verantwoordelijk en moeten zelf hun bedrijfsvoering regelen	*"Ondernemers moeten ondernemen. Zijn met subsidie etc. al veel te veel in de watten gelegd."*	★★★
Boeren zijn belangrijk	*"De agrarische sector voorziet enorm veel werk naast het boeren bedrijf. Ben zuinig op de boer en zorg dat hij duurzaam en gezond voedsel kan blijven produceren wat uit onze eigen streek komt."*	★★★	Boeren zijn zelf verantwoordelijk en moeten zelf hun bedrijfsvoering regelen	*"Deze zijn financieel zo gezond dat ze zelf hun eigen boontjes wel kunnen doppen."*	★★★	De boerensector moet hetzelfde worden behandeld als alle andere sectoren	*"Waarom krijgen boeren hulp? Andere sectoren krijgen ook geen financiële hulp."*	★★
Belangrijk om de overstap naar duurzame landbouw te maken	*"Meer biologisch gaan boeren met veel meer biodiversiteit."*	★★	Boeren verdienen hulp bij noodzakelijke veranderingen en een perspectief	*"Zorgen dat er goede afspraken zijn hoe het moet en niet allemaal regeltjes maken waar een boer niet mee vooruit kan."*	★★★	Geen taak voor de gemeente, laat het over aan landelijk beleid	*"Hier is de landelijke overheid al mee bezig."*	★★
Verminder stankoverlast en vervuiling	*"Bladel heeft heel veel last van de stank en vervuiling van een hele kleine groep mensen die amper iets aan de economie bijdragen."*	★★	Er is geen reden voor boeren om te veranderen	*"Boeren hoeven niet te veranderen, de samenleving moet meer respect voor de boeren hebben."*	★	Laat de boeren boer zijn	*"Laat ze lekker boer zijn."*	★
Boeren horen bij Bladel en omgeving	*"Ik weet er niets van maar het zou zonde zijn als er veel boeren zouden verdwijnen het hoort bij ons dorp."*	★	Er is al voldoende aandacht voor boeren	*"Er is voldoende aandacht voor boeren."*	★	Niet gezond en goed voor milieu	*"Grote megastallen zijn niet gezond."*	★

Zorgen voor meer banen

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Werken dichtbij huis is prettig en goed voor mobiliteit en milieu	*"Dicht bij werk kunnen wonen is zeer prettig."*	★★★	Er zijn (meer dan) genoeg banen	*"Er is eerder een tekort aan arbeidskrachten dan aan banen."*	★★★★★	Er zijn (meer dan) genoeg banen	*"Er zijn al te weinig mensen om het werk te doen dat er nu is."*	★★★★★
Als er meer mensen komen wonen, zijn er ook meer banen nodig	*"Meer mensen = meer banen."*	★★	Werkgelegenheid is geen taak van de gemeente	*"Dat vind ik niet perse een taak van de gemeente."*	★★★★	Werkgelegenheid is geen taak van de gemeente	*"Laat dat vooral aan de markt zelf over."*	★★
Banen bieden een toekomstperspectief	*"Voor alle generaties toekomst veilig stellen."*	★	Koppel het aantal banen aan het aantal inwoners	*"Meer banen is niet nodig als dit inhoud dat we werknemers elders vandaan moeten halen."*	★★	Zorg in plaats van extra banen voor goede infrastructuur en bereikbaarheid.	*"Zorgen voor goede infrastructuur en bereikbaarheid van industriegebieden prima. De N284 is in dit opzicht een drama."*	★
Banen zijn economisch gezien belangrijk	*"Banen zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we niet in armoede vervallen."*	★	Banen zijn economisch gezien belangrijk	*"Banen leveren de voeding voor ons welzijn. Daarom op peil houden van die voeding."*	★			
Er moet een aantrekkelijk klimaat zijn voor ondernemers om zich te vestigen	*"Vooral kleine en middelgrote bedrijven aantrekken."*	★						

Zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld scholen, sportplekken en huisartsen

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Gemeenschapsvoorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid	*"Heel belangrijk voor ieders gezondheid en welzijn. Een dorp moet allround voorzieningen hebben"*	★★★★★	Voldoende voor huidig inwonersaantal, moet meegroeien	*"Zolang de gemeente meegroeit in de voorzieningen qua inwonersaantal, dan is het te volgen beleid oké."*	★★★	Er zijn al meer dan genoeg voorzieningen	*"Is redelijk voorzien"*	★
Gezondheidszorg, met name huisartsen, zijn belangrijk voor het dorp	*"Fysio, huisarts en tandarts moeten voldoende in de kernen aanwezig blijven"*	★★★★★	Huidige situatie is goed	*"Er zijn nu voldoende voorzieningen."*	★★			
Onderwijsvoorzieningen zijn belangrijk voor het dorp	*"Alle kinderen hebben recht op een goede onderwijsplek."*	★★★★						
Zorg voor goede basisvoorzieningen in de dorpskernen	*"Basisvoorzieningen behoren op korte afstand beschikbaar te zijn"*	★★★★						
Zorg voor voldoende en passende voorzieningen voor een groeiende en vergrijzende bevolking	*"De gemeeschap als geheel verouderd maar groeit tegelijkertijd ook en dat vraagt daarom om goede voorzieningen op gebied van onderwijs, sport, huisartsen en maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners."*	★★★★						

Winkelcentra aantrekkelijker maken

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Belangrijk voor leefbaarheid	*"Winkelcentra zijn belangrijk voor de leefbaarheid van de verschillende dorpen zeker voor de lange termijn."*	★★★★★	Prima zoals het nu is, niet meer voorzieningen nodig	*"Voorzieningen zijn op niveau. Zo laten."*	★★★★	Extra voorzieningen zijn geen prioriteit	*"Winkels zijn bijzaak."*	★★
Meer keuze aan winkels/ supermarkten is wenselijk	*"Meer keuzes krijgen in het winkelaanbod. Lidl of Aldi erbij."*	★★★	Als er een winkelcentrum is zoals in Haper en Bladel, zorg dat het aantrekkelijk is (geen leegstand en goede parkeermogelijkheden)	*"Lijkt mij in Hapert niet eenvoudig is pas gerenoveerd. Centrum mag wel wat leuker aangekleed worden. Zeker in de zomer gebrek aan parkeerplaatsen."*	★★★	Kan worden overgelaten aan de markt	*"Is marktwerking."*	★★
Zorg dat winkelcentra aantrekkelijk zijn (geen leegstand en goede parkeer-mogelijkheden)	*"Vooral gemeentehuis en posthof hoek is een doorn in het oog."*	★★★	Laat verantwoordelijkheid ook deels aan de markt	*"Misschien kunnen winkeliers zelf ook iets doen !!!"*	★★	Focus wel op het behoud van een kern	*"Wel belangrijk dat er een kern blijft waar iets georganiseerd mag worden zonder veel obstakels en onbetaalbare regels."*	★
Winkelcentra zorgen voor werkgelegenheid en lokale inkomsten	*"Zorgen dat inwoners meer in eigen woonplaats gaan kopen i.p.v. via webshops of iets dergelijks Als mensen meer in eigen woonomgeving gaan kopen komen er misschien ook meer banen. Dan snijdt het mes aan beide kanten."*	★	Voor elke dorpskern een manier om aan levensmiddelen te komen, maar niet overal een winkelcentrum.	*"Voor elke dorpskern een (kleine) supermarkt…Het terugbrengen van de buurtsuper en andere faciliteiten zorgt voor betere leefbaarheid. Heeft een sociale functie."*	★	Er zijn nu voldoende voorzieningen aanwezig	*"Is voldoende aanwezig."*	★
						Houd rekening met parkeergelegenheid voor mensen die uit omliggende dorpen komen voor winkelcentra.	*"Is al goed geregeld, parkeer gelegenheden zijn wel noodzakelijk."*	★

Meer bouwen binnen de kernen

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Er is een tekort aan woningen	*"Er zijn veel woningen nodig."*	★★★★★	Voorwaarde is dat er alleen wordt gebouwd voor eigen inwoners	*"Alleen waar het kan en als het gebeurd voor inwoners uit de eigen kern."*	★★★★	Kernen zijn al vol	*"Het wordt gewoon te druk."*	★★★
Buitengebied moet worden gespaard (voor landbouw, natuur, sport en ontspanning)	*"Buitengebied zoveel mogelijk sparen."*	★★★★	Zorg dat de doorstroming op gang komt	*"Zorg dat er doorstroming op gang komt en blijft door de bouw van geschikte (kleinere seniorenwoningen) zowel in het duurdere als in het goedkopere segment."*	★★★	Bouwen binnen de kernen gaat ten koste van groen	*"De kernen moeten juist groener worden, met meer ruimte voor ontspanning. Aanleg van parken."*	★★★
Zodat iedereen die dat wilt de mogelijkheid heeft om in het dorp te blijven wonen	*"Zodat de jeugd en ieder ander die dat wil in eigen dorp kan blijven wonen."*	★★★★	Voorwaarde is dat er rekening wordt gehouden met het groen	*"Gebruik de ruimte maar niet ten koste van groen."*	★★	Voorkeur voor bouwen buiten de kernen, want daar is ruimte	*"Het staat er al stampes vol. Speeltuintjes zijn weg, groen is weg dus als er gebouwd moet worden dan niet in de kern maar op de grens gebieden."*	★★
Zodat het dorp toekomstperspectief heeft	*"Belangrijk voor het voortbestaan van een dorp dat de jeugd een toekomstperspectief heeft."*	★★★	Voorwaarde is dat het dorpse karakter behouden moet worden	*"Bang voor teveel huizen of grote gebouwen en verlies van het dorpse karakter."*	★★	Kritiek op hoogbouw	*"De kernen zijn al behoorlijk vol. Hoogbouw voegt geen sfeer toe."*	★
Gebruik de ruimte slim	*"Industrie en autodealers op het industrieterrein. Vrijkomende plaatsen prima voor huizen en appartementen."*	★	Alleen verdichten als er ook wordt uitgebreid	*"Er mag best verdicht worden, maar ook uitbreiden is nodig om aan de woonvraag te kunnen voldoen."*	★	Zorgen over leefruimte en woongenot	*"Gaat ten koste van woongenot en leefruimte."*	★

Meer huizen bouwen

Argument bij 'meer inspanning'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'plannen volgen'	Illustratie	Frequentie	Argument bij 'minder inspanning'	Illustratie	Frequentie
Door bevolkingsgroei zijn er meer woningen nodig	"Lijkt me vanzelfsprekend, woningvraag stijgt en aanbod is erg beperkt."	★★★★★	Zorg vooral voor passende en betaalbare woningen	*"Er mogen meer betaalbare en duurzame huizen komen. Grote vrijstaande huizen hoeft niet."*	★★★	Passend en betaalbaar maken van woningen heeft prioriteit boven woningbouw	*"Niet per se meer huizen bouwen, maar wel zorgen voor meer betaalbare woningen."*	★
Bouw huizen voor jongeren, starters en ouderen	*"Woningnood bij jongeren verhelpen is van essentieel belang om op termijn een leefbare omgeving te behouden."*	★★★★	Houd rekening met bevolkingsgroei, maar ook met bescherming van natuur en dorpse karakter	*"Prima .., maar wel binnen de kernen en niet ten koste van het buitengebied."*	★★★	Woningbouw (met name hoogbouw) tast het dorpse karakter aan	*"Hoogbouw in de kernen lijkt me niet de juiste en gewenste optie. Hoogbouw is voor steden en niet voor de landelijke dorpen. Behoud ook vooral de karakteristieke dorpse uitstraling in nieuwe wijken."*	★
Woningbouw moet geleidelijk gaan om leefbaarheid te waarborgen	*"Ja, natuurlijk is het nodig om bij te bouwen, maar niet te veel. Dat gaat ten koste van veel groen en zorgt in veel gevallen totnog meer problemen wat betreft tekort aan voorzieningen."*	★★★★	Woningtekort moet op een andere manier worden opgelost	*"Niet nieuwbouw maar boerderijen opsplitsen."*	★★			
Een goede doorstroom zorgt voor een gezonde huizenmarkt	*"De woningmarkt is nu veel te krap, waardoor doorstroming stagneert."*	★★★	Huidige plannen volstaan, hoeft niet meer of minder	*"In de plannen zijn de benodigde aantallen opgenomen mag ik hopen."*	★★			

R24.018b

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Bladel;

gelezen het voorstel R24.018 van burgemeester en wethouders van 7 mei 2024;

gelet op de verschillende toekomstscenario's die in beeld zijn gebracht;;

overwegende dat:
- De omgevingsvisie een stevige basis is voor de koers van de gemeente;
- toekomstscenario's kunnen helpen tot het komen tot een heldere, richtinggevende koers voor de omgevingsvisie;
- het scenario "Bladel Vitaal, alles bij de hand", het meest tegemoet komt aan de uitkomsten uit de inwonersraadpleging;
- de richting zoals die beschreven is in het scenario "Vitaal Bladel, alles bij de hand" aansluit aan bij de doelen en ambities zoals voorgesteld in de brede visie welzijn;

besluit:

1. Het toekomstscenario 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' vast te stellen als richtinggevend voor de omgevingsvisie van de gemeente Bladel als geheel, waarbij specifiek voor de kernen Hoogeloon, Casteren en Netersel in de omgevingsvisie ook oog is voor toekomstscenario 'Landelijk wonen in Bladel'.
2. Te komen tot een eerste concept-omgevingsvisie, die een integrale en samenhangende langetermijnvisie op strategisch niveau voor de hele fysieke leefomgeving van de gemeente Bladel beschrijft, en waarin in ieder geval ook de volgende aspecten zijn verwerkt:
    a. Alle aspecten van vitaliteit in de fysieke leefomgeving zoals omschreven in het Gezond en Actief Leven Akkoord, hoofdstuk 3B;
    b. Alle opgaven en ambities uit het Startdocument Omgevingsvisie;
    c. De Brede visie op welzijn;
3. De eerste concept-omgevingsvisie, voordat deze door het college met belanghebbenden wordt gedeeld, eerst aan de gemeenteraad voor te leggen ter reactie.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 7 mei 2024.

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

24.25776

Discussienota Parkeerbeleidsplan Bladel

Inleiding
Eén van de acties uit de Verkeersvisie is het opstellen van parkeerbeleid. We informeerden u hierover op de informatieavond van 26 maart 2024. Het parkeerbeleid is een uitwerking van de verkeersvisie op het onderdeel parkeren. De verkeersvisie zet in op de mobiliteitstransitie en minder auto-afhankelijk zijn. Het parkeerbeleid is daar weer een nadere uitwerking van en een instrument voor.

Naast het geven van invulling aan de mobiliteitstransitie, formuleerden wij ambtelijk de doelstelling dat het parkeerbeleid maatwerk mogelijk moet maken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Maatwerk moet ervoor zorgen dat ontwikkelingen makkelijk(er) doorgang vinden. Ook als de parkeerbehoefte niet volledig kan worden ingevuld.

Deze discussienota helpt u met het innemen van standpunten, op basis waarvan wij het beleid vervolgens verder uitwerken. Overkoepelende vraag is hoe sturend uw gemeenteraad wil zijn in de mobiliteitstransitie en het parkeerbeleid. En hoever u bereid bent te gaan in maatwerkmogelijkheden om ontwikkelingen mogelijk te maken.

De commissie Grondgebied bevragen wij hiermee vanuit uw rol als voorbereidend en adviserend orgaan voor de gemeenteraad.

Beoogd effect
Op basis van deze discussienota willen wij inzicht krijgen in uw standpunten ten aanzien van het instrument parkeren op de onderwerpen mobiliteitstransitie en maatwerk bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Discussiepunten
Deze discussienota geeft richting aan het parkeerbeleid, op basis waarvan wij vervolgens het beleid zelf en een ‘Nota Parkeernormen’ uitwerken. Het beleid krijgt in de Nota Parkeernormen een concrete uitwerking en doorvertaling. De input voor het parkeerbeleid en dus de bespreekpunten zijn:

1. kaders voor parkeerbeleid
2. bijdrage mobiliteitstransitie
3. maatwerk bij ruimtelijke ontwikkelingen
4. parkeerregulering

ad 1. Kaders voor parkeerbeleid

1.1 Gebiedsindelingen kernen

Om de parkeerbehoefte van een ontwikkeling te bepalen moet rekening worden gehouden met de locatie van het planvoornemen. Voor het parkeerbeleid wordt daarvoor onderscheid gemaakt tussen de stedelijkheidsgraad van de gemeente en de gebiedsindeling. De stedelijkheidsgraad van de gemeente Bladel is ‘weinig stedelijk’.

Om de parkeerbehoefte van een planvoornemen te bepalen maken de landelijke kencijfers onderscheidt in vier gebiedsindelingen; centrum, schil-centrum, rest bebouwde kom en buitengebied. De kencijfers van centrum en schil-centrum zijn over het algemeen lager dan die van de rest-bebouwde kom en het buitengebied. Reden hiervoor is dat in deze gebieden het autogebruik over het algemeen ook lager is dan in de rest van de bebouwde kom.

Kijkend naar het voorzieningenniveau van de kernen binnen de gemeente is het voorstel om voor de bebouwde kom van Bladel en Hapert de gebiedsindelingen; centrum, schil-centrum en rest bebouwde kom te hanteren en voor de overige kernen alleen rest bebouwde kom.

Discussiepunt 1.1:

Hoe denkt u over de gebiedsindeling van de verschillende kernen in de gemeente?

1.2 Bandbreedte parkeernormen:

De te hanteren parkeernormen zijn, net als de gebiedsindeling, afgeleid van de landelijke kencijfers van het CROW. Het CROW biedt per voorziening/functie en stedelijkheidsgraad een bandbreedte voor de parkeerbehoefte. Als gemeente kunnen we bepalen of we juist laag of hoog op deze bandbreedte willen zitten.

Door toepassing van lagere parkeernormen zorgen we ervoor dat ontwikkelingen eerder door kunnen gaan, maar ook dat de parkeerdruk toeneemt. Door hogere parkeernormen te hanteren zorgen we dat de parkeerdruk minder/niet toeneemt maar ontwikkelingen minder snel door kunnen gaan.

We adviseren in te zetten op een vaste waarde en niet te werken met een bandbreedte, want dat levert discussie op. Meer aan de onderkant, het midden of de bovenkant van de bandbreedte kiezen kan ook per gebiedstype. Zo kunnen we ervoor kiezen om in dichter bebouwde gebieden (centra) met meer functies laag op de bandbreedte in te zetten en in de overige gebieden het midden van de bandbreedte te hanteren. Hier zit een spanningsveld met de wens van ondernemers, die vaak inzetten op beschikbaarheid van parkeerplaatsen.

Discussiepunt 1.2:

Wilt u hoog, laag of op het midden van de bandbreedte van de parkeernormen zitten? En zou u onderscheidt willen maken door bijvoorbeeld in en rond het centrum laag op de bandbreedte te zitten en in de overige gebieden in het midden?

ad 2. Bijdrage mobiliteitstransitie

2.1 Toepassing STOMP-principe

De verkeersvisie van de gemeente Bladel richt zich op het minder auto-afhankelijk worden. Daarom zet de verkeersvisie in op het beschikbaar krijgen van alternatieve vervoerswijzen. Met het parkeerbeleidsplan als sturingsinstrument kan de gemeente Bladel haar ambities op het gebied van de mobiliteitstransitie verder vormgeven.

Binnen de mobiliteitstransitie is het STOMP-principe een belangrijk landelijk gehanteerd vertrekpunt. Met het STOMP-principe geven we prioriteit aan meer actieve en duurzame vormen van mobiliteit en minder prioriteit aan de auto. Het STOMP-principe geeft een prioritering aan de invulling van de openbare ruimte en is als volgt:
1 Stappen (lopen)
2 Trappen (fietsen)
3 Openbaar vervoer
4 Mobility as a Service (deelmobiliteit en mobiliteitshubs)
5 Privéauto

Om meer ruimte te kunnen maken voor lopen en fietsen, kan fysieke ruimte die nu voor de auto gereserveerd is anders worden ingezet. Bijvoorbeeld opheffen van (langs-)parkeren om bredere trottoirs of fietspaden te kunnen maken. Als dan makkelijker gelopen en gefietst kan worden, is de (tweede) auto en dus die parkeerplaats minder snel nodig.

Bij woningen en in het centrum zetten we daarnaast in op voldoende goede (en overdekte) fietsenstallingen. De afstand binnen de kernen en van de kleinere kernen naar Bladel en Hapert is een prima fietsafstand.

Discussiepunt 2.1:

Graag willen we weten hoe u denkt over de toepassing van het STOMP-principe op de inrichting van de openbare ruimte? En in welke mate wilt u sturen, stimuleren of ontmoedigen?

2.2 Fietsparkeernormen

Het is gebruikelijk dat we bij ruimtelijke ontwikkelingen werken met parkeernormen voor de auto. Door naast parkeernormen voor de auto ook parkeernormen voor de fiets op te nemen, zorgen we ervoor dat het wegzetten of stallen van de fiets, zowel bij de woning als bij bestemmingen, geen belemmering vormt. Bovendien dragen goede fietsparkeervoorzieningen bij aan het stimuleren van de fiets als duurzaam vervoersmiddel in het kader van de mobiliteitstransitie.

Goede stallingsvoorzieningen maken het mogelijk de fiets goed vast te zetten. Bij voorkeur zijn de stallingen overdekt. Ook bij sportaccommodaties, in het centrum en bij maatschappelijke voorzieningen. We kunnen zover gaan dat we op drukke plekken waar veel fietsers komen, bijvoorbeeld in het centrum van Bladel, er een bewaakte stalling gerealiseerd wordt. Passend binnen het STOMP-principe kunnen we parkeerplaatsen voor de auto omvormen tot (overdekte) fietsparkeerplaats.

Discussiepunt 2.2:

Hoe kijkt u aan tegen het toepassen van fietsparkeernormen bij ruimtelijke ontwikkelingen? Vindt u dat we extra moeten inzetten op fietsparkeren in het openbare gebied? En vindt u dat het realiseren van (extra) fietsparkeren ten koste mag gaan van autoparkeren?

Ad 3. Maatwerk bij ruimtelijke ontwikkelingen

3.1 Inbreiden op parkeeraanbod

De landelijke parkeerkencijfers zijn een hulpmiddel om de parkeervraag van (nieuwe) ontwikkelingen te kunnen bepalen. Parkeren vraagt veel ruimte. Bij de woning moet er geparkeerd kunnen worden, bij de winkels, bij werk en bij (sport) voorzieningen. Voor iedere auto in Nederland zijn er zo'n drie parkeerplaatsen beschikbaar. Lang is hier vraagvolgend op gereageerd en zijn parkeerplaatsen aangelegd waar daar behoefte aan is.

Door meer dubbelgebruik na te streven, worden parkeerplaatsen efficiënter gebruikt en zijn er dan minder nodig. De vrijkomende ruimte kan anders worden ingericht (groen / spelen / terras / waterberging). Parkeren op eigen terrein is bijvoorbeeld minder geschikt om dubbelgebruik mogelijk te maken. Ook gebouwde voorzieningen kunnen minder efficiënt zijn, omdat niet iedereen hier toegang tot heeft of krijgt.
Het is niet meer van deze tijd om volledig vraagvolgend parkeerplaatsen te realiseren. Dat geeft ook geen sturing aan de mobiliteitstransitie. Een hogere bezettingsgraad zorgt ervoor dat parkeren minder ruimte nodig heeft. Maar het vinden van een parkeerplaats wordt wel iets minder gemakkelijk. Ook bestaat het risico dat over de parkeerdruk eerder klachten en meldingen worden ontvangen.

Discussiepunt 3.1:

Hoe staat u tegenover het accepteren van een verhoogde bezettingsgraad van 90% in plaats van de gebruikelijke 85%?

3.2 Inzet van deelmobiliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen

Om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en de benodigde parkeerbehoefte te verlagen heeft de gemeente aangegeven te willen inzetten op ‘slimme’ en innovatieve parkeeroplossingen. Mogelijkheden om anders om te gaan met parkeren zijn het aanbieden van deelmobiliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee verlagen van de parkeervraag. Bijvoorbeeld een hub met deelauto’s en (elektrische) bakfietsen en e-bikes biedt de kans anders te reizen en minder gebruik van de (tweede) auto. Eventueel kan dit standaard (verplicht) worden gemaakt bij ruimtelijke ontwikkelingen om zo de mobiliteitstransitie op gang te brengen.

Discussiepunt 3.2:

Ziet u kansen en meerwaarde voor de inzet van deelmobiliteit als alternatief voor autobezit en minder parkeerbehoefte?

3.3 Mobiliteitsfonds

In sommige gevallen kan een ontwikkeling niet volledig voorzien in de eigen parkeerbehoefte. Aan ontwikkelaars kan de mogelijkheid geboden worden om een te maximeren aantal parkeerplaatsen af te kopen. Het bedrag voor de afkoop wordt dan gestort in een fonds. Voorheen sprak men over een parkeerfonds. Daarmee nam de gemeente de verplichting over om de afgekochte parkeerplaatsen elders te realiseren. Omdat ook de gemeente vaak geen ruimte heeft om parkeerplaatsen aan te leggen, was instellen van een parkeerfonds niet gewenst. Er kon immers niet aan de verplichting tot realisatie worden voldaan.

Alternatief voor een parkeerfonds is het instellen van een mobiliteitsfonds. Wanneer een ontwikkelaar volgens de parkeereis meer parkeerplaatsen moet realiseren dan in ruimte beschikbaar, kan een aantal parkeerplaatsen worden afgekocht. De gemeente wordt in de gelegenheid gesteld om met de middelen uit het fonds te investeren op mobiliteitsmaatregelen. Dit kunnen nog steeds parkeerplaatsen zijn, maar denk ook aan andere maatregelen zoals het toepassen van deelmobiliteit, realisatie van hubs of bijvoorbeeld investeren in fietspaden en looproutes. Het is aan de gemeente om te bepalen waar de middelen voor worden ingezet.

Discussiepunt 3.3:

Wil u inzetten op het instellen van een mobiliteitsfonds waarbij het fonds gevuld wordt met afkoop van parkeerplaatsen en deze middelen besteden aan mobiliteitsmaatregelen zoals hubs? Moet er een maximum percentage af te kopen parkeerplaatsen zijn?

3.4 Vrijstelling voor kleine ontwikkelingen

Bij kleine ontwikkelingen, zoals het wijzigen van een functie, komt het regelmatig voor dat de parkeereis beperkt toeneemt en dat niet op eigen terrein kan worden gerealiseerd. Denk daarbij aan een woningsplitsing of de transformatie van een winkel tot een woning. Om te voorkomen dat een planvoornemen hierdoor niet kan worden gerealiseerd is het mogelijk om een parkeereis tot een bepaald aantal parkeerplaatsen kwijt te schelden.

In veel gemeenten wordt er gekozen voor een vrijstelling van 1,5 parkeerplaats. Dit houdt in dat als de parkeereis met minder dan 1,5 parkeerplaats toeneemt en deze niet op eigen terrein kan worden gerealiseerd, de parkeereis wordt kwijtgescholden. Neemt de parkeereis met meer dan 1,5 parkeerplaats toe, ten opzichte van de huidige situatie, of kan deze worden ingericht op eigen terrein dan geldt de vrijstelling niet.

Discussiepunt 3.4:

Wilt u een vrijstelling voor kleine ontwikkelingen opnemen in het parkeerbeleid?

Ad 4. Parkeerregulering

4.1 Parkeerdruk

Momenteel zijn er parkeerduurbeperkingen ingesteld in Bladel en Hapert, in de vorm van blauwe zones. In Bladel is deze recent uitgebreid en in Hapert is de blauwe zone nieuw. Hiermee stuurt de gemeente op het gebruik van parkeerplaatsen en het beschikbaar houden ervan voor bezoekers van de winkels en voorzieningen.

Het effect van blauwe zones is dat langparkeerders aan de randen ervan gaan staan. Dit ‘waterbedeffect’ kan invloed hebben op de parkeerdruk aan de rand van de zone. Mogelijk leidt dit tot meldingen van parkeeroverlast of hinder. Bij gemengde gebieden is het belangrijk dat de parkeerplaatsen goed verdeeld worden tussen de doelgroepen bezoekers, winkeliers en hun personeel en bewoners.

Met veldwerkonderzoeken wordt de parkeerdruk van een gebied vastgesteld. Deze onderzoeken zijn relatief duur maar bieden wel inzicht in feitelijk parkeergedrag. Dat helpt in het maken van goed onderbouwde keuzes, in plaats van het werken met inschattingen/gevoelens. Met deze onderzoeken kunnen we daarnaast toetsen of de doelstellingen voor de spreiding van de parkeerdruk overeenkomstig zijn met de doelstellingen in het parkeerbeleid.

Parkeerdrukonderzoeken laten ook zien of er in de woonwijken hoge bezettingsgraden zijn en er dus een tekort aan parkeerplaatsen is. En of er op de bedrijventerreinen bijvoorbeeld niet op de rijbaan geparkeerd wordt.

Discussiepunt 4.1:

Vindt u dat we doelstellingen over parkeerdruk en verdeling van de parkeercapaciteit moeten opnemen in het beleid? Bent u van mening dat we daar structureel onderzoek naar moeten doen, denk aan een parkeerdrukmeting en/of parkeermotieven onderzoek in de centra (bijvoorbeeld elke vijf jaar)?

VvE BIZ Centrum Bladel en Ondernemersvereniging Bladel
p/a Sniederslaan 53
5531 EH Bladel

Gemeente Bladel
t.a.v. de griffie
Postbus 11
5530 AA Bladel
Per e-mail: griffie@bladel.nl

Bladel, 28 november 2024

Betreft: Informatie ten behoeve van bespreking ‘Discussienota Parkeerbeleidsplan Bladel’

Geachte griffie,

Op 2 december aanstaande komt de Commissie Grondgebied bijeen. Op de agenda staat de ‘Discussienota Parkeerbeleidsplan Bladel’, te weten onder agendapunt 7.3.

Wij zijn in goed overleg met de gemeente aan het werken aan het verbeteren van de samenwerking op het gebied van centrummanagement, zodanig dat wij niet aan de spreekwoordelijke achterkant stukken hoeven aan te leveren, maar tijdig aan de voorzijde onze input kunnen leveren bij aangelegenheden die Bladel Centrum c.q. de BIZ-zone van Bladel raken. Onderstaande is mogelijk aan uw aandacht ontsnapt, vandaar dat wij dit schrijven aan u richten.

Verzoek
Hierbij verzoeken wij u de bijlage bij deze brief als ingekomen stuk bij agendapunt 7.3 van de commissievergadering van 2 december aanstaande te voegen. Het is een document dat bestaat uit een kopie-PowerPoint-presentatie met begeleidend schrijven, waarvan de inhoud in een eerdere raadsinformatiebijeenkomst van 26 maart 2024 gepresenteerd is, alsook besproken is in werkgroepoverlegverband aangaande centrummanagement. Daarmee maakt het logischerwijs onderdeel uit van de discussie die gevoerd gaat worden. Te meer omdat ook het STOMP-principe aan bod komt. Voor een brede beschouwing tijdens een dergelijke vergadering lijkt het ons daarom goed om het document te betrekken in de discussie in de vergadering van 2 december 2024.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,
Namens VvE BIZ Centrum Bladel en Ondernemersvereniging Bladel,

Han L'Ortye
Voorzitter Ondernemersvereniging Bladel

Pieter Vosters
Voorzitter Vereniging van Vastgoedeigenaren BIZ Centrum Bladel

Bijlage: Potentiële denkrichtingen inzake Parkeren Bladel Centrum (9 bladzijden)

Parkeren toevoegen op de koppen van Bladel Centrum

In werkgroepen denken wij mee met centrumaangelegenheden. Het aspect Parkeren is in de werkgroep Centrumontwikkeling thans actueel. Naast een langetermijnvisie over Parkeren is er ook behoefte aan praktische oplossingen op de korte termijn. Aan de Sniederslaan 14 te Bladel strandde bijvoorbeeld eerder een initiatief van een horeca-ondernemer op het aspect Parkeren, volgens vele stakeholders uit het centrum van Bladel een gemiste kans op die plek. Het strandde daar vanwege het te strikt vasthouden aan de CROW-norm met oplossen van parkeren volledig op eigen terrein, terwijl bij centrumaangelegenheden de parkeerbehoefte ook in openbaar gebied wordt opgevangen. Ook andere ontwikkelingen, zoals Den Herd naar de Markt, de ontwikkeling Markthof en dergelijke zorgen ervoor dat het aspect Parkeren steeds belangrijker wordt en dat we samen met de gemeente het vestigingsklimaat voor bestaande en toekomstige ondernemers goed moeten houden. Onderdeel daarvan is voldoende parkeeraanbod voor de klanten/bezoekers. In een eerdere Commissievergadering is bijgevoegde PowerPoint (zie PDF in bijlage) opgesteld en gepresenteerd aan de gemeente door Centrummanagement.

Van abstract naar concreet

Zowel de vrijkomende locatie aan de Burg. Goossensstraat als het Julianaplein is eigendom van de gemeente Bladel, dus dat zou een snelle slag kunnen zijn om parkeerplaatsen toe te voegen ten behoeve van het behoud van een goed vestigingsklimaat in de BIZ-zone. Het Julianaplein is groot, dus ook na het deels herinrichten van de zuidzijde blijft daar veel groen in de wijk over. De vrijkomende locatie aan de Burg. Goossenstraat (slopen van de school) kan ook een deel in parkeren voorzien ten behoeve van de BIZ-zone, waardoor er nog ruimte overblijft op dat perceel voor woningbouw om het tevens financieel aantrekkelijk te houden voor de gemeente, bijvoorbeeld 12 twee-onder-een-kapwoningen, zie bijgevoegde schets. Bijgevoegde penschets laat zien dat dan ca. 61 openluchtparkeerplaatsen toegevoegd zouden kunnen worden, verscholen in het groen (hagen) om zoveel mogelijk zicht op blik te voorkomen. Op slechts ca. 100 meter vanaf de start van de BIZ-zone/centrumgebied gelegen, dus goed op loopafstand voor de bezoeker aan Bladel Centrum.

Openbaar groen?

Bij de overweging om openluchtparkeerplaatsen toe te voegen op de flanken van de BIZ-zone graag in ogenschouw te nemen dat die locaties nu "eenvoudig zijn" c.q. geen hoogwaardig groen betreffen (grasveld met glasbak, respectievelijk een weilandje) en dat het inrichten van een parkeerterrein op een groene manier kan, waardoor die plekken juist groener worden dan dat ze nu zijn. Bomen kunnen behouden blijven.

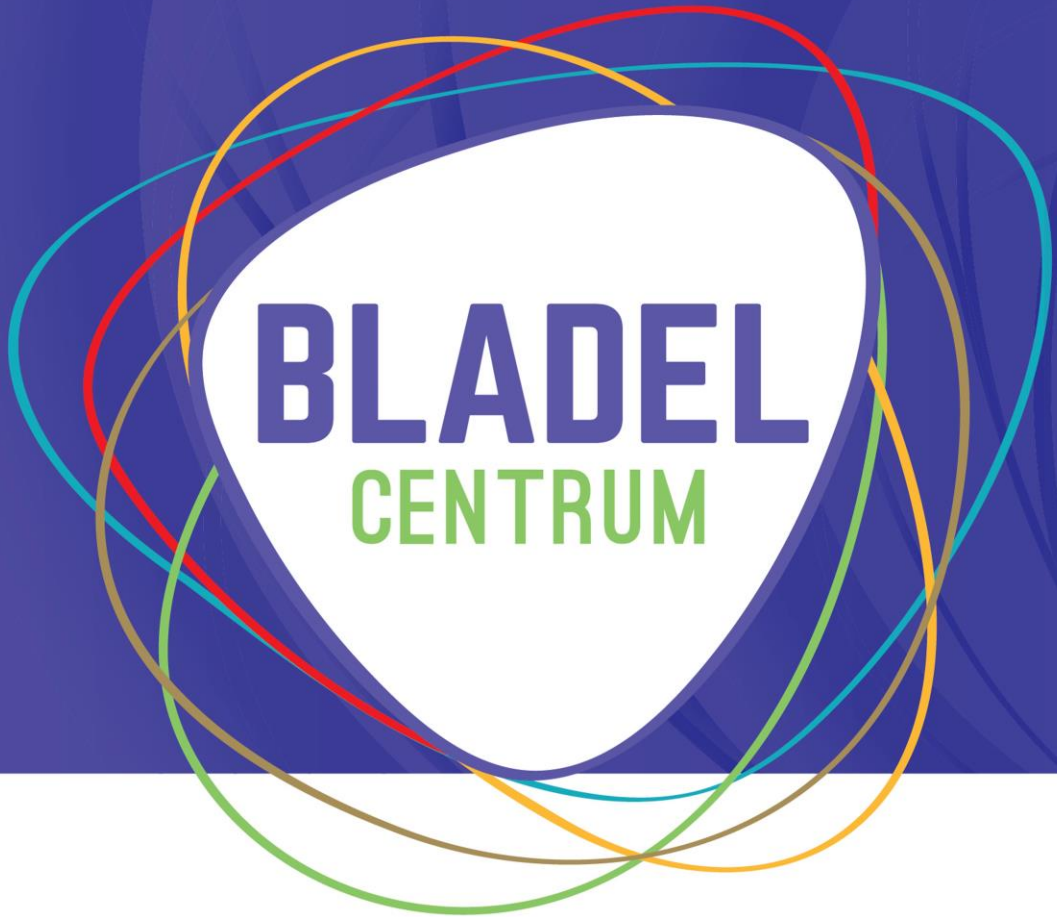
Desnoods de 'rood-voor-groen' gedachte toepassen als de afdeling Groen van mening is dat de voorgestelde locaties op de flanken kwalitatief groen zouden zijn en dan 'groen compenseren' elders in of nabij de BIZ-zone, bijvoorbeeld upgrade Jumbo-parkje of extra impuls aan De Groene Long door de verbinding tussen de Groene Long en marktplein verder te versterken of de (volgens Buro Hofsteden-visie te vergroenen) route vanuit Egyptische Poort naar het Marktplein verder te versterken.

Potentiële denkrichting inzake toevoegen van openluchtparkeerplaatsen aan de noordoostzijde van de BIZ-zone van Bladel.

4298
4305
4304
4299
4300
4301
4302
4303
1738
1639
5895
808
5896
40
6151
6149
6148
3715
3714
4009
4008
3578
3577
57
58
A317
97
5006
5924
714

BLADEL
CENTRUM

PARKEERBELEIDSPLAN GEMEENTE BLADEL

Voor Bladel als regionaal koopcentrum en ook als winkelcentrum voor de omliggende kernen van onze gemeente is optimale bereikbaarheid en goede parkeergelegenheid van groot belang.

Met de herontwikkelingen rond de Markt en Posthof en de planning van een herinrichting Sniederslaan de kans en tevens ook de noodzaak dit integraal te bekijken om Bladel ook in de toekomst een centrum te laten zijn waar het goed ondernemen, verblijven en wonen is.

Toekomstbestendigheid is hierbij het uitgangspunt, maar hierbij dient duidelijk gekeken te worden naar de huidige markt, alsook door de Raad vastgestelde plannen die nog gerealiseerd worden, en niet te veel wat de markt in de toekomst wellicht nog gaat doen.

DOELSTELLING

Een integraal parkeerbeleidsplan met voor Bladel centrum als waarden:

- Optimale bereikbaarheid vanuit de regio.
- Een duidelijke en logische routing binnen het centrum.
- Optimalisatie bestaande, openbare parkeerterreinen en uitbreiding parkeergelegenheid op de koppen (zie hierna).
- Een veilige fiets en voetgangersomgeving, autoluw maar zeker niet autovrij.
- Parkeren voor klanten dichtbij en voor medewerkers verder weg.
- Duidelijkheid over parkeernormen bij herontwikkeling en nieuwbouw.
- Meenemen van lange termijn maatschappelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld deelauto's (ondanks dat dat voor Bladel nu nog niet relevant is).

TIPS VOOR UITVOERING

- Integraal plan voor parkeren en bereikbaarheid en geen losse deelgebieden.
  (Markt- Varkensmarkt- Sniederslaan).

- Parkeerdrukmeting herzien en tevens integraal maken.

- Optimalisatie van bestaande parkeerterreinen (bijv. Varkensmarkt, Burg. van Houdtplein, Jumbo-plein) en toevoeging van parkeerplaatsen op de koppen van het centrum (bijv. Julianaplein deels herinrichten met graskeien, verhuizen en herbestemmen Franciscusschool).

- Stimuleren van parkeren van medewerkers buiten het winkelgebied (mogelijkheden bijvoorbeeld Zwartakkers).

- Zorgen voor goede fietsvoorzieningen zeker ook dichtbij winkels.

Potentiële zoekgebieden: optimalisatie en uitbreiding parkeergelegenheid

A = Westzijde BIZ-zone, kruising Beemdstraat-Zwartakkers, ca. 2300 m2.
B = Noordoostzijde BIZ-zone, deel van het Julianaplein, ca. 2500 m2.
C = Zuidoostzijde BIZ-zone, verhuizen en herbestemmen perceel Franciscusschool.
Groenomlijnde gebieden = Optimaliseren bestaande, openbare parkeerterreinen.

ALS BLADEL CENTRUM DENKEN WE MET ALLE KENNIS EN ERVARING GRAAG MEE!